PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

هەمەتجان راشیدین

تینگەن کۆکۆل

شینجاڭ خەلق نەشریاتی

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مۇھەممەتجان راشدىن

تېنىگەن كۆڭۈل

(پوۋېست، ھېكايە، ئەسلىمىلەر)

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

图书在版编目（CIP）数据

沉闷的心/买买提江·热西丁著. —乌鲁木齐:新疆人民出版社，2001.4
ISBN 7—228—06378—3

Ⅰ.沉… Ⅱ.买… Ⅲ.①中篇小说—作品集—中国—当代—维吾尔语（中国少数民族语言）②短篇小说—作品集—中国—当代—维吾尔语（中国少数民族语言）
Ⅳ.I247.7

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2001)第 18557 号

沉闷的心(维吾尔文)

买买提江·热西丁 著

新疆人民出版社出版
（乌鲁木齐市解放南路 348 号 邮政编码：830001）
新疆新华书店发行
工人时报印刷厂印刷
850×1168 毫米 32 开本 11.625 印张
2001 年 4 月第 1 版 2001 年 4 月第 1 次印刷
印数:1—3000

ISBN7—228—06378—3/I·2340 定价:17.00 元

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com
PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مۇندەرىجە

تېنىگەن كۆڭۈل (پوۋېست) 1
دەھشەت (ھېكايە) 180
«پەرىشتە» نىڭ ئۆچ ئېلىشى (ھېكايە) 201
باشقا كۈن چۈشكەندە (ھېكايە) 216
«شۇم ئېغىز» (ھېكايە) 229
ئۇ مەڭگۈ قەلبىمىزدە (ئەسلىمە) 262
قىيامەتتىن قايتىپ كەلگۈچە (ئەسلىمە) 279

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

تېنىشگەن كۆڭۈل

(پوۋېست)

چىرايلىق چىرايلىق ئەمەس، سۆيگەن چىرايلىق.
ـــ خەلق ماقال ـ تەمسىللىرىدىن

تەسەۋۋۇردىن تاشقىرى خەت

بۇ ياشلىقتىكى ۋەقەلەر ئىدى.

بۇ يىل ياز تولىمۇ ئوبدان كەلدى. كېچىلەر بەزىدە چىراي-لىق ئايدىڭلار بىلەن باشلىنىپ، ھويلا ـ ئارام، باغ ـ ۋارانلار باشقىچە سالقىنلىشىپ كېتەتتى. شۇڭا، كۈندۈزدىكى كۆيۈك ئاپتاپ ئورنىغا سالقىن شامال يەلپۈپ تۇرغان مۇنداق ياز كېچە-لىرى ئۆزىنىڭ ناھايىتى قىسقىلىقىغا قارىماي، كىشىگە تولىمۇ ھۇزۇر بەخش ئېتەتتى.

مەن بۇگۈن ئۆز ئۆيۈمدە دوست ـ بۇرادەرلىرىم بىلەن جەم بولۇپ، ئەنە شۇنداق كېچىلەرنىڭ بىرىنى يېقىملىق ناخشا، سازلار بىلەن باشلىغانىدىم. بۇ، مېنىڭ يىراقتىكى خىزمەت ئورنۇمدىن ھەر يازدا بىر، ئىككى قېتىم تۇغقان يوقلاش ئۈچۈن كەلگىنىمدە شەكىللەنگەن ئادىتىم ئىدى. كۈنگەيگە قارىتىپ سە-لىنغان كەڭ پېشايۋانلىق ئۆينىڭ ئالدى بۇككىدە ئۈزۈم باراڭلە-قى بولۇپ، ئۇنىڭدىكى قويۇق ياپراقلار ئوچۇق تۇرغان دېرىزە-لەردىن سىرتقا ئاڭلىنىپ تۇرغان ناخشا ـ سازلارغا جور بولۇپ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

چاۋاك چالغاندەك، شامالدا يېنىك شىلدىرلاپ تۇراتتى. ھەدە - ئىنىلىرىم دالان ئۆيدە داستىخان ھازىرلاش بىلەن ئالدىراش ئىدى. كېسەلچان بىچارە ئاپامۇ كىرگەن - چىققانغا ئەتىگەنلىك قۇياشتەك ئىللىق تەبەسسۇم قىلىپ، ئەنە شۇ ئۆيدە ئورۇن تۇتۇپ ياتاتتى.

مەن كۆپىنچە ئىككى ئۆي ئوتتۇرىسىدا پايپېتەك بولۇپ يۈرەتتىم. لېكىن، بۇ خىل ساھىبخانىلىق ئىشلىرىنى بەزىدە مېنىڭدىن غەنى ئېلىۋالاتتى - دە، ماڭا دۇتار ياكى تەمبۇر تۇتقۇزۇپ سازەندىلىككە ئولتۇرغۇزۇپ قويۇاتتى، ناخشىغا قويۇپ بېرەتتى، شۇنىڭ بىلەن ناخشىلار ئاستا - ئاستا ئۇلغىيىپ، ئۆيدىكى بىر توپ يىگىتلەرنىڭ تەڭ قوشۇلۇشىدا ئۆگزىنى ئېچىپ - يېپىۋەتكۈدەك ھەيۋەتتە ياڭرايتتى. بىزنىڭ، گويا بىر باغنىڭ راسا تاۋلىنىپ ۋايىغا يېتىۋاتقان مېۋىلىرىدەك مۇنداق تولۇپ ماڭغان مەزگىللىرىمىزگە ھەر كىمنىڭ زوقى كېلەتتى. شۇڭا، مۇنداق ئولتۇرۇشلار مەيلى كىمنىڭ ئۆيىدە بولسۇن، ئاپىلارنىڭ بىزگە مەسلىكى كەلمەي قالمايتتى. بىزنى ئۇلار قولىدىن كېلىشىچە كۈتەتتى. مېنىڭ ئاپامۇ، ئەلۋەتتە، ئەنە شۇنداق خۇشاللىقلاردىن خالىي ئەمەس ئىدى. مۇنداق چاغلاردا بىچارىنىڭ كېسىلىمۇ يادىدىن چىقىپ كەتكەندەك قىلاتتى. ئېھ- تىمال ئۇلار ئۆز پەرزەنتلىرىدىن ئالىدىغان ھۇزۇرغا ئۇلارنىڭ مۇشۇنداق كۆڭۈللۈك جەم بولۇشلىرىدىن تېخىمۇ كۆپرەك ئېھ- تىشسە كېرەك.

بىز بىر يۇرۇش ناخشىلارنى ئەمدىلا تاماملىشىمىزغا، سا- راينىڭ ئىشىكىدىن كىچىك ئىنىم ماڭا ئىشارەت قىلدى. مەن دوستلىرىمغا ئۆزرە ئېيتىپ دالانغا چىقتىم. مېنى قوشنىمىز- نىڭ قىزى رىسالەت چاقىرتقانىكەن. ئۇزايمىدىن قايتىپ، ئۇ ھازىرلا قايتىپ چىقىپ كېتىشكە تەمشىلىپ، تۆۋەندە — ئە-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

شىك تۇۋدە ئۆرە تۇراتتى. سوزۇق يۇزلۇك، زىلۋا بوي بۇ چوكان مەن بىلەن ئوچۇق چىراي سالاملاشتى - دە، كەينىگە داجىغانچە تالاغا چىكىندى. ئۇ ئاپام بىلەن ھەدەمنىڭ شۇنچە چىڭ تۇتقىنىغا قارىماي، چىرايلىق تەكەللۇپلار بىلەن ئىشىكنى ئاچتى.

رىسالەتنى تالاغا ھەدەم ئەمەس، مەن ئۇزىتىپ چىقتىم. ئۇ پىشايۋان سۇپىسىدىن چۇشۇپ، ئۇزۇم بارىكىنىڭ تېگىدە توختىدى. ئۇزۇم يوپۇرماقلىرى ئارىسىدىن ئاينىڭ تەڭگە شولىلىرى چۇشۇپ تۇراتتى. رىسالەت ئۆينىڭ دېرىزىسىدىن سىرتقا غۇۋا چۇشۇپ تۇرغان ئونىچى لامپىنىڭ شولىسىغا يۇزىنى قىلغانچە ماڭا قايرىلدى. مەن گەرچە، ئۇنىڭ نېمە ئىش بىلەن كىرگەنلىكىنى تېخى ئويلاپ يېتەلمىگەن بولساممۇ، لېكىن بىزنىڭ بۇ سورۇندىن شۇنچىۋالا قورۇنۇپ، دەرھال ئۆيدىن چىققانلىقىنىڭ سەۋەبىنى پەملىدىم.

رىسالەت ئەسلىدە، مۇشۇ سورۇندىكى يېقىن ئاغىنەم غېنى. گە ياتلىق بولۇپ، كۆڭۈل سوغۇقچىلىقى بىلەن ئايرىلىپ كەتكەن ياش چوكان ئىدى. ئۇلارنىڭ ئۆي - ئوچاقلىق بولۇشى ئاتا - ئانىلىرى ئوتتۇرىسىدىكى ئۇرۇق - تۇغقانچىلىق ۋەجىدىن بولۇپ، رىسالەتنىڭ ئاتا - ئانىسى ئۆزلىرىگە كىشى قويغان مۆمىن ئاكىنىڭ قۇدا بولۇش تەلىپىنى يەردە قويمىغان. رىسالەت گەرچە، بۇ تەقدىرگە دەسلەپتە يېتەرلىك باش قاتۇرغان بولسىمۇ، لېكىن ئاخىرقى ھېسابتا ياشىنىپ قالغان ئاتا - ئانىسىنىڭ رايىغا بويسۇنغانىدى. ئەپسۇسكى، توي بولۇپ ئۇزاق ئۆتمەيلا بۇ تۇرمۇشنىڭ قىززىقى سوۋۇشقا باشلىدى. ئۇلار تۇتقان كىچىككىنە ھۇجرىنىڭ چىرىغى ۋاقتىدا يانماي، چېيى مەزگىلدە قاينىمىدى. رىسالەتنىڭ كۆڭلى غېنىدىن سۇ ئىچمىدى. شۇڭا، پات - پاتلا ئۆيگە كېلىۋېلىپ، ھەپتە - ھەپتىلەپ قايتىمايدىغان بولۇۋالدى. مېھرىبان ئاتا - ئانىسىنىڭ ئالدىدا ئۆز

كۆڭلىنى ئوچۇق ئىزھار قىلالمايۋاتقان بۇ چوكان ئۆزىنىڭ غېـ
ىندىن ئاللىقاچان چانغانلىقىنى ئەنە شۇ ئۇسۇل بىلەن نامايىش
قىلماقتا ئىدى. كېيىنكى چاغلاردا ئۇ بۇ ئىشنى ئاپىسىغا ئەڭ
ئاۋۋال كۆز يېشى بىلەن مەلۇم قىلدى. ئەمما، ئۇ بۇنداق
كۆڭۈلسىزلىكنىڭ مەنبەئى ئۇچۇن سەۋەب سۇپىتىدە بىرەر قانا-
ئەتلەنگۈدەك جاۋاب تېپىپ بېرەلمىدى. شۇڭا، ئاتا ـ ئانىسىمۇ
دەسلەپتە «ئۆگىنىپ قالار» دېگەن ئوي بىلەن كۆپىنچە نەسىھەت-
كە زورلىدى. بىراق، كېيىنرەك بۇمۇ ئۇنۇم بەرمىدى. چۇن-
كى، يېڭى قۇرۇلغان تۇرمۇش بىناسىنىڭ مەڭگۇ يىقىلماي تۇ -
رۇشى ـــ ئەڭ ئالدى بىلەن بۇ تۇرمۇشقا سەۋەب بولغان ئىككى
كۆڭۈلنىڭ بىر ـ بىرىگە ئۆزلىرىنى پەرۋانىدەك ئۇرۇپ تۇرۇ-
شىغا باغلىق. رىسالەتتە مۇنداق كۆڭۈل باشتىلا يوق ئىدى.
شۇڭا، ئۇ يەنىلا ئاخشىمى ئاپىرىپ قويسا، ئەتىسى باغ ئىچىدىكى
پىنھان يوللار بىلەن يېنىپ كېلەتتى ـ دە، ئاپىسى ئالدىدا بىر
ھازاغىچە يەرگە قاراپ تۇراتتى.

ئادەتتە، ئۇرۇق ـ تۇغقانلار ئارا قۇدا بولۇشقانلارنىڭ ئىشى
ئوڭغا تارتسىغۇ ياغ بىلەن گۆشتەك بولۇشۇپ كېتىدۇ؛ ئەكسى-
چە، بالىلىرى ئەپ ئۆتمەي، نىكاھ بۇزۇلۇشقا توغرا كەلسە،
مۇنداق تۇغقانلار ئارازلىشىدۇ، ئۇ چاغدا ئەسلىدىكى بار تۇغقان-
چىلىقمۇ تۇگەپ كېتىدۇ. بۇنداق ئاقىۋەت كۆپرەك بولىدۇ.
دېمەك، ئۇرۇق ـ تۇغقانلار ئارا قۇدا بولۇشنىڭ نەسلىي سۇپەتكە
كەلتۈرىدىغان ئاپەتلىك ئاقىۋەتلىرىدىن تاشقىرى، ئۆزئارا ئىناق
مۇناسىۋەتكە كەلتۈرىدىغان سوغۇقچىلىقىنى ھېسابقا ئالغاندىمۇ،
ھەزەر ئەيلىمىسە بولمايدىغان ئىش.

رىسالەتنىڭ ئاتا ـ ئانىسى تۇغقانچىلىقىنى قىممەت بىلگەنـ
دى. شۇڭا، ئۇلار باشتا قانداق چىرايلىق قۇدىلاشقان بولسا،
ئاخىرىدىمۇ بالىلىرىنى شۇنداق چىرايلىق ئاجراشتۇرۇۋالدى.
غېنى بىلەن رىسالەت ئوتتۇرىسىدا مال ـ مۈلۈك دەۋاسىمۇ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بولمىدى. ئىككى يىلغا يەتمىگەن مەزگىل ئىچىدە دۇنياغا كۆز ئاچقان بىر ئوغۇل پەرزەنتىمۇ ئۇچ ئايلىق چېغىدا كۆز يۇمدى. شۇڭا، ئۆزىگە غەلىتە تۇيۇلغان بۇ ئائىلىدىن ئايرىلىش رىسالەت ئۈچۈن ھېچقانچە ئېغىر تۇيۇلمىدى. دېمەك، بۇ مۇھەببەتنىڭ ئۆزۈلۈشىدە ئۇ تەشەببۇسكار ئورۇندا تۇرغانىدى. ئۇ بۇ ھەقتە دادىل، نېمىنى ئويلىسا شۇنى سۆزلىيەلەيتتى، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئىككىمىزنىڭ سۆھبىتىمۇ ئەزەلدىنلا ناھايىتى ئوچۇق - يورۇق ئىدى. ئۇ ئويلىغانلىرىنى مېنىڭ ئالدىمدا زادىلا بىر قەۋەت پەردە بىلەن ئىزھار قىلمايتتى. ئۇلار ئاجرىشىپ ئۆزاق ئۆتمەي، ئۇنىڭ بىلەن قىلىشقان بىر سۆھبىتىم زادىلا ئېسىمدىن چىقمايدۇ:

— رىسالەت، بىزنىڭ ئاغىنىدىن چېنىپ يۈرگىنىڭ نېمىسى؟ ساڭا ئۇنىڭ قايسى يېرى ياقمىغاندۇ؟ — دەپ سورىغانىدىم ئۇنىڭدىن. رىسالەت ئىككىمىز قوشنا، كىچىكىمىزدىنلا بىللە ئويناپ چوڭ بولغاچقا، بىر - بىرىمىزنى «سەن» لىشەتتۇق.

— ئۆزۈمۇ بىلمەيمەن، — دېدى ئۇ ماڭا ئوچۇق سۆزلۈك بىلەن، — تاشنى تاياقتا تاڭغىلى بولمايدىكەن، زادىلا كۆڭۈل-لەشمىدىم. دۇمبەمگە خۇددى يوغان بىر پارچە مۇزنى ئارتىۋالغاندەكلا بولۇپ يۈرىدۇمغۇ تاڭ!...

— قارا سېنى، كۆڭۈللەشمىسەڭ، ئاراڭلاردىكى بىر بالا نەدىن كەلدى؟ — دېدىم مەن توغرىدىن - توغرىسىغا سۆزلەپ.

— ۋىيەي، مۇنۇ ساراڭنىڭ گېپىنى! — دېدى ئۇ كۈلگەن پېتى بىر قولى بىلەن ئاغزىنى توسۇپ. كېيىن گېپىنى يەنە داۋام قىلدى، — شۇنچە چوڭ شەھەر، چوڭ مەكتەپتە ئوقۇغان ئادەملەرنىڭ ئاغزىدىن مۇشۇنداق گەپلەر چىقسا، ھېلىنمۇ بىز جىق ياۋاش ئىكەنمىز - دە!

— سۆزۈڭگە يارىشا دەۋەتتىم - دە! ھەقىقەتەنمۇ، ئاشۇنداق سوئال كەلمەمدۇ؟ — دېدىم مەن ئۆزۈمنى ئاقلاپ. رىسالەت يەنە كۈلدى ۋە:

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ـــ بېشىڭغا كەلگەندە بىلىسەن! ـــ دېدى مەنىلىك قىلىپ، ئەمما تۇرمۇش كىتابىنىڭ بۇ نازۇك بابلىرى توغرىسىدا ئارتۇقچە سۆزلەشنى لايىق كۆرمىدى، مەنمۇ ئىچكىرىلەشنى ئەپسىز كۆردۈم. شۇڭا، باشقا سوئال تاشلىدىم:

ـــ شۇنداق قىلىپ ئىككىڭلارنىڭ توختىغان قازىنىنى قايتا قاينىتىشقا بولمايدىكەن - دە؟

ـــ ھە، ئەلچىلىككە مېڭىپ باقاي دېۋىدىڭمۇ يا؟ ـــ دېدى ئۇ ماڭا ياندۇرۇپ سوئال قويۇپ. ھەر ئىككىلىمىز كۈلۈشۈپ كەتتۇق. ئەمما، مەن بىرئاز ھودۇققانلىقىمدىن، ئۆزۈمنى ئوڭشاش ئۈچۈن:

ـــ ئەلچى بولسام نېمە بوپتۇ، ساۋاپلىق ئىشنى ھەركىم قىلسا بولىۋېرىدىغۇ! ـــ دېدىم.

ـــ پاھ، سېنىڭ ئويلىغانلىرىڭنى قارا، يامان نىيىتىڭدىن يانساڭ بولارمىكىن، ساۋاپ تېپىپ بىھىشقا كىرىمەن دەپ، ئۇۋالچىلىققا قېلىپ دوزاخقا كىرىپ كەتمىگىن يەنە؟! ـــ دېدى چاقچاققا يۆلەپ.

دېمەك، ئۇ مېنى ئاگاھلاندۇرماقتا ئىدى. مەن بۇنى ئويلاپ يەتكۈچە، ئۇ يەنە سۆزىنىڭ ئاخىرىغا «شۇ تۇرمۇشنى ئويلىسام، تەنلىرىم تىكەنلىشىدۇ» دېگەننىمۇ قوشۇپ قويدى، مېنىڭ ئۇنىڭغا ئەمدى ئىچىم سىيرىلدى. ئۇ غېنى بىلەن يېنىشىۋېلىش ھەققىدىكى تەشەببۇسلاردىن ھەقىقەتەن ئازابلىناتتى. ئۇنىڭ يۇقىرىقىدەك گەپ - سۆزلىرىدىن خەۋەردار بولۇش، ئەلۋەتتە، غېنى ئۈچۈن چوڭ كۆڭۈلسىزلىك ئىدى. چۈنكى، ئۇنىڭ ھامان كونا ناخشىنى تەكرارلىغۇسى كېلەتتى. باشقىلارغا چاندۇرمىغان بىلەن ئەمەلىيەتتە خۇددى ھەسەل يۇقى قوشۇقنى يالاپ قالغان بالىلاردەك ئاغزىنى تەمشىپ يۈرەتتى. شۇڭا، مەن بايىقىدەك سۆزلەرنى غېنىگە يەتكۈزمەيتتىم. غېنىنىڭ ئارزۇ - مەقسەتلىرى رىسالەتكە بەش قولدەك ئايان بولغاچقا، ئۇ ئىمكانىيەتنىڭ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بارىچە ئۆزىنى غېنىدىن چەتكە ئالاتتى. كۆڭۈل بىزارلىقى سەۋە-
بىدىن ئۇنىڭغا ئۆزىنىڭ سايىسىنىمۇ كۆرسەتكۈسى كەلمەيتتى،
مانا بۇگۈن ئاخشاممۇ ئۇ مەن بىلەن ئۈزۈم بارىڭىنىڭ ئاستىدا
گويا ئۈركۈپ ئۈچۈپ كېتىشكە تەييار تۇرغان قۇشقاچتەك تۇرات-
تى، ئۇ بىزنىڭ سورۇندا غېنىنىڭ بولماي قالمايدىغىنىنى ئەل-
ۋەتتە بىلەتتى.

— ساڭا بىرىنىڭ ئامانىتىنى ئېلىپ كېلىۋىدىم، — دېدى
ئۇ بىر لېپاپنى سۇنۇۋېتىپ ۋە رەنا ئەۋەتتى! — دەپ قوشۇپ
قويدى. مەن بۇنىڭغا ھەيران ئىدىم. ئۆزۈمنىڭ قانداق ئېغىز
ئېچىشىنى بىلمەي:

— ھە، نېمە ئىش بۇ؟ — دەۋەتتىم.

— ئوقۇساڭ بىلىسەن... ئىككىلىك بىر نەرسە يېزىپ،
بىچارىنى خاتىرجەم قىلىپ قويغىن، — دېدى.

— رەنانىڭ ئەلچىسى سەن ئىكەنسەن - دە؟ — دېدىم
ئۆزۈمنى چاقچاققا زورلاپ. رىسالەتمۇ چاقچاق قىلدى:

— ئىككىڭنىڭ خېتىنى توشۇشقىمۇ مەندەك بىر كىشى
لازىمدۇ؟!

ئۇنىڭ چاقچىقى ماڭا خۇددى ئۇسسۇمىغان كىشىگە سۇنغان
سۇدەك تۇيۇلۇپ كەتتى. گەپنى ئۇزارتقۇم كەلمىدى. كاللام شۇ
تاپتا رەنانىڭ بۇ خەتنى قانداقلارچە ماڭا يېزىپ ئولتۇرغانلىقى،
ئۇنىڭدا نېمىلەرنىڭ يېزىلغانلىقى، مېنىڭ نېمە دەپ جاۋاب قاي-
تۇرۇشۇم ھەققىدىكى خىياللار بىلەن بەند ئىدى. مەن بۇ خەت
ئۈچۈن يېزىلغۇسى جاۋابلارنى ھەتتا قەلەم ئۇپرىتىپ، سىياھ
زايە قىلمايلا، رىسالەتنىڭ ئۆزىدىن ئېيتىپ بېرىشكىمۇ تەييار
ئىدىم. بۇ جاۋاب روشەنكى، رەنانى قانائەتلەندۈرمەيتتى. ئۇنىڭ
ئۈستىگە مېنىڭ «ئىككىلىك خەت» يېزىشىمنى جېكىلەپ تۇر-
غان مۇنۇ رىسالەت ئۈچۈنمۇ ھەم ئۇشتۇمتۇت، ھەم قوپال مۇئا-
مىلە ئىدى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مەن رىسالەتنىڭ ئاخىرقى سۆزىگە كۆلۈپلا قويدۇم. خەتنى قاتلاپ شىممىنىڭ يانچۇقىغا سالدىم. رىسالەت ئەمدى ئارتۇق سۆزنى ھاجەتسىز بىلدىمۇ ياكى بۇ پەردە ئۇزاق تۇرۇشنى ئەپسىز بىلدىمۇ، مەن بىلەن دەرھال خوشلاشتى. مەن ئۇنى دەرۋازىغىچە ئۇزىتىپ قويدۇم.

مەن ئۆيگە قايتىپ كىرگەندە، غەنى، ئەكبەر، ئىبراھىم ۋە شىرىپىدىنلار پاراڭغا چۈشكەنىدى. مەن ھېچنەرسىنى سەزدۈرمەسكە تىرىشتىم. شۇنداقتىمۇ كەيپىياتىمغا ئاز - تولا ھودۇقۇش ھۆكۈمران ئىدى. بۇ جوزا چۆرىدەپ ئولتۇرغانلارنىڭ قاتارىدا رەنانىڭ ئاكىسى ئەكبەرنىڭ ئولتۇرغانلىقىدىن ئىدى. مەن ئۇنىڭ بىلەن بالىلىقتا جىق كەپسىزلىكلەرنى بىللە قىلغان قەدىناس ئاغىنىلەردىن ئىدىم. ئوتتۇرا بوي، قويۇق قارا قاش-لىق، ئېغىر - بېسىق مىجەزگە ئادەتلەنگەن بۇ ناخشىچى يىگىت مەن تالادىن كىرگەندە، ئەلۋەتتە، سىڭلىسىنىڭ كۆڭۈل خاھىش-لىرىدىن تامامەن بىخەۋەر ئادەتتىكى ياۋاش تەبىئىتى بىلەن باش-قىلارنىڭ ئاغزىغا قاراپ ئولتۇراتتى. شۇنداقتىمۇ ئۇ ماڭا، گويا يانچۇقۇمدىكى خەتنى ئاللىقاچان بىلىپ بولغاندەك تۇيۇلۇپ كەت-تى. دېمەك، مېنىڭدىكى بايىقى ھودۇقۇش سەۋەبسىز ئەمەس ئىدى.

مەن كىرگەندىن كېيىن غەنىنىڭ كەيپىياتى باشقىچە بولۇپ قالدى. ئۇ بىر پەردە جىمغىنا ئولتۇرالماي، بىردەم دۇتارنى دىرىڭلىتىپ باقسا، بىردەم غىپپىدە تالاغا چىقىپ كېلەتتى. پەمىمچە، ئۇ مەن بىلەن كۆرۈشۈپ قايتقۇچى ئايالىنىڭ رىسالەت ئىكەنلىكىنى بىلىپ بولغانىدى. بىچارىنىڭ كۆزى يەنىلا مېنىڭدە بولۇپ، خۇددى كۆرگەن چۈشنى ياخشىغا جورۇپ ئۆزىگە ئۆزى تەسەللى بەرگەن كىشىلەردەك، رىسالەتنىڭ كېلىش سەۋەبىنىڭ ئۆز تىلەكلىرىدىكى خۇش خەۋەر بولۇپ قېلىشىنى ئارزۇ قىلاتـ-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

تى. مەن شۇ تاپتا، ئېھتىمال، ئۇنىڭ نەزەرىدىكى، مۇھەببەت دەريياسىدىكى سۈنغان كۆۋرۈكىنى ئوڭۇشسىغۇچى خىزىرغا ئايلانغا- نىدىم. ئۇنىڭ بۇ مىنۇتلاردىكى كۆڭۈل ساراسىمىلىكىنى بۇ ئۆيدە پەقەت مەنلا بىلەتتىم.

مېھمان دوستلىرىم بۈگۈنكى جەم بولۇشتىن ناھايىتى كەچ تارقاشتى. بىز ئادەتتە ناھايىتى ئاز ئىچەتتۇق. شۇڭا، ئۇلار ئۆيدىن چىققاندا، ئاپام ۋە ھەدەملەر بىلەن ناھايىتى سەگەك خوشلاشتى. غېنى دەرۋازىدىن چىققاندا، ئاۋۇال ئۇلار بىللە ماڭغانىدى. كېيىن، خۇددى مەن بىلەن بىر ئىشى بارىدەك غىپپىدە ئايرىلىپ قالدى - دە، ئالدىمغا كېلىپ:

— رىسالەت نېمە ئىشتىن كىرىپتۇ، گەپ قىلايمۇ دېمەي - سەنغۇ؟ — دەپ سورىدى. مەن ئۇنىڭدىن ھەقىقىي ئەھۋالنى قەستەن يوشۇردۇم. چۈنكى، ئۇ ئاغزىنىڭ قۇلۇپى يوق يىگىت ئىدى. ئەگەر رەنانىڭ خېتى ئۇنىڭ قۇلىقىغا يەتسە، ئۇ بۇنى ئۆز كۆزى بىلەن كۆرمەي تىنچ تاپمىغانلىقىنى ئۇستىگە، ھەش - پەش دېگۈچە ئاپامغىمۇ، ھەدەمگىمۇ يەتكۈزۈپ ئۇلگۈرەتتى. مۇداق ئىشلاردا غېنى خۇددى ئاسانلا يار ئېلىپ كېتىشكە تەييار تۇرغان ئۆستەڭ قېشىغا ئوخشايتتى. مەن ئۇنىڭ مۇنداق ئاجىز- لىقىدىن ھەر دائىم پەخەس بولاتتىم. گەرچە ئۇ بۇنداق يەڭگىل- لىكىنى ساڭا نىسبەتەن يامان كۆڭلى بىلەن قىلمىسىمۇ، لېكىن، سېنىڭ ئۇ ھەقتىكى باشقىچە ئوي، پىلانلىرىڭ بىلەن زادىلا ھېسابلاشمايتتى. مۇشۇ سەۋەبتىن ئۇنىڭ بايىقى سوئالىغا ئىككى بىسلىق قىلىپ جاۋاب بېرىشىمگە توغرا كەلدى. مەن گەپنى يەنىلا چاقچاققا يۆلەپ باشلاپ:

— نېمىگە كەلگەنلىكى ئۆزۈڭگىمۇ مەلۇمدۇ؟ — دەپ سو- ئال نەزەرى بىلەن ئۇنىڭغا قارىدىم. ئۇنىڭ چىرايىدا خۇشاللىقمۇ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئەكس ئېتىشكە، گۇمانمۇ پەيدا بولۇشقا باشلىدى.

— گېپىڭگە قارىغاندا، ئۇ مېنىڭ ئۇستۇمدىم ئەرز ئېيتىپ كەلگەن ئوخشىمامدۇ؟ — دېدى. بۇ سۆزدىن مەن ئۇنىڭ رىسالەتنى يۇمشىتىشنىڭ كويىدا يەنىلا ئارىغا كىشى قويۇپ يۇرگەنلىكىنى پەملىدىم.

— كېيىن ئاڭلايسەن، — دېدىم ئۇنىڭغا ياسالما جىددىي قىياپەتتە. غېنى ماڭا بىر دەم ھاڭۇېقىپ قاراپ تۇردى - دە، ئارتۇقچە سۆزۈشتە قىلمايلا كەينىگە قايرىلدى. ئۇ ئۇمىد بىلەن ئۇمىدسىزلىك ئوتتۇرىسىدا پەرىشان ھالدا قايتتى.

مەن ئىچكەركى ئۆيدە كەچلىك ئۇيقۇدىن ئىلگىرى رەنانىڭ خېتىنى لامپىنىڭ يورۇقىغا تۇتۇپ ئوقۇشقا باشلىدىم. ئىككى ۋاراق قەغەزنىڭ تۆت بېتىگە چالا تولدۇرۇپ يېزىلغان بۇ خەت مېنىڭ كۆز ئالدىمدا تەسەۋۋۇرىمدىكى ھېلىقى ئاددىي رەنا ئەمەس، بەلكى ئەڭ داڭلىق پەيلاسوپلارنىڭ پىكرى ۋە ئەڭ تالانت-لىق ناتىقلارنىڭ تىلى بىلەن ئۆزىنى قوراللاندۇرغان رەنانىڭ ئۆزى بولۇپ سۆزلەۋاتاتتى. خەتنىڭ بېشىدىن تارتىپ ئاخىرىغا قەدەر ئۇنىڭ ھەر جۈملىسى ئاجايىپ بىر لوگىكىلىق كۈچ بىلەن يۇغۇرۇلغان بولۇپ، بۇ قىزلاردا ئىنتايىن كەم ئۇچرايدىغان جۇرئەتنىڭلا ئەمەس، بەلكى، ۋايىغا يەتكەن ئەقىلنىڭمۇ دەلىلى ئىدى. مەن رەنادىن ئۆز پىكىرلىرىنى مۇنداق راۋان ئىزھار قىلالايدىغان تالانتىنى تەسەۋۋۇر قىلمىغانىدىم. رەنا گەرچە تو-لۇقسىز مەكتەپ مەلۇماتلىق قىز بولسىمۇ، لېكىن كېيىنكى يىللارنىڭ ئۇنى تىلى ھەم يېقىشلىق، ھەم راۋان، ئۆتكۈر پە-كىرلىك قىز قىلىپ يېتىلدۇرگەنلىكى مەلۇم بولۇپ تۇراتتى. مەن ئۆزۈمنى ئادەتتە قەلبىمى خېلى كۈچلۈك، مۇئەييەن ئىقتە-دار ئىگىسى دەپ ھېسابلاپ يۈرگەن بولساممۇ، لېكىن خەتنى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئوقۇپ چىققىنىمدىن كېيىن، ئۆزۈمنى خۇددى ئېگىز بىر تاغ يېنىدىكى، ھېچنەرسە ئۆسمىگەن ئەرزىمەس دۆڭدەك قىياپەتتە ھېس قىلدىم. خەت ئۇدۇل ماڭا قارىتىلىپ مۇنداق يېزىلغانىدى:

«ئەختەم!

قانداق ئەھۋالىڭىز؟ خېتىمنىڭ بېشىدىلا خۇدادىن سىزگە ھەر جاي، ھەر ماكاندا ئامانلىق تىلەيمەن. بۇنى مەن مۇشۇ دۇنيادىكى بارلىق تىلەكلىرىمنىڭ ئەڭ ئۇلۇغى، دەپ ئويلايمەن. سىز ئوقۇغان ئاڭلىق ئادەم. مېنىڭ بۇ خېتىمگە ئەجەبلەنمىگەيسىز. چۈنكى، قىز - يىگىتلەر ئوتتۇرىسىدا، ئادەتتە، تۇنجى خەتنى ھېچقاچان قىزلار يازمايدۇ. ئەپسۇسكى، ئىش مېنىڭ بېشىمغا كەلگەندە، بۇنىڭ نۆۋىتى تەقدىر - قىسمەتتە باشقىچە پۈتۈلگەندەك تۇرىدۇ... تۇنجى خەتنى مېنىڭ يېزىشىمغا توغرا كەلدى. راستىمنى ئېيتاي: مۇشۇ نىيەت بىلەن سىز ئۈچۈن ئىككى ئاراق قەغەز يىرتىش ھەرگىز ئاسانغا چۈشكىنى يوق... مەن ئاددىي بىر يېزا قىزىغۇ؟! بىزدە كىشىلەر ئالدىدا تۆت ئېغىز سۆزىمىزنى دۇدۇقلىماي قىلغۇدەك نەدە ئۇنداق جۈرئەت بولسۇن دەيسىز؟ مەن ئەدىبلىكتە مۇنداق ئاجىزلىقلارنى بىر چەتكە قايرىپ قويدۇم. مەن نومۇستىن ئۇستۈن تۇرمىغۇچە، ئاۋازىم سىزگە يەتمەيدىغان ئوخشايدۇ.

مەن بۇ خەتنى سىزگە بولغان ئىشەنچ ۋە ئەقىدىنىڭ كۈچى بىلەن يېزىۋاتىمەن. ھېلىمۇ ئىنسانلار خەت ۋە قەلەم، قەغەز دېگەنلەرنى كەشىپ قىلىپ قويغانىكەن (ئۇلارغا مىڭلارچە رەھمەت!). ئۇنداق بولمىغاندا، بۇ قەغەزدىكى گەپلەرنى سىزگە ئۆز ئاغزىم بىلەن ئېيتىش مۇمكىنمىدى؟

سىز ئوقۇشقا كەتتىڭىز، مەن يېزىدا قالدىم. شۇنداق قىلىپ بۇ ھاياتتا سىز ئاتلىق، مەن پىيادە مېڭىشقا توغرا كەلدى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

لېكىن، مەن پىيادە بولساممۇ، تېخىچىلا سىزنىڭ كەينىڭىزدىن كېتمىۋاتىمەن. ئەلۋەتتە، مەن ئىككىمىزنى قىيامەتلىك دوستلار-دىن بولۇپ قالىمىز، دەيمەن. مۇھەببەت دېگەن مۇشۇ بولسا كېرەك... بۇنى ئەمدى سىزدىن يوشۇرمايمەن. بۇ ماڭا ئەيىب ئەمەس، ئېھتىمال، مېنىڭ مۇنداق سۆزلەرنى يازىدىغانلىقىمنى ئويلىمىغان بولغىيدىڭىز!

تۆت يىل ئۆتتى، كېلىپ - كېتىپ تۇردىڭىز. كېلىشىڭىزنى ئاڭلىسام، قەرىنداشلىرىڭىزدىنمۇ بەكرەك خۇش بولۇپ يۈردۈم. قانچىلىغان تەتىللىرىڭىزنى كۆڭۈللۈك ئۆتكۈزۈپ قايتىڭىز، مەن بولسام، پەرىشاندىن - پەرىشان قالىۋەردىم. تەتىلىرىڭىزدە سىز بىلەن بىرەر جايدا بىرەر قېتىم بىللە بولۇش، مۇڭدىشىش ماڭا زادىلا نېسىپ بولمىدى. بۇ جەھەتتە سىزنىڭ ئاغىنىلىرىڭىز چىلىكمۇ بەختلىك بولالمىدىم.

ئەختەم، ئۆزۈمنى شور پېشانە دەپ دېسەم، تىلىم بارمايدۇ. مەھەللىمىزدىكى كىشىلەر نەزەردە، دوستلىرىمنىڭ ئاغىنىدا ئىككىمىز ئاللىقاچان بىر جۈپ بولۇپ كەتتۇق. سىز توغرۇلۇق، سىزنىڭ قانداق ئادەم بولۇۋاتقانلىقىڭىز توغرۇلۇق ياخشى تەرىپلىرىڭىز بار. بۇ مېنى خۇشاللاندۇرماي قويسۇنمۇ؟! بىراق، نېمىشقىدۇر، بەزىدە بىر بەختسىزلىكتىن يۈرۈگۈم جىغىلدىغاندەك قىلىدۇ. ئۇ مۇشۇ مۇھەببەتنىڭ يامان ئاقىۋىتى ئەمەستۇ، دەپ ئۆزۈمگە سوئالمۇ قويىمەن. شۇڭا، سىزنىڭ بىرەر قېتىممۇ زۇۋان سۈرمەي جىم بولۇۋالغىنىڭىزغا قارىماي، بۇ ئىشنى يادىڭىزغا سېلىپ قويغۇم كەلدى. يەڭگەمنىڭ ئېيتقىنىچە، ئەتە ئەكبەر ئاكام سىزنى چايغا چاقىرسا كېرەك. شۇ پۇرسەت بىلەن ئالدىڭىزدا خىزمەتتە بولۇپ قالارمەن. خېتىم ئەرزىمەس تۇيۇلسا، ئەيىبكە بۇيرۇمىغايسىز.

سىزنى كۈتۈپ رەنا»

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مەن خەتنى ئوقۇپ بولۇپ، ئۇزاققىچە ئويغا پاتتىم. ئاخىرىدا ئۇنىڭغا يەنە بىر رەت كۆز يۈگۈرتۈپ چىققاندىن كېيىنلا، يېشىنىپ ئورۇنغا كىردىم. چىراغ ئۆچكەندىن كېيىن، ماڭا كىرپىك قاقماق تېخىمۇ قىيىنغا چۈشتى. رەنانىڭ خېتى قۇلىقىم تۈۋىدە خۇددى ئۇنىڭ ئۆز ئاغزى بىلەن ئوقۇلۇۋاتقاندەك قىلاتتى. راستىنى ئېيتقاندا، ئۇنىڭ خەتتە ماڭا بايان قىلغانلىرى ئىدى. ئۇنىڭ مەن تەسەۋۋۇر قىلىپ باقمىغان ئەقىدىلىرى ئىدى. شۇنداقمۇ دەيمەن، چوڭقۇرراق ئويلىغاندا، رەنانىڭ مەن بىلەن بولىدىغان ئۇمىدلىك كېلەچىكى ئۇچۇن دەسلەپكى ئۇرۇنۇشلىرىنى ئەسلەشكىمۇ بولاتتى. مەن مۇنۇ ئىككى ئىشنى يادىمغا ئالىدىم:

ئوقۇش پۈتتۈرۈشنىڭ ئاخىرقى يىلىدىكى تەتىل مەۋسۇمىدە ئۇرۇمچىدىن ئۆز مەھەللەمگە كەلگىنىمدە، مەھەللىدىكىلەرنىڭ ھەممىسى سۇلايمان ئاكىنىڭ ھويلىسىدىكى كوللېكتىپ ئاشخانىدىن چوڭ قازان تامىقى يەيدىكەن، مەن كەلگەن كۈنىنىڭ ئەتىسىلا بۇ ھويلىدىكى ئۇزۇن كەتكەن ئۇزۇم بارىڭى ئاستىغا قويۇلغان يەڭگەمنىڭ جوزىسىدا غىزالاندىم. مەن باراڭلىق ئاستىغا ئەمدىلا قەدەم باسقىنىمدا، باشقا قوشنا جوزىلارنىڭ ساھىبخانىلىرىمۇ چۈقۇراشقىنىچە مېنى ئۆز داستىخانلىرىغا تەكلىپ قىلىشتى. بۇ خېرىدار بولۇۋاتقانلارنىڭ كۆپىنچىسى ئاياللار ئىدى.

— ھەي ئەختەم، بىزنىڭ جوزىغا كەل!

— كەل، بىزنىڭ جوزىغا كەل! سەن بىلەن ھەمتاۋاق بولمىغىلى ئۇزۇن جاھانلار بولدى، بىللە غىزالىنايلى.

بەزىلەر يەڭگەمگە ۋارقىراشتى:

— قويۇڭە رۇقىيەم، كۈندە سىلەر بىلەن بىللىغۇ؟ بىز بىلەن تاماقلانسۇن.

دەل شۇ چاغدا يەڭگەمنىڭ جوزىسىنىڭ يېنىدىلا بىر جوزىغا

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ساھىبخانا بولۇپ تۇرغان خاسىيەتخان ھەدىنىڭ ئاۋازى ھەممىدىن قاتتىقراق چىقتى. ئۇنىڭ سۆزى ھەم جاراڭلىق، ھەم مەنىلىك ئىدى:

— بولدى قويۇڭلار، بىز تۇرغاندا، سىلەرگە كىم قويۇپ-تۇ. سىلەرمۇ ئويلاپ باقمايدىكەنسىلەر، مېھمان ئاۋۋال بىزنىڭ-كى، بىزدىن ئاشسا سىلەرنىڭ!

بۇ گەپ بىلەن ھەممەيلەن كۈلۈشۈپ كەتتى. بۇ خۇشخۇي ئايال رەنانىڭ يەڭگىسى ئىدى. رەنا بولسا ئۆزىنى ئاللىقاچان خاسىيەتخان ھەدىسىنىڭ دالدىسىغا ئالغان بولۇپ، بۇ ھال باشقە-لارنىڭ كۈلكە - چاقچاقلىرىنى تېخىمۇ ئۇلغايتىۋەتتى.

— ھە، مۇنداق دەڭلار تېخى! — دېدى بىرەيلەن، — ئەختەمنى تەكلىپ قىلىدىغانلار رەنا قىزنىڭ رۇخسىتىنى ئالمىد-غان ئوخشىمامدۇ؟

گەپنىڭ راسا نازۇك يېرى قىلىنغاندا، كۈلكە - قىقاس باراڭنى ئېچىپ يېپىۋەتكۈدەك پاراقلاپ كەتتى. رەنا بولسا، يۈزىنى تۇتقىنىچە ئاشخانىغا يۈگۈرۈپ كىرىپ كەتتى. دەل شۇ چاغدا كىرىپ كەلگەن ئەنۋەر ئاكىنىڭ:

— نېمە بولۇشتۇڭلار، ئۇزۇم باركىنى ئۆرۈۋەتمەڭلار يەنە! — دېگەن سۆزى بىلەن ھەممە بېسىلىپ قېلىشتى. ئەنۋەر ئاكا رەنانىڭ چوڭ ئاكىسى بولۇپ، كىشىلەر ئادەتتە ھۆرمەت تۇيغۇسىدىن بولسىمۇ، ئۇنىڭدىن سەل ھېيىقاتتى. ئۇنىڭ ئۈستە-گە بايىقى كۈلكىنىڭ سەۋەبلىرىنى ئۇنىڭغا ئېيتىپ ئولتۇرۇشمۇ مەن ۋە رەنا ئۈچۈن ئەلۋەتتە ئوبدان بولمايتتى.

مەن غىزادىن كېيىن ئۆيگە قايتىپ كەلگىنىمدە يەڭگەم كۈلۈمسىرىگىنىچە:

— بۇگۈن رەنانىڭ بەشى ئاسمانغا تاقاشتى - دە! — دېدى. مەن ئۇنىچىقمىدىم.

«راست خۇشال بولغانمىدۇ؟» دەپ ئويلايتتىم ئىچىمدە.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

«ياق، خۇشال بولىدىغان نېمە ئىش بار؟ چۈنكى، ئۇ بىرىنچى-دىن، قىز بالا، ئۇنچىۋالا ئادەم كۆلكىنىڭ ئىسكەنجىسىگە ئېلى-ۋاتسا، ئۇنىڭ ئۆزىنى دالدىغا ئالماسلىقى مۇمكىنمۇ؟ ئىككىن-چىدىن، ئەلنىڭ ئاغزىدا نېمىلەر دېيىلمەيدۇ؟ مەندە ئۇنىڭ بىلەن باشلانغان ھېچبىر رەسمىي باغلىنىش بولمىسا، ئۇنىڭ خۇشال بولىدىغان قانداق ئاساسى بولسۇن؟!»

ئىككىنچى ۋەقە شۇنىڭدىن بىر يىل كېيىن بولدى. ياز ئېيىنىڭ ئورما باشلانغان مەزگىلىدە چوڭ ئاكامنىڭ ھازىسىغا كەلدىم. مەن خېلى كۆن كېچىككەنىدىم، ماڭا كىشىلەرنىڭ ھەممىسى مۇسىبەت مۇئامىلىسى قىلدى. بېلىمگە ئاق باغلاپ نەزىر - چىراغلىرىنى تۇگەتكەندىن كېيىن، يەنە خىزمەت ئور-نۇمغا قايتىشىمغا توغرا كەلدى. بۇ كۈنلەردە ئاپام، يەڭگەم ۋە قېرىنداشلىرىم بەكمۇ مىسكىنلەشكەنتى، شۇڭا ئاپام ماڭا:

— مەھەللىدىكىلەرنىڭ ھەممىسى ئېتىزدا، كۆن بويى كەلمەي ئورما ئورۇيدۇ، بۇگۈن شۇ يەرگە بېرىپ، كۆپچىلىك بىلەن چىرايلىق خوشلىشىپ قايتقىن، — دېدى.

بۇ كۈنى ھەدەم، يەڭگەم ئىشقا بارمىغانىدى.

مەن دەل چۈش ۋاقتىدا، يەنى، دېھقانلار تاماققا ئولتۇرۇش-قاندا بېرىپ قاپتىمەن، قانداق قىلىش كېرەك؟

— يۇر! — دېدى مېنى ئېلىپ بارغان غېنى، — ئۇدۇل كەلگەن داستىخاننىڭ بېرىدە ئولتۇرىمىز، ئۇلار بۇگۈن گۆش قاينىتتى.

بىز چوڭ كەپە ئاشخانىغا يېتىپ بېرىشىمىزغا ئەھلى مەھەل-لىنىڭ ھەممىسى ئورۇنلىرىدىن تۇرۇشتى. مەن ئەرلەرنىڭ ھەممىسى بىلەن دېگۈدەك قول ئېلىشىپ كۆرۈشتۇم. ئاياللار بولسا تىنچلىق سورىشىپ تۇراتتى. ھەممىسى مېنى ئۆز داستە-خانلىرىغا تەكلىپ قىلىشاتتى، مەن ئۆزرە ئېيتىپ باراتتىم. مەن كۆپچىلىك بىلەن ئەھۋاللىشىپ چىققۇچە، غېنى ئاللە-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

قاچان خاسیەتخان ھەدەمنىڭ داستىخىنى يېنىدا ئورنىمىزنى قارارلاشتۇرۇپ بولغانىدى. ئۆزىمۇ شۇ يەردە ئۆرە تۇراتتى. بۇ يەردە ئەنۋەر ئاكىمۇ بار ئىدى.

— بۇياققا ئۆت! — دېدى غېنى مېنى خۇددى ساھىبخانە-دەك تۆرگە ئوندەپ. خاسيەتخان ھەدە بولسا قولى قولىغا تەگ-مەي تاماق ئوسۇۋاتاتتى. ئۇ ئېچىلىپ - يېيىلىپ كەتكەنىدى.

— ئولتۇر ئوكام، ئولتۇر! — دېدى خاسيەتخان ھەدە ماڭا ئۆز قېرىنداشىدەك مۇئامىلە قىلىپ، — ئاكاڭنىڭ يېنىدا ئولتۇر، ئەجەبمۇ ئوبدان كەلدىڭ، چىللاپمۇ ئەكىلەلمەيتتوق سېنى، خۇدايىم رىزقىڭنى بىزدىن ئايرىمايدىغان ئوخشايدۇ!

بۇ گەپلەرنى ئاڭلاپ ھوپپىدە قىزىرىپ كەتتىم. ئەتراپتە-كىلەرگە قاراشقىمۇ جۇرئەت قىلالمىدىم. رەنا بولسا، يەنىلا كەپە ئاشخانىغا يوشۇرۇنغانىدى. مېنى تەس كوندە قويۇۋاتقان بايىقى گەپلەر ھېلىمۇ ياخشى يەنە داۋاملاشمىدى. ھەممىمىز تاماق بىلەن بولوشتوق. ئەنۋەر ئاكا بۇگۇن ماڭا قىلىنغان خۇشخوي مۇئامىلىدە خاسيەتخان ھەددىدىنمۇ ئېشىپ كەتتى. مەن گويا بۇ مىنۇتلاردا مۇشۇ ئائىلىنىڭ رەسمىي بىر ئەزاسىغا ئايلىنىپ كەتكەنىدىم. ھازىدار بولغىنىم ئۈچۈن غىزالىنىش غەيرىي گەپ سۆزلەردىن خالىي تىنچ ئۆتتى.

ئېتىزنىڭ ئوچۇقچىلىق، ساپ ھاۋاسىدا ئىچىلگەن تاماقمۇ مېنى خېلى تەرلەتتى. داستىخان يىغىلىپ دۇئا ئايىغلاشقاندىن كېيىن، مەن غېنى بىلەن قوزغالدىم ۋە كەپىنىڭ قىرىق مېتر-چە نېرىدىكى سۇپسۇزۇك سۇ ئېقىۋاتقان غول ئېرىق بويىغا كەت-تۇق. ئېرىق بويى ئېگىز ئارىلاش ياپيېشىل چىمەنلىك ئىدى. يېقىملىق ياز شامىلى ئۈچۈپ تۇراتتى.

مەن ئەمدى يۇز - قولۇمنى يۇيۇپ، ئورنۇمدىن تۇرۇشۇم-غا، غېنى:

— كەينىڭگە قارا، — دېدى. بۇرۇلۇپ قارىسام، قاچا -

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

قۇچىلارنى كۆتۈرگەن رەنا ئېرىق بويىغا ــ دەل بىزگە قاراپ كەلمەكتە ئىدى. مۆلچەرلەش تەس ئەمەس ئىدىكى، ئۇ قاچا - قۇچىلارنى ئېرىقتا يۇيۇش باھانىسى بىلەن ئەتەي مەن تەرەپكە كەلمەكتە ئىدى. بۇنداق كېلىشتە، ئەلۋەتتە، جىق مەنىلەر بار ئىدى. بىرىنچىدىن، مەن بىلەن بولىدىغان تۇنجى ئوچۇق دىدار ئۇچۇن ئىدى. ئۇ ئېھتىمال، ئېغىز ئېچىپ، تۆت ئېغىز كۆڭۈل بايانىنى ئىزھار قىلىشنىمۇ مەقسەت قىلغان بولۇشى مۇمكىن. ئىككىنچىدىن، ئۇ ئۆز دوستلىرى ۋە ئۆزىگە كۆز تىككەن مەھەللە يىگىتلىرى ئالدىدا ئۆزىنىڭ ئەسلى ئەقىدىلىرىنىڭ نېمىدىن ئىبارەت ئىكەنلىكىنى مەغرۇر ھالدا نامايىش قىلماقچىدى. ئۇ چاغلاردا بۇ ئىشلارنىڭ مەن ئۇچۇن ئارتۇقچە بولۇشىنى ئۇ نەدىن بىلسۇن؟

ــ ياخشىمۇ سىلەر؟ ــ دېدى ئۇ بىزگە ئوچۇق چىراي، يېقىملىق تەلەپپۇز بىلەن. بىز ئۇنىڭ سالىمىنى ئۆز لايىقىدا ئېلىك ئالدۇق. ئەمما مەن ئارتۇقچە زۇۋان سۇرمىدىم. بۇنى غېنى «ئۇيالغانلىقتىن» دەپ بىلسە كېرەك، ئەتىمالىم، بىرىنچى بولۇپ قىزغا جاۋابەن ئېغىز ئاچتى. ئەمما، ئۇ سۆزگە يەنىلا چاقچاق ئارىلاشتۇردى:

ــ ئەختەمدىن ئايرىم ھال سوراي دەپسىز - دە! ناھايىتى ياخشى، بۇ ئاغىنىمىزمۇ قايتماقچى بولۇپ، كۆپچىلىك بىلەن خوشلاشقىلى كەلدى، ــ دېدى.

بىر دەستە چىنىنى ئېرىق بويىغا قويۇشقا ئىگىشكەندە، قاپقارا ئىككى ئۆرۈم چېچىنىڭ بىرى سويلاپ ئالدىغا چۈشتى. رەنا قاچىنى قويۇپ، چېچىنى كەينىگە تاشلىغىنىچە:

ــ قەۋەتلا ئالدىراشقۇ؟ ــ دەپ ماڭا قارىدى.

ــ خىزمەت ئالدىراش ئىدى! ــ دېدىم مەن بەزى خادىملارنىڭ خىزمەتنى باھانە قىلىپ ئادەتتىكىنى بويىچە.

ــ سېغىنىڭغۇ ئالدىرىمايدىغان چېغىڭ يوق! ــ دېدى غېنى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

خۇددى رەنانىڭ كۆڭلىدىكىنى سۆزلىگەندەك.

— باشقا چاغلار بولسىغۇ مەيلى ئىدى، بۇ قېتىم نېمىلا دېگەنبىلەن ئائىلىگىزدە مۇسىبەت بولدى ئەمەسمۇ؟ — دېدى رەنا، — تۆت - بەش كۈن كېچىككەنگە باشلىقلىرىڭىز بىرنېمە دەپ كەتمەس.

غېنى يەنە شەپشەكلىك قىلىشقا باشلىدى. ئۇ بۇ قېتىم گەپنى رەناغا قارىتىپ ئېيتىپ، ئۇنى يېرىم چاقچاق قىياپىتىگە كىرگۈزدى:

— بوپتۇ رەنا، ئۇنىڭغا بۇ يولمۇ رۇخسەت قىلايلى، ئەمما، ئىككىنچى قېتىم كەلگەندە، يەنە مۇشۇنداق ئېرىق بويىدا خوشلىشىپ قايتىمەن دېسە، ئۇنىڭغا مەنمۇ يول قويمايمەن، سىز تېخىمۇ يول قويماڭ! — دېدى.

رەنا كۈلگىنىچە ئىختىيارسىز كەينىگە قايرىلدى. غېنىنىڭ توغرا كىسەرلىك بىلەن قىلغان سۆزلىرىگە مەنمۇ كۈلدۈم. رەنا ئەمدى بىزگە قايرىلىپ، ئۆزىنى ئوڭۇشسىزلىنىپ، غېنى بىزنى خالي قالدۇرۇپ، ئېرىق بويلاپ سۇنىڭ يۇقىرىسىغا يول ئالدى. مۇنداق خالي قېلىش رەنا ئۈچۈن ئېھتىمال ئارزۇلۇق پۇرسەت بولۇشى مۇمكىن. لېكىن، مەن ئۈچۈن ئۇنىڭ ھېچ ھاجىتى يوق ئىدى. بۇ يەردىن تېزرەك كېتىشىنى ئويلايتتىم. دەرۋەقە، بۇ يەرنىڭ ئۆزىمۇ ھېچقاچان خالي ئەمەس ئىدى، رەنا ئېرىق بويىغا كېلىپ بىز بىلەن دەرقەمدە بولغاندىن تارتىپلا كەپە يېنىدا دەم ئېلىۋاتقان كىشىلەرنىڭ يۈزلىگەن كۆزلىرى بىزنى كۆزىتىشكە باشلىغانىدى. بۇنىڭ ئىچىدە خاسىيەتخان ھەدە باشلىق نۇرغۇنلىغان ئاق كۆڭۈل ئاياللار بىزگە ھەۋەس بىلەن قارايتتى. رەنانىڭ تەكتۈشلىرى بولسا، كەپىنى ئۆزىگە يېرىم دالدا قىلىپ، سەھرا قىزلىرىغا خاس خۇلقلىرى بىلەن بىزنى ماراشماقتا ئىدى. شۇنداق قىلىپ بىزنىڭ مۇنداق تۇرۇشىمىز ئۆز مەھەللىدىكىلىرىمىز كۆڭلىدە «ھە، بۇ ئىككىسى راستىنلا مۇنداق ئىكەندە»

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

دېگەن پىكىرنى قارارلاشتۇرماقتا ئىدى. ئېھتىمال، خاسىيەتخان ھەدە ئاللىقاچان قوشنىلىرىغا چاقچاق قىلىپ: «قانداق؟ بىزنىڭ رەنانىڭ ئىگىسى بارمىكەن؟! ئېيتىپ قويۇڭلار، ئۇسساپ يۈرگەنلەر ئاۋارە بولۇشمىسۇن!» دەپمۇ ئولگۇرگەندۇ. بۇ مۇنۇتلاردا مېنىڭ كۆڭلۈمدىن يۇقىرىقىدەك نۇرغۇن ئويلار كەچمەكتە ئىدى. شۇڭا، دەرھال ئۇلارغا: «ياق، خاتا ئويلاۋاتىسىلەر، بىزنىڭ ئارىمىزغا مۇناسىۋەت ھۆكۈمران ئەمەس، ئۇقۇشماسلىق بولمىسۇن» دەپ ۋارقىرىغۇم كەلدى. بىراق، مۇمكىنمۇ؟ قانداق قىلىش كېرەك؟ مانا، بۇنى جاكارلاشنىڭمۇ بىر ئۇسۇلى تېپىلدى. ئۇ بولسىمۇ، غېنىگە ئەگىشىپ، رەنادىن نېرىغا كېتىپ قېلىش ئىدى! مەن قىزغا قاراپ ئاغزىمنىڭ ئۇچىدىلا:

— خەير ئەمىسە! — دېدىم - دە، خۇددى ئاچچىقلاپ ماڭغان ئادەملەردەك سۇنىڭ يۇقىرىسىغا قاراپ ماڭدىم. قايرىلىپ رەنانىڭ قارىمۇ قويمىدىم. شىلدىرلاپ ئېقىۋاتقان سۇلار ماڭا «ئەجەپ يامان ئىش قىلدىڭ، سەت ئىش قىلدىڭ!» دېگەندەك ئاۋازدا رەنا تەرەپكە چاپماقتا ئىدى. ئۇلار ماڭا گويا رەنانىڭ تەسەللى بېرىشكە كېتىۋاتقاندەك كۆرۈنەتتى. مەن غېنىنىڭ يېنىغا يېتىپ بارغاندا، ئۇ ماڭا ھەم ھەيرانلىق، ھەم رەنجىش تەلەپپۇزى بىلەن تەگدى:

— نېمە قىلغىنىڭ بۇ؟ — ئۇ ماڭا مەقتەك قادالدى. مەنمۇ ئۇنىڭغا يېنىپ دوق قىلدىم:

— شۇنچە خەلقئالەمنىڭ ئالدىدا ئىككىمىزنى تاشلاپ كېتىپ، سېنىڭ نېمە قىلغىنىڭ؟

— قىز قورقايدۇ يۇ، سەن قورقامسەن؟ قىز قاچماي، سەن قېچىپ كەلدىڭما؟ — دېدى ئۇ مېنى سوراققا تارتىپ. مەن ئۇنىڭغا «ماڭا مۇنداق پۇرسەتلەرنىڭ ھاجىتى يوق» دەۋەتكىلى تاس قالدىم. بىراق بۇ قوپاللىق ئىدى. رەنا ئەمدى ئېرىققا

ئېڭىشىپ، قاچىلىرىنى يۇيۇۋاتاتتى.

بىز ئۆزئارا تاپا ـ تەنە قىلىشقاندىن كېيىن، يەنە چوڭ كەپە يېنىغا قايتىپ كەلدۇق. كىشىلەردە بىزگە نىسبەتەن باشقا چە قاراشلار بايقالمىدى، پەقەت كەپە ئىچىدىكى بىرنەچچە ئايال-لارنىڭلا كۆلكە ئارىلاش سۆزلىرى ئانچە ـ مۇنچە ئاڭلىنىپ تۇراتتى.

ـــ توۋا، قىزلار قوغلايدىغان، يىگىتلەر قاچىدىغان ئاجا-يىپ كارامەتلەرنىمۇ كۆرىدىكەنا كىشى! ـــ دېدى بىرى. قالغان-لارمۇ كۈلۈشتى.

ـــ ياۋاش ئۇينىڭ مۇڭگۈزى ئىچىدە دەپ، ئادەتتە جىم يۈرگەن بىزنىڭ رەنا بۇگۈن باتۇر چىقتى. چاقىرىۋېلىڭلار ئۇنى يەنە راستىنلا كەينىدىن قوغلاپ يۈرمىسۇن، ـــ دېدى يەنە بە-رى.

ـــ يىگىتمۇ، قوغلىسا گۈڭ كۆتەرگۈچىلىكى بار ئەمەس-مۇ؟ ـــ دېدى بىرەيلەن. ئۇ سۆزنىڭ داۋام قىلىپ مېنى ئاقلە-غىلى تۇردى، ـــ قاچسىمۇ قاچقاندۇ؟ دوست ـ دۇشمەننىڭ ئال-دىدا ئېرىق بويىدا تۇرمىساقمۇ، باشقا پۇرسەت تېپىلىپ قالار دەپ ئويلىغاندۇ؟ شەرم ـ هايانى بىلگەن يىگىت ئاشۇنداق قىلىدۇ.

بۇ سۆزلەۋاتقان غېنىنىڭ ھەدىسى تۇرسۇنخان ئىدى.

ـــ راست، راست، ـــ دېدى بىرىنچى بولۇپ «توۋا» ئو-قۇغان ئايال، ـــ ھەر نېمە دەيمىز، ئۇ بالىنىڭمۇ ئەلدىن شۇنچە-لىك هايا قىلغىنى ياخشى. ئاغزىمىز قىچىشىپ ئۇنى، بۇنى دېگىنىمىز بىلەن ئىككى باش بىر يەرگە جەم بولغۇچە خېلى ئىشلار ئۆتىدىغان گەپ. خۇدايىم شۇلارنىڭ ئاقىۋىتىنى ئاۋات قىلسۇن، تىل تەگمىسۇن، ئۇلار راسا بىر جۇپ جورىلار بوپتۇ.

باشقىلارمۇ ئۇنىڭ سۆزىنى تەستىقلاشتى. ئۇلارنىڭ مۇنازە-لىرى مېنى «تارتىنغانلىقتىن قاچتى، ئۇياتىنىڭ كۈچىگە بەر-داشلىق بېرەلمىدى!» دېگەن ھۆكۈمگە تارتقاندى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مەن ئېتىزدىن يانىردا ھەممەيلەن بىلەن خوشلاشتىم. ئۇلار مېنى يەنە بىر قېتىم ئۆيلىرىگە تەكلىپ قىلىشتى. مەن ئۆزرە ئېيتتىم. ئۇلارنىڭ چىرايلىرىدا مېنىڭ مۇسىبەتلىك كۈنلىرىمدە پەرىشان كۆڭلۈمگە خاس بىر خىل تەزىيەلىك ئالامەتلەر چىقىپ تۇراتتى. ئۇلار بايىقى چاقچاقلىرىنى ئەنە شۇ چىرايلىرىنىڭ ئەكسىچوڭقۇر يەرلىرىگە سىڭدۈرۈۋەتكەنىدى.

مېنى ئېتىزدىن ئۇزاتقانلار ئىچىدە رەنا بارمۇ - يوق، نەزەر سالمىدىم. مەن بىلەن غېنىمۇ قايتقانىدى.

كەچتە يەڭگەم ماڭا «چېقىلغىلى» تۇردى:

— ئاڭلىساق، ئېتىزغا بېرىپ كۆلكىگە قاپسىز. تىنچلىق بولساق، بىزگە سىزنى ئۆيلىمەكمۇ تەسكە چۈشىدىغان ئوخشايدۇ!

مەن ئۇنچىقمىدىم. ئۇمۇ بېشىدا ئاق ياغلىق تۇرۇپ، ئاغزىدىن بۇ سۆزنىڭ چىقىپ كەتكىنىگە ئەپسۇسلانغاندەك بولدى - دە، يېنىپ ئېغىز ئاچمىدى. يەڭگەم ئاڭلىغان بۇ ئىشنى ئاپام بىلەن ھەدەمنىڭمۇ ئاڭلىشى تۇرغان گەپ ئىدى. بەختكە يارىشا ئۇلار بۇ ئىشنى مېنىڭ يۈزۈمگە سالمىدى. مەن ئىچىمدە ئويلايتتىم: «مەن نېمە ئويدا؟ سىلەر نېمە كويدا؟ قېنى رەنانىڭ مەيلى غالىپمۇ؟ مېنىڭ رايىممۇ؟»

x x x

ئۇ ئىشلار ئۆتكىنىگە مانا ھەش - پەش دېگۈچە تۆت يىل بولۇپ قالدى. مەن ئۇ چاغلاردا رەنانىڭ ئاشۇ كىچىككىنە ۋۇجۇدىدا مۇنچىلىك كەسكىن خەتلەرگە جۈرئەت قىلىدىغان بۈيۈك قۇدرەتنىڭ بارلىقىنى تەسەۋۋۇر قىلمىغانىدىم. ئۇنىڭ كۆڭلىنى مېنىڭ رايىمغا قاراپ ئاستا - ئاستا ئۆز تاۋىدىن يانىدىغۇ، دەپ ئويلايتتىم. بۇ كېچە، كېيىنكى ئۇچرىشىشتىكى رەنانىڭ قامىتى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

كۆز ئالدىمدا يەنە بىر قېتىم پەيدا بولدى. ئۇ چاغدا ئۇ ئۇچىسىغا كالتە يەڭ چىپار كۆڭلەك كىيىۋالغان، بېشىغا نېپىز ھاۋارەڭ گاز ياغلىق تاڭغان، ئاپئاق بىلەكلىرى كۆن تەپتىدە تاۋلىنىپ تۇراتتى. ئەينى چاغدا ئون يەتتە ياشقا كىرگەن بۇ قىز بۇگۈن كېچە يەنە ئۇچرىشىش ئۈچۈن ھېلىلا ئىشىكتىن كىرىپ كېلىدۇ. غاندەك سېزىلەتتى. دېمەك، دەپ ئويلىدىم مەن، ئۇ بىرنەچچە يىلدىن بېرى ئۆز ئەقىدىسىدىن ۋاز كەچمىگەنىكەن - دە!

بۇ ئىش ئەمدى جاۋاب بەرمەسەم بولمايدىغان بىر سوئالغا ئايلانغان بولۇپ، ئۇنىڭغا مەندە جاۋابمۇ تەييار ئىدى. مەن بۇ كېچە تۈن نىسبىگىچە خىيال بىلەن چۈلغىنىپ ئۆزۈمنىڭ قايسى ۋاقىتتا ئۇيقۇغا كەتكەنلىكىمنىمۇ بىلمىدىم.

x x x

مەن ئەتىگەنلىك غىزادىن كېيىن رەنانىڭ خېتى ئۈچۈن ئاتايىن قولۇمغا قەلەم ئالدىم، ئەمما جاۋاب خەتنى ئىنتايىن قىسقا يازدىم. چۈنكى، مەن ئۆز رايىمنىلا ئىزھار قىلالىغۇدەك تۆت قۇر بىر نەرسە يازسام، بۇ ئىش شۇنىڭ بىلەن جىمىدۇ، دەپ ئويلايتتىم، شۇڭا خېتىم مۇنداق كەسكىن جۈملىلەر بىلەن باشلاندى ۋە ئاياغلاشتى:

«رەنا!

خېتىڭىزنى ئالدىم. سىزگە رەھمەت! ئەپسۇسكى، بۇ مەن ئۈچۈن تەسەۋۋۇر قىلمىغان بىر ئىش بولدى. سىز جۈرئەتكە تايىنىپ خەت يازغانكەنسىز، ئۇ ھالدا مەنمۇ راست سۆز بىلەن جاۋاب بېرىشىم كېرەك. چۈنكى، مېنىڭ تىلىم ئەزەلدىنلا دىلىم ئۈچۈن يالغان سۆزلەپ ئۆگەنگەن ئەمەس. شۇڭا، سىزنىڭ مۇنۇ سۆزلىرىمگە ئىشەنمەي قالماسلىقىڭىزنى ئۈمىد قىلىمەن.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مەندە سىز كۆتكەن ئۇنداق نىيەت يوق.

ئەختەم»

مەن خەتنى قايتا بىر قېتىم ئوقۇپ چىققاندىن كېيىن، چىرايلىق قاتلاپ، يانچۇقۇمغا سالدىم. ئەمدى ئۇ رىسالەتنىڭ قولى بىلەن تاپشۇرۇلۇشى لازىم ئىدى.

x x x

رەنانىڭ ئاخشامقى خىتىدە يېزىلغان بىر ئىش راست بولۇپ چىقتى: مانا مەن بۇگۈن چۈشتىن ئىلگىرىلا ئەكبەرنىڭكىدە مېھمان بولماقتا ئىدىم. ئەكبەرنىڭ ئايالى ئامىنەگە يانداش، بۇ ساھىبخانىچىلىقتا رەنامۇ پايپېتەك بولۇپ يۈرەتتى. رەنا ئەمدى باشقىلا قىز بولۇپ يېتىلگەنىدى. ئۇ باشلانغۇچ مەكتەپنىڭ ئوقۇتقۇچىلىقىنى قىلىدىكەن. كىيىم - كېچەكلىرىدىمۇ ئۆزگىرىش بار ئىدى. ئىككى ئۆرۈم ئۇزۇن چېچىنى تۇرۇۋالغان بۇ قىز ئاق كوپتا ۋە قارا كۆك يوپكا كىيگەن بولۇپ، چاققانغىنە ياسانغانىدى. مەن ئۇنىڭغا مۇشۇنىڭدىن ئارتۇقچە نەزەر ئاغدۇرمىدىم، چۈنكى مېنىڭ يېنىمدا غېنى، ئىبراھىم يەنە باشقا ئىككىيلەنمۇ بار ئىدى، ئەكبەر مېنىڭ قولۇمغا دۇتارنى تۇتقۇزۇپ قويدى. مەن بىرنەچچە پەدىگە قۇرۇق چالغىنىمدىن كېيىن، غېنى:

— ھە، قېنى، ناخشىسى بىلەن! — دېدى. ئۇ شۇ گەپنى قىلىپ بولۇپ تالا تەرەپكە قاراپ قويدى. ئۇ بۇنىڭ بىلەن ماڭا «قورۇنماي ئېيت، رەنا ھۇزۇرلانسۇن!» دېمەكچىدى، ئەمما، مەن بىر ھازاغىچە ئۇنچىقمىدىم. چۈنكى مېنىڭ ناخشام رەنانىڭ قولىغا تەگكۈسى خىتىمنىڭ ئۇنىڭغا بېرىدىغان تەسىرىگە زىت، ئۇنى تېخىمۇ شېرىن ئازرۇلارغا پۈركۈۋېتىشى مۇمكىن ئىدى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بىراق، بىز ئىككى رومكىدىن ئىچىشكەندىن كېيىن، ئىبراھىم مېنى ناخشىغا زورلىدى. مەن ئەمدى ئۆزۈمنى تىزگىنلىيەلمىدىم. چوڭ كوچىغا قارايدىغان ئاددىي قاشالىق ھويلىغا كىرگەندە، كىشىنى ھەممىدىن ئاۋۋال ئۆز سايىلىرىنىڭ پاناھىغا ئالىدىغان يوغان بىر تۈپ سۆگەت بىز ئولتۇرغان سارايىنىڭ دېرىزىدىن ئاشكارە كۆرۈنۈپ تۇراتتى. ئىككى دېرىزە بولسا، كەڭ پېشايۋانغا ئېچىلاتتى. پېشايۋاننىڭ كۈن پېتىش تەرىپى ئەكسىچە لەرنىڭ يازلىق چايخانىسى بولۇپ، بۈگۈن ئايال ساھىبخانىلار ئەنە شۇ يەردە بىزنى كۈتۈش ئۈچۈن بىلەن بەند ئىدى. بىز كىرىپ بىرھازادىن كېيىن، پېشايۋانغا ئاۋۋال خاسىيەتخان ھەدە ئاندىن رىسالەتمۇ پەيدا بولدى، قازان بېشىدا پىرقىراپ يۈرگەن ئەڭ ئاساسلىق رولچى ـــ ئامىنە ئىدى، ئۇلار دېرىزىدىن ماڭا غىل ـ پال كۆرۈنۈپ تۇراتتى. دەرۋەقە، ئۇلارنىڭمۇ قولى ئىشتا بولغىنى بىلەن قۇلىقى بىزدە ئىدى. بولۇپمۇ خاسىيەتخان ھەدە ساز خۇمار، ناخشىچى ئايال ئىدى. شۇڭا ئۇنىڭ ئېيتقانلىرىمغا بېرىلىپ قۇلاق سالمىغانلىقى ماڭا بەش قولدەك ئايان ئىدى. ئەلۋەتتە، مەن تۇنجى ناخشامنى پاك دوستلۇق تېمىلىرىدىن باشلىدىم:

ئامان بولسۇن، ئامان بولسۇن،
دوستلىرىم ئامان بولسۇن.
دوستلىرىمغا قەست قىلغان
سارغىيىپ سامان بولسۇن!

ئاسماندا يېتىم قاقار،
قاياشىڭ يوقمىدى سېنىڭ؟
دوستلىرىڭ قېشىڭدا يوق،
كۆڭلۈڭ توقمىدۇ سېنىڭ؟

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

غېنى ناخشىنىڭ بىرىنچى كۇپلېتىدىلا قوشۇلۇپ، ئاللىقاچان يېنىمغا شىپقاپ كەلگەنىدى. ئەكبەرمۇ ئىككىنچى كۇپلېتقا قوشۇلۇپ ئېيتىپ، ئارىدا پېشايۋانغا چىقىپ كەتتى. ئۇ، ئەلۋەتتە، ساھىبخانىلىق سالاھىيىتى بىلەن بىرەەم ئۆيدە، بىرەەم سىرتتا بولاتتى. ئىبراھىم بولسا، ئۇستەلنىڭ بىر بۇرجىكىدە جىم ئولتۇرۇپ، ناخشا تىڭشايتتى، رۇمكىلارغا ئۆزى ئىگىدارچىلىق قىلاتتى. قالغان ئىككىيلەنمۇ ئارىلاپ ـ ئارىلاپ ناخشىغا قوشۇلۇپ، بۇ سورۇننى تېخىمۇ ئاۋاتلاشتۇرماقتا ئىدى. ئەمدى ئىككى ـ ئۈچ كۇپلېت ناخشا ئېيتىلمىشىغىلا، غېنى مۇھەببەت ناخشىسىدىن بىرنى باشلىدى:

يارىم بىلەن ئىككىيلەن،
بىر مەلىدە چوڭ بولغان.
باشتا ۋەدىمىز شۇنداق،
ئايرىلماسقا دوست بولغان.

مەنمۇ قوشۇلۇشقا مەجبۇر ئىدىم. ئەمما، ئۇ بۇ ناخشىنى مەن بىلەن رەناغا بېغىشلاپ ئېيتقاندەك قىلاتتى، شۇڭا، ناخشىنىڭ ئاخىرقى مىسراسىنى مەن «ئايرىلماسقا دوست بولغان» دەپ دوستلۇق تەلەپپۇزىغا تولغىسام، ئۇ «ئايرىلماسقا بىر بولغان» دەپ كۈچەپ توۋلىدى. بۇنىڭدىن مېنىڭ ئوڭايسىزلىنىشىم تەبىئىي ئىدى، رەنا بولسا، ئەلۋەتتە، قانائەت بىلەن ئاڭلىماي قالمايتتى. بۇ چاغدا ئېھتىمال، غېنى پېشايۋاندىكى رىسالەتنى كۆرۈپ قالدى بولغاي، ئۇنىڭ كونا كېسەللىرى يەنە قوزغالغىلى تۇردى. دېمىسىمۇ، غېنى ئۇچۇن رىسالەتتىن ئايرىلىش ھەرگىز يېنىك توختىمىغان ئىدى.

ھېلىمۇ ياخشى ئۇنىڭدىن دۇنياغا كېلىپ ۋاقىتسىز قايتقان

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بىر پەرزەنت ئۇنى كىشىلەر ئارىسىدا، خۇسۇسەن، تەڭتۇشلىرى ئارىسىدا ھەر خىل ئەيىب ـ ئىللەتلەرگە بۇيرۇيدىغان گۇناھلار. دىن ئامان قالدۇرغانىدى. شۇڭا، ئەرلىك ئابرۇيدا ئۇنىڭ تىلى ئۇزۇن، شۇنداقتىمۇ، بىر ئايال ئۆز ئېرىدىن چېنىپ، ئۇنى تاشلاپ كېتىۋاتسا، بۇنداق ئەرنىڭ ھەسرەتسىز قېلىشى مۇمكىن. مۇ؟ بۇ ئەر بىلەن ياشاۋاتقانلارنىڭ ھەممىسىگە چۇشىنىشلىك. مۇشۇ مەنىدىن ئېيتقاندا، غېنى ھەممە دەردىنى ئىچىگە يۇتۇپ يۇرۇۋاتقان، غەيرىتىگە زورلاپ قەددىنى تىك تۇتۇپ يۇرگەن يىگىت ئىدى.

رىسالەت ئۇنىڭدىن ئۆزىنى چەتكە ئېلىشقا باشلىغان كۇنلەر. دىن تارتىپلا، ئۇمۇ گويا بۇ ئىش بىلەن ھېچ پەرۋايى بولمىغان قىياپەتكە كىرىۋالغان ئىدى. رىسالەتنىڭ كەينىدىن ئۇنچۇلامۇ قوغلىشىپ يۇرمەيتتى. رىسالەتكە بولىدىغان پەندى ـ نەسىھەت. لەرنىڭ ھەممىسى دېگۇدەك دادىسى مۇمىن ئاكا شۇنداقلا، ئاپىسى شاراپەتخان ھەدە تەرىپىدىن بولاتتى. شۇڭا، ئۇلار ئۆي تۇتۇپ، چىراغ يېقىپ، ئاجرىشىپ ئىشىك ياپقانغا قەدەر قوشنىلىرىمۇ ئىككىسى ئوتتۇرىسىدا چوڭراق «ۋاڭ ـ چۇڭ» لارنى كۆرمىگەنىدى. بىراق، بۇ رىسالەتنىڭ بۇ ئائىلىدىن كېتىپ قېلىشىغا غېنىنىڭ «ئاھ» ئۇرۇپ كەتمەيدىغانلىقىدىن دېرەك بەرمەيتتى. ئەكسىچە، غېنى بۇ جۇدالىققا ئارانلا چىدىغانىدى. قايسىبىر كۇنلەردە، ئەگەر، رىسالەت بىرەر سەۋەب بىلەن قايتىدىن ئۆي تۇتۇش نىيىتىگە كېلىپ قالسا، ئۇنى «جان» دەپ قوبۇل قىلىشقا تەييار ئىدى. ئۇ بۇ نىيەت بىلەن رىسالەتنىڭ ئۆزىدىن سوۋۇغان كۆڭلىنى يەنىلا تىڭشاپ كەلمەكتە ئىدى. ئەمما، ئۇنىڭ قەلبى ھەممىدىن كۆرە، ماڭا ناھايىتى مەلۇم ئىدى. مەن بەزىدە ئۇنى چېكىپ كۆرەتتىم:

ـــ تولا گېپىنىڭالماي، كىشى قويۇپ رىسالەتنى ئەكېلىڭالساڭ بولارمىكىن؟

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئۇ دەسلەپتە دېمىغى ئۇستۇنلۇك بىلەن جاۋاب بېرەتتى:

— يەرگە تۆكۈرۈۋەتكەن تۆكۈرۈكنى ئەمدى ئېغىزغا ئال-مايمىز دېگىنە. «بولۇاس ئىزىدىن قايتماس، يىگىت سۆزىدىن» دېگەن گەپ بار ئەمەسمۇ؟ لەۋزىدىن قايتىش، سەن بىلەن بىز-نىڭ ئىشىمىز ئەمەس.

— ئەگەر لەۋزىدىن رىسالەت قايتقان بولسا، ئۇ چاغدا بىز قانداق قىلىشىمىز كېرەك؟ — دەپ سوئال قويياتتىم مەن تېخىمۇ ئىچكىرىلەپ.

بۇ چاغدا ئۇنىڭ چىرايىدا دەرھال خۇشاللىق كۆلكىسى پەيدا بولاتتى. چۈنكى مېنىڭ بۇنداق سوئاللارنى قويۇشۇم ئۇنىڭدا كىشىلەر ئوچۇن سېزىۋېلىش قىيىن بولمىغان ئۆمىدلەرنى پەيدا قىلاتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ جاۋابنى چىن يۈرىكىنى يوشۇرالمىغان هالدا بېرەتتى.

— ئايال خەق سۆزىدىن يېنىۋالسا، هەيران قېلىشنىڭ هاجىتى يوق! ئۇ چاغدا بىزمۇ ئۇنىڭ ئەھۋالىغا لايىق ئىش تۇتىمىز - دە! — دەيتتى كۆلۈپ.

— دۇرۇس ئېيتتىڭ، — دەيتتىم مەن ئۇنى تەس-تىقلاپ، — ئاۋۋال رىسالەت يېنىۋالسا، ئاندىن بىز يېنىۋال-ساق، بۇنىڭ هېچ ۋەقەسى يوق دېگىنە؟

بۇ چاغدا ئۇ قاقاقلاپ كۆلگەن پېتى سۆزىنى چاقچاققا يۆلەپ داۋام قىلىپ ماڭا كۆڭلىنى ئاشكارىلايتتى:

— ها - ها - ها! ياخشى يىگىت سۆزىدە چىڭ تۇرۇۋال-مايدۇ، دېگەن گەپ بار ئەمەسمۇ؟ گەپنىڭ ئوچۇقىنى ئېيتقاندا، ئاغزىمىزدا هەر نېمە دېگەنبىلەن بىز ئۇنداق باغرى تاش ئادەم-لەردىن ئەمەستە!

گەپ شۇ يەرگە يەتكەندە، ئۇنىڭ رىسالەتتىن كۆڭۈل رىشتى ئۇزۇلمىگەنلىكى خۇددى سۇزۇك ساي سۇيىنىڭ تېگىدە كۆرۈنۈپ

تۇرغان تاشلارنى بايقىۋېلىش قىيىن بولمىغاندەك ئاشكارىلىنىپ قالاتتى. بىراق، مەن ئۇنى مەسخىرە قىلمايتتىم، چۈنكى ئۇنىڭ قايتا ياندۇرۇشنى ئارزۇ قىلغان ئۈمىد چىراغلىرىنىڭ ئۆچۈشىنى خالىمايتتىم. شۇڭا:

— ئىككىڭلارنىڭ ئارىسىغا، راستىنى ئېيتقاندا، بەلنى چىڭ باغلاپ چۈشكەن بىرەر ئادەمنىڭ تايىنى بولمىدى - دە! ئەگەر مەن بۇ يەردە بولغان بولسام، جەزمەن بۇ يولنى ماڭغان بولاتتىم، — دەپ كۆڭۈل ئىزھار قىلاتتىم.

— سېنىڭ بۇ يەردە بولالمىغىنىڭنىڭ ئۆزىمۇ پېشانەمنىڭ كاجلىقى ئەمەسمۇ؟ تەقدىر شۇنداق، ئەمدى سەن ئايدا، يىلدا بىر قېتىم كېلىپ - كېتىپ يۈرگىنىڭدە سېنى بۇ ئىشقا سالساق، ئۇمۇ قاملاشماس، — دەيتتى ئۇ.

— ياق، — دەيتتىم مەن، — ھېلىمۇ بولسا، تۆت ئېغىز سۆزۈمنى ئايىمايمەن. بۇ مەن ئۈچۈن قانچىلىك ئىش دەيسەن؟

بىز گەپنى مۇشۇ يەرگىچە قىلىشاتتۇق. مەن غېنىنى ئۈمىد بىلەن ئۈمىدسىزلىك ئارىسىدا قالدۇرۇپ، سۆھبەتنى باشقا ياقلارغا بۇرىۋېتەتتىم.

بۇگۈن ئۇ خۇددى بۆدىنىنى ئېلىشقا ئىنتىلگەن قۇرغۇيدەك «توختا» دېگەنگە ئۇنىماي، يۇلقۇنۇپ ئارام بەرمەيتتى. مەن باشلىغان ناخشا ئەمدى تامامەن ئۇنىڭ ئىلكىگە ئۆتۈش ئالدىدا تۇراتتى. ئۇنى بۇ خىل ئەسەبىي ھالغا كىرگۈزگەن ھاراقنىڭ كۈچى ئەمەس، رىسالەتنىڭ شەپىسى ئىدى. ئۇ كەينىگە قايرىلىپ، ئىبراھىمدىن بىر رومكا قۇيغۇزۇپ ئالدى - دە، گۈپپىدە كۆتۈرۈۋەتتى. ئارقىدىنلا مېنى دۇتارنى توختاتماي چېلىشقا ئىشارە قىلدى، ئىبراھىم ئۇنىڭغا قاراپ قويدى - دە، ماڭا:

— غېنىنىڭ تىزگىن سىيرىدىغان ۋاقتى كەلدى. بۇنىڭغا ئوبدانراق چېلىپ بەر! — دېدى. غېنى ھەقىقەتەن قىيامىغا يەت-

كەنىدى. دېگەندەك، ئۇ ئەمدى ئۆز كويىغا ئېلىپ، ھەتتا ناخ-
شىنىڭ تېمىسىنىمۇ ئۆزى بەلگىلەپ، قوشاقلىرىنى ئۆزى باش-
لىدى:

يارىم يىمىگەي ۋايىم،
مەن بار قېشىدا دائىم.
ياردىن بولمىغاي نېرى،
ئۆلسەممۇ مېنىڭ جايىم.

ئاق كەپتەرگە دان چاچتىڭ،
كۆك كەپتەرگە چاچمامسەن؟
نېمە بولدى ساڭا يارىم،
چىرايىڭنى ئاچمامسەن؟

سەن بۇندا كېلەرسەنمۇ،
بىر كەلسەڭ ئۆلەرسەنمۇ؟
مېنى يىغلىتىپ يارىم،
بېھىشقا كىرەرسەنمۇ؟

غېنىنىڭ ناخشىسى تۈگىگەندە، پېشايۋاندىكىلەرنىڭ كۈلۈ-
شۈۋاتقانلىقى مەلۇم بولدى. ئۇلار رىسالەتكە قاراپ كۈلۈشمەكتە
ئىدى. رىسالەت بولسا، «ئۆزىنىڭ ئاغزى، ۋارقىراۋەرسۇن»
دېگەندەك پەرۋاسىز قىياپەتتە ئىدى. ئەمەلىيەتتىمۇ رىسالەتتە
غېنى كۆيۈۋاتقان ئوتنىڭ ئۇچقۇنىغا ئۇچراۋاتقانچىلىكمۇ ئالامەت
يوق ئىدى. ئۇنىڭ بۇ سورۇنغا نېمە ئۈچۈن چەتتىن ئىشتراك
قىلغانلىقىغا كەلسەك، بۇ پەقەت رەنا ئۈچۈنلا ئىدى. بۇ ئەلۋەت-
تە، غېنى، ئىبراھىملارغا مەلۇم ئەمەس ئىدى. شۇ ئارىدا غېنى
يەنە بىر كۈبلىت ئېيتىپ ئۈلگۈردى:

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئۆستەڭ بويىدا ساندۇق،
ساندۇققا قۇلۇپ سالدۇق.
چاتاقنى ئايرىۋەت ياربم،
كۆيۈك ئوتىدا قالدۇق.

ئىبراھىملار قاقاقلاپ كۈلۈۋەتتى. ئۇلارنىڭ كۈلكىسى پەشايۇاندىكىلەرنىڭ كۈلكىسى بىلەن قوشۇلۇپ كەتتى. ئىبراھىم غەنىگە ئاستا ئاۋاز بىلەن:

ــ مۇنداق قاقشىغۇچە، رىسالەتنىڭ ئالدىغا چىقىپ ئايەغىغا يېقىلمامسەن؟ ــ دېدى. غەنى ئۇنىڭغىمۇ پەرۋا قىلماي، يەنە بىر رومكا سوراپ ئىچتى. ھاراق ئۇنى ئىسكەنجىگە ئالدى. مەن ناخشىنى ئۆز ئىختىيارىمغا ئالدىم ـ دە، ئىككى كۈبلېتنىڭ ئاخىرىنى مۇنداق چۈشۈردۈم:

چاي تۇتقان پىيالەڭنى،
قۇرۇق ياندۇرار بولدۇم.
نە ئېتەي، سېنى دىلبەر،
داغدا قالدۇرار بولدۇم.

مەن دۇتارنى قويۇپ قويدۇم. ئاڭغىچە تاماقمۇ تارتىلدى. بىز ئىشتىھا بىلەن غىزالىنىشقا كىرىشتۇق. ئارىدا خاسىيەتخان ھەدە بىلەن ئامىنەمۇ ئادەت بويىچە ئۆيگە كىرىپ، بىزنى «ئېلىكلار، بېقىڭلار» دەپ تاماققا تەكلىپ قىلىپ قويۇپ چىقىپ كەتتى. بىز ئوخشىغان پولوغا ھۇزۇر قىلىپ تەگدۇق. ئالدى بىلەن قول سالغان غەنى ئىدى. ئۇنىڭغا ساھىبخانا ئەكبەرمۇ كېلىشتۇرۇپ چاقچاق قىلىپ قويدى:

ــ ئالە غەنى، بۇ ئاشقا رىسالەتنىڭمۇ قولى تەگدى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بىز كۇلۇشتۇق، غېنى بولسا، راستتىنلا بۇ گەپكە خۇشال بولغاندەك، تاۋاقلا كەينى - كەينىدىن قول ئۇزاتماقتا ئىدى.

مېنىڭ يانچۇقۇمدىكى رەناغا تېگىشلىك ھېلىقى خەتنىڭ رەنانىڭ قولىغا بېرىپ تېگىشى ئۇچۇن بۇ يەردە ھېچ پۇرسەت يوق ئىدى. ئۇنىڭ ئۇستىگە بۇ سورۇننىڭ ئۆزىنىمۇ ئەپسىز كۆردۇم. ئەڭ مۇھىمى بۇگۇن رەنانىڭ ئەنە شۇ خۇشال كەيپى داۋام قىلىۋەرگىنى تۇزۇك بولۇپ، ئۇنىڭ كۆڭلىنى بۇ يەردە غەش قىلىشنىڭ ھاجىتى يوق ئىدى. شۇڭا خەتنى ئۆزۇم قايتىشـ ـنىڭ ئالدىدا بېرىۋېتىپ غايىب بولۇش قارارىغا كەلدىم.

x x x

بىز ئەكىبەرنىڭ ئۆيىدىن كۇن غەربكە ئېگىلگەندە قايتتۇق. مەن ئۆيگە كىرىپ، خەتنى يېنىمدىن چىقاردىم - دە، ئۇنىڭغا يەنە بىرھازا قاراپ ئولتۇردۇم. كېيىن، ئۇنىڭ ئاغزىنى چاپلىـ ـۋەتتىم. ئۇنداق قىلمىغاندا رىسالەت ماڭا يەنە بىر تالاي كايىيىتـ ـتى، شۇنىڭ بىلەن ئىش كۆپىيەتتى. ئەڭ ياخشىسى، خەتتىكى قەتئىي رەت قىلغانلىق پىكرىمنى رىسالەت ۋاقتىنچە بىلمەسلىكى كېرەك ئىدى. خەت بۇگۇن يەنىلا مەندە تۇردى. كەچتە مېنىڭ يېنىمغا ئىبراھىم، غېنىلەر يەنە كەلدى. مەن ئەتە يولغا چىقاتـ ـتىم. شۇڭا، بۇ ئۇلارنىڭ مەن بىلەن ئاخىرقى ئاخشام بىللە بولۇشى ئىدى. مەن ئۇلارنى بۇگۇن ئاددىيلا كۇتتۇم. شۇنداق بولسىمۇ، ھەدەم، يەڭگەملەر يەنە تاماق قىلدى. بىز بۇگۇن ئاخشام ئىچىشمىدۇق، پەقەت ئۆتكەن - كەچكەنلەر ئۇستىدە پاراڭ سېلىشىپلا ئولتۇردۇق.

تۇيۇقسىز دالاندا رىسالەتنىڭ ئۇنى چىقىپ قالدى. مەندىن ئىلگىرى غېنىنىڭ قۇلىقى دىڭ ئىدى. ئۇ «چىقىپ باققىنا» دېگەن قىياپەتتە ماڭا تىكىلدى، مەن شۇ ھامان چىقتىم. رىسا-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

لەت ئالدىراپ تۇراتتى، ئۇ ئاپامغا سۆزلەۋاتاتتى:

— ئاپام ئەختەمنى ئەتە قايتىدۇ، دەپ ئاڭلاپ، تېپچەكلەپ كەتتى. شۇڭا، ئەتە ئەتىگەنلىك چاينى بولسىمۇ بىزنىڭكىدىن ئىچىپ يولغا چىقسۇن، دەپ مېنى كىرگۈزگەندى، — دېدى.

— ھەدەمنىڭ نېمە ئاۋارە بولغىنىدۇ؟ بىزنىڭ بالىلار چاي ئىچمىگەن ئۆيلەرمىدى ئۇ؟ بوپتۇ، بوپتۇ. ئەتىگەنلىككە چىقسۇن! — دېدى ئاپام مىننەتدارلىق ھېسسىياتى بىلەن.

رىسالەت ھايال بولماي چىقتى. ئۇنى ھەدەملەر ئەمەس، مەن ئۇزىتىپ چىقتىم. ئۇ دەرۋازىدىن چىقىۋېتىپ، ماڭا قايرىلىپ:

— رەنانىڭ خېتىگە بىر نەرسە يازمىدىڭىزغۇ؟ — دەپ سورىدى.

— ھە راست، يېزىپ قويغانىدىم، ئۆز قولۇڭ بىلەن تاپشۇرۇپ بەرگىنە! — دېدىم جاۋابەن ۋە خەتنى يېنىمدىن چىقىرىپ ئۇنىڭغا بەردىم. رىسالەت خەتنىڭ ئاغزى چاپلىۋېتىلگەنلىكىنى كۆرۈپ:

— ۋاي - ۋۇي، ئۆزۈڭچە مەندىن يوشۇرۇپ كېتىپسەن - دە! بۇنى بەرىبىر رەنا ئىككىمىز ئوقۇيمىز. بوپتۇ، بۇنىڭ ئاغزىنى رەنا ئۆزى ئاچسۇن، — دېدى - دە، مەن بىلەن خوشلاشتى. مەن ئۇنىڭ سۆزلىرىگە ئىزاھات بەرمىدىم. ئەمما، «ھەي رىسالەت، — دەيتتىم ئىچىمدە، — مېنى رەنا بىلەن بىللە قارىغايسەنغۇ تېخى!»

مەن ئۆيگە قايتىپ كىرگەندە ئالدى بىلەن ئىبراھىم چاقچاق قىلدى:

— ئاداش، رىسالەت بىلەن كۆپرەك ئۇچرىشىدىغان بولۇپ قالدىڭ، غېىنىڭ بەختىگە يارىشا بىر ئىش بولۇۋاتامدۇ نېمە؟

— ئۇمۇ يېراق ئەمەس! — دەپ قويدۇم مەن. غېىنىڭ چىرايى باشقىچە بىر ئومىد بىلەن ئېچىلىپ كەتتى. لېكىن، گۇمانىڭ بارلىقىنىمۇ چاندۇرۇپ تۇراتتى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

— ماڭا بولىدىغان ياخشىلىق بولسا، توّت - بەش كۈندىن بۇيان بىرەر شەپىسى بولار ئىدى، — دېدى ئۇ ماڭا سوئال نەزەرى بىلەن قاراپ. ئۇنىڭ بۇ نەزىرى ئورۇنلۇق ئىدى. ئىش ئەگەر ئۇ ئۈمىد قىلغان بەختە ئۇستىدە كېتىۋاتقان بولسا، بۇ ھەقتە ئاللىقاچان ئۇنىڭغا ئېيتقان بولاتتىم. ئەمما، بۇنى يوشۇرۇپ كەلدىم. بۇنىڭ سەۋەبى ئۇستىدە ئۇيلانماسلىقى مۇمكىن ئەمەس ئىدى. لېكىن، مەن بۇگۈن ئەسلىي ۋەقەنى ئۇلارنىڭ ئالدىغا قويۇشنى دەسلەپتە نىيەت قىلغان بولساممۇ، بىراق، بۇ يەردە ماڭا ئىككى ئادەم كۆپلۈك قىلاتتى. مېنىڭ بۇ ھەر ئىككىلا دوستۇم رەناغا قىلىدىغان مۇئامىلەم توغرىسىدا غەيرىي ئويلاردا بولمايتتى، شۇبھىلەنمەيتتى. ئۇلار بۇنى توسۇقۇنسىز ۋۇجۇدتىكى گۈزەل تىلەك، دەپ ئويلايتتى. گەرچە مەندىن بۇ ئىشنىڭ قانداق كېتىۋاتقانلىقىنى سوراپ يۈرمىسىمۇ، ۋاقتى - سائىتى كەلگەندە، تويىنى «گۈپپىدە» قىلىۋەتسىلا بولدى، دەپ قارايتتى. مۇنداق ئەھۋال ئاستىدا ئۆز رايىم توغرىسىدا كەسكىن خېتىمنى ئۇلارغا كۆرسىتىشىم ماڭا پايدىلىق ئىش ئەمەس ئىدى. ئۇلار بۇنىڭغا دەرھال قارشى چىقاتتى، ئېتىراز بىلدۈرەتتى.

مەن ئەزەلدىن «ئىككى ياش ئوتتۇرىسىدىكى مۇھەببەت ئىشىنىڭ ۋۇجۇتقا چىقىش - چىقماسلىقىنى يېگىت بىلەن قىزنىڭ ئۆزى بەلگىلىسۇن» دەيتتىم. بۇ، مېنىڭ ئۆز ئىشىمدىمۇ ئاللىقاچان قارارلاشقانىدى. ئۇنى ئەتە قايتىش ئالدىدا دوستلىرىمنىڭ قايسىبىرىگە ئاددىي ئىزھار قىلىپ قويۇشنى كۆڭلۈمگە پۈككەنىدىم.

غېنى بىلەن ئىبراھىم بىزنىڭكىدىن بىللە قايتقانىدى، مەن ئۆيگە قايتىپ كىرىپ ئۇزاق ئۆتمەيلا غېنى يەنە پەيدا بولدى.

— بىزنىڭ ھېلىقى ئاۋارە نېمىگە كېلىپ - كېتىپ يۈرىدۇ، زادى بىر ئىمان - سىرىڭنى ئېيتقىنا! — دېدى ئۇ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مېنى جاۋابقا قىستاپ. غېنى ئەمدى تاقەت قىلىپ تۇرالمىغاندى. ئۇ رىسالەتنىڭ ئايىغى ئۆزۈلمەي كېلىپ يۇرۇشىنى ئۆز تەقدىرى بىلەن مۇناسىۋەتلىك بولۇشى مۇمكىن، دەپمۇ ئويلاپ قالغانىدى. مېنىڭ ئاۋۋال ئۇنىڭغا ئىچىم ئاغرىدى، كېيىن ئۇنى ئاستا ئولتۇرغۇزدۇم. جۇملىدىن، رىسالەتنىڭ رەنا ئۇچۇن يول مېڭىپ يۇرگەنلىكىنى، ئۆزۈمنىڭ رەنانىڭ تەلەپلىرىنى ئۆزۈل - كېسىل رەت قىلىپ خەت قايتۇرغانلىقىمنى بىر - بىرلەپ سۆزلەپ بەردىم. ئۇ دەرھال بىر ئورام تاماكا ئوراپ تۇتاشتۇرغاندىن كېيىن:

— ئەسلىي گەپ مۇنداق دېگىنە، — دېدى ۋە بىر مىنۇتچە جىم بولۇپ قالدى. غېنى تاماكىسىنى قاتتىق بىر شورۇۋالغاندىن كېيىن، بىر خىل ئازابلىق ئېچىنىش بىلەن:

— يامان قىپسەن. ئەڭ بولمىغاندا بىز بىلەن بىر مەسلەھەت قىلساڭ بوپتىكەن! — دېدى.

— ئاۋۋال ئۆزۈم بىلەن مەسلىھەت قىلدىم، — دېدىم مەن.

— توۋا! — دېدى ئۇ نېمىگىدۇر ھەيران بولغاندەك قىلىپ، — سېنىڭ ئىشىڭ بىلەن مېنىڭ ئىشىمنىڭ ئوخشىمايۋاتقىنىنى قارا. بىرى سېنى ئىزلەپ يۇرىدۇ، بىرى مەندىن قېچىپ يۇرىدۇ، ھەي، تەڭشەلمىگەن جاھان.

مەن ئۇنچىقىمىدىم. غېنىمۇ سۇغا چۇشكەن تاشتەك بىرھازا. غىچە تاماكىسىغا زورلاپ جىم ئولتۇردى، ئۇنىڭ يۇرىكى ماڭا بولغان مۇشۇ مىنۇتلاردىكى نارازىلىق بىلەنلا ئەمەس، بەلكى رىسالەتكە بولغان ئارمان بىلەنمۇ تولغانىدى. ئۇ رىسالەتكە شۇنچىلىك ئاشىق ئىدىكى، ئۇنىڭ بىلەن يېنىشىۋېلىشنى چېكىپ يۇرۇپ باشقا قىز ئېلىشتىن ئەۋزەل كۆرەتتى. بۇ خوتۇن قويۇپ بەرگەن ئەرلەر تۇرمۇشىدا ئىنتايىن ئاز ئۇچرايدىغان ئىش ئىدى، ھەتتا، مۆجىزە دېسىمۇ بولاتتى. ئۇ بىرنەچچە كۈندىن

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بۇيان رىسالەتنىڭ بۇ ئەتراپىنى تولا ئەگىپ يۇرۇشىدىن پەرىشان كۆڭلىگە ئاز بولسىمۇ دەرمان ئالغاندەك بولغانىدى. بىراق، ھازىر ئەھۋال ئۇنى تەگسىز خىياللارغا سېلىپ قويدى.

بىز بۇ كىچە ئارتۇقچە مۇڭداشمىدۇق. غېنى كۆپ ئۆتمەي يەنە تاماكىغا زورلىغانچە ئۆيىگە قايتتى.

x x x

دېگەندەك، ئەتىسى ئەتىگەندە رىسالەت يەنە كىردى. ئاپام مېنى شاراپەتخان ئانىنىڭكىگە چىقاردى.

شاراپەتخان ئانا ماڭا كىنىدىك ئانا ئىدى. ئۇ كۇلۇپ تۇرىدىغان، ئاتمىش ياشلىق ئۇستىدىكى، قورسىقى دەريادەك ئايال ئىدى. قوشنا - قولۇملار ئارىسىدىمۇ ئېلىم - بېرىمدا مەرت، داستىخىنى كەڭ، ئوچۇق - يورۇق ئىدى. مەن چوڭ بولۇپ ئەر يەتكەنسېرى ئۇ ماڭا ئۆز بالىسىدەك زوقلىنىدىغان بولدى. خىزمەت ئورنۇمدىن ھەربىر كەلگىنىمدە، مەن ئائىلىدىكىلەر بىلەن تىنچلىق سورۇشۇپ بولغۇچە، شاراپەتخان ئانا گويا قوزۇسىنى ئىزلەپ يۇرگەن قوي دەرۋازىدىن مەرەپ كىرىپ كەلگەندەك:

— ۋاي، مېنىڭ بالام كېلىپ قاپتۇ ماناڭ، ئاخشاملا چۇشۇمگە كىرىپ قاپتىكەن، — دەپ سايراپ كىرىپ كېلەتتى - دە، باش - كۆزۈمنى سىلاپ كېتەتتى. مەن بۇنداق ئانىلارنىڭ ئالدىدا بىر ئاي يۇرسەممۇ، گويا جەننەتتە يۇرگەندەك يايراپ قايتاتتىم. ئاپام، ھەدەملەرمۇ مېنى: «شاراپەتخان ئانىنىڭ ئۆز بالىسىدەكلا بولۇپ قالدىڭ» دەيىشەتتى. مېنىڭ ياخشى - يامان ئىشلىرىمنىڭ ھەممىسىنى شاراپەتخان ئانىنىڭ مىجەز - خۇلقىدىرى بىلەن ئۆلچەپ كۇلۇشەتتى. مەن بۇنىڭدىن ناھايىتى رازى ئىدىم. چۇنكى، شاراپەتخان ئانا مېنىڭ نەزەرىمدە بۇ دۇنيادىكى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

هەقىقىي ياخشى كىشىلەرنىڭ مىزانى ئىدى.

مەن بۇگۈن رىسالەتلەرنىڭ قورۇسىغا كىرگەندە، شاراپەتخان ئانا مېنى يەنىلا شارقىراپ ئېقىۋاتقان دەريا سۈيىدەك مەغرۇر، ئوچۇق كۆڭۈل قارشى ئالدى. ئانا ـ بالا ئىككىيلەن بىر چىنە چايىنى مەن بىلەن گۈڭۈر ـ مۈڭۈر ئولتۇرۇپ ئىچىشتى. مەن ئەتىگەنلىك غىزادا قايماقلىق ئەتكەن چاي بىلەن راسا ئوخشىغان هالۋىدىن هۇزۇر قىلدىم.

داستىخان يىغىلغىچە رىسالەتكە سەپسېلىپ شۇنى مۆلچەرلىدىمكى، ئۇ خەتنى رەناغا تېخى يەتكۈزۈپ ئۈلگۈرمىگەنىدى. ئەمما، بۇ ئىشنى خۇددى گۈلىگە گۈل كەلگەن ئىش سۈپىتىدە ئاپىسىغىمۇ قۇلاقلاندۇرغاندەك قىلاتتى. بۇنى مەن ئانىنىڭ ئاخىرقى نەسىھەتلىرىدىن بىلىپ قالدىم:

ـــ چوڭ بولدۇڭ، ـــ دېدى شاراپەتخان ئانا ماڭا، ـــ جاهان تۇتۇپ، تۆت تامغا ئىگە بولىدىغان ۋاقتىڭ كەلدى. ئاپاڭمۇ ياخشى بولۇپ كېتەلمەيۋاتىدۇ. پات ـ پات كېلىپ تۇرۇۋاتقىنىڭغۇ ياخشى. بىراق، تېگى ساڭا ئاپىلىرىڭ، قېرىنداشلىرىڭ ئەسقاتىدۇ. شۇڭا، ئۆز يۇرتۇڭنىڭ قوينىدىن كەتمىگىنىڭ ياخشى. سەن باشقىلارغا ئوخشىمايسەن. ئۆز لايىقىڭمۇ يوق ئەمەس، بىزمۇ يەنە قېرىغان جېنىمىزدا ياشلارنىڭ غېمىنى يەيمىز. يۇرت بىلەن بىر چىنە مەرىكە چېيىڭلارنى ئىچسەك كۆڭلىمىز تىنغان بولاتتى...

قىسقىسى، شاراپەتخان ئانا مېنى ئالدىراتماقتا ئىدى، مەنمۇ قارىماققا چەكسىز قايىل بولغان قىياپەتتە ئېيتىلغانلارنىڭ هەممىسىنى ئەدەپ بىلەن تىڭشاپ ئولتۇردۇم. مېنىڭ ئۆز مەھەللەمدىكى كۈنلىرىم بۇ قېتىم شاراپەتخان ئانامنىڭ داستىخىنى بىلەن ئاخىرلاشتى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

يارىنىڭ يۈرتىدا

بىلەلمەي تىكرىقتىم، جەننەت شۇمىكىن،
ھەر دەرەخ كۆزۈمگە بوستان كۆرۈنەر.
تۈپرىقى تەۋەررۈك، تاشلىرى گۆھەر،
سۇپسۈزۈك سۇيىدە ئاسمان كۆرۈنەر.

گۈللىرى بۇرنۇمغا پۇرايدۇ خۇشبۇي،
باغلىرى چىنپۇتسەك، بېھىشنىڭ ئۆزى.
بىلمەيمەن، چېيىدا شەربەت بارمىكىن،
نانلىرى، ئۆرگىلەي، يىمىشنىڭ ئۆزى.

قىزلىرى ھۆسنىدە كۆرۈنەر ماڭا،
رىۋايەت بابىدا ھۆرلەر چىرايى.
يىگىتلەر بەختىگە شۇبھى نە ھاجەت؟
سورىساڭ قىزلارنىڭ قەلبىدە جايى.

سۆيگەنچە سۆيۈنەر بۇ يۈرتقا قەلبىم،
ھەيرانمەن بۇ ھالغا سەۋەب نېمىدۇر؟
يا، شۇنداق بولامدۇ نىگارنىڭ يۈرتى،
يا «كۆڭلۈم» رىشتىگە سەۋەب شۇمىدۇر؟

x x x

بىر دوستۇمنىڭ ئۆز سۆيگۈ كەچۈرمىشلىرى ھەققىدە ماڭا: «ئەختەم، يۈرەككە بۇيرۇق قىلىش مۇمكىن ئەمەسقۇ؟» دەپ يازغانلىقى زادىلا ئېسىمدىن كەتمەيدۇ. مەن بۇ سۆزنىڭ كەڭ شەرھىيسىنى مانا بۇگۈن ئۆز بېشىمدىكى قىسمەت داستانلىرى-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

دىن ئوقۇماقتا ئىدىم:

دۇرۇس، مەن رەناغا نىسبەتەن ناھايىتى ئېگىزدىن قارايتتىم. بۇ، ئېھتىمال، مېنىڭ ئەڭ قىزغىن ۋە ئەڭ راۋان ئوقۇۋاتقان چاغلىرىمدا مەندە شەكىللەنگەن كىبىر بولسا كېرەك. ئۇ چاغلاردا مېنىڭ تەسەۋۋۇرۇمدا ئۆزۈم ئۇچۇن بولغۇسى جۇپلەرنىڭ گەرچە قەددى - قامەت، چىراي - رۇخسارى توغرىسىدا مۇئەييەن سان بولمىسىمۇ، لېكىن ناھايىتى تەلەپچان ئىدىم. مېنىڭ يۇرىكىم چوقۇم يەتتە ئىقلىمدا تەڭدىشى يوق جانانلارغا دۇچ كەلگەندىلا تىپىرلايدۇ، دەپ ئويلايتتىم. بۇ يۇرەك-نىڭ كېيىنكى چاغلاردا كىملەر ئۇچۇن سوقىدىغانلىقىغا كەلسەم، ئۇنىڭ ئەينى يىللاردىكى مېنىڭ تەسەۋۋۇرلىرىمغا ئەسلا باقمىغانلىقىنى ھېس قىلماقتا ئىدىم.

چۇنكى مېنىڭ رەناغا سوقمىغان بۇ كۆڭلۇم رەنادىن ھېچقانداق ئارتۇقچىلىقى بولمىغان ئاددىي بىر يېزا قىزىغا چۇشكەنىدى. ئۇ مېنىڭ ھېلىقى تاتلىق تەسەۋۋۇرۇمدىكى «تەڭداشسىز» لاردىن ئەمەس ئىدى. مېنىڭ بۇگۇن رەنانى ياقتۇرمىغانلىقىمغا ھەيران بولغان دوستلىرىم كەلگۇسىدىكى مەھبۇبەم توغرىسىدا ناھايىتى گۇزەل ۋە پەۋقۇلئاددە ئالاھىدىلىكى بار قىزلارنى كۆز ئالدىغا كەلتۈرۈشى تەبىئىيغۇ؟ تېخىمۇ ئېنىقراق ئېيتساق، ئۇلارنىڭ نەزىرىدىكى بۇ گۇزەللەر يا داڭلىق سەھنە ئارتىسلىرى، يا تۇغۇلغىنىدىن تارتىپ رۇخسارى ئاپتاپقا پۇچۇلانماي كېلىۋاتقان قالغاچتەك شەھەر قىزلىرى، چوڭ زىيالىيلار ياكى قايسىبىر ئەمەلدارنىڭ ئۇچىسىغا توپا قونۇپ باقمىغان، پاراغەت ئىچىدىكى ئەركە قىزلىرىدىن بىرى بولۇشى مۇمكىن. مېنىڭ يۇرىكىم ئەنە شۇنى خالىغان، مەن ئۇنىڭغا شەرتسىز بويسۇنغانىدىم. شۇڭا مەن ھېلىقى دوستۇمنىڭ خېتىدىكى «يۇرەككە بۇيرۇق قىلىش مۇمكىن ئەمەسقۇ!» دېگەن جۇملىنى گويا ناھايىتى چوڭقۇر پەلسەپىۋى پىكىرلەردەك قەدىرلەشكە باشلىدىم. ئېھتە-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مال، بىز ئاددىي تۇرمۇشتا بىز دائىم دەپ يۈرىدىغان «چىرايلىق – چىرايلىق ئەمەس، سۆيگەن چىرايلىق!» دېگەن ھېكمەتلىك سۆزنىڭ مەنىسى شۇ بولسا كېرەك. پەزىلەتمۇ يېزا ئوتتۇرا مەكتىپىدە ئوقۇتقۇچىلىق قىلاتتى. زىلۇا بوي، قەلەم قاش، بۇغداي ئۆڭ كەلگەن بۇ قىز مېنى ھېچقاچان ئۆزىنىڭ ھۆسن – جامالى بىلەن مەپتۇن قىلغىنى يوق. ئەيتاۋۇر ئۇنىڭدا تەبىئىي سېھرىي كۈچ بارەك تۇيۇلغاندى. بۇنى تىل بىلەن ئېيتىپ بېرەلمەيمەن، پەقەت يۈرىكىمنىڭ يەنە بىر تىلى بولغىنىدا، ئۇنى بىلگىلى بولاتتى. مەن ئەنە شۇ چەت يېزىدا تۇنجى خەتنى ئۇنىڭغا ناھايىتى ئالدىراش يازغانىدىم. خۇددى سەللا كېچىكسەڭ قالسام، سۆيگۈ بېغىدا ماڭا مەرۋايىتتەك كۆرۈنگەن بۇ ئالمىنى باشقىلار ئۈزۈپ كېتىدىغاندەك قىلاتتى. خەتنىڭ پەزىلەتتىن رەت قىلىش جاۋابى ئېلىپ كېلىشىنى ناھايىتى چوڭ دەھشەت دەپ بىلەتتىم. مېنىڭ بۇ ئەندىشەم تولىمۇ كۈچلۈك ئىدى. مەن گويا بۇ دۇنيادا ئۆزۈمنىڭ بەختلىك ياكى بەختسىز بولۇشۇم شۇ جاۋاب بىلەن بەلگىلىنىدىغاندەك سارىسىمە يۈرەتتىم. خېتىمنىڭ ئۈچۈرى بىر ھەپتىدىن كېيىنلا كەلدى. ئۇ مۇنداق كەسكىن سۆزلەر بىلەن يېزىلغانىدى:

«ئەختەم!

ماڭا كۆڭۈل بايان قىپسىز. خېتىڭىزگە، خېتىڭىزنى ئېلىپ كەلگەن دوستىڭىزغا ئىشەندىم. جاۋابىم مۇنداق:

مەن باشقىلارنىڭ ماڭا ۋاپاسىزلىق قىلمايدىغانلىقىغا ھەقىقىي كۆزۈم يەتكەندىلا، ئاندىن بىر نەرسە دېيەلەيمەن. پەقەت مۇشۇ توغرىلىقلا بىر پارچە خېتىڭىزنى كۈتىمەن. چۈنكى، مەن بۇنى ئويۇن ئەمەس، ئەكسىچە، ئۆمۈرلۈك ئىشىنىڭ بېشى دەپ چۈشىنىمەن.

پەزىلەت»

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مەن ئىككىنچى قېتىم ئۆزۈمنى تاغدىن - باغدىن چۈشەندۈ-
رۈپ، قەسەم ئىچىپ ئۆزۈندىن - ئۆزۈن بىر پارچە خەت يازغان-
دىن كېيىنلا، پەزىلەتنىڭ مېنى سۆيىدىغانلىقى توغرىسىدىكى
ئېنىق جاۋاب كەلدى. شۇنىڭدىن كېيىن بىز ئۆمۈرلۈك جۈپلەر-
دىن بولۇپ قېلىشنىڭ يولىغا قەدەم قويدۇق. ئۇمۇ ئۆزىنى مەن
بىلەن خاتىرجەم ھېسابلايتتى. مەنمۇ ئۆزۈمنى بەختلىك سانايدە-
غان بولدۇم. بىر يىلغا يەتمىگەن ۋاقىت ئىچىدىلا ئۇنىڭ ماڭا
بىر ئۆمۈر سادىق بولىدىغانلىقىنىڭ نۇرغۇن دەلىللىرىنى كۆرۈپ
يەتتىم. شۇڭا، ئۆزۈمنىڭ ۋاپاسىزلىق قىلماسلىق توغرىسىدىكى
ۋەدىلىرىمنىمۇ تۆكۈپ تاشلىدىم. مانا ئەمدى رەنانىڭ خېتىنى
ئەنە شۇ ۋاپادارلىققا ئاساسلىنىپ، ئۇنىڭغا مەلۇم قىلىشىم كې-
رەك ئىدى. بۇنى ئۇنىڭ كىشىلەر ئالدىغىنىدىن كۆ-
رە، ئۆز ئاغزىدىن ئاڭلىغىنى مەن ئۈچۈن ساداقەتنىڭ يەنە بىر
گۇۋاھى بولاتتى. بۇنداق بولغاندا، باشقىلار نەدىكى دۈشمەنلىك
سۆز - چۆچەكلىرىنى توقۇغاندىمۇ، ئۇ مەندىن شەكلەنمەيتتى.
بىراق ئارىلىقىمىز يىراق بولغىنى ئۈچۈن ئۇنىڭ بىلەن ئۈچراش-
قۇچە كۆپ ۋاقىتلار ئۆتۈپ كەتتى. بۇ گەپلەرنى يېپىدىن -
يېڭىسىغچە قويماي يازىدىغان خەتلەرنى بولسا، ئەۋەتكۈم كەل-
مىدى. مۇنداق خەتلەرنى پايلاپ تۇرىدىغان ئارىدىكى ھەسەتخور
كىشىلەرنى يوق دېگىلىمۇ بولمايتتى. مەن ئەڭ ياخشى ئۈچرە-
شىش پۇرسىتى — شۇ يېزىدىن ئۆيلىنىدىغان دوستۇم ئېزىز-
نىڭ توي مەرىكە كۈنلىرى، دەپ ئويلايتتىم. بەختىمگە قارشى
بۇ تويىنىڭ ۋاقتى ئۇچ قېتىم ئۆزگەردى. تويىنىڭ بولغىنىدىن
«بولىدۇ» سى قىزىق، دەپ مەنمۇ تەقەززالىقتا ئۆتىۋەردىم. توي-
نىڭ ۋاقتى - سائىتىگە خۇددى ئېزىزنىڭ ئەمەس، مېنىڭ
بولىدىغاندەك تەلمۈرەتتىم.

مەن پەزىلەت بىلەن ئۈچرىشىدىغان كۈنلەرنىڭ قارىسى كۆ-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

رۇنۇپ قالغاندا، رەنادىن يەنە بىر پارچە خەت كېلىپ قالدى. ئەڭ ئاۋۋال كاللامدىن «بۇ خەتنى شۇ پېتى ساقلاپ قويۇپ، پەزىلەتنىڭ ئالدىدا ئېچىپ ئوقۇساممىكىن» دېگەن خىيال كەچتى. بۇ، ساداقەتنىڭ دۇنيادا مۇھەببەتلەشكەنلەر ئىچىدە ھېلىغىچە ھېچكىم كۆرسىتىپ باقمىغان بىر نەمۇنىسى ئىدى. مەن بۇنداق قىلىش ئارقىلىق پەزىلەت مەندىن كۆتكەن ۋاپانى ۋايىغا يەتكۈزۈپ ئىپادىلىمەكچىدىم. «ياق! ــ دېدى يەنە بىر شەيتىنىم، ــ ئۇ خەتنىڭ ئىچىدە تېخى نېمىلەر بار، نېمىلەر يوق، سەن نەدىن بىلىسەن؟ ئەڭ ئاۋۋال ئۆزۈڭ كۆرۈپ بېقىپ، ئاندىن پەزىلەتكە كۆرسەتسەڭمۇ گۇناھكار بولمايسەن!»

مەن خەتنى ئاچتىم. ئۇنىڭغا يېزىلغانلار مەن ئۇچۇن گويا بىر قاقشاپ يىغلاۋاتقان قىزنىڭ ئاۋازى بولۇپ تۇيۇلۇپ كەتتى:

«ئەختەم!

ئامانمۇسىز؟ مېنىڭ بۇ خېتىم ئەسلىدىكى مۆلچىرىمدىن ناھايىتى كېچىكىپ يېزىلدى. چۇنكى، مەن سىزنىڭ نېمە ئۈچۈن خەتنى ھەم قىسقا، ھەم ئاددىي، ھەم شۇنچىلىك قوپال، رەھىمسىزلەرچە يازغانلىقىڭىزنىڭ تېگىگە يېتەلمەي، كۆپ كۈنلەرنى ئۆتكۈزۈۋەتتىم. ئەختەم، خېتىڭىزنىڭ ماڭا قانداق تەسىر قىلغانلىقىنى رىسالەتلا بىلىدۇ. ئىككىمىز بىللە ئوقۇدۇق. ئۇ-مۇ قولىنى چىشلەپلا قالدى. بىچارىگە كۆرسەتمىسەممۇ بوپتە-كەن. مېنىڭ سىزدىن مۇنداق خەتنى ئېلىپ ئۇيالغىنىمدىن كۆرە، ئۇنىڭ ئۆز قولى بىلەن كۆتۈرۈپ كەلگەن بۇ خەتنىڭ مۇنداق چېققىنىغا مېنىڭ ئالدىمدا خىجىل بولۇشى ھەممىدىن ئېشىپ كەتتى. ئەختەم، ھەر خىل ئويلار بېشىمدىن كەچتى. بۇ قېتىم سىزنى ئوبدان كۆتەلمىگىنىمگە رەنجىدىڭىز مىكىن، دەيمەن. ياق، ياق! سىز ئەزەلدىنلا كىشىلەرنىڭ داستىخىنىدىن ئالىدىغان تەم ـ لەززەتكە قاراپ مۇئامىلە قىلىدىغان ئادەم ئە-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مەسسىز. مەن بىلمەن، سىز ئۆك كەمبەغەل ئادەملەرنىڭ بىر چىنە داغ سۈيىنى ئىچىپ قايتقاندىمۇ، تۆگە مىنىپ چىققاندەك خۇشاللىق بىلەن يانىدىغان ياخشى پەزىلەتلىك يىگىتسىز. مۇنداق تۇرۇقلۇق سىزنىڭ، مېنىڭ ئوبدان كۆتۈۋالالمىغانلىقىمدىن رەنجىشىڭىز ئەقلىمگە سىغمايدۇ.

بەزىدە مېنىڭ تۇنجى بولۇپ خەت يېزىشىم مېنى ئالدىڭىزدا ئىنتايىن ئەرزىمەس بىر قىز قىلىپ قويىدىمىكىن، دەپمۇ ئويلايمەن. تۇنجى بولۇپ يازماي قانداق قىلاي؟ يىگىتلەرمۇ يازىدىغۇ؟ ئەختەم، بۇ ھەقتە مەن ئاشۇ تۇنجى خېتىمدىلا كۆڭلۈمدىكىنى چۈشەندۈرگەنىدىم. سىز ئۆزىڭىز تۇنجى بولۇپ پاراڭ قىلغان كىشىلەر بىلەن ناھايىتى خۇش چاقچاق سۆزلىشىدىغان يىگىت ئىدىڭىزغۇ؟ مېنىڭ خېتىمنى ئۆك كەم دېگەندە، سىز بىلەن بىر دەم ئىچ پۇشۇقى ئۈچۈن ئېغىز ئاچقان ئاشۇ بىرەر سۆھبەتدىشىڭىزنىڭ رولىنىمۇ ئويۇنيالمىغاندىمۇ؟ ئىشەنمەيمەن!

«مەندە ئۇنداق نىيەت يوق!» دەپسىز. ياق، مېنىڭ يۈرۈكۈم بۇنىڭغا ئىشەنمەيدۇ. بۇنداق سۆز ماڭا ئۇرۇلغان خەنجەر ئەمەسمۇ؟ بىز ھەممىنىڭ ئاغزىدا ئاللىقاچان بىر جۈپ كىشىلەر-دىن بولۇپ كەتتۇققۇ؟ شۇنچىۋالا ئەل - يۇرت، قوۋۇم - قېرىنداشلارنىڭ ئارزۇسىنى يەردە قويىمىزمۇ؟ ئۇنىڭ ئۈزى گۇناھ ئەمەسمۇ؟ ئەختەم، ئېيتىڭا، نېمىشقا شۇنداق خەت يازدىڭىز؟ كۆڭلىڭىزدىكىنى ئاڭلىغۇم كېلىدۇ. تارتىنماي يېزىڭ. مەن بۇ دۇنيادا پۈتۈن بار - يوقۇمنى سىزگە بېغىشلىغان قىزمەن. ھەرقانچە ئاچچىق تىل، ئاھانەتلىك سۆزلىرىڭىز بولسىمۇ بەرداشلىق بېرەلەيمەن. قورۇنماي يېزىڭ. مەندىن ئۆتكەن ئىللەتلەر بولسا، مېنى ئايىماي قامچىلاڭ، مېنىڭ جېنىمنى سىزنىڭ، تېنىمنى سىزنىڭ! رىسالەت سىزگە ئايرىم خەت يازامدۇ - يوق؟ ماڭا دېمىدى. ئۇ پەقەت مېنىڭ ئالدىمدا «مېنىڭ پېشانەمنى شور، قولۇم ئاندىن شور ئىكەن. بۇ قولۇم سېنىڭ خېتىڭنى تۇتۇپ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

قويغىنىغا ساڭا ئۇۋالچىلىق كېلىۋاتىدۇ، دېگەن گەپنىلا قىلدى. ئۇ ھەقىقەتەن خىجالەت بولدى. ياق، ئۇنىڭ خىجالەت بولۇشى ئەسلا ئورۇنسىز، ئۇنىڭ مەن ئۈچۈن باسقان قەدىمىدىن گۇمانلانغۇم كەلمەيدۇ.

سىزدىن خەت كۈتۈپ: رەنا»

مەن رەنانىڭ بۇ خېتىنىمۇ ئىلگىرىكى خېتى بىلەن بىللە چامادانغا سېلىپ قويدۇم. ئۇنى زۆرۈر تېپىلغاندا، پەزىلەتكە كۆرسىتىشكىمۇ تەييار ئىدىم. قىسقىسى، رەنانىڭ ماڭا بولغان ئەقىدىسىدىن دېرەك بەرگەن بۇ خەتلەرنى تاشلىۋەتكۈم كەلمىدى.

x x x

دوستۇم ئېزىزنىڭ تويى كەچكۈز مەزگىلىدە بولدى. بۇ پەسىلدىكى تەبىئەتتىنمۇ ھېچقانداق كۆڭۈللۈك مەنزىرىلەرنى تاپقىلى بولمايتتى. ھاۋا تۇتۇق كۈنلىرى قىشنىڭ قىستاپ كەلگەنلىكىدىن دېرەك بېرىدىغان ئاچچىق سوغۇق كىشنىڭ كۆڭلىنى غەش قىلاتتى. ئېزىزنىڭ تويى دەل مۇشۇنداق بىسەرەمجان كۈنلەردە بولدى. بىز ھېلىقى چەت يېزىغا كەتتۇق. مەن بۇ مەرىكە پۈرسىتىدىن پايدىلىنىپ، پەزىلەت بىلەن كەڭتاشا ئەھۋاللىشىپ كېلىشنى مەقسەت قىلغانىدىم. بىراق، «مەن قىلارمەن ئوتتۇز، خۇدايىم قىلار توققۇز» دېگەندەك، پەزىلەت بىلەن ئېزىزلارنىڭ بىر مەھەللىدە ئەمەسلىكىدەك قولايسىزلىقتىن باشقا، بىرنەچچە كۈندىن بۇيانقى جۇدۇن - چاپقۇن ھېچكىمنى ئۆز ئارامىدا قويمىدى. تالادا ئىككى ئادەم پاراڭلىشىپ تۇرغۇدەك ئىمكانىيەت يوق ئىدى. ئۆيلەردىن تامچا ئۆتۈپ تۇراتتى. بىز قىلىۋاتقان مەرىكىنىڭمۇ مەززىسى بولمىدى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مەن ئېزىنىڭ بىسەرەمجانلىقتا ئۆتكەن تويىدا پەزىلەت بە-
لەن پەقەت بىرلا قېتىم كۆرۈشتۇم. ئۇنىڭ يېنىدا دوستى زەي-
نەپمۇ بار ئىدى. بۇ ئۇلارنىڭ تويىنىڭ ئىككىنچى كۈنى ئېزىز-
نىڭ ئايالى نۇرنىسانىڭ ھۇجرا كەپتەي ئەتەي كەچ قايتىشى
ئىدى. بىز كوچىدىلا دىدارلاشتۇق. كۆرۈشۈش تولىمۇ قىسقا
بولغاندىن تاشقىرى، گۈگۈم ۋاقتى بولغاچقا، مەن پەزىلەتنىڭ
چىرايىنىمۇ ئېنىقراق كۆرەلمىدىم. ئۇنىڭغا، پەقەت يېقىندا ئا-
پام، قېرىنداشلىرىمنى يوقلاپ كەلگەنلىگىنىلا ئېيتالىدىم.
بۇنىمۇ ئۇ ئاللىقاچان ئۇقۇپ بولغانىدى. بۇ يەردە مەن ئۇچۇن
رەنا توغرىسىدىكى گەپلەرنى قىلىپ ئۆلتۈرۈشنىڭ مۇمكىنچىلە-
كى بولمىدى. بۇ قېتىم مەن ئۇچرىشىشنى ئەنە شۇنداق چالا ـ بۇلا
دىدارلىشىش بىلەن ئاخىرلاشتۇرۇپ قايتىشقا مەجبۇر بولدۇم.
لېكىن، قايتىپ كەلگۈچە، مۇنۇ بىر كۇپلېت قوشاق كاللامدىن
كەتمىدى:

كىچىككىنە قارا كۆز،
سەن كۆرەگە بارغانمۇ؟
ئاخشىمى قاراڭغۇدا،
راست كۆردۈڭمۇ، يالغانمۇ؟

ھەش ـ پەش دېگۈچە يېڭى يىلمۇ كىرىپ كەلدى. مەن
پەزىلەت بىلەن قېنىپقىنا دىدارلىشىشنىڭ ئەپلىك پەيتلىرىنى
كۈتۈپ يۈرگەن كۈنلەرنىڭ بىرىدە ئۇنىڭدىن كۈتۈلمىگەن بىر
پارچە خەت كېلىپ قالدى. خەتتە مۇنداق دېيىلگەنىدى:

«ئەختەم!
مېنىڭ بۇ شۇم قۇلاقلىرىم يېقىندىن بېرى سىز توغرۇلۇق
بەزى كۆڭۈلسىز خەۋەرلەرنى ئاڭلاپ قالدى. ئوچۇقراق دەي:

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

تۇغقانلىرىڭىز سىزگە ئاللىقاچان لايىق تەپسىتۇ. لېكىن، سىز تېڭىرقاشتا ئىكەنسىز. ئېھتىمال، ماڭا بەرگەن ۋەدىلىرىڭىز قۇرۇق سۆز بولمايدىغان بولسا، شۇنىڭغا ۋاپا قىلغانسىز. بەلكىم، ئەنە شۇنىڭ ئۈچۈن تېڭىرقىغانسىز. كاشكى، ئەختەم ئۇنىماپتۇ! دېگەن سۆزنى ئاڭلىغان بولساموۇ، ئانچە ئەنسىرەمەس ئىدىم. ئۇنىڭ ئۈستىگە تۇغقانلىرىڭىزنىڭ قارغىشىغا كېتەرمەنمۇ، دەيمەن.

ئەختەم، خەت يېزىڭ، شۇ كۈنلەردە ئۇيقۇسىزمەن.

سىزنى ياخشى كۆرگەن: پەزىلەت»

رەنانىڭ شۇنچە ئۇزۇندىن يازغان خەتلىرىنى ئالغىنىمدا پەرۋا قىلمىغان بولساموۇ، ئەمما، پەزىلەتنىڭ بۇ قىسقىغىنا خېتىنى ئېلىپ، ئۆزۈمنى قويىدىغان يەر تاپالماي قالدىم. گويا بۇ دۇنيادا ئۆزۈمگە بىردىنبىر نىسپ بولغان نەسۇەم قولۇمدىن كېتىۋاتقاندەك ئازابلىنىشقا باشلىدىم. مەن ۋەقەنىڭ بېشىدىن ئايىغىنچە، ئۇجۇرىدىن بۇجۇرىگىچە ئۇنىڭغا چۈشەندۈرۈشكە ئالدىرايتتىم. دېمەك، مەن ئۈچۈن پەزىلەتنىڭ يېنىغا يەنە بىر قېتىم بېرىشقا توغرا كەلدى. قانداق بارىمەن؟ كىمنىڭ ئۆيىگە چۈشىمەن؟ بۇلار تېخى مەن ئۈچۈن بىر مەسىلە ئىدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە مەن تولىمۇ تارتىنچاق ئىدىم. ھەممىنىلا ئەدەپ - قائىدە مىزانىغا سالاتتىم. پەزىلەت بىلەن بولغان ئىشىمنىمۇ ئامالىنىڭ بارىچە پىنھان تۇتاتتىم. شۇڭا، كۆرۈشۈش پۈرسەتلىرىنى ھېيت - بايرامىلارغا، بىراۋلارنىڭ توي - تۆكۈنلىرىگە، ھۆكۈمەت خىزمىتى بىلەن بېرىپ قالغان ۋاقىتلىرىمغا توغرىلاپ، ئۇنىڭدىن ئاغىنىلىرىمنىڭ ياردىمى بىلەن خۇددى ئوغرىلارەدەك تىمىسقىلاپ يۈرۈپ ئاران - ئاران پايدىلىناتتىم. ئاتمىشنىچى يىللاردىكى شارائىت تولىمۇ ناچار ئىدى. پەزىلەتنىڭ يېزىلىرىغا ئوخشاش قىرىق - ئەللىك كىلومېتىر كېلىدىغان مۇسا-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

پىلەرگە ئاپتوبۇس تۇگۇل قارا ماشىنىمۇ يوق ئىدى. ۋېلىسىپە-
تى بارلارمۇ ئۇ چاغلاردا ناھايىتى شالاڭ ئىدى. شۇڭا، ئۇ مەن
ئۈچۈن شەنبە كۈنى كەچ بېرىپ، يەكشەنبە كۈنى قايتىپ كېلە-
دىغان يەرلەر ئەمەس ئىدى. شۇنداق بولۇشىغا قارىماي، بۇ
قېتىم پىيادە بولسىمۇ، بىر بېرىپ كېلىش قارارىغا كەلدىم.
جۇملىدىن، ئۆز ئاجىزلىقلىرىمغا ئاساسەن، يېنىمغا يېقىنلە-
رىمدىن بىرنى يانداپ ئېلىشنىمۇ ئويلىدىم. تۇرۇپ يەنە يالتە-
يىپمۇ قالدىم. چۈنكى، بۇ قېتىم پەزىلەتتىن كەلگەن خەتنىڭ
مەندە پەيدا قىلغان زىلزىلىسى مېنى ھەممىگىلا ئەزۋەيلەپ يۈرە-
ۋەرمەسلىك تەرىبىسىگە ئىگە قىلدى. روشەنكى، مەن رەنانىنىڭ
ئىشىنى ئۇلارنىڭ قايسىدۇر بىرىگە ئېيتىپ بەرگەنلىكىمدىن بۇ
ئىش ھەش - پەش دېگۈچە ئاشۇ دوستلىرىمنىڭ «دوستلىرى»
ئارقىلىق پەزىلەتنىڭ قۇلىقىغا يەتكەنىدى. ئەڭ ياخشىسى، پەرز-
لەتنىڭ ئۆز مەھەللىسىدىن بىر يۆلەنچۈك تېپىشىم كېرەك ئە-
دى.

رامزان ئاكا مېنىڭدىن ئون نەچچە ياش چوڭ، سالماق
كىشى ئىدى. ئۇنىڭ ئۆز يېزىسىدىكى ئابرۇي - ئىناۋىتى ئۇس-
تۈن بولۇپ، پەزىلەتلەرنىڭ ئاتا - ئانىلىرى بىلەن بولغان بە-
رىش - كېلىشىمۇ قويۇق ئىدى. مەن تارتىنىشنى قايرىپ قو-
يۇپ، رامزان ئاكىغا ئەھۋالنى قىسقىچە بايان قىلدىم. ئۇ ماڭا:

— سىز، مېنىڭچە بۇ قىزدىن يېڭىلماڭ، ئاتا - ئانىلىرى
بولسا، قىزىدىنمۇ ياخشى كىشىلەر، — دېدى. مېنىڭ بېشىم
ئاسمانغا يەتتى. ئەسلىدە، مەن رامزان ئاكىنىڭ ئاغزىدىن مە-
نىڭ پۈرىكىمنى ئازابلايدىغان گەپ - سۆزلەر چىقمىغىيدى،
دەپ ئەنسىرەپ ئولتۇراتتىم. بەختىمگە يارىشا، ئۇنىڭ ئاغزى
مېنىڭ خۇشاللىقىم ئۈچۈن سۆزلەۋاتاتتى:

— پەزىلەتنىڭ كۆڭۈل پاراكەندىچىلىكىگە كەلسەك، —
دېدى يەنە رامزان ئاكا، — ئۇنىڭ يولى ئاسان. بىرنەچچە كۈن-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

دىن كېيىن باھار بايرىمى بولىدۇ. ئىككىمىز بىللە بىزنىڭ ئۆيگە بارىمىز. ئىككىڭلار شۇ يەردە يۈزمۇ يۈز ئولتۇرۇپ چۈشەنىش ھاسىل قىلىۋەتسەڭلار تۈگەيدۇ!

مەن بۇ تەكلىپنى جان، دەپ قارشى ئالدىم. بىز ئەنە شۇنداق كېلىشتۇق. ماڭا مۇشۇ تاپتا رامزان ئاكا چەكسىز دانا ۋە تولىمۇ ياخشى ئادەم بولۇپ تۇيۇلدى.

x x x

مەن رامزان ئاكىنىڭ ئۆيگە بارغىنىمدا، رەنانىڭ ئىككى پارچە خېتىمۇ يېنىمدا بىللە بارغانىدى. مەن شۇ كۈنى كېچىنى رامزان ئاكىنىڭ بالىلىرى بىلەن بىللە ئۆتكۈزدۇم. ئۇلارنىڭ ئۆيلىرى ئازادە بولغانلىقىنىڭ ئۈستىگە خۇشنەم ھەدە تېخىمۇ مېھماندوست، ئوچۇق - يورۇق، شاراقلاپ تۇرىدىغان ئايال ئىدى. نەدىندۇر، بىر دەمدە بىر دۇتتارمۇ تايىن بولدى. مەن قورۇنماي چېلىپ، تارتىنماي ناخشا ئېيتىپ بەردىم. ئۇ بۇ ئائىلىنىڭ پۈتۈن ئەزالىرىنىڭ ئۈسساپ تۇرغان يۈرەكلىرىگە شەربەتتەك ئېقىپ چۈشكەندى. يېرىم تۇنگىچە داۋام قىلغان بۇ كۆڭۈللۈك كېچىدە مەن رامزان ئاكىنىڭ بالىلىرىنىڭ ئۆز ئاكىسىغا ئايلىنىپ كەتتىم. خۇشنەم ھەدە مېنى قولىدىن كېلىشىچە كۈتتى.

مەن پەزىلەت بىلەن ئەتىسى كەچتە رامزان ئاكىنىڭ سارىيىدا كۆرۈشتۇم. ئۇنىڭ بىلەن زەينەپمۇ بىللە كەلگەنىدى. ئىككىيلەن كىرىپ، مەن بىلەن تونچىلىق - ئامانلىق سوراشقاندىن كېيىن، زەينەپنىڭ بۇ يەردە تۇرۇشى ئۇزۇنغا بارمىدى. ئۇ بىزنى خالىي قالدۇرۇپ، نېرىقى ئۆيگە — خۇشنەم ھەدىنىڭ يېنىغا چىقىپ كەتتى.

مەن ئەمدى كارىۋاتتا ئولتۇرغان پەزىلەتنىڭ يېنىدىن ئورۇن ئالدىم.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئۇ تۇنجى سۆزىنى:

— خېتىمنى ئالدىڭىزمۇ؟ — دېگەن سوئال بىلەن باشلىدى.

— ئالدىم، — دېدىم مەن، — رامزان ئاكامدىن ئاپىكىزنىڭ ئورۇنسىز ئەندىشىلىرىنىمۇ ئاڭلىدىم.

— ئەندىشە قىلمايدىغان ئىش بولامدۇ، قايسى ئانا ئۆز قىزىنىڭ يەرگە قاراپ قېلىشىنى راۋا كۆرىدۇ دەيسىز؟ بولۇپمۇ قىز بالىنىڭ ھۆكۈمى ئوغۇل بالىلارغا ئوخشىمايدۇ - دە؟ — دېدى ئۇ ۋە ئازغىنە كۆز يېشى قىلدى. مەن باشقا گەپنى قويۇپ، رەنا بىلەن بولغان «خەت ئۇرۇشى»نى قىسقىچە سۆزلەپ بەردىم.

— خەتلىرى قېنى؟ — دېدى ئۇ.

يېنىمدىن ئىككى پارچە خەتنى چىقىرىپ پەزىلەتكە بەردىم. ئۇ ئۆينىڭ ئوتتۇرىسىغا قويۇلغان ئۇستەلنىڭ يېنىغا بېرىپ، لامپىنىڭ يورۇقىدا خەتلەرنى ئوقۇشقا باشلىدى. مەن كارىۋاتتا زۇۋان سۇرمەي ئولتۇردۇم. ئۇ ھەر ئىككىلا خەتنى ئوقۇپ بولۇپ، ئۆز پېتىچە قاتلاپ قويدى - دە، ئېڭىكىنى تۇتۇپ، لامپىغا تىكىلگىنىچە مۇڭلىنىپ ئولتۇرۇپ كەتتى. ئەمما، ئۇ- زۇن ئۆتمەي، ئۇ تەتۇر قارىدى - دە، مىچىلداپ يىغلاشقا باشلىدى. قولىدىكى ياغلىق ھېلىدىن - ھېلىغا ئۇنىڭ كۆز ياشلىرى ئۇچۇن خىزمەت قىلماقتا ئىدى. مەن بۇنىڭغا ھەيران بولدۇم. ئۇنىڭ يىغىسىنىڭ قايسى سەۋەبتىن ئىكەنلىكى ماڭا ئېنىق ئەمەس ئىدى. ئېھتىمال، ئۇ مۇنداق كۇچلۇك ئىككى پارچە خەتنىڭ ھامان ئۇزۇن بولمىغان كۇنلەرنىڭ بىرىدە مېنى ئۆزىگە بويسۇندۇرۇپ كېتىشىنىڭ خەۋپىدىن يىغلايدىغاندۇ؟ ئېھتىمال، باشقا سەۋەبتىندۇ؟ ئۇ ياشلىرىنى سۇرتتى - دە، خەتنى ماڭا قايتۇرۇپ بېرىش بىلەن تەڭ يەنە يىغىسى تۇتۇپ، ئۆزىنى باغ- رىمغا تاشلىۋەتتى. مەن پەزىلەتكە تەسەللى سۆزى ئېيتىشنىڭ ئورنىغا ئۇنى باغرىمغا تېخىمۇ قاتتىق باستىم. بۇ مېنىڭ ئۇنىڭغا

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بىرىدىغان بارلىق جاۋابلىرىمنىڭ خۇلاسىسى ئىدى. ئۇ تېخىمۇ ئۆكسۈپ يىغلايتتى. بۇ يىغا بىلەن ئۆزىگە ۋاپاسىزلىق قىلماسلىقىمنى مۇراجىئەت قىلاتتى: مېنىڭ كۆكسۈم ئۇنىڭ كۆز يېشى بىلەن خېلى ھۆللەنگەندىن كېيىنلا، مەن پەزىلەتنىڭ بېشىنى ئاستا قايرىپ:

— بولدى، يىغلىمائىڭ! — دېدىم. ئۇ بېشىنى ئەمدىلا كۆتۈرگەندە، مەن ئۆز ئاغزىمنىڭ ئۇنىڭ لەۋلىرىگە قانداق يېقىنلاپ بارغانلىقىنى سەزمەي قالدىم. ئېھتىمال، ئۇ مېنى بۇ قىزغا دەسلەپتە قانداقتۇر بىر سېھرىي كۈچ بىلەن باغلاپ تاشلىغان ھېلىقى يۇرەكنىڭ كارامىتى بولسا كېرەك...

پەزىلەت كارىۋاتنىڭ باش تەرىپىگە يۆلىنىپ، بىرھازا خىيال سۈرگەندىن كېيىن:

— ھەقىقەتەن، بىچارىگە ئۇۋال قىپسىز! — دېدى ۋە بىر ھازاغىچە جىم تۇرغاندىن كېيىن، قوشۇپ قويدى، — لېكىن، سىز بىلەن قوشۇلۇپ، ئۇ قىزنىڭ ئالدىدا مەنمۇ گۇناھكار بولۇپ قالىدىغان بولدۇم.

— قانداقچە؟ — دېدىم مەن، — ئۇ ئىشنىڭ سىزگە نېمە ئالاقىسى بولسۇن؟ ئۇنىڭ ئۈستىگە مەن ئۇ قىزغا ھېچقاچان باش لەگىشتىقان ئەمەسمەن. كىشىلەرنىڭ ئۆز كۆڭلى ئۆزىنى يىغلىتىپتۇ، مەندە نېمە چارە بولسۇن؟

پەزىلەت سۆزۈمگە جاۋاب بەرمەي، بايىقى سۆزىنى داۋاملاشتۇردى:

— كاشكى، ئۇ قىزنىڭ سىزنى ئۇنچىۋالا ساقلاپ يۈرگەنلىكىنى بۇرۇنراق بىلسەمۇ، — ئۇ گېپىنىڭ ئاخىرىنى ئېيتىشقا جۈرئەت قىلالمىغىلى تاس قالدى، — ئاجىزمەن. ئەمدى مېنىڭدە سىزدىن ئۆزۈمنى ئاجرىتىپ ئالالايدىغان قۇدرەتمۇ يوق... بالدۇر بەرگەن ۋەدىلىرىڭىز راستلا بولسا، سىزمۇ مېنى قاقشىتىپ قويماسسىز.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

كۆڭلۈم دەرھال ئورنىغا چۈشتى. بۇ مىنۇتلاردا مەن ئۇ-
چۇن رەنانىڭ خەتلىرى گويا ئويلاپ قويۇشقىمۇ ئەرزىمەيدىغان
بىر نەرسىگە ئايلىنىپ بولغانىدى. بىز ئۆز تەقدىرىمىزنى چۆرە-
دىگەن ھالدا ئۇزاق پاراڭلىشىپ ئولتۇردۇق. پەزىلەت ئانىسىنى-
مۇ خاتىرجەم قىلىپ قويىدىغان بولدى. مەنمۇ ئۆزۈمنىڭ ئۆل-
سەممۇ تەۋرەنمەيدىغانلىقىمنى بىلدۈردۈم.

ئازدىن كېيىن پەزىلەت زەينەپنى چاقىرىپ كىردى. بىز
يەنە بىر مەھەل سۆھبەتلەشتۇق. مەن بىرنەچچە پەدە دۇتارمۇ
چېلىپ بەردىم.

مەن بۇ قېتىم پەزىلەتنىڭ يېزىسىدىن چەكسىز ھۇزۇر -
ھالاۋەت ئىچىدە قايتتىم. شۇنىڭدىن ئېتىبارەن بۇ يېزا ماڭا
پەزىلەت بىلەن قوشۇلۇپ، تېخىمۇ گۈزەل ۋە سۆيۈملۈك تۇيۇلە-
دىغان بولدى.

x x x

مەن پەزىلەتنىڭ يېنىدىن قايتىپ كېلىپ، رەنادىن يەنە
ئۇزۇن يېزىلغان بىر پارچە خەت تاپشۇرۇۋالدىم. خەتنى ئېچىپ
كۆز يۈگۈرتۈشكە باشلىدىم:

«ئەختەم!

بۇ دۇنيادا بارمۇسىز؟ خېتىمنىڭ بېشىدىلا زارلايمەنكى،
ماڭا بىرەر قېتىممۇ خەت يېزىپ قويمىدىڭىز. سىز ماڭا قانچە
پەرۋاسىز قارىغانچە، مېنىڭ سىزگە يازغان خەتلىرىم شۇنچە
كۆپەيمەكتە. قىشلارمۇ ئۆتۈپ كېتىۋاتىدۇ. بۇ ئايلارنى قانچە-
لىك تەلمۈرۈش ئىچىدە ئۆتكۈزگەنلىكىمنى بىر خۇدا، بىر ئۆ-
زۈم بىلىمەن.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

توۋا دەيمەن ئۆزۈمگە: سېنى بىرەر پارچە خەتكىمۇ تەك قىلمىغان كىشىگە شۇنچىمۇ تەقەززا بولىسەن - ھە؟ ياق، سەن تەقەززا بولۇشقا ھەقلىقسەن! ئەختەم، مۇشۇ خېتىمدە دادامنىڭ ئارزۇلىرىنى سىزگە ئەسلەتكۈم كېلىۋاتىدۇ. ئىككىمىزنىڭ بەخشىنى قوشۇش — رەھمەتلىكنىڭ بىردىنبىر ئارزۇسى ئىدى. دادام جان ئۈزەردىن بىر كۈن ئىلگىرى چوڭ ئاكامنى يېنىغا ئايرىم چاقىرىۋېلىپ، ئاخىرقى نەسىھەتلىرىنى قالدۇرغاندا: «سىڭلىڭنىڭ كۆڭلىگە پۈككىنى ئەختەمدەك قىلمىدۇ. ئۇنى مۇرادىغا يەتكۈزۈڭلار» دېگەنىكەن. بۇنى دادام ۋاپات بولغاندىن كېيىن، بىر كۈنى يەڭگەمدىن ئاڭلىغىنىمدا، قايتىمدىن كۆڭلۈم بۇزۇلۇپ، كەچكىچە يىغلىدىم. ئويلىسام، رەھمەتلىك دادام ئۇچۇن تۆت قېرىنداش ئىچىدە ھەممىدىن كۆپ ياش تۆككەن مەن ئىكەنمەن. دەرۋەقە، كېيىنكى ياشلىرىمنى سىز بىلەن بولىشىغان تاتلىق تۇرمۇشنى رەھمەتلىك دادامنىڭ ئۆز قولى بىلەن قۇرۇپ بېرەلمەي، ئالەمدىن ئۆتكىنى ئۈچۇن ھەسرەت قىلىپ تۆككەنىدىم. ئاپامدىن بولسا، (ئۆزىڭىزگە مەلۇم) بەك كىچىك قالدىم. ئىككى يەڭگىنىڭ ئارىسىدا بوي يەتتىم. قىسقىسى، ھەرقانچە دېگەنبىلەنمۇ يېتىمنىڭ ئېتى يېتىم ئىكەن. ئاتا - ئانىسىزلىقنىڭ ھەسرەتلىرى پەقەت سىز بىلەن بىر چىراغنىڭ ئەتراپىغا جەم بولغاندىلا، كۆڭلۈمدىن كۆتۈرۈلۈپ كېتىدۇ، دەپ ئويلايتتىم. ئەختەم، نېمىدېگەن شور پېشانە مەن! بىلسىڭىز، ئەمدى مەن سىزگە بۇ ئىش مېنىڭلا ئارزۇيۇم ئەمەس، بەلكى رەھمەتلىك دادامنىڭمۇ ئارزۇسى ئىكەنلىكىنى چۈشەندۈرۈشكىچە بېرىپ يەتتىم. ئېيتىڭا، دادامنىڭ يۈز خاتىرىسىنىمۇ قىلمامسىز؟

سىز كەتكەندىن كېيىن مەن توغرۇلۇق مەھەللىمىزدە بىر خەۋەر تارقالدى. بۇ گەپنىڭ قايسى ئاغزى شوردىن چىققانلىقىنى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بىلمىدىم. ماڭا بۇنى دوستلىرىمدىن بىرى يەتكۈزدى. ئۇ ماڭا «ئەختەمگە ئۇسساپ يۈرگىنىڭ بىكار كەتكەن ئوخشىمامدۇ؟» دېگەندە، يۈرىكىم «قارسىدە» قىلىپ قالدى. ئەختەم، خۇدا دەردىنى كىشىگە ھېلىمۇ كۆتەرگۈدەك قىلىپ سالىدىكەن. يەنىلا نان يەپ، چاي ئىچىپ يۈرىۋاتىمەن. گەپلەر بۇلا ئەمەس، بەزىلەر: «رەنانىڭ كۆزىنىڭ قارىسى ئېقىپ كەتكەن بىلەنمۇ، ئەخمەتنىڭ كارى بولمايدۇ» دەپتۇ. بۇ سۆزلەرنىڭ كەينىدىنلا «ئەختەم ئۆز خىزمىتى ئۈرنىدا ئاللىقاچان بىر قىز بىلەن پۈتۈشۈپ بوپتۇ!» دېگەن گەپلەرمۇ تارقالدى. بۇ مەن ئۇچۇن ئۆلۈم ئەمەسمۇ؟ ئەھۋالدىن قارىغاندا، بۇ گەپ ئورۇنسىز چىقمىغاندەك قىلىدۇ. باشقىسىنىڭ سۆز - چۆچەكلىرىگە ئىشەنمىدىم. ئەما، يېقىنىدىن بېرى چوڭ ئاكامنىڭ ئەلپازى بۇزۇلۇپ قالدى. ئۇ بۇ خەۋەرنىڭ راستىنى ئاڭلىمىغان بولسا، ماڭا ئۇنچىۋالا قاپىقىنى سېلىپ كەتمەيتتى. ئاكامنىڭ بەزى گەپلىرىنى يەڭگەمدىن ئۇقتۇم. «ئوغۇلدا خەۋەر يوق، قىزىمىز ناغرا چالىدىغان ئوخشايدۇ، نېمىدېگەن سەتچىلىك بۇ؟ قىز بالا دېگەننى ئۆز ۋاقتىدا ئۇچۇرۇۋەتمىسە، مانا مۇشۇنداق بولىدۇ!» دەيمىش. دېسەم گەپ تولا، راست، مەن ھېچنەرسىنى بىلمەپتىمەن (بىلسەمۇ قانداق قىلىمەن؟). مەن تېخى سىزنى باھار بايرىمىدا مەھەللىگە كېلىپ قالارمىكىن، دەپتىمەن. ئەگەر كىشىلەرنىڭ دېگەنلىرى راست بولسا، سىزنىڭ باھار بايرىمىدىكى دەم ئېلىشىڭىزمۇ يالغۇز ئۆتىمىگەندەك قىلىدۇ. ئەختەم، مۇشۇ سۆزلەرنى يېزىۋاتقىنىمدا، قانچىلىك ئازابلانغانلىقىمنى پەقەت بېشىغا ماڭا ئوخشاش كۇن چۈشكەن قىزلارلا بىلىدۇ. ھېلىمۇ چىداملىق ئىكەنمەن.

ئەختەم، ئېيتىڭا، كىشىلەرنىڭ دەپ يۈرگەنلىرى راستمۇ؟ ئەگەر ئىش ئاشۇنداق بولسا، مەن كېچىكىپ قالغان بولىمەنمۇ؟ ئەسلىنى سۈرۈشتۈرسەك، مەن ھەممىدىن بالدۇر ئىدىمغۇ؟ بۇ-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

نى قانداقمۇ كېچىكتىم دېيەلەيمەن؟ ئەختەم، مېنىڭ ئارمانلىرىمغا يەنمۇ قۇلاق سالغايسىز، مېنىڭ بەختلىك، بەختسىز بولۇشۇم، بۇ دۇنيادا پەقەت مۇشۇ ئىشتىن باشقىسىغا باغلىق ئەمەستەك قىلىدۇ.

خەير، سىزگە خۇدادىن ئامانلىق، ئۆزۈمگە سىزدىن رەھىم - شەپقەت تىلەيمەن.

رەنا»

رەنانىڭ خەتلىرىنى مەن ئۇنىڭ خەتلىرىنىڭ قېشىغا قوشۇپ قويدۇم. پەزىلەتنىڭ يېنىدا ئۇ ماڭا ئارتۇقچە تۇيۇلۇۋاتقىنى بىلەن، يەنە ئۇنىڭ خەتلىرىنى ئويلىماسلىقىم مۇمكىن ئەمەس ئىدى. رەنانىڭ ئۆز ئائىلە كەچۈرمىشلىرى ھەققىدە ئېيتقانلىرى توغرا ئىدى. ئۇلار ئوچ ئوغۇل، بىر قىز — جەمئىي تۆت قېرىندىش بولۇپ، ئاپىسى كىچىكىدىلا ئۆلۈپ كەتكەن، دادىسى سەل كېيىنرەك قازا تاپقان، شۇڭا رەنا ئۇچۇن ئاكىلىرىنىڭ ئاغزىغا، يەڭگىلىرىنىڭ ياردىمىگە قاراشقىلا توغرا كەلگەنىدى. چامىمچە، رەنا بۇ ئائىلىدە كۆپ قېينىچىلىق تارتىپ كەتمىدى. ئۇلار مېھرىبان قېرىنداشلاردىن ئىدى. شۇنداق بولغاندىمۇ، كونىلاردىن قالغان «ئاكىدا قالدىڭ، ئېغىلدا قالدىڭ، يەڭگىدە قالدىڭ، يېغدا قالدىڭ» دېگەن ماقال بار ئەمەسمۇ؟

رەنانىڭ سۆزلىرى ئورۇنلۇق ئىدى. بىراق قەلبىمدىكى خەيرخاھلىقنى ئۇنىڭغا بۇ يۇرەكنى پۈتۈن بېرىۋېتىش يولى بىلەن ئىپادىلەشكە ئاجىز ئىدىم. پەقەت چىرايلىق، يۇمشاق سۆزلەر بىلەن قىزنىڭ رايىنى قايتۇرۇش، ئۇنىڭغا ھەرگىزمۇ قوپاللىق قىلىپ دىلىنى ئاغرىتماسلىق مېنىڭ بىردىنبىر تۇتقان يولۇم ئىدى. لېكىن، مەن ھامان «مەن ياق، دېسەملا قىز بالا دېگەن ئۆزىنى تارتىدىغۇ» دېگەن ساددا ئويدا ئىدىم.

ئەمدى قانداق قىلىشىم كېرەك؟ بېشىم قاتتى. ۋاقتىنچە

يەنىلا رەنا ئۈچۈن قولۇمغا قەلەم ئالماسلىق قارارىغا كەلدىم.
كىم بىلىدۇ، ئۇمۇ يېزىپ، يېزىپ زېرىكسە ئەجەپ ئەمەس.

رەنانىڭ بۇ قېتىمقى خېتىنىڭ مېنى ھەيرانلىققا سالغان تەرەپلىرىمۇ بار ئىدى. ئۇ بولسىمۇ، مېنىڭ پەزىلەت بىلەن بولغۇسى ئۆمۈرلۈك ئىشىمنىڭ قانداق قىلىپ، شۇنچە يىراق يەردىكى كىشىلەر ئاغزىدا يۈرگەنلىكى ھەققىدىكى يازمىشلىرى ئىدى. مەن رەنانىڭ خەتلىرىدىن شۇلارنى ئوققۇنۇمدىن كېيىنلا، ئادەملەرنىڭ ئاغزى بىلەن قۇلىقىنىڭ بۇ دۇنيادىكى ئىقتىدارىنى يېڭىۋاشتىن چۈشىنىپ يەتتىم.

راست، مۇھەببەت ئىنسانىيەتتىكى مەخپىي پائالىيەتمۇ ئەمەس. ئۇ كىشىلىك تۇرمۇشنىڭ ئەڭ ئەقەللىي تەلىپى. شۇنداقلا، ئەڭ نازۇك، ئەڭ شېرىن مەزمۇنى.

لېكىن، بېشىمدىكى كەچۈرمىشلەر — مېنى باشقىلاردىن غەيرىي بولغان نازۇك سەرگۈزەشتىلەر بىلەن ئوراپ تاشلىغانلىقى ئۈچۈن، مەن ئەلۋەتتە ئۇنى بىر مەھەل خۇپىيانە تۇتۇشنى بەلگىلىگەنىدىم. شۇڭا، مەن شەھەرنىڭ ئۇ تەرىپىدىكى ھەرقانداق ئۇرۇق - تۇغقان، دوست - بۇرادەرلەرگىمۇ تىنمىغانىدىم. ئۆز ئىچىمدە بەزىدە ئۆز ئاغزىمنى سوراققىمۇ تارتتىم: يەڭگىللىك قىلىپ، بىراۋغا سەن يەتكۈزۈپ قويدۇڭمۇ يا؟

ئاخىر ئۇنىڭ نەدىن بولغانلىقىنىمۇ دەسلەپكى قەدەمدە مۇئەييەنلەشتۈردۈم. ئاكامدىن بولغان بولسا كېرەك، دەپ ئويلىدىم. بۇ يىلنىڭ بېشىدا مەن ئېزىزنىڭ تويىدىن ئەمدىلا قايتىپ كەلگەندە، ئاكام كېلىپ قالدى (ئۇ، ھەدەمنىڭ يولدىشى بولۇپ، «ئاكا» دەپ ئادەتلەنگەنىدىم).

ئۇ كېلىپ ئۈچىنچى كۈنى ماڭا مۇنداق دېدى:

— ئەسلىدە مەن سىز توغرۇلۇق بەزى گەپلەرنى ئاڭلاپ، مەسلىھەتلەشكىلى كېلىۋىدىم. ئەمدى ئۇنىڭمۇ ۋاقتى ئۆتكەن

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئوخشايدۇ. بىز ئۇچۇنغۇ بېشىڭىزنى قەيەردىن ئوڭلىساقمۇ ئوخ-
شاشلا ئىش. لېكىن، ئاپام بىلەن ھەدىلىرىڭىزنىڭ كۆزدە تۇتـ
قىنى، بىرىنچىدىن، ئەنۋەرنىڭ سىڭلىسى ياخشى قىز بولدى.
ئۇنىڭ ئۇستىگە كۆز ئالدىمىزدا ئۆسكەن يۇرت بالىسى. لاتا
كامچىلىقى بولمىسا، ئاتا كامچىلىقى يوق. ئىككىنچىدىن، بىز-
دىلا ئەمەس، رەنانىڭ ئۇرۇق - تۇغقان، قوۋم - قېرىنداشلىرى-
مۇ ئۇزۇندىن بۇيان ئىككىڭلارنىڭ بېشىنى بىر يەرگە قىلىدى-
غان نىيەت بار. شۇڭا، بىز بۇ ئىشتا ئىقتىسادىي جەھەتتە
ھېچقانداق قىينىچىلىق بار، دەپ ئويلىمايتتۇق. يۇرتقا چامى-
مىزنىڭ كېلىشچە داستىخان سالساقلا بولاتتى، سىزنىڭمۇ بىز-
نىڭ ئويىمىزدىن غەيرىي يول تۇتۇشىڭىزنى يادىمىزغا كەلتۈرمە-
تۇق. چۈنكى، رەنانىڭ بولۇپمۇ، ئاغرىقچان ئاپىمىز ئۇچۇن
پۇتقا پۇت، قولغا قول بولىدىغانلىقىنى سىزنىمۇ مۇھىم بىلىدۇ،
دەپ ئويلاپتىكەنمىز.

ھېلى بولسىمۇ بوپتۇ، سىزمۇ كىچىك بالا ئەمەس. يامان
يەر بىلەن تونۇشمىغانسىز. تېخىچە ھېچكىم بىلەن بىر قارارغا
كەلمىگەن بولسىڭىزغۇ، ئۇ چاغدا سىزنى زورلاپ بولسىمۇ، يەنە
ئۆزىمىزنىڭ ئويلىغان تۇگۈنىگە ئەكىلەر ئىدۇق.

ئەمدى نېمە دەيمىز؟ ھەر كىمنىڭ ئۆز كۆڭلى ئۆزى بە-
لەن، دەيدۇ. بىز كۆڭلىمىزدىكىنى تاڭغان بىلەنمۇ، سىزگە
ياقمىسا بىكار، ھەر ھالدا، شۇنداق بولسىمۇ، قايسىسىنىڭ
ياخشى، قايسىسىنىڭ يامان بولىدىغانلىقىنى ئۆز ئەقلىمىز بويـ-
چىلا سىزگە دەپ قويماقچىمىز.

ئاكام مېنىڭ پەزىلەت بىلەن بولغان باغلىنىشىمنى تېخى
مۇشۇ ئىككى كۈن ئىچىدىلا ئۇققانىدى.

مەن ئاكامنىڭ سۆزلىرىگە تۇزۇككىنە جاۋابمۇ بەرمىدىم.
چۈنكى، پەزىلەت بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىمنى «يالغان» دەپ
يوشۇرۇشقا تىلىم بارمىغانلىقىڭ ئۈستىگە، بۇ ئىش ئۇلارنىڭ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مېنى رەناغا زورلىشىنى تېخىمۇ كۈچەيتىۋەتتى. شۇنداق قىلىپ ئاكام ماڭا دەيدىغان گەپلەرنى يۈرەك - باغرى قانغۇچە دەۋېلىپ قايتىپ كەتتى.

مەن رەنانىڭ خېتىدە ئېيتىلغانلارنى ئاخىر ئاكامدىن كۆر-دۈم. ئەمما، ئۇنچىۋالا ئەيىبكىمۇ بۇيرۇپ كەتمىدىم. بۇ ئىش ماڭا بىر تۇغۇنىنىڭ يېشىلىشى ئۈچۈنلا خىزمەت قىلدى، خالاس.

x x x

بۇلتۇر كۈزدە يەرگە خازان تۆككەن دەرەخ شاخلىرى بۇ باھار يەنە بىخ سۈرۈشكە باشلىدى، ئۇ تەبىئەتكە يەنە يېشىللىق ئېلىپ كەلمەكتە ئىدى. مەن بۆلمەمنىڭ شەرقىدە قارىغان دېرە-زىسىنى بەزىدە ئېچىۋېتىدىغان بولدۇم، چۈنكى بۇنىڭدىن مەن كۆكلەمنىڭ ئىللىق ھاۋاسىدىن ھۇزۇرلىنىش بىلەن تەڭ، دېرە-زىگە ئانچە يىراق بولمىغان جايغا قاتار قىلىپ تىكىلگەن كىلون دەرەخلىرىنىڭ ياپيېشىل يېتىلىۋاتقان يېڭى ياپراقلىرىنى كۆرەت-تىم. سايراپ تۇرغان قارىغوجىلارنى تاماشا قىلاتتىم. پۇتۇن تىرىكلىككە ئويغىنىش بەخش ئەتكەن باھارنىڭ كىشىلەردە ئەڭ شېرىن ۋە ھاياجانلىق تۇيغۇلارنى قوزغىماسلىقى مۇمكىن ئە-مەس. بۇنى ئەڭ ئاۋۋال ياشلار تەستىقلايدۇ، ئەلۋەتتە. باھارنىڭ مۇنداق مەزگىللىرى ئۇلاردا مۇھەببەت ئويغىتىدۇ. ئۇلاردا كىم-لەرنىدۇر سېغىنىش پەيدا قىلىدۇ. باھار شامالىلىرى ئۇلارنىڭ دىماقلىرىغا سۆيگۈ پۇراقلىرىنى چاچىدۇ. مەن ھەر كۈنى دېگۈ-دەك پەزىلەتنى سېغىناتتىم. پەزىلەتنىڭمۇ مېنى يادىغا ئالماسلە-قى مۇمكىن ئەمەس ئىدى. مەن ئۇنىڭدىن ئۆز سېغىنىشلىرىمنى باسىدىغان ئاددىي ئەمما بىباھا خەتلىرىنى كۈتۈپ يۈرگىنىمدە، رەنانىڭ تۆتىنچى خېتى كېلىپ قالدى. ئۇ ئىلگىرىكىدىنمۇ كۆپ يېزىلغانىدى. ئۆزۈمگە بولغان ئارتۇقچە ئىشلار تېخىمۇ كۆپىيە-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ۋاتقانده‌ك هېس قىلدىم.

خه‌تنى ئېچىپ ئوقۇشقا باشلىدىم:

«ئه‌خته‌م!

مېنى سېغىنمىغان ئاده‌مگه سېغىنىش بىله‌ن خه‌ت يېزىۋاتقىنىمغا ئۆزۈممۇ هەيرانمه‌ن. بىلمىگه‌نله‌ر مېنى سارالىق، دېيىشىدۇ. نېمه دېسه ده‌ۋه‌رسۇن، مه‌ن سىز ئۈچۈن كىشىله‌ر ئالغىدا سارالىق ئاتىلىشنىمۇ راۋا كۆرىمه‌ن.

ئه‌خته‌م، مه‌ن بۇگۈن بۇ خه‌تنى ئه‌ل يانتۇ بىله‌ن ئۇسته‌لنى ئۆيىمىزنىڭ كۈن چىقىشىغا قارىغان ئىككى دېرىزىسىدىن بىرىنىڭ يېنىغا يېقىن قويۇپ، يۇلتۇزلۇق ئاسمانغا كۆز تىككه‌نچه باشلىدىم. يه‌نه كېلىپ بۇگۈن راسا باھار ئايدىكى. گه‌رچه باھار ئايدىكىلىرى كۆز ئايدىكلىرىده‌ك ئۇنچىۋالا سۈزۈك بولمىسىمۇ، لېكىن بۇنداق كېچىله‌رنىڭ كىشىله‌رگه بېرىدىغان تۇيغۇسى ماڭا ئوخشاش به‌ختسىز قىزلارنى يىغلاتقىنىدىن باشقا، قالغانلارنىڭ هەممىسىگه ئاجايىپ له‌ززه‌تله‌ر بېرىدۇ. باغلار قارانغۇلاشماقتا. هاۋانىڭ سالقىنلىقىچۇ تېخى! پات ئارىدا بۇلبۇللار كېلىدۇ. سىزگه مه‌لۇم بولغان ئۆزىمىزنىڭ هېلىقى بېغىنى تۇنۇگۈن ته‌نها ئايلىنىپ چىقتىم. قىزىل گۈلله‌ر غۇنچىلاي ده‌پتۇ. ماڭا تۇيۇقسىز يىغا يامىشتى. ئۆيگه قايتىپ كىردىم. ئاز كۈنده بۇلبۇللار كېلىپ، مۇشۇ بېغىمىزدىمۇ كېچه - كۈندۈز تىنىم تاپماي سايرايدۇ. دېمه‌ك، مېنىڭ تۇن بويى يىغلاپ چىقىدىغان چاغلىرىم يېقىن قالدى. بۇلبۇللار، هەتتا بىزنىڭ هويلىدىكى چوڭ سۆگه‌تنىڭ شاخلىرىغا قونۇۋېلىپمۇ سايرايدۇ. ئۇلار سايراۋەرسۇن، مه‌ن ئۇلارنى ئۇركۈتمه‌يمه‌ن. چۈنكى، ئۇلار كىتابلاردا ئېيتىلغان ۋىسال ئۈچۈن سايرايدۇ. ئۇلار سايراۋەرسۇن، مه‌ن بۇ ۋىسال ئۈچۈن يىغلىغان، سايرىغانلارنىڭ هەممىسىنى قه‌دىرلەيمه‌ن! خېتىم باشلىنىپ مۇشۇ يه‌رگه كه‌لگه‌نده، ئۆپكىمده‌پ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

يىغلىۋەتكىنىمنى بىلمىگىنز كاشكى! مەن يىغىدىن بېشىمنى كۆتۈرۈپ، ئەنە ئاۋۇ دادام رەھمەتلىكتەك مويىسپىت تۇرغان يوغان سۆگەت دەرىخىمىزنىڭ ئەمدىلا سايە تاشلىغۇدەك بولغان ياپراقلىق شاخلىرى ئارىسىدىن ئايغا باقتىم. ئەختەم، ئاشۇ ئاينى سىزمۇ كۆرۈۋاتمىغانسىز - ھە؟!! بۇگۈن كېچە ئۆتىۋاتقان ۋاقىتنىڭ ئاشۇ ئايغا ئىككىمىزنىڭ كۆزلىرى دەرقەمتە تىكىلگەن مىنۇتلىرى بولدىمىكىن؟ مەن ئەنە شۇنىمۇ ئۆزۈم ئۈچۈن سىزدىن كېلىدىغان بەخت، دەپ ھېسابلايدىغان بولۇپ قالدىم. بوپتۇ، سىز ئايغا باقمىسىڭىز، ئاي سىزگە باقىدۇ. مېنىڭ بۇگۈنكى ھالىمغا ئەنە شۇ ئايمۇ گۇۋاھ.

ئەختەم، مۇشۇ تاپتا مېنىڭ كۆز ئالدىمغا بۇلتۇر سىز مۇشۇ ئۆيدە مېھمان بولۇپ قايتقان بەختلىك مەنزىرىلەر كەلدى. مەن ئۇ چاغدا يەردە ئەمەس، گويا ئاسماندا ئۈچۈپ يۈرەتتىم. ئۇ كۈنكى خۇشاللىقىمنى ھېچكىمدىن يوشۇرمىدىم. غېنىمۇ ئۆز كويى بىلەن ئىدى. ئۇنىڭ ئېيتقان ناخشىلىرى ئەلۋەتتە، رىسالەتنىڭ دەردى تۇپەيلىدىن ئىدى.

مەن ئۇ كۈنى سىز ئېيتقان ناخشىلارنىڭ ھەممىسىنى دېگۈدەك قولاق سېلىپ ئاڭلىغان بولساممۇ، لېكىن، تېگىگە تازا يەتمەپتىكەنمەن. بولۇپمۇ ئەڭ ئاخىرقى ناخشىنى:

چاي تۇتقان پىيالەڭنى،
قۇرۇق ياندۇرار بولدۇم.
نە ئېتەي، سېنى دىلبەر،
داغدا قالدۇرار بولدۇم.

دەپ چۈشۈرگىنىڭىزنىڭ سەۋەبىنى ئۇ چاغدا ئويلاشمىغانىكەن. مەن. مەن تېخى ئىچىمدە بۇ ناخشىنىڭ «دىلبەر» دېگەن بىر

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

سۆزىنى «ياردىم» دەپ ئېيتىۋەرسە بولمامدىغاندۇ؟ دەپ ئويلاپتىمەن. گەرچە بۇ قوشاقنى ئىلگىرى ئاڭلاپ باقمىغان بولساممۇ، لېكىن مەن زادىلا ئۇنى ئۆز ئىچىدىن چىقىرىپ ئېيتتىم، دېمەي، بەلكى ئەسلى ئىجاد قىلىنغاندا «دىلبەر» دەپ ئېيتىلغان بولسا، شۇنى بۇزۇشنى راۋا كۆرمىگەن ئوخشايدۇ، دەپ خۇلاسىلەپتىكەنمەن. پەقەت سىزنىڭ بىرىنچى خېتىڭىزنى ئالغىنىمدىن كېيىنلا، ئۇنى ماڭا قارىتىپ توقۇغانلىقىڭىزنى بىلدىم. ئەخىتەم، راستىنلا مەن ئۇچۇن توقىغان بولسىڭىز «دىلبەر» دەپ قويغانلىقىڭىزغىمۇ رەھمەت. ئەسلىدە بۇ گەپلەرنى ئالدىنقى خەتلىرىمدە يازماقچىدىم، ئېسىمدىن چىقىپتۇ. ئاشۇ بىر كۆپلەت قوشاق يادىمغا يەتسىلا ئۆزۈمنى يوقىتىپ قويىمەن. ئۇنىڭسىزمۇ يۈرەك باغرىمنى پارە - پارە قىلىۋاتقان ئىشلار ئاز دەمسىز؟! ئاڭلىسام، ئاكىڭىز قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، ھەدىڭىز ناھايىتى ئاچچىقلاپتۇ. ھېلىقى گەپلەر مەھەللىمىزگە شۇ چاغدا تارقالغانىكەن. ئەختەم، مېنىڭ ئويلىغانلىرىمنىڭ ئاپىڭىز ۋە ھەدىڭىزنىڭ ئارزۇسى بىلەن ئوخشاش ئىكەنلىكىگە ئىشەنمەمسىز؟ ئاشۇلارنىڭ ئارزۇلىرىنىمۇ ئاياغ ئاستى قىلىشقا قانداق پېتىنغانسىز؟ كوچىدا مەن ھەدىڭىز بىچارىنى كۆرۈپ قالسام، كۆڭلۈم بۇزۇلۇپ كېتىدۇ، ھەتتا بېرىپ بوينىغا ئېسىلىپ يىغلىغۇم كېلىدۇ.

ئاكىلىرىمنىڭ چىرايى تېخىچىلا ئېچىلماي يۈرىدۇ. ئۆيىمىزگە بەزىدە باشقىچە نىيەتلىك ئادەملەر كېلىپ - كېتىپ يۈرىدىغان بولۇپ قالدى. ئۇستۇمدىن بىر ۋەھىمە بېسىپ، يەنىمدىن بىر دەھشەت قىستاپ كېلىۋاتقان بىر مۇھىت ئىچىدە قالغاندەك قىلىمەن. ئۆلۈۋالاي دېسەم، ئەمدىلا يىگىرمىنىڭ ئۇستىگە چىقىپتىمەن. ماڭا باشپاناھ بولىدىغان خۇدايىم مېنى كۆرمەيۋاتامدىغاندۇ ياكى مەن ئۇنىڭ بۇ دۇنيادىن قاقشىتىپ ئۆتكۈزۈش ئۇچۇن يارىتقان بەندىسىمىكىن؟

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئەختەم، بۇ كېچىدە يەنە سىزگە «ماڭا زادى نېمىشقا ئىچىڭىز ئاغرىمايدۇ؟»، دەپ ۋارقىرىغۇم كېلىدۇ.

سىزگە يىغلاپ تۇرۇپ خەت يازغۇچى: رەنا»

هۆرمەتلىك ئوقۇرمەن! سىزمۇ ئۇقۇپ چىقتىڭىز، ئېيتىڭا، ئۇنىڭدىكى نۇرغۇن جۈملىلەر چىن قەلبىدىن سۆيۈشكەن ئىككى ياشنىڭ جۇدالىق كۈنلەردە بىر - بىرىنى سېغىنىپ يىراقتىن يازىدىغان خەتلىرىگە مەنسۇپ ئەمەسمۇ؟ بۇنداق خەتلەر هىجراننىڭ كۈچى بىلەن يېزىلىپ، سۆيگۈ - مۇهەببەتنى ئۇلغايتىدۇ. بىراق، مەندە نەدە ئۇنداق سۆيگۈ بولسۇن؟ شۇڭا كۈچلۈك مۇهەببەت ئاساسىغا ئىگە بولمىغان بۇ خەت ئەسەبىيلىكى چېكىدىن ئاشقان بىر سەۋدايىنىڭ يازمىشلىرىدەك تۇيۇلاتتى.

ئۇنىڭغا مېنىڭ هەقىقىي ئەهمىيەت بېرىشىم مۇمكىن ئەمەس ئىدى.

ئىللەتلىرىم توغرىسىدا ئىزاهلار

ئۆزىدىكى ئىللەتنى ئېتىراپ قىلمىغان
ئادەم - ئالىيجاناپ ئادەم ئەمەس.

يازنىڭ ئىيۇن ئايلىرى ئاخىرلىشىپ، مېۋە - چىۋە، قوغۇن - شاپاقلارغا ئۇلىشىدىغان چاغلارغا ئاز قالغانىدى.

مەن بۇ يىل هەممىدىن كۆرە ئوقۇتقۇچىلار يازلىق كۇرسىنىڭ ناهىيە مەركىزىدە ئېچىلىدىغانلىقىنى ئاڭلاپ بەك خۇشال بولدۇم. چۈنكى، پەزىلەت كۇرسقا كېلەتتى. مەن هەر كەچتە دېگۈدەك ئۇنىڭ بىلەن دىدارلىشالايتتىم. بىراق، دەل شۇنداق تەقەززا كۈنلەردە ئاپامنىڭ كېسىلىنىڭ ئۇشتۇمتۇت ئېغىرلى-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

شىپ قالغانلىقى ھەققىدە يۇرتۇمدىن خەۋەر كېلىپ قالدى. ئون كۈنلۈك رۇخسەت ئالدىم - دە، ئۆيگە يول ئالدىم. مەن شەھەر-گە چۈشتىن بۇرۇنلا يېتىپ كېلىپ، بىزنىڭ يېزا تەرەپكە ماڭىـ-دىغان قاتناش ئىزدەشكە باشلىدىم. ئۇ چاغلاردا كۆپىنچە ئويمان دەڭنىڭ دوقمۇشىدا تاسادىپىي چىقىپ قالىدىغان ماشىنا، تراكـ-تورلارنى كۈتۈشكە توغرا كېلەتتى. مەن دەڭ دوقمۇشىغا يېتىپ كەلگەندە، يىگىرمە، ئوتتۇز كىشى ماشىنا كۈتۈپ تۇراتتى. ئۇلارنىڭ ئىچىدە بىزنىڭ مەھەللىلىك راخماننى ئۇچراتتىم ۋە پاراڭ ئارىسىدا رەنانىڭ پات ئارىدا ياتلىق قىلىنىدىغانلىقى ھەققىدىـ-كى خەۋەرنى ئاڭلىدىم. ئۇ ماڭا تېخىمۇ ئىشەندۈرەرلىك تەلەپپۇزدا:

— كام - كۈتا نەرسىلىرىنىڭ تەييارلىقى ئۈچۈن ئاكىسى بىلەن ئۆزىمۇ شەھەرگە چۈشۈپتىكەن. ئەنە ماشىنا كۈتۈپ تۇرىدۇ، — دېدى. مەن دەرھال ئۆزۈمنى دالدىغا ئالـ-دىم. شۇنداقلا، كاللامنى ھەر خىل ئويلار چۇلغىۋالدى. «ياخـ-شى بوپتۇ، — دەيتتىم ئىچىمدە، — ئەمدى ئۇنىڭ بەشىنچى خېتى يېزىلمايدىغان بولدى. ماڭا بولغان ئەقىدىلىرىدىن ۋاز كېچىشكە ئاخىر كۈچ قۇدرەت تېپىپتۇ، ھەقىقەتەن باتۇر قىز-دە!» مەن يېنىكلەپ قالغاندەك بولدۇم. رەناغا كۆز تاشلىدىم. ئۇ دەل ماڭا قاراپ تۇراتتى. قاراپ تۇرغاندىمۇ، گويا ئۇزۇن يىللار ئايرىلىپ كەتكەن يېقىن بىر كىشىسىنى قىرىق قەدەم نېرىدىكى يەردىن ئوبدان تونۇيالمايۋاتقاندەك، بىر خىل ھاياجان بىلەن تىكىلىپ تۇراتتى. ئۇنىڭدىكى بايىقى سۇنۇق، مەيۇس ھالەت نەگىدۇر يوقالغان بولۇپ، ئۇ خۇددى ئۇچقىلى تۇرغان قۇشتەك قىياپەتكە كىرگەنىدى. قىسقىسى، رەنا مەن تەرەپكە قەدەم تاشلاش كويىدا يېنىدىكى ئاكىسى ۋە بىر مەھەللىلىكلىرىـ-نى تامامەن ئۇنتۇغانىدى. ئۇنىڭ تۆت پارچە خېتىنى ئەسكە ئالغان ھەرقانداق كىشى ئۇنى مۇنداق ھالەتتە بولمايدۇ، دېيەلـ-مەيتتى. مەن بۇ يەردىن دەرھال كېتىش قارارىغا كەلدىم.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

x x x

مەن مەھەللىگە چىققىنىمدا، بىزنىڭ ئۆي يەنىلا بايرام تۈسىنى ئالدى. بۇ قېتىمقۇ قولۇم - قوشنىلار ئىچىدە ئەڭ ئاۋۇال سايراپ كىرىپ كەلگىنى يەنە شاراپەتخان ئانا بولدى. ئۇ دەرۋازىدىن كىرىپلا مېنى ئانىلارغا خاس كۆيۈم بىلەن جىمىلدىگىلى تۇردى:

— ۋاي مېنىڭ ئەختەم بالام كېلىپ قاپتۇ. بىزنى يوقلاپ كەپتۇ! — دېدى ۋە سۆزىنىڭ داۋامىنى ماڭا ئۇدۇل ئېيتىشقا باشلىدى، — چوڭ بولغانچە كۆيۈمسىز بولۇپ كېتىۋاتىسەنغۇ، بالام. هاي، دېسە ئاڭلانغۇدەك ئارىلىق تۇرۇپ يىلدا بىر قېتىم كەلگىنىڭ قانداق گەپ؟ باشلىقلىرىڭ رۇخسەت بەرمەمدۇ يا؟ ياۋاللا - ياۋاللا! بىز ئانىلىرىڭ بولمىساق، ئەل - يۇرتنى تاشلاپلىۋېتىدىغان ئوخشايسەن. ئۇنداق قىلما بالام، ئۇنداق قىلما. بىزنىڭغۇ تۆت كۈنلۈك ئۆمرىمىز قالدى. بىزنىڭ كۆزىمىز يۇمۇلسا، كەينىمىزدە يەنە يۇرت - جامائەت بار ئەمەسمۇ؟ ۋاقتى - ۋاقتىدا كېلىپ تۇر.

شاراپەتخان ئانىنىڭ سۆزى بىلەن تەڭ كۆز يېشىمۇ ئېقىپ ئولگۈردى. ئۇنىڭ سۆزىنى ئەڭ ئاۋۇال هەدەم باشلىق ئاڭلاپ تۇرغانلار قوللىدى. ئۇلار هەقلىق ئىدى. شۇڭا، مەن ئەيىبكارلارچە باش سېلىپ تۇرۇشتىن باشقىغا ئامالسىز ئىدىم.

بۇگۈن ئەل ياتقۇچە كىرگەن - چىققانلارنىڭ ئايىغى ئۈزۈلمىدى. پەقەت رىسالەتنىلا كۆرمىدىم. ئۇ ماڭا خېلى جىق قورساق كۆپۈكى ساقلاۋاتاتتى.

هەدەم بىچارە كەچتە ياتار ئالدىدىكى بىر پىيالە چايىدىمۇ يەنە كۆز يېشى قىلدى:

— شاراپەتخان ئانامنىڭ ئېيتقانلىرى توغرا ئەمەسمۇ؟ —

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

دېدى ئۇ، ـــ تۆت چامدىساڭ يەتكۈدەك يەر تۇرۇپ، بىز چاقىرتـ-
مىساق يىلدىمۇ بىر كېلەي دېمەيسەن. خەقنىڭ بالىلىرىمۇ خىز-
مەت قىلىدىغۇ؟ ئۇلار ئەجەپ قەدىمى ئۇزۇلمەي كېلىپ تۇرىدۇيۇ،
سېنىڭ كەلمىگىڭ شۇنچە تەس... ئۇكام، بۇ جاھان سېنىڭ
ئويۇن - كۈلكەڭ بىلەنلا ئۆتۈپ كېتىدىغان جاھان ئەمەس.
ئۆلۈم - يېتىم بولىدۇ، توي - تۆكۈن، نەزىر - چىراغلار بار.
بۇلارغىمۇ ئارىلىشىشنى ئۆگىنىپ قوي. ئاپىمىز بولسا تېخىچە
ئاغرىق، شىپا تاپالمايۋاتىدۇ. يېقىندا تاغامىلار ئېلىپ كەتتى.
ئەتە بېرىپ ئاۋۇال ئاپامنى يوقلاپ كەل، ئاندىن باشقا تۇغقانلار-
نىڭكىگە بارارسەن.

ھەدەم كۆز يېشىنى تۆكۈپ تۇرۇپ كۆپ نەسىھەتلەر قىلـ-
دى. مەن ئاڭلاپلا ئولتۇردۇم. ئۇنىڭ ئېيتقانلىرىغا قارشى
چىقىش مۇمكىن ئەمەس. چۈنكى، ئالدى بىلەن مەندە ئۇنداق
قىلىشقا ئاساس يوق ئىدى.

مەن ھەدەمنى تولىمۇ ياخشى كۆرەتتىم. بولۇپمۇ، ئاپام
ئېغىر رېماتىزم كېسىلى بىلەن ئورۇن تۇتۇپ يېتىپ قالغاندىن
بېرى، ئۇ بىزنىڭ ئىككىنچى ئاپىمىزغا ئايلانغانىدى، ھەممىمىز
ئۇنى چەكسىز ھۆرمەت قىلاتتۇق. ئۇ ئۆز ئائىلىسى بىلەن قوشۇ-
لۇپ، ئاپام ۋە كىچىك ئىنىلىرىمنىڭ دەردىنى تەڭ تارتاتتى.

بىچارىنىڭ ئىككى كۆزى ئولتۇرۇشۇپ، ياڭاق سۆڭەكلىرى
چىقىپ كەتكەن، يۈزلىرىگە بالدۇرلا قورۇقلار يۈگرىگەنىدى.
شۇڭا، بىز ئۇنىڭ ھالىغا بەكمۇ ئېچىناتتۇق. بىراق، مېنىڭ
بۇ ئېچىنىشىم «كۆرسە ھالى يوق، كۆرمىسە كارى» دېگەندەك،
ھەدەمنى كۆرگىنىمدە پەيدا بولغان قاتتىق ئېچىنىش تۇيغۇلىرى
بۇ ئائىلىدىن ئايرىلغاندا، تۆت كۈنگىمۇ بارماي، بىر ئورام
تاماكىنىڭ ئىسىدەك تارقاپ كېتەتتى. مەن ھەدەمدىن ناھايىتى
تەپ تارتاتتىم.

ئالدىنقى بىر يىلى مەھەللىگە كەلگىنىمدە، بىر تۇغقىنىـ-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مىزنىڭكىدە تويدا بولدۇق. تۇغقىنىمىز ئوغۇل ئۆيلىگەنىدى. توي تۇگەپ ئاخىرقى چىللاق كۈنىنىڭ بىر ئاخشىمى بىز ئەر - ئايال قۇدىلار ئۆزئارا بىر ئۆيدە ھەمداستىخان بولۇشتۇق. ھەدەمۇ مۇشۇ سورۇندا بار ئىدى. مەن ئۇنىڭ بۇيرۇقى بويىچە خىزمەتكارلار قاتارىدىن ئورۇن ئېلىپ، مېھمانلارغا چاي قۇيماقچى بولدۇم. ئاۋۇال سىنچاي تارتىلدى. مەن مۇنداق خىزمەتكارنىڭ ناھايىتى سەگەك ۋە چېچەن بولۇشىنىڭ مۇھىملىقىنى چۈشەنمەيتتىم. چايىنى كوركىرىتىپ، پىيالىنىڭ ئوتتۇرىغا ئەمەس، بەلكى چىنىنىڭ يېنىنى ياقلىتىپ، ئاۋاز چىقارمايراق قۇيۇش، مېھمانلارغا «ئالسىلا، باقسىلا!» دەپ داستىخانغا دەۋەت قىلىپ تۇرۇش دېگەنلەرنى بىلمەيتتىم. چاي قۇيغاندا ئۆزىنى قانداق قىيىپەتتە تۇتۇش، خونچىلارنى پات - پات مېھمانلارغا تۇتۇپ قويۇش ۋە بۇ چاغدا قىلىنىدىغان چىرايلىق گەپلەر، قىسقىسى بۇنداق ئىشلارنىڭ تۇرمۇشتا شەكىللەنگەن ئۆزىگە خاس قائىدە - ئۇسۇللىرىدىن تامامەن ساۋاتسىز ئىدىم. شۇڭا ھاڭۇېقىپ قالسام كېرەك، ھەدەم بىر قېتىم:

— ئەختەم، مېھمانلارنىڭ چىنىسىگە قارا! — دېدى.

ئېيتقاندەك، ئىككى، ئۈچەيلەننىڭ پىيالىلىرى تەڭلا بوشاپ، سېلىنغان قەن - گىزەكلەر كۆرۈنۈپلا قاپتۇ، شۇ ھامان مېنى ھودۇقۇش باستى، ئالدىراپ - تېنەپ قولۇمدىكى چوڭ چەينەكنىڭ جۇمىكىدىن پىيالىلارغا جىڭغىتىپ قۇيۇۋېدىم، بىرىنچى پىيالىدە داستىخانغا تۆكۈلۈپ كەتتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە ھەرىكەتتىم ناھايىتى قوپال كۆرۈندى. قالغان ئىككى پىيالىنى بىرەيلەن ئېلىپ تۇتۇپ بېرىۋىدى، چەينەكنىڭ جۇمىكىنى ئىككىنچى چەنىنىڭ گىرۋىكىگە ئۇرۇۋالدىم، بۇ ئىش داستىخاندىكىلەرنىڭ دىققىتىنى قوزغىدى. شۇ ھامان ھەدەمگە قارىدىم. ئۇ مېنىڭ بولۇمسىزلىقلىرىمدىن خاپا بولۇپ، يېرىلىپ كېتەي دەپ ئولتۇرۇپتۇ. دېمەك، ماڭا ھەدەمدىن يەيدىغان يەنە بىر تەنبىھ مۇقىم-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

لىشىپ بولغانىدى. بۇ سورۇندىكى مېنىڭ سەۋەنلىكلىرىم تېخى بۇلا ئەمەس ئىدى. چايدىن كېيىن پولو تارتىلىپ، داستىخان يىغىلىپ بولغاندا قولغا سۇ ئېلىش كېرەك. بۇ چاغدىكى سۇ ئىلمانىراق بولۇشى لازىم ئىدى. لېكىن، ياخشى تەڭشەلمىگەن سۇنى (ئاۋۋال ئۆز قولۇمغا قۇيۇپ كۆرۈپ باقمايلا) ئېلىپ كىرىپ، ھە دېگەندىلا تۆردىكى بىر مويسىپىتنىڭ قولىنى كۆيدۈرۈپ قويدۇم. بۇ تېخىمۇ چوڭ رەسۋاچىلىق ئىدى. مەن ئۇچۇن ئاسمان يېراق، يەر قاتتىق بولۇپ كەتتى، بىز تويىنى تۈگىتىپ ئۆيگە قايتىپ كەلدۇق. ھەدەم مېنى ئاپامنىڭ ئالدىدا ئولتۇرغۇزۇپ قويۇپ، سۆكۈشكە باشلىدى:

— ھوي، سېنىڭ مۇنداق «ئەۋلىيا» بالاڭ قۇرۇپ كەت - سۇن! — دېدى ئۇ ئاپامغا، — بىر چىنە چايىنى جۆندەپ قۇيالماي، مېنى يەرگە كىرگۈزۈۋېتەي دېدى. بۇنىڭ قانداق قىلىپ، ئەلنىڭ داستىخىنىدىن بىر چىنە تاماقنى چاچماي يەپ قويۇپ يۇرگىنىگە ئىشەنگۈم كەلمەيدۇ. ئوقۇپ كادىر بولىدىغان ئادەم مۇنداق بولىدىغان بولسا بولدى، باللىرىمنىڭ ھېچقايسىسىنى ئۇرۇمچىگە ئەۋەتمەي قويدۇم!

ئاپام بېچارە ماڭا شەكلەن بولسىمۇ يان بېسىپ:

— بۇلار تېخى كىچىك ئەمەسمۇ؟ چېچىپ - تۆكۈپ چوڭ بولىدۇ. يۇرتقا ئارىلىشىپ يۇرۇپ قائىدە ئۆگىنىدۇ، — دېدى.

— تېخى كىچىكما مۇشۇ؟ — دېدى ھەدەم ئاپامنىڭ سۆزىنى بۆلۈپ، — يېزىنىڭ بۇنىڭدەك بالىرىمۇ، توي - تۆكۈندە ئۆز ئالدىغا يۇرت ئۆزىتىپ، ئۆلۈم - يېتىمدا جىنازا كۆتۈرۈپ مۇردا چىقىرىۋاتىدۇ. بۇ قېتىم قولغا سۇ ئال دېسە، قۇدىلارنىڭ قولىنى كۆيدۈرۈپ قويغىنىچۇ تېخى! قوي بۇ بالاڭنى، بىرەر ئىشقا قولاشسىچۇ كاشكى!

— راست شۇنداق قىلدىڭمۇ بالام! — دەپ سوردى ئاپام مېنىڭدىن. مەن زۇۋان سۈرمەي، قۇيغان ئۆپكىدەك تاتىرىپ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئولتۇردۇم. كېيىنكى ئىش مېنىڭ ئەڭ نومۇسلۇق يېغىرىم ئىدى. شۇڭا بۇ ھەقتىكى گەپنىڭ ئۆزىراپ كېتىشىدىن قورقۇپ، سۆزنى «سىنچاي ۋەقەسى» توغرىسىدىكى دېيىلىپ بولغان مەسىلىگە قايتۇرۇشقا تىرىشتىم. مەن چاينى جايلاپ قۇيالمىغىنىمنى چەينەكنىڭ جۇمىكىگە ئارتىپ كۆرمەك بولۇپ، ئاغزىمنى گەپكە ئۆمەللىدىم. بىراق «ھېلىقى چوڭ چەينەكنىڭ جۇمكىنىمۇ... » ھەدەم سۆزۈمنى كېسىپ تاشلاپ، يەنە بىر تالاي جېمىلەپ كەتتى. مەن ئۇجۇقۇپ كەتتىم. ئاپام كۈلۈپ كەتتى. ھەدەم ئەمدى ئاپامغا قاراپ تۇرۇپ سۆزلىدى:

— بۇلارغا ھاراق بولسىلا بولدى. ھاراق قۇيۇشنىلا ئۆگەنگەن ئوخشايدۇ!

— قويساڭ خەيرىنسا، — دېدى ئاپام، — سەنمۇ نەدىكى گەپلەرنى قىلىۋېرىدىكەنسەن، بۇلار نەدە ھاراق ئىچىدۇ؟ سەنمۇ ئاشۇرۇۋەتتىڭ. مەن بۇنداق ياتسام، خۇدادىن ئاپىسىغا شىپالىق تىلىمەي، ئىچىملىككە بېرىلەمدۇ؟ بولدى، كەتكەن ئىش كەتتى، تەگەۋەرگەننىڭ پايدىسى يوق. ئاپام بىچارە ھەممە ئىشنى بىلىپ تۇرۇپ، يەنە ماڭا قانات يېپىۋاتاتتى.

— ھە بوپتۇ، بۇ قېتىمىمۇ ماقۇل، — دېدى ھەدەم، — ئەمما، بۇنىڭدىن كېيىنمۇ يەنە ئاشۇنداق قىلىدىغان بولساڭ، ئۇ چاغدا يېرىكلىشىپ قالىمىز.

مەن ئاستا تالاغا ماڭدىم. ئاپام نېمىگىدۇر، قاقاقلاپ كۈلۈۋەتتى.

بۇ مەن يېگەن قاتتىق تەنبىھىنىڭ بىرسى ئىدى.

ئىككىنچىسى، ئۆز ئۆيىمىزدە بولغان: ھەدەم ئادەتتە بىزنىڭ پاكىز، رەتلىك كىيىنىپ يۈرۈشىمىزنى ياخشى كۆرەتتى. ئەمما، باش كىيىمنى قىڭغىر كىيىۋالىدىغان، تۆشىنى ئېچىپ يۈرىدىغان، ئەينەكنىڭ ئالدىدىن كەتمەيدىغان ئىشلارغا ئۆچ ئىدى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بىر كۈندە ئىككى قېتىم كىيىم يۇيۇشلىغىنىمىزنى كۆ-
رۈپ قالسا، ئاۋۋال «نەگە» دەپ سورايتتى. پەقەت، توي -
تۆكۈن، تۇغقان يوقلاش قاتارلىق ئىشلاردىلا ئۇنىڭغا يول قويات-
تى. مەھەللە ئىچىدىكى نەزىر - چىراغ ياكى ئادەتتىكى سورۇن-
لار ئۈچۈن ئالاھىدە ياسىنىشقا رۇخسەت قىلمايتتى، ئۇنى ئەل-
دىن ئۈستۈن كۆرۈش، دەپ قارايتتى. ھەدەم بىزنى ئەخلاقلىق،
قائىدىلىك، سالماق ئادەم بولۇشقا ئۈندىگىنىدە، بىزنىڭ ھېل-
قىدەك تالىپ مىجەز كىشىلەردىن بولۇشمىزنىمۇ خالىمايتتى.
ئۇ مېنى ئۆزىدىن قورۇنۇپ ياكى بەكمۇ تەقۋالىققا يول تۈتۈپ
تاماكا چەكمەي يۈرسە كېرەك، دەپ ئويلاپ قېلىۋېدىممىكىن، بىر
كۈنى ئۇدۇللىدىن - ئۇدۇللا: «ئو. . . ش ئۇكام، تاماكا چەككۈك
بولسا، چېكىۋەرگىنە. قارىغۇدەك بولسام، تۆت ئاغىنەڭنىڭ
ئارىسىدا پەقەت سەنلا چەكمەي، خۇددى قىز بالىدەك ئولتۇرىدە-
كەنسەن!» دېگەنىدى. ئۇ مېنى جامائەت ئىشلىرىغا ئارىلىشىپ
ئۆگەن دېگەندە، ئالدىراپ - تېنەپ مەسچىتقا كىرىۋېلىشىمنىمۇ
ئېغىزغا ئالمايتتى. خۇسۇسەن، ئەخلاق، قائىدە - يوسۇن تەل-
پى كۆچلۈك بولۇپ، يۈرۈش - تۇرۇشىمىزدا غەيرىي قىلمقلار-
نىڭ پەيدا بولۇشىغا قەتئىي يول قويمايتتى. ئىنىلىرىم ھەدەم-
نىڭ دېگەنلىرىگە ئەمەل قىلىپ ئادەتلەنگەنىدى. ئەكسىچە، مەن
ئائىلىدىن ئۆزۈن مەزگىل ئايرىلىپ كەتكەنلىكىم، ئۇنىڭ ئۈس-
تىگە بۇ يىللاردىكى ياشلىق سورۇنلىرىم ئاساسەن ئۆزۈمگە ئوخ-
شاش ياشلار مۇھىتىدا بولغاچقا، ماڭا كۆپلىگەن ناچار ئىللەتلەر
يۇقۇشقا باشلىغانىدى.

مائاشىمدىن ئۆيگە تۇزۇككىنە تۆت تەڭگە ئەۋەتمەي، ئاۋۋال
قورساقتا يەپ، ئاندىن كىيىم - كېچەككە خىراجەت قىلاتتىم.
بارا - بارا مېنىڭ كىيىم - كېچىكىمنىڭ پاسونلىرىدىن تارتىپ،
يۈرۈش - تۇرۇشلىرىمغىچە غەيرىي ئۆزگىرىشلەر بولۇشقا باشلە-
دى. بىر كۈنلەردە چېچىمنى بۇدۇر قىلىپ، ئۇدۇل چىشىمغا

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئالتۇن سالغۇم كېلىپ قالدى. ئۇ چاغلاردا مۇنداق ئىشلار ھېچ-كىمدە يوق دېسىمۇ بولاتتى. خۇسۇسەن، ئەمدىلا جاھاننى تونۇپ يېتىۋاتقان بىر دېھقان بالىسىنىڭ مۇنداق پەۋقۇلئاددە تۇسكە كىرىشى ئىزدىن چىققانلىق ھېسابلىناتتى. بۇ نۇقتىدا مەن ئەڭ ئاۋۋال ھەدەمدىن قورقتۇم. ئۇ چوقۇم ماڭا «مانا، ئاتىسى ئاتمىغان قوڭغۇزنى، بالىسى ئېتىپتۇ توڭغۇزنى، دەپ كارامەتنى سېنىڭدىن كۆرىدىغان ئوخشايمىز، نېمانداق ئەلگە قاراپ ئىش تۇتمايدىغان بالىسەن؟ يوقات ئۇ بىرنېمىلىرىڭنى!» دەپ ۋارقىرايتى. شۇڭا، ئاجايىپ ـ غارايىپ بولغۇم كېلىپ بولالمىدىم. ئۇنىڭسىزمۇ مېنىڭدە ئىللەتلەر ئازمىدى؟ ئەنە شۇنداق كۆنلەرنىڭ بىرىدە ئۆيگە كېلىپ بىر نەچچە كۈن تۇتۇپ قالدىم. ھەدەم ماڭا تازا دەققەت قىپتۇ.

شو چاغلاردا مەن شەپكىنىڭ ئالدى تېگىدىن ئازغىنە چېچىمنىڭ ئۇچىنى چىقىرىپ قويۇشنى ئادەت قىلغان بولۇپ، ئەينەككە قارىسام، بۇ ئۆزۈمگە بەكمۇ ھۆسن قوشقاندەك تۇيۇلغا-نىدى. ھەدەمنىڭ بۇنىڭغا نەزەر سالىدىغانلىقىنى نەدىن بىلەي، بىر كۈنى ئاپامنىڭ ئالدىدىلا:

ـــ ئۇكام، تولا ئىچىمنى پۇشۇرماي، ئاۋۇ چېچىڭنى شەپكەڭنىڭ ئىچىگە تىققىنا! ـــ دېدى ۋە بۇنىڭدىن تولىمۇ بىزار بولغان تەلەپپۇزدا، ـــ مۇشۇكنىڭ قۇيرۇقىدەك قىلىپ، نېمە ئىش ئۇ؟ ـــ دەپ قوشۇپ قويدى. مەن چېچىمنى دەرھال تۇزەش-تۇردۇم. ئەمما، ھۇپپىدە قىزىرىپ كەتتىم. بۇنى بايقىغان ئاپام ھەدەمگە خاپا بولۇپ:

ـــ ئىككى تال چاچ چىقىپ قالغانغا نېمە بولىدۇ؟ دەققەت-سىزلىكتىن چىقىپ قالسىمۇ قالغاندۇ؟ ـــ دېدى. شۇنىڭ بىلەن ھەدەم جىمىپ قالدى. مەن بۇ ئىشتىن يەنە بىر قېتىم سەگەك-لەشتىم. شۇنىڭدىن كېيىن ئىككىنچى يېنىشلاپ چېچىمنى غەيـ-رىي تاراپ، ھېلىقىدەك پۇپۇكچە چىقىرىۋالمايدىغان بولدۇم.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بۇگۈن كەچتىكىسى ھەدەمدىن ماڭا بېرىلىدىغان ئاشۇ خىل تەنـ
بىھ - تەربىيىلەرنىڭ ئومۇمىي تەكرارلانمىسى ئىدى. مەن
ھەدەمنىڭ تاپشۇرۇقى بويىچە ئەتە ئەتىگەندە ئاۋۋال تاغاملارنىڭـ
كىگە بېرىپ، ئاپامنى يوقلاپ كېلىدىغان بولدۇم.

تاغاملار ۋادىمىزنىڭ شەرقىدە كۆرۈنگەن ھەيۋەتلىك كۆك
تاغنىڭ باغرىدىكى ئاۋات بىر مەھەللىدە تۇراتتى. بۇ يەرنىڭ
يازلىق مەنزىرىسى ئىنتايىن گۈزەل بولۇپ، باغ - ۋاراننىڭ
كۆپلۈكىدىن كوچىلار ئاسانلا باراقسانلىشىپ كېتەتتى. مەھەللىـ
نىڭ ئوتتۇرىسىدىن ئېقىپ ئۆتىدىغان ساي سۈيى تاغنىڭ ئارىسىـ
دىن سويلاپ چىقىپ كېلىدىغان دەرياغا قۇيۇلاتتى. دەريا ۋە ساي
سۈيىنىڭ شاۋقۇنلىرى كەچلىكى ئالەم تىنچىغاندىن كېيىن،
باشقىچە ئەۋجگە چىقاتتى. بۇ مەھەللىنىڭ يازلىق ھاۋاسى ئىنتا-
يىن ياخشى بولۇپ، بۇ ھاۋادىن ئاجايىپ ھۇزۇرلىناتتىم.

بۇ قېتىم بۇ مەھەللىدە ئۈچ كۈن تۇرۇپ قالدىم. دەرۋازىـ
دىن كىرىشىمگىلا، ئەڭ ئاۋۋال تاغام پېشايۋاندا ياتقان ئاپامغا:
— مانا ھەدە، بالىلىرىڭنىڭ پادىشاھى كەلدى! — دەپ
خۇش خەۋەر يەتكۈزدى. تاغام مېنى ھەممە قېرىنداشلاردىن زېـ
رەك چاغلايتتى. شۇڭا ئاپام مېنى «بالىلىرىمنىڭ ئەۋلىياسى»
دېسە، ئۇ ئاپامغا «بالىلىرىڭنىڭ پادىشاھى» دەيتتى.

بۇنىڭغا يەنە باشقا نېمە سەۋەبلەرنىڭ بارلىقىنى ئۆزۈممۇ
بىلمەيتتىم.

ئاڭغىچە ئۆيدىن مومام چىقىپ كېلىپ، ئادىتى بويىچە
پېشانەمگە سۆيدى. قىسقىسى: مەن بۇ ئائىلىدە ئىنتايىن قىز-
غىن كۈتۈۋېلىندىم. ئاپامنىڭ كېسىلىمۇ، پەقەت ماڭالماسلىقىـ
نى دېمىسەملا، مەن ئەنسىرىگۈدەك ئەمەس ئىكەن. يېقىندا
ئۇشتۇمتۇت تەگكەن زۇكام ياخشى بولۇپ كېتىپتۇ. بۇ خاتىر-
جەملىكلەر ئىچىدە مەن ئۇلارغا دۇتار چېلىپ، ناخشا ئېيتىپ
بەردىم. مۇشۇنداق ئېچىلىپ، يېيىلىپ يۇرۇپ ئۈچىنچى كۈنى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

قايتتىم.

مەن ئۆيگە قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، ھەدەم يەنە مەندىن ئاپام ۋە موماملارنىڭ ئەھۋاللىرىنى كوچىلاپ سوراپدى. بۇ سوئاللار ھەرگىز «تىنچلىقمىكەن» دەپ قويۇش بىلەن تۈگىمەيدى. ئەكسىچە، «ئاپامنىڭ تامىقى قانداقراق ئىكەن؟ موماي مېڭىپ يۈرەمدۇ؟ چۆنەك ـ چاقمىقىنى ئوت بېسىپ كەتمىگەندۇ؟ ساقال نېمە تاماقلارنى ئېتىپ بەردى؟» دېگەنلەرگىچە بېرىپ يەتتى.

مۇشۇنداق چوڭقۇرلاپ سورالغاندا، مەن يەنە كېكەچلەشكە باشلىدىم. مەسىلەن، چۆنەك ـ چاقمىقىغا دىققەت قىلمىغاندىم. شۇنداق بولسىمۇ «ئوت باسماپتۇ!» دەپلا جاۋاب بەردىم. مەن ئۇلارنىڭ ئۈچ كۈن ئىچىدە ئېتىپ بەرگەن تاماقلىرىنىمۇ ئارانلا ئەسلەپ چىقالىدىم. شۇڭا، سەل دۇدۇقلاپ قالدىم. ھەدەم ماڭا قويۇۋاتقان سوئاللىرىنىڭ ئاخىرىدىراق:

ـــ ئاخشىمى ئاپامنىڭ يېنىدا ياتقانسەن؟ ـــ دەپ سورىدى.

ـــ ياق! ـــ دېدىم مەن ھېچ ئويلاشمايلا، ـــ مەن تاغام بىلەن سارىيىدا ياتتىم. ئاپام، موماملار تاشقىرىقى ئۆيدە ياتىدىكەن.

ھەدەم مېنىڭ بۇ سۆزۈمنى ئاڭلاپ، بىردىنلا ئەرۋاھى ئۇچتى ۋە زەردە بىلەن:

ـــ نېمە دەپ يۈرۈيسەنوي بالا! ـــ دېدى. مەن نېمىشقا مۇنداق ئەرۋاھى ئۇرۇكىگەنلىكىنى ئۇقماي «راست» دەپ تەكىتلىدىم. ھەدەم ئىشەنگەندىن كېيىن، ماڭا تېخىمۇ قاينىشقا باشلىدى. لېكىن، ئۇنىڭ سۆزى يىغلامسىرىغان ئاۋازدا باشلاندى، ـــ توۋا ـ توۋا، مۇنۇ بالىنى قارا! بىر يىلدا بىر قېتىم كېلىپ، ئاپامنىڭ يېنىدا بىرەر كېچە بولسىمۇ ياندىشىپ يېتىپ ئۇسسۇزلۇقىنى بېرەي دەپ ئويلىمىدىڭما؟ كۈندۈزى دۇتار چېلىپ، كۆڭلۈڭنى كۆرسىتىپ، كېچىسى ئاق سارايدا يېتىپ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

قايتىپ كەلدىڭما؟ ھوي، سەن ئېيتىپ باققىنا، ئاپامنىڭ بېشى ياستۇققا يەتكەندىن بېرى زادى نەچچە كۈن يېنىدا بولدۇڭ؟ — ئەمدى ھەدەم بىر ياقتىن سۆزلەپ، بىر ياقتىن يىغلاۋا - تاتتى، — سېنىڭ ئادەم بولغىنىڭ قۇرۇسۇن! بېچارە ئاپام سېنى «بالام!» دېسە، ئاغزىدىن چۈشۈرمەيدۇ... ئەمدى بالام دېگۈدەك نەرسىڭ قالدى؟ بىز سېنى قېرىنداش دېگۈدەك نەرسىڭ قالدى؟

ھەدەم مەسىلىلەرگە، تۇرمۇشقا ئاجايىپ ئىنچىكە قارايتى. نازۇك مۇئامىلە قىلاتتى. مەن ھەدەمنىڭ بۇ ئەيىبلەشلىرىگە شۇنچىلىك قايىل ئىدىمكى، ئاپامنىڭ ئالدىدا گويا بىر خاتالىق ئۆتكۈزگەندىم. ئادەم دېگەننىڭ ئالدى گۈل، كەينى تىكەن، دەيدۇ. مومام، تاغام ۋە يەڭگىلىرىم ئالدىمدا مەندىن ناھايىتى مەمنۇن بولغاندەك قىلغان بىلەن، كىم بىلىدۇ، كەيىنىمدىن «توۋا، ئاپىسىغا بىرەر كېچىمۇ ھەمراھ بولمىدا!» دېسە، ئۇ ماڭا ئۆلۈم ئەمەسمۇ؟ ئۇلارمۇ ھەقلىقۇ، ئاخىر؟ مەن نېمىشقىمۇ شۇنى يادىمغا ئالمىغاندىمەن؟!!

ھەدەم سۆزىنى يەنە داۋام قىلدى:

— بالام دېسە، باغرى ئۆرتىنىپ تۇرغان ئاپاڭ ئاشۇ! مەنمۇ ئۇكام دېسە، ئورنىدىن ئۇچۇپ تۇرىدىغان ئاجىز قېرىنداشىڭ! بىز كۆپ ئۇمىدلىرىمىزنى ساڭا باغلاپتىكەنمىز. نېمىشقىدۇر، سەن چوڭ بولغانچە، بىزنىڭ دېگەن يېرىمىزدىن چىقمايدىغان ئوخشايسەن. بىلسەڭ بىزگە ئاتىغان ياخشىلىقلىرىڭ بولسا، قىلىدىغان ۋاقتىڭ كەلدى... يېقىندا، يات بولسىمۇ، ئۆز ئاكاڭنىڭ ئورنىدىكى بىر ئادەم ئالاھىدە ئالدىڭغا بارسا، بىر ئېغىز زۇۋان سۆزمەي بۇتتەك ئولتۇرۇپ قايتۇرۇپسەن.

ھەدەم گەپنى ئەمدى رەناغا يۆتكىدى:

— بىز تېخى بۇياقتا نەدىكى شېرىن خىياللارنى سۈرۈپ يۈرۈپتىمىز. سەن بولساڭ، ئاتام كۆرمىگەن، ئانام كۆرمىگەن

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بىر يەرلەردىن ئىشنى توغرىلاپ بوپسەن. بۇغداي نېنىڭ بولمىسا، بۇغداي سۆزۈڭ يوقمۇ دەپ، ئەڭ بولمىغاندا، «مۇنداق ئىش ئىدى!» دەپ، يېقىنلىرىڭدىن مەسلىھەت سورايدىغان يولۇڭ يوقمۇ؟ ئويلىمىدىڭمۇ، شۇنچە يىراق يەردىن تاپقان لايىقىڭ بىزگە قانچىلىك پايدىسى تېگەر؟ سېنىڭ بىزدىن ئۆزگىچە يول تۇتارىڭنى زادىلا ئويلىماپتىكەنمىز... ئاپام بولسا، ئاغرىق ياتىدۇ. ئۇكىلىرىڭ تېخى ئۇششاق، مېنىڭ ئەھۋالىم مانا بۇ! بۇ ئائىلىنىڭ ئېغىرچىلىقىنى ئاسان ئادەم كۆتۈرەلمەيدۇ. رەنا ھەممىگە كۆزى پىشقان، ئۆزىمىزنىڭ بالىسىدەك قىز ئەمەسمىدى؟ سېنىڭدىن ئارتۇق بولسا ئارتۇقكى، كام يېرى يوق، يۈرت ئىچىدە ماختىمايدىغان كىشى يوق. خۇدا پۈتكەن شۇنداق بىر لايىقىڭ تۇرۇپ، يەنە ئۆزۈڭ بىلگەن سەنەمگە دەسسەپ يۈرگىنىڭ كىمنى خاپا قىلمايدۇ؟ قاراپ تۇرۇپ، شۇنداق بىر ئالتۇن-دەك بالىدىن ئايرىلىپ قالدۇق. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئاكىلىرى بىچارىلەرمۇ بىر ئاي روزا تۇتۇپ، زەھەر بىلەن ئېغىز ئاچقاندەك بولۇپ قالدى. ئاچچىقىدا ئەمدى بىچارە بالىغا تاپا ـ تەنىلەر قىلىپ، ئۇنى ياتلىق قىلىۋەتكىلىۋاتىدۇ. ئاڭلىساق، بىزدىنمۇ رەنجىپ يۈرۈپتۇ. مۇشۇلارنىڭ ھەممىسى سېنىڭ ئەقىلسىزلىكىڭدىن بولۇۋاتىدۇ...

ھەدەم بۇگۈن قورسىقىدىكىلەرنىڭ ھەممىسىنى دەۋالدى. مەن بۇ تەنبىھلەرنى تويغۇدەك ئاڭلىغاندىن كېيىن، غىپپىدە سارايغا كىردىم ـ دە، ئۆزۈمنى كارىۋاتقا تاشلىدىم. ھەدەم ئۆز ئىشى بىلەن بولۇپ كەتتى.

ھەدەمنىڭ ئاپام توغرىسىدىكى سۆزلىرى شۇنچە ئورۇنلۇق ئىدىكى، مەن خىجالەتچىلىكتىن يىغلاپ تاشلىغىلى تاس قالدىم. ئەمما، رەنا ھەققىدىكى سۆزلىرى جېنىمدىن ئۆتكەن بىلەن كالىلامدىن ئۆتمىدى. مەن: «بۇلار نېمىشقا رەنىغا مېنىڭ كۆزۈم بىلەن قارىمايدىغاندۇ؟» دەپ ئويلايتتىم. بىراق، قارشى سۆز-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

لەشكە قۇربىم يەتمەيتتى. چۈنكى، ئۇلار بۇ ئىشتا ئىككى نەرسە-نى كۆزدە تۇتقانىدى. ئۇنىڭ بىرى، رەنانىڭ ئۇلارغا ناھايىتى يېقىپ كەتكەنلىكى، يەنە بىرى، پەزىلەتنىڭ كەلگۈسىدە مۇشۇ ئائىلىنىڭ ئېغىرچىلىقلىرىغا بەرداشلىق بېرەلەيدىغان - بېرەل-مەيدىغانلىقى ئىدى. كېيىنكى مەسىلىدە مەنمۇ تېخى ئىشەنچلىك بىر نەرسە دېيەلمەيتتىم. شۇڭا، بۇ ھەقتە ھەدەمنىڭ ئالدىدا تىلىم قىسقا ئىدى.

x x x

مەن مەھەللىگە كېلىپلا، رەنانىڭ قوش دۆڭ مەھەللىسىدە-كى ئابلىمىت دېگەن يىگىتكە ياتلىق بولىدىغانلىقىنى ئۇققان-دىم. مەن ئاپامنى يوقلاپ قايتىپ كەلگەن كۈنى كەچلىك تاماق-تىن كېيىن، بىزنىڭكىگە رىسالەت كىرىپ كەلدى. دېگەندەك، ئۇ ماڭا خاپا ئىكەن. بۇنىڭ سەۋەبى، رەنانىڭ كۆڭلىنى قايتۇر-غانلىقىم بوپتۇ.

— نېمىدېگەن باغرىڭ تاش بولۇپ كەتكەن سېنىڭ! — دېدى رىسالەت رەنا ھەققىدىكى تۇنجى سۆزىنىلا، — مەن سېنى بۇنداق قىلار دەپ ئويلىماپتىكەنمەن. بالدۇرراق بىلگەن بولسام، ئارىلاشمايدىكەنمەن!

ئۇ خېلى ئەپسۇسلاندى. سۆھبەتنىڭ ئاخىرىدا ماڭا يەنە بىر ئىشنى ئىلتىماس قىلىپ:

— ھېلىقى ئاغىنەڭگە بىرنېمە دەپ قوي، ماڭا تولا ئە-گەشمىسۇن. ئەمدى مەنمۇ ئۆز توشقىنىمنى ئۆزۈم قوغلايمەن. ئۆز ۋاقتىدىكى ئىشلار ئاتا - ئانىلارنىڭ زورى بىلەن بولغان، ئۇلار ئەمدى تۇگىدى. چىققان كۆز ئورنىغا چۇشەمدۇ؟ — دېدى. ئۇ غېنى ھەققىدە ئاچچىقلاۋاتاتتى. ئەھۋالدىن قارىغاندا، غېنى تە-خىلا رىسالەتنىڭ ئىزىدىن چىقمىغانىدى. ئۇنىڭ گەپلىرىگە كۆ-لۈپلا قويدۇم.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مۇشكۈل مۇھىتتا

ئېھتىمال، ئۇ مۇنداق ئويلايدىغاندۇ: «. . . دەرۋەقە، چىن مۇھەببەت ئەگرى - توقايلىقلاردىن خالىي بولالمايدۇ. مەن ئۇنى سۆيىمەن، ئۇمۇ مېنى ئاستا - ئاستا چۈشىنىدۇ، مېنى ياخشى كۆرىدۇ».

— «گۈلدۈرماملىق يامغۇر» دىن

مۇشكۈل ئىشلار ئەمدى باشلاندى.

شۇ كۈنى كەچتە مەن مەھەللىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى چوڭ سېدىنىڭ تېگىدە بىردەم ئولتۇرۇپ قالدىم. بۇ يەرگە تونۇش - بىلىشلەردىنمۇ بەش - ئون كىشى يىغىلغانىدى. سېدە شاخلىرىدا چۈۋۈرلىشىپ تۇرغان قۇچقاچلار گاھ بىزنىڭ ئۈنلۈك پاراڭ، قاتتىق كۈلكىمىزدىن جىم بولۇشۇپ قالسا، گاھ ھېچ خەۋپىنىڭ يوقلۇقىنى بىلگەندىن كېيىن يېڭىۋاشتىن ئەۋجىگە ئالاتتى. بار-غانسېرى گۈگۈم چۈشۈشكە باشلىدى. ئەسلىدە غېنى مېنى ئۆز ئۆيىگە ئېلىپ ماڭغانىدى. بىز سېدىنىڭ يېنىدىن تېخى قوزغال-ماي تۇرۇپ، بىرەيلەن كېلىپ «غېنى ئاكا» دەپ چاقىردى. غېنى دەرھال چاقىرغان تەرەپكە كەتتى ۋە بىردا ئىككى قارا كۆلەڭگە ھاسىل بولۇپ، بىرھازاغىچە گۇدۇڭلاشتى. مەن بۇ ئىشقا ئانچە پەرۋا قىلمىدىم. كۆپ ئۆتمەي، غېنى يېنىدىكى كۆلەڭگىدىن ئايرىلدى - دە، مېنى چاقىرىۋالدى. بىز ئۇدۇل ئۇنىڭ ئۆيىگە قاراپ ماڭدۇق.

— ماۋۇ چاتاقنى كۆرمەمسەن! — دېدى ئۇ ماڭا ناھايىتى جىددىي تۇستە، — زادى كۆڭلۈمدە مۇشۇنداق بىر ئىش بولىدى-غاندەكلا تۇراتتى.

— نېمە ئىش؟ — دېدىم مەن بىلىشكە ئالدىراپ.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

— ئاۋۋال ئۆيگە بارايلى، — دېدى ئۇ.

بىز غېنىنىك ئۆيىگە بارغاندىن كېيىن، ئۇنىڭ ئاتا - ئانىلىرى بىلەن بىر قۇر ئەھۋاللىشىشقا، ھەمداستىخان بولۇشقا توغرا كەلدى. ئەمما، غېنى بۇ قائىدىدىكى ئىشلار ئۈچۈن كەتكەن ۋاقىتتىنمۇ ئاغرىنغاندەك قىلىپ، ئالدىراپ تۇراتتى. بىز ئاخىر ئۇنىڭ رىسالەتتىن قالغان ئازادە ھۈجرىسىغا كىردۇق - دە، ئايرىم پاراڭغا چۈشتۇق.

— بايا مېنى چاقىرغان بالا رەنانىڭ ئىنىسى ئەسقەر بولىدۇ. ئۇ بىرنەچچە كۈننىڭ ئالدىدا سەپەندىن تەتىل بولۇپ چىققانىكەن. قارىسا، ھەدىسى ئۈچ كۈندىن بېرى تاماق يېگىلىمۇ ئۇنىماي، كارىۋاتتا دۈم يېتىپ يېغلاۋاتقۇدەك، — دېدى غېنى:

— بۇ نېمە ئىش؟ — دەپ سورىدىم ئۇنىڭدىن.

— توختاپ تۇرمامسەن؟ — دېدى غېنى تېخىمۇ جىددىيلىشىپ، — ئاخىر ھېچ ئامال بولماي، ئەسقەر ھەدىسىگە «ھەدە، نېمە بولدۇڭ؟ نېمىشقا يېغلايسەن، ئېچ سىرىڭنى ماڭا ئېيتساڭچۇ؟» دەپ ئىككىلىك خەت يېزىپتۇ. رەنا خەتكە خەت بىلەن جاۋاب بېرىپ «ئەگەر مېنىڭ قېرىندىشىم بولساڭ، مېنىڭ يولۇمدا ماڭ. مېنىڭ بۇ مۇشكۈلدىن قۇتۇلۇشۇمغا يارىدەم قىل. چوڭ ئاكام ئاچچىقىدىن يانمايدىغان ئوخشايدۇ... زادى ئەختەم ئاكاڭ نېمىگە كەپتۇ. بالدۇر مۇشۇنى ئۇقۇشۇپ باققىن» دەپتۇ. كۆردۈڭمۇ بۇ ئىشلارنى! بىزنىڭ مىللىتىمىزدە نەدە ھەدە - سىڭىللارنىڭ مۇھەببەت ئىشلىرىغا ئوغۇل قېرىنداشلار ئارىلىشىدىغان گەپ بار؟ كۈننىڭ قاتتىقلىقى، ئىلاجىنىڭ يوقلۇقىدىن بولۇۋاتقان ئىشلار دېگىنە!

— ئەختەم تۇغقانلىرىنى يوقلاپ كەپتۇ! دېمىدىڭمۇ؟ — دېدىم مەن. غېنى مېنىڭ گېپىمنى تۇزۇككىنە تىڭشىمايلا، سۆزۈمنى قېقىپ تاشلاپ، سۆزىنى داۋاملاشتۇردى:

— توختا، ئەسقەرنىڭ گېپىنى ئاڭلىمامسەن تېخى، —

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

دېدى ئۇ، ــ ئەسقەرمۇ ناھايىتى تەڭقىسلىقتا قاپتۇ. ئۇ: «بىز-نىڭ ئۆي نەچچە كۈندىن بېرى ھەدەمنىڭ يىغىسى ئىچىدە قالدى. ئاكاملارنىڭمۇ بەشى چۈشۈپ كەتتى. چوڭ ئاكامۇ ئىككى كۈن بولدى، خىزمەتكە بارماي، ئۆينى ئايلىنىپلا يۈرىدۇ. كىچىك ئاكامۇ شۇنداق. ئۇلارمۇ ئاللىقاچان ئىچىدىن قېقىلىپ بولدى. پۈتۈن ئائىلىدە يىغىدىن باشقا، ئۆزئارا گەپ ـ سۆزمۇ يوق. بەئەينى بىر ھازىدار ئادەملەر بولدۇق. ھەدەمنىڭ نېمىشقا يىغلايدىغانلىقىنى ئاكاملار بىلمەيدۇ دەمسەن، ئاللىقاچان بىلىپ بولدى، بىراق، ئۇلار ئارىلىشىشقا ئەپسىز بولغاچقا، ئۆزۈم بىۋاستە ئارىلاشماي بولمىدى. سەنمۇ ياردەم قىلساڭ، ئەختەم ئاكامغا دەپ، مۇشۇ ئىشنى بىر باشقا ئاچقىساق!» دەيدۇ.

غېنىنىڭ سۆزىنى ئاڭلاپ بولغۇچە، نۇرغۇن خىياللار بەشىمدىن كەچتى.

«توۋا! ــ دەيتتىم ئىچىمدە، ــ بىرسى كەلمىدىڭ، ــ دەپ كايىيدىكەن، بىرسى نېمىگە كەپتۇ؟ دەپ سورايدىكەن» راستىنى ئېيتقاندا، مېنىڭ بۇ ئويلىرىم دوق قىلىشتىن باشقا نەرسە ئەمەس ئىدى. ئاخىر غېنىگە:

ــ ئۇنداق بولسا، ئەتە ئەتىگەندە يولۇقۇپ، مېنى ئاپىسىنى يوقلاپ كەپتۇ. باشقا ئىش يوقكەن، دەپ قوي! ــ دېدىم.

غېنى سۆزۈمگە قارشى چىقتى:

ــ نەدە ئۇنداق ئاسان ئىش بار ئىكەن؟ قان يىغلاپ ياتقان بىر قىز سېنىڭ شۇ گېپىڭگە ئۇنامدا؟ ئون كۈن سۇغا چىلاپ قويسا، ھۆل بولمايدىغان گەپنى قىلىدىكەنسەن! ــ دېدى ئۇ مېنى جېمىلەپ.

ــ ئۇنىمسا قانداق قىل دەيسەن مېنى؟ ــ دېدىم مەن توڭلۇق قىلىپ، ــ نېمىگە كەپتۇ؟ دېگەن سوئالغا شۇنداق جاۋاب كەلمەي قانداق جاۋاب كېلىدۇ؟

ــ جاۋابقۇ شۇنداق بولىدۇ، ــ دېدى غېنى رەللە بو -

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

لۇپ، ــ ئەمما، قانائەت قىلدۇرۇش كېرەك ــ تە؟

ــ قانائەتلەندۇرۇشنى ئەزەلدىن مەن ئۇستۇمگە ئالغان ئەمەس. قىز بالا دېگەن يىغلاڭغۇ كېلىدۇ. يىغلاپ ــ يىغلاپ پەسلەپ قالىدۇ. مەن كەلمىگەندە، يىغمۇ يوق، زارىمۇ يوق، تويىنى چىرايلىق تۇگەتكىلى قوپقان بولغىيتى؟ ئەمدى مەن كېلىدىم، تىرەجىۋاپتىما؟ مېنى يەنە بىر تولغاپ باقماقچىكەن ــ ده! مەن بېرىدىغان جاۋابنى ئۆز ۋاقتىدا بېرىپ بولغان. ئۇنى ئۆزىمۇ ئوبدان بىلىدۇ.

غېنى بۇ نەشتەردەك سۆزلىرىمنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، ئېھتىمال ئېغىر ئالغان بولسا كېرەك:

ــ تاش يۈرەك بولۇپ كېتىپسەن جۇمۇ، تاش يۈرەك! يۈرىكىڭ مۇز بولۇپ كېتىپتۇ، مۇز، مۇز، مۇز! ــ دېدى.

ــ رىسالەت قوپتى باغرىڭ تاش! دەپ، سەن قوپتۇڭ يۈرىكىڭ تاش! دەپ، ئۆز ئىشلىرىڭنى ئويلاشماي، ماڭىلا نەسىھەت قىلىشىدىكەنسەن، دۇنيادىكى ئىشلار ئەنە شۇنداق بولىدۇ. رىسالەت نېمىشقا قايتا يازىشۇېلىشقا ئۇنىمىدى؟ ئۆزۈڭمۇ بىلىدىغانسەن؟

بۇ گەپلىرىم غېنىنىڭ ئەجەللىك يېرىگە تېگىپ كەتتى. ئۇ دەرھال تېرىككەندەك بولدى:

ــ كىم ئۇنىڭغا يازىشۇالىمەن، دەپتۇ. ئۇنىڭسىز ماڭا خوتۇن چىقمامدىكەن؟ ئۇرۇق ــ تۇغقانچىلىقنى دەپ كۆزىگە قاراپ قويسام، مېنى ئۇنىڭغا دۇم چۈشتى، دەيدىغان ئوخشىمامسەن؟ ئۇنداق ئادەملەر ئون تېپىنغا ئوتتۇز، مازاردا بولمىسا، بازاردا قۇمدەك! ــ دېدى. ئۇ بۇ سۆزلەر بىلەن ئۆزىنىڭ رىسالەتكە بېرىلگەن چاغلىرىنى قەستەن يوشۇرۇۋاتاتتى.

ــ ھە مانا، ئوغۇل بالا دېگەن مۇنداق بولىدۇ، مۇشۇنداق گەپ قىلىدىغاننى رەناغمۇ ئۆگىتىپ قويساڭ، ئىش ئاسانلا ھەل بولىدۇ، ــ دېدىم مەن.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

— بىراق، ئۇ ئوغۇل بالا ئەمەس، قىز بەندە - دە! بىز قىلالىغاننى ئۇنىمۇ قىلالايدۇ، دېسەك قانداق بولىدۇ؟

ئۇ يۈقىرىقى سۆزلىرى بىلەن ئۆزىنى رىسالەت ئالدىدا ھېچ-قانداق تىل قىسىنچىلىقى يوق كىشىدەك بايان قىلىپ، كۆرەڭ-لىمەكتە ئىدى. ئەمما، مەن رىسالەتنىڭ ھېلىقى «ماڭا تولا ئەگەشمىسۇن» دېگەن «سالىمى» نى ئۇنتۇغا يەتكۈزمىدىم. چۈن-كى، ئۇنى ئاڭلىسا ئۆزىنى مۇشۇنداق ئېگىز كۆرسىتىپ تۇرغان چاغدا تېپچەكلەپ كېتەتتى. شۇڭا، ئۇنىڭ يېغىرىغا باشقىچە يول بىلەن تەگدىم:

— ئىككىلا رومكا ئىچسەڭغۇ، ھازىرلا يىغلايتتىڭ؟

— قاچان يىغلاپتىمەن؟ سېنىڭ ئالدىڭدا قاچان يىغلىغان يېرىم بار؟

— بۇلتۇرقى رەنانىڭ ئۆيىدىكى ئولتۇرۇشتا ئېيتقان ناخ-شىلىرىڭ قايسى يىغىدىن كام؟

مۇنازىرە مۇشۇ يەرگە كەلگەندە، ئۇ چىدىمايلا ئورنىدىن تۇرۇپ كەتتى:

— ۋاھ، مېنى يىغلىدى دەپسەن - دە! يادىڭدا باردۇ ئىچىگە ئوت قويۇۋەتكىنىم؟!! دېرىزە يېنىدىن ئەگىپ كېتەل-مەي قالدىغۇ؟ — دەپ ئولتۇردى. مەن قاتتىق كۈلۈپ تاشلى-دىم.

— كۈلكەڭنى قوي، ئۆز ئىشىمىزغا كېلەيلى. بىر قىز ئۇ يەردە يىغلاپ ياتسا، بىز بۇ يەردە كۈلۈپ ئولتۇرساق، زادى قاملاشمايدۇ. كۈلسەك تەڭ كۈلەيلى، يىغلىساقمۇ تەڭ يىغلاي-لى، — دېدى ئۇ.

— بولدى، — دېدىم مەن چاقچاق ئارىلاش، — بۇ ئىشقا سەن ئەمەس، باشتا رىسالەتمۇ ئارىلاشقان. مۇنداق ۋەدىلىشەيلى، ئەگەر رىسالەت سەن بىلەن يارىشىۋېلىشقا ماقۇل بولسا، مەنمۇ رەنانىڭ دېگىنىگە كۆنەي، قانداق دەيسەن؟

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

— ئادەمنى زەردىگۆش قىلىۋېرىدىكەنسەن! رەنا ئىككىڭ-
نىڭ ئوتتۇرىسىدىكى ئىش مەن بىلەن ھېلىقى «ئاۋارە» نىڭ
ئىشىغا قانداق ئوخشايدۇ؟ سىلەر دېگەن تېخى بىرىڭلار يىگىت،
بىرىڭلار قىز، بىز بولساق بىر ئۆينىڭ بىر پارچە كىگىزىنى
يىرتىپ بولغاندىن كېيىن ئاجرىشىپ كەتكەن ئادەملەر، ئىككى
ئىشنىڭ پەرقى بار ئەمەسمۇ؟

— پەرقسىز يېرىمۇ بار، ئۇمۇ كۆڭۈلنىڭ ئىشى، بۇمۇ
كۆڭۈلنىڭ ئىشى، — دېدىم مەن.

گەپ مۇشۇ يەرگە كەلگەندە غېنى جاھىللىقىمنى بىلدى-
دە، ئارتۇقچە دە تالاش قىلىپ ئولتۇرماي جىم بولۇپ قالدى.
ئەگەر ئۇ ماڭا بايا «رىسالەتكە دۇم چۈشمىگەنلىكى» توغرىسىدا-
كى يوغان گەپلەرنى قىلىۋەتمىگەن بولسا، مېنىڭ ھېلىقى «ۋە-
دىلىشەيلى» دېگەن سۆزۈمگە «جان» دەپ ئېسىلغان بولاتتى.
ئەمدىلىكتە بۇنداق ۋەدىلەر ئۇستىدە گەپ قىلىش ئۇنىڭغا ئەپسىز
بولۇۋاتاتتى. ئەمما، ئىچىدە نېمىلەرنى ئويلاپ، قانداق چوتلارنى
سوقۇۋاتقانلىقى ماڭا نامەلۇم ئىدى. بىز شۇ كېچە ئاشۇ ھۇجرە-
دىلا ئۇخلاپ قالدۇق.

x x x

ئەتىسى ئەتىگەنلىك تاماقنى غېنىنىڭكىدە يېدۇق، دەل غە-
زالىنىپ بولۇشىمىزغا غېنىنى يەنە ئەسقەر چاقىرىپ چىقىپ
كەتتى. ئۇلار خېلى پاراڭلاشقاندىن كېيىن، غېنى قايتىپ كىر-
دى. ئۇ ماڭا يەنە بىر يېڭى ئورۇنلاشتۇرۇشنى يەتكۈزدى:

— ئاخشامقى جاۋابىڭنى يەتكۈزدۇم. مەن قانائەت قىلماي-
دۇ، دېمىدىممۇ؟ ئۇلار سېنىڭ جاۋابىڭنى ئالماي تۇرۇپلا يەنە
بىر ئويغا كەپتۇ، ئالدىنقى كۈنى شەھەردىكى تۇغقىنىنىڭ راھىلە
دېگەن قىزى چىقىپتۇ. ئەسقەر، ئەختەم ئاكامنى ھەدەملەر بۇ-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

گۈن چۈشتە ئۆستەڭ بويىدىكى سۆگەتلىك كېچىكتە بىزگە بىر يولۇقسۇن دەپ ئېيتتى، دەيدۇ، ــ دېدى.

ــ ئاللا كارامەت، ــ دېدىم مەن، ــ يولۇقۇپ نېمە قىلىدىغاندۇ؟

ــ راھىلە ئەسلىدە بۇ قېتىم رەنانىڭ بولغۇسى تويىغا چىققان بولۇشى كېرەك ئىدى. قارىغاندا، رەنانىڭ يىغىسىنى كۆرۈپ، مەن بىلەن بىر تۇتۇشقىلى بەل باغلىسا كېرەك. لېكىن، مەن بۇ تەكلىپنى قەتئىي رەت قىلدىم. مېنىكچە، ئۆستەڭ بويىغا چىقىپ، تويى بولۇش ئالدىدا تۇرغان قىز بىلەن ئۇچرىشىش ياخشى ئىش ئەمەس ئىدى.

شۇڭا، ئۇدۇل بىزنىڭ ئۆيگە كەتتۇق.

مەن ئۆيگە بارغاندا، بۇ ئىشنى ھەممىلەر ئاللىقاچان ئاڭلاپ بولغانىكەن. مۇنداق ئىشلار توغرىسىدا ئاياللارنىڭ قۇلىقى تېخىمۇ ئۇزۇن كېلىدۇ. شۇڭا، ئۇلار مېنىڭ كېلىشىم بىلەن تەڭ رەنانىڭ تويىنىڭ توسالغانلىقى ھەققىدە كۆپ سۆز ئاڭلىغان بولۇپ، مەھەللە ئىچىگە پۇر كەتكەنىدى.

مەن ئۇدۇل سارايغا كىرىپ كەتتىم. غېنى ھەممە بىلەن دالاندا قېلىپ، خېلى پاراڭلاشتى. مەن گەپكە قۇلاق سالسام، ئەسلىدە بۇ ئىشلارنىڭ تولۇق خەۋىرىنى ھەممىگە غېنىنىڭ ھەددىسى تۇرسۇنخان ھەدە يەتكۈزگەنىدى. تۇرسۇنخان ھەممە رەنالارغا يېقىن قوشنا بولۇپ، رەنالارنىڭ بېغىدا ئۇلارنىڭ ئۆيىگە ئۇدۇل چىقىدىغان يولمۇ بار ئىدى. ئۇنىڭ ئۇستىگە ئۇلار ناھايىتى ئىناق قوشنىلاردىن ئىدى.

ــ رەنا ئۆلۈۋالىمەن، بوغۇلۇۋالىمەن، دەپ يېتىپتۇ! ــ دېدى ھەممە ئەتەي مېنى ئاڭلىسۇن دېگەندەك ئۇنلۇكرەك قىلىپ.

ئۇلارنىڭ قالغان گەپلىرىنى ئاڭلىيالمىدىم. ئەمما، غېنىنىڭ ئاخشامدىن بۇيان بولغان گەپ ـ سۆزلەرنىڭ بىرىنىمۇ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

قويماي هەدەمگە يەتكۇزگەنلىكى ئېنىق ئىدى. ھەدەمدە بولسا، ئاللىقاچان ئۇمىد پەيدا بولۇپ، رېئاللىققا ئايلاندۇرۇشنىڭ خىيالى قوزغالغانىدى.

كەچتە مەن يەنە غېنىنىڭكىنده قونىدىغان بولدۇم. راستىنى ئېيتسام، شۇ كۈنلەردە مەن ئۇچۇن يالغۇز يۇرۇشمۇ قورقۇنچلۇق تۇيۇلمىدىغان بولۇپ قالدى. بۇ مەندىكى ئاجايىپ بىر خىل سەزگۇ ئىدى! غېنى ئالدىمدا كەتتى. مەن ئىككى سائەت كېچىكىپ بارىدىم. مەن ئىشىكتىن كىرىشىمگىلا، غېنى يەنە بايىقى خاماننى سورۇدى:

— ئاداش، بۇ ئىشقا ئەمدى رەنانىڭ ئىككى ئاكىسىمۇ ئارىلىشىدىغان ئوخشايدۇ. ئەنۋەر ئاكا ماڭا، گەپنىڭ قىسقىسى، ئەختەم «ماقۇل» لا دەيدىغان بولسا، مەن قۇدا تەرەپنىڭ ئېچكۇزۇپ بولغان چاي چىقىملىرىنى ھازىر قايتۇرۇۋېتىمەن، دەۋاتىدۇ. ئۇ بىچارىمۇ ئاخىر يالغۇز قېرىندىشىنىڭ زارىغا چىدىمىغان ئوخشايدۇ. مەن بۇ گەپلەرنى ساڭا ئېچىمدىن چىقىرىپ ئېيتىۋاتقىنىم يوق. بولۇنغان ئىشلارنى ئۆزۈڭ كۆرۈۋاتىسەن. مېنىڭچە، ئۇلارنى قانائەتلەندۇرمەسەك بولمايدىغان بولدى. ئاشۇلارنىڭ ئۇمىدىنى يەردە قويساڭ ئاخىر ئاشۇ بىچارە قىزنىڭ كۆزىگە ئېقىپ كېتىسەن. قىيامەتتىمۇ ساڭا دوزاختىن باشقا جاي راۋا بولمايدۇ!

غېنى بىزنىڭكىدىن كېلىۋاتقاندا، ئەنۋەر ئاكا ئۇنى تۇتۇۋېلىپ، سىگىلىسى ھەققىدە ئاشۇ يۇزتۇرانە مەسلىھەتنى قىلىشقاندەكەن. مەن غېنىنىڭ سۆزىگە ئۇنچىقمىدىم. ئۇ ھەقىقەتەن، ئىنتايىن چوڭقۇر ئېچىنىش ئىچىدە قالغان بولۇپ، پۈتۈن ئەس - يادى مېنى قانداق قايىل قىلىشنىڭ كويىدا ئىدى. مەن بولسام «ياق» دىن باشقا پوزىتسىيىدىن يانمىدىم. ئۇلارنىڭ دەۋەتلىرىگە كۆنەي دېسەم، نېمىشقىدۇر كۆڭلۈم قىلچە سوقمىغانلىقىنىڭ ئۈستىگە مەجبۇرىي ھالدا تۆت ئايىغىمدىن باغلاپ ئەكېتىلىۋاتقاندەك ئازابلى-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئاتتىم. ئەگەر مەن رەنا بىلەن گۈپپىدە توي قىلمۇەتسەم، ئۆز كۆڭلۈمنىڭ كاپالەتسىزلىكىدىن ئىيتقاندا، تۆت كۈنمۇ ئۆي بولۇشقا كۆزۈم يەتمەيتتى. شۇ هامان كۆز ئالدىمغا پەزىلەت كەلدى. نەتىجىدە ئۇلارنىڭ بۇ هەقتىكى بارلىق ئۇرۇلۇشلىرى بىر تىينىغا ئەرزىمەيدىغان قۇرۇق گەپ بولۇپ تۇيۇلدى.

مەن غېنىنىڭكىدىن ئۆيگە قايتىپ كېلىپ، ئۇزاق ئۆتمەي، ئىبراهىم كىرىپ كەلدى. چايدىن كېيىن هەدەمگە:

— مەن ئىككى كۈندىن بېرى ئەختەمگە هەمراه بولالمىدىم. شۇڭا، بۈگۈن كەچتە بىزنىڭكىدە بىر دەم، يېرىمدەم ئولتۇرۇپ، بىر چىنە چاي ئىچىپ قايتسا، دەپ كېلىۋېدىم، — دېدى.

— ناهايىتى ئوبدان، — دېدى هەدەم، — بۇ بالىمۇ كەلگەندىن بېرى ئۆيدە تۇزۇككىنە تۇرمىدى. مېنىڭمۇ بېشىم قوچۇلۇپ كەتتى. نەگە بېرىپ، نەدە تۇرۇۋاتىدۇ بىلەلمەي قالدىم. ئۆزىمۇ چوڭ بولغانچە بىزنىڭ گېپىمىزنى ئاڭلىمايدىغان بولۇۋالدى.

— نېمىشقا؟ — دېدى ئىبراهىم، — سىلەرنىڭ سۆزۈڭلارنى ئاڭلىماي بولامدۇ؟

ئۇ ماڭا مەنىلىك قاراپ قويۇپ، ئەمدىلا سۆزىنى داۋاملاشتۇراي دېيىشىگە، هەدەم ئۇنىڭ يولىنى بوغدى:

— مېنىڭ ئىنىلىرىم سىلەرگە ئوخشىمايدىغان بولۇپ قالدى. مانا سېنى ئالساق ئاتا ـ ئاناڭنىڭ ئالدىدا، ئۇلارنىڭ گېپىنى يېرماي، كۆرسەتكەن يەردىن خويمۇ ئوبدان ئۆي ـ ئوچاقلىق بولۇۋالدىڭ، ئەختەم بولسا...

— هەدە! — دېدىم مەن، — بولدى ئەمەسمۇ؟ بۈگۈن قولاق ـ مېڭەمنى يەپ كەتتىڭلارغۇ!

— ئەنە، گېپىنى ئاڭلىدىڭمۇ، ئىبراهىم، — دېدى هەدەم يىغلامسىراپ، — ياخشى گەپ بۇنىڭ قولىغا ياقمايدۇ. تىلى-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

كىمىزگە تىل تەگكەن ئادەملەر ئوخشايمىز. خۇدايىم بىزگە سوربغانلىرىمىزنى بەرمەيدىغان ئوخشايدۇ. يەتتە قېرىنداشنىڭ ئارىسىدا مېنىڭ يالغۇز قىز بولۇپ يارالغىنىم مۇشۇ يوغان هويلا - ئارامنىڭ مۇشەققىتىنى تارتىش ئۈچۈن بولغانمىكەن. ئانىمىز بولسا، كېسەل بىلەن ئىككى ئالەمنىڭ ئارىسىدا ياتىدۇ. كاشكى، بۇ بالا ئاپىسىنىڭ سۆزىگە كىرسىچۇ؟

ئىبراهىم هەدەمنى بىرمۇنچە چىرايلىق سۆزلەر بىلەن بەزلەپ، كۆڭلىگە تەسەللى بەردى. ئۇمۇ مېنى چوقۇم گەپكە كىرىدۇ، دەپ يۇرگەنلەرنىڭ بىرى ئىدى. شۇڭا، ئۇ هازىر هەدەمنىڭ هەقلىق يىغىسى ئالدىدا تەسىرلىنىپ، مېنى ئىچ - ئىچىدىن ئەيىبلەۋاتاتتى. مېنىڭ نەزىرىمدە ئۆز دەۋاسىنى ئاقتۇرالماي، كۆرۈنگەن باشلىققا ئەرز سۇنۇپ، كۆرۈنگەن كىشىگە دەرد ئېيتىپ يۇرگەن بىچارە دەۋاگەرلەرگە ئوخشاپ قالغان هەدەم ئۇلارنىڭ نەزىرىدە چوقۇم يېقىن كەلگۈسىدىكى غالىبلاردىن ئىدى.

x x x

كۈنلەر ئۆتكەنسىرى، بىر مۇشكۈل مۇهىتنىڭ مۇهاسىرىسىدە قېلىۋاتاتتىم. تاغارغا سولۇنۇپ قويغاندەك بىئارام بولاتتىم. دېمىم بارغانسىرى سىقىلىپ بارغاندەك قىينالماقتا ئىدىم. گويا قاباهەتلىك چۇش كۆرگەندە، ۋارقىراي دېسە، ئاۋازى چىقمىغان ئادەملەردەك تىپىرلايتتىم. هوشۇمنى يىغىپ، بولۇۋاتقان ئىشلارنىڭ هەرگىز بىر كىچىدىكى ئىش ئەمەسلىكىنى ئويلىغىنىمدا، جىمى مۇشكۈللەرنى بۆسۈپ ماڭاتتىم. لېكىن، ئالدىمدىكى داۋانلار كۆپىيىپ، توسۇقلار قويۇقلاشماقتا ئىدى. ئۇلارنىڭ بەزىلىرى شۇنچىلىك نازۇك ۋە مۇستەهكەم ئىدىكى، دەسسەپ - چەيلىگەننى كۆتۈرمەيتتى. بىرىنى سۇندۇرۇپ تاشـ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

لىساڭ، سېنى خۇددى پۈتۈن يۈرت ئالدىدا قارغىشقا قالىدىغان-
دەك نەتىجە كۈتۈپ تۇراتتى. دەرۋەقە، مېنىڭ رايىم جاسارەت
كۆرسىتىپ تۇرۇۋاتقان بۇ جەڭنىڭ جەريانىدىن پەزىلەت پۈتۈنلەي
بىخەۋەر ئىدى.

بۈگۈن كەچتە غېنى، ئەكبەر، مەن، ئىبراھىم تۆتىمىز
ئىبراھىملارنىڭكىگە جەم بولۇشتۇق. رەنا ھەققىدىكى نەسىھەت-
لەردىن بېشىم گاراڭ بولۇپ تۇرغان مۇشۇ كۈنلەردە، مەن بۇ
توغرىدا بىر ئېغىز سۆزنىڭ بولۇشىنىمۇ ئارتۇقچە ھېسابلايتتىم.
مېنىڭ بەختىمگە يارىشا، بۈگۈن بىز بىلەن بىللە رەنانىڭ ئىك-
كىنچى ئاكىسى ئەكبەرمۇ بار ئىدى. شۇڭا، بۇ جوزىدا رەنا
ھەققىدە گەپ بولمايتتى. دېمەك، بۈگۈن بىر ئاخشام مېنىڭ
مېڭەم ئۈچۈن دەم ئېلىش ئىدى.

بىز يەنىلا ئاز - تولىدىن ئىچىشتۇق، تاماقلاندۇق، دۇتتار
چېلىپ ئۇزاققىچە ناخشىلار ئېيتىشتۇق. بۈگۈن ئەكبەرنىڭ
كەيپى ياخشى ئەمەس ئىدى. ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدىكى ئەلەملەر ئائىلە
خاتىرجەمسىزلىكلىرى سۈپىتىدە ئۇنىڭ روھىنى سۇلغۇنلاشتۇ-
رۇۋەتكەنىدى. شۇڭا، تائامدىن ئىلگىرى كەم سۆز ھالەتتە ئول-
تۇرۇپ، پەقەت ئازراق ئىچكەندىن كېيىنلا، تامغا يۆلىنىپ
ئىختىيارسىز ناخشا ئېيتىشقا باشلىدى:

مۇنداقمۇ بولارمۇ،
بالاغا قالارمەنمۇ؟
جاپانى تولا تارتىپ،
ھالاۋەت كۆرەرمەنمۇ؟

دەردنىڭ تولىسى كەتتى،
مەن ئېتىمنى ساتماسمەن.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بۇ دۇنيادا دەرد تارتسام،
ئاخىرەتتە تارتماسمەن.

مەن دۇتار بىلەن ئەكبەرگە مەدەت بېرەتتىم. كېيىن ناخ-
شىغا غېنىمۇ قوشۇلدى. ئاخىردا ھەممىمىز تەڭ ۋارقىراپ
ئۆينى بىر ئالدۇق. بىزنىڭ ھەرقايسىمىزنىڭ ئۆزىمىزگە خاس
روھىي ھالەتلىرىمىزنى ھەممىدىن قاتتىق كۆزەتكەن روزىخان
ئىدى.

بۇگۈنكى بىزنىڭ ناخشىلىرىمىزنىڭ تەشەببۇسكارى باشتىن
ئاخىر ئەكبەر بولدى، ئۇ ئىلى ناخشىلىرىدىن «يەتتە ئۆزگە-
رىش» نى تۇغەتكەندىن كېيىنمۇ توختاپ قالمىدى، ئەھۋال بۇنى-
داق ئىكەن، ئەلۋەتتە، ئولتۇرۇشنىڭ يېرىم تۇندىن نېرىغا
سوزۇلغانلىقى تەبىئىي ئىدى. روزىخاننىڭ قۇچىقىدىكى قىزى
ئاللىقاچان ئۇخلاپ قالدى. بىز ئىبراھىمنىڭكىدىن توخۇ چىللە-
غاندا قايىتتۇق. بىراق ئەكبەرنىڭ ناخشىسى تېخى تۇگىمىگەن-
دى. شۇڭا، غېنى ئىككىسى مەھەللىنىڭ ئەڭ چېتىدىكى بۇ
ئۆيدىن چىقىپلا، مېنى قولۇمدىكى دۇتارغا زورلىدى. ئۇلار يەنە
شۇنداق ئېيتتىكى، ئىختىيارسىز ھالدا مەنمۇ قوشۇلۇپ كەت-
تىم. بىزنىڭ ناخشىمىز جىمجىت كېچىنى يېرىپ، مەھەللىنىڭ
ئۇ بېشىغىمۇ بېرىپ يەتكەندى. ئۇلار مېنى ئۆيۈمگىچە ئاپىرىپ
قويدى. لېكىن، مەھەللە ئارىلاپ ناخشىنى بىر پەسمۇ توختاتمە-
دى. يازنىڭ تىنىق كېچىلىرى سۇبھى مەزگىلىدە ئېيتىلغان
ناخشىلارنىڭ شېرىن ئۇيقۇدىكى كىشىلەرگە، بولۇپمۇ ياشلارغا
بېرىدىغان مۇڭى باشقىچە كۈچلۈك بولىدۇ. مۇنداق ياخشى ئېيە-
تىلغان ناخشىلار بىلەن بەزىدە كىشىگە ئىختىيارسىز يىغا يامىشىدۇ.

مەنمۇ ئازغىنا كەيپىچىلىكنىڭ كۈچى بىلەن ناخشىنى قىيا-
مىغا يەتكۈزۈپ ۋارقىرىدىم. ھەتتا رەنالارنىڭ ئىشكى ئالدىغا
كەلگەندىمۇ، ئاۋازىمنى پەسەيتمىدىم.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

x x x

ئەتىسى چۈشتىن ئىلگىرى غېنى مېنى چاقىرىپ:

— بۈگۈن چۈشلۈك تاماقنى ھەدەمنىڭكىدە يەيمىز. سەن بىلەن ئازراق ئىشى بار ئوخشايدۇ. مېنى ئالاھىدە ئەۋەتتى! — دېدى.

تۇرسۇنخان ھەدىنىڭ مېنى چاقىرىشىمۇ، يېنىلا رەنىغا باغلىنىشلىق ئىدى. بارماسلىققا چارەم بولسۇنمۇ؟!

خۇما كۆز، ئىنچىكە بويلۇق، ئىككى مەڭزى راسا ۋايىغا يېتىپ پىشقان ياغلىق ئۈرۈكتەك كەلگەن، كىيىكتەك چەبدەس بۇ ئايال بىزنىڭ ئالدىمىزغا يۈگۈرۈپ چىقتى. ئۇ بىزنىڭ قارىمىزنى ئەنە شۇ سۆگەتلەر سايىسى تاشلانغان، كۈن چىقىشقا قارىغان، ساراي دېرىزىسىدىن كۆرگەنىدى. تېخى ئوتتۇز ياشلارغا يەتمىگەن بۇ ئايال ئالدىمىزغا چىقا - چىقمايلا كۆيۈنۈش ۋە سۆيۈنۈش بىلەن:

— ۋاي ئۇكىلىرىمەي، ھەممىمىزگىلا ئەتىۋار بولۇپ كەتتىڭلارغۇ؟ نەكەم مەن سىلەرنى ساقلىغىلى! — دېدى. ئەسلىدە غېنى ۋاقتىدا چاقىرىپ بارالمىغانىكەن. نېمىلا بولمىسۇن، مەن تۇرسۇنخان ھەدىنىڭ «ھەممىمىزگىلا ئەتىۋار بولۇپ كەتتىڭلار» دېگەن سۆزىدىن باشقىچە بىر مەنە ئالدىم. ئۇ چوقۇم رەنانىمۇ ئارىلاشتۇرغان جۈملە ئىدى. مەن ئۆز ھەدەمدىن قانداق ئەيمىنىسەم، تۇرسۇنخان ھەدەمدىنمۇ شۇنداق تەپ تارتاتتىم. ئۇ ھەدەم بىلەن ھەم دوست، ھەم قەلبداشلاردىن ئىدى. ھەدەم رەنالارنىڭ ئۆيىدە بولۇۋاتقان ئىشلارنى تۇرسۇنخان ھەدىدىن ئاڭلايتتى. بۇ يېقىنقى كۈنلەردە ئۇ ھەدەمگە تېخىمۇ يېقىنلىشىپ كەتكەنىدى. شۇنىڭدىن بۇيان مەنمۇ ئۆزۈمگە قارشى كۈچلەرگە يەنە بىر قابىل كۈچنىڭ قوشۇلغانلىقىنى ھېس قىلىپ، ئۆز «كاج» لىقلىرىمنى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مۇستەھكەم «جاھىللىق» قا كۆتۈرگەنىدىم. بۇگۈن مەن بۇ ئائىلىگە ئەنە شۇنداق بىر تەييارلىق بىلەن كىرىپ كەلدىم. چۈنكى، ھەدەمنىڭ ئاغزىدىن قانداق سۆزلەر چىققان بولسا، تۇرسۇنخان ھەدىنىڭ ئاغزىدىنمۇ شۇنداق سۆزلەر چىقاتتى.

بىز ئاددىي تىنچلىق سورۇشۇپ قورۇغا كىردۇق. مەن ئوك تەرەپكە بۇرۇلۇپ، ئېگىز پېشايۋانلىق سۇپىغا چىققىنىمدا، دالان ئۆينىڭ ئىشىكى ئېچىلىپ، تۇرسۇنخان ھەدىنىڭ ئۈچ ياشلىق قىزى ئارزىگۈل چىقىپ كەلدى. ئۇ مەندىن قاچقۇچە «كاپ» لا قىلىپ تۇتۇۋالدىم - دە، كۆتۈرگىنىمچە ئۆيگە ئەكىرىپ كەتتىم. ماڭا كۈلۈپ بېقىپ تۇرغان بۇ ئوماق قىزچاقنىڭ ۋۇجۇدىدىكى يېقىملىق بالىلىق ھىدى بىلەن قازاندا ئاللىقاچان پىشىپ تەييار بولغان گۆش نانىنىڭ مەززىلىك پۇرىقى قوشۇلۇپ، شۇنچىلىك لەززەتلىك تۈيۇلدىكى، بۇ لەززەت مېنىڭ بۇ ئائىلىدىن ئالغان ئاجايىپ شېرىن ھۇزۇرۇم بولدى. مەن سارايغا كىرىپ، ئارزىگۈل بىلەن تۇردىن ئورۇن ئالدىم. ئارزىگۈلدە ئەمدى ھېتىرقاشتىن قىلچىمۇ ئەسەر قالمىغانىدى. چىرايلىق تەكەللۇپلار ئاياغلاشقاندىن كېيىن، تۇرسۇنخان ھەدە ئارزىگۈلگە:

— بېرى كېلىڭ قىزىم، ئاكىڭىزغا تولا ئېسىلماڭ، كىيىملىرىنى ئەسكى قىلىۋېتىسىز، قارىڭە، ئۇستۇېشىڭىز توپا بولۇپ كېتىپتۇ. بېرى كېلىڭ! — دېدى. ئەمما، ئارزىگۈل ئۇنىمىدى، مەنمۇ قويۇپ بەرمىدىم. تۇرسۇنخان ھەدە كۈلگىنىچە دالانغا چىقىپ كەتتى. بىز گۈڭۈر - مۈڭۈر ئولتۇرۇپ غىزالاندۇق. تاماقتىن كېيىن غېنى بېغىغا قىناپ قويغان سۇغا قاراپ بېقىشنى باھانە قىلدى - دە، چىقىپ كەتتى. دېگەندەك، ئۇ چىقىپ كېتىپ، ئۇزۇن ئۆتمەيلا، تۇرسۇنخان ھەدە بىر نەرسىنى يادىغا ئالغاندەك قىلدى - دە، ئۆزلۈكىدىن ھاياجانلىنىشقا باشلىدى:

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

— ئۇكام، ساڭا گەپنى نېمىدىن باشلىسام بولىدىكىن؟ — دېدى ئۇ سەل ئارىسالدى بولۇپ، — قىچقارماقنىڭ نامى ئۇلۇغ، دەپ سېنى قۇرۇق چاپغىلا چاقىردىم. ئەسلى كۆڭلۈمدىكىغۇ بۇ ئەمەس ئىدى. . . قارىمامسەن، بۇگۈن ئەتىگەندە رەنا كىرىپتۇ. ئادەم دېگەن ئۇن سېلىپ يىغلىسا ھېساب ئەمەس. مەشەگە كىرىپ، بىچارە بالا بىر چاي پىشىمغىچە ئولتۇرۇپ قايتتى، كۆز يېشى توختىغىنى يوق. مېنىڭمۇ كۆڭلۈمنى بۇزۇپ، ئاللىقانداق قىلىۋېتىپ چىقىپ كەتتى. سېنى قۇرۇق چاينا بولسىمۇ چاقىرغىنىم ئەنە شۇ سەۋەبتىن ئىدى.

— نېمە بوپتۇ شۇنچىۋالا؟ — دېدىم مەن خۇپسەنلىك قىلىپ، تۇرسۇنخان ھەدە ماڭا نارازلىق بىلەن بىر تىكىلدى:

— مۇشۇككە ئويۇن، چاشقانغا قىيىن، دەپ خۇپسەنلىك قىلىۋاتقىنىڭنى قارا تېخى! نېمە بولماقچىدى، سېنىڭ ئۇستۇڭدىن ھال - مۇڭ ئېيتىپ كىرىپتۇ. دېگەن سۆزلىرىنى ئېيتىپ تۈگەتكىلى بولمايدۇ. بۇ ئىشقا ئارىلاشمىغان ئادەم ئاز قاپتۇ، ھەتتا ئاكا - ئىنىلىرىمۇ سەن بىلەن كۇچ ئېلىشالمىغان ئوخشايدۇ. راھىلە ئىككىسى ئايرىم كۆرۈشەيلى، دېسە، ئۇنىڭغىمۇ ئۇنىماپسەن. ئاشۇنداق ئىككى كۆزىدىن ئېقىپ تۇرسا، بىچارە قىزنىڭ ھالىغا ئېچىنماي تۇرغىلى بولامدۇ؟ ماڭا قىلغان گەپلىرى جىق، كېچە تاڭ سۈزۈلگەندە، مەھەللە ئىچىدىن ناخشا ئېيتىپ ئۆتۈۋىدى، يۈرەك باغرىم تىتىلىپ كەتتى! دەيدۇ. گەپ مەشەگە كەلگەندە، مەن ئۆزۈمنى قاچۇرۇپ:

— ناخشا ئېيتقانلارنىڭ ئىچىدە مەن يوق! — دېدىم.

— ئاغزىڭنى يۇم! — دېدى تۇرسۇنخان ھەدە، — سېنىڭ ئاۋازىڭنى تونۇمىسامغۇ كاشكى! ناخشاڭ تۇگۇل، چالغان دۇتار-ىڭغىچە ئاڭلىنىپ تۇرسا، يەنە يوشۇرماقچىمۇسەن؟ رەنالا ئەمەس، يېرىم كېچىدە يەتتە قات يەرنىڭ تېگىدىكى ئادەممۇ ئاڭلىمامدۇ؟ خىيالىڭدا مېنىمۇ ئاڭلىمىدى، دەمسىنا؟

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مەن يۇقىرىقىلارنى ئەمدى رەت قىلالمىدىم. مەن ئۇچۇن ياۋاش ئولتۇرۇشتىن باشقا ئامال يوق ئىدى. تۇرسۇنخان ھەدە سۆزىنىڭ مەقسەت بابىغا كۆچتى:

— سېنىڭ بويىنى قاتتىقلىق قىلىۋاتقىنىڭنى كۆرۈپ تۇرۇپ، مەنمۇ بۇ ئىشقا ئارىلاشماقچى ئەمەس ئىدىم. بىراق، ئۇ بالىنىڭ بۇگۈن ئەتىگەن بۇ يەرگە كىرىشىدە باشقا مەقسەت بار ئىكەن.

شۇ ئەسنادا تالادىن غېيىنى كىرىپ كەلدى. مەن بىلەن ھەپىلىشىپ ئويناۋاتقان ئارزىگۈل «تاغا» دەپ ئۇنىڭغا يۈگۈردى. غېيىنى سۆھبەتكە ئولتۇرۇپ، تۇرسۇنخان ھەدە ئارزىگۈلنىڭ ۋاڭ-چۆكىلىرىنى باسقۇچە ئازغىنا ۋاقىت ئۆتتى. تۇرسۇنخان ھەدە ئىنىسىدىن قورۇنماي، سۆزىنى بىمالال داۋام قىلدى:

— ئۇ قىز سەن بىلەن بىر كۆرۈشسەم، دەيدۇ. يۈز-تۇرانە گەپلەشمەكچىكەن. مەن ماقۇل كۆردۈم. سېنىمۇ ياق، دېمەيدۇ دەپ ئويلىدىم.

— كۆرۈشتۇق نېمە، كۆرۈشمىدۇق نېمە؟ — دېدىم مەن بۇ ئىشنى مۇناسىپ كۆرمەي، — كۆرۈشكەنگە سىرىك چۈشۈپ كېتەمدۇ؟ — دېدى تۇرسۇنخان ھەدە قاپاقلىرىنى سۈزۈپ، — رەنانىڭ يىغىسىنى بىزلا ئاڭلىمايلى، سەنمۇ ئاڭلاپ باق؛ كۆز ياشلىرىنى بىزلا كۆرمەيلى، سەنمۇ كۆرۈپ باق. مەن ئۇ بالىنى: ئەتە چۈشتىن ئىلگىرى مۇشۇ ئۆيگە چاقىرتىپ بېرىمەن، سۆزلىشىۋېلىڭلار، دەپ خاتىرجەم قىلدىم، كەلگۈك يوقمۇ يا؟ سېنىڭ ئالدىڭدا شۇنچىلىكمۇ يۈزۈم يوقمۇ؟!!

— جېنىم ھەدە، — دېدىم يالۋۇرۇپ، — مېنىڭ قورسىقىمدىكىنى بىلگەندىن كېيىن، ئۆزىڭىز ئېيتىپلا قويسىڭىز بولمامدۇ؟

مېنىڭ يالۋۇرغىنىمدىن غېيىنى كۈلۈپ كەتتى. ئەمما، ئۇنىڭ كۈلكىسىنى تۇرسۇنخان ھەدىنىڭ:

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

— بولمايدۇ! ئەمدى گېپىڭ بولسا، ئۆز ئاغزىڭ بىلەن ئېيت، ئۇمۇ سېنىڭ ئېيتقىنىڭنى ئۆز قۇلىقى بىلەن ئاڭلىسۇن! — دېگەن گېپى توختىتىۋەتتى. ئۇينى بىر دەملىك ئېغىر جىملىق باستى. تۇرسۇنخان ھەدە ئەمدى جوزىنى يېغىپ ئېلىۋەتتى — دە، ماڭا بولغان ئاغرىنىشلىرىنى ئوچۇقتىن — ئوچۇق ئوتتۇرىغا قويۇشقا باشلىدى:

— ئەھلى مەھەللىدىكىلەرنىڭ ھەممىسىلا، سېنى خويمۇ ئوبدان ئادەم بولدى، ياۋاش — يۇمشاق، ئەدەپ — ئەخلاقلىق! دېيىشىدۇ. بولۇپمۇ...

— قويغىنا ھەدە، — دېدىم مەن، — مېنى قارىتىپ قويۇپ ئۇچۇرغىلى تۇردۇڭغۇ؟ باشقا گەپ قىلە.

— ھە، مەن سېنى ئۇچۇرۇپ، قۇرغۇي قىلىپ قۇشلاي دەۋاتقىنىم يوق. ياخشى ئادەم بولدۇڭ دەۋاتىمەن! ئادەم دېگەنلىك ھەممىسى ئوخشاش بولمايدۇ. بەزى ئادەملەرنىڭ يېنىدا كىشىلەر كەچ كىرگۈچە ئولتۇرسىمۇ زېرىكمەيدۇ، كىشىگە يېقىملىق بولىدۇ؛ بەزى ئادەملەرنىڭ يېنىدا كىشىنىڭ بىر دەممۇ تۇرغۇسى كەلمەيدۇ، يېقىمسىز بولىدۇ؛ كىشىلەر بىرىنى خۇمار قىلىپ، ئىزدەپ يۇرسە، بىرىدىن بىزار بولۇپ قېچىپ يۇرىدۇ. مەن سېنى ھېلىقى ئۆزىگە تارتىپ تۇرىدىغان ئادەملەردىن بولغانلىقىڭ، دەۋاتىمەن. بىراق، سەن يۇز تېپىشۋاتقان چاغلىرىڭنىڭ قەدىر — قىممىتىنى بىلمىدىڭ. مەن مۇنداق يۇرسەم، مېنى ھېچنېمىنى بىلمەيدۇ، دەپ قالمىغىن. مەنمۇ ئىچىڭنى تېشىڭغا ئۆرۈپ قاراپ باقتىم. سەن مۇشۇ بىر — ئىككى يىلدىن بېرى ھاكاۋۇرلىشىۋالدىڭ، ئۆزۈڭ يەردە مېڭىپ يۇرگىنىڭ بىلەن كۆڭلۈڭ ئەرشتە قانات قېقىپ يۇرىدۇ. ئەمدى بۇ سەھرالارنى كۆزۈڭگە ئىلمايدىغان بولدۇڭ، سېنىڭ نېمە چوتلارنى سوقۇپ، قايسى كويلاردا يۇرگىنىڭنى بىلمىگىنىمىز بىلەن ئۆزۈڭچە دانالىشىپ كەتكىنىڭنى بىلىپ يۇرۇۋاتىمىز.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

— نېمە بولدۇڭ ھەدە، ماڭا بەك قاتتىق تەگكىلى تۇر - دۇڭغۇ؟ — دېدىم مەن چىدىيالماي. ئەمما، تۇرسۇنخان ھەدە يالتىيىپ قېلىش بۇياقتا تۇرسۇن، ئەكسىچە ماڭا ئوقتىنى تېخىمۇ دەللەپ ئاتقىلى تۇردى. ئۇ مېنىڭ شۇ سۆزۈمدىن كېيىنلا:

— ھە، گېپىم يېغىرىڭغا تېگىپ كەتتىمۇ نېمە؟ چىداپ ئاڭلاپتۇر، ئاغرىتقان دورا پايدا قىلىدۇ. ساڭا، ئەتىمالىم بۇ گەپلەرنى تېخى ھېچكىم قىلمىغان بولغىيتتى؟ ھەممىلا ئادەم سېنى ماختىغان بىلەن مەن ئۇنداقلاردىن ئەمەس. خەق تولا ماختاۋەرگەچكە، مانا شۇنداق خۇدۇڭنى بىلمەي قېلىۋاتىسەن. رەنا سېنىڭدىن ئارتۇق بولسا، ئارتۇقكى، كام ئەمەس. پەرقىڭ- لار بىرلا، سەن ئوقۇپ كادىر بولدۇڭ، ئۇچاڭ توپا بولماي، ئۇستەل تۆتۈپ ئولتۇرۇۋاتىسەن. ئوقۇرۇڭ ئېگىزلەپ، سەھرا قىزلىرى سەت كۆرۈنىدىغان بولۇپ قالدى. ئەگەر ئاپاڭ سېنى ئوقۇشقا ئەۋەتمەي، سەنمۇ مۇشۇ يېزىدا كەتمەن چېپىپ يۈرگەن بولساڭ، رەنانىڭمۇ ساڭا تېگىش - تەگمەسلىكى ناتايىن ئىدى. ئالساڭمۇ، ئارىغا ئالتە قېتىم ئەلچى قويۇپ، توققۇز قېتىم تەزىم قىلىپ ئاران ئالاتتىڭ. رەنا، سېنىڭدەك چوڭ شەھەرلەر- دە ئوقۇپ، چوڭ ئىدارىلەردە ئىشلىمىگەن بىلەن بۇلتۇردىن بېرى خويمۇ ئوبدان بالا ئوقۇتۇۋاتىدۇ. خۇدايىم بۇيرۇسا، ئۇمۇ چوڭ كادىر بولۇپ كېتەمدۇ تېخى! — دېدى.

مەن ئۇنچىقماي ئولتۇرغىنىم بىلەن ئىچىمدە ئاللىقاچان ۋاي - دات سالماقتا ئىدىم. پۈتۈن ۋۇجۇدۇم ئازاب بىلەن گويا قوقاسنىڭ ئۈستىگە چۈشكەن قىلدەك تولغانماقتا ئىدى. تۇر- سۇنخان ھەدە گويا ئۈستا تېۋىپلاردەك تومۇر تۇتۇپ، كىشىنىڭ ئۇچەي - باغرىدىكى ھەممە كېسەلنى بىلىۋېلىپ، ئۆزىگە سۆز- لەپ بەرگەندەك سۆزلەۋاتاتتى. مەن بۇ قېيىن مۇھىتتىن قۇتۇ- لۇشقا ئۇرۇنۇپ كۆرمەكچى بولۇپ، ئۇنىڭ ئازغىنە توختاپ قال- غان ۋاقتىنى چىڭ تۇتتۇم - دە:

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

— هەدە، ئىچ - قارىنىڭنى تازا بوشىتىۋالدىڭ، ئەمدى گېپىڭ تۈگىگەن بولسا. . . — دېيىشىمگە، ئۇ مېنىڭ كۆڭلۈمنى ياساشقا باشلىدى:

— دوست يىغلىتىپ ئېيتىدۇ، دۇشمەن كۈلدۈرۈپ، دېگەن گەپ بار. مەنمۇ ھەدەڭنىڭ ئورنىدا ھەدە، قېرىنداشلىرىڭنىڭ ئورنىدا قېرىنداشمەن. ساڭا ئاغرىتىپ ئېيتىدىغان يولۇم بار. ھەدەم قاتتىق - يىرىك ئېيتىۋەتتى! دەپ رەنجىسەڭ، ئۇنى ئۆزۈڭ بىل، سىلەر كۈلدۈرۈپ ئېيتقان گەپلەرگە ئۆگىنىپ قالغان بالىلار، مېنىڭ گەپلىرىمنى ئېغىر كەتمەيدۇ، دېگىلىمۇ بولمايدۇ.

— ياق - ياق! — دېدىم مەن ئېغىز ياغلىقى قىلىپ، — نەدىكى گەپلەرنى قىلىپ يۈرىسەن؟ بىز ئۇچۇن مۇنداق گەپلەر گۆش - ياغدىنمۇ ئارتۇق ئەمەسمۇ؟

مېنىڭ سۆزۈمنى باياتىن بېرى جىم ئولتۇرغان غېنىمۇ قوللىدى.

مەن تۈرسۇنخان ھەدىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى بويىچە ئەتە چۈشتىن ئىلگىرى دەل مۇشۇ ئۆيدە رەنا بىلەن كۆرۈشۈشكە ماقۇل بولدۇم. شۇ قارارىدىن كېيىن، غېنى ئىككىمىز تۈرسۇنخان ھەدىنىڭ كۈتۈۋېلىشىغا رەھمەتلەر ئېيتىپ ئۆيدىن چىقتۇق.

غېنى تۈز كۆڭۈللۈك بىلەن چاقچاق تەلەپپۇزىدا:

— يائاللا ئاداش، مېنىڭ بۇ ھەدەم قېرىغاندا قانداق مومايى بولار؟ ئېيتقانلىرىغۇ توغرا. ئەمما ئازراقمۇ ئاياىدىغاننى بىلمەيدۇ، مەنمۇ بەزىدە گەپلىرىنى ئاڭلاپ بولغۇچە چىدىيالماي كېتىمەن. بۇگۈن سېنىمۇ تويغۇزدى، لېكىن ئۇنىڭ ساڭا ئېيتقانلىرىنىڭ ھەممىسى نەق گەپلەر جۇمۇ! — دېدى. مەن ئۇنىڭغا ئەيىبلەش نەزىرىمدە قاراپ قويدۇم.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

x x x

ئەركىن مۇھەببەت — گۈزەل ئائىلە قۇرۇش ئارقىلىق مۇستەقىل تۇرمۇش يولىغا ئاتلىنىشنىڭ تۇنجى قەدىمى. بىراق، بىزدە بۇنىڭغا كۆپ هاللاردا بىۋاستە ئائىلە ئارىلاشقانلىقتىن، مۇھەببەت ئۆز ئەركىنلىكىنى يوقىتىدۇ. بۇ هال قىزلارنىڭ هاياتى ئۈچۈنلا ئەمەس، يىگىتلەرنىڭ تەقدىرى ئۈچۈنمۇ ئاجايىپ بىر چۈشەك، يىگىتلەرنىڭ ئائىلىگە نىسبەتەن ئەنئەنىۋى «قەرز-دار» لىقى ئۇلارنى شۇ ئائىلىنىڭ هەربىر ئەزاسى ئۈچۈن ئەخلاق مىزانىدا ئىتائەتمەنلىك زەنجىرى بىلەن باغلاپ، ئاتا ـ ئانا، قوۋم ـ قېرىنداشلىرىنىڭ شەرتلىرىنى قوبۇل قىلىشقا مەجبۇرلايدۇ ياكى گاڭگىرىتىپ قويىدۇ. ئەڭ كەم دېگەندە تار بۇلۇڭغا قىستاپ، هالىدىن كەتكۈزىدۇ. بۇ، مۇھەببەتنىڭ مۇستەقىل، ئەركىن ئائىلىگە ئايلىنىشىدىكى تولىمۇ مۇشەققەتلىك مۇساپە. مەن ئەنە شۇنداق مۇساپىنى گويا يولسىز جاڭگاللىق ئىچىدىن جىغان ـ چاتقاللارنى بۆسۈپ كېتىۋاتقان كىشىدەك بېسىپ بارماقتا ئىدىم. ماڭا بۇگۈن تۇرسۇنخان هەدىنىڭ تەنبىھلىرى ئاز-لىق قىلغاندەك، ئۆيگە بېرىپلا يەنە بىر «نەسىھەت» كە دۇچ كەلدىم. ئەسلىدە مېنى ئاكام ساقلاپ تۇرغانىكەن. ئۇ ماڭا رەنا هەققىدە ئېغىز ئاچمىغان بىردىنبىر كىشى ئىدى. ئۇ ئۆز سەر-گۈزەشتىلىرىنىڭ ئاياغلىشىشىنى خۇددى مېنىڭ بېشىمنىڭ ئوڭ-لىنىشى بىلەن باغلىنىشلىق ئىشتەك، ئاۋۋال گەپنى ئۆز ئەهۋا-لىدىن باشلىدى. ئاكامنىڭ ئايالى ئاجرىشىپ كەتكەندىن كې-يىن، يات بىراۋنىڭ نىكاهىغا چۈشۈپ، ئىككى بالىنى تارتىپ دېگۈدەك ئېلىپ كەتكەندى. شۇنىڭ ئۈچۈن ئاكام ماڭا:

— ئەگەر بىزنىڭ پىكرىمىزگە كۆنۈپ، رەناغا ئۇنىغان بولساڭ، ئۇ چاغدا ئىككى بالىنى هېچ ئىككىلەنمەيلا مۇشۇ ئۆيگە قايتۇرۇپ كېلەتتىم، — دېدى. بۇ ئاكامنىڭ رەناغا چەكسىز

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئىشىنىدىغانلىقىنى بىلدۈرەتتى.

كەچتە بىزنىڭكىگە غەنى كەلدى. ئۇ ئاكامنىڭ ئىلتىماسىلىرىدىن ئاللىقاچان خەۋەر تاپقانىدى. شۇڭا، ئاكامغا بەرگەن جاۋابلىرىم توغرىسىدىمۇ ئارتۇقچە سۆز قىستۇرمىدى. ئۇ ئېھتىمال، كۆڭلىگە باشقا بىر سۆھبەتنى پۈكۈپ كەلگەن بولسا كېرەك:

— راست، بۈگۈن ھەدەم ساڭا «رىسالەتنى ئىككىنچى ئاياغ باسمايدىغان قىلىۋېتىپسەن» دېگىنى قانداق گەپ؟ — دەپ سورىدى. رىسالەت بىلەن بولغان ئىشنى غەنىگە ئېيتمىش، ئەلۋەتتە، ئۇنىڭدا كۆڭۈلسىزلىك پەيدا قىلاتتى. ئەمما، مەن بۇ ئىشنى ئۇنىڭغا يەتكۈزۈپ، ئۆز ئىشىغا قول تىقىشتىن چەتنىتىش قارارىغا كەلدىم. شۇڭا ئۇدۇللا دەۋەردىم:

— قارىمامسەن، مەن ئالدىنقى كۈنى رىسالەتكە، ئەگەر سەن غەنى بىلەن يارىشىۋالمىغان بولساڭ، مەنمۇ رەنا ھەققىدىكى تەلىپىڭگە كۆنمەن، دېۋىدىم، ئۇ ئۆيدىن مېنى قارغىغانچە چىقىپ كەتتى. بۇ توغرۇلۇق ھەدەمدىنمۇ جىق گەپ ئاڭلىدىم، — دېدىم مەن.

غەنىنىڭ ئەرۋاھى ئۇچتى. ئۇ ئەسلىدە، رىسالەت ئەختەمنىڭ يېنىغا رەنانىڭ ئەلچىلىكىدىن كۆرە، ماڭا نىسبەتەن تەمە ئىشتەيلىرى بىلەن كىرىۋېلىشىمكىن، دەپ ئويلاپ قالغانىدى. ئۇنىڭ رىسالەت ھەققىدە مەندىن سوراپ باققىنى ئاشۇ سەۋەبتىن ئىدى. غەنى ماڭا كۆز قىرىنى چەكچەيتىپ:

— گەپ تاپالماي شۇنى قىلدىڭما؟ مەن سېنى ئەلچى بولۇپ بەر دېمىسەم، ئۇ ئىشلارنى يەنە نېمە ئارىلاشتۇرۇپ يۈرسەن؟ — دېدى. ئارقىدىن رىسالەتنىمۇ قۇرۇق قويمىدى، — ئۇنداق بىر نېمىلەرنى سەن «ئالتۇن» دەپ قويساڭ، ئۇ ئۆزىنى «مەن گۆھەر ئوخشايمەن» دەۋالىدۇ. بولدى قوي، بۇنىڭدىن كېيىن مەن توغرۇلۇق ئۇنىڭغا ئېغىز ئاچقۇچى بولما، بۇ ساڭا

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

چاقچاقتەك تۇيۇلغان بىلەن ئەمەلدە مېنى خارلىغاندەك بىر ئىش.

بۇ قېتىم غېنى ئۆز ئىشىنىكىگە ماھىيىتىنى ناھايىتى ئېغىر مەسىلىگە ئايلاندۇردى.

ئەمما، مەن مۇنداق قىلىپمۇ ئۇنى رەنا بىلەن ئۆزۈمنىكى ئوتتۇرىسىدىكى يولدىن چەتكە چىقىرالمىدىم. ئۇ مېنىكى ئىشىمىنى ناھايىتى مۇھىم بىلگەنىدى. شۇڭا، سۆزنىكى ئاخىرىدا:

— سەن ماڭا باش قاتتۇرمايراق قوي، ئاۋۋال ئۆز مەسىلەڭ توغرۇلۇق ئويلان، ئەتە رەنا بىلەن يۈز كۆرۈشسەن، ئۇ ۋاقىت سەندىن كۆڭلى سۇ ئىچكەن ھالدا قايتىشى كېرەك، — دېدى.

مەن غېنى كەتكەندىن كېيىن، شۇ كەچتە ئېغىر كۆڭۈل غەشلىكى بىلەن يېتىپ قالدىم. ئۇزاققىچە ئۇيقۇم كەلمىدى. بۇگۈن كېچە ئۆزۈمنىكى ئەزەلدىن تاماكا چېكىپ ئادەت قىلمىغانلىقىمغا پۇشايمەن قىلدىم. ئەسلىدە بۇنى ئائىلەمدىمۇ ھېچكىم چەكلىگەن ئەمەس ئىدى. مېنى ئەخلاقتا شۇنچە قاتتىق تۇتىدىغان ھەدەمنىڭمۇ بۇنىڭغا رۇخسەت قىلغانلىقىنى يۇقىرىقى بايانلىرىمدا ئېيتىپ ئۆتتۈم. مەن شۇنداقتىمۇ تاماكىغا ئۆگەنمىدىم. پەقەت بۇگۈنلا ئۇنىڭغا ئۆكۈنگەنىدەك قىلىمەن. ھاراقنىغۇ ئەزەلدىنلا ئۆزەمنى ئۇرۇپ كەتكەن ئەمەسمەن. قىسقىسى، بۇ ئىككىلا كەيپىنى باشقىلاردەك «دەردىنىكى دورىسى» دەپ چۈشەنمىگەچكە، ئەتىۋارلاپ قوبۇل قىلماپتىمەن. ناۋادا ئۆگىنىپ قالغان بولسام، بۇگۈنكى كۈنلەردە ئىچىمدىكى ئەلەملەرنى باساتتىمىكىن تاكى؟ ماڭا روھىي بېسىم ئېلىپ كەلگەن بۇگۈنكى قاتمۇقات ئەسىھەت ۋە سۆھبەتلەرنىكى ھەممىسى تېخى ئالدىمدا بولىدىغان ئارتۇقچە ئۇچرىشىشنىكى بىر بوسۇغىسى ئىدى. ئۇ ماڭا خۇشال-لىق ئەمەس، ۋەھىمە ئېلىپ كېلىۋاتاتتى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

x x x

تاڭ ئاتتى، ھەممىنى ۋاقىت ئۇنتۇلدۇرىدۇ، دېگەن ھېكـ
مەتنىڭ چىنلىقىدىن ياكى چۈشلىرىمنىڭ ئوڭلىقىدىنمىكىن،
ياكى بولسا تاڭ شامالىلىرىنىڭ سېھىرلىك كۈچى كۆڭۈل غەش-
لىكلىرىمنى سۈپۈرۈپ ئېلىپ كەتكەنلىكتىنمىكىن، ئەيتاۋۇر
بىر خىل يېنىكلىك بىلەن ئورنۇمدىن تۇردۇم. مېنى غايىۋانە
بىر جاسارەت كۈتۈۋالدى. مەن تۇرسۇنخان ھەدىنىڭ ئۆيىگە بۇ
ئۇچرىشىشتىكى ئۆز غەلىبەمدىن ئالدىن دېرەك بەرگۈچى ئاجا-
يىپ بىر روھىي ئۇستۇنلۇك بىلەن كىرىپ كەلدىم. مەن بىلەن
غېنىمۇ بىللە ئىدى. پاكارغىنە سۈپا قىلىنغان، كۈن چىقىشقا
قارىغان ئىككى دېرىزىدىن سۇ بويىدىكى سۆگەت شاخلىرى ئاشكا-
را كۆرۈنۈپ تۇرغان ساراي ئۆيگە كىرىپ بارغىنىمىزدا، كىچىك-
كىنە ئارزىگۈل بىزگە يېپىشقانچە بىزدىن ئاۋۋالراق تۆرگە تەم-
شەلدى. ئەمما، ئۇنى تۇرسۇنخان ھەدە بىزدىن ئاجرىتىپ ئاچە-
قىپ كەتتى. ئۆيدە قانداقتۇر، بىر خىل جىملىق ھۆكۈم سۈرەت-
تى. ئارتۇقچە گەپلەر ھاجەتسىزدەك قىلاتتى. بۇ سۈرلۈك،
تىنچ كەيپىيات تۇرسۇنخان ھەدىنىڭ بۇگۈنكى كۆپ گەپ خالىمايـ
دىغان ئېغىر مىجەزىدىن پەيدا بولغانىدى. ئەلۋەتتە، بۇگۈنكى
بولغۇسى سۆھبەت رەنانىڭ كۆز يېشى سەۋەبىدىن ئۇنىڭغا ناھايـ
تى مۇھىم تۇيۇلغاچقا، يۈرۈش - تۇرۇشىدا پەۋقۇلئاددە بىر
جىددىيلىك كەلتۈرۈپ چىقارغانىدى. بىز سارايغا جايلىشىپ
ئولتۇرغىنىمىزدا، تۇرسۇنخان ھەدىنىڭ دالاندىن:

— كېلىڭ، ئىچكىرىگە كىرىۋېرىڭ، ئۇلار شۇ ئۆيدە! —

دېگەن مۇلايىم، سىلىق ئاۋازى ئاڭلاندى. غېنى ماڭا «كەلدى»
دەپ پىچىرلىدى. يەنە تۇرسۇنخان ھەدىنىڭ ئاۋازى ئاڭلاندى:

— كىرىۋېرىڭ، غېنى ئىككىسىدىن باشقا ھېچكىم يوق!

ئاخىر ئىشىكتە رەنا پەيدا بولدى. ئۇنىڭ ئادەتتە كەينىگە

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

تاشلاپ يۈرىدىغان ئۇزۇن چاچلىرى ئىخچام قىلىپ تۈرۈلگەن بولۇپ، ئۇچىسىغا قارا كۆك يوپكا، ئۇستىگە سۇر پلاتا كىيگەنىدى. ئۇنىڭ ئاپئاق كۆرۈنۈپ تۇرغان بوينىغا بىرەر قۇر مارجان ياكى مېدالىئون ئېسىلمىغان بولسىمۇ، لېكىن سۇر پلاتىنىڭ ئىچىدىن كۆرۈنۈپ تۇرغان ناۋات رەڭ كوپتىنىڭ ياقىسى بۇ قىزنىڭ بويىغا باشقىچە بىر پاكلىق بەخش ئەتكەنىدى.

مەن بۇلتۇر كەلگىنىمدە، ئۇ ماڭا بۇنچىۋالا قالتىس كۆرۈنمىگەنىدى. ئەپسۇسكى، ئۇنىڭ قۇسۇرسىز، چىرايلىق يۈزلىرى روھىي پەرىشانلىقنىڭ دەستىدىن خېلى جۇدىگەن، سۇلغۇنلاشقان، قىزارغان كۆزلىرىدىن، ھەقىقەتەن ئاز بولمىغان بىھۇدە ياشلارنىڭ ئىزلىرى كۆرۈنۈپ تۇراتتى. بىراق، بۇ قىزنىڭ قوزىدەك مۇلايىم ۋە ياۋاشلىقى تېخىلا ئۆزگەرمىگەنىدى. ئۇنىڭ بۇ تەبىئىتىدىن ھېچكىم ھېلىقىدەك تەسىرلىك ۋە مۇڭلۇق خەتلەرنى يازالايدۇ، دەپ ئويلىمايتتى. ئەسلىدە ھەممە كۈچ ۋە كارامەتلەر ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدا ئىدى.

رەنا ئىشىك تۈۋىدە پەيدا بولۇپ، بىزگە يۈزىنى مىڭ تەسىلىكتە بۇرىدى - دە، ئارانلا تىكىلىپ قاراپ:

— ياخشىمۇسىلەر؟ — دېدى.

ئاندىن يەنە يەرگە قارىۋالدى. ئۇنىڭ چىرايىدا زورمۇزور پەيدا بولغان سۈس تەبەسسۇممۇ بار ئىدى. مەن دەرھال ئورنۇمدىن تۇرۇپ، ئۇنىڭ سالىمىغا قىزغىن سالام قايتۇردۇم ۋە تۆرگە تەكلىپ قىلدىم. قىز ئۆرە تۇرغىنىچىلا ئىشىك تۈۋىدىكى تامغا قولىنى كەينىگە تۇتۇپ يۆلەندى. مەن ئورنۇمدىن تۇرغاندا، غېنىمۇ تۇرۇپ كەتكەنىدى. مەن سۇپىدىن يەرگە چۈشتۇم ۋە رەناغا:

— يۇقىرى چىقمىسىڭىز، بىزمۇ تۆردە ئولتۇرمايمىز، — دېدىم.

— بولدى، مەشەدە تۇرۇپ ھېرىمەن! — دېدى رەنا. ئەمما

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

يۇرىكىگە يېقىپ كىرگەن سۆزلەرنىڭ بۇ يەردە ئۆرە تۇرۇپ ئېيتىلىپ بولۇنمايدىغانلىقىنى ئۇ ئۆزىمۇ بىلەتتى. ماڭىمۇ تېخىمۇ ئايان ئىدى. شۇڭا مەن رەنانى تۆرگە تەكلىپ قىلىپ قاتتىق تۇرۇۋالدىم. ئاڭغىچە دالاندا مېنىڭ پۇتۇن سۆز - ھەرىكىتىمگە دىققەت قىلىپ تۇرغان تۇرسۇنخان ھەدە كىرىپ كەلدى - دە، رەناغا قاراپ:

— ۋىيەي، مۇنۇ قىز نېمانچە تارتىنىدىكىنە؟ تۆرگە چىقمىسىڭىزمۇ، ئىشىك تۇۋىدىن يۇقىرىراق ئۆتەمەمسىز؟ بۇ يەردە تارتىنىدىغان كىم بار؟ ھەممىسى ئۆز ئادەملەرغۇ؟ — دېدى ۋە رەنانى ئۆرە تۇرغان يېرىدىن قوزغاپ، ئۆينىڭ دېرىزە تېمى تەرەپكە ئۆتكۈزدى. رەنا بۇ چاغدا ئاللىقاچان كۆڭلى بۇزۇلۇپ، ئۇنسىز يىغلىماقتا ئىدى. ئەنە، ئۇنىڭ تۇغمىگەن كۆز ياشلىرى ئىلگىرى ئاققان تامچىلارنىڭ ئىزلىرى بىلەن تۆۋەنگە يۇمىلىماقتا.

قىز يانچۇقىدىن قول ياغلىقىنى ئېلىپ، كۆزلىرىگە تۇتقانچە سۇپىنىڭ نېرىقى ئۇچىدا تامغا كەينىنى قىلىپ ئولتۇردى. يۇقىرىغا چىقىشقا زادىلا ئۇنىمىدى. كىچىككىنە ئارزىگۈل بۇ ئىشقا ھەيران بولۇپ، بىر تال بارمىقىنى ئاغزىغا سالغانچە ئاپىسىنىڭ كۆڭلىگە يېپىشىپ تۇراتتى. غېنى ماڭا مەنىلىك قاراپ قويدى. بىز يەنە تۆرگە چىقىپ ئولتۇرۇشتۇق. تۇرسۇنخان ھەدە رەنانى ئېچىنىش ئىچىدە بەزلىگەندىن كېيىن، ماڭا بىر ئالايدى - دە، ئارزىگۈلنى دالانغا ئاچىقىپ كەتتى، ئۆيدە يەنە ئازغىنە جىملىق ھۆكۈم سۈردى.

بۇ ئۆيدە باشلانغۇسى «جەڭ» ئاۋۋال مېنىڭ ئوت يېقىشىمنى كۈتەتتى. لېكىن، مېنىڭ يېڭىپ چىقىشىمنىڭ ئاسانغا چۇشمەيدىغانلىقىنى ئۆزۈممۇ پەملەشكە باشلىدىم. قىزنىڭ يىغىسى مېنىمۇ كۆڭۈل پاراكەندىچىلىكىگە سالغانىدى. قاتتىق خىجىللىق ئىچىدە ئازابلىناتتىم. ھەتتا، بەزىدە كۆز ئالدىمغا رەنا

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بىلەن يانمۇ يان بولۇپ، پەزىلەتمۇ كېلەتتى. ئەمما، بۇنداق دەقىقىلەردە مېنىڭ يۈرىكىم پەزىلەتكە يەنىلا سۆيگۈ، رەنانا بول-سا، ئىلگىرىدىن بېرىلىپ كېلىۋاتقان نەسىھەتلەرنىڭ داۋامىنى بەخش ئېتەتتى. مەن ئۇ چاغلاردا «يۈرەككە بۇيرۇق قىلىش مۇمكىن ئەمەس» دېگەن ھېلىقى سۆزنىڭ چىن مەنىسىنى تۇر-مۇشنىڭ ھەقىقىي ئەمەلىيىتىدە تېخى كۆرۈپ يەتمىگەنىدىم. يۈرۈكىمنى پەزىلەتتىن قايتۇرۇۋېلىشىم مەڭگۈ مۇمكىن ئەمەس، دېگەن پىكىر ۋۇجۇدۇمدا مۇتلەقلەشكىنىدەك، رەنانىڭمۇ ماڭا بولغان مۇھەببەت تەلىپىنىڭ چەكسىز «جاھىللىق» پەللىسىگە مۇنچىلىك يەتكەنلىكىنى مۆلچەرلىمىگەنىدىم. مەندە پەقەت رەنا-نىڭ تەلىپىنى چىرايلىق سۆز ۋە تەبەسسۇملۇق چىرايلار بىلەن رەت قىلىش ئويىلا بار ئىدى. ئەكسىچە، ئۇنىڭغا زەررىچە يىرىك-لىك قىلىش نىيىتىم يوق ئىدى. مېنىڭچە، مۇشۇنداق مۇئامە-لىنىڭ تەسىرلەندۇرۇش كۈچىلا، ئۇنىڭ «جاھىللىق» لىرىنى يېمىرىپ تاشلايتتى ياكى ئېرىتىۋېتەتتى. شۇنىڭ ئۈچۈن مەن بۇگۈن ئۇنىڭغا ئۆتىدىغان «قوشۇمچە دەرس»نى سىلىق سۆزلەر بىلەن باشلاش قارارىغا كەلدىم.

قىز بۇ نۆۋەتلىك سۆھبەتنىڭ باشلانمىسىغا يىغا بىلەن مۇ-قەددىمە سالدى. ئۇنىڭ يىغىسى ئاخىرلىشىپ، سۆزگە تايىن تاپقان ئارىلىققىچە، ئۆينى شۇنچىلىك جىمجىتلىق باستىكى، گويا تالادىكى سۆگەت يوپۇرماقلىرىمۇ جىم بولۇپ، سۆزىمىزگە قۇلاق سېلىپ تۇرغاندەك بىلىنىپ كەتتى.

قىزنىڭ يىغىسى پەسلىدى. ئەمما، ئۇنىڭ بىر جۈپ قارا كۆزى تېخىلا يەردىن يۇقىرى بولمايتتى. مايسىدەك كىرپىكلەر بۇ كۆزلەرنى خۇددى ئۆزىگە مۇناسىپ بولمىغان ئادەملەرگە كۆر-ستىشكە ئۇنىمىغاندەك يېپىپ يوشۇرماقتا ئىدى.

— بىر كۆرۈشۈشنى نىيەت قىپتىكەنسىز، — دېدىم مەن ئارىدىكى كىشىنىڭ دېمىنى سەققۇدەك جىمجىتلىقنى بۇزۇپ، —

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بۇنداق كۆرۈشۈش نىيىتى ئەسلىدە مېنىڭدىمۇ بار ئىدى. لې-
كىن، هازىرقى شارائىتتا مەن بۇنى ئەپسىز دەپ ئويلىدىم.

ــ مەنمۇ ئۆزۈمنىڭ بىر كۆرۈشۈشكىمۇ ئەرزىمەيدىغان بىر ئادەم بولۇپ قېلىشىمنى زادىلا يادىمغا كەلتۈرۈپ باقمىغا - نىدىم! ــ دېدى رەنا سۆزىنىڭ بېشىدىلا مەندىن رەنجىپ.

ــ ياق، زادىلا بۇنداق ئويلىماڭ، ــ دېدىم گېپىمنى دا-ۋام قىلىپ، ــ بىز زادىلا كۆرۈشمىگەن ئادەملەرمۇ ئەمەس، بىراق هازىرقى شارائىت شۇنداق بولۇپ قالدى.

ــ مېنىڭچە، ــ دېدى قىز، ــ هازىرقى شارائىتنىڭمۇ بىزگە كاشىلا بولىدىغان هېچ يېرى يوق. بىلمىدىم، سىز نېمە-نى كۆزدە تۇتۇۋاتىسىزكىن تاڭ؟

مەن بىزنىڭ سۆھبىتىمىزنىڭ كۆڭۈلدىكىدەك باشلانمىغا-لىقىنى هېس قىلىپ قالدىم. شۇڭا، ئوچۇقراق سۆزلەشكە باشلىدىم:

ــ رەنا، مەن سىزنىڭ كېيىنكى خەتلىرىڭىزنىڭ هەممە-سىنى تاپشۇرۇۋالدىم. لېكىن، ئۇچۇر يازالمىدىم. چۈنكى مەن سىزنىڭ بىرىنچى قېتىملىق خېتىڭىزگە بەرگەن جاۋابىمنى هەم-مىگە كۆپايە، دەپ ئويلىدىم.

ــ نېمە ئۈچۈن مېنىڭ ئاشۇ خېتىمنى رەت قىلغانلىقى-ڭىزنى مۇشۇ كۈنگىچە بىلمەيمەن! ــ دېدى ئۇ.

رەنانىڭ بۇ سۆزى مېنىڭ گەپنى يېراقتىن باشلىشىمغا هاجەتلىك ئىدى.

ئەمما، ئۇ ئېيتقىلى بولمايدىغان كۆڭۈل سىرلىرىم ئىدى. چۈنكى بۇ قىزغا يۈزمۈيۈز تۇرۇپ: «مەن سىزنى خالىمايمەن!» دې-يىش، مېنىڭ پەزىلىتىمگە مۇناسىپ ئىش ئەمەس ئىدى. مې-نىڭچە، كۆڭۈلنى مۇنداق قوپال ئېلان قىلىش مېنىڭ سىپايە ئادەتلىرىمگە ياۋايىلىقنى قوشقان بولاتتى. شۇڭا، مەن باشقا سەۋەبلەرنى شېپى كەلتۈرۈشكە باشلىدىم. بىزنىڭ سۆزلىرىمىز

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

شۇنىڭدىن كېيىن، نۆۋەتمۇ نۆۋەت بولۇپ تۇردى. بۇ بەزى جەھەتلەردە خۇددى ئېغىزچە ئىمتىھاندىكى سوئال - جاۋابلارغا ئوخشايتتى:

— گەپنىڭ راستىنى ئېيتىش كېرەك، مەن ئىككى يىل ئالدىدا خۇددى سىزگە ئوخشاش بىر قىزغا بۇ ئۆمۈر سودىسى ھەققىدە ۋەدە بېرىپ قويغانمەن. ئۇنىڭ ئەھدىسىدىن چىقماسلىقىم مۇمكىن ئەمەس. ئۇ قىز مېنى ئىككى يىلدىن بېرى ساقلاپ كەلمەكتە.

— دۇرۇس، خەقلەر سىزنى كۇتكىلى ئەمدىلا ئىككى يىل بوپتۇ، مەن سىزنى كۇتكىلى تۆت يىلدىن ئاشتىغۇ؟ سىز ئىشلەۋاتقان يەرلەردە ئىككىنى تۆتتىن جىق دەمدىكەن يا؟ مېنىڭ بۇنىڭغا ئىشەنگۈم كەلمەيدۇ.

— رەنا، ئۇنداق دېمەڭ، گەپ بۇنىڭدا ئەمەس.

— مەنمۇ گەپنىڭ نېمىدە ئىكەنلىكىنى دەۋاتىمەن. مېنىڭ سىزنى شۇنچە يىللىق ئۇمىدلەر بىلەن ساقلىغىنىمغا قىيامەتتە خۇدامۇ گۇۋاھلىق قىلىدۇ. بەلكى، بۇنى پۇتۇن يۇرت، ھەتتا ئىككىمىزنىڭ قېرىنداشلىرىمۇ سۆزلەپ بېرەلەيدۇ.

— تۆت يىللىق ھېساب، سىزنىڭ ھېسابىڭىز بولسا كېرەك، ئۇ ماڭا تەئەللۇق ئەمەس. چۈنكى شۇ يىللار ئىچىدە ئىككىمىزنىڭ ئارىسىدىكى سىز دەۋاتقان باغلىنىشقا دەلىل بولغۇدەك بىرەر پارچە قەغەزمۇ ئالماشمىغان. بۇنىسى سىزگە ناھايىتى ئايدىڭ. بۇنداق تۇرۇقلۇق مەن يەنە قانداقمۇ؟...

— ئەگەر مەن ئېيتقان تۆت يىل ئىچىدە بىزنىڭ ئارىمىزدا سۇدەك ئۆزۈلمەي ئېقىپ تۇرغان خەتلەرنىڭ بولمىغانلىقىنى ئاساس قىلىۋاتقان بولسىڭىز، بۇ ئەيىبنىمۇ ئۆزۈمگە تەۋە بولمىغانلىقىغا قارىماي، ئۆزۈمگە ئالاي، ئەمما مۇشۇنىڭ ئۆزىلا بىزدە ھېچقانداق باغلىنىشنىڭ يوقلۇقىدىن دېرەك بېرەمدۇ؟ مېنىڭ مۇددىئايىم ۋە بىزنىڭ ئائىلىنىڭ بىز توغرۇلۇق نېمىلەرنى ئويلى-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

لايدىغانلىقى سىزگە ئازراقمۇ مەلۇم ئەمەسمىدى؟ مەن تۆت يىل دېگىنىمدە، سىزنىڭ بۇنىڭدىن تۆت يىل ئىلگىرى ئۇرۇمچىدىن بىر قېتىم كەلگىنىڭىزدە، بىز توغرۇلۇق تۇنجى قېتىم ئاشكارا گەپلەر بولغىنىدىن بۇيانقى ۋاقىتنى كۆزدە تۇتۇۋاتىمەن. ئەسلى ئۆز ھېسابىمنى دېسەم، سىز 55 - يىلى ئوقۇشقا كەتكەندىن تارتىپلا، سىز مېنىڭ بىر كۈنمۇ ئەستىن چىقارمايدىغان ئادىمىمگە ئايلانغانىدىڭىز. ئۇنى ئەسلىسەم، توپتوغرا يەتتە يىل بوپتۇ. بىراق، ھازىر سىزگە ئۇنداق ھېسابلار كېرەك ئەمەس ئىكەن!

— رەنا، ئۆزىڭىزمۇ ئارتۇقچە ئاۋارە بولماڭ، مېنىمۇ قىينىماڭ. مەن سىزنىڭ مېنىڭ ئۆز رايىمغا يول قويۇشىڭىزنى، مېنىڭ ئۆز ھېسابلىرىمغا ھۆرمەت قىلىشىڭىزنى ئۈمىد قىلىمەن، چۈنكى مەن ئۆز تىلىمدىن باغلانغان قىزغا ۋاپاسىزلىق قىلىشنى خالىمايمەن. ئۇنى ئاقلىشىم كېرەك.

— سىز كىشىلەرگە تىلىڭىزدىن باغلانغان بولسىڭىز، مەن سىزگە دىلىمدىن باغلانغانمەن. مەن سىزنى، بۇنى قەدىرلەيدۇ، ئەزىزلەيدۇ، دەپ كەلگەنىدىم.

— بۇنداق ئويلىغانلىرىڭىزغا بۇگۈنمۇ رەھمەت! ئەتىمۇ رەھمەت! ئەمما، مەن بىراۋغا ئۆز ئاغزىم بىلەن بەرگەن ۋەدىنى بۇ ئۆمرۈمدە بۇزغان يىگىت ئەمەسمەن. چۈنكى، ئۇ ئالدامچىلىق، ۋاپاسىزلىق بولىدۇ. ئۇنىڭمۇ دوست - دۈشمىنى، كۆز ياشلىرى بار ئەمەسمۇ؟

— مېنىڭ دوست - دۈشمىنىم يوقمىكەن؟ مېنىڭ كۆز ياشلىرىم يوقمىكەن؟ بۇگۈنكى كۈندە بۇلارنىڭ ھەممىسىنى ئۆز كۆزىڭىز بىلەن كۆرۈۋاتىسىزغۇ؟ رەنا سۆزىنىڭ لوگىكىسى جەھەتتىنمۇ غالىپ كەلمەكتە ئىدى. مەن بولسام، سۆزدە پۇتلىشىپ باراتتىم. شۇنداقتىمۇ مۇنازىرىدىكى بارلىق ئوڭۇشسىزلىقلارنى ھەر خىل سەۋەب، باھانىلەر بىلەن «بۆسۈپ» ئۆتۈپ،

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئۆز كاجلىغمىنى ئىلگىرلەتمەكتە ئىدىم. مۇنازىرىمىز شۇ يەرگە كەلگەندە، قىزنىڭ ئاۋازى ئاۋۋال تىترەپ چىقىپ، ئاندىن ئەلەم بىلەن يىغلاپ تاشلىدى. ئەمدى بىرنەچچە مىنۇتلۇق سۈرلۈك كەيپىيات ئىچىدە ئۇنىڭ يىغىسىنى تىڭشىشىمغا، يەنە باغرى تاشلىق قىلىشىمغا توغرا كەلدى.

سۆز بىلەن مېنى يۇمشىتالمىغان رەنا ئەمدى ئۆزىنى كۆز ياشلىرى بىلەن چۈشەندۈرۈشكە ئۆتكەنىدى. غېنىنىڭ بۇ ھالدىن كۆڭلى بۇزۇلدى ئەتىمالىم، ئورنىدىن تۇرۇپ:

ـــ يىغلىماڭ رەنا، بىر ئوبدان سۆزلەۋېتىپ نېمە قىلغىنىڭىز ئۇ؟ ـــ دېدى ـ ده، تالاغا چىقىپ كەتتى. ئۇ رەنانى داۋاملىق قايتۇرما ھۇجۇمدا بولۇشقا، مېنى تەمتىرىتىپ قويۇشقا، مەن قۇرغان توساقلارنى بۆسۈپ تاشلاشقا دەۋەت قىلاتتى. ئەمما، بۇنى رەنانىڭ شۇ دەرىجىدە چۈشەنگەنلىكى نامەلۇم ئىدى.

غېنى چىقىپ كەتكەندىن كېيىن، مەن رەنانى تېخىمۇ ئازادە سۆزلەيدۇ، مەنمۇ سۆزۈمنى قورۇنماي داۋاملاشتۇرىمەن، دەپ ئويلىدىم. شۇڭا:

ـــ رەنا، ـــ دېدىم، ـــ سىزنىڭ ئارزۇلىرىڭىزنىڭ ئالدىمدا ھەرگىزمۇ قىممىتى يوق، دەپ ئويلىمايمەن، مۇھىمى، ئەمدىلىكتە بۇ ئىش ئۈچۈن توسقۇن شارائىتلار ناھايىتى كۆپ. مەن يۇقىرىدا ئۆزۈمنى يۇلۇپ ئالالمايدىغان بىر يەرگە باغلانغانلىقىمنى ئېيتتىم. ئۇنىڭدىن تاشقىرى ھازىر سىزمۇ بىر نىشانىڭ قارىسىنى ئېلىپ قاپسىز... دېمەك، سىز باردىغان ئۇ ئائىلىمۇ كىشىلەر نەزىرىدىن ياخشى ئورۇن ئالغان جاي. ئابلىمىتمۇ يامان يىگىت ئەمەس. بۇنداق تۇرۇقلۇق مېنىڭ...

ـــ ئەختەم! ئۇ ئىشنى تىلغا ئېلىپ مېنى ئازابلىماڭ. مېنىڭ قانداقسىگە ئۇخلىسام چۈشۈمگە كىرمەيدىغان بىر يەرگە كېتىۋاتقانلىقىمنى سىز تېخى ئۇقمايسىز. مەن پەقەت سىزنىڭ تۇپەيلىڭىزدىن، سىزنى ئۇزاق كۈتۈش تۇپەيلىدىن مۇشۇ ئاقۇۋەتـ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

كه قالدىم. شۇنچه يىللاردىن بۇيانقى ئۇمىدلىرىم ئاكاملارنىڭمۇ ئارزۇسىغا ئايلىنىپ كەتكەنىدى. ئەمما، كۆتمىگەندە سىز مېنى قاقشاتتىڭىز. بۇ ئاكاملارنىڭمۇ يۈزىنى تۆكتى، خاپا قىلدى. ئۇلارغا ئاسمان يىراق، يەر قاتتىق بولۇپ كەتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئىشىنىڭ جىمى سەۋەبىنى مەندىن كۆردى ۋە مېنى كونا جەمئىيەتتىكى ئەلچىلەرنىڭ ئاغزى بىلەن بابلىنىدىغان بەختسىز قىزلارنىڭ تەقدىرىگە تەقسىپ قىلماقچى بولدى. مەن ئاجىزمەن. يىغىدىن باشقىغا چامام كەلمەيدۇ. دېمىسىمۇ، مەن سىزگە تەلـ-مۇرۇپ، ئاكاملارنى يەرگە قارىتتىم. شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇلارنىڭ مۇنداق قىلىشى ئۆزلىرىگە ھەقلىقتەك بولدى. مەن كىمگە باردىدىغانلىقىمنى بىلمەيمەن، دېسەم بولماس، ئەمما ئۆزىنى كۆرمىدىم، سۆزىنى ئاڭلىمىدىم... بىلىسىڭىز، مېنى مۇشۇ ئاسارەتتىن قۇتقۇزۇۋالىدىغان يولىڭىز بار ئىدى. دۇنيادا سىز ئۈچۈن بەلكىم، بۇنىڭدىنمۇ ئارتۇق ساۋاب ئىش تېپىلماس ئىدى، ئەڭ بولمىغاندا، ـــ دېدى رەنا ئۆكسۈپ، ـــ مەن زادىلا كۆڭلىڭىزگە ياقماي قالسام، كېيىن ھەيدىۋەتسىڭىزمۇ مەيلى ئىدى.

مەن خىياللاردىن ئۆزۈمنى يىغىۋالغۇچە ئېيتىلغان بۇ سۆز ماڭا بېشىمدا قاراسلاپ چېقىلغان چاقماقتەك تۇيۇلۇپ كەتتى.

ـــ نەدىكى سۆزلەرنى قىلىپ ئولتۇرىسىز؟ مەندە ئۇنداق ئىشلارغا جۈرئەت قىلىدىغان كۈچ - قۇدرەت نەدە بولسۇن؟ ياخشىسى، بۇنداق گەپلەرنى يېنىشلاپ تىلغا ئالماڭ. مېنىڭ بۇ قېتىم مەھەللىگە كېلىپ قېلىشىم بۇ كەمگىچە ئاياغلىشىدىغان تويىڭىز ئۈچۈن توسالغۇ بولدى. ئەگەر ھەممە ئىشنى بىلىپ تۇرۇقلۇق، يەنە سىز دېگەندەك قىلىدىغان بولسام، ئۇ چاغدا بىلگەنلەرغۇ «خوپ» كۆرۈشەر، بىلمىگەنلەر، بولۇپمۇ ئابلىمىتـلار مېنى بۇزغۇنچىلىق قىلدى، دېمەمدۇ؟ ـــ دېدىم.

ـــ ئەگەر سىزلا مېنىڭ ئېيتقانلىرىمغا كۆنىدىغان بولسىڭىز، مەن ئۈچۈن ئۇلار قىلچىمۇ توسقۇن بولالمايدۇ، ـــ دېدى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

رەنا تىترەڭگۈ ئاۋازدا، ــ ھېلىغۇ مەن ئۇلارغا لەۋزە قىلىپ باقمىدىم. مۇبادا بۇگۈن رازىلىق بەرگەن بىر قىز ئەتە يېنىۋال-سا، ئۇمۇ ئۆزىنىڭ ئەركىغۇ؟ بىراق، سىز مېنىڭ تەقدىرىمنى ھۆددىگە ئالمايۋاتىسىز، ماڭا يۆلەنچۈك بولغۇدەك ئادەم يوق. بۇ مېنىڭ شور پېشانىلىقىم! باش پاناھىم دەپ يۈرگەن ئاكىلە-رىمنى ئەمدى ماڭا كەينىنى قىلىۋالدى. سىزگە ئىشتەي ساقلاپ، ئاخىر كىشىلەرنىڭ ئالدىدا ئۇلارنى تاپا - تەنە، كۈلكە - مەسخىرىلەرگە قويغىنىم ئۈچۈن ئۇلار ئۈستىدىن ھېچكىمگە دات ئېيتالمايمەن... ئەختەم، سىزنى بۈزغۇنچى، دەيدىغانلارنىڭ قارغىشىلىرى سىزگە ئەمەس، ماڭا تەگسۇن. ماڭا ئېچىنىڭ! ئەگەر ماڭا سىز بىلەن بىر ئىشكتىن كىرىپ چىقىدىغان تۇر-مۇش نىسىپ بولسا، ھېچنېمىدىن قىينىچىلىق تارتمايتتىڭىز. مېنىڭ سىزگە ھەمدەم بولۇشۇم پەقەت سىز بىلەنلا چەكلەنمەيتى... بىلمىدىم، سىز نېمىشقا ئاپىڭىزنىڭ رايىغا ھۆرمەت قىلمايسىزكىن تاڭ؟

رەنا خۇددى قار - يامغۇر بولۇپ يىغلاۋاتاتتى. ئۇنىڭ مۇراجىئەتلىرى ئاللىقاچان يالۇرۇشقا تەرەققىي قىلغانىدى. ئۇ-نىڭدا، ئۆز يىگىتلىرى ئالدىدا تارتىنىش ياكى تەكەببۇرلۇق تۇيۇلىدىن قەلبىدىكى بارلىقىنى ئاشكارىلىغىلى ئۇنۇمايدىغان بەزى قىزلارنىڭ ئاجىزلىق ۋە نۇقسانلىرىدىن قىلچىمۇ ئەسەر يوق ئىدى.

مېنىڭ چىرايلىق گەپلىرىم خۇددى قىزىق تونۇرغا ئوچۇم-لاپ چېچىلغان سۇنىڭ دەرھال پارغا ئايلىنىپ، ئاسمانغا ئۇچۇپ كېتىۋاتقىنىدەك ئىش بولدى. ئاخىر رەنانىڭ سۆزى يىغىنچاقلان-غاندەك بولدى. ئۇ ماڭا مەسلىھەت تەرىقىسىدە:

ــ سىز پات ئارىدا قايتىسىز. بۇ ئىشنى قايتقاندىن كې-يىنمۇ يەنە بىر ئويلاپ باقسىڭىز؟ ئادەم دېگەن ئەقلىگە بىر كۈندىلا كەلمەيدۇ... ماڭا ئىچىڭىز ئاغرىسۇن! ــ دېدى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

— بۇنىڭغا يەنە ئويلىنىش كەتمەيدۇ. مەن ئاللىقاچان ئويلاپ بولغان. ھازىر بېرىدىغان جاۋابىمنى بايىقىدەك، كېيىن بەرسەممۇ بايىقىدەك. ماڭا ئارتۇقچە ئۇسساپ يۈرمەڭ. توي مەرىكىزنى چىرايلىق تۇتۇڭ.

— ئەختەم، نېمانچە باغرى تاشلىق قىلىدىغانسىز، سىز ئۇنداق ئەمەس ئىدىڭىزغۇ؟ — دېدى رەنا ياغلىقى بىلەن كۆز يېشىنى ئېرتىپ تۇرۇپ. كېيىن، ئۇ تەڭرىگە زارلاشقا باشلىدى، — ئاھ خۇدا! مەن سېنىڭ ئالدىڭدا نېمە گۇناھلارنى قىلغان بولغىيتتىم؟ مېنىڭ زارىم نېمىشقا ساڭا يەتمەيدىغاندۇ؟ مېنىڭ يېتىملىكىمنى بىلمەيۋاتامسەن؟ ئاتا — ئانامنىڭ ئىبادەتلىرى مەن ئۈچۈن قىلىنمىغانمىكىن يا؟

رەنا تەڭرىگە قىلىۋاتقان ئىلتىجالىرىدىن كېيىن يەنە ماڭا كۆچتى. ئۇ ئۆمىلەپ كېلىپ ماڭا تاشلىنىشتىن ياكى ئايىغىمغا يىقىلىشتىن ئۆزىنى ئارانلا تۇتۇپ تۇراتتى:

— ئەختەم، ئەمدى مەن ئۆلىمەن. دۇنيادا ئۇزاق ياشىيالمايمەن. ماڭا بۇنداق جان كېرەك ئەمەس. خۇدايىم ماڭا مۇشۇ تارتقۇلۇقنى سېلىپ قويۇپتۇ. سىزدىن يوشۇرمايمەن: مېنىڭ بۇ قۇرغۇر كۆڭلۈم ئۇرسىڭىزمۇ، تىللىسىڭىزمۇ بەربىر سىزدىن ئايرىلمايدۇ. خۇدايىم مېنى ئاجىز ياراتقاندىمۇ مۇشۇنداق ئۆز كۆڭلىگە ئۆزىنىڭ چامىسى يەتمەيدىغان قىلىپ يارىتىپ قويۇپتىكەن. سىزگە مېنى كۆزگە كۆرۈنمەيدىغان يېپلار بىلەن چىرماپ تاشلاپتىكەن. سىز مېنى ياراتمىسىڭىزمۇ، ياقتۇرمىسىڭىزمۇ مەيلى... مەن ئەقىدەم ئۈچۈن يىغلايمەن. رەنانىڭ كۆز يېشى، گەپ — سۆزلىرى مۇشۇنىڭ بىلەنلا تۇگەيدۇ، دەپ قالماڭ. مەن سىزگە يەنە يالۋۇرىمەن. خەتلەر يازىمەن. ۋاي مېنىڭ كاج تەلىيىم، ئىسىت، مېنىڭ سۆيگۈڭىزگە تەلمۇرگەنلىرىم!

يېرىم سائەتتىن بېرى بۇ ئۆيگە رەنانىڭ يىغىسى ھۆكۈمرانلىق قىلىۋاتاتتى. ئۇ قىزلار ئەسەبىيلىكىنىڭ ئۇلگىسىنى تىكلە-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

لىگەنىدى. بۇ ئۆيدە كىم بار، كىم يوقلۇقى، دېرىزىدىن كىم-
لەرنىڭ تىكشاپ تۇرغانلىقى، كوچىدىن كىملەرنىڭ ئۆتۈۋاتقانلى-
قى ئۇنىڭغا ھېچ نەرسە ئەمەس ئىدى. غېنى قايتىپ كىرگەندىن
كېيىن، بىر ئېغىزمۇ تەسەللىگە جۈرئەت قىلالماي، «ئۇھ»
تارتىپ ئولتۇردى.

مەن ئۇچۇن ئېيتقاندا، ئۇنىڭغا قارشى باھانە - سەۋەب
سۆزلەشلەر تامامەن ئورۇنسىز ئىدى. ئەمدى ئۆيدىن تېزرەك
چىقىپ كېتىشتىن باشقا قۇتۇلۇش يولى قالمىغانىدى. شۇڭا
ئورنۇمدىن قوزغىلىپ:

— رەنا، بولدى قىلىڭ، كۆز يېشىڭنى توختىتىڭ، بىز
خېلى ئولتۇرۇپ قالدۇق. ئەمدى چىقايلى، — دېدىم. ئاغزىم-
دىن شۇ گەپ چىققىشى بىلەن تەڭ قىز ياغلىقىنى ئىككى كۆزىگە
تۇتۇپ، بوينىنى ئەگكەنچە، تېخىمۇ بۇقۇلداپ يىغلاپ كەتتى.
بىز سۇپىدىن چۈشۈپ دالانغا ماڭدۇق. ئەگەر شۇ تاپتا ھەقىقىي
ئەھۋالدىن خەۋىرى يوق بىر ئادەم توساتتىن بۇ ئۆيگە كىرىپ
قالسا، گويا مېنى رەنانى يەتكۈچە تىللاپ، قاشتىۋېتىپ چىقىپ
كېتىۋاتقان ئوخشايدۇ، دەپ قېلىشى تەبىئىي ئىدى.

بىز دالان ئۆيگە چىققاندا، تۇرسۇنخان ھەدە ئوچاق ئالدىدىن
تۇردى ۋە ماڭا قاراپ قولىدىكى كۆسەينى شىلتىپ «ھۇ، تاش
يۈرەك شۇم» دېدى. ئۇنىڭ بۇ سۆزى بىر خىل تىترىگەن ئاۋازدا
ئېيتىلدى. ئۇ كۆڭلىكىنىڭ يېڭى بىلەن مەڭزىنى بويلاپ ئېخىتە-
يارسىز ئېقىپ چۈشكەن كۆز يېشىنى سۈرتتى. دېمەك، بايا تىن
دالاندا ئولتۇرۇپ، ئۇنىڭمۇ كۆڭلى بۇزۇلغانىدى. مەن تۇرسۇن-
خان ھەدىگە پەرۋامۇ قىلماي تالاغا ماڭدىم. لېكىن، تۇرسۇنخان
ھەدە شۇنچە كۆڭلى پاراكەندە بولۇپ تۇرغان ئەھۋالدىمۇ، يەنە
ئادەمگەرچىلىكنى ئۇنتۇمىغانىدى. شۇڭا كەينىمىزدىن چىقىپ:

— ھاي، ئەختەم چاي قاينىپ قېلىۋىدى، بىر چىنىدىن
ئىچىپ چىقساڭلارچۇ! — دېدى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مەن «خوش» دېدىم ۋە ھويلا ئىشىكىدىن كەينىمچە يىراق-لىدىم. تۇرسۇنخان ھەدە ماڭا ھەيران بولغانچە «توۋا - توۋا!» دەپ ياقىسىنى تۆتۈپ قاراپلا قالدى. بىز ئۆيدىن يىراقلىغانسېرى، رەنانىڭ يىغا ئاۋازى بىزگە تېخىمۇ ئونلۇك ئاڭلىنىۋاتقاندەك تۇيۇلۇپ، گويا ئۇ بىزگە ئەگىشىپ كېلىۋاتقاندەك سېزىلمەكتە ئىدى.

غېنى كوچىدا كېتىۋېتىپ:

— ياھ، نېمىدېگەن جاھىلسەن - ھە؟ يۈرىكىڭنىڭ گۆش-تىنى پۈتۈلگەنلىكىگە كىشىنىڭ ئىشەنگۈسى كەلمەيدۇ، — دې-دى.

— قانداق قىلىمەن، كۆڭۈل دېگەننى ئىككىگە بۆلگىلى بولمايدىكەن.

— زادى سېنىڭ باغرىڭ ئوتمۇ كار قىلمايدىغان مۇزغا ئايلىنىپ كېتىپتۇ! — دېدى ئۇ گەپ يېمەيدىغانلىقىغا كۆزى يەتكەندەك قىلىپ.

— رىسالەتنىڭ باغرى يادىڭدىمۇ؟ ئەجەپ ئۇنى ئېرىتال-مىدىڭغۇ؟ — دېدىم مەنمۇ.

غېنىنىڭ كۆزلىرى چەكچىيىپ كەتتى:

— بولدى، بولدى! ساڭا شۇنىڭدىن باشقا گەپ تېپىلماي-دۇ!

مېنىڭ قۇلىقىمغا غېنىنىڭ بۇ سۆزلىرى ئەمەس، بەلكى رەنانىڭ يىغىسى بىلەن تۇرسۇنخان ھەدىنىڭ جاندىن ئۆتكۈدەك تەنبىھلىرىلا ئاڭلىنىپ تۇراتتى.

x x x

شۇ كۈنلەردە پۈتۈن مەھەللە كىشىلىرى ماڭا لەنەت ئوقۇ-ۋاتقاندەك قىلاتتى. ماڭا كۈلۈپ باققان چىرايلاردىنمۇ ئۆزۈمگە

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

قارىتىلغان نارازىلىقنىڭ ئالامەتلىرىنى كۆرگەندەك بولاتتىم. رەنانىڭ قېرىنداشلىرى بۇ كىچىككىنە مەھەللىنىڭ قايسىبىر دوقمۇشلىرىدا ماڭا پات - پاتلا ئۇچراپ قالاتتى. بۇنداق چاغلار- دا، ئارىمىزدا ھېچقانداق بىرەر ھادىسە بولۇۋاتقىنى يوقتەك ئا- دەتتىكى مۇئامىلىنىڭ تەبەسسۇمىنى پەيدا قىلاتتىم. ناھايىتى نورمال شەكىل بىلەن سالاملىشاتتىم. ئەمما، ئۇلار كۆپ ھال- لاردا مەن بىلەن دائىم بىللە يۈرىدىغان غېنىنى مەندىن ئايرىپ قالاتتى - دە، ئۆزئارا نېمىلەرنىدۇر پىچىرلىشاتتى. روشەنكى، ئۇلارنىڭ دەيدىغانلىرى يەنىلا ھېلىقى گەپلەر ئىدى. ئۇلار مېنى بۇ يىل ئالدىنقى يىللاردىكىدەك ناھايىتى خۇشخۇي ۋە ئىززەت - ئىكرام بىلەن چايغا چاقىرغىنىمۇ يوق. ئەكسىچە، بۇ ئائىلىدە توختام سۈدەك ھالغا كېلىپ قالغان رەنانىڭ تويىنىڭ تەرەددۇتى ئۇلارنىڭ بېشىنى تۆۋەن چۈشۈرۈۋەتكەنىدى.

x x x

مەن ئۆزۈم مۇناسىپ كۆرمىگەن بۇ مۇھەببەتنىڭ مۇھاسە- رىسىدىن تېخى چىقىپ كېتەلمىگەنىدىم. مېنى قىيىن - قىس- تاقا ئالغۇچىلار كۆپەيىپ، ئۇلارنىڭ قاتارىغا مەن دائىم ئارىلە- شالمايدىغان ئۇرۇق - تۇغقانلىرىمۇ كىرىپ كەلگەنىدى. مانا ئۇلارنىڭ بىرى بىزگە قوشنا مەھەللىدىكى قوش ھاممىلىرىنىڭ ئۆزئارا ئۆي بولۇشقان ئوغۇل - قىزلىرىدىن تۇرغان ئاكا ۋە رەيھان ھەدە ئىدى. بىز تۇرسۇنخان ھەدىنىڭ ئۆيىدىن قايتقان كۈننىڭ ئەتىسى چۈشتە تۇرغان ئاكا غېنى ئىككىمىزنى تۈيۇقسىز چاقىرىپ قالدى. ئۇلارنىڭ ئەلپازى ناھايىتى سۈرلۈك، سۆزلە- رى كەسكىن ئىدى. تۇرغان ئاكا ئۆزىنىڭ پۈتۈن ئۇرۇق - تۇغقانلىق مۇناسىۋىتىنى كىرىش سۆز قىلىپ سۆزلەپ، رەنانا كۆنۈشنى داۋاملاشقۇسى ئۇرۇق - تۇغقانچىلىقنىڭ بىر شەرتى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

قىلدى. مەن گەرچە، ئۇلارنىڭ رەنا ئالدىدا مەيدىسىگە ئۇرغانلىد-
قىنى مۆلچەرلىگەن بولساممۇ، لېكىن قانداقسىگە بۇ ئىشقا مۇنـ
داق ئۇشتۇمتۇت ۋە كەسكىن ئارىلاشقانلىقىغا ھەيران قالدىم.

ئۇنىڭ سۆزىدىن مەلۇم بولدىكى، رەنا بۇگۈن چۈشتىن ئىلگىرى بۇ ئۆيگىمۇ ئەرز - دەۋاغا كەلگەن. جۇملىدىن، خۇددى دۆلەتمۇ دۆلەت چېپىپ يۈرگەن ئۇستا دېپلوماتلاردەك ئۆز كۆز قاراشلىرى بىلەن بۇ ئەر - خوتۇن ئىككىيلەننى تولۇق قوراللاند-ۇرۇپ بولغان! بۇلارمۇ رەنانىڭ مەقسەتلىرى ئۈچۈن پۈتلىرىنى قويۇپ، باشلىرى بىلەن مېڭىشقا قەسەم ئىچىشكەنىدى.

تۇرغان ئاكا بىلەن رەيھان ھەدە ئىككىسى نۆۋەتلىشىپ سوئاللارنى قويۇپ، مېنىڭ نېمە ئۈچۈن رەنانىڭ تەلىپىگە كۆنـ مەيۋاتقانلىقىمنى ئۇزاق كوچىلىدى. ئۇلارنىڭ بىرى توختىسا، بىرى ئېغىز ئاچاتتى. بىرى نەسىھەت قىلسا، بىرى ئەيىبلەيتـ تى. گەپ كۆپەيگەنسېرى مەن ئۆزۈمنى گويا ئۇلارنىڭ شاپىلاقـ لىرى ئاستىدىكى ئەلگەكتەك قىياس قىلىشقا باشلىدىم. ئۇلار مېنىڭ جاۋابلىرىمنىڭ تولىسىنى خاتاغا چىقىرىپ، مەندىن تاسـ قىلىپ چۈشۈۋاتقانلارنى ئۇن ئەمەس، كېپەككە چىقارماقتا ئـ دى. مەن ئەڭ ئاخىرىدا پەزىلەتنى ۋە ئۇنىڭ ئائىلە، ئۇرۇق - تۇغقانلىرىنى، دوست - بۇرادەرلىرىنى يەرگە قاراتمايدىغانـ لىقىمنى ئېيتىپ، ئۇنىڭدىن كەچمەيدىغانلىقىمدا چىڭ تۇرۇۋالـ دىم. ئۇلار بىرلىكتە: «قىزنىڭ ئابرۇيىغا، ئائىلە تەۋەلىرىگە ۋە باشقا تونۇش - بىلىشلىرىگە ھېچقانداق ئۇيات نومۇس يەتمەيـ دىغان قىلىپ بىر ياقلىق قىلساق قانداق؟» دېدى. ھەتتا، تۇرغان ئاكا ئەتىلا بېرىپ، بۇ ئىشلارنى سەرەمجانلاشتۇرۇپ كېلىدىغانلىقىنى ئېيتتى. مەن بىرەر سائەتكە يېقىن قىستاشلارـ دىن كېيىن، ئۇلارغا ماقۇل بولدۇم. بىراق، «ماقۇل» دېگەن سۆز ئاغزىمدىن چىقىشى بىلەن تەڭ يۈرىكىم دۇپۇلدەپ كەتتى. بۇنىڭ ئەكسىچە، ئۇلارنىڭ چىرايلىرى بۇلۇت كەتكەن سۈزۈك

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئاسمانده‌ك ئېچىلىپ كەتتى. بىز ئۇلارنىڭكىدىن چۈشلۈك تاماق-
نى يەپ قايتتۇق.

تۇرغان ئاكا بىلەن غېنى مېنى ناھايىتى زور غەلىبە خۇشال-
لىقلىرى ئىچىده مەھەللىگە ئېلىپ ماڭدى. مەن گويا تۇنقۇن
ئىدىم. ئۇلار بولسا مېنى چېرىكلەردەك يالاپ كېتىۋاتاتتى. بىز
ئۆيگە بارغاندا، ئۆيده ھېچكىم يوق ئىكەن. مەن تۇرغان ئاكىنى
ئۆيگە باشلاپ، ھويلىدىن بىر تاۋاق ئالما ئەكىرىپ ئۇنىڭ ئالدىغا
قويدۇم. غېنى ئۆيگىمۇ كىرمەستىن، باغ ئارىلاپ ھەدەملەرگە
خۇش خەۋەر يەتكۈزگىلى كەتتى. مېنىڭ ئۆپكەم ئۆرۈلۈپ،
پۇتۇن بويۇمغا يېغا يامىشىپ تۇراتتى. شۇ تاپتا رەنانىڭ يۈرەك
ئاۋازىدىنمۇ قاتتىق ئازاب چېكىۋاتاتتىم. پەزىلەت خىيالىمدىن
نېرى كەتمەي، مېنى يەنىمۇ يېڭى ئوتلارغا سالماقتا ئىدى. مەن
مۇشۇ زېمىندىن ئۆز نېسىۋەم ئۈچۈن تاللىغان بىر تال گۈلنى
قولدىن چىقىرىپ قويماقتا ئىدىم. ئاران سوققان تېمىنىڭ تېگى-
گە سۇ كىرىپ گۈمران بولغان بىچارىنىڭ يۈرەك ھەسرەتلىرى،
ماكانىغا ئوت كەتكەن بىر كەمبەغەلنىڭ ئاھۇ زارى مېنىڭ دەرد -
ئەلەملىرىمنىڭ مىڭدىن بىرىگىمۇ توغرا كەلمەيتتى. پەزىلەتنىڭ
ئالدىدا مەن ئۈچۈن ھەممە نەرسە ئەرزىمەس بىلىنەتتى. ماڭا
ئۇنىڭسىز گويا ئالەم قاراڭغۇ، بوستانلار چۆل، شەھەرلەر خاراب
ئىدى. مېنىڭچە بىر ياش، ئادەملەر ئارىسىدىن ئۆز خىلىنى
ئىزلىگەن مەزگىللەردە، ئۇ كىمدىن ھۇزۇر ئالالىسا، ئۇنىڭغا
ئەنە شۇ سۆيۈملۈك ۋە ئەزىز بولىدۇ، ئۇنىڭدىن مەھرۇم بو-
لۇش، ئەلۋەتتە ئېچىنىشلىق. ئۇنىڭ ئۈستىگە مەن ھېچقانداق
رايىم بولمىغان رەناغا مەجبۇرلانماقتا ئىدىم. مېنىڭ ئۆزۈمنى
يىغىدىن تۇتالماي تۇرۇشۇمنىڭ سەۋەبى ئەنە شۇ ئىدى.

ئىككىمىزنىڭ ئۈستىلگە جەم بولۇشى ئون مىنۇتقا يەتمەي
تۇرۇپ، مەن خۇددى كىچىك بالىلاردەك يىغلاپ تاشلىدىم.
ھەرقانچە غەيرەت قىلىپ باقساممۇ، يىغىنىڭ داۋامى ئۇلغايماقتا

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئىدى. تۇرغان ئاكا بۇ ھالغا ھەيران قالدى. ئۇ، ئەتىسالىم مېنىڭ پەزىلەتكە بولغان ئېتىقادىمنى مۇنچىلىك قاتتىق، دەپ ئويلىمىسا كېرەك، شۇڭا مېنىڭ ئەلەم بىلەن تۆكىلىۋاتقان ياشلىرىمنى ۋە ئۆپكە - ئۆپكەمنى باسالماي يىغلاۋاتقانلىقىمنى كۆرۈپ، بايىقى ئەلپازىدىن يەنە كەسكىنلىك بىلەن قايتتى:

— بولدى ئۇكام، بولدى! يىغلىما، يىغلىما! سېنىڭ بۇنچىلىك مەجبۇرلانغىنىڭنى بىلمەپتىمەن. بولدى، مەن بۇ ئىشقا ئاياغ باسمايمەن. خەقنىڭ ساۋابىنى ئالىمەن، دەپ سېنىڭ ئوت ئۆۋالىڭغا قالىدىغان ئوخشايمەن. بولدى، مەجبۇر قىلماي-مەن. كۆڭلۈڭ كىمنى خالىسا شۇنى ئال، راستىمنى ئېيتتىم، سېنىڭ كۆڭلۈڭنى مەن تېخى چۈشەنمەپتىمەن. بۇ گەپ مەشەدىلا قالسۇن. خەير ئەمىسە، — دەدى - دە، ئىشكتىن چىقىپ كەتتى. مەن ئۇنى ئۇزاتمىدىم. چۈنكى، يىغىدىن تېخى ئۆزۈمنى بېسىپ بولمىغانىدىم. مەن يەنە خېلىغىچە ئېسەدەپ ئولتۇردۇم ۋە تامغا يۆلەنگەنچە بېشىمدا كېيۋاتقان بۇ ئوتلارغا ئۆزۈم ھەيران بولۇپ خىياللار سۈرەتتىم. توساتتىن ئىشىك ئېچىلىپ بوسۇغىدا رىسالەت پەيدا بولدى:

— ۋەيەي، يىغلاپسەنغۇ؟ نېمە دەرد كەلدى ساڭا؟

— نېمە دەرد كەلمەكچىدى، سەن قىستىۋىدىڭ، ئەمدى باشقىلار قىينىۋاتىدۇ، — دېدىم مەن ۋە ئۇنى ئولتۇرۇشقا تەكلىپ قىلدىم، رىسالەت ئولتۇرۇشقا ئۇنىمىدى. ئۇ مېنىڭ دەردلىرىمنى ئاللىقاچان چۈشەنگەنىدى.

— مېنى كەچۈرگىن، — دېدى ئۇ تۇيۇقسىزدىن، — ھېلىقى پىچاقنى ئەسلىدە ئۆزۈمگە سېلىپ كۆرسەم بوپتىكەن. پەقەت سەن سالغاندىن كېيىنلا، ئۇنىڭ ئازابىنى بىلدىم. مەن ئۆزۈم كۆرگەن كۈنلەرنى ئويلاپ چىقتىم. ھەقىقەتەنمۇ، ماڭا ئوخشاش ئەھۋالدا بولۇۋاتقان بولساڭ، مەن بۇ ئارىدا بىكارغىلا ئاۋارە بوپتىمەن. بۇ كۆڭۈلنىڭ ھۆكۈمى ھەممىدىن باشقا ئە-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

كەن. بۇ ئىشقا سېنى قىستىغىنىم زادىلا كېلىشمەپتۇ. بۇنىڭ-
دىن كېيىن مېنى سېنى زورلىغانلارنىڭ قاتارىدىن چىقىرىۋەت.
ئەمدى مەن ساڭا بۇ ھەقتە ئېغىز ئاچمايمەن. رەنجىتكەن جايلە-
رىم بولسا ئەپۇ قىلىۋەت.

مەن رىسالەتكە باشقىدىن سۆيۈنۈپ كەتتىم. تېخى ئالدىنقى
كۈنىلا مەن ئۇنى رەنجىتكەنلىكىم ئۈچۈن مۇڭاپىق پۇرسەتتە ئەپۇ
سورىماقچىدىم. بۇگۈن ئۇ مەندىن ئەپۇ سوراۋاتىدۇ. بۇ ئەلۋەتتە
كىشىنى سۆيۈندۈرەتتى ۋە ھاياجانغا سالاتتى.

بايا بولۇپ ئۆتكەن ۋەقەلەرنى ئۇنىڭغا سۆزلەپ بەردىم.
رىسالەت ئاڭلاپ بولۇپ:

— توۋا، بۇ تەقدىر قىسمەتلەر نېمىدېگەن ئاجايىپ - ھە؟ —
دېدى ۋە ئاخىرىدا، — سېنى ئۇلار ئاخىر يېغلىتىپتۇ - دە،
بوپتۇ، ئۇمۇ ئوغۇل بالىغا ئەيىب ئەمەس! — دەپ مەنىلىك بىر
چاقچاقنى قوشۇپ قويدى ۋە كۈلۈپ كەتتى.

مەن رىسالەتنى ئۆزىتىپ قويۇپ ھەدەملەرنىڭكىگە باردىم.
ئۇلار غېنى ئېلىپ بارغان خۇش خەۋەرنىڭ لەززىتىنى سۈرۈپ
ئولتۇرغانىكەن. ئاكام ناھايىتى خۇشخۇي ھالدا:

— تۇرغان قېنى؟ — دەپ سورىدى.

— ھەيدىۋەتتىم!

ئۇلار ھاڭ - تاڭ بولۇشتى. بىرئازدىن كېيىن گېپىمنىڭ
راستلىقىغا ئىشەندى - دە، شۇنىڭغا مۇناسىپ، چىرايلىرىمۇ
باشقىچە تۇس ئالدى. مەن گويا ئۇرۇشتا قولدىن كەتكەن يەنە
بىر قورغاننى قايتۇرۇۋالغاندەك بولدۇم. لېكىن، بۇ كۆڭۈل
غەشلىكلىرىدىن تەلتۆكۈس قۇتۇلۇش ئۈچۈن ئەتىدىن قالماي،
مەھەللىدىن كېتىشنى قارار قىلدىم. بۇنىڭغا ئاكاملارمۇ ئارتۇق-
چە بىر نەرسە دېيەلمىدى. پەقەت ھەدەملا ئۇن - تىنسىز بىر
ھازاغىچە كۆز يېشى قىلدى. ئۇنىڭ بۇ يىغىسىدا ئەلۋەتتە نۇر-
غۇن مەزمۇنلار بار ئىدى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

x x x

ئەتىسى مېنىڭ كېتىش يولۇم قولۇم ـ قوشنىلار تەرىپىدىن كېسىپ تاشلاندى. مېنى بىرنەچچە ئائىلە چايغا چاقىرىشتى. مەن شاراپەتخان ئانىلارنىڭكىدىن چىقىپ ئۆزۈن ئۆتمەي غېنى يولۇقۇپ، تۇنجى سۆزىدىلا يەنە «رەنا غوژغاسى»نى تىلغا ئالدى:

ـــ بۇ ئىشتىن ئەكىبەرمۇ قاتتىق ئەپسۇسلىنىپتۇ. ئۇ، ئەگەر ئەختەم ئۇنىغان بولسا، بۇ گۈل ئۈستىگە گۈل بولۇپ كېتەتتى، دەيدۇ، ـــ دېدى. ئەكىبەر رەنانىڭ ئۇچ قېرىندىشى ئىچىدە، بۇ توغرۇلۇق تېخىچە ئېغىز ئاچمىغان بىرسى ئىدى. ئۇنىڭ ئارىلىشىپ قېلىشىدىن تولىمۇ ئەنسىرەيتتىم. راستىنى ئېيتقاندا، ئۇنىڭغا كۈيئوغۇل بولۇشنىڭ ئۆزىمۇ ماڭا ناھايىتى ئەپسىز ئىش ئىدى. چۈنكى بىزنىڭ بىر مەھەللىدە كەپسىز ئۆتكەن بالىلىغىمىز ھەر ئىككىمىز ئۈچۈن گويا تۇنۇگۈنكىلا تارىخ ئىدى. بىز ئەنە شۇنداق «ئۇياتلىق» ئاغىنىلەردىن ئىدۇق. مەن ئۇنى مۇشۇ سەۋەبلەردىن بولسىمۇ، سىڭلىسىنىڭ قارشى تەرىپىدە تۇرار، دەپ ئويلايتتىم. ئەمما كۆزىتىشىمچە، ئۇ ۋەقەلارنىڭ تەرەققىياتىغا تەسلىم بولۇپ كەتكەنىدى. غېنىگە يۇقىرى قى سۆزلەرنى قىلىشى ئۇنىڭمۇ بۇ تاۋاكاغا كىرىپ بېقىشقا ئۇرۇنۇشنىڭ باشلىنىشى ئىدى. ئۇ غېنىنىڭ بۇ ئارىدا پايدا بەرمىگەنلىكىنى ھېس قىلغاچقا، ئۆزى تەنھا بەل باغلىغانىدى. شۇڭا، مەن ھەقىقەتەن ئۇنىڭ ئۆز سىڭلىسى ئۈستىدە مەن بىلەن يۈزتۇرانە سۆزلەشمەكچى بولغانلىقىدىن ئەمدى شۇبھىلەنمىدىم.

ئىش مەن ئويلىغاندەك بولۇپ چىقتى. مەن يىراق يېقىنىدىكىلەر بىلەن خوشلىشىش ئۈچۈن سەرپ قىلىۋاتقان مۇشۇ ئاخىرقى كۈندە ئۇ بىزدىن بىر مىنۇت، بىر قەدەممۇ نېرى بولمىدى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئۇ مەن بىلەن خالىي سۆزلىشىشنىڭ ئەپلىك بىر پۇرسىتىنى توغرا كەلتۈرەلمەي يۈرەتتى. بۇنى ئاللىقاچان بايقاپ بولدۇم - دە، ئۇنىڭغا قارشى چارە سۈپىتىدە، غېنىگە مەندىن نېرى بولماسلىقىنى ئۆتۈندۈم. بىراق غېنى مېنىڭ دېگىنىمچە بولمايتتى. شۇڭا مەن ئۇنىڭدىن ئاجرىماي يۈردۈم.

بىر كۈن ئاشۇنداق ئۆتتى، كەچتە ئۆيۈمگە قايتماي، غېنىنىڭ ئۆيىدە يېتىپ قېلىش قارارىغا كەلدىم. ئەكبەرمۇ بىز بىلەن بىللە بولدى. مەن سەھەردە كۆزۈمنى ئاچسام، ئۇ ئورنىدىن تۇرۇپ ئۈستەل يېنىدا ئۆرە تۇرغانچە خېت يېزىۋېتىپتۇ. مەن يەنە كۆزۈمنى يۇمدۇم. ئۇ پۈتىنىڭ ئۇچىدا دەسسەپ چىقىپ كەتتى. غېنى تېخى ئويقۇدا مەن ئورنۇمدىن تۇردۇم - دە، ئۈستەل ئۈستىگە قارىدىم. خەتتە مۇنۇلار يېزىلغانىدى.

«غېنى!

ئەختەم سەل كېچىكىپرەك يولغا چىقسا؟ مېنىڭ ئۇنىڭ بىلەن قىلىنمىغان بىر سۆھبىتىم بار ئىدى. ۋاقىپلاندۇرۇپ قويارسەن.

ئەكبەر»

مەن چوڭ كوچا بىلەن ماڭماي، باغ ئارىلاپ چىقىدىغان يوللار بىلەن خۇددى تۈتۈلۈپ قېلىشتىن قورققان ئوغرىدەك مۆكۈپ - قېچىپ دېگۈدەك ئۆيگە كەلدىم. ھەر ئىككىلا ئىنىم يولغا چىقىدىغانلىقىمدىن ھەدەمنى خەۋەردار قىلىش ئۈچۈن چاپتى. ئۇلار مېنىڭ شۇ تاپتا ھەدەمگىمۇ «خوش!» دېمەي كېتىپ قېلىشىمدىن ئەندىشە قىلاتتى. لېكىن، ھەدەمنىڭكىگە بارماي يولغا چىقمايتتىم. مەن ئۆينىڭ ئىشىكلىرىنى ئەمدىلا ئېتىپ، كەينىمگە قايرىلغىنىمدا، ئۇزۇم بارىڭى تېگىدە ئەكبەرنىڭ تۇرغانلىقىنى كۆردۈم. ئۇ خۇددى يەردىن ئۇنۇپ چىققاندەك پەيدا

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بولغاندى. مەن خۇددى بىرەر ئۇياتلىق ئىش قىلىپ تۇتۇلۇپ قالغان كىشىدەك قىزىرىپ كەتتىم. ھودۇقۇش ئىچىدە يا ئالدىغا مېڭىشنى، يا كەينىمگە چېكىنىشنى بىلەلمەي قالدىم. ئۇمۇ دەررۇ زۇۋان سۇرەلمىدى. مەن ئوقۇشتىكى ۋاقتىمدا ئۇچ قېتىم تەتىلگە كەلگەنىدىم. ھەر ئۇچ قېتىمدا ئۇ مەن بىلەن قۇچاقلىشىپ كۆرۈشۇپ، كۆز يېشى قىلىپ خوشلاشقانىدى. ئارىمىزدا قورۇنۇش، ھېيىقىش بولمايتتى. بۇگۈنكىدەك بىر - بىرىمىزگە سىرلىق ئەمەس ئىدۇق. بىزنىڭ ئاشۇنداق مۇناسىۋىتىمىزگە رەنا تام سوقۇۋەتكەنىدى. بىز بىر - بىرىمىزگە سۆز بىلەن ئېيتىپ بولمايدىغان خىجالەتچىلىك ئىچىدە تىكىلىپ تۇراتتۇق، شۇنداقلا خالىي يەردە تۇيۇقسىز ئۇچرىشىپ قالغان رەقىبلەرگىمۇ ئوخشاپ كەتكەنىدۇق. روشەنكى ئۇ مېنىڭ ئۆزى قالدۇرغان خەتكە پەرۋا قىلماي كېتىپ قالغانلىقىمنى بىلگەنىدىن كېيىن، ئارقامدىن قوغلاپ كەلگەنىدى. مەن ئۇنىڭ ئاغزىدىن رەنا ھەققىدە ئەبەدىي سۆز چىقماسلىقىنى ئارزۇ قىلاتتىم. مەن ۋاقىتنى قولدىن بەرمەي، تەشەببۇسكار ئورۇندا تۇرۇشنى لايىق تاپتىم ۋە پىشايۋاندىن دەرھال چۈشۈپ، ھېچ ئىككىلەنمەي ئۇنىڭغا قولۇمنى ئۇزاتتىم:

— خەير ئەكبەر، ئالدىراپ تۇرىمەن، ماشىنىغا ئولگۈرمىسەم بولمايدۇ، ئەكەل قولۇڭنى!

ئەكبەر قولىنى ئۇزاتتى، مەن تالاغا ماڭدىم. ئۇمۇ مەن بىلەن يانداش مېڭىپ، دەرۋازا ئالدىغا چىققاندا:

— يولغا چىقىپ قاپسەن. ئەمدى سېنى توسۇپ سەپىرىڭگە دەخلى قىلسام بولماس. ساڭا تېگىشلىك بىر ئىش بار ئىدى، ئېيتىشقا ئولگۈرەلمىدىم، شۇڭا ئارقاڭدىن بىر پارچە جىددىي خەت يازىمەن. دەرھال جاۋابىنى بېرىۋەتكىن، — دېدى.

مەن ماقۇللۇق بىلدۈردۈم. بۇنىڭدىن ئارتۇقچە گەپ لازىم ئەمەس ئىدى. مەن بۇ مۇشكۈللۈكتىن تەستە قۇتۇلۇپ، ئەكبەر-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

دىن ئايرىلدىم. ھەدەملەرنىڭكىگە بەرىپ خوشلىشىپ، ئانچە كېچىكمەيلا تاشيولغا چىقىپ كەتتىم. مەن مەھەللەمگە قايرىلىپ قارىغىنىمدا، ئۇنىڭ ھەربىر دەرەخ، ھەربىر گىياھىمۇ ماڭا لەنەتلەر ئوقۇپ قېلىۋاتقاندەك، توخۇلارنىڭ قاقىلداشلىرى بىلەن ئىتلارنىڭ ھاۋشۇشلىرىمۇ مېنى تىللاۋاتقاندەك تۇيۇلۇپ كەتتى. رەنانىڭ يەنە قانچىلىك ئىسسىق ياش تۆككەنلىكىگە كەلسەك، ياشلىرى مەن مەھەللىدىن ئايرىلغان مۇشۇ مىنۇتنىڭ ئۆزىدىمۇ توختىغىنى يوق، دەپ مۇئەييەنلەشتۇرۇشكە بولاتتى.

تەستە تۇگىگەن توي توغرىسىدا

چىم - چىم ئەتتىم چىم بىلەن،
كاۋاپ ئەتتىم زىخ بىلەن.
ئېسى يادىم سەن بىلەن،
سەن يۇرىسەن كىم بىلەن؟

يىپ سىغىپتۇ يىڭنەڭگە،
قىل نېمىشقا سىغمايدۇ؟
سوراڭلارچۇ، تويدا،
قىز نېمىشقا يىغلايدۇ؟

— خەلق قوشاقلىرىدىن

مەن خىزمەت ئورنۇمغا بارغىنىمدا، ئوقۇتقۇچىلارنىڭ ناھەيىدە ئېچىلىدىغان كۇرسىنىڭ باشلانغىنىغا تېخى بىر ھەپتە بولمىغانىكەن.

قايتىپ كېلىشىم شەنبە كۈنىگە توغرا كەلدى. پەزىلەت ئىككىمىزنىڭ دىدارلاشمىغىنىمىزغا خېلى ئۇزۇن بولغانىدى. ئەتىسىدىن باشلاپ مەن پەزىلەت بىلەن ھەر كۈنى ئۇچرە-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

شىپ تۇرىدىغان بولدۇم. ئۇنىڭغا رەنانىڭ ئۇچىنچى ۋە تۆتىنچى خەتلىرىنى كۆرسەتمىدىم. ئۇلارنىمۇ كۆرسىتىش — «مەرتلىك» تە چېكىدىن ئېشىپ كەتكەنلىك بولۇپلا قالماي، يەنە كېلىپ پەزىلەتنىڭ كۆڭلىنى ئاللىقانداق بىئاراملىققا سېلىپ، ئۆگىنىشىگىمۇ نۇقسان يەتكۈزەتتى. شۇڭا، مەن ئۇنىڭغا بۇ قېتىم مەھەللىدە بولغان ۋەقەلەرنى، يەنى بىزنىڭ بۇزۇلماس مۇھەببىتىمىزگە، قۇرۇلغۇسى ئائىلىمىزگە رەنادىن كېلىۋاتقان توسقۇنلۇقلارنى ئۆزۈمنىڭ قانداق يىمىرىپ تاشلىغانلىقىمنى ھېكايە قىلىپ بەردىم. پەزىلەت قارىماققا خاتىرجەمدەك كۆرۈنسەمۇ، ئەمما يۈرىكىنىڭ چوڭقۇر يېرىدە بىزنىڭ جۇپلىگىمىزنىڭ تازا دېگەندەك باغلىنىشقا ئىگە بولمىغانلىقىدىن خەۋپسىرىگەندەك قىلاتتى. بىراق ئۇ قانداق ئويلىسا ئويلىسۇنكى، يۈرىكىم ئاخىرقى تىنىقلىرىغىچە ئۇنىڭ ئۈچۈن سوقاتتى. قانچىلىغان كېچىلەردە پەزىلەت ئۆزىمۇ مەيدەمگە بېشىنى قويۇپ تۇرۇپ تىڭشىغانىدى. شۇ سەۋەبتىن ئاخىرقى ھېسابتا پەزىلەتتىكى ئىشەنچ ئۇنىڭدىكى شۇبھىدىن غالىب كېلىدۇ، دەپ ھۆكۈم قىلاتتىم.

پەزىلەتنىڭ بىر ئايلىق كۈرسىدا بىز مۇھەببىتىمىزنى تېخىمۇ ۋايىغا يەتكۈزدۇق. ئۇلارنىڭ ئۆگىنىشى ئاخىرلاشقان كۈنى كەچتە پەزىلەت، ئۇنىڭ دوستى زەينەپ، شۇنداقلا ئۆز دوستلىرىمدىن بىرنەچچەيلەننى چاقىرىپ ئۆز ياتقىمدا ئاددىي، ئەمما كۆڭۈللۈك ئولتۇرۇش قىلىپ بەردىم. بۇ خوشلاشقىنىم ئىدى. ئەتىسى ئۇلار قايتتى. توۋا دەيمەن، ئاشىق - مەشۇقلار سېغىنىش ئىچىدە دىدارلىشىپ، يەنە سېغىنىش ئىچىدە خوشلىشىدىكەن.

x x x

ئۆلمىگەن ئادەم ئۇچۈن ئىككى - ئۈچ ئاي دېگەنمۇ ھېچقانچە ۋاقىت ئەمەس ئىكەن. ياپېشىل ياز پەسلى ھەش - پەش

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

دېگۈچە نەلەرگىدۇر غايىب بولدى. مانا ئالتۇن رەڭ سېنتەبىرمۇ ئاياغلاشماقتا. ئۆستەڭ سۈلىرى سوزۇلۇپ، باغلاردىكى دەل - دەرەخ، گۈل - گىياھلار خۇددى قىشقا ئالدىرىغاندەك دەسلەپكى خازانلىرىنى تاشلاشقا باشلىدى. ئېتىز - ئېرىق ئىشلىرى يەغىشتۇرۇلدى. قوغۇنلۇقلارنىڭ ئاۋات مەزگىللىرى تۈگەپ، چۆنەك تاختىلار بارغانسېرى يالىڭاچلانماقتا ئىدى.

مەن رەنا ۋە ئۇنىڭ ئاكىسىغا بىر پارچىمۇ خەت يازمىدىم. گويا ئۇلارنى ئەستىن چىقارغاندەك ئىدىم. دەل مۇشۇنداق كۈنلەردە غېنىدىن ئۇشتۇمتۇت خەت تاپشۇرۇۋېلىپ، ئىككى ئىشتىن خەۋەر تاپتىم. ئۇ مۇنداق يازغانىدى:

«. . . ئەختەم، سەن قايتىپ كېتىپ ئۇزۇن ئۆتمەي، دادامىلار تۇيۇقسىزلا شەھەردىن بېشىمنى ئوڭلاپ قويدى. سېنى چاقىرىشقىمۇ ئۇلگۈرمىدىم. بۇنىڭ سەۋەبىنى يېقىندا ئاڭلايسەن. يەنە بىر ئىش، رەنا ئاخىر ئابلىمىتقا ياتلىق قىلىۋېتىلدى. مەن بۇ خەتنى سېنىڭ ئۆكتەبىر بايرىمىدا مەھەللىگە بىر كېلىپ قايتىشىڭنى ئۆتۈنۈش ئۈچۈنلا يازدىم. يېڭى ئالغان ئايلىم ئۆز چېيىنى ساڭا ئۆز قولى بىلەن قويۇشنى ئارزۇ قىلىدۇ.

يولۇڭغا قاراپ: غېنى»

مەن خەتنى ئوقۇپ چىققاندىن كېيىن، ئالدى بىلەن رەنادىن خاتىرجەملىك ھېس قىلدىم. يەنە بىرى، غېنىنىڭ توي مەرىكەسىنىڭ چېيىنى ئۇنىڭ رايى بويىچە تويدىن كېيىن بولسىمۇ ئىچىپ كېلىشكە قىزىقتىم. شۇنىڭ بىلەن بىر قاتاردا بىچارە ئاپامنىمۇ سېغىنغانىدىم. خەت يېزىپ، ئۆز سەپىرىمدىن پەزىلەتنى ۋاقىپلاندۇردۇم - دە، سېنتەبىرنىڭ ئاخىرقى كۈنلىرى يەنە يېزىغا كەتتىم. مەن بۇ قېتىم مەھەللىگە ئۆزۈمدە ھېچقاچان

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بولۇپ باقمىغان بىر خىل روھىي ھالەت بىلەن كىرىپ كەلدىم. ۋۇجۇدۇمغا ھودۇقۇش بىلەن خىجىللىق ھۆكۈمران ئىدى. پۈتۈلمىرىم ئالماشقاندەك سېزىلىپ، ھەر قەدەمدە بىر پۈتلىشىپ كېتىدىغاندەك قىلاتتىم. مەھەللە جىمجىت، خۇددى بىرەر يامان ئادەم ياكى بىرەر ئاپەتنىڭ كېلىۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ، كىشىلەر-نىڭ ھەممىسى ئۆز ئۆيلىرىگە كىرىپ كېتىشكەندەك ئىدى. بەزىدە، بۇ ئادەملەر ئۆي - ئۆيلىرىدىن چىقىشىپ مېنى بۇ مەھەللىدىن قوغلاپ چىقىرىدىغاندەك تۇيۇلاتتى. مېنىڭ پۈتكۈل سىياقىممۇ گويا ياخشىلار ئالدىدا چوڭ خاتالار قىلغان گۇناھكار-نىڭ قىياپىتىگە ئوخشايتتى. قانداقلا بولسۇن، مەن ئەتراپىمغا ئارتۇقچە نەزەر سالماي، بېشىمنى تۆۋەن سالغانچە مەھەللىگە كىردىم.

ئاپام بىچارە ئۆيدە ئىكەن. ئۇ تېخىچە شىپا تاپماي ياتاتتى. ھەدەم، ئاكام، ئىنىلىرىم ھەممىسى جەم بولدى. مەن بۇ ئائىلىگە يەنە ۋاقىتلىق خۇشاللىق ئېلىپ كەلگەندەك ئىدىم. شارا-پەتخان ئانىمۇ ئۇزاققىچە يېنىمدا ئولتۇردى. مەن بۇ ئاخشام ئاپامنىڭ يېنىدا بىرىنچى تاڭنى ئاتقۇزغۇچە، غېنى ماڭا يازمىغان ئىككى ئىشتىن خەۋەر تاپتىم. بىرىنچىسى، ئاكامنىڭ قوشنا يېزىدىن ئۆزىگە لايىق تېپىپ، ئاددىيغىنا بىر چىنە چاي بىلەن ئۆيلىنىۋالغانلىقى ئىدى. ئۆيىمىزدە پايپەتەك بولۇپ يۈرگەن ياشقىنا بىر ئايال مېنىڭ يەڭگەم ئىكەن. ئىككىنچىسى، رىسا-لەتنىڭ ئاياغ مەھەللىگە تۇرمۇشقا چىقىپ كەتكىنى ئىدى. ئاخ-شام ئۇنىڭ شاراپەتخان ئانا بىلەن بىللە كىرمىگىنى ئەنە شۇنىڭ-دىن ئىكەن. ئەتىسى غېنى بىلەن ئۇنىڭ يېڭى ھۇجرىسىدا بول-دۇم. ئۇ ئۆز تويىنى خۇددى رىقابەت قىلغاندەك، رىسالەتنىڭ ياتلىق بولۇپ كېتىشى بىلەن بىر ۋاقىتقا ئورۇنلاشتۇرغاچقا، مېنى چاقىرىشقا ئۇلگۈرمەپتۇ. ئۇنىڭ ئايالى مەستۇرەم يۇمىلاق

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

كەلگەن، يۈزلىرى گۆشلۈككىنە چوكان ئىكەن. ئۇ مېنى ئەدەپ بىلەن قارشى ئېلىپ، رەسىم - قائىدە بىلەن كۈتۈۋالدى. شۇ- نىڭدىن ئېتىبارەن بىز ئۆز ئادەملەرگە ئايلاندۇق.

x x x

رەنانىڭ تويى ئاياغلاشقىنى بىلەن ئۇ توغرىدىكى گەپلەر تېخى تۈگىمىگەنىكەن. بۇ ھەقتە ھەدەم ماڭا ناھايىتى ئېچىنىش- لىق بىر مەنزىرىنى سۆزلەپ بەردى. ئەمما، ئۇ مېنى رەنانا- ئالاقىدار ئىشلار بىلەن ئەيىبلىمىدى. ئېھتىمال، ھەدەم «ئۆت- كەن ئىش ئۆتتى» دەپ ئويلىسا كېرەك. بىراق ئۇنىڭ ئىچ - باغرى دەرد - ئەلەم بىلەن توشۇپ كەتكەنىدى. ھەدەم ماڭا ھېلىقى مەنزىرىنى ئۆزىنىڭ ئۆيىدە چۈشلۈك غىزادىن كېيىن، ئازادە قالغاندا سۆزلەپ بەردى.

— رەنانىڭ تويى توي ئەمەس، خۇددى بىر ھازا بولدى! — دېدى ھەدەم سۆزىنىڭ بېشىدىلا، — توي تۈگىگۈچە مېنىڭمۇ يۈرەك - باغرىم قان بولۇپ كەتتى. يىراق - يېقىندىكىلەرنىڭ تاپا - تەنىسىنى ئېيتايمۇ تېخى! ھەممىدىن ماڭا تويىنىڭ ئۈچىنچى كۈنىدىكى ئىش قاتتىق كەلدى. ئۇ كۈنى بارمىسامۇ بوپتى- كەن. قوشنىلار يۇرۇڭ، دېسە ئۆكاڭنى كۆتۈرۈپ كېتىپ قاپتى- مەن. قارىسام، بىز ئاياللار ئولتۇرغان ئۆيدىن بەزىلەر سىرتقا چىقىپ كىرىۋاتىدۇ. نېمە ئىشكىن، دېسەم رەنانى يوقلاپ چىقى- ۋاتقانلار ئىكەن. چىرايىنىڭ ئۆڭۈلى يوق كىرىپ كەلگەن تۇرسۇنخان ئاستا يېنىمغا كېلىپ: «رەنا دېرىزىسى سىرتقا قارايدى- غان ئۆيدە ئاغرىق، بېشىنى چېكىلەپ يېتىپتۇ. ئاياللار كى- رىپ يوقلاپ چىقىۋاتىدۇ. مەن كىرىۋېدىم، ھۆركىرەپ يىغلاپ كەتتى. ئاستىلا يېنىپ چىقتىم. كىرىپ يوقلاپ قويسىڭىزچۇ؟ سىزنىمۇ ھەدەم دېسە، ھالى قالمايتتىغۇ؟» دېدى. مەن ئۆكاڭ-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

نى كۆتۈرگىنىمچە، ئاياللارنىڭ ئارىسىدىن ئاستا سۈغۇرۇلۇپ چىقتىم.

ھەدەمنىڭ سۆزى مەشەرگە كەلگەندە، كېكىردىكىگە بىر نەرسە تىقىلغاندەك بولۇپ، يىغلامسىراپ توختاپ قالدى. ئۇ كۆزىدىن مۆلدىرىگەن چىققان ياش تامچىلىرىنى كۆڭلىكىنىڭ يېڭى بىلەن سۈرتتى. مەن ۋەقەنىڭ ئاخىرىنى بىلىشكە ئالدىرىدىم. كۆڭلۈمدىكىنى بىلگەندەك، ھەدەم سۆزىنى داۋام قىلدى:

— مەن ئۇ بالىنىڭ ماڭا ئېسىلىپ يىغلايدىغانلىقىنى نەدىن بىلەي، ئىشكتىن كىرىپ، ئەمدىلا يېنىغا بېرىپ: «ھەنا!» دېيىشىمگىلا، تەتۈر قاراپ ياتقان قىز ئورنىدىن تۇرغىنىچە، تىزلىنىپ تۇرۇپ بوينۇمنى قۇچاقلىۋېلىپ، ئاللا — توۋا قىچقىرىپ يىغلاپ كەتمەسمۇ، نېمە قىلارىمنى بىلمەي قالدىم. ئۇكاڭمۇ قورقۇپ يىغلاپ، بىر قىتقاسنى ئون قىلىۋەتتى. ھەنانىڭ كۆزى يىغلىغان بىلەن ئاغزىدىن چىقىۋاتقان سۆزلەرنى ئاڭلاپ چىدىيالماي قالدىم: «جېنىم ھەدە، ماڭا ئېگە بولالمىدىڭلارغۇ، قېرىنداش قىلىۋالمىدىڭلارغۇ؟ مېنىڭدىنمۇ ئاجىزمۇسەن، ھېلى بولسىمۇ كېچىكمەيتتىڭغۇ! ماڭا ئىچىڭلار ئاغرىسا بولمامدۇ؟ قاراپ تۇرۇپ، مېنى ساغا يەم بولغان يېتىم چۈجىدەك تاشلىۋەتىڭلارغۇ! . . .» ئۇ قىزنىڭ گېپىنى قويۇپ، يۈرىكى تاشتىن پۈتكەن ئادەم بولسىمۇ چىدىيالمايدۇ. مەنمۇ ئۇن سېلىپ يىغلاپ كەتتىم. ئاڭغىچە ئېچىنغلىق تۇرغان دېرىزىدىن ئىنىسى ئەسقەر ئېتىلىپ كىرىپ كەلمەسمۇ، ھەدىسىنى قۇچاقلاپ ئۇ بالىمۇ يىغلاپ كەتتى. مەن ئەمدىلا ئۆزۈمنى رەنادىن ئاجرىتىۋېدىم، ئۇ ئىككىسى يىغلاپ ئۆينى بىر ئالدى. ئۇكاڭنىڭ يىغىسىغا نەدىن قاراي، ئۆزۈمنىمۇ باسالماي قالدىم. ئەتىمالىم، بۇ ۋاقىت — چۈشىنى ئاڭلاپ قالغان بولسا كېرەك، شۇ ھامان رەنانىڭ شەھەردىن چىققان ھېلىقى ياش كىچىك ئاپىسى تۆرىخان كىرىپ كەلدى —

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ده، ئىنسىنى بىر قولتۇقىغا، سىڭلىسىنى بىر قولتۇقىغا قىسىپ ئۇمۇ يىغلىغىلى تۇردى. بىر ھازادىن كېيىن تۆرىخان ئاجرىدى. ياغاللا خۇدايىم، ھېلىقى ئايال ئالدىمغا دېۋەيلەپ كېلىپ، كۆز ياشلىرىنىمۇ سۈرتمەستىن ماڭا ۋارقىرىغىلى تۇردى. دېگەن گەپلىرى يادىمدا قالماپتۇ. ئەيتاۋۇر جېنىمدىن ئۆتۈپ كەتكەنلىرىنى ئۇنتۇماپتىمەن. قەۋەتلا تىلى ئاچچىق ئايال ئىكەن. زۇۋاندارلىغچۇ تېخى: «نېمانچە ھاكاۋۇر خەقسىلەر؟ سىڭلىمنىڭ يۈزىدە يامىقى، بويىندا ئۈلىقى بارمىكەن؟ ئۆزۈڭلارنى بۆلەكچىلا ئاسمانغا ئېسىپ كەتتىڭلارغۇ؟ ئىنىڭلارنىڭ بىز بىلمەيدىغان ئالتۇن كوكۈلىسى بارمىدى يا؟ كىشىنىڭ ئۇۋالدىدىن قورقمايدىغان قانداق ئادەمسىلەر؟... بىر ئىنىڭىزنى بەلىيەلمەيدىغان كىشى بۇ يەرگە كىرىپ، يەنە نېمىگە كۆز يېشى قىلىپ يۈرەتتىڭىز؟» دېدى. ئەيتاۋۇر، ئېيتمىغان گېپى قالمىدى. قارىسام، بالانىڭ چوڭىغا قالىدىغاندەك تۇرىمەن، ئاڭغىچە باشقا ئاياللارمۇ ئوپۇر - توپۇر بولۇشتى. مەن ئۇكاڭنى كۆتۈرگىنىمچە ئۆيدىن چىقىپ، ئۇلارنىڭ چېيىغىمۇ قارىماستىن ئۇدۇللا يېنىپ كەلدىم.

— قوي، — دېدى ھەدەم سۆزىنىڭ ئاخىرىدا، — سېنى دەپ مەنمۇ بىر تالاي ئاھانەت ئاڭلىۋالدىم. ئۇنىڭ ئۈستىگە: «بىر ئىنىڭلارغا گەپ يېگۈزەلمىدىڭلار!» دەپ، بىزنى ئەيىبلىگەنلەرمۇ ئاز ئەمەس، دېمىسىمۇ، تۆرىخانىنىڭ ئېيتقانلىرى توغرا، بىراق تەقدىر پېشانىگە پۈتۈلگەن ئىشقا مېڭ قاقشىغان بىلەنمۇ بىكار ئىكەن!

ھەدەمنىڭ سۆزىنىڭ ئاخىرىدا يەنىلا مېنى ئەيىبلەش تەلەپپۇزى بار ئىدى. مەن بىر ئېغىزمۇ جاۋاب قايتۇرمىدىم. پۈتۈن ئىشىم ئاڭلاپ ئولتۇرۇشلا بولدى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بىر كۈنى كەچلىك تاماقتا ئاپام يەڭگەمنىڭ ئالدىدىلا ھەسرەت چەككەندەك قىلىپ:

— بالام، شۇنداق قىلىپ رەنا ياتلىق بولۇپ كەتتى. ئەمدى سەن بىزگە قانداق كېلىن ئەكېلىپ بېرەرسەنكىن؟ — دېدى. مەن زۇۋان سۈرمەي جىم ئولتۇرۇۋالغاندىن كېيىن، سۆزگە سۆز ئۇلانمىدى. بىر ئازدىن كېيىن غېنى كەلدى، ئۇي يەنە جانلىنىپ كەتتى، ئۇ ئىچكەركى ئۆيدە رەنا ھەققىدە ئەمدىلا ھېكايە قىلىشقا باشلىغاندا، ئۇنى ھەدەمدىن ئاڭلىغانلىقىمنى باھانە قىلىپ توختىتىپ قويدۇم. شۇنداق بولسىمۇ، غېنى يەنە ئىككى ئىشنى قوشۇمچە قىلدى، ئۇنىڭ بىرى، رەنانىڭ توي كۈنلەرنى تامامەن يېغلاش بىلەن ئۆتكۈزگەنلىكى، قىزلارنىڭ رەناغا تولىمۇ ئېچىنغانلىقى ھەققىدىكى ۋەقە ئىدى. ئۇ:

— قۇلىقىڭ قىزىغان بولسا بىلگەنسەن، مەھەللىنىڭ قىزلىرى سېنى نامەردلىكتە قارغاشتى! — دېدى. ئىككىنچىسى، ھەدەم رەنانى يوقلاپ كىرگەندە، رەنانىڭ ھەدەمگە: «ھەدە، مېنى قۇتقۇز، مەن تېخى ئىپپەت - نومۇسۇمنى يوقاتمىدىم!» دېگەنلىكى ئىدى. ھەدەم بۇنى ماڭا سەل سىلىقراق تىل بىلەن ئېيتقاچقا، ئانچە ئېرەڭ قىلمىغانىكەنمەن. غېنى بۇ «ئاخبارات» لارنىڭ ئاخىرىدا، رەنانىڭ ھازىرقى جىسمانىي ھالىتى ئۈستىدە گەپ ئېچىپ:

— رەنا ھازىر ئۆيدە، ئۇزاق بولدى ئاكىلىرى ئەكېلىۋالىدى، ئېلىشىپ قاپتۇ. موللىغا ئوقۇتتى، باخشىغا ئويناتتى. كار قىلمىدى، ئەمدى دوختۇرغا داۋالىتىۋاتىدۇ، بىرئاز ياخشىلىنىش تەرىپىگە مېڭىپتۇ، دەيدۇ، — دېدى.

— بولدى غېنى، — دېدىم مەن، — ئۇ ئىشلارنى ئەمدى ئۇنتۇيلى، يەنە قايتا سۆزلەشنىڭ زۆرۈرىيىتى يوق، كەتكەن ئىش كەتتى، ئۆتكەنگە سالاۋات!

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مېنىڭ بۇ سۆزلىرىم پەقەت رەنا ئۇچۇن ئېچىلغان غېنىنىڭ ئاغزىنى بېسىش ئۇچۇنلا ئىدى. ئەمەلىيەتتە، رەنانىڭ بايىقى جىسمانىي زەئىپلىكىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، ۋۇجۇدۇم لەرزىگە كەلگەنىدى. چۇنكى مېنىڭ رەنا بىلەن بىر مەسلەك، بىر نىيەت-تىن چىقمىغانلىقىم — ئۇنىڭ رەقىبىم ئىكەنلىكىنى چۈشەن-دۈرمەيتتى. ئەكسىچە، مەن ئۇنىڭ ئۆز جۈپلىرىنى تېپىپ، بۇ دۇنيادىن بەختلىك ئۆتۈشىنى، تەقدىر كىشىلەرگە ئاتا قىلىدىغان خاتىرجەملىك ۋە كۆڭۈل خۇرسەنلىكلىرىدىن ئۇنىڭمۇ مەڭگۈ بەھرىمەن بولۇشىنى تىلەيتتىم. مەن رەنادىن قاچقان بىلەن مۇنچىلىك ئەقىلدىن ئاداشمىغانىدىم. مەن ئۇنى مەڭگۈ ئۆز دوستلىرىم قاتارىغا يازاتتىم. قەلبىمنىڭ زىلزىلىگە كېلىشى ئەنە شۇنىڭدىن ئىدى.

غېنى مېنىڭ رايىمغا قاراپ جىم بولدى - دە، يانچۇقلىرى-نى ئاقتۇرۇپ، دەرھال بىر تال تاماكا ياساپ چەكتى، ئۇ قورسىقىدىكى گەپلەرنىڭ ھەممىسىنى تاماكا ئىسىغا ئايلاندۇرۇپ چىقارماقچى بولغاندەك ھە دەپ ئىچىگە تارتاتتى. ئۇنىڭدىن رەنا-نىڭ ئاقىۋىتى ھەققىدە ئېچىنىشلىق ۋەقەلەرنىڭ يۈز بېرىشىنى مۆلچەر قىلغاندەك ھالەت كۆرۈنۈپ تۇراتتى.

مەن بۇ قېتىممۇ مەھەللىدە ئۇزۇن تۇرۇشنى بىئەپ ھېس قىلدىم. رەنا، بەلكىم مېنىڭ كەلگەنلىكىمنى ئاڭلىمىغاندۇ؟ ئەگەر ئاڭلىغان بولسا، ئۇنىڭ يەنە قانداق كۆڭۈلسىزلىكلەرنى كەلتۈرۈپ چىقىرىشىنى تەسەۋۋۇر قىلىپ بولمايتتى. شۇڭا، مەن ئۆكتەبىر بايرىمىنى ئۆتكۈزدۇم - دە، يولغا چىقتىم.

بۇ قېتىم مەندە، بولۇپمۇ رەنانىڭ «ئېلىشىپ قالغان» لىقىغا نىسبەتەن قاتتىق ئېچىنىش پەيدا بولدى.

بۇ مەن ئۇنىڭ تويىدىن ئىلگىرى ئويۇمغا كەلتۈرۈپ باقمى-غان بىر ئىش ئىدى. شۇڭا، ئۇنىڭ ئۇرۇق - تۇغقانلىرىدا ماڭا بولغان لەنەتلەرنىڭ تېخى تۈگىمىگەنلىكى تۇرغانلا گەپ ئىدى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئۆلمەس ئۇمىدلەر

ئۇمىد ـ بەختسىزلىكنىڭ ئىككىنچى جېنى.
ـــ گىيوتې

مەن بۇ قېتىم ئائىلىگە بېرىپ كەلگەندىن بۇيان ئارىدىن توپتوغرا يەتتە ئاي ئۆتتى. قىش ئوتتۇرىسىدا غېنىمدىن بىر پارچە خەتمۇ تاپشۇرۇۋالدىم. ئۇ رەنانىڭ قىش بېشىدا ساقايغانلىقىنى، ئەمما كىمدىندۇر مېنىڭ كۆزدە كېلىپ قايتقانلىقىمنى ئاڭلاپ قېلىپ، بۇنى ئۆزىدىن قاتتىق سۇرۇشتۇرگەنلىكىنى بايان قىلغانىدى. بولۇپمۇ، رەنانىڭ خاتىرىسى تولۇق ئەسلىگە كەلگەنلىكى ھەققىدىكى خەۋىرى ئېچىنىشلىرىمنى پەسەيتتى. رەنانى «ئېلىشىپ قالدى» دېگەن سۆزنى ئەمدى مەڭگۈ ئاڭلىماسلىقنى خالايتتىم.

قارا قىش ئاياغلىشىپ، باھار ئاللىقاچان جاھانغا يېشىل تون ياپقان، قۇشلار ئۆزلىرىنىڭ يېڭى ئەۋلادلىرى ئۈچۈن ئۇۋا تەييارلاۋاتقان مەزگىل ئىدى. مانا شۇ كۈنلەرنىڭ بىرىدە مەن رەنادىن بىر قېتىمدىلا ئىككى پارچە خەت تاپشۇرۇۋالدىم. كېيىن مەلۇم بولدىكى، بۇ خەتلەرنىڭ بىرى ئىككىنچىسىنىڭ داۋامى ئىدى. بۇ ئىككىسى رەنانىڭ بەشىنچى خېتىگە تەئەللۇق بولۇپ، ئۇنىڭدا يېزىلغۇسى دەرد ـ ئەلەملەرنى مەن خەتنى ئاچماي تۇرۇپ تەسەۋۋۇر قىلىپ بولدۇم. شۇڭا خەتلەرنى ئۆزۈم خالىي بولالمايدىغان زەربىگە ئۆزۈمنى تۇتقانچە، بىرىنىڭ كەينىدىن بىرىنى ئېچىپ ئوقۇدۇم. ئۇلار مۇنداق يېزىلغان ئىدى:

«ئەختەم!

سىز ئوقۇۋاتقان بۇ قۇرلارنى ئاۋۋالقى خەتلەرنىڭ ئەمەس،

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بەلکی رەنانىڭ کۆز يېشىنىڭ داۋامى، دەپ بىلگەيسىز. ھاياتلا ئىکەنمەن، ئۇنى توختىتىۋېلىشقا قادىر ئەمەسمەن. ئەختەم، سىزگە خەت يازمىغىنىمغا توپتوغرا بىر يىل بوپتۇ. بۇ ئون ئىککى ئاي ئىچىدە مېنىڭ بېشىمدا نېمە تۈگمەنلەرنىڭ چۆرگـ-لىگەنلىکىنى بەلکىم يا بىلەرسىز، يا بىلمەسسىز. ھېلىقى مېنى يىغلىتىدىغان باھار يەنە کەلدى. کاککۇکلار يەنە سايرىدى. مەن ھەممىنىلا مۇڭ - زار بىلەن کۈتۈۋالدىم. راست، بۇ بىر يىل ئىچىدە مەن سىز بىلەن تۇرسۇنخان ھەدەمنىڭکىدە کۆرۈشتۇم. لېکىن، يىغلاپ سىزنى ئېرىتەلمىدىم. سىز ئۆيدىن چىقىپ کەتکەندىن کېيىن، مەن ئەنە شۇ يىغىنىڭ داۋامى بىلەن يەردىن بېشىمنى کۆتۈرگىنىمدە، ئالدىمدا ئېتىکى بىلەن کۆز ياشلىرىنى سۈرتۈۋاتقان تۇرسۇنخان ھەدەم تۇراتتى. مەن ئۇنىڭ بوينىغا ئېسىلىپ يەنە قانچە ۋاقىت يىغلىغانلىقىمنى بىلمەيمەن. ئېـ-سىت، شۇ کۈنى ئويلىغانلىرىمنىڭ ھەممىسىنى دەۋالغاندەك قىلغانىدىم. کېيىن ئەسلىسەم، دېيەلمىگەن تالاي گەپلىرىم قاپـ-تۇ. ئۆيگە چىقىپ يەنە کېچىچە ئېسەدەپ چىقتىم.

ئەختەم، بىلەمسىز؟ بۇلتۇرقى باھار، سىزنىڭ پۈتۈن ئۆمـ-رىڭىزگە بىر تال گۈل بولۇپ يارىشىش، ۋايىغا يەتکەن ياشلىـ-قىمنى شۇ مەقسەتتە سىزگە تەقدىم قىلىش ئۈمىدلىرىم مەندە تەبىئىي جۇشقۇنلاپ تۇرغان چاغدا کەلگەنىدى. ئۇ چاغدا، مەن بۇ ئۈمىدنىڭ پاجىئەگە ئۇچرىمايدىغانلىقىغا ئىشىنەتتىم. بۇ يىلـ-قى باھارچۇ؟ ئۇ باھار ئەمەس، ياشلىقىمدىن خازانلار تۆککەن کەچ کۈزنىڭ ئۆزى! ئەختەم، بىراۋ بىلەن بولغان ئاشۇ نىکاھـ-تىن کېيىنکى نەچچە کۈنلەرنىمۇ مېنىڭ پۈتۈن جىسمانىي تىـ-رىشچانلىقلىرىمغا تايىنىپ، يەنىلا سىزنى ساقلاش - کۈتۈش بىلەن ئۆتکۈزگەنلىکىمنى بىر ئۆزۈمدىن باشقا خۇدا بىلىدۇ، بىر ھەدىڭىز! گېپىمنى چۈشەنمەي قالماڭ؛ مەن تۆت - بەش کۈنـ-گىچە سىزگە تارتىشىپ، ئۆزۈمنىڭ قىزلىق نومۇسۇم بىلەن

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

تۇردۇم. توۋا دەيمەن، ئۆز ئۆمرۇمدە بولىدىغان ئاشۇ تۇنجى كېچىنى پەقەت سىزگىلا مۇناسىپ دەپ ھېسابلاش، مېنىڭ كاللامدا ناھايىتى قاتتىق ئېتىقادقا ئايلىنىپ كەتكەنىكەن. ھېكايە، رىۋايەتلەردە بېشىغا كۈن چۈشكەن مەندەك قىزلارنىڭ پېشانىسىنى ئاللانىڭ قانداقتۇر، غايىۋانە بىر كۈچلەر بىلەن ئوڭشىۋەتكەنلىكى ھەققىدىكى ۋەقەلەرنى كۆپ ئاڭلىغانمەن. سىزگە تارتىشقان ئەڭ ئاخىرقى سائەتلەردە مەن شۇلاردىنمۇ ئۈمىد كۈتتۈم. ئۇ قىسسەلەرنىڭ تامامەن رىۋايەتلىكى راست بولدى. باشقىسى يالغانىكەن! ئاخىر تەقدىرگە تەن بەرمەي، سىزگە تارتىشىپ تۇرغان كۈنلەر مېنى كېسەلگە ئايلاندۇرۇۋەتتى. ھەدىڭىز مېنى ئەنە شۇ ھالىتىمدە يوقلاپ كىردى. ئەلەمگە چىدىماي ھەممىنى دەۋەتتىم. ئەختەم، ئويلاڭا، قىز بالا ئۈچۈن بۇنىڭدىنمۇ قاتتىق كۈن بولامدۇ؟ بۇنىڭدىنمۇ ئارتۇق شور پېشانىلىك بولامدۇ؟

مەن ئۆزۈمنىڭ بۇ دۇنيادا بەختسىز يارالغانلىقىمغا پەقەت شۇنىڭدىن كېيىنلا تولۇق ئىشەندىم. مەن سامانده‌ك سۇلدۇم. غەيرىي بىراۋنىڭ ھۇجرىسىدا بولۇپ قالدىم. بۇ ھالمۇ ئۇزاق داۋام قىلمىدى. قاتتىق ئاغرىپ يىقىلدىم. ئاڭلىدىمكى، سىز مەھەللىگە كېلىپ كېتىپسىز. ئەختەم، سىزگە مەھەللىدە مەن توغرۇلۇق پاراڭ قىلىپ بەرگەن بىرەر ئىنسان چىقمىغانمىدۇ؟ ئېيتىڭا، مېنىڭ پەقەت سىزدىن تاپقان مۇشۇ كېسەل، مۇشۇ بەختسىزلىكلىرىم ئۈچۈن يۈرىكىڭىز ئازراقمۇ ئېچىشمىدىمۇ؟ يۈرىكىڭىز زادى قانداق يۈرەك؟ ھېلىمۇ ساقىيىپ قالدىم. ئەمما كاللام جايىغا كەلگەن ھامان ئەڭ ئاۋۋال يادىمغا سىز كەلدىڭىز. شۇنىڭ بىلەن ھېلىقى ئۈمىد يەنە قوزغالدى. ئىشىنەمسىز؟ زېمىن ئۈستىدە بىزنىڭ كۆلەڭگىمىز يەرگە چۈشۈپلا تۇرىدىكەن، مەن ئۇ ئۈمىدتىن ئۆزۈمنى ئاجرىتىۋالمايمەن.

ئەختەم، «چىن قەلبىمدىن» دېگەن روماننى ئوقۇغان بول-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

غىيىتتىڭىز؟ ئۇنىڭدىكى گىرونە دېگەن ئايال ئۆز سەرگۈزەشتىلە-
رى ئارقىلىق ئاخىرقى ھېسابتا كىشى ھاياتىنىڭ باشتا ئۆزى
ئويلىغاندەك بولۇپ چىقمايدىغانلىقىنى تونۇپ يەتكەن. ئۇ ئۆمۈر-
دىن ناھايىتى توغرا خۇلاسە چىقارغان. مەن ئۇنىڭغا ئاپىرىن
ئوقۇيمەن. بۇ خۇلاسە ماڭا تولىمۇ ياب كېلىدۇ. بىراق، مېنىڭ
تارتقانلىرىم باشقىلارنىڭكىدىن كۆپ ئېشىپ كەتتى. شۇڭا، دا-
دام بولسا مۇنچە خارلانماس ئىدىم، ئاپام بولسا مۇنچە زارلانماس
ئىدىم، دەيمەن.

ئەختەم، مېنىڭ ئوت - ئۇۋالىمغا قالدىڭىز، ئەگەر بىر
ياش قىزنىڭ پاك ئەقىدىسىنى قەدىرسىز قالدۇرغان بىر يىگىت
قىيامەت كۈنى راستلا دوزاخقا كىرىدىغان بولسا، ئۇ ھالدا مې-
نىڭ سىزنى جەننەت ئىچىدە كۆرەلىشىم مەڭگۇ ناتايىن! ياق،
مەن ئۆزۈمنىڭمۇ جەننەت بەندىسى ئىكەنلىكىمدىن قاتتىق گۇماڼ-
لىنىمەن. چۈنكى مەن بېھىشكە لايىق بەندە بولسام، گۇناھسىز
بولۇشۇم كېرەك؟ گۇناھسىز بولسام، خۇدايىم مېنى نېمىشقا
ئۆز مەقسەتلىرىمگە يەتكۈزمىدى؟ نېمىشقا ياشلىق گۈلۈمنى قارا
بورانلارغا تۇتۇپ بەردى؟!! نېمە ئۈچۈن مېنى ئالدىڭىزدا شۇنچە
قەدىر - قىممەتسىز قىلىۋەتتى؟ شۇڭا، بەزىدە قىيامەتتىمۇ
دوزاخقا گىرىپتار بولۇپ قالارمەنمۇ؟ دەپ، تىرىك تۇرۇپ ئەندە-
شە قىلمەن. ئېيتمىڭا ئەختەم، ئەگەر دوزاخ ئىچىدە ئۈچرىشىپ
قالساقمۇ يەنە مېنىڭدىن قېچىپ يۈرەرسىزمۇ؟ ياق ئەختەم،
راستىمنى ئېيتسام، سىز ئۈچۈن ئاخىرەتتە يامان جاي تىلىگىم
يوق. بۇ تارتقۇلۇق مېنىڭ بىلەنلا كەتسۇن. بۇ ئوتلاردا مەنلا
كۆيۈپ ئۆتەي، ماڭا پەقەت تىرىك كۈنلىرىمدە مەن ئۈچۈن
ئېچىنغان ئازغىنە ئاۋازىڭىزلا كېرەك، ھازىرقى ئەھۋالىم،
ئېيتمىساممۇ، سىزگە بەلگىلىك: مەكتەپكە تېخى بارمىدىم،
مەن مۇشۇ كۈنلەردە «گۆر ئوغلى» داستانىدىكى ھىلال ئاي
بىچارىنىڭ ئاكىسى ۋە ئېرى ئۇنى تاشلاپ ئۆز ئېلىگە كېتىۋىدە،

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئۇلارغا قاراپ ناله - زار ئىچىده ئېيتقان نەزمىسىدىكى:

تاغلارنىڭ بېشى قاپلانغان تۇمانغا،
يۇرىكىم لىق تولدى قىپقىزىل قانغا.

دېگەن ئىككى مىسرانى ئەسكە ئالىمەن. بۇ بەيىت شۇ كۈنلەردە مېنىڭ ۋۇجۇدۇم ئۈچۈن ئىنتايىن ئۈيغۇن تەسۋىر بولۇپ تۇر-ماقتا.

ئەختەم، خېتىم ئۈزىراپ كەتتى. بىراق دەيدىغانلىرىمنى تېخى دەپ بولمىدىم. سىزگە ساقلىق تىلەيمەن.

رەنا»

مەن خەتنى ئوقۇپ چىققاندىن كېيىن يەنە بىر ھازاغىچە ئىچىنىش ئىچىده ئازابلاندىم. بىراق رەنانىڭ مەندىن كۈتكەن «ئىچىنىش» نىڭ دەرىجىسى مۇنداق ئاددىي ئەمەس، بەلكى ئۇمىد ۋە بەخت مەنىسىگە ئىگە ئىدى. يەنىلا مەندىن ئۆزىگە تەقدىر داش-لىق تەلەپ قىلاتتى. قولۇمدىن ئەلۋەتتە بۇ كەلمەيتتى. لېكىن، ئۇنىڭ تارتقان دەردلىرى راست، يازغانلىرى ئورۇنلۇق ئىدى. مەن ئۇنىڭ بۇ خەتلىرىنىمۇ ئاجايىپ مۇھەببەتنىڭ خاتىمى سۈپە-تىده ساقلىنىۋاتقان ئىلگىرىكى خەتلەرگە قوشۇپ قويدۇم.

x x x

ھەرقانچە دېگەن بىلەنمۇ، مەندىكى رەنانىڭ بولغان ئىچىنىش پەزىلەتكە بولغان مۇھەببەتتىن ئەلۋەتتە ئۈستۈن ئەمەس ئىدى. شۇڭا مەن بۇ يىل پەزىلەت بىلەن بولغۇسى توي مەرىكىمىزنىڭ تەييارلىقىغا ئوتتەك قىزغىنلىق بىلەن قەدەم باستىم. بۇ مەسلە-ھەتنى ئۇلارنىڭ بۇ يىلقى يازلىق كۇرسىدا جەزملەشتۈرمەك-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

چىندىم. ئەمما، ئويلىمىغان يەردىن ۋىلايەتكە قاراشلىق بىرنەچچە ناھىيىلەرنىڭ يازلىق ئۆگىنىشى شەھەردە ئويۇشتۇرۇلىدىغان بولۇپ قالدى. بۇ مەن ئۈچۈن ئاز - تولا بولسىمۇ، قولايسىزلىق ۋە كۆڭۈلسىزلىك ئىدى. چۈنكى، پەزىلەت بىلەن كۆرۈشۈش ئۈچۈن شەھەرگە بېرىشىم لازىم ئىدى. ئالدىنقى يىللاردىكىدەك يازلىق ئۆگىنىش ۋاقتىدا ھەربىر كەچنى دېگۈدەك بىللە ئۆتكۈزىدىغان شېرىن پۇرسەتلەر ئەمدى يوق ئىدى. شۇنىڭ ئۈچۈن يازنىڭ مېۋىلىرى شەھەرگە تۆكمە بولغان تازا ئەلۋەك كۈنلەرنىڭ بىرىدە ۋېلىسىپىتكە مىنىدىم - دە، شەھەرگە كەتتىم.

بۇگۈن ماڭا شەھەر باشقىچە ئاۋاتلىشىپ كەتكەندەك بىلىنىپ كەتتى. قايسىبىر قىزلارنى كەينىدىن پەزىلەتكە ئوخشىتىپ قالغىنىمدا، ئۇ كوچا شەھەرنىڭ مەركىزىدەك سېزىلگەندىن تاشقىرى، ئۇنىڭ ھەممە بۇلۇڭ - پۇچقاقلىرىدىنمۇ پەزىلەتنىڭ يېقىملىق ھىدى كەلگەندەك بولاتتى.

بۇ قېتىم مەن ئەڭ ئاۋۋال بۇ ھېكايىدە بايان قىلىنمىغان بىر دوستۇمنى ئىزدەپ تېپىشىمغا توغرا كەلدى. ئۇنىڭ سۆيگىنىمۇ شۇ كۈرستا ئىدى. مەن دەسلەپكى سۈرۈشتۈرۈشلىرىمگە بېرىلگەن ئىشەنچسىز جاۋابلارغا ئاساسەن، ئامالسىز ئەڭ بۇرۇن شەھەرلىك سىنەن مەكتېپىگە باردىم. مەكتەپ دەرۋازىسىدىن كىرىپ، ئوقۇتۇش بىناسىغا ئەمدىلا قەدەم باسقىنىمدا، بىنادىن ئوقۇتقۇچى تۇغقىنىمنىڭ نەسىردىنكام چىقىپ قالدى. ئۇنىڭ بىلەن قىزغىن كۆرۈشتۇم. بۇ قىسقا دىدارلىشىشتا مەن ئۇنىڭدىن بايىقى دوستۇم رۇستەم بىلەن ئۇنىڭ سۆيگىنى مەلىكەنى سورىدىم. ئۇلار بۇ يەردە يوق بولۇپ چىقتى. مەن نەسىردىنكام بىلەن خوشلاشماقچى بولۇپ تۇراتتىم، بىنادىن ئەكبەر چىقىپ كەلدى. ئۇنىڭ رەنانىڭ ئاكىسى بولۇشى سەۋەبلىك بىرئاز ھودۇققان بولسامۇ، ئەمما چاندۇرماسلىققا تىرىشىپ، سىڭىنغان دوستىلارچە كۆرۈشتۇم. ئۇ ئەسلىدە مېنى ئىككىنچى قېتىم دېرىز-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

زىسىدىن كۆرۈپ قالغانىكەن. مەن ئۇنىڭ بىلەن كۆرۈشكەن شو
مىنۇتلاردا، ئۇنىڭمۇ بىر چاغلاردا رەنا بىلەن مېنىڭ ئارامغا
بۆسۈپ كىرمەكچى بولغان ئۇرۇنۇشلىرىنى ئىختىيارسىز ئەس-
لەپ ئۆتتۈم. ئەلۋەتتە ئۇ ۋەقەلەرنىڭ ئەكىبەرنىڭ كۆز ئالدىدىنمۇ
يەنە بىر قېتىم ئۆتمەسلىكى مۇمكىن ئەمەس. لېكىن، ئۇ ئىشلار
ئاللىقاچان ئۆتمۈش بولۇپ قالغانىدى. ئۇمۇ كەينىمدىن ھېلىقى
جىددىي خەتنى يازمىدى. مەنمۇ جاۋاب بەرمىدىم. شۇڭا، بۇگۈن
ھەر ئىككىلىمىز باللىق ۋە ياشلىقتىكى دوستلۇق ئەقىدىلىرى-
مىز بىلەن مۇئامىلە قىلىشقا ھەقلىق ئىدۇق. مەن ئۇلار بىلەن
خوشلىشاي، دەپ تۇرغاندا، ئارقا تەرىپىمدە قانداقتۇر بىر ئاياغ
تىۋىشى ئاڭلانغاندەك قىلدى. بۇ خۇددى ئارقىمىزدىن تۇيدۇرماي
كېلىۋاتقان بىراۋنىڭ سېزىلىپ قالغان ئاياغ شەپىسىگە ئوخشايتە-
تى. قايرىلىپ كەينىمگە قارىدىم. كۇتۇلمىگەندە، بىزدىن تەخ-
مىنەن يىگىرمە مېتىر نېرىدىكى قارا دوسكىنى ئۆزىگە دالدا
قىلىپ رەنا تۇراتتى. ئۇنىڭ ئۇچۇن ئۇدۇل كېلىپ مەن بىلەن
كۆرۈشۈش ئەلۋەتتە ئەپسىز بولاتتى. ئەگەر رەنانىڭ تويىدىن
ئىلگىرىكى ئەسەبىي مەزگىللىرى بولسا، ئۇ بۇ يەردە ھەرگىز
قارا دوسكىنى ئاكىسىدىن دالدا قىلىپ تۇرمىغان بولاتتى. كە-
شىلەر ئەمرىدە بولۇپ قالغانلىقى ئۇنىڭدىكى جۇرئەتكە چۇشەك
سالغانىدى. ئەمما، ئۇنىڭ ماڭا يازغان ئىككى پارچە خېتىنىڭ
ئومۇمىي مەزمۇنىدىن قارىغاندا، ئۇنى دوسكىنىڭ دالدىسىدا ئۆ-
زىنى ئارانلا تۇتۇپ تۇرىدۇ، دېيىشكە بولاتتى. كىم بىلسۇن،
ئۇ شۇ تاپتا دېڭىز دولقۇنلىرىدەك ئوخچۇپ تۇرغان قەلب ھاياجا-
لىرىنى باسالمايۋاتىدىغاندۇ؟ كىم بىلسۇن؟ كونا ئەقىدىلىرى ۋە
بۇ ئەقىدىلىرىنىڭ قەدىرسىز قالدۇرۇلغانلىقى سەۋەبىدىن كې-
لىپ چىققان كۆڭۈل ئازابلىرى قىينىۋاتىدىغاندۇ؟ يىغا ياماشقا-
دۇ؟

مەن گەرچە رەناغا يېنىپ قارىماي، ئەكىبەرلەر بىلەن پاراڭ-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

لىشىپ تۇرغان بولساممۇ، لېكىن يۈرىكىم دۈپۈلدەپ ئۇرۇپ، يۈزلىرىم ھۆپپىدە ئوت ئالغاندەك بولۇپ كەتتى. تىلىم كالۋالداشىپ، سۆزلىرىمۇ قولاشماي، ئۆز راۋانلىقىنى يوقاتقاندى. مېنىڭ بۇ سارىاسىمىلىك روھىي ھالىتىمنى ئۇلار ئاللىقاچان بايقاپ بولغاندەك قىلاتتى. ئالا ئەتلەس كۆڭلەك كىيگەن رەنا ھېلىلا كېلىپ، مېنىڭ ئالدىمدا كۆز يېشى قىلىدىغاندەك تۇيۇلاتتى. مەن مۇشۇ ئالاقزادىلىك ئىچىدە ئارقامغا يەنە بىر قايرىلدىم. ئۇ ئەمدى بىزگە يېنىنى قىلىپ ئوچۇق تۇراتتى. ئۇ بەزىدە بانتىلىۋالمىدىغان قويۇق، قارا چېچىنى ئىككى تال ئۆرۈۋالغان بولۇپ، بۇ قېتىم ماڭا ئۇنىڭ كەينىگىرەك سېرىپ تېڭىلغان قىزغۇچ كاپىرىن ياغلىقى تۇگۇل، ھەتتا تارغاقلىرىدىن تارتىپ ئوچۇق كۆرۈندى. ھەر ئىككىلا قېتىم ئۇنىڭ كۆزلىرى مېنىڭ كۆزلىرىم بىلەن يالت قىلىپ ئۇچرىشىپ قالدى. ئۇنىڭ ھېلىقى ئاق ئۆرۈكتەك مەڭزى ئىلگىرىكىدەك سۈزۈك ئەمەس ئىدى. بۇ ئۇنىڭ ئاللىقاچان قىزىق دەۋرىنى تاماملىغانلىقىنى كۆرسىتىپ تۇراتتى. ئۇنىڭ كەڭ ئەتلەس كۆڭلەك كىيگەنلىكى بولسا، ئۇنىڭ ئۆزىمۇ «سەزمىگەن» ھالدا بىر بوۋاققا ھامىلدار ئىكەنلىكىنى چۈشەندۈرەتتى، مەن ئىككى قاراشتا بايقىغان بۇ مەنزىرىلەر مېنى ئۇنىڭ ئالدىدا گۇناھكاردەك ھېس قىلدۇردى.

مەن ئەكىبەرلەر بىلەن خوشلىشىپ، ئۇدۇل كوچىغا ماڭدىم. دەرۋازىغا يېتىپ بېرىپ، كەينىمگە قايرىلغىنىمدا، رەنا ھېلىقى قارا دوسكىنىڭ يېنىدا گويا نېمە قىلارىنى بىلمەي، ھاڭۋېقىپ قالغان كىشىدەك ماڭا قاراپ تۇراتتى. شۇ تاپتا ئۇنى مۇشۇ بىنا ئوچۇن مەخسۇس قاتتۇرۇلغان چىرايلىق ھەيكەلگە ئوخشىتىشقىمۇ بولاتتى. نەسىردىنكام بىلەن ئەكىبەرمۇ تېخى بىنا ئىشىكىدە ئىدى. ئېھتىمال، رەنا شۇلار تۇپەيلىدىن ماڭا يېقىنلىشىشقا ياكى كەينىمدىن چىقىشقا پېتىنالمىغان بولسا كېرەك. شۇڭا مەن ئامال بار شۇلارنىڭ ئاشۇنداق تۇرۇپ تۇرۇشىنى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

تىلەيتتىم. بۇ مېنى رەنانىڭ ئارتۇقچە ئاۋارىچىلىكلىرىدىن خا
لىي قالدۇراتتى.

x x x

يەكشەنبە كۈنۈم ناھايىتى كۆڭۈللۈك ئۆتتى. بىز دوستلار
بىلەن باغ سەيلىلىرىدە بىللە بولدۇق. خاتىرە ئۈچۈن رەسىملەر-
گە چۈشتۇق. دوست - بۇرادەرلەرنىڭكىدە مېھمان بولۇشتۇق.
كوللېكتىپ پائالىيەتلەردىن باشقا، يازنىڭ سالقىن كېچىلىرىدە
پەزىلەت بىلەن ئايرىم دىدارلىشىشقىمۇ مۇڭەپپەق بولدۇم. مۇن-
داق تەنھا ئۈچرىشىشلاردا، مەن ئاۋۋال سۆيگۈ، ئاندىن سۆز سو-
رايتتىم - دە، ئۇنى ئۇزاقتىن - ئۇزاق باغرىمغا باساتتىم. بىزنىڭ
لەۋلىرىمىز ئىختىيارسىز جۈپلىشىپ قالاتتى.

مەن بۇ قېتىم پەزىلەت بىلەن تويىمىزنىڭ مەسلىھەتىنىمۇ
پىشۇردۇم. بىز ئۆكتەبىرنىڭ بەشىدا بىر ياستۇقتا باش قويۇش
قارارىغا كەلدۇق. مەن بۇ شېئىرىن ئۈچرىشىشنىڭ لەززىتىنى
سۈرگەنچە پەزىلەت ۋە باشقا دوستلاردىن ئايرىلىپ شەھەردىن
قايتماق بولدۇم.

دۇشەنبە كۈنى، شەھەردىن ئايرىلىشىشنىڭ ئالدىدا بازار
ئارىلىدىم. كۆتمىگەندە، ئالدىمدىن ئەللىك مېتىر نېرىدا ئۇياق -
بۇياققا قاراپ كېلىۋاتقان رەنانى كۆرۈپ قالدىم. شۇ ھامان
ۋېلىسىپىتىنى چۈشتۈم - دە، خۇددى تايغاندىن قاچقان توشقان-
دەك ئۆزۈمنى كوچىنىڭ چېتىدىكى رېمونتخانىنىڭ دالدىسىغا
ئالدىم. گويا ئۇنىڭ ئىچىدە ۋېلىسىپىت رېمونت قىلدۇرۇۋاتقان
كىشى سۈپىتىدە، ئىشىكتىن رەنانىغا كۆز سېلىپ تۇردۇم. ئۇ
يېنىمدىن ئۆتكەن ھەربىر ئادەمگە قاتتىق دىققەت قىلغان ھالدا
كېلىۋاتاتتى، مەلۇمكى ئۇ ئۆگىنىشكىمۇ قاتناشماي، كىشىلەر
ئارىسىدىن مېنى ئىزلەپ يۈرەتتى. بۇ ھال گويا مېنى رەنا

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

رېمونتخانىدىن سوڕەپ چىقىدىغاندەك تۇيۇلۇپ كەتتى. مەن ئۆ-زۇمنى تېخىمۇ دالدىغا ئالدىم. پەقەت رەنا ئۇزاپ كەتكەندىن كېيىنلا، كوچىغا چىقىپ ۋېلىسىپىتكە مىنىدىم - دە، ئۇ كەلگەن ياققا قاراپ يولغا راۋان بولدۇم. شۇ قېچىشتا توختىماي مە-كتىپ، پەقەت شەھەرنىڭ قارىسى كۆزدىن غايىب بولغاندىلا ۋېلە-سىپىتتىن چۈشكەنلىكىم ھېلىمغىچە يادىمدىن چىقمايدۇ.

x x x

مەن خىزمەت ئورنۇمغا قايتىپ كېلىپ بەش كۈندىن كېيىن رەنانىڭ ئالتىنچى خېتىنى تاپشۇرۇۋالدىم. بۇ رەنانىڭ كۆڭۈل-سىز تويىدىن ئىلگىرىكى ۋە كېيىنكى پۈتۈن كەچمىش سەرگۈ-زەشتىلىرىنى ماڭا يەتكۈزۈپ تۇرۇۋاتقان، ئارزۇ - ئارمانلىرىنى جاكارلاۋاتقان خەتلىرىنىڭ يەنە بىرى ئىدى. مەن خەتنى ئازاب ئىچىدە ئاچتىم:

«ئەختەم!

يوقلايدىغانلارنى يوقلاپ، ماڭا قارىغىزنىمۇ كۆرسەتمەي قايتتىڭىز. ھەر كىشىنىڭ سايىسى ئۆزى بىلەن بىللە بولىدىغان ئىش ئىكەن. ئۇنداق بولمىسا ماڭا سايىڭىزنى تاشلاپ كېتىشكە-غۇ ئۇنار ئىدىڭىز، دەيمەن. ياق، خاتالىشىۋاتىمەن، سىز ئۇ-نىڭغىمۇ قىيمايتتىڭىز. چۈنكى مەن تەقدىر - قىسمەتتە ئۆز ئارمانلىرىنىڭ ھېچقايسىسىغا يېتەلمەيدىغان ئىنسان بولۇپ يا-رالغان. ئۇنداق بولمىسا، شۇنچە تەلمۈرگىنىمگە قارىماي، مېنى قارا دوسكىنىڭ يېنىغا تاشلىغانچە چىقىپ كېتەرمىدىڭىز؟ ھا-لىڭ نېچۈك؟ دەپ ئىككى ئېغىز ئەھۋال سوراپ قويىسىڭىز، زۇۋاننىڭىز تۇتۇلۇپ كېتەرمىدى؟ ئاكاملارنىڭ ئالدىدا مېنى شۇنچە خارلىغىچە، بىر پىنھان يەرگە ئاپىرىپ ئۆلتۈرۈۋېتىپ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

چىقىپ كەتسىڭىز ياخشى ئەمەسمىدى؟ تەقدىر شۇنداقلا بولىدۇ-
غان بولسا، مەن ھامان سىزنىڭ دەردىڭىزدە ئۆلۈمەنغۇ؟ ئەخ-
تەم، مېنىڭ دوسكىنىڭ يېنىدىن قايسى ۋاقىتتا، قانداق قىلىپ
بىناغا كىرىپ كەتكەنلىكىمنى بىلمەيسىز. كىرگەندىن كېيىن
بىلدىم. ئاكام بىلەن نەسىردىنكاملا ئەمەس، بەلكى باشقا ئوقۇت-
قۇچىلارمۇ بايقاپ تۇرغانكەن. مېنىڭ ھالىمغا ئىچىنغان دوست-
لىرىمدىن رىزۋان:

ــ ئورنىغا كەلمەيدىغان ئىشقا نېمانچە ئۆزىڭىزنى ئۇپرە-
تىسىز؟ ئەمدى قويۇڭ، ئۇ ئىشلارنى كۆڭلىڭىزدىن چىقىرىۋە-
تىڭ، ــ دېدى. مەن ئۇنىڭغا كۆزلىرىمدىكى لىق ياش بىلەن
جاۋاب بەردىم. ئەختەم، ئۇلار ياخشى كۆڭۈل بىلەن سۆزلەيدۇ.
ئەمما ئۇلار مېنى بىر يۇرەكسىڭ سەۋدايىلىق بىلەن باشقۇرۇپ
تۇرىدىغانلىقىنى بىلمەيدۇ. ئۇلار مەندەك مۇھەببەت پاجىئەسىگە
گىرىپتار بولغانلار ئەمەس، شۇڭا «كۆڭۈل» دېگەن بۇ سىرلىق
دۇنيانىڭ ھۆكۈم ۋە ھېكمەتلىرىنى چۈشەنمەيدۇ. ئۇلارغا مېنىڭ
سىزگە غايىبتىن باغلىنىپ كەتكەنلىكىمنى چۈشەندۈرۈپ ئولتۇ-
رۇشنىڭ ھاجىتى يوق!

ئەختەم، مېنىڭ دۇشەنبە كۈنى چۈشكىچە شەھەر كوچىلە-
رىنى قانداق ئىزلەپ يۈرگەنلىكىمنى بىلمەيسىز. مەن كۆزۈم-
نىڭ قارىسى يەتكەنلىكى جايلاردىن سىزنى ئاقتۇردۇم. ئايلانمە-
غان كوچىلىرىم قالمىدى. كۆرگەن بولسىڭىز، سەۋدايى بولۇپ
قاپتۇ، دەيتتىڭىز. ئەپسۇسكى، سىزنى ئۇچرىتالمىدىم. ئەسلە-
دە يەكشەنبە كۈنى ئىزلىسەم، سىزنى تېپىش ماڭا مۇنداق مۇش-
كۈل بولمايتتى. لېكىن بۇ كۈنى سىز ئەلۋەتتە باشقىلار بىلەن
ئىدىڭىز. ئەختەم، ئىشەنسىڭىز مەن ئۇ كۈنى ياتاقتىن چىقماي،
ئەلەم بىلەن قان يۇتۇپ ئولتۇردۇم.

ئۇنىڭسىزمۇ مېنى قاقشاتقان ئىشلار ئاز ئەمەس. تۇنۇگۈن
چوڭ يېغىندىن قايتىپ، رىزۋانلار بىلەن بولغۇسى مەھبۇبىڭىز

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

پەزىلەتنىڭ ياتقىغا باردۇق، نېمىشقىدۇر، ئۇ قىز مېنىڭ كە-رىشىم بىلەنلا ئوخشايسىزلىنىپ كەتتى. بايقىشىمچە، مەن ھەممە كەچمىشلىرىم بىلەن ئۇ قىزغا مەلۇم بولۇپ قالغاندەك تۇرىمەن. توۋا دەيمەن، پەزىلەتنىڭ چىراي شەكلىنى باشقىچە تەسەۋۋۇر قىلىپ يۈرگەنكەنمەن. ئىش مېنىڭ ئويلىغىنىمدەك ئەمەس-كەن. كۆڭلىڭىزگە كەلمىسۇن، ياتقىمىزغا قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، رىزۋانلار پەزىلەتنىڭ تەقى - تۇرقى ھەققىدە مۇنازىرىگە چۈشۈپ كەتتى:

— ۋاي خۇدايىم، كۆزىدە گۆھىرى يوق ئىكەنغۇ؟ — دەيتتى بىرسى.

— كىم بىلىدۇ، ئەختەمگىمۇ ئۇ قىزنىڭ ياققان بىر يېرى بارۇ؟ ئۇنداق بولمىغاندا، مەڭزىدىكى بىر تال مېڭىنى دېمىسە، قالغان يېرىنىڭ بىزنىڭ رەنادىن قىلچىمۇ ئارتۇقچىلىقى يوق ئىكەن! — دەيتتى يەنە بىرسى.

— چىرايلىق چىرايلىق ئەمەس، سۆيگەن چىرايلىق، دېگەن گەپنى ئاڭلىغانمۇ سىلەر؟ — دەيتتى يەنە بىرى، — كۆڭۈل دېگەن شۇنداق نەرسە، كىشىنىڭ كۆڭلى كىشىنىڭ ئالقىندا ئەمەس.

بۇ گەپلەرنى ئاڭلاپ مەن چىداپ تۇرالماي، كېكىردىكىمگە بىر نەرسە تىقىلغاندەك بولۇپ، تالاغا چىقىپ كەتتىم. ئەختەم، مەن پەزىلەتتىن قۇسۇر تېپىپ، سىزنى ئازابلىماقچى ئەمەس-مەن. ئويلىغانلىرىمنى قويماي يېزىپ ئادەتلىنىپ قاپتىمەن. مەندە باشقىچە ئوي يوق. قايلىمەن، ئۇ يەنىلا مەندىن بەختلىك! بۇ قىزنىڭ ئوڭ مەڭزىدىكى مېڭىنىڭ خاسىيىتىمىكىن، دەپ ئويلايمەن. ھەرقانچە ھەسەت قىلغىنىم بىلەنمۇ بىكار. كىمنىڭ ئۆز ئاغزىدىكى كەمپۈتنى تۆكۈرۈۋېتكۈسى كېلىدۇ، دەيسىز؟ سىز ئالۋەتتە، ئۇنداق قىلمايسىز. ئەمما، نېمىشقىدۇر، شۇنى ئويلە-سامىلا ئىچ - ئىچىمدىن ئۆرتىلىمەن. يازغان خەتلىرىم ئاز كەل-گەندەك، سىز بىلەن يەنە بىر يۈزمۇيۈز دىدارلىشىپ، ئىچ -

قارنىمنى بوشىتىپ، قاتتىق يىغلىۋالغۇم كېلىدۇ. بۇ قېتىم سىزنى خۇددى شۇ مەقسەتتە ئىزدەپ يۈرگەن بولسام كېرەك، دەيمەن. ئېيتىڭا ئەختەم، پۈتۈن ئارزۇ - ئارمانلىرىمنىڭ ۋەيران بولغانلىقىنى كۆرۈپ تۇرۇپ، ئەمدى كۆڭلۈم ئۇچۇن بولسىمۇ، تۆت ئېغىز زارىمنى تىڭشاشقا راۋا كۆرمەمسىز؟ خېتىم ئۇزىراپ كەتتى. سىزگە بەخت تىلەپ، سىزدىن ئۆلسىمۇ ئۇمىدى ئۇزۇلمەيدىغان

رەنا»

x x x

مەن رەنانىڭ خېتىنى تاپشۇرۇۋېلىپ ئۇزاق ئۆتمەي، كۇرس ئاخىرلىشىپ، پەزىلەت شەھەردىن قايتىپ چىقتى. مەن بۇ قېتىممۇ ئۇنىڭغا رەنانىڭ خېتىنى كۆرسەتمىدىم. ئۇ ئۆزىمۇ ئانچە خۇشخۇي ئەمەس ئىدى. ئۇنىڭ كۆڭۈل غەشلىكىنىڭ سەۋەبىنى سورىدىم. ئۇ رەنانىڭ دوستلىرىنىڭ ئالدىدا سوغۇق مۇئامىلىگە ئۇچرىغانلىقىنى، باشقىلارنىڭ نەزىرىدە رەنانىڭ نەسۇبىسىنى بۇلاپ كەتكەن گۇناھكارغا ئايلىنىپ قالغانلىقىنى ئېيتتى. بىراق، ئۇنىڭ بۇ پەرىشان ھالى مېنىڭ تەسەللىرىم بىلەن كۆپ ئۆتمەي غايىب بولدى. رەنانىڭ دوستلىرى ئۇنى گۇناھكار ھېسابلىغان بولسا، مەن ئۇنى تەلتۆكۈس گۇناھسىز-لاشتۇردۇم، ھەتتا ئۆز بەخت - تەلىيىمنىڭ بىردىنبىر ئاساسچىسى سۈپىتىدە ئۇنىڭغا مەدھىيىلەر ئوقۇدۇم. بىز بۇ قېتىم بولغۇسى تويىمىز توغرىسىدا تېخىمۇ ئىچكىرىلەپ مەسلىھەتلەشتۇق. ئۇ خىزمەت ئورنىغا قايتتى. مەن بولسام توي تەييارلىقىغا تۇتۇش قىلدىم.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

x x x

توي ئۆزىنىڭ ماددىي تەييارلىقىدىن باشقا يەنە مۇرەككەپ رەسمىيەت تەييارلىقلىرىغىمۇ ئىگە ئىدى. مەسىلەن، مەن ئەڭ ئاۋۋال يېزامغا بېرىپ، يۇرت - جامائەتنى بىر چىنە چايغا چاقىرىپ، تويغا تەكلىپ قىلىشىم لازىم. بۇ ناھايىتى مۇھىم بىر ئىش. مەن ئەنە شۇ مەقسەتتە سېنتەبىرنىڭ بېشىدا يېزىغا باردىم. بۇ قېتىم مەھەللىگە بېرىشىم ماڭا ھېچقانچە خۇشاللىق بەخش ئەتمىدى، ئەكسىچە غەم - قايغۇ بىلەن خىجالەتچىلىككە ئەسىر قىلىپ قويدى. ئاپام بىچارىنىڭ كېسىلى كۈنسېرى ئېغىرلىشىپ كېتىۋاتىپتۇ. ھەدەم ئىككى ئائىلىنىڭ مۇشەققىتى بىلەن تېخىمۇ پۈچۈلىنىپ كېتىپتۇ. ئۇرۇق - تۇغقان ۋە تۇر-سۇنخان ھەدىگە ئوخشاش يېقىنلارنىڭ رەنا توغرىسىدىكى ماڭا بولغان كۆڭۈل ئاغرىقلىرى ئۇلارنىڭ چىرايىدا بۇلۇتلۇق ئاسمان-دەك ئەكس ئېتىپ تۇراتتى. ئۇنىڭ تېگىدە پۈتمەس - تۈگىمەس نەپرەتنىڭ قار - يامغۇرلىرى يوشۇرۇنغانىدى. بۇ سېنتەبىر ماڭا بۇ يېزىدا خۇددى قىشتىن دېرەك بېرىدىغان ئاچچىق شامالدار ئۇچۇپ تۇرغان كەچ كۈزدەك تۇيۇلۇپ كەتتى. مەن بولسام، ئاپئاق دالادا ئاللىقانداق ئاۋازلار چىقىرىپ، شۇنداپ تۇرغان تەنھا شۇاققا ئوخشايتتىم.

ئائىلىدىكىلەر مېنى يەنىلا ئانىلىق، قېرىنداشلىق كۆيۈم-لىرى بىلەن قارشى ئالدى. لېكىن، بۇ ئۆيگە تېزرەك باشپاناھ بولۇشۇم توغرىسىدىكى ئۇمىدلەر ئۇلاردا ئاللىقاچان سۇسلاشقان-دى. شۇنداق بولسىمۇ مەن ئۇلارغا يۈرتنى تويغا تەكلىپ قىلىش نىيىتىدە كەلگەنلىكىمنى ئېيتتىم. ھەممىسى قوبۇل كۆردى. جۈملىدىن، كەم دېگەندە ئەھلى - مەھەللىگە بۇ ھەقتە بىر چىنە چاي قۇيۇش توغرىسىدىكى رەسمىيەتكە بولسىمۇ، پايپېتەك بو-لۇپ تەرەددۇت قىلىشتى. لېكىن، بۇ ئىش بېجىرىلىشتىن ئىكى-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

كى كۈن ئىلگىرى مەن ئىچكەركى ئۆيدىن ھەدەمنىڭ يىغا ئاۋازلىرى سۆزلەۋاتقان ئاۋازىنى ئاڭلاپ قالدىم:

— بولدى ئەمدى، بۇ ئۆينىڭ دەردىنى تارتقۇچىلىكىم قالمىدى. سەن يالغۇز مېنىڭلا ئەمەس، باشقىلارنىڭمۇ ئاپىسى. سېنى باقىدىغان ئاكامنىڭ ئەھۋالى ئەنە، بىر خوتۇننى ئېلىپ، ئۆي ئايرىپ سېنى تاشلاپ چىقىپ كەتتى. مۇنۇ بالاڭ بولسا، جاھاننىڭ تۆرىدىن بىرىنى ئالمەن، دەپ قوپتى. يېنىڭدىكى بالىلىرىڭنىڭ ساڭا قاراۋاتقىنى ئاۋۇ تۇرسا، ئەختەم قانچىلىك ھالاۋەت قىلماقچى؟

— مېنىڭ نېمە ئامالىم بار دەيسەن؟ ئاپام دېسە، خۇدا ئىنساپىنى بەرسە، يۆتكىلىپ كېلىپ، كۆزۈم يۇمۇلغۇچە ئوسۇزلۇقۇمنى بېرەر، كەلمىسە ئۇنىڭغا نېمە دېگۈلۈك! — دەيتتى ئاپام.

— ھەممىسى ئۆزۈڭدىن ئۆتكەن! — دېدى ھەدەم ئاچچىقلاپ، — ئەسلىدە باشتىلا ئوقۇشقا ئەۋەتمەيدىغان ئىش ئىدى. ئۇنىڭ رىزقىنى ياقا يۇرتلاردا قىلىپ قويغان ئۆزۈڭ. بالام ئوقۇشقا بارىدىغان بولدى دەپ، يولغا سالغۇچە پۇت - قولۇڭ يەرگە تەگمەي، خۇددى ساڭا بىر يەردىن ئات - تۆگىگە ئالتۇن ئارتىپ كېلىدىغاندەك قىلىپ كېتىۋىدىڭ، مانا ئاخىر قانداق بولۇپ چىقتى؟ «تەقدىر» دېگەن بىلەنمىچۇ، ھەممە ئىشىڭ بىر سەۋەبى بولىدۇ. مانا مۇشۇ سورۇقچىلىقىڭ ھەممىسى سېنىڭدىن بولدى.

— ئەمدى مېنى قانداق قىل دەيسەن؟ ماڭا نېمانچە چېچىلىسەن؟ مېنى ئۆز كېسىلىمنىڭ دەردىنى تارتقىلى قويساڭچۇ! ئاپام، دېسەڭ كېلىپ بىر چىنە قاينات سۇيىڭنى بەر، بولمىسا ئاۋۇال خۇدايىم، ئاندىن قالسا، كىچىك بولسىمۇ ئىنىلىرىڭ بار.

ئاپام بۇ گەپلەرنى ئەلەم بىلەن ئېيتتى. لېكىن، ھەدەم

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

تېخىلا رايىدىن قايتماي، نەشتەردەك سانجىلماقتا ئىدى:

— ھە، ئاكىلىرىمنى، ئىنىلىرىمنى ھەممىسىنى كۆرۈڭا-تىمەن، ئەمدى ئاۋۇ كىچىكلىرىنىڭمۇ بىرىنى ئوقۇشقا، بىرىنى سوقۇشقا ئەۋەتسەت. تازا راھەت كۆرىسەن! مېنىڭ ئەمدى چە-دىغۇچىلىكىم قالمىدى. جانلىرىم ئېقىپ كەتتى!

مەن پېشايۋاندا ئارتۇقچە تىڭشاپ تۇرالمىدىم. تاشقىرىقى ئۆينىڭ ئىشىكىنى ئاچقىنىمدا، ئىچكەركى ئۆيدىكى گەپ - سۆزلەر توختىدى. مەن ئىچكىرىگە قەدەم باسقىنىمدا، ھەدەپ كۆزلىرى ياش يۇقى ھالدا ئۆيدىن چىقتى - دە، باغ ئارىلاپ ئۆز ئۆيىگە كەتتى. سارايدىكى كارىۋاتتا ياتقان ئاپام مېنى كۆ-رۈپ تېخىمۇ قاتتىق يىغلاپ كەتتى. كۆڭۈلسىزلىكلەر ئاساسەن مېنىڭ ئۇستۇمدە بولۇۋاتقىنى ئېنىق بولغاچقا، مەن ئۇچۇن ئاپامنىڭ يىغلاشلىرىنىڭ سەۋەبىنى سوراش ھاجەتسىز ئىدى. شۇنداق بولسىمۇ ئاپام يىغلاپ تۇرۇپ دېدى:

— نېمە ئىشكىن، دەپ قالمىغىن بالام، يەنىلا سېنىڭ گەپ - سۆزلىرىڭ! ئىككى ئۆينىڭ مۇشەققىتى ئۇنىڭغا ئېغىر كېلىپ، ھەممە ئاھانەتنى ماڭا قىلىۋېتىپ كەتتى. ئاپام دېسە، كېلىپ - كېتىپ قاراپ تۇرار، ئاپام دېمىسە، كېسەل ياتمەن، نېمە چارەم بار؟

ئاپامغا قاراپ مېنىڭمۇ كۆڭلۈم بۇزۇلۇپ كەتتى. ئەمما، ھەدەمنى ئەيىبلىگۈم يوق ئىدى. ئەكسىچە، ئۇنىڭغا يەنىلا ئېچە-ناتتىم. شۇڭا، يەنە تۆت ئېغىز چىرايلىق گەپ قىلىپ، ئۇنىڭ خاپىلىقىنى قايتۇرماقچى بولدۇم. ئىچىمدە: «ھەدە، ئاز ۋاقىت چىداپ تۇرغىن. چوقۇم پات ئارىدا كېلىنىڭنى ئېلىپ، ئائىلىگە قايتىپ كېلىمەن» دەيتتىم. بىراق، ئۇ كېلىنىنىڭ ئاپام ۋە قېرىنداشلىرىنىڭ ھالىدىن قانچىلىك خەۋەر ئالالايدىغانلىقى ما-ڭىمۇ گۇمان ئىدى. ھەدەمنىڭ تەلىپى بويىچە ئېيتقاندا، كېلىن بۇ ئائىلىدە شۇنداق خىزمەت قىلىشى لازىم ئىدىكى، بۇنىڭغا

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئۇلار رەنانىڭ قولدىن كەتكىنىگە قىلغان پۇشايمانلىرىنى تامامەن يېغىشتۇرۇۋالمىدىغان بولۇشى ئۆلچەم قىلىناتتى. شۇنداق بولسىمۇ، مەن ئاپامنىڭ يېغىسى سەل پەسەيگەندىن كېيىن:

— ئاپا، ھەدەم كېلەمدۇ؟ — دەپ سورىدىم.

— ئاچچىقلاپ كەتكەن ئادەم كېلەمدۇ، بالام! — دېدى ۋە، — كەلمىسە ئۇزۇنغا چىقسۇن! — دەپ قوشۇپ قويدى. ئاپام، ھەقىقەتەن قاتتىق رەنجىگەنىدى. كەچتە مەن ھەدەمنىڭكىگە بېرىپ، ئەتە يۇرتقا چاي بېرىش توغرىسىدا ئۇلار بىلەن مەسلەھەتلەشتىم. ئاكام قىزغىن ئىدى. ھەدەمۇ ھېچنەرسىنى چاتۇرمىغاندەك قىلىپ، ھەممە تەييارلىقلارنىڭ پۈتكەنلىكىنى ئېيتتى. ئۇ ماڭا يەنىلا شۇنچىلىك تەبىئىي مۇئامىلە قىلدىكى، گويا ئاپام بىلەن ئۆزى ئوتتۇرىسىدا بولۇپ ئۆتكەن ئىشلارنىڭ راستلىقىغا ئىشەنگىم كەلمەي قالدى. ياق، ئۇ ماڭا ياكى قېرىنداشلىق كۆيۈمىنى يەتكۈزۈۋاتاتتى، ياكى ئاپام بىلەن بولغان «ئېغىز جەڭ» لىرىنى ئاكامدىن يوشۇرۇۋاتاتتى. ئەڭ بولمىغاندا، يەنىلا مېنى ئاياۋاتاتتى.

x x x

ئەتىسى كەچكىچە بىز يۇرتقا داستىخان سېلىش بىلەن بولدۇق. كەچتە ياشلارغا چاي بېرىشكە توغرا كەلدى. ئەپسۇسكى، مېنىڭ بايقىشىمچە، شۇنداق مۇھىم كۈنلەردە بۇ ئائىلىگە ھەدەم بىلەن ئاپام ئوتتۇرىسىدىكى كۆڭۈل ئاغرىقى ھۆكۈمرانلىق قىلىپ، تويىنىڭ باشلىنىشىغا خاس خۇشاللىقلارنى باش كۆتەرتمەيدىغاندى. ھەدەم ئاپامغا كۈن بويى زۇۋان سۈرمەي، چىراي ئاچماي يۈردى. ئاپامۇ ئىككى سورۇننىڭ داستىخىنى يېغىلىپ، ھەدەم ئۆيگە قايتىپ كەتكۈچە ھېچنېمە يېگىلى ئۇنىماي يېتىۋالدى. بۇ ھال مېنى قاتتىق ئازابلىدى. مېنىڭ مەرىكەم

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

توي ئەمەس، هازا بولۇپ باشلانغاندەك قىلاتتى. ئۆيدە پەقەت ئاكىلىرىملا ئوچۇق - يورۇق يۈرەتتى.

كەچتە ياشلار بىزنىڭكىگە يىغىلىشتىن ئىلگىرى شاراپەتخان ئانىنىڭكىگە چىقىپ، توي - مەرىكەمگە ئاپامنىڭ ئورنىدا بېرىپ قاتنىشىپ، باش مۇرەببە بولۇپ بېرىشقا رەسمىي يوسۇندا يەنە بىر قېتىم تەكلىپ قىلدىم. بۇنى ماڭا ئاپام بۇيرۇغانىدى. شاراپەتخان ئانا خۇشاللىقىدىن تەسىرلىنىپ يىغلۇەتتى.

— ئۆز ئاپاڭ ئورنىغا كۆرگىنىڭگە رەھمەت جېنىم بالام! — دېدى بىچارە ئايال كۆز يېشىنى ئېرتىپ تۇرۇپ، — قېرىپ قالدىم، ئۇزاققا بارالمايمەن. ھەدەڭلار بارسا، خۇدايىم بۇيرۇسا، ئۆز ئورنۇمدا رىسالەتنى ئەۋەتىمەن.

مەنمۇ «رەھمەت!» دېدىم. ئەمما رىسالەت بارمايتتى. بەرىنچىدىن، ئۇنىڭ ماڭا بولغان رەنجىشلىرىنىڭ تولۇق يۇيۇلۇپ كەتكەنلىكى ناتايىن ئىدى؛ ئىككىنچىدىن، ئۇ رەنانىڭ كۆزىچە مېنىڭ مەرىكەمگە قاتنىشىشى تېخىمۇ ناتايىن ئىدى. شۇنداق بولسىمۇ، مەن شاراپەتخان ئانىنىڭكىدىن بىر چىنە چاي ئىچىپ، خوشلىشىپ قايتىپ چىقتىم. مۇنۇ بەختسىزلىكنى قارىمامسىز! مەن ئائىلىدە دوستلىرىمنى ئۇزىتىپ بولۇپ، تېخى چارەك سائەت ئۆتمىگەندە، شاراپەتخان ئانىلارنىڭكىدىن تۇن قاراڭغۇسىدا كىشىنىڭ ۋۇجۇدىغا ئاللىقانداق سارىسىمىلەرنى سېلىپ، ئۇشتۇمتۇت كۆتۈرۈلگەن بىر يىغىنىڭ ئاۋازى چىقتى. ھەش - پەش دېگۈچە خەۋەر ئالدۇق: شاراپەتخان ئانا خۇپتەن نامىزىنىڭ جايىنا- مىزدا تۇيۇقسىز يىقىلىپ قازا قىپتۇ. بۇ مەن ئۈچۈن يەنە بىر ئوڭۇشسىزلىق بولدى. يېقىندىكى ئۇرۇق - تۇغقان، قوشنىلار- نىڭ يىغىسىغا كۆپ ئۆتمەي، رىسالەتنىڭ يىغىسىمۇ قوشۇلدى. ئۇ خۇدانىڭ نالىسىنى قىلماقتا ئىدى.

مەن يېرىم تۇنگىچە ئۇ يەردە بولۇپ، ئاندىن قايتىپ چىقتىم. سەھەردە بۇ ھويلىدىكى هازا مەنزىرىسى ئاخشامقىغا ئەسلا

ئوخشمايتتى. هويلىنى ئايلىنىپ يۈرۈپ يىغلاۋاتقان ئەر تۇغقان-
لارنىڭ يىغىسى مەرھۇمەنىڭ هايات ۋاقتىدىكى ياخشى تەسىر-
لىرىنىڭ پەۋقۇلئاددە زورلۇقىدىن دېرەك بېرەتتى. ئۇلار چىن يۈرە-
كىدىكى جىمى ياخشى سۆزلىرىنى خۇدانىڭ دەرگاهىغا كۆتۈتە-
قان بۇ ئېسىل ئايالنىڭ كەينىدىن ئېيتىپ قالماقتا ئىدى:

ــ يۈرتىنىڭ يېرىمى ئىدىكۈ ئانام! يۆلەنسەك يۆلىنكىمىز ئىدىڭ، يىقىلساق تىرىكىمىز ئىدىڭ ئانام!...

ــ تاغلار ئۆرۈلدى ئانام، باغلار بۇزۇلدى ئانام!

مەن هازىرلارنىڭ يۈقىرىقى يۈرەك سۆزلىرىنى ئاڭلاپ، ئۆزۈمنى يوقۇتۇپ قويدۇم. ئۇلارنىڭ بېلىدىكى ئاق بۇ ئۆلۈمنى تېخىمۇ سۈرلۈكلەشتۈرۈۋەتكەنىدى. مەن هويلىدىكى ئەرلەر بە-لەن كۆرۈشۈپ بولا ـ بولمايلا، پېشايۋاندا يىغا ـ زارە قىلىۋاتقان ئايالارنىڭ ئاۋازى بىردىنلا ئەۋج ئېلىپ كەتتى. بۇ خۇددى بىر خىلدا قاينىۋاتقان قازاننىڭ ئوتى كۈچەيتىلگەندە، پەۋقۇلئاد-دە تېشىپ كەتكىنىگە ئوخشايتتى. مەن بۇ ئاۋازلارنىڭ ئىچىدە ئەڭ ئاۋۋال رىسالەتنىڭ هەدىسى گۈهەرخانىنىڭ ئاۋازىنى پەرق ئەتتىم. ئۇلار مېنى كۆرۈپ قالغان ۋە ئانىسىنىڭ كەينىدىن ئېيتىپ قېلىۋاتقان سۆزلىرىگە مېنىڭ نامىمنىمۇ قوشۇپ يىغلە-ماقتا ئىدى:

ــ ئەختەم بالاڭ كەلدى ئانا! كۆزۈڭنى ئاچساڭچۇ ئانا!

ــ راستتىنلا كەتتىڭمۇ ئانا! رازىلىقىڭنىمۇ ئالالمىدىققۇ ئانا!

ئۇلار بىۋاستە ماڭىمۇ مۇراجىئەت قىلىپ يىغلايتتى:

ــ ئانىسىز قالدۇققۇ ئەختەم! سايىسىز قالدۇققۇ ئەخ-تەم!

ــ كىمنى «ئانا» دەيمىز ئەمدى؟ كىمگە مۇڭ ئېيتىپ، كىمگە يىغلايمىز، ئەمدى؟

ــ ئەختەم، دېسەڭ ئۆلۈپ تۇراتتىڭغۇ، ئانام، ئۆز بالاڭ-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

دەك كۆيۈپ تۇراتتىڭغۇ، ئانام! . . .

كۆزلىرىمنى ئاللىقاچان ئىسسىق ياشلار تورىۋالغانىدى. بولۇپمۇ، گۆھەرخان ھەدەم مېنى باغرىغا بېسىپ تۇرۇپ ئۇزاق يىغلىدى. مەن ئۇنىڭ باغرىدا خۇددى بىراۋدىن تاياق يېگەن بالىلاردەك ھۆڭرەپ يىغلاپ كەتتىم. مەن ئۇنىڭدىن ئاجرىغاندا، ھەدەمنىڭمۇ ئاق ياغلىق سالغان ئاياللار ئارىسىدا زارلاپ يىغلاۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ قالدىم. ھەدەم ئاللىقاچان شاراپەتخان ئانىنىڭ ئۆز قىزىغا ئايلىنىپ كەتكەن بولۇپ، گويا پۈتۈن ئېتەك پەشلەرنىڭ ھەممىسى كۆز ياشقا مىلەنگەندەك ئىدى. مەن بىر ھازا-غىچە ئۇن سېلىپ يىغلىدىم. مەن يىغىچىلار بىلەنلا بولۇپ قالماي، شاراپەتخان ئانىنىڭ ئۆزىتىش رەسمىيەتلىرى ئۇستىدە كېڭىشىۋاتقان جامائەت ئارىسىدىمۇ بولدۇم. ئۆيگە ئىككى سائەت كېيىن قايتىپ كىردىم. بۇ يەردىكى ئىش تېخىمۇ تەسرلىك ئىدى:

مەن پېشايۋانغا چىققىنىمدا، سارايدا كىمنىڭدۇر بىرنىڭ ئاپام بىلەن يىغلاپ قىلىشقان ئاۋازى ئاڭلاندى.

دېرىزىدىن قارىدىم، توۋا دەيمەن! ئاپام بىلەن ھەدەم ئېكەن. ھەدەم ئاپامنى كارىۋاتقا يۆلەپ ئولتۇرغۇزۇۋېلىپ، باش كۆزلىرىنى سىلايتتى. بەزىدە يۈزىنى ئاپامنىڭ يۈزىگە ياقاتتى. ئۇ سۆز ئارىلاش يىغلاپ، ئاپامغا سۆيۈنمەكتە ئىدى:

— مېنى كەچۈرگىن ئاپا! ئاپا دېگەننىڭ تىرىكلىكىدە قەدرىگە يەتمەك تەس ئىكەن. بىلمەپتىمەن، ئاپا! ئاپا دېگەن ئاشۇنداق بولىدىغان بولسا، سېنى زادى بېشىمدا كۆتۈرۈپ با-قاي. ئالدىنقى كۈنى نادانلىق قىلىپ، سېنى رەنجىتىپ قوي-دۇم، كۆڭلۈڭدىن چىقىرىۋەت ئاپا! — دەيتتى ئۇ.

ھەدەم ئاپام ئالدىدىكى پۈتۈن سەۋەنلىكلىرىنى كۆز ياشلىرى بىلەن يۇيۇۋاتاتتى. ئۇنىڭ يۈزى كۆز پەسلىدىكى يامغۇردا ھۆل-لەنگەن ئۇرۇك ياپراقلىرىغا ئوخشايتتى. شاراپەتخان ئانىنىڭ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئۆلۈمى ۋە ئۇنىڭ ئۈچۈن زارلاۋاتقانلارنىڭ ناله - پەريادى ھەدەمـ-
نىڭ يۈرەك باغرىنى يۇمشىتىپ، ئاپا ئالدىدا ئەيىبسىز پەرزەنت
بولۇشنىڭ ئىنتايىن زۆرۈرلۈكىنى، ئانىنى رەنجىتمىشنىڭ ئىنـ-
تايىن ئېغىر گۇناھ ئىكەنلىكىنى چوڭقۇر ھېس قىلدۇرغانىدى.
مەن بىر ئىشقىلا خۇشال ئىدىم. ئۇ بولسىمۇ، مېنىڭ بولغۇسى
تويۇم سەۋەب بولغان ھەدەم بىلەن ئاپام ئوتتۇرىسىدىكى نىزا -
ئاغرىنىشلارنىڭ تۈپتىن توگىگەنلىكى ئىدى.

مېنىڭ تويۇم مەرھۇمە شاراپەتخان ئانىنىڭ دەپنە مۇراسىـ-
مىدىن مۇھىم ئەمەس ئىدى. شۇڭا، مەن مەھەللىدە تۇرۇپ
قېلىش ۋاقتىمنى يەنە بىر ھەپتە كەينىگە سۈردۈم. بۇ ئاپامنىڭ
«شاراپەتخان كىندىك ئاناڭنىڭ يەتتە نەزرىنى ئۆتكۈزۈپ قايتـ»
دېگەن مەسلىھىتى بىلەن بولدى.

بۇ كۈنلەردە مەن رەنا توغرىسىدىكى خىياللاردىنمۇ خالىي
ئەمەس ئىدىم. خۇددى ئوۋچىدىن ئېھتىيات قىلغان توشقاندەك،
دەككە - دۈككە ئىچىدە يۈرەتتىم. ئۇنىڭ گەرچە، مەكتەپتىكى
ئوقۇتۇش ئىشلىرىغا ساغلام ئەقىل ۋە خاتىرجەم كۆڭۈل بىلەن
بېرىپ - كېلىپ تۇرۇۋاتقانلىقى مەن ئۈچۈن «رەنا يولدىن
يالتايدى» دېگەن ئويىنى شەكىللەندۈرسىمۇ، لېكىن ئۇنىڭ تېخـ-
چىلا ئۆزىنىڭ يېڭى ھۇجرىسىغا قايتىپ بارمىغانلىقى مېنى يەنىلا
ئەنسىزچىلىككە سالاتتى. بۇ تۇگۇچلەردىن ئازاد قىلىنمىغان
چىگىش يېپىقا ئوخشايتتى.

شۇنداق قىلىپ مەن شاراپەتخان ئانىنى ئۇزىتىپ، ئون
كۈن ئۆتكەندە قايتتىم. رەنا جىم ئىدى. بۇنىڭغا شۈكۈر قىلاتـ-
تىم. مەن تاش يولغا ماشىنا ساقلاشقا چىققاندا، رەنانىڭ ئالدىمـ-
نى توسۇپ چىقىشىدىن ئەندىشە قىلمىشقىمۇ بولاتتى. بىراق،
بۇنىڭغىمۇ ھاجەت قالمىغانىدى. ئۇنىڭ سەۋەبى: مېنى ئۇزىتىپ
چىققانلارنىڭ بىرى غېنى، بىرى ئىبراھىم، يەنە بىرى دەل
رەنانىڭ ئاكىسى ئەكبەر ئىدى. دېمەك، رەنا ئۈچۈن ھېلىقى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئىمكانىيەت بوغۇلغانىدى.

بەختكە قارشى مەن ئۇلار بىلەن تاشيولغا ئەمدىلا چىقىشمىغا، كەينىمدىن تۆۋەنكى مەھەللىدىن يەنە ئۈچ - تۆتەيلەن كىشى ئېسىلىۋالدى.

— نەچچە كۈن مۇسىبەتتە بولدۇق، كەپسەن - كېتىپسەن دېگۈدەك بولالمىدۇق. بۇگۈنمۇ يەنە ئازراق كېچىككەن بولساق، سەندىن ئايرىلىپ قالىدىكەنمىز. يۈر ئەمدى بىزنىڭ مەھەللىگە بېرىپ، بىر ئاخشام تۇنەپ، بىر چىنە قاينىقاسۇيىمىزنى ئىچىپ قايت! — دەپ تۇرۇۋالدى ئۇلار. ماڭا خېرىدار بولۇۋاتقانلارنىڭ ھەممىسى دوستلىرىم ئىدى. شۇڭا، ئۇلارنىڭ رايىغا باقماي بولمىدى. غېنى، ئەكىبەرلەرمۇ ئۇلارنى قوللىدى. «خېرىدارىڭ بولمىسا، زىبالىقىڭ نە ئەتىۋا» دېگەندەك، مەن ئۇلارنىڭ خېرىدارلىقىنى قەدىرلىدىم. شۇنداق قىلىپ، بىز ئاخىرقى كېچىنى تۆۋەنكى مەھەللىدە دوستۇم مۇسانىڭكىدە ئۆتكۈزدۇق.

ئەتىسى سەھەردە ئۆيگە قايتىپ كېلىپ، يەنە ماشىنا توسۇشقا يولغا چىقتىم. بۇگۈن مېنى ئاكام (ھەدەمنىڭ يولدىشى)، غېنى ئىككىسى ئۇزىتىپ چىقتى. يېنىمدا يەنە بىر ياش بالىمۇ بار ئىدى. قايتىش سەپىرىم تەكشى تۆتۇلغان ئاسماندىن ئاندا - ساندا چۈشۈۋاتقان يامغۇرنىڭ تەھدىتىگە دۇچ كەلدى. بىز كۆۋرۈك ئۈستىدە شەرقىي ناھىيىدىن قايتىدىغان يولۇچىلار ئاپتوبوسىنى كۈتۈپ، خېلى ئولتۇرۇپ قالدۇق. غەربتىن سوققان سوغۇق شامال بىلەن يامغۇر بارغانچە كۈچەيمەكتە ئىدى. مەن مەھەللىمىزگە كەينىمنى قىلىپ، تاغ تەرەپكە قاراپ تۇراتتىم. كۆۋرۈكتىن ئانچە يىراق بولمىغان ئاشۇ تەرەپتە ئىككى ئېغىزلىق يېڭى سېلىنغان ئادەمسىز كۆزلەك تۇراتتى. نېمە ئۈچۈندۇر، ئاكام يالغۇز ئاشۇ كۆزلەككە كەتتى. ئۇزۇن ئۆتمەي كەينىدىن غېنىمۇ كەتتى. ئىككىسى كۆزلەك ئىچىگە كىرگەندىن كېيىن، رامىسز دېرىزىدىن بىزگە قارىشىپ بىر نېمىلەر دېيىشتى - دە،

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

غېنى مېنىڭ يېنىمدىكى ھېلىقى ياش بالىنىمۇ چاقىرىۋالدى، بۇ چاغدا يامغۇر ئۇچىمىزدىكى كىيىم - كېچەككە ئۆز تەسىرىنى ئۆتكۈزۈپ، ھۆل قىلىپ ئولگۈرگەنىدى.

مەن كۆۋرۈكتىن قۇرۇق ئۆستەڭگە چۈشتۈم - دە، كۆۋرۈكنىڭ تېگىنى يامغۇردىن پاناھ قىلىپ، سومكامدىن پىشۇرۇل-غان تۇخۇمدىن ئىككىنى ئېلىپ يېگەچ ئولتۇردۇم. تاشيولدىن ماشىنىلار ئىنتايىن شالاڭ ئۆتەتتى. مۇبادا ماشىنا كېلىپ قال-غان تەقدىردىمۇ ئۇنىڭ گۇركىرىشى ئاڭلانغان ھامان كۆۋرۈك تېگىدىن يۇرۇگۈپ چىقىشقا بولاتتى. ئارىدىن ئۇزاق ئۆتمەي، يۇقىرىدا بىراۋنىڭ يۇگۇرۇپ كېلىۋاتقان ئاياغ تىۋىشى ئاڭلاندى. مەن پەرۋا قىلماي ئولتۇرۇۋەردىم. ئەمما، ئۇنىڭ غېنىنىڭ ئاياغ تىۋىشى ئىكەنلىكىنى كىم بىلسۇن؟ ئۇ كۆۋرۈكنىڭ يېنىغا كەل-دى - دە، ئۆستەڭنىڭ قىرىدا تۇرۇپ:

— ھەي ئەختەم، نېمانچە دۆتلىشىپ كەتتىڭ! — دەپ ۋارقىرىدى. مەن ئۇنىڭ نېمە ئۈچۈن مېنى مۇنچىلا ئەيىبلەۋاتقا-لىقىنىڭ سەۋەبىنى بىلىپ يەتمەيلا ئۇ قولىنى شىلتىپ تۇرۇپ:

— مايماقا چىقىپ ئاۋۇ بالىغا قارىغىنا، — دېدى. ئۇ تاش يولنىڭ جەنۇب (تۆۋەن) تەرىپىنى كۆرسەتمەكتە ئىدى. ئۇنىڭ چىرايى بۇلۇتلۇق ئاسماندىن بەتتەر سۆرۈن ۋە خاپا كۆرۈنەتتى. ئۇنىڭ كېيىنكى سۆزى بىلەن تەڭ مېنىڭ كاللامدىنمۇ «رەنا» دېگەن ئىسىم كېچىپ ئۆتتى. ئورنۇمدىن دەس تۇردۇم - دە، ئۆزۈمنى غېنى تۇرغان قىرغاققا ئاتتىم. ئويلىغاندەك، رەنا تاشيولدىن تەخمىنەن ئوتتۇز - قىرىق مېتىر يىراقلىقتا يامغۇر-غىمۇ پەرۋا قىلماي، بىز تەرەپكە قاراپ تىك تۇراتتى. يامغۇر ئىتتىكلەپ، ئاللىقاچان زېمىن ئۇستىدە نېپىز بىر قەۋەت تور ھاسىل قىلغانىدى. ئاسمان بوشلۇقى تاكى يىراق ئۇپۇقلارغىچە سۇس تۇمان بىلەن قاپلىنىپ، شېغىلدىن قاتتۇرۇلغان تاشيول يامغۇردىن ھۆل بولۇپ پارقىراپ كەتكەنىدى. بۇ يوللاردا پات

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئاردا يامغۇر سۇيى تەرەپ - تەرەپكە ئېرىقچىلار ھاسىل قىلىپ ئېقىش ئېھتىمالى تۇراتتى. رەنا ئەنە شۇ يامغۇرلۇق مۇھىتتا ئۆز مۇھەببىتىنىڭ ھېچنەرسە يېڭىپ بولمايدىغان كۈچى بىلەن تۇراتتى. ئۇ گويا شۇ يەرگە تۇرغۇزۇلغان پوست ئىدى.

— ئېھ رەنا! — دېدىم ئىچىمدە. مېنىڭدىكى ئېچىنىش ئەمدى ماڭا ئۆز قۇدرىتىنى كۆرسەتمەكتە ئىدى، — بىچارە رەنا، — دەپ ئويلىماقتا ئىدىم ئىچىمدە، — ئۆزۈڭنى نېمانچە قىينايدىغاڭ-سەن؟ ئۇمىدلىرىڭگە ئەمدى ھاجەت قالمىغانتىغۇ! مەندىن يەنە نېمىلەرنى كۈتىدىغانسەن؟

مەن رەناغا بولغان پۈتۈن ئېچىنىش ۋە سەمىمىيەتلىرىمنى كۈچكە ئايلاندۇردۇم. ئۇنى خۇددى ئىككى ئايىغىمغا يىغقاندەك رەنا تەرەپكە تېز قەدەملەر بىلەن كېتىپ قالدىم. مېنىڭ كۆزۈمگە كۆزلەك ئۆيدە نېمە قىلارىمغا زەن سېلىپ تۇرغان ئاكامۇ، ئېھتىمال مېنى يەنە رەنانىڭ ئالدىغا بېرىشقا كاجلىق قىلىدۇ، دەپ ئويلاپ تۇرغان غېنىمۇ، تەبىئەتتىكى نەرسىلەرنىڭ ھېچقايسىمۇ كۆرۈنمىدى. مەن گويا ئۇلارغا رەناغا ئۆزۈمنى ئاتقاندەك كۆرۈنگەن بولۇشۇممۇ مۇمكىن. مەن رەنانىڭ ئالدىغا ئۇچقاندەك يېتىپ باردىم. رەنا شۇنچىلىك خۇشال ئىدىكى، ئەگەر كېچە بولغان بولسا، ئۇ ئاللىقاچان ئۆزىنى مېنىڭ باغرىمغا تاشلىۋەتكەن بولاتتى. ئۇ ئۆزىنى ئارانلا بېسىپ تۇراتتى.

— مېنى ئەپۇ قىلىڭ رەنا، خۇداغا ئىشەنسىڭىز بايا-تىن مەن سىزنىڭ بۇ يەردە تۇرغىنىڭىزنى زادىلا كۆرگىنىم يوق. غېنى ئېيتمىغان بولسا، ھېلىغىچە بىلمەيتتىم. زادىلا باشقىچە ئويلاپ قالماڭ! — دېيىشىم رەنانىڭ كۆڭلىنى بۇزۇۋەتتى. ئۇ-نىڭ باغرى يۇمشاپ كەتكەنىدى. يۈزىگە ئۇرۇلغان يامغۇر تامچىلىرى ھېلىقى ماڭا تونۇش كۆز ياشلىرى بىلەن بىللە ئېقىپ چۈشۈۋاتاتتى.

— ياق، ھېچقىسى يوق! — دېدى رەنا، — ئەسلىدە يېنى-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

چىزغا بارماقچى ئىدىم. ئاكىڭىز بار ئىكەن، پەتىنالمىدىم.

ئۇ يۇقىرىقى سۆزلەرنى ھېچقانداق قورۇنماي، تارتىنماي، ئىلگىرى كۆرۈلۈپ باقمىغان ئوچۇق سۆزلۈك بىلەن ئېيتىۋاتاتتى. ئۇنىڭ سۆزلىرىدىن بىلىنىپ تۇرۇپتۇكى، ئۇ مېنىڭ بايا بۇ يەردە ئۇنى ساقلىتىپ قويغىنىم ئۈچۈن ئەپۇ سوراپ ئۆزرە ئېيتىۋاتقانلىقىمنى، ئۇنىڭ سۆيگۈ ئەقىدىسىنى قەدىرسىز قالدۇرغانلىقىم سەۋەبلىك كەچۈرۈم سوراۋاتقانلىقىم دەپ چۈشەندىگەنىدەك قىلاتتى. كەم دېگەندە ئۇنىڭ ئۆز سەرگۈزەشتىلىرى ئۈچۈن ئېچىنغانلىقىمنى بىلىپ يەتكەنىدى. ئۇ يەنە بۇ كىچىك كىنە پۈرسەتنى گويا ئۆمۈرلۈك ئىشلارنىڭ ھەل قىلغۇچ تۈگۈنى سۇپىتىدە چۈشەنگەندەك، توختىماي سۆزلەشكە باشلىدى. رەنا ماڭا يازغان خەتلىرىدە كۆڭلىدىن كەچكەنلەرنى قالدۇرماي بايان قىلىشقا ئادەتلەنگەن بولسا، مانا ئەمدى ئۇ ئادەتنى ماڭا يۈزمۇيۈز تۇرۇپ ئىپادە قىلىۋاتاتتى.

ئۇ كۆز ياشلىرىنى سۈرتۈپ، ھاياجان ۋە بىر خىل بەختسىزلىك ھېسسىياتلىرىغا ئورالغان ھالدا، گەپنى داۋاملاشتۇردى:

— تەلىيىمنىڭ كاجلىقىنى قارىمامسىز، تۇنۇگۈن سىزنىڭ يولغا چىققانلىقىڭىزنى ئاڭلاپ، يەنە قان يۇتۇپ قالغانىدىم. كېيىن سىزنى يەنە يولدىن قالدى، ئەتە كېتىدىغان بولدى، دېگەن گەپنى ئاكامدىن ئاڭلاپ قېلىپ، ئالدىراپ ـ تېنەپ سىزنى چايغا چاقىرىۋېلىشنىڭ كويىغا چۈشتۈم. ئەمما، بۇرۇنقىدەك سىزنى يالغۇز چاقىرىش ئەپسىز بولغاچقا، قانداق قىلارىمەن، دەپ ئويلىنىپمۇ قالدىم. كېيىن بۇنىڭمۇ ئامالى تېپىلدى. ئاتاقتا مەكتەپتىكى ئوقۇتقۇچىلارنى مېھمانغا چاقىرىدىغان بولۇپ، قوشۇپ سىزنىمۇ چاقىرىدىغان قىلىپ ئورۇنلاشتۇردۇم. كىم بىلسۇن؟ ھېلىقى ئاكام دېگەن ھاڭۋاقتى ياكى بالدۇرراق «مۇناسىۋەت ئىش ئىدى» دەپ ماڭا ئېيتىپ قويماپتۇ. ھەممە تەييارلىق

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

تەق بولۇپ، ئوقۇتقۇچىلار كېلىپ بولغاندا، ئەمدى سىنىپ ئادەم ئەۋەتەي دېسەم، «تۆۋەنكى مەھەللىگە ئاغىنىلىرى ئېلىپ كەتىي. ئەسلىدە يولدىن قالدۇرغانمۇ شۇلار» دېمەسمۇ، بېشىمدىن بىر قاپاق سوغۇق سۇ قۇيۇلغاندەك بولۇپ كەتتى. ئۆيدىكى مېھمانلارمۇ ماڭا ئارتۇقچە ئادەملەر بولۇپ قالدى. تەلەيسىزلىكىم ئۇچۇن كېچىچە يىغلاپ چىقتىم. مانا سەھەردىن بېرى تاماقمۇ گېلىمدىن ئۆتمەي، سىز بىلەن كۆرۈشۈۋېلىش غەرىزىدە مەكتەپكە مېڭىش يولۇمنى بۇياقتا سېلىپ، تاشيولغا چىقتىم. ھېلىمۇ خۇدايىم مېنى مۇشۇنىڭغا يەتكۈزدى. سىز بىلەن كۆرۈشەلىدىم. دۇنياغا قانداق كۇنى تۇغۇلۇپ قېلىۋىدىمكىن تاڭ!

رەنانىڭ يەنە ئۆپكىسى ئۆرۈلدى. ماڭا شۇ تاپتا بۇگۇنكى يامغۇر خۇددى ئۇنىڭ كۆز ياشلىرىغا جۇر بولۇش ئۈچۇنلا يېغىۋاتقاندەك تۇيۇلۇپ كەتتى. ئۇ سۆزلەپ بولغۇچە مەن ئۇنىڭ تەققى - تۇرقىغا كۆز يۇگۇرتۇپ چىقتىم. ئۇ ئاددىي، لېكىن يېغىنچاق كىيىنگەنىدى. ئۇچىسىدىكى كۆك سارجا يوپكا ئۆڭدىدىن خېلى كەتكەن بولسىمۇ، ئەمما پاكىز، رەنانىڭ خېلى يارىشىپ تۇراتتى. ئۇ ئۇستىگە ئاددىي كۆك پىلاتا كىيگەن، چاچلىرىنى ئۇزۇن قىلىپ ئىككى تال ئۆرۈۋالغانىدى. چىرايى ھامىلىدارلىقىنىڭ ئۆزىگە خاس ئالامەتلىرى بىلەن قىز ۋاقتىدىكى سۆزۈكلۈكىنى يوقاتقانىدى. قىسقىسى، ئۇنىڭ چىرايىدىن تۆگمەس دەرد - ئەلەم ۋە بۇ دەرد - ئەلەمدىن كېيىن تەستە نېسىپ بولغان كىچىككىنە خۇشاللىقمۇ چىقىپ تۇراتتى. ئېغىر كېسەلدىن يېڭى ساقايغان كىشىلەرنىڭ چىرايىمۇ، ئاۋازىمۇ بەزىدە ئاشۇنداق بولاتتى. ئۇ پۇرسەتنى چىڭ تۇتۇپ سۆزلەۋاتاتتى، ئەمما مەن ئۇنى تەسەللى بىلەن توستۇم:

— كۆڭلىڭىزنى بۇزماڭ رەنا، مانا بىر ئوبدان ساقىيىپ قاپسىز. ئەمدى مەكتىپىڭىزگە بېرىپ، خىزمىتىڭىزنى داۋاملاشتۇرۇڭ. مېنىڭمۇ سىزگە دەيدىغان گەپلىرىم بار ئىدى،

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

هېلىمۇ ياخشى ئۇچرىشىپ قالدۇق. ئەسلىدە يوقلاپ بېرىش يولۇم بار ئىدى، چۈنكى بىز بىر مەھەللىدە چوڭ بولدۇق، تەقدىر باشقىچە نېسىپ قىلمىسىمۇ، ئۆزئارا ھال سورىشىدىغان يوللىمىز بار. ماڭا يېزىپ تۇرغان خەتلىرىڭىزنىڭ ھەممىسىنى تاپشۇرۇۋالدىم. بىراق، سىزگە بەرگەن جاۋابىم ھېلىقىدەك بولغاچقا، كېيىنكى خەتلىرىڭىزنىڭ ھەممىسىگە جاۋاب قايتۇرۇش ھاجەتسىز ھەم ئەپسىز بولدى. بۇ توغرىدا مېنى كەچۈرۈڭ، ئەمدىلىكتە بولسا، ئۇنداق خىياللارغا تېخىمۇ ھاجەت قالمىدى.

— ياق، ئۇنداق دېمەڭ! — دەپ سۆزۈمنى كېسىپ تاشلىدى رەنا، — ئۇ خىيال، ئۇ ئۆمىدلەر مېنىڭ ئىچكەن سۈيۈم، يېگەن نانلىرىم بىلەن تېنىمگە سىڭىپ كەتكەن بولسا كېرەك، بۇگۈن مېنىڭ بۇ يەردە يامغۇرغا چىلىشىپ تۇرۇشۇمنى ئەنە شۇنىڭدىن.

— ئۇنداق دېمەڭ رەنا، — دېدىم مەن يەنە، — سىزنىڭ بارغان يېرىڭىزمۇ يامان يەر ئەمەس، ئەمدى بېرىپ ئۆيىڭىزنى تۇتۇڭ.

— ئۇ ئىشلارغا سىز ئارىلاشماڭ، ئۇ يەرگە ئەمدى بارمايمەن، ئۇ ھەقتە ئەمدى ئېغىز ئاچقۇچى بولماڭ!

— مەنمۇ پات ئارىدا ئۆي - ئوچاقلىق بولۇش ئالدىدا تۇرىمەن.

— ئۆيلەنمەكچى بولۇۋاتقانلىقىڭىزنى ئۇقتۇم. بىراق ئەخلىتەم، بۇمۇ خېلى ئۇزۇن جاھان، سىزمۇ كۆرۈپ باقارسىز، لېكىن مېنىڭ مۇددىئايىم سىزگە چۈشىنىشلىك بولسۇن، مەن بۇ دۇنيادا سىز بىلەن تۆت كۈنلۈك بولسىمۇ، بىر ئۆينىڭ چىرىغىنى يېقىپ ئۆتمىسەم ئارماندا كېتىمەن. مېنى ساراڭ دېسىڭىزمۇ دەڭ، ئەمدى مەن ئۇيۇلىدىغان، نومۇس قىلىدىغان ۋاقلىرىمدىن ئۆتۈپ كەتتىم. بېشىڭىزنى ئوڭلاۋېرىڭ، ئۇنىڭدىن سىزنى تو-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

سۇشقا ئامالسىزمەن. سىز تېخى يىگىت، مەن بولسام. . .

گەپ شۇ يەرگە كەلگەندە، ئۇنىڭ گېلىگە بىر نەرسە تۇرۇپ قالغاندەك ئاز مەھەل جىم تۇرۇپ قالدى. ئەمما، ئۇنىڭ ئۈستۈۋېشىغا ئاسماندىن ئۇرۇپ چۈشۈۋاتقان يامغۇر تامچىلىرى گويا ئۇنى يۈرەك سۆزلىرىنىڭ ھەممىسىنى قويماي، ئۈزۈلدۈرمەي ئېيتىۋېلىشقا ئالدىرىتىۋاتقاندەك، سۆزىنى يەنە داۋام قىلدى:

— مەن ئەمدى سىزنى مۇشۇ تۇرقۇمدا ئۆزۈمگە زورلىيالمايمەن. ئۆيلىنىۋېرىڭ. . . جاھان دېگەن تېخى ئۇزۇن! سىزمۇ ئۆي - ئوچاقلىق بولۇپ باقارسىز. . . ئەمما مەن يەنىلا سىزدىن ئۆزۈمگە كېلىدىغان ياخشىلىقلاردىن ئۈمىد ئۈزمەيمەن.

— رەنا، — دېدىم مەن تېخىمۇ يالۋۇرۇش تەلەپپۇزىدا، — ئۇنداق قىلسىڭىز سالامەتلىكىڭىزنى تېخىمۇ بۇزۇۋالىسىز. بايىقىدەك گەپلەر بىلەن قايتا ئېغىزلانماڭ، ئاتىلار سۆزى بىلەن ئېيتقاندا، تەقدىر بىزنى باشقا - باشقا يەردە قىلىپ قويدى. بۇنىڭغا تەن بېرىشىمىز كېرەك، ئەنە شۇنىڭ ئۈچۈنلا مەن تاكى مۇشۇ مىنۇتلارغىچە سىزگە سەمىمىي ۋە سىلىق مۇئامىلىدە بولۇپ كەلدىم. مەندە باشقىچە خىيالنىڭ بولۇشى يەنىلا مۇمكىن ئەمەس.

— تەقدىرنىڭ بىزنى باشقا - باشقا يەردە قىلىپ قويغانلىقىنى بىلگەن بولسىڭىز، تەقدىرنىڭ بىزنى يەنە باشقىدىن بىر يەردە قىلىپ قويۇشىغىمۇ ئىشىنىشىڭىز كېرەك، — دېدى ئۇ، — راست، سىزدە مېنى خارلايدىغان كۆڭۈل يوق. ئەمما، مەن ئاللىقاچان خارلىنىپ بولدۇم. كەمسىتىلىپ، دەپسەندە بولۇپ تۇگەشتىم. بۇگۈن يۈرەك باغرىمدىكىنىڭ ھەممىسىنى دەۋالمىسام بولمايدۇ. زارلىنىش - خارلىنىشلىرىمنىڭ ھەممىسى سىزدىن بولدى، سىز مېنىڭ ئوت ئۇۋالىمغا قالدىڭىز.

مەن رەناغا «نېمە ئۈچۈن؟» دېگەن سوئالنى قويماقچىدىم،

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بىراق بۇ سوئال مېنىڭ ئاغزىمدىن چىققۇچە، رەنا ئۇنىڭ جاۋابىنى بەردى:

— چۈنكى، بىزنىڭ ئارىمىزغا ھېچقانداق دۇشمەن كىرىگەن ئەمەس، ھېچكىم توسقۇنلۇقمۇ قىلغان ئەمەس. ئەكسىچە قىز - يىگىتلەرگە ئاسان ئىرىشكىلى بولمايدىغان كەڭ پۇرسەتلەر بىزگە يارىتىلغانىدى. بۇنىڭ ئۈچۈن، بىزنىڭ ئۇرۇق - تۇغقانلىرىمىزنىڭ ئىككىمىزنىڭ بەختىنى بىر يەردە قىلىپ قويۇش ئۈچۈن قانچىلىك ئاۋارە بولۇشقانلىقىنى ئويلىساقلا كۇپايە قىلىدۇ. بىزدە بىرلا نەرسە كەم بولدى. ئۇ بولسىمۇ، نىيەت بىرلىكى.

بۇنداق بىرلىك ئاۋۋال سىزدە كەم بولدى. بۇ گەپلەردىن كۆڭلىڭىز غەش بولمىسۇن، چۈنكى سىزمۇ ئۆزىڭىزگە ياقمايدىغان گەپلىرىمنى ئاڭلاپ كۆنۈپ قالدىڭىز. مەنمۇ دەۋېرىپ ئادەتلىنىپ قالدىم. خۇدايىم نەسىپ قىپتىكەن، بۇگۈن سىز بىلەن كۆرۈشۈۋالدىم. ۋاقتىڭىزنى ئالغىنىمغا رەنجىپ يۈرمەسسىز؟

رەنا بىر سۆزلەيتتى، بىر ماشىنا يولىغا قارايتتى. ئۇ بۇ مىنۇتلارنى قەدىرلىگەندە، مەن كۈتكەن ماشىنىنىڭ تاشيولدا ئۇشتۇمتۇت پەيدا بولۇپ قالماسلىقىنى تىلەيتتى. كۈچىيىۋاتقان يامغۇر ئۇنىڭ ماڭلاي چاچلىرىنى ياڭاقلىرىغا چاپلاپ ئولگۈرگەنىدى. ھاۋا بەكمۇ سۇرلۇك ئىدى. ئەتراپتىكى ئادەملەر يامغۇردىن ئۆزلىرىنى ئاللىقاچان دالدىغا ئېلىشقانىدى. پۇتۇن تەبىئەت يامغۇرنىڭلا ھۆكۈمرانلىقىغا بويسۇنغاندەك تىنچ ئىدى. لېكىن، بۇ مەنزىرىلەرنىڭ ھېچقايسىمۇ رەنانى سۆزدىن توختىتالمىغانىدى. ئۇنىڭ سۆزلىرىدە ماڭا بولغان سىرلىق كۆڭۈل باغلىنىشىنىڭ ئىچىنىشلىق ئىچكى سەرگۈزەشتىلىرىلا ئەمەس، بەلكى نەسىپ بولمىغان جۇپلۇق ئالدىدىكى ئاجايىپ بىچارىلىكىمۇ ئىپادە

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

دىلىنىپ تۇراتتى. ئۇ ئەمدىلىكتە مەن ھېلىقى يىلى ئۇچراشقاندا توختىماي يىغلاپ تۇرىدىغان قىز ئەمەس، بەلكى ئۆزىنى روھىي زەئىپلىكنىڭ گۇۋاھى سۈپىتىدە تاشقىنلاپ تۇرغان كۆز ياشلار-دىن تىزگىنلەپ ئالالايدىغان قۇدرەتكە قادىر قىز ئىدى. رەنا ئەنە شۇ كۈچ - قۇدرەت بىلەن سۆزلەيتتى. رەنانىڭ دەردلىرى تۆكۈ-لۈۋاتقان ئاخىرقى مىنۇتلاردا مېنىڭ كاللامنى چۈلغۇۋالغان خىل-مۇ خىل ئوي - پىكىرلەر، ساراسىمىلەر، ئازابلار يىراقتىن گۇركىرەپ كېلىۋاتقان ماشىنىنىڭ ئاۋازى بىلەن بۇزۇپ تاشلاندى:

— خوش رەنا، — دېدىم مەن ئوچۇق كۆڭۈللۈك بىلەن، — ئالاھىدە چىققانلىقىڭىزغا رەھمەت، جاپا چەكتىڭىز... سۆزلە-رىمنى قۇلاقتا تۇتۇڭ، بىھۇدە ئويلاردا بولماڭ، سالامەتلىكە-ڭىزنى ئاسراڭ.

— مەن ئۇچۇن كۆڭۈل بۆلگىنىڭىزگە رەھمەت!... خاپا بولماڭ، قۇرۇقلا چىقتىم. ئەسلىدە مۇنچىلىك گەپلىشەرمىز، دەپمۇ ئويلىمىغانىدىم. گەپلىرىم تېخى تۈگىمىدى، ماشىنا بىر-دەم كەلمەي تۇرغان بولسا...

ماشىنا كېلىپ توختىدى. مەن ماشىنىغا چىقىپ بولغۇچە ئاكام ۋە غېنىلەرمۇ پەيدا بولۇشتى. ئۇلار مەن بىلەن قول ئېلىشىپ خوشلاشتى. ماشىنا قوزغالغاندا، ئۇلارنىڭ قاتاردا رەنامۇ تۇراتتى. ئۇنىڭ ئىككى كۆزىدىن سىرغىغان ياش يۈزىگە ئۇرۇلغان يامغۇر تامچىلىرىدىن ئالاھىدە پەرقلەنگەن ھالدا ماڭا ئاشكارا كۆرۈنۈپ تۇراتتى. ئۇ ئۆز قاتارىدىكىلەردىن ھېچقانداق قورۇنماي، بىمالال قول پۇلاڭلىتىپ مېنى ئۇزىتىپ قالدى. بۇ ھال مېنى يەنە بىر قېتىم زىلزىلىگە سالدى. «ئەي سېھىرلىك مۇھەببەت! — دەپ ئويلاپ كېتەتتىم مەن، — بىر ياش قىزنى ئاخىر بىر سەۋدايىگە ئايلاندۇردۇڭ - ھە!»

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئاخىرقى خەتنىڭ ئالدى - كەينىدىكى ئىشلار

تالاي بوران سوقۇپ ئۆتەر قۇملار كۆچكۈچە،
تالاي سۇلار چېچىلاركەن ئوتلار ئۆچكۈچە.

شۇ يىلى ئۆكتەبىرنىڭ بېشىدا ھاياتىمدىكى يېگىتلىك مەزگىللەر ئاخىرلاشتى. پەزىلەت بىلەن بولغان تويىمىز ئۆزىگە خاس داغدۇغا بىلەن ئۆتتى. بىز بىر ياستۇقتا باش قويغان شېرىن كېچىلەر مۇھەببەتلا ئەمەس، بەلكى گۈزەل تۇرمۇشنىڭ ئۇزاق كېلەچىكى ھەققىدىكى تاتلىق پىچىرلاشلار بىلەن ئۆتتى.

بىزنىڭ ئۆمرىمىز «ئائىلە» دېگەن ئۇقۇمنىڭ ئىچىگە كىرىپ كەلگەنىدى. بىز ئەنە شۇ ئائىلە تۇرمۇشىنى ئىناق، گويا تويدىن ئىلگىرى ئويلىغانلىرىمىزدەك بەختىيار داۋام قىلماقتا ئىدۇق. بۇ كۈنلەرنىڭ كۆڭۈللۈك جەريانى ھەققىدە ئۇزاق يېزىپ، ھېكايىمىزنى كېڭەيتىشنىڭ زۆرۈرىيىتى يوق، ئەلۋەتتە.

ئارىدىن بىر يىل ئۆتۈپ، مەن پەزىلەت بىلەن بىر پەرزەنتكە ئاتا - ئانا بولغانغا قەدەر ئاڭلاپ تۇرغان خەۋەرلەرگە قارىغاندا، رەنانىڭ ھاياتىدا نۇرغۇنلىغان ئېچىنىشلىق ۋەقەلەر يۈز بەرگەن. بۇ خەۋەرلەرنىڭ كۆپىنچىسىنى مەن ئاڭلايتتىم. بەزىلىرىنى بولسا، پەزىلەتمۇ ئاڭلاپ قالاتتى. بىراق، بۇ ھەقتە ماڭا يا ئۇنداق، يا مۇنداق دەپ ئاسانلىقچە ئېغىز ئاچمايتتى. ئىچىدە بۇرۇقتۇم بولۇپ يۇرەتتى. مۇنداق چاغلاردا ئۇ بىر - ئىككى كۈن ناھايىتى كەم سۆز، ئۆز گۆشىنى ئۆزى يېگۈدەك بولۇپ يۇرەتتى. ئۇنىڭ بۇ روھىي ھالىتىنى پەقەت مەنلا بايقايتتىم ۋە چۈشىنەتتىم. كىم بىلىدۇ، ئۇمۇ رەنانىڭ مايىللىقىنى بۇنچىۋالا ئۇزاق داۋام قىلىدۇ، دەپ ئويلىمىغان بولغىيتتى! ئېھتىمال،

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

تويدىن ئىلگىرىكى مۇھەببەتنىڭ تۇنجى يىللىرىدا، مېنىڭ رەنانى بىرلا رەت قىلغانلىقىم بىلەن ئىش تۈگەيدۇ، دەپ ئويلىغان بولغىيتتى! ۋەھالەنكى، ۋەقە سوزۇلۇپ كەتتى، رەنادىكى كۆڭۈل ئۆلمەس كۆڭۈل بولۇپ چىقتى. شۇنىڭغا خۇشالمەنكى، پەزىلەت ئۆز دوستلىرىدىن رەنانىڭ ماڭا ئائىت سەرگۈزەشتلىرىنى قايتا ئاڭلىغان چاغلىرىدىمۇ رەناغا نىسبەتەن قىلچە كۈنداش قارىغىشلاردا بولغىنى يوق. ئەمما، روھىي ھالىتى بەزىدە خۇددى سۈسىزلىقتىن سولاشقان مايسىلاردەك بولۇپ قالاتتى. كىم بىلمىدۇ، ئەگەر ئۇ رەنانىڭ ئۆلمەس كۆڭلىنى بالدۇرراق تولۇق مۆلچەرلىيەلىگەن بولسا، ئېھتىمال مەن بىلەن بۇ جۇپلۇكنى باشلىماسمىدىمىكىن تاڭ! قىزىمىز مۇبارەك راسا توققۇز ئايلىق بولۇپ، پەزىلەت بىلەن ئىككىمىز ئارىسىدا گويا بىر تال غۇنچە-دەك كۆرۈنۈپ تۇرغان ياز كۈنلىرىنىڭ بىرىدە مەن بالا - چاقىلىق بولغان سالاھىيىتىم بىلەن يېزامغا كەلدىم. بۇ يىل مەن ئۇچۇن ئالاھىدە بىر يېڭى يىل بولۇپ، ئۇ ئۆز قېرىنداشلىرىنىڭ ئارىسىغا تەنھا ئەمەس، بەلكى جەمئىي ئۇچ جان ئادەم بولۇپ قوشۇلۇشۇم ئىدى.

پەزىلەتنىڭ مېنىڭ ئۆيۈم بىلەن يۇز كۆرۈشۈشى مانا ئەمدى تۇنجى قېتىم. شۇڭا بىز بوسۇغىغا قەدەم باسقان دەسلەپكى كۈن گويا بايرامدەك ئۆتتى. ئاغرىق ياتقان ئاپامنى ياستۇقتىن يۆلەپ ئولتۇرغۇزدۇق. ئۇ ئاۋۇال مۇبارەكنى باغرىغا باستى ۋە ئۇنىڭ يۈمران مەڭزىنى ئۆزىنىڭ ئانىلىق كۆز ياشلىرى ئېقىپ تۇرغان مەڭزىگە ئۈزاق - ئۈزاق ياقتى. بۇنىڭ ھەممىسى خۇشاللىقتىن ئىدى، بۇنداق خۇشاللىق ھەدەمنىڭ قەلبىدىمۇ زور دولقۇنلار ھاسىل قىلغانىدى. ھەدەممۇ ئاپامنىڭ قاتاردا پەزىلەتنى ئۆز قېرىنداشى ئورنىدا كۆرۈپ، ئىسسىق مېھرىنىڭ تەپتى بىلەن ھاياجانلاندۇردى. مۇبارەكنى قولىغا ئېلىۋاتقان ھەدەم ئۇنى ئېگىز كۆتۈرۈپ، زوقلانغان ھالدا:

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

— ۋىيەي، ۋىيەي، مۇنچاقمۇ بۇ، مارجانمۇ بۇ؟ سىمابمۇ بۇ، سەدەپمۇ بۇ؟ — دەيتتى ئەركىلىتىپ. دەرۋەقە، ھەدەمنىڭ گەپلىرى بۇنىڭ بىلەنلا تۇگىمەيتتى. ئۇنىڭ سۆزلىرىنىڭ مەنىسى خۇددى كېچىدە يانغان قول چىرىغىنىڭ نۇرىدەك، يىراق مەنزىللەرنىمۇ قويماي يورۇتاتتى، — ياۋاللا - ياۋاللا! — دەيتتى ئۇ، — سىلەرنىمۇ كۆرىدىغان كۈنلەر بولىدىكەنغۇ خۇدايىم! ئالدىنكىلارغا ئايروپىلان ئېلىپ بارغىلى تاس قالدۇققۇ، يولۇڭلارغا قاراپ كۆزلىرىمىز تېشىلىپ كېتەي دېدىڭمۇ؟! ئاپىڭىزغا، دادىڭىزغا «چوڭ ئاۋات دېگەن يەردە مومام بار، چوڭ ئاپىلىرىم بار، دېسىڭىز بولمامدۇ؟ باقمىساقمۇ كۆرۈپ كېلەيلى، تۇرمىساقمۇ قونۇپ كېلەيلى دېسىڭىز بولمامدۇ؟ بىزنى شۇنداقمۇ تاشلىۋېتەمسىلەر - ھە؟ گەپ قىلىڭە، كۆلۈپلا تۇرىدىغان قىز ئىكەنغۇ بۇ؟ دادىڭىزغۇ كۆيۈمسىز ئادەم بولۇپ قالدى. سىزمۇ شۇنداق بولامسىز يا؟

ھەدەمنىڭ سۆزلىرى بازغاندەك تەگمەكتە ئىدى. دارتمىلاپ ئېيتىلىۋاتقان بۇ سۆزلەرنىڭ مەنىسىنى پەزىلەتمۇ چۈشىنەتتى. نېمىلا بولمىسۇن، ھەدەم مۇبارەكنى ئەركىلەتكەن بولۇپ، بىزنى خېلى قامچىلىۋالدى. مېنىڭ بۇ ھەقتە بىر نەرسە دېيەلەيدىغان ئاساسىم يوق ئىدى. شۇڭا كۈلكىگە زورلاپلا ئۆتكۈزۈۋەتتىم. شۇ كۈنى بىزنىڭ ئالدى بۈككىدە ئۈزۈم باراڭلىق بىلەن قاپلانغان كەڭ پېشايۋانلىق ھويلىمىزدىن بىزنى كەپتۇ، دەپ كىرگەن ئەھلى - مەھەللە، قولۇم - قوشنىلارنىڭ ئايىغى ئۈزۈلمىدى. ئۇلار بىزنى ئۆيلىرىگە تەكلىپ قىلىشتى... شۇنداق قىلىپ پەزىلەت ھېچ تېنەپ - تەمتىرىمەيلا بۇ ئۆينىڭ ئەزاسىغا ئايلىنىپ كەتتى.

بىز مەھەللىدە تۇرغان كۈنلەر ئائىلىمىز ئىنتايىن خاتىرجەم كۈنلەر ئىدى. پەزىلەت قازان بېشىنى ئۆز قولىغا ئالدى. مۇبارەك ئاپام ۋە ئىنىلىرىمنىڭ بىردىنبىر كۆڭۈل خۇشلۇقىغا

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئايلىنىپ، ھەدەمنىڭ بالىلىرىغا قوشۇلۇپ كەتتى. ئۇي ئىشى-دىن ھەدەمنىڭ قولى تامامەن بوشىتىلدى. ئائىلىدىكى بۇ ئاۋاز-چىلىقتىن زوقلانغان ئاپام:

— بالام، سىلەر كېلىپ باي بولۇپ كەتكەندەكلا بولۇپ قالدۇق. بالدۇرراق كەلسەڭمۇ بولغانكەن، — دەيتتى. قولۇم - قوشنىلارمۇ ئاپامنىڭ سۆزىنى قۇۋۋەتلەپ:

— يېڭى كېلىن ئاغىچا مانا بۇ ھويلىلارغا بىر ئوبدانلا يارىشىپ قالدى. بىر قارىماققا ھېچكىمنىڭمۇ يېڭى كېلىن، دېگۈسى كەلمەيدۇ! — دەيتتى.

مۇنداق ياخشى تەرىپلەر مەيلى كۆڭۈللەرنىڭ تېگىدىن ئېيى-تىلسۇن، مەيلى تىلنىڭ ئۇچىدا ئېيتىلسۇن، ھەتتا غېنى، ئىبراھىملاردىن تارتىپ ئۇنى تەكرارلىمىغان ھېچكىم قالمىدى، دېيىشكە بولاتتى. بۇلار ئەلۋەتتە پەزىلەتنىڭ مۇشۇ ئائىلىگە قويغان قەدىمى ئۇچۇن ئۇرۇلغان چاۋاكلار ئىدى. ئەمما، بۇ ئالقىشلارنىڭ ھەقىقىي چىن يۈرەكتىن ئېيتىلغانلىقىنى بىلىش ئۇچۇن يەنە بىر مەزگىللىك ۋاقىتنىڭ سىنىقى لازىم ئىدى.

مەن بۇ قېتىمقى كېلىشىمىزنىڭ بىرىنچى ھەپتىسىدىلا غې-نىدىن رەنانىڭ نېرۋا كېسىلىنىڭ يەنە قوزغىلىپ قالغانلىقىنى ئاڭلىدىم.

— بۇ ئىش بۇ نۆۋەت سېنىڭ مەھەللىگە بالا - چاقاڭنى ئېلىپ كېلىشىڭ بىلەن مۇناسىۋەتلىك. چۇنكى، بىر ھەپتە ئىلگىرىلا ئۇ ساپمۇساق ئىدى، — دېدى غېنى ماڭا چۈشەندۈ-رۈپ.

ئەنە شۇنىڭدىن باشلاپ مەندە يەنە كۆڭۈل غەشلىكى پەيدا بولدى. چۇنكى غېنىدىكى يۇقىرىقى خۇلاسە مەھەللىدىكىلەرنىڭ ئاغزىدىمۇ يوق ئەمەس ئىدى، ئۇنىڭ ئۇستىگە رەنانىڭ ئاكىلە-رى، يەڭگىلىرىمۇ ماڭا ئۇنچىۋالا قىزغىن بولمىدى. تۇرسۇنخان ھەدىنىڭ قەلبىنى گويا سۇيى تاشقىنلاپ كېتەي دەپ تۇرغان

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئۆستەڭگە قىياس قىلىشقا بولاتتى. ئۇ پەقەت ئەمدى ۋاقتى ئۆتۈپ كەتكەن ئىشلارنى تەگەپ، مېنىڭ يۈرەك باغرىمنى نابۇت قىلىشنى خالىمىغانلىقى ئۈچۈنلا ئۆزىنى ئاران بېسىپ تۇراتتى. رەنانىڭ كېسىلىنىڭ قوزغىلىپ قالغانلىقى ھەققىدە مەھەللىمىز-دىكى ھەرقانداق ئۆيدە گەپ بولغاندا، ئۇنىڭ بىردىنبىر سەۋەبچى-سى سۈپىتىدە مېنىڭ تىلغا ئېلىنىشىم تۇرغانلا گەپ ئىدى. بولۇپمۇ تۇرسۇنخان ھەدىگە ئوخشاش مېنى ئەزەلدىن ئۆز كۆرۈپ كەلگەن ئاياللار مېنى ئۆز نەزەرلىرىدە جىنايەتلىك ھېسابلىماي قالمايتتى. بۇنىڭغا ئۇلۇشۇپلا ئۇلارنىڭ پەزىلەتنى رەنانغا سېلىش-تۇرۇشىمۇ تەبىئىي ئىدى. ھېلىمۇ ياخشى تۇرسۇنخان ھەدىنىڭ چىرايىدىن بىلىنىپ تۇرغان «ئېلىپ كەلگەن ئاياللىقىمۇ كۆر-دۇق!» دېگەن سۆز ئۇنىڭ ئاغزىدىن چىقمىدى. شۇنداقتىمۇ مۇشۇ مەنانى ئىزاھلاشقا يېقىن بولغان سۆزلەرنى ئاخىر ھەدە-دىن ئاڭلىماي قالمىدىم. ئۇ بۇ سۆزنى مۇشۇ قېتىم مەن بىلەن ئۆز ئۆيىدە خالىي بولغان، پەزىلەتنى ماختاشتىن باشلانغان بىر سۆھبەتتە ئېيتىپ قالدى:

— پەزىلەتمۇ خويمۇ ئوبدان بالا ئىكەن. كەلگىلى ئانچە بولمايلا، مانا بىر ئۆينى پىرقىرىتىۋەتتى. قىز بالا دېگەننىڭ چىرايىغا چاي قۇيۇپ ئىچەمدۇ؟ قازان بېشى، ئۆي سەرەمجانغا پىششىق بولسىلا بولدى. بولۇپمۇ، بىزنىڭ ئائىلىگە مۇشۇنداق بالا كېرەك، بىز ساڭا ئەسلىدە رەنا قىزنى لايىق كۆرگىنىمىزمۇ مانا شۇ ئۆينىڭ ئېغىرچىلىقلىرى ئۈچۈن ئىدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇ بالا ئۆز مەھەللىمىزدىن، خۇي - پەيلى بەش قولدەك ئايان. تەقدىر نېسىپ قىلمىغان ئىشقا نېمە دېگۈلۈك؟ ئاخىر بىزمۇ لېۋىمىزنى چىشلەپ قالدۇق، ئۇ بالىمۇ ھازىر...

رەنا توغرىسىدىكى سۆز شۇ يەرگە كەلگەندە، ھەدەم گېپى-نىڭ داۋامىنى ئىچىگە يۇتۇۋەتتى. ئۇ چېنىپ قېلىۋاتقان ئۆز بىئارامىلىقىنىڭ مەندىمۇ كۆڭۈلسىزلىك پەيدا قىلىپ قويۇشىدىن

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئەنسىرەيتتى. لېكىن، ئۇ ئۆزىنى قانچە باسقان بىلەنمۇ، يەنىلا قاتتىق بىر «ئۇھ!» تارتىۋەتتى. مانا مۇشۇ «ئۇھ» نىڭ ئۆزىلا پەزىلەتنى ماختاۋاتقان ھەدەمنىڭ رەنا توغرىسىدىكى يوشۇرۇپ بولمايدىغان ھەسرەتلىرىنى ئاشكارىلاۋاتاتتى. ھەدەم مېنى ئوڭايسىز قىلماسلىق ئۈچۈن ئۆزىنى ئوڭايسىزلىقتىن قۇتقۇزۇشقا تىرىشىپ، گەپنى يەنىلا پەزىلەتكە يۆتكىدى:

— باشتىكى ئەقىدە ئۇلۇغ ئىدى، دېگەن گەپ بار. شۇنىڭ ئۈچۈنمىكىن تاڭ، ئەيتاۋۇر رەنا ھەققىدە بەزىدە ئاشۇنداق سۆز-لەپ قويىمەن، چوڭقۇرراق ئويلىسام يەنىلا بەربىر، بىزنىڭ ئۆيگە قانداقلا كېلىن بولسا بولمۇپتۇ. ئاپامنى قاقشاتمىسا، ماڭا ھەمدەم بولسا، قول - ئايىغى ئىتتىك بولسىلا بولدى. رەنا كەلسىمۇ شۇنداق قىلاتتى، ھازىر پەزىلەتمۇ ھەممىنى ئۆز جايى، ئۆي لايىقىدا جوڭغۇرۇپ كېتىۋاتىدۇ. بۇمۇ بىزنىڭ تەلىيىمىز، ئۇنداق بولماي، كۈنىگە ئىككى قېتىم كىيىم يۆتكەپ، ئەينەك-نىڭ ئالدىدىن كەتمەيدىغان بىرسىنى يېتىلەپ كەلگەن بولساڭ، نېمە دېگىلى بولاتتى؟ بىزنى تىرىك ئۆلتۈرمەيتىڭمۇ؟

مەن بۇ قېتىم پەزىلەت بىلەن ئۆز مەھەللەمدە بىر ئايدىن ئارتۇقراق تۇرۇپ، ئۆز يۇرتىمىزغا يۆتكىلىپ كېلىۋېلىش ھەق-قىدە ئاپام، ئاكام، ھەدەملەر بىلەن مەسلىھەتلىرىمىزنى پىشۇر-غىنىمىزدىن كېيىن قايتىپ كەتتۇق. رەنا ھەققىدىكى گەپ - سۆزلەر ئەڭ ئاۋۋال پەزىلەتنىڭ يۈز خاتىرىسى، ئاندىن قالسا، كىشىلەر نەزىرىدە ئۇنىڭ ۋاقتى ئۆتۈپ كەتكەن ئىش بولۇپ قالغانلىقى سەۋەبلىك بۇ قېتىم كۆپ ئەۋجىگە چىقمىدى. ئۇرۇق - تۇغقانلار پەزىلەت توغرىسىدا ھەرقانچە ياخشى گەپلەرنى قىلىشقان بىلەنمۇ، ئۇلارنىڭ رەنا توغرىسىدىكى ئەپسۇسلىرى ماڭا چۈشە-نىشلىك ئىدى. ئۇلاردا يەنىلا مەن توغرۇلۇق خۇددى قولىدىكى ئوقيانى راسا دەللىمەي، ئورۇنسىز بىر نىشانغا ئېتىۋەتكەندەك تۇيغۇ ھۆكۈمران ئىدى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

x x x

شۇ يىلىنىڭ سېنتەبىر ئېيىدا پەزىلەت ئىككىمىز مۇبارەكـ
نى ئېلىپ، خىزمەتلىرىمىزنى ئانا يېزام — چوڭ ئاۋاتقا يۆتـ
كەپ كەلدۇق. ھەر ئىككىمىز ئوقۇتقۇچىلىققا ئورۇنلاشتۇق.
ئاپام، ھەدەم، ئىنىلىرىم تولۇق خاتىرجەم بولدى.

پەزىلەت ئىككىمىزنىڭ ھەر كۈنى ئەتىگەندە مەكتەپ تامان
مەھەللە ئارىلاپ ئۆتۈشىمىز، شۇنداقلا چۈشتىن كېيىن يەنە
دەرقەمدە قايتىشىمىز ئادەتكە ئايلاندى. بۇ مەھەللىدىكىلەر ئۈـ
چۈن مەڭگۈ بۇزۇلماس تۇرمۇش مۇساپىسىنى مۇشۇنداق بىللە
باشلىغانلىقىمىزدىنمۇ دالالەت ئىدى.

بۇ كۈنلەردە رەنا ئوقۇتقۇچىلىقتىن ئاللىقاچان چېكىنىپ
مەھەللىمىزنىڭ ئۇستا تىككۈچىسىگە ئايلانغان بولۇپ، يەنە كىـ
لەرگىدۇر ياتلىق بولۇش — ئۇنىڭلا ئەمەس، بەلكى پۈتۈن
يېزىمىزدىكىلەرنىڭ تەسەۋۋۇرىدىمۇ مەۋجۇت ئەمەس ئىدى. ئەڭ
كەم بولغاندىمۇ ئۇنى بۇ ئاي، بۇ كۈنلەردە ئەرلىك بولۇشنىڭ
غېمىنى يەيدۇ، دەپ ھېچكىم ئويلىمايتتى.

پەزىلەتمۇ جۇپ تەقدىرىمىزنىڭ بۇزۇلماسلىقى ئۈچۈن كۈـ
رەش بولۇۋاتاتتى. ئۇ ئائىلە ئىشى، قېرىنداشلار بىلەن بولغان
مۇناسىۋەت، قولۇم - قوشنىلار ئارا ئىناقلىق، ئۇرۇق - تۇغـ
قانلار بىلەن بېرىش - كېلىش... ۋە باشقىلارنىڭ ھەممىسىدە
ئۆزىگە تېگىشلىك ھۆرمەت، باھا ۋە ئابرۇي قازىناتتى. ئۇ بۇ
ئىشلارنىڭ ھەممىسىدە بىرەر قۇسۇر - ئىللەت سادىر قىلماسـ
لىققا تىرىشاتتى. مانا مۇشۇ سەۋەبتىن ئەل - يۇرت ئىچىدە
ئۇزاق ئۆتمەي ئۇنىڭ دوست - يېقىنلىرى كۆپەيدى. باردى -
كەلدىسى قويۇقلاشتى، ھەتتا ئۇ مەن بىلەن يېڭى كەلگەندە
ئۇنىڭغا گويا رەنانىڭ قارا تەقدىرىنىڭ بىردىنبىر سەۋەبچىسى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

سۈپتىدە سوغ نەزەر بىلەن باققانلارمۇ ئۇنىڭ كىشىلەرگە يېقىم-لىق گۈزەل پەزىلىتىگە ئەسىر بولۇپ باراتتى. ئۇلار ئۆزلىرى-نىڭ پەزىلەتىنى ئەيىبلەشكە ئاساسسىز ئىكەنلىكىنى بارغانسېرى چوڭقۇر ھېس قىلىشىپ، ھەممىنى تەقدىر پېشانىگە ئارتىشماقتا ئىدى.

پەزىلەتنىڭ يېزىدىكى تەسىر دائىرىسى شۇنداق ئوڭۇشلۇق كېڭەيدىكى، ئۇ دەسلەپكى مۆلچەرىدىن نەچچە ھەسسە ئېشىپ كەتتى. پەزىلەتمۇ ئۆزىنى ئەركىن - ئازادە تۇتۇشتا خېلىلا بىمالالاشقانىدى. كۈنلەرنىڭ ئۆتۈشى بىلەن ئۆز دوستلىرىنىڭ قاتارىدا رەنانىڭ ھۈزۈرىغىمۇ بېرىپ كېلىدىغان بولدى. ئۇ بۇنى ئۆزىنىڭ ساددا ۋە ئاق كۆڭلى بىلەن قىلاتتى. بۇنىڭ رەناغا قانداق تۈيۈلۈشى بىلەن ھېسابلىشىپ ئولتۇرمايتتى.

پەزىلەتنىڭ تەسىر سالمىقىنىڭ رەنانىڭ ئۆمىدلىرىنى يوققا چىقىرىپ بېرىۋاتقانلىقى ناھايىتى تەبىئىي ئەھۋال ئىدى. شۇڭا مەن رەنانىڭ پات - پاتلا ئاغرىپ قالىدىغانلىقى ئاڭلاپ قالاتتىم. بۇنداق چاغلاردا يا پەزىلەتنى ئەۋەتىشنىڭ، يا ئۆزۈم يوقلاپ بېرىشىمنىڭ ئىمكانىيىتى يوق ئىدى. كۆپ خەۋەرلەر يەنىلا ماڭا غېنىدىن كېلەتتى.

بىر كۈنى غېنى بىرنەچچە مېتىر رەخنى قولتۇقلىغان ھالدا كىرىپ كەلدى ۋە پەزىلەتكە ئوچۇقتىن - ئوچۇقلا:

— ھە، پەزىلەت ئەمدى ماۋۇ كىيىملەرنى ئۆزىڭىز تە-كىڭ، چۈنكى كىيىم تىكىدىغان ئادەمنى ئۆزىڭىز ئاغرىتىپ قويدىڭىز، — دېدى كۈلۈمسىرەپ.

پەزىلەت گەپنىڭ كىم توغرىسىدا بولۇۋاتقانلىقىنى بىلىپ يەتتى - دە، ئۇنچىقماي تالاغا چىقىپ كەتتى.

— قارىمامسەن بۇ ئىشلارنى، — دېدى غېنى ماڭا ئىشىنىڭ جەريانىنى چۈشەندۈرۈپ، — تۇنۇگۈن ماۋۇ رەختلەرنى بالىلارغا كىيىم تىكتۇرەي، دەپ رەناغا ئېيتىپ بارسام، قايتۇرۇۋەتتى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

— نېمىشقا؟ — دېدىم مەن.

— نېمىشقا بولماقچىدى؟ يەنىلا سېنىڭ دەردىڭ. ئۇ هازىر تېخىمۇ پەرىشانلىشىپ كېتىپتۇ. ماڭا، سەن ئىككى ئاردىدىكى خىزمەتنى ياخشى قىلمىدىڭ، ئۇۋال - ساۋاب دېگەنىنى ئەستە تۇتمىدىڭ. ئۇنداق بولمىغاندا، بۇ ئىشلار ئاغىنىسى تۇرۇپ سېنىڭ قولۇڭدىن كەلمەمتى؟ دەپ جىق ئاچچىقلىدى. ئۇنىمسام ئۇنماي ئاخىر، ماڭا، ئەختەمنىڭ ئايالىغا ئېلىپ بار، ئاڭلىساق قولى ئىشلىق ئىكەن، بالىلىرىڭنىڭ كىيىمىنى شۇ كىشى تىكىپ بەرسۇن، ئۇلارنىڭ يولىنى تاپىنىڭ تېشىلگۈچە ماڭدىڭ، ئۇ خېنىمىمۇ سەن ئۇچۇن يىپ - يىڭنە تۇتۇپ باقسۇن، دەپ چىقىرىۋەتتى. بۇگۇن چۈشتىن بۇرۇن رەنا يەنە يولۇقۇپ قالدى. قارىسام، ئاچچىقى سەل يېنىپ قاپتۇ، «كىيىملىرىڭنى قانداق قىلدىڭ؟» دېدى. «هېچنەرسە قىلالمىدىم» دېدىم. ئۇ ماڭا ئىچ ئاغرىتسا كېرەك. «ئېلىپ كەل، تىكىپ بېرەي» دېدى. هازىر بۇ نەرسىلەرنى يەنە شۇ ياقتا ئېلىپ مېڭىشىم. يول ئۈستىدە بۇياقتا كىرىپ، ئەتەي پەزىلەتنىڭ چىشىغا تېگىپ - ۋاتقىنىم، — دېدى غېنى.

ئۇ چىقىپ كەتكەندىن كېيىن پەزىلەت جىددىي قىياپەتتە:

— غېنى نېمىلەرنى دېدى؟ — دەپ سورىدى.

— هېچنەرسە دېمىدى، — دېدىم مەن.

— ئەجەب يوشۇرۇۋاتىسىزا؟

— ئۆزۈڭمۇ ئاڭلىدىڭغۇ، پەقەت شۇلا گەپ.

پەزىلەت خاپا بولغىنىدىن تاتىرىپ كەتتى. ئۇ تېرىككەن هالدا شۇنداق دېدى:

— ئەختەم، سىزگە دەپ قويايى، مەن ئانا قېرىنداشلىرىدىن ئايرىلىپ، سىزنىڭ يۇرتىڭىزغا باشقا ئىش ئۈچۇن ئەمەس، سىز بىلەن ئۆي تۇتۇش ئۈچۇن كەلدىم. مېنى هېچكىم سىزگە بىر پارچە كىگىزگە ئوراپ ئەكېلىپ بەرگىنى يوق، سىزمۇ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

هېچقاچان مېنى ئالداپ ئالغان ئەمەس، ھەر ئىككىمىز بىر - بىرىمىزنى ئوبدان بىلىشكەندىن كېيىن، ئېلىشىپ - تېگىش-كەن. شۇڭا، بۇرۇنقى ۋەدىلەر قانداق بولسا، كېيىنكى تۇرمۇ-شىمىزمۇ شۇنداق بولۇشى كېرەك. مەندىن خۇپيانە پىچىرلە-شىدىغان ئىشلىرىڭىزنى يېغىشتۇرۇپ قويۇڭ، باشقا ئويلاردا بولۇپ يۈرمەڭ، سىزنىڭ تاكى ئۆلۈپ كەتكۈچە يەيدىغان ئۇچ ۋاقلىق تامىقىڭىز مېنىڭ قولۇمدىن بولىدۇ.

پەزىلەتنىڭ كېيىنكى سۆزلىرى جان - جەھلى بىلەن ئېيە-تىلدى. ئۇ مەندىن گۇمانلانغاندى. ئۇنىڭ ئورۇنسىز قايىنىماس-لىقىنى تەكىتلىگىنىمدىن كېيىنلا ئۇ جىم بولۇپ قالدى. شۇڭ-داقتىمۇ، ئۇنىڭ يۈرىكىدە ئاز بولسىمۇ، كۇنداشلىقنىڭ باش كۆتۈرگەنلىكى بىلىنىپ تۇراتتى.

x x x

كېيىنكى چاغلاردا رەنانىڭ بىۋاستە كۆڭۈل كەچمىشلىر-دىن ھېچنېمە ئۇقالمىدىم. ئۇنىڭ خەتلىرى ئەمدى توختىغان-دى. بۇ ئالدى بىلەن بىزنىڭ بىر مەھەللىدە ياشاپ كېلىۋاتقانلە-قىمىزدىن بولسا، يەنە بىرى، ماڭا پەزىلەتتىن كېلىدىغان قاتـ-تىق كۇنداشلىقنىڭ ئېھتىمالىدىن ئىدى. راستىنى ئېيتقاندا، ئۇنىڭ ئۇمىد چىراغلىرى كۇنسېرى سۇسلاپ بېرىۋاتاتتى. مەن-ۋى جەھەتتە تامامەن زەئىپلىك ۋە كۆڭۈل ۋەيرانلىقىغا يۈزلەنگە-نىدى. ئاڭلىسام، كىشىلەرنىڭ كىيىم - كېچەكلىرىمۇ ۋاقتىدا تىكىلىپ بولمايدىغان بوپتۇ، تۇرسۇنخان ھەدە، رىسالەت قاتار-لىق كۆڭلى يېقىنلار رەنانىڭ ئۆز كۇنلىرىنى ئۆز پېشانىسىدىن ئۆتكۈزۈۋاتقانلىقى ھەققىدە يولى كەلگەندە ماڭا ئۇچۇرلارمۇ بە-رىپ تۇراتتى. ئۇلار رەنانىڭ پەرىشان ھالىغا ئىچ - ئىچىدىن ئۇۋۇلىناتتى، ئاھ ئۇراتتى. ئۇنىڭ كېسىلى پات - پات تۇتۇپ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

قالمىدىغان ئەھۋال تەكرارلىنىۋەرگەچكە، ئۇنىڭ ھاياتى توغرىسىدا كۆپ كىشىلەردە ئەندىشە ئەۋج ئالدى. بۇ ھال ئاپام ۋە ھەدەملەرگىمۇ تەسىر قىلغانىدى. ئەمما، رەنا كېسىلى تۇتمىغان باشقا كۈنلەردە خۇددى ھېچنەرسە بولمىغاندەك، قولۇم - قوشنىلارنىڭكىگە چىقىدىكەن، يىراق - يېقىنلارغىمۇ بارىدىكەن، كىشىلەرنىمۇ يوقلايدىكەن. بىر كۈنى مۇنداق بىر ۋەقە بولۇپ ئۆتتى:

بىز ياز كۈنلىرى ئاپامغا پېشايۋانغا ئورۇن راسلاپ بېرىپ مەكتەپكە كېتەتتۇق. بىر كۈنى چۈشتىن كېيىن مەكتەپتىن يالغۇز قايتىپ كەلدىم. دەرۋازىدىن كىرسەم، ئاپام بۇقۇلداپ يىغلاۋاتىپتۇ. يۈرىكىم «جىغ» قىلىپ، ئۆزۈمنى سۇر باسقاندەك بولۇپ قالدىم. قەدىمىمنى ئاستىلىتىپ، پۈتۈمنىڭ ئۇچىدا دەسسىگەنچە ماڭدىم. ئاپام ئورنىدا ياتقانچە، يالغۇزدىن - يالغۇز كۆز يېشى قىلىۋاتاتتى. بىچارىنىڭ ئاغزىدىن كىشىنىڭ يۈرەك - باغرىنى ئېزىدىغان سۆزلەر چىقىۋاتاتتى:

— ئاجىز مەن، ئامالسىزمەن قىزىم، تەڭرى تەلەيسىز قىلىپ يارانقان ئايالمەن. ئۇنىڭ ئۈستىگە كېسەلدىن تەزەلمەيۋاتقانلىقىمنى ئېيتايمۇ تېخى! خۇدايىم سىزنىڭ زارىڭىزغىمۇ باقمىدى، مېنىڭ تەلىپىمنىمۇ ئىجابەت كەلتۈرمىدى؟ نېمە گۇناھلىرىمىز بار بولغىيتتى؟

مەن كىرىپ پېشايۋان تەرەپكە بۇرۇلدۇم. ئاپام مېنى كۆرۈپ تېخىمۇ يىغلاپ كەتتى. مەن ئۇنچىقماي تۇردۇم. چۈنكى ئاپامنىڭ رەنىغا مۇراجىئەت قىلىۋاتقانلىقىنى جەزم قىلىپ بولغانىدىم. شۇ ھامان ئاپامنىڭ ياستۇقىنىڭ يېنىدا تۇرغان بىر تۇگۇنچەككە كۆزۈم چۈشۈپ قالدى. يېڭى قول ياغلىققا چىگىلگەن بۇ تۇگۇنچەكتە بىرنەچچە كاللەك ناۋاتتىن باشقا، يەنە بىرنەچچە سوم پۇل كۆرۈنۈپ تۇراتتى. مەن ئەمدى ئىچكى مۇھاكىمىلەرگە كۆچكىنىمىدە، ئاپام ئۆزىنى ئېسەدەشتىن توختىتىپ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

تىپ سۆز باشلاپ قالدى:

— ئاپام نېمىگە يىغلايدىغاندۇ، دەپ قالمىغىن بالام. رەنا يوقلاپ كىرىپتىكەن، بىر چاي پىشىم ۋاقىتتىچە ئولتۇرۇپ، تېخى هېلىراقتا چىقتى، — يىغىدىن ئۆزىنى يېڭىلا توختاتقان ئاۋازى يەنە بۇزۇلۇپ، سۆزىنىڭ ئاخىرىنى يىغا ئارىلاش داۋام قىلدى، — بىچارە بالىغا ئەجەبمۇ قىلدۇققۇ، ئۆزىمىزنىڭلا بالدەسى ئىدى، نە چاغدىن بىرى كۆرمەي يۈرگەچكە، ئۇنچىۋالا ئەمەس ئىدىم. بۇگۈن مېنى يېڭىۋاشتىنلا ئوت - چوغلارغا سېلىپ قويۇپ چىقىپ كەتتى. بىچارە قىزنىڭ ئىچ - قارنى دەردكە توشۇپ كېتىپتۇ، كىرىپلا يۈزىنى يۈزۈمگە يېقىپ يىغلاپ، قوللىرىمغا سۆيۈپ كەتتى، بىر تالاي يىغا - زارە قىلىشتۇق.

ئاپام ماڭا ئۆز سۆزىدە رەنانىڭ نېمىلەرنى دېگەنلىكىنى ئېيتمىدى. ئارقىدىنلا مېنى يوپۇتۇپ كايىشقا باشلىدى:

— ئويلاپ باقسام، ئەسلى مېنىڭ دەردىمگە دەرمان بولدىغىنى ئاشۇ قىز ئىكەن. مۇنداق دېگىنىمغۇ پەزىلەتتىن قۇسۇر تاپقىنىم ئەمەس. شۇنداقتىمۇ، مانا هەر ئىككىلىڭ خىزمەتچى، ئەتىگەندە چىقىپ كېتىسىلەر، كەچكىچە يوغان ئۆيلەردە كىچىك بالىلار بىلەن قالىمەن. بىرەر ئاجىز هەمراهىڭ تاينى يوق، يىراقتا قولۇم يەتمەيدۇ، يېقىنغا ئاغزىم. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۆي تۇتتۇق، دېگىنىڭلار بىلەن هويلاڭدا مۆرەپ تۇرغان بىرەر سىيرىكىڭ ئۇنى ئاڭلانمايدۇ، يا قىلغان چۆنەك - چاقمىقىڭنىڭ تاينى يوق... رەنا بولغان بولسا، مەن ئۇچۇنمۇ مۇنچىلىك غېرىبچىلىق بولمايتتى. بىر ياقتىن ماشىنىچىلىقنى قىلسا، بىر ياقتىن هويلا - ئارامنىمۇ جەننەتتەك قىلىۋەتتى، ئەجەبمۇ يېگىلدۇققۇ، بالام!

ئاپام ماڭا شۇ كەمگۈچە ئاغزىدىن چىقىرىپ باقمىغان گەپ - سۆزلىرىنىڭ هەممىسىنى دەپ، كۆكسى - قارنىنى بوشىتىۋالدى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئاپامنىڭ سۆزلىرىنى بىر ھازاغىچە ئاڭلاپ ئولتۇرغىنىمدىن كېيىنلا، بىر ئېغىزمۇ زۇۋان سۈرمەي، ئۆز ھۇجرامغا كىرىپ كەتتىم.

x x x

رەنانىڭ ئاپامنى يوقلاپ قايتقانلىقى ھەققىدىكى ئىشتىن پەرزىلەتمۇ خەۋەر تاپقانىدى. لېكىن، مەن ئۇنى ئاپامنىڭ ئۆزى ھېكايە قىلىپ بەرگەنلىكىنى بىلمەيتتىم. دېمەك، پەرزىلەت ھامان ئاڭلايدىغان بۇ ئىشنى مەن پەرزىلەتتىن ۋاقتىنچە سىر تۇتۇپ يۈرگەن كۈنلەردە ئاپامنىڭ ئاق كۆڭلى ھېچقانداق پەيتتە، سورۇن تاللىمايلا ئۇنىڭغا يەتكۈزگەنىدى. پەرزىلەتنىڭ بىرنەچچە كۈن چىرايى تۇتۇلۇپ، كام سۆز بولۇپ قالغان كۈنلىرى مېنىڭ ئاشۇ «يوشۇرۇن» ئىشقا پەيت تاللاپ يۈرگەن چاغلىرىم ئىكەن. ئېنىقكى، ئۇ ئاپامنىڭ ئوچۇق كۆڭۈل پەرزىلىتىگە سۆيۈنۈپ يۈرگىنىدە، مېنىڭ ئۆزىگە بولغان ساداقىتىمگە گۇمانمۇ بولماي قالمىغانىدى. ئۇ بۇنىڭغا ئائىت بەزى ئاساسلارنىمۇ تاپقانىدى:

بىر كۈنى يەكشەنبىلىك دەم ئېلىشتا مەھەللىنى ئايلىنىپ ئۆيگە قايتىپ كەلدىم. ئۆيگە كىرىپ پەرزىلەتنىڭ ئولتۇرۇشىغا ھەيران قالدىم. ئۇ مېنىڭ كىتاب ئىشكابىمدىكى پۈتۈن كىتاب - ژۇرنال، قولىيازما ۋە خەت - چەكلىرىمنى سىرتقا ئېلىپ، ئۆيگە يېيىپ تاشلىغانىدى. ئۇ بۇلاردىن قانائەت قىلماي، نېمىدۇر بىر نەرسىنى جىددىي ئىزدەۋاتاتتى. پەرزىلەت گويا بىر ئارخىپ خادىمىغا خاس ئەستايىدىللىق بىلەن ھەربىر خەت - چەك قولىيازمىلارنى ۋاراقلاپ بىر مۇھىم شەخسنىڭ ماتېرىيالىنى ئىزدەۋاتقان ھالەتكە كىرگەنىدى. ئۇنىڭ قوشۇمىسى تۇرۇلگەن بولۇپ، چىرايى سۇرلۇك ئىدى. مېنىڭ كىرىشىم بىلەن ئازراقمۇ ئۆزگىرىش ھاسىل قىلمىدى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

— نېمە ئىش بۇ؟ — سورىدىم مەن.

ئۇ ماڭا ناھايىتى ئالايدى - دە، قەغەز ئۈستىدىكى بىر لىپاپنى كۆرسەتتى:

— بۇ نېمە ئىش؟ — دەپ قايتۇرۇپ سوئال قويدى ھەمدە جاۋابىمنى كۈتمەيلا ئورنىدىن تۇرغان پېتى ھەممىنى تاشلاپ تالاغا چىقىپ كەتتى. مەن ئاستا بېرىپ، ھېلىقى لىپاپنى ئاچ-تىم. ئۇ رەنانىڭ ماڭا يازغان ئاخىرقى خېتى ئىدى. يەردە ئۇنىڭ شۇ قېتىم ئەۋەتكەن بىر دانە سۈرىتىمۇ ياتاتتى. روشەن-كى، پەزىلەت مېنىڭ بۇ نەرسىلەرنى تويدىن كېيىنمۇ ساقلاپ يۈرگىنىمگە خاپا بولغان ۋە ئۇنى نەچچە كۈندىن بۇيانقى جىمغۇر-لۇقۇمغا باغلاپ قارىغانىدى.

مەن نېمە قىلارىمنى بىلمەي، بىر ھازاغىچە رەسىمگە قاراپ تۇرۇپ قالدىم. كېيىن ھۇشۇمنى يىغدىم - دە، ھەممە چېچىلـ-غان، يېيىلغان نەرسىلەرنى رەتلەپ يەنە ئىشكاپنىڭ ئىچىگە سالدىم.

x x x

خۇسۇسەن، پەزىلەت بىلەن ئۆتكەن بىرنەچچە يىللىق تۇر-مۇش ماڭا ھايات، مۇھەببەت ۋە ئائىلە توغرىسىدا نۇرغۇن نەر-سىلەرنى چۈشەندۈردى. مەن ئۆز تۇرمۇش سەرگۈزەشتلىرىم ئارقىلىق ئەڭ ئاۋۇال كىشى ھاياتىنىڭ ئاددىي ئېقىنلارغا ئە-مەس، بەلكى غايەت زور كەلكۈنلەرگە ئوخشايدىغانلىقىنى بىلىپ يەتتىم. مۇرەككەپ ئائىلە سورۇنلىرىنىڭ مۇھىم مۇھىت ئىكەن-لىكىنى ئۇقتۇم. مۇھەببەتنىڭ قانداق مۇھىتتا ئىنتايىن نازۇك سىناقلارغا دۇچ كېلىدىغانلىقىنى، ئۇنىڭدىن ئوڭۇشلۇق ئۆتكەن مۇھەببەتنىڭلا كىشىنى گۈزەل ۋە مۇستەھكەم تۇرمۇشقا باشلىيا-لايدىغانلىقىنى چۈشەندىم.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ماڭا ئىنسان كۆڭلى توغرىسىدا كۆپ مۇھاكىمىلەر قىلىشقا توغرا كەلدى. خۇلاسە شۇ بولدى، مۇھەببەتتە كىشى كۆڭلى، نەپس سۆزلەر بىلەن ئىپتقاندا، ئەڭ نازۇك بۇيۇم، ئاجايىپ ھېكمەت، سىرلىق تىلسىم بولۇپ چىقتى. قوپالراق ئىپتقاندا، ئۇ كۆزى چۇشكەن جايدىن ئەقىدە ئۇزمەيدىغان ئەڭ تەرسا، جاھىل مەنىۋى كۈچ بولۇپ چىقتى. قىسقىسى، يۇرەككە بۇيرۇق قىلىش مۇمكىن ئەمەس ئىدى. بىر كۈنى تۇرسۇنخان ھەدە مېنىڭ كۆڭلۈمنى قاتتىق گۇناھلارغا تارتىپ تۇرۇپ:

— تاشنى تاياقتا تاڭغىلى بولمايدىغىنىغۇ راست، لېكىن سېنىڭ كۆڭلۈڭ تېنىمگەن كۆڭۈل! سەن ئۆز خىلىگىدىن ئاداشتىڭ، بۇنى ئاخىر بىلىپ قالىسەن! — دېدى. ئۇ يەنە شۇ سۆزدىگە ئۇلاپلا يۇقىرىقى يەكۈنلىرىنى ئىنكار قىلغاندەك تەلەپپۇزدا، — بىر ھېسابتا رەنانىڭ كۆڭلىمۇ تېنىمگەن كۆڭۈل، ئايدەك چىرايى، ئەقلى تۇرۇپ، ساڭا ئوخشاش بىلىمسىزنىڭ كەينىدە ئات چېپىپ يۈرگەن قىزنىڭ كۆڭلىنىمۇ شۇنداق دېيىش كېرەك... ھەر ئىككىلىڭ بۇ دۇنيانىڭ ھاماقەتلىرى! — دېدى ۋە ئاخىرىدا ئۆزىمۇ مىچىلداپ يىغلاۋاتاتتى.

ئېھتىمال، ئۇنىڭ ئىپتقىنى دۇرۇستۇ، دەيتتىم بەزىدە. ئەمما بۇ ئايالنىڭ سۆزلىرىنى زادىلا ئېغىر ئالمايتتىم. چۇنكى ئۇنىڭ كۆڭلى تېپىلغۇسىز ياخشى كۆڭۈل ئىدى. پەزىلەت بىلەن بولغان تۇرمۇشۇم تەۋرەنمەس ئىرادىلەر بىلەن داۋام قىلىۋەردى. بىزدە پەقەت رەنا توغرىسىدىكى ۋەقەلەرنى دەۋر قىلغان، بەزىدە ئۇنىڭدا، بەزىدە مېنىڭدە كۆرۈلىدىغان ئىچكى روھى غەشلىكتىن باشقا ھېچنەرسە يوق ئىدى. رەنا توغرىسىدىكى بايانلارغا كەلسەك، ئۇ روھىي جەھەتتە يىمىرىلىشنىڭ جىددىي جەريانلىرىنى باشتىن كەچۈرۈۋاتاتتى. يېشىغا يەتمەي چاچراپ كەتكەن ئوغلىنىڭ دەرد - پىراقلىرى ئەمدى بېسىلاي، دېگەندە مەن كۆچۈپ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

كېلىپ، كونا كېسىلى يەنە قوزغىلىپ كەتتى. ئاكىلىرى سىڭلىسىنىڭ كېسىلىگە شىپا تاپالمىدى. ئۇنىڭ سەۋەبلىرى توغرىسىدا پەقەت رەنانىڭ يېڭىلىرىلا ھەقىقىي گەپ - سۆزلەرنى قىلىپ بېرەتتى. رەنانىڭ ئۆز ئاغزىدىن چىققانلىرىنى بىر كۈنى پەقەت رىسالەتتىنلا ئاڭلىدىم. ئۇ ساي مەھەللىدىن دادىسىنى يوقلاپ كەلگەن پۇرسەتتىنىڭ بىرىدە، ماڭا ئۆز ئىشىكىدە يولۇقۇپ قالدى. چىرايى ناھايىتى سۇلغۇن ھالدا مېنى توختىتىپ:

— ياڭىللا ئەختەم، بۇگۈن رەنانى يوقلاپ چىقتىم، — دېدى ۋە تۆت يېقىغا قاراپ قويۇپ سۆزىنى داۋام قىلدى، — بىچارە قورايدەكلا بولۇپ قاپتۇ، ئىشتىن قاپتۇ، تاماق بىلەنمۇ كارى يوق. مېنى كۆرۈپ يىغلاپ كەتتى، ئۇ يەنىلا شۇ كونا گەپلەرنى قىلىدۇ، ھېچقانداق تەسەللىنى ئاڭلايدىغاندەك ئەمەس، ئۆرۈلۈپ - چۆرۈلۈپ سېنىڭلا گېپىڭ. ئۆلمەن - ئۆچمەن، دەپلا ياتىدۇ، پەيلىدىن قورقۇپ قالدىم. كۆڭۈل دېگەن ئاجايىپ نەرسە ئىكەن. مۇنچىلىك بولارىنى سەن تۇغۇل، مەنمۇ ئويلىغان ئەمەس.

— يەنە بىر نەسىھەت قىلىپ قوي! — دېدىم مەن، — ئۆتكەن ئىشلار ئۆتۈپ كەتتى، ئەمدى ئۆكۈنگەن بىلەن ئورنىغا كەلمەيدۇ. خاتىرجەم داۋالانسۇن، ساقىيىپ، ئۆزىگە لايىق بىر تۇرمۇشنىڭ تەرەددۇتىنى قىلغىنى ياخشى، ئۇنىڭ كۆڭلى ئۇنداق بولدى، مېنىڭ كۆڭلۈم مۇنداق. بۇنىڭ ھۆكۈمىنى ئۆزۈڭمۇ بىلىسەن، رەنامۇ چۈشىنىشى كېرەك.

— رەنا ئۇ گەپلىرىڭنى چۈشىنىدىغان ۋاقىتلاردىن ئۆتۈپ كېتىپتۇ، سېنىڭدىنلا ئەمەس، بۇ يورۇق دۇنيادىنمۇ ئۈمىدى قالمىغاندەك ياتىدۇ، — دېدى. رىسالەت ئىككىمىزنىڭ رەنا توغرىسىدىكى گەپلىرىمىز قىسقا، ئەمما جىددىي بولدى. مەن يەنىلا ساراسىمە ئىچىدە قالدىم.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

x x x

رەنا توغرىسىدا غېنى بىلەن ئىبراھىم غەمكىن ھالدا ئىككى خىل مۇھاكىمە قىلىشتى. يەنى غېنى مېنى ئەسلىدە رەنانى ئالمىغانلىقتا ئەيىبلىدى. ئىبراھىم بولسا، ئەسلى ئالغۇك بولـ مىغاندىكىن، ئۇ قىزغا باشتىلا كەسكىن ۋە قوپالراق جاۋاب قايتۇرغان بولساك ياخشى بولاتتى، بىراق سەن ۋەز ـ نەسىھەتنى كۆپ قىلىپ، بەكمۇ سىلىق، سىپايە بولۇپ كەتتىك، بۇ خىل ئەھۋال رەنادا ساڭا بىر خىل ئۇمىدنى ساقلاپ كەلدى. ئۇ كېيىن چوڭايسا چوڭايدىكى، ئۆچمىدى. ئاخىر مانا بۇ دەرىجىگە يەتتى، دېدى. مەن بۇ ئىككى دوستۇمنىك مۇھاكىمىسىنىك قايسىسـ ىنىك توغرا ئىكەنلىكىنى قارارلاشتۇرالمىدىم. بۇ مۇشۇ دۇنياغا قىز ـ يىگىت بولۇپ تۆرىلىپ، مۇھەببەتكە ئىنتىلگەنلەرنىك، ھەر خىل سەرگۈزەشت ئىگىلىرىنىك مۇلاھىزىسىگە قالسۇن!

x x x

سېنتەبىرنىك ئاخىرقى كۈنلىرىنىك بىرىدە، مەن ۋېلىسـ پىت بىلەن شەھەردىن چىقىپ كېلىۋاتاتتىم. كەينىمدىن ئۇرغان يېنىك شامال يولۇمنى ئاسانلاشتۇرماقتا. ئىككى چېتى كۆچەتلەر بىلەن چىتلانغاندەك كەك ۋە تۈپتۈز تاشيولدا ماشىنىلار ئاندا ـ ساندا ئۆتۈپمۇ تۇراتتى. مەن مەھەللىمىزگە ئۇلىشاي، دەپ قالغاندا، ئالدىمدا ئالدىراش كېلىۋاتقان بىر زىلۋا ئايالنىڭ گەۋدىسى كۆـ رۈندى. ئۇنىك قولتۇقىدا پەقەت كىچىككىنە بىر بوغجۇمىسى بولۇپ، ھېچقانداق ياسانمىغانىدى. يېقىنلاشقاندا تونىسام رىسا- لەت ئىكەن. ئۇ قايرىلىپ ماڭا قارىغىچە، ۋېلىسىپىتتىن چۈش- تۈم. ئۇ مېنى كۆرۈپلا ناھايىتى بىسەرەمجان قىياپەتتە:

ـــ ھوي نەدىن كېلىۋاتىسەن؟ ـــ دەپ سورىدى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

— شەھەردىن.

— ئۇنداقتا مەھەللىدىكى ئىشلاردىن خەۋەرسىز ئوخشىمامسەن؟

— نېمە ئىش؟

رىسالەت بىر ھازاغنچە ئۇنچىقماي يولىنى داۋام قىلدى. مەنمۇ ۋېلىسىپىتنى يېتىلىگەنچە ياندىشىپ مېڭىپ يەنە سورىدىم. ئەمما، بۇ چاغدا رىسالەت ياغلىقى بىلەن كۆز ياشلىرىنى سۈرتۈۋاتاتتى. مەن مەھەللىمىزدە قانداقتۇر بىر كۆڭۈلسىز ھادىسىنىڭ يۈز بەرگەنلىكىنى جەزم قىلدىم.

— رەھمەتلىك ئاخىر ئېيتقىنىنى قىلدى - دە! — دېدى رىسالەت، — ئىسىت، ئىسىت! ئەجەبمۇ بالا ئىدى. ئەجەبمۇ بالا ئىدى! ئون گۈلىنىڭ بىرى ئېچىلمىغانىدى - دە!

— ئېيتساڭچۇ، كىم توغرۇلۇق سۆزلەۋاتىسەن؟ — دېدىم تەقەززا بولۇپ.

— كىم بولماقچىدى؟ رەناچۇ! — دېدى رىسالەت.

مەن ئۆز قۇلىقىمغا ئىشەنمەي قالدىم.

— ئېنىقراق ئېيتساڭچۇ، رەناغا نېمە بوپتۇ؟ — يەنە سورىدىم مەن. بۇ قېتىم رىسالەت يوشۇرمىدى:

— ئېسىلىپ ئۆلۈۋاپتۇ! بۇگۈن چۈشتىن ئىلگىرى شۇنداق بوپتۇ.

رەنادىن كەلگەن سەرگۈزەشتىلەرنىڭ ئۆلۈمگە تەرەققىي قىلىشى ئۇخلىسام چۈشۈمگە كىرمەيدىغان ئىش ئىدى. شۇڭا، ماڭا شۇنچىلىك غەيرىي تۇيۇلدىكى، ئۆزۈمنىڭ نەدە كېتىۋاتقانلىقىمنى ئاڭقىرالماي قالدىم. مېنىڭ رىسالەتكە قويىدىغان سوئاللىرىم شۇ يەردە توگىدى.

پۈتلىرىم بىر ھازاغنچە بوشىشىپ، ماغدۇرسىزلانغاندەك بولۇپ قالدىم. بېشىمدىن مىڭ بىر خىياللار كەچتى: راستتىنلا شۇنداق بولغانمىدۇ؟... ھە، ئىلاھىم، يالغان بولۇپ قالغىيتتى!

راست بولسىچۇ؟ مېنى رەنانىڭ ئۆلۈمىدە ئەيىبكە بۇيرۇمايدىغان ئادەملەرمۇ بولارمۇ؟

رىسالەت ئېسەدەپ يىغلاپ كېلىۋاتاتتى. مەن پۈت - قولۇمغا بارلىق كۈچۈمنى يىغدىم - دە، يەنە ۋېلىسىپىتىمغا مىنىپ، ئۇنى كەينىمدە قالدۇرغانچە مېڭىپ كەتتىم.

مەھەللىگە كىرىپ بارغىنىمدا ئەھلى يۇرت، چوڭ - كىچىكىنىڭ ھەممىسى ئاللىقاچان قايغۇلۇق تۈسكە كىرگەن بولۇپ، رەنالارنىڭ ئۆيى تەرەپتىن قويۇق يىغا ئاۋازى كېلىۋاتاتتى. مەھەللىدىكى ئۇششاق بالىلارنىڭ ۋاڭ - چۇڭلىرىمۇ جىمىپ كەتكەندى. ماڭا بۇ مۇھىت شۇنچىلىك سۇرلۇك تۇيۇلدىكى، بۇ مۇسىبەت ئۇچۇن مەھەللىمىزنىڭ جىمى دەل - دەرەخ، باغ - ۋاران، توخۇ - تۇمانلىرىدىن تارتىپ بارلىق تىرىكلىكنىڭ ھەممىسى سۈكۈتكە چۆمۈلگەنىدى. ئۇلار مەھەللىمىز ئاسمىنىدىن كەتمەگەن رەنانىڭ جېنىنى ئالغان ئەزرائىلنىڭ ئۆز جانلىرىغىمۇ تەھدىت سېلىشىدىن ئەنسىرەۋاتقاندەك قىلاتتى.

مەن ھويلىغا كىرگەندە، ئاپام يەنىلا پېشايۋاندا ياتاتتى. ئۇنىڭ يېنىدا بالىسىنى تۇتۇپ ھەدەم ئولتۇراتتى. ھەر ئىككىلىسىنىڭ كۆزلىرى ياش يۇقى ئىدى. ھەدەمنىڭ تۇرقىدىن ھازىرلا قايتىپ كەلگەنلىكى چىقىپ تۇراتتى.

— قايتىپ كەلدىڭمۇ بالام؟ — دېدى ئاپام كىرىشىم بىلەن تەڭ.

— ھەئە! — دېدىم مەن ۋە ئۇلاردىن ئەھۋال سورىدىم. مەن سۇيىغا چىقىپ ئاپامنىڭ يېنىغا ئولتۇرۇشۇمغا ھەدەمنىڭ قۇچىقىدىكى ئوغلى ماڭا ئېسىلدى. مەن ئۇنى قولۇمغا ئېلىپ ئاپام ۋە ھەدەم تەرىپىدىن بولۇنغۇسى گەپلەرنى بالا بىلەن بولۇپ، پەقەت يېرىم دىققىتىم بىلەن تىڭشاۋاتقان ساختا قىياپەتنى ھاسىل قىلدىم، مەن شۇ ئۇسۇل بىلەن ئۆزۈمدىكى ئازاب ۋە ئوڭايسىزلىقنى يەڭمەكچى بولاتتىم.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

— شۇنداق قىلىپ رەنانى ئاخىرەتكە ئۇزىتىپ قويدۇق ئۇكام، بوۋقىنىڭ كەينىدىن ئۆزىمۇ كېتىۋالدى، — دېدى ھەمدەم بىر «ئۇھ» تارتىپ. ئۇلار مېنىڭ روھىي ھالىتىمدىن بۇ ئىشتىن خەۋەر تاپقانلىقىمنى ئاللىقاچان پەملەپ بولغانىدى. مەن ئۇنچىقمىدىم.

— ئىسىت، ئەجەبمۇ بالا ئىدى - دە! — دېدى ئاپام يېڭىۋاشتىن كۆز يېشى قىلىپ، — مەھەللىمىزدە تىرىك يۈرگەن بولسا، يۈرتقا ئارتۇقلۇق قىلارمىدى؟ بالىسى قالغان بولسىچۇ كاشكى!

ئاپام نۆۋەتتىكى سۆزلىرىنى بېۋاستە رەنانىڭ روھىغا قارىتىپ ئېيتىشقا باشلىدى:

— ياتقان يېرىڭ جەننەتتە بولسۇن قىزىم! ھە ئىلاھىم ھۆرلەرگە ئايلىنىپ ئۇچۇپ يۈرەرسەن. بۇ دۇنيادا تارتقان دەردلىرىڭ ئۇ دۇنيادا راھەت - پاراغەتكە ئايلىنىپ كېتەر. خۇدايىم سېنىڭ ئاخىرەتلىكىڭنى بەرمەي قويماس. ھە ئىلاھىم، باقى دۇنيادىكى ئىزىزلارنىڭ ئىزىزىگە ئايلىنىپ كېتەرسەن.

ئاپام يۇقىرىقى مۇراجىئەتلەرنى قىلغاندا، سۆزىنىڭ تېغ ئۇچىنى ماڭىمۇ تەگكۈزۈپ ئۆتكەندەك قىلدى. مەن ئۇلارنى رەنانىڭ بۇ دۇنيادىكى پۈتۈن مۇشەققەتلىرىنىڭ سەۋەبچى ئەيىبكارى سۈپىتىدە تەكشىماقتا ئىدىم. ئاپام سۆزىنى داۋام قىلاتتى:

— ئاپاڭنىڭ ئورنىدا ئاپا بولغۇم بار ئىدى قىزىم، تىلەكلىرىمگە يېتەلمىدىم، مېنىڭدىن رازى بولغايسەن قىزىم. خۇدانىڭ بىچارە بەندىسىمەن. ھازاڭغا بارالمىدىم، ئۆز ئورنۇمدا يىغلاپ ياتتىم. ئىلاجىم يوق، ماڭالمايمەن، باسالمايمەن. ئۆتكەندە مېنى يوقلىغىنىڭ ئەسلىدە مەن بىلەن خوشلاشقىنىڭ ئىكەن، بىلمەپتىمەن قىزىم، ئۇقماپتىمەن قىزىم...

ئاپام ئاخىرىدا ماڭا قاراپ گەپ ئېچىپ:

— ئولتۇرامسەن بالام، ئەل قاتارىدا سەنمۇ بېرىپ، قېر-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

رنداشلىرىدىن كۆڭۈل سوراپ كەل! ــ دېدى.

ــ بولدى، ئەتە بارسۇن، ــ دېدى ھەدەم ئاپامنىڭ سۆزىنى رەت قىلىپ.

ئۇ مەندىكى چوڭ ئوڭايسىزلىقنى سېزىپ يەتكەنىدى. مەن ئارتۇقچە چىداپ تۇرالماي، ئورنۇمدىن تۇردۇم - دە، ئۇدۇل سارايغا كىرىپ كەتتىم. پەزىلەت تۇغقانلىرىنىڭكىگە كەتكەنىدى. شۇڭا ئاپام، ھەدەملەر رەنا ئۇچۇن ئەركىن - ئىمىن يىغلاپ - قاقشاپ، ئاھ ئۇرۇشماقتا ئىدى. پەزىلەت بولغان تەقدىردە ئۇلار پەزىلەتنىڭ كۆڭلىنى ئايلاپ بولسىمۇ مۇنچىلىك ئوچۇق - ئاشكارا يىغان چېكىشىپ كەتمەيتتى. مەن ئۆيۈ ئىچىدە تۇرۇپ، ھەدەم بىلەن ئاپامنىڭ سۆزلىرىگە قۇلاق سالدىم:

ــ مېھمانخانىغا ياتقۇزۇپ قويۇپتىكەن، ــ دېدى ھەدەم رەنا ھەققىدە سۆز ئېچىپ، ــ يۇزىنى ئېچىپ قارىسام، نۇر يېغىپ كېتىپتۇ، ئىچ - ئىچىمدىن ئۇۋۇلىنىپ كەتتىم.

ــ تىرىكىدىمۇ شۇنداق ئەمەسمىدى، تېخىمۇ سۇزۇلۇپ كەتتى، دېگىنە، باغرىنىڭ يۇمشاقلىقىچۇ تېخى. كۆزۈپ قالارسەن، مۇنداق ئادەملەرنىڭ يەرلىكىمۇ ناھايىتى يۇمشاق چىقىدۇ، ــ دېدى ئاپام.

ــ توۋا، كۆڭۈل دېگەن ئاجايىپ نەرسە - ھە؟ ــ دېدى ھەدەم، ــ بىزنىڭ بۇ ئەختەمگە رەنانىڭ نەرى ياقماي قالغانلىقىنى ئويلىسام - ئويلىسام تېگىگە يېتەلمەيمەن.

ــ بۇ جاھان ئاشۇنداق بىرى ئانارنى ياخشى دېسە، بىرى چىنارنى ياخشى، دەپ ئۆتىدىغان جاھان ئىكەن، ھەممىسى تەقدىر پېشانىنىڭ ئىشى! ــ دېدى ئاپام.

ئۇلار يەنە بىرئاز مۇڭدىشىپ ئولتۇرغاندىن كېيىن، ھەدەم ئورنىدىن قوزغىلىپ:

ــ مەن ئۆيگە بېرىپ كېلەي، ئەمدى قاقشاۋەرگەن بىلەن ئورنىغا كەلمەيدۇ، بۇ بالىغىمۇ تاپا - تەنە قىلىۋەرمەيلى، بايا تىن

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بەرى سەنمۇ ئاز گەپ قىلمىدىڭ، ئەقلى بار ئادەمگە شۇنمۇ يېتىپ ئاشىدۇ، ئارتۇقچە سۆزلەۋەرمىگىن، بىزنىڭكىنى ئاز دەپ، تۆر-سۇنخان يولۇقسا قانچىلىك ئەزۇيلەيدىكىن؟ رەنانىڭ كەينىدىن بۇنمۇ بىزگە بىر بالا تېرىپ بېرىپ يۈرمىسۇن يەنە، ئادەم دېگەن ئاچچىقىدا ھەر ئىشنى قىلىۋېرىدۇ. ئۇنىڭ ئۇستىگە مۇنداق گەپلەر بولۇەرسە، پەزىلەتكىمۇ خىجالەتچىلىك بولىدۇ، بىچارە بالا ھېلىمۇ ئېغىركەن. ئالدىمىزغا كەلگەندىن بەرى، ئۇنى رەنا ھەققىدىكى گەپلەرنى ئاڭلىماي يۈرىدۇ، دەمسەن؟ ئاڭلايدۇ، ئىچىگە يۇتۇپ يۈرىدۇ. يەنە كېلىپ بۇ بالىدىنمۇ ھېچ يامانلىق كۆرمىدۇق. رەڭگى - رۇخسارى رەنا قىزدىن ئارتۇق بولمىسە-مۇ، يەنىلا بىر ياقتىن خىزمەت قىلىپ، بىر ياقتىن پۇتۇن ئۆينىڭ ھۆددىسىدىن غىڭ قىلماي چىقىپ كېلىۋاتىدۇ، ئەمدى شۇنىڭ قەدىرگە يەتسەك بولىدۇ، ئۇلارنىڭ كۆڭلىگە ئىسسىقچە-لىقنى خۇدايىم سېلىپ قويغان تۇرسا، بىزنىڭ ئۇنىڭغا ئاق ئىكەن، كۆڭ ئىكەن، دەيدىغان ھېچقانداق يوللىمىز يوق.

ھەدەمنىڭ سۆزلىرىنى ئاپامۇ قوللىدى، ھەدەم ئۆيگە ماڭ-دى، ئاپام ئۆز - ئۆزىگە نېمىلەرنىدۇر سۆزلەپ يېتىپ قالدى. مەن بولسام ھېچقاچانغا ئوخشىمايدىغان ئازاب ئوتى بىلەن ئۆرتەن-مەكتە ئىدىم.

x x x

رەنانىڭ ۋاپاتىدىن كېيىن، مەن تەبىئىي ھالدا مويسىپىت-لارنىڭ سوغ نەزىرىگە دۇچ كەلدىم. كوچىدا ماڭغانلىرىمدا، مەھەللىمىزنىڭ ئاياللىرى كەينىمدىن پىچىرلىشاتتى. ئۇنىڭدىن مەن: «رەنانىڭ بېشىغا چىققان ئەنە شۇ!» دېگەن مەنىنى ئالاتـ-تىم. رىسالەت بولسا، مەن بىلەن ھەربىر ئۇچراشقاندا، ئۇزاق - ئۇزاق سۆھبەتتە بولاتتىيۇ، ئەمما كۆڭۈل ھەققىدىكى قىسمەتلەر

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بىۋاستە ئۆز بېشىدىن كەچكەچكە، مېنى ئارتۇقچە ئەيىبلىمەي، پەقەت چوڭقۇر «ئۇھ» تارتىپلا قويىاتتى. غېنى بولسا، تاماكىغىلا زورلايتتى. ئۇ مېنى ئەيىبلەشنىڭ ۋاقتى ئۆتكەن ۋە زۆرۈرىيىتى يوق ئىش ئىكەنلىكىنى چۈشىنىپ يەتكەنىدى. تۇرسۇنخان ھەدە مېنى ھەدەملەر ئىيتقاندەك ئۇنچىۋالا كايىمىۋ كەتمىدى. پەقەت ئىلگىرىكى تەنبىھلىرى ئىزىدىن: «توختاپتۇر سېنى، ئاخىر ئا-شۇ قىزنىڭ قىساسىنى تارتىپ قالىسەنغۇ! . . . خىيالىڭدا بۇ دۇنيادىن گېدىيىپ - غادىيىپلا ئۆتۈپ كېتىمەن، دەمسەن؟» دەپلا قويدى. ئۇ ئۆزۈمدە يوق ئىللەتلەر بىلەن ماڭا تەنبىھ بېرىۋاتقاندا، ئۇنىڭ ئاچچىقىغا ھاي بېرەلمەي، شۇنداق قىلىۋات-قانلىقىنى چۈشىنىپ تۇردۇم.

پەزىلەت تۇغقانلىرىنىڭكىدىن قايتىپ كېلىپ، بۇ ئىشقا تولىمۇ ھەيران بولدى ۋە ئەپسۇسلاندى. شۇنداقلا، رەنجالارنىڭكە-گە دەرھال بېرىپ، ھازا ئاچتى. قايتىپ كېلىپ ماڭا:

— راستىنى ئىيتقاندا، رەھمەتلىكىنىڭ بۇنداق بولارىنى بىلمەم، سىزنى. . . — دەپ گېپىنى يۇتۇۋەتتى. مەن ئۇنىڭغا قايرىلىپ:

— نېمە دەۋاتىسەن؟ — دېدىم. ئۇ بىر ھازا جىم تۇرغاندىن كېيىن:

— سىزنى ئەيىبكە بۇيرۇغان كىشىلەر ھېچقاچان مېنىمۇ چەتتە قالدۇرمايدۇ. بۇنى سىز خىيالىڭىزدا شەرەپلىك ئىش دەمسىز؟ — دېدى. پەزىلەت ئۆز قايغۇلىرىدا، تۇرسۇنخان ھەدە ئىيتقان مەن تارتىپ قالىدىغان قىساسلارنىڭ ئۆزىگىمۇ كېلىپ قېلىشىدىن ئەنسىرەيتتى، خەۋپسىرەيتتى. مەن ئۇ گەپلەرگە ئانچە پەرۋا قىلمىدىم. چۈنكى، مېنىڭ ئۇنىڭغا بەرگەن ساداقەت-لىمىڭ كۆڭلۈم بۇزۇلماس تۇرمۇشىمىزنىڭ مۇتلەق كاپالىتى ئە-دى. مەن رەنانىڭ ئۆلۈم دەھشىتى بىلەن قوزغالغان ئەسەبىي ئويلىرىمدىن يېنىپ، پەزىلەتكە بولغان ئەسلى رايىمغا قايتىپ كەلدىم.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

خاتىمە

رەنانىڭ ۋاقىتسىز ۋاپاتى مەھەللىمىزنىڭ شىمالىي تەرىپە-
دىكى قەبرىستانلىققا مەزگىلسىز قەبرىدىن يەنە بىرنى پەيدا قىل-
دى. مەن ھەر كۈنى مەكتەپكە ماڭىدىغان يول ئەنە شۇ قەبرىس-
تانلىقنىڭ يېنىدىن ئۆتەتتى. مەرھۇمەنىڭ زىيارەتگاھى ئەمدى
مېنىڭ ھەر كۈنى بىرنەچچە قېتىم ئېچىنىش بىلەن نەزەر سې-
لىپ، مۇڭلۇققىنە قاراپ ئۆتىدىغان مۇقەددەس دىيارىمغا ئايلاڼ-
دى. قەبرە ئۈستىنى ئاپئاق قار قاپلاپ، شۇڭغانلار ئۇچۇپ
تۇرىدىغان قىش كۈنلىرىدە، شەرقتىن ئىللىق شامالالار قىيغە-
تىپ، قارلار ئېرىپ، باھار قەبرىلەر ئارىلىرىغا تۇنجى كوكاڼ-
لارنى ئۇندۇرگەن كۆكلەم كۈنلىرىدە، باغلار ياپيېشىل بوستانغا
ئايلىنىپ، گۈللەر ھۆپپىدە ئېچىلغان، كاككۇك، بۇلبۇللار
سايرىشىپ، تەبىئەت چىرايلىق تون كىيگەن ياز كۈنلىرىدە،
شۇنداقلا ئېتىزلار يالىڭاچلانغان، قوغۇنلۇقلار خازان بولغان،
دالالارغا كەچ كۈزنىڭ ئاچچىق شامىلى ھۆكۈمرانلىق قىلىشقا
باشلىغان ھەمدە بۇ شامالالاردا ھېلىقى قەبرىلەر ئۈستىدە ئاجىز
ئۆسۈپ قالغان بىرنەچچە تال قاخشال شۇاقلار «شۇۋ - شۇۋ»
ئاۋاز چىقىرىپ لېڭشىپ تۇرغان مۇڭلۇق كۈنلەردە مەن يەنىلا
ئاشۇ قەبرە يېنىدىن ئۆتىمەن. مەن دائىم مۇنۇلارنى كۆڭلۈمدىن
كەچۈرىمەن: رەنا ئەنە شۇ قەبرە ئىچىدە ياتىدۇ، ئۇ تولىمۇ ياش
كەتتى، ئۇ ئۆز ئۆلۈمى بىلەن ئادەملەرگە سۆيگۈ - مۇھەببەتنىڭ
نېمە ئىكەنلىكىنىلا ئەمەس، بەلكى كۆڭۈلنىڭ ئاجايىپ خىسلە-
تىنىمۇ چۈشەندۈرۈپ ئۆتتى.

1979 - يىلى ماي، 1992 - يىلى ئىيۇل
ئۈرۈمچى — غۇلجا

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

دەھشەت

(ھېكايە)

يۇنۇس قولىدا كونىراپ ئەبجىقى چىقىپ كېتەي دېگەن يوغان سېرىق بېزىنت سومكىنى كۆتۈرگەنچە، ئۆيگە نامازدىگەر بىلەن نامازشام ئارىلىقىدا كىرىپ كەلدى. شۇنىڭغىچە شەھەر-نىڭ بۇ ئارقا كوچىلىرىدا تونۇش - بىلىشلىرىدىن ئۇنىڭغا ھېچ-كىمنۇ ئۇچرىمىدى. ئۇ كىچىككىنە ئىشكى بار تار ھويلىغا كىرگەندە، ئۇدۇل ئىشىكتىن چىقىپ كەلگەن يەتتە ياشلىق ئوغلى يادىكار يۇنۇسقا تىكىلىپ بىر قارىدى - دە، دادىسىنى دەررۇ تونۇدى. ئەمما، ئۇ ئالدىغا قاراپ يۈگۈرمەي، كەينىگە قايرىلغانچە ئۆيگە كىرىپ كەتتى. بۇ ھال يۇنۇسنى ھېچقانچە ئەجەبلەندۈرمىدى. ئەكسىچە ئۇ «ئاپىسىغا خۇش خەۋەر ئېيتقىلى كىرىپ كەتتى!» دەپ ئويلىغاچقا، قەلبى خۇشاللىق بىلەن دا-ۋالغۇپ كەتتى. بۇ ئەلۋەتتە، ۋىسال مىنۇتلىرىنىڭ ھەيۋەتلىك پەللىسى ئىدى. چۈنكى، يۇنۇس جۇدالىق سەپىرىنىڭ يەتتە يىل-لىق مۇساپىسىنى بېسىپ، ئاخىرقى مەنزىلگە يېتىپ كەلگەن-دى. بىردىن يەتتىگىنچە ساناشقا، ئادەتتە، يەتتە دەقىقىمۇ كەت-مەيدۇ. ئەمما، يەتتە يىلنى ياشاپ سانىماق ئاسان ئىش ئەمەس. يەتتە يىلنى بەخت - سائادەت ئىچىدە ئۆتكۈزگەنلەر ئۇچۇنغۇ، ئۇ گويا كۆزنى يۇمۇپ - ئاچقۇچىلا ئۆتۈپ كەتكەندەك تۇيۇلىدۇ. ئەكسىچە، يۇنۇس ئۇچۇن ئۇ ناھايىتى ئۇزاق مۇساپە بولدى. ئۇ بۇ يىللارنىڭ ھەربىر كۈندۈزىنىلا ئەمەس، قانچىلىغان كېچىلە-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

رىنىمۇ ئىسسىق ئورۇن، شەرىن ئۇيقۇدىن مەھرۇم قىلىنغان ھالدا ئەركسىز، مەجبۇرىي ئەمگەك بىلەن ئۆتكۈزدى. بۇ تۇرمە ھاياتى ئىدى. يەنە كېلىپ ئۇ بۇ يەتتە يىلنى ھېلىقى ۋەھىمىلىك يىللاردا ئۆتكۈزدى. ئەنە، يادىكارمۇ چوپچوڭلا بولۇپ قاپتۇ!

يۇنۇس ئىلگىرىلىمەكتە ئىدى. بىراق ئۇنىڭ ئالدىغا سارەم يېتىپ چىققۇچە، ئارقىسىدىن توختىخان ئانىنىڭ تونۇش ئاۋازى ئاڭلاندى. ئاتمىش بەش ياشتىن ھالقىپ كەتكەن ئاق چاچلىق بۇ ئايال ئۇلارنىڭ ئاتا كۆرگەن، ئانا كۆرگەن كونا قوشنىلىرىدىن بىرى، شۇنداقلا يۇنۇسنىڭ كىندىكئانىسى ئىدى. بۇ، شۇنداق ئوچۇق ۋە سۆزمەن ئايال ئىدىكى، ياش چاغلىرىدىلا گويا تېگىپلا كەتسە جاراڭلاپ تۇرىدىغان قوڭغۇراق ئىدى. ھازىر بولسا، ئۆيگە مېھمان كەلسە، ئەڭ ئاۋۋال چۈقان سېلىپ خەۋەر بېرىدىغان ئانا غازلارنىڭ ئۆزىنى ئەسلىتەتتى. ئۇ كۆرمىگىنىگە ئۇزۇن بولغان ئورۇق - تۇغقان، تونۇش - بىلىشلىرى كېلىپ قالسا، باشقىچىلا ئېچىلىپ كېتەتتى. مانا يۇنۇسقىمۇ شۇنداق قىلدى:

— ۋاي، يۇنۇسمۇ سەن بالام؟... ئاسماندىن چۈشتۈڭمۇ، يەردىن چىقتىڭمۇ؟ ۋايەي، ۋايەي!... ئاخشاملا ئاپاڭ رەھمىتى چۈشۈمگە كىرىپ قاپتىكەن. قارىسام، قولىدا بىر ئاق توقاچ، جىمى ئادەمگە كۆرسىتىپ يۈرگۈدەك!... مانا بۇ ئاق توقاچ سەن ئىكەنسەن ئەمەسمۇ؟... پاھ، پاھ، پاھ! چۈشمۇ مۇنداق ئوختىسىغا كېلەرمۇ؟!.. راست كەلدىڭمۇ، بالام، يالغان كەلدىڭمۇ؟...

يۇنۇس كەينىگە بۇرۇلۇپ توختىخان ئانىغا ئىككى ئېغىز گەپ قىلغۇچە، كىرىپكىلىرى نەملەنگەن ئانا ئۇنىڭ باشلىرىنى سىلاپ، پېشانىسىگە سۆيدى. يۇنۇسنىڭمۇ كۆڭلى بۇزۇلدى، لېكىن، ئۆزىنى دەرھال تىزگىنلىۋالدى. جىم ھويلا جانلاندى. ئاڭغىچە قولۇم - قوشنىلاردىن يەنە ئۇچ - تۆت ئايال يۈگۈرۈپ

كىرىشتى. توختىخان ئانا سۆزلەپ تۇراتتى:

— جېنىم بالام، گۈلۈم بالام، ئاپاڭنىڭ ئورنىدا سۆيۈپ قويدۇم. ئاپاڭنىڭ كۆزىدەك كۆزۈم بار مېنىڭ. ئىشكتىن غىل - پال قىلىپ ئۆتكەندەك قىلىۋىدىڭلا، تونۇپ كەينىڭدىن يۈگۈردۈم، يۈك - تاقلىرىڭنى نەگە قويدۇڭ، بالام؟

— مېنىڭ نېمە يۈك - تاقلىرىم بولىدۇ دەيلا، ئانا؟ ئەسكى - تۈسكىلەرنىڭ ھەممىسىنى تۇرمىگە تاشلىدىم. ئۆيۇاقى بار ئادەمگە ئۇلارنىڭ نېمە زۆرۈرى دېسىلىچۇ؟!

— ئۇ دېگىنىڭغۇ راست، — دېدى توختىخان ئانا سەل دۇدۇقلاپ ۋە ئەتراپتىكى ئاياللارغا قاردى، ئاياللار بىر - بىرىگە قاراشتى. يۇنۇسمۇ ئۇلارنىڭ بۇ ھالەتلىرىگە ھەيران بولدىيۇ، ئەمما: «توۋا، بۇلار مېنى تۇرمىدىن دۇنيا يىغىپ چىقىدۇ، دەپ ئويلىۋېدىمىكىنە؟» دېگەنىلا خىيالىدىن ئۆتكۈزدى.

— ئەنە، سارەممۇ چىقتى! — دېدى بىر ئايال ۋە ئۇلار يەنە ئۆزئارا مەنىلىك قاراشتى. يۇنۇس بىلەن بولغان ئەھۋاللىشىلار دەسلەپتە خۇددى ئېھتىمالى بولغان چوڭ بىر يامغۇرنىڭ ئالدىدا ئالدىراشلىق بىلەن ھارۋىدىن يۈك چۈشۈرۈۋاتقان ياكى يار ئېلىپ كەتكەن ئۆستەڭنى ھە دەپ ئېتىش بىلەن ھەپىلىشىۋاتقان ئادەملەرنىڭ قالايمىقان ۋاڭ - چۇڭلىرىغا ئوخشاپ كەتكەنىدى. ئەمما، سارەم كۆرۈنۈۋىدى ھەممەيلەن جىم بولۇپ قېلىشتى. سارەممۇ يادىكارنى ئەگەشتۈرگەنچە ئىشكتىن چىقتى - دە، داڭقېتىپ تۇرۇۋىلا قالدى. يۇنۇس ھېلىقى ئاياللارنىڭ تۆيۈقسىز گەپتىن قالغىنىغا قاراپ، يەنىلا ئاددىي خىيالىلاردا بولدى. ئۇ سارەم بىلەن بولىدىغان بۇ تەنتەنىلىك دىدارلىشىشنى ئاياللار تاماشا قىلىشۋاتسا كېرەك، دەپ ئويلىدى. دېمىسىمۇ مۇنداق چاغلاردا ياكى ئايال ھۆكۈمەپ يىغلىغانچە يۈگۈرۈپ كېلىپ يولدىشىغا ئېسىلاتتىسى ياكى ئوڭايسىزلىناتتى - دە، ئۇنداق ئىشنى كېيىنگە قويۇاتتى. ئەيتاۋۇر، كېيىن بۇ خىل مەنزىرىنىڭ گەپ -

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

سۆزلىرى خېلىغىچە بېسىلمايتتى. سارەمگە كەلسەك، تۇرمە شەھەر ئەتراپىدىلا بولغاچقا، يەتتە يىل ئىچىدە يۇنۇسنى بىرقانچە قېتىم كۆرۈشكە مۇيەسسەر بولغانىدى. بۇنى يۇنۇس مۇنۇ ئەتراپ-تىكىلەرنىڭ قانداق ئويلاۋاتقانلىقىغا ھەيران ئىدى: «بىزنىڭ يىلدا بىرنەچچە قېتىم كۆرۈشۈپ تۇرغانلىقىمىزنى بۇ ئاياللار بىلمەمدىكىنە؟ ــ دەيتتى ئۇ ئىچىدە، ــ ھە، سارەم ئۇلارنىمۇ خۇپيانە تۇتۇپ يۈرۈپتىكەن - دە! شۇڭا، بۇ ئاياللار ئەر-خوتۇن ئىككىمىزنى خەلقئالەم ئالدىدا بىر - بىرىمىزگە ئېسىلىشىپ كۆرىشىدۇ، دەپ ئويلايدىكەن - دە! . . . توختىخان ئانام بولمىسا-غۇ، سىلەرنىڭ ئەرلىرىڭلار يىراقتىن كەلگەندە مۇشۇنداق قى-لامدۇ؟ دەپ سارەمنى ئىككىنىسى سۆيۈپ قويىاتتىم. خەپ، يەر تار - دە!»

يۇنۇسنىڭ بۇ ئۈسال قەسىرىدىكى خۇشاللىقلار ئىچىدە باش-تىن كەچۈرگەن ئىككى سېكۇنت ئارىلىقىدىكى يۇقىرىقى خىيالى بىلەن سارەمدىكى ھودۇقۇشنى يەنىلا ھەممىدىن ئاۋۋال توختە-خان ئانا بۇزدى:

ــ ھە، سارەم، مانا يۇنۇسمۇ كەپتىغۇ؟ كەلمەيدىغان بولدى، دەپ يۈرەتتىڭ، خەق دېگەن نېمە دېمەيدۇ؟ . . . ئىشەن-مە دېسەم ئۇنىمايسەن، مانا تىرىك كەلدى. كەتكەن كېلىدۇ، كەتمەنلەنگەن كەلمەيدۇ، دېگەن گەپ بار ئەمەسمۇ؟! تېگى ئۇ-مىدسىزلىك شەيتانىنىڭ ئىشى!

سارەم يەرگە قارىدى، يۇنۇسمۇ خۇددى توختىخان ئانىنىڭ سۆزلىرىگە قوشۇلغاندەك سەل كۈلۈمسىرەپلا قويدى. باشقىلارمۇ ھېچقانداق قوشۇمچە قىلمىدى. يۇنۇس ھويلىدا مۇنداق ئۆرە - تۆپە بولۇپ تۇرۇشنى بىئەپ كۆردى - دە، ھەممىنى ئۆيگە باشلىدى. چۈنكى، ئۇ مۇشۇ مىنۇتتىن باشلاپ، ئۆزىنى مۇشۇ ئائىلىنىڭ ساھىبخانىسى، دەپ ھېسابلايتتى.

ــ ئۆيگە كىرىلى، ئۆيگە! ــ دېدى ئۇ سارەم چىققان

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئۆينىڭ ئېچىقلىق تۇرغان ئىشىكىگە ئوڭ قولىنى كەڭ يايغانچە كۆپچىلىكنى ئۇندەپ، ــ قالغان گەپلەرنى ئۆيدە قىلىشىلى، مەن سۆزلەي، سىلەر ئاڭلاڭلار؛ سىلەر سۆزلەڭلار، مەن ئاڭلاي.

هويلىدىكىلەرنىڭ هەممىسى خۇددى سىنىپ ئىچىدە ئوقۇتقۇچى تاشلىغان قىيىن بىر سوئالغا دۇچ كەلگەن ئوقۇغۇچىلاردەك جىم بولۇپ قېلىشتى، بۇ هال خۇددى هارۋىكەشنىڭ بۇزۇلغان كۆۋرۈككە كەلگەندە يا ئالدىغا، يا كەينىگە ماڭالماي، ئارىسالدا بولۇپ قالغان هالىتىنىمۇ ئەسلىتەتتى. بۇنداق چاغلاردا يەنىلا بىر ئادەمنىڭ باتۇرلۇقى ياكى توغرا كېسەر كەسكىنلىكى لازىم ئىدى. كىمدۇر بىرى سەركىنىڭ رولىنى ئالدى ــ دە:

ــ نېمىگە قاراپ تۇرىسىز، يۈز دېگەندەكى يۈرمەيمىزمۇ؟ ــ دەپ ئەڭ ئالدىدا بوسۇغىغا قەدەم باستى، قالغانلار-مۇ خۇددى بولغۇسى بىر قىزىقچىلىقنى كۆرىدىغاندەك دۇكۇرۇشۇپ كىرىپ كېتىشتى. بۇلارنىڭ ئىچىدە هويلىغا كېيىن كىرگەن ئەرلەرمۇ، ئاياللارمۇ بار ئىدى. يۇنۇسلارنىڭ يەنە بىر قوشنىسى ــ ئورۇققىنا كەلگەن قىرىق بەش ياشلار چامىسىدىكى ئايال ــ نىساخان ئۆيگە كىرىپ كېلىۋېتىپ، يادىكارغا گەپ قىلدى:

ــ هوي يادىكار، داداڭنى تونۇمايۋاتامسەن؟ تېخىلا ئاپاڭنىڭ كەينىگە مۆكۈپ تۇرىسەنغۇ؟ بار، دادا! دە... ئەمدى داداڭدىن ئايرىلما!

يادىكار تېخىمۇ هېتىرقاپ، ئانىسىنى ئۆزىگە دالدا قىلدى. كىمدۇر بىرلىرى: «كىچىك ئەمەسمۇ، يېتىرقايدۇ ــ دە! بىزدىن ئىزا تارتىۋاتىدۇ» دېيىشتى. يۇنۇس دەررۇ بېرىپ، يادىكارنى ئۆزىگە تارتىپ پېشانىسىگە سۆيۈپ قويدى. ئانىسىغا يېقىن تۇرغان بۇ بالىدىكى هىد بىلەن بىللە يۇنۇسنىڭ دىمىقىغا سارەمە-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ىنىڭ ئاللىقانداق تونۇش ۋە شېرىن بىر ھىدى ئۇرۇلدى. ئۇ بۇنىڭدىن، يەتتە يىلدىن بۇيانقى ئەڭ دەسلەپكى قايتا نېسىپ بولغان لەززەتنى سۈمۈرگەندەك بولدى. بىچارە بۇ ھىد بىلەن ئۆزىنى يوقىتىپ قويغىلى تاسلا قالدى. گەرچە، سارەم ئالدىنقى يىللاردا تۇرمىگە ئىككى - ئۈچ ئايدا بىر قېتىم بېرىپ، يۇنۇسنى يوقلاپ تۇرغان بولسىمۇ، لېكىن ئۇ چاغدا يۇنۇس سارەمنىڭ بويىدىكى تونۇش ھىدىنى بۇگۈنكىدەك شېرىن ھېس قىلىپ يەتمىگەنىدى. يۇنۇس ئۇ چاغلاردا كۆپىنچە يادىكار بىلەنلا بولۇپ كېتەتتى ياكى سارەمنىڭ تۇرمۇش تۇگمەسلىكى قانداق چۆرگىلەپ تىپ كېتىۋاتقانلىقى ھەققىدىكى ئەرز - دادىنى تىڭشايتتى، ئۇلارنى ئاڭلاپ پەرىشان بولاتتى، غەمگە چۆكەتتى. ھازىر بولسا ئۇنىڭدا بۇ غەملەر تۇگىدى، ئاخىرقى ھېسابتا ئاقلىنىپ، ئۈستىدىكى 15 يىللىق جازا ھۆكۈمىدىن قۇتۇلۇپ چىقتى. ئەمدى ھېجران ئۇنىڭ كەينىدە قېلىپ، ۋىسال ئالدىدا تۇراتتى. ئۇ سارەمنىڭ بۇ مىنۇتلاردىكى كۆڭلىنىمۇ خۇددى ئۆز قەلبىگە ئوخشاش ھېس قىلاتتى.

يىراق - يېقىندىن كەلگەنلەر ئۆيگە ئۇزۇلمەي كىرىپ چىقىپ تۇرۇشتى. بەزىلەر كۆز يېشى قىلىشسا، بەزىلەر: «يوقلىيالمىدۇق، كەچۈرگىن!» دەپ ئۆزرە ئېيتىشاتتى. ئەمما، كىرگەنلەرنىڭ كۆپىنچىسى ئۇزاق ئولتۇرمايلا، نېمىدۇر بىر نەرسىدىن ئوڭايسىزلانغاندەك ئالدىراپ چىقىشاتتى. يۇنۇس كىرگەن كىشىلەرنىڭ ئاستا - ئاستا قانداقتۇر بىر ئىش ئۈستىدە ئۆزئارا پىچىرلىشىپ چىقىپ كېتىۋاتقانلىقىنى بايقىدى - دە، بۇنى سارەمنىڭ ئۇلارغا بىرەر پىيالە چاي ئۈچۈن داستىخانمۇ سالمىغانلىقىدىن دەپ جەزم قىلدى. سارەم بولسا، خۇددى يېڭى تويى بولغان قىزلار تويىنىڭ ئەتىسى ئاتا - ئانا، ئۇرۇق - تۇغقانلىرى ئالدىدا يۈز ئېچىۋالغۇچە خىجالەت بولغاندەك قىزىرىپ، ئۆيۈلۈپ، پەستىن بېشىنى كۆتۈرمەيتتى. بىردەم ئۆيدە

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بولسا، بىردەم تالاغا چىقىپ كېتەتتى. يۇنۇس ئۆزى ساھىبخانلىق قىلىشقا باشلىدى:

ــ مېھمانلارغا چاي قۇيسىڭچۇ، ۋاڭ ــ چۇك ئىچىدە قالىدە ــ يۇسۇننىمۇ ئۇنتۇپتىمىزغۇ؟! ئەكەل، داستىخان سال، ــ دېدى سارەمگە، ــ ھازىرچە قۇرۇق چاي بولسىمۇ ئىچىپ تۇرسۇن، چوڭراق داستىخاننى بىرنەچچە كۈن ئۆتكەندىن كېيىن سېلىۋالارمىز.

سارەم خۇددى ئۇياتلىق مېھمان كەلگەندە ئۇنى تۇگەپ قالغان ئاياللاردەك بىردەم ئوڭايسىزلاندى ــ دە، ئاخىر ئۇستەل ئۇستىدىن چايداننى ئالدى. ئۇنىڭ بۇ ھالىتىنى بايقىغان توختىخان ئانا تولغىقى تۇتقان كېلىنلىرىنىڭ دەردىنى بىلىدىغان چەچەن مومايلاردەك، دەرھال بېرىپ چايداننى سارەمنىڭ قولىدىن ئالدى. ئاڭغىچە سارەم جوزا قويۇپ، داستىخان سالدى. يۇنۇس باشقىلارنى تۆرگە تەكلىپ قىلىش بىلەن ئاۋارە ئىدى. توختىخان ئانا ئەڭ ئاۋۋال بىر پىيالە چاينى يۇنۇسقا سۇندى:

ــ ئال بالام، مېھمان دېگەن سەن، مېھمان سېنىڭدىن ئارتۇق بولمايدۇ... ئەتىگەننىڭياقى ئاغزىڭغا بىر نېمە سالمىدىڭغۇ دەيمەن؟

كىرگەن ــ چىققانلار ئەڭ ئاۋۋال يۇنۇسنىڭ مەسىلىسىنىڭ قانداق ھەل قىلىنغانلىقى ھەققىدە قىزىقىپ سوراشتى. يۇنۇس بۇ ھەقتىكى سوئاللارنىڭ ھەممىسىگە خۇددى ئەلاچى ئوقۇغۇچىلاردەك جاۋاب بېرىپ تۇردى. يۇنۇس ئەسلىدە «ئەكسىلئىنقىلابىي جىنايەت» نامىنى ئالغان بىر بەدنام بىلەن «مەدەنىيەت زور ئىنقىلابى» دا قولغا ئېلىنىپ، ئون بەش يىللىق قاماق جازاسىغا ھۆكۈم قىلىنغان، جازا مۇددىتىنى ئۆتەۋاتقىنىغا يەتتە يىل بولغانىدى. ئۇ چاغدا يادىكار ئەمدىلا تۇغۇلغانىدى. «تۆت كىشىلىك گۇرۇھ» ئاغدۇرۇلغاندىن كېيىن، ئۇنىڭ مەسىلىسىنى يېڭىۋاشتىن قاراپ چىقىشقا دەسلەپتە ناھايىتى سۇس قارالدى. ھەتتا

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

سوت تەرتىپىگە خىلاپ ھالدا (ھېچقانداق ئېنىقلاپ باقماي تۇ-
رۇپلا) بىر كۈنى ئۇ «ئەسلىدىكى ھۆكۈم ئۆز كۈچىگە ئىگە»
دەپ يېزىلغان بىر پارچە خەتنۇ تاپشۇرۇۋالدى. لېكىن، يۈنۈس
بۇنىڭلىق بىلەن ئەرز يېزىشنى توختىتىپ قويمىدى.

مانا شۇ مەزگىللەردە، سارەمنىڭ يۈنۈسنى تۇرمە دەرۋازا-
سىغا بېرىپ يوقلاپ تۇرۇشىدىنۇ قىزغىنلىق بىلەن سۆسلۈق،
ئۈمىد بىلەن ئۈمىدسىزلىك ئورۇن ئالماشتۇرۇپ تۇردى. «ئەم-
دى چىدىغۇچىلىكىم قالمىدى، ــ دەيتتى سارەم بەزىدە، ــ ياش
بېشىم بىلەن قالدىم. يا سىز قايتىپ چىقمىدىڭىز، ئۆينىڭ
قىيىنچىلىقى ئاندىن ئېشىپ كېتىۋاتىدۇ»... شۇنداق قىلىپ
ئاخىر سارەمنىڭ ئايىغى تۇرمىدىن توختىدى. بۇنىڭغا توپتوغرا
ئون ئاي بولغانىدى. مانا تېخى ئىككى ئاي ئىلگىرىلا يۇقىرىدىن
مەخسۇس كەلگەن بىر خىزمەت گۇرۇپپىسىنىڭ بىۋاسىتە قول
سېلىشى ئارقىلىق يۈنۈس بۇگۈن تەلتۆكۈس ئاقلىنىپ تۇرمىدىن
چىقتى. بۇنىڭ تەپسىلىي جەريانلىرىنى ئۇ سورىغانلارغا بىر -
بىرلەپ بايان قىلىپ بەرمەكتە ئىدى. كىشىلەر ئۇنىڭ ئۇرۇقلاپ
كەتكەن گەۋدىسى، جۈدەپ كەتكەن چىرايىدىن، بايىقىدەك سورا-
ماي تۇرۇۋېلا ئۇ تارتقان تۇرمە مۇشەققەتلىرىنى كۆرۈپ بولغاند-
دى. ئۇنىڭ بېشىدىكى كونا كۆك شەپكە، ئۇچىسىدىكى ئۆڭىدىن
كەتكەن كۇل رەڭ يالاڭ دىكا چاپان بىلەن ھالى قالمىغان تىرىكە
شىم قانداقلا بولمىسۇن، بىچارىنىڭ بىر قۇر كىيىم - كېچەكنى
كىملەردىندۇ ئېلىپ، ساقراق كىيىپ چىقىشقا تىرىشقانلىقىنى
چۈشەندۈرۈپ تۇراتتى.

يۈنۈسنىڭ كۆڭلىدىن قانداقتۇر بىر ئىش كەچكەندەك
بولدى - دە، شۇنچە كىشىلەر ئارىسىدا چوڭ قىزى خالەمنىڭ
كۆرۈنمەيۋاتقانلىقىغا ئەجەبلىنىپ، سىرتتىن چايدان كۆتۈرۈپ
كىرىپ كېلىۋاتقان سارەمدىن:

ــ خالەم كۆرۈنمەيدىغۇ؟ ــ دەپ سورىدى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

— بار، — دېدى سارەم پەس ئاۋازدا.

— خالەم بار، — دېدى توختىخان ئانا ئۇنلۇكرەك قد-لىپ، — ئەتىگەن مومىسىنىڭكىگە كېتىپ باراتتى، بۇگۈن قو-نۇپ قالدى ئەتىمالىم، ئاڭلىسا ھازىر يېتىپ كېلىدۇ!

توختىخان ئانىنىڭ سۆزى ئاخىرلىشىشى بىلەنلا ئاياللاردىن بىر - ئىككىسىمۇ «ۋاي كەلمەمدىغان، ئۇچۇپ كېلىدۇ، ئۇ-چۇپ!» دەپ تەستىق ئۇرۇشتى، يۇنۇس سارەمنىڭ خالەم توغ-رىسىدا ناھايىتى پەس ئاۋاز بىلەن بەرگەن جاۋابىدىن تولىمۇ خاۋاتىرلانغانىدى. ئۇنىڭ يادىغا ئەڭ ئاۋۋال ئاغرىق - سىلاق، ئۆلۈم - يېتىم دېگەنلەر كەلدى. ئەمما، ئۇ ئارقىدىنلا بۇ ئويە-دىن كەچتى. چۈنكى مۇنداق بەختسىزلىك بولغان بولسا، سارەم ئاللىقاچان يۇنۇسقا ئۆزىنى ئېتىپ يىغلىغان بولاتتى. قارىغاندا، توختىخان ئانىنىڭ ئېيتقانلىرى توغرا بولسا كېرەك.

يۇنۇس ئىشىك تۆۋىدىكى كىمدۇر بىر - ئىككىيلەننىڭ «كەلدى! كەلدى!» دېگەن ئاۋازىنى ئاڭلاپ قالدى. ئۇ ھاياجان ئىچىدە بۇرۇلۇپ قارىۋىدى، كىرىپ كېلىۋاتقان خالەم ئەمەس، ئەكسىچە، جان ئاغىنىسى قاسىم بولۇپ چىقتى. مانا قەدىناس دېگەن! يۇنۇس ئۇچۇن ئېيتقاندا، بۇ ئۆيۈ ۋە بۇ ئۆيدىكى ئادەملەر ئەمدىلا تولۇقلانغاندەك بولدى. شۇڭا، قاسىم قولىنى ئۇزاتقە-چە، يۇنۇس ئۇنى قۇچاقلىۋالدى. بىر ھازاغىچە چاپلىشىپ تۇر-غان بۇ قەدىناسلارغا ئۆيدىكى كىشىلەر ھەيران قېلىشتى. لې-كىن، ئۇلار بۇ بىر جۈپ دوستنىڭ شۇ تەقلىتتە تۇرۇشىدا چىڭ گىرە سېلىپ تۇرغان پەقەت يۇنۇسنىڭلا قوللىرى ئىكەنلىكىگە دىققەت قىلماي قېلىشمىدى. ئۇلار ئاجراشقاندا، يۇنۇسنىڭ كۆ-زىدە ئىككى تامچە ياشمۇ ئەگىپ ئۇلگۇرگەنىدى. بۇ كۆز ياشلار يۇنۇسنىڭ شۇ مىنۇتلاردىكى قەلبى بىلەن ئېيتقاندا، دوستلۇق سېغىنىشلىرىنىڭلا ئەمەس، بەلكى ئۇلار بىلەن باشتىن كەچۈر-گەن تۇرمە سەرگۈزەشتلىرىنىڭمۇ ھەققانىي شاھىدى ئىدى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

يۇنۇس قاسمنى تۆرگە تەكلىپ قىلىپ تۇرۇۋالدى. قاسىمۇ يۇنۇسنى تۆرگە زورلايتتى. تەكلىپ، تەكەللۇپلار خېلى غېچە داۋام قىلدى. ئاخىر بۇنىمۇ توختىخان ئانا كېلىشتۇردى:

— يۇنۇس، سەن تۆرگە چىق، بالام، سەن دېگەن يەنىلا مېھمان، بۇلار دېگەن كۈندە بار ئادەملەر، قاسىمۇ بىزنىڭ مەھەللىلىك بولۇپ قالدى!

— ھوي ياخشىغۇ! — دېدى يۇنۇس خۇشال بولۇپ، — مۇبارەك بولسۇن، مانا بۇ تولىمۇ ئوبدان بوپتۇ - دە! . . . ھە، قەيەر . . .

يۇنۇس گەپنى چوڭقۇرلاشتۇرغۇچە، داستىخان ئەتراپىدىكى لەر ئۇنىڭ گېپىنى قانداقتۇر قاسىمدىن نەدىكى بىر سودا - سېتىقنىڭ ئۇچىرىنى سوراش باھانىسى بىلەن ئۇجۇقتۇرۇۋەتتى. يۇنۇس يەنە تۆردە ئولتۇردى. ئۇنىڭغا نېمىشقىدۇر، قاسىم ناھايىتى كەم سۆز بولۇپ كەتكەندەك كۆرۈندى. ئۇ بۇنى دوستىنىڭ ئۆزى ئالدىدا خىجالەت بولۇۋاتقانلىقىدىن دەپ پەرەز قىلدى. بۇ ھەقتە يۇنۇس تۇرغۇن ئاساسلارغا ئىگە ئىدى.

يۇنۇس بىلەن قاسىم يامان يىللاردا بىر تۇرمىدە بولدى، كېيىنرەك بىر ئەترەتتە ئىشلىدى. ئەنە شۇنىڭدىن باشلاپ ئىككىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدا بىر - بىرىگە تەسەللى بولالايدىغان دوستلۇق پەيدا بولدى.

قاسىمنىڭ يۇقلاپ تۇرىدىغان ھېچكىمى يوق، يالغۇز ھەدىسى بولسا، ئېرىنىڭ خىزمىتى يۆتكەلگەنده، ئائىلە بويىچە جەنۇبقا كۆچۈپ كەتكەنىدى. شۇنىڭدىن بېرى ئۇلاردىن خەت - ئالاقىمۇ ئۈزۈلدى. يۇنۇسنىڭ ئەھۋالى ئۇنىڭغا ئوخشىمايتتى. سارەم ئۇنى ھەر ئايدا بىر قېتىم بولمىسىمۇ، ئىككى ئايدا بىر قېتىم يوقلاپ تۇراتتى. جۇملىدىن، تاپقىنىچە خالتا، تۇگۈنچەكلەرنى قولتۇقلاپ گاھ خالەم، گاھ يادىكارنى يېتىلىگەنچە ئايدا بىر قېتىم چوڭ يوقلاشقا رۇخسەت قىلىنىدىغان تۇرۇم بويىچە

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

تۇرمىنىڭ قارا دەرۋازىسى ئالدىدا پەيدا بولاتتى. يۇنۇس سارىم ئەكەلگەن نەرسىلەرنى ھەرگىز ئۆزىگە ئايلىق - يىللىق ئوزۇق بولمىدۇ، دەپ ئەسكى ساندۇق، سومكىلىرىنىڭ تېگىگە تىقىدى- غانلاردىن ئەمەس ياكى كەلگەن پىششىق تاماقلارنى كۆپچىلىككە تەتۇر قاراپ ئولتۇرۇپ، ياتاقنىڭ بىر بۇلۇڭىدا ئۆزى يالغۇز يەيدىغانلاردىنمۇ ئەمەس ئىدى. ئۇنىڭ داستىخىنى ھەممىگە ئو- چۇق، قاسىم بىلەن بولسا، باشتىن - ئاخىر ئورتاق ئىدى.

يۇنۇسنىڭ قەلبىمۇ باشقىلار ئۈچۈن خۇددى ئۆز داستىخا- نىدەك ئوچۇق ئىدى. گەپ - سۆزدە شاراق - شۇرۇق بولۇپ، ھېچكىمدىن سىر يوشۇرمايتتى. ئەگەر ئادەملەر ئاق كۆڭۈللۈك- تە نەمۇنە ئىزدەشكە توغرا كەلسە، ئۇنىڭدىن ئۆرنەك ئېلىشقا بولاتتى. ئۇ كىشىلەرنى ئاق كۆڭۈل بولۇشقا ئۇندەيتتى. بىراق، ئاق كۆڭۈل ئادەملەرنىڭ ئاجىزلىقى شۇكى، ئۇلار رەزىللىك ۋە سۈيىقەستلەرگە ھوشيار بولالمايدۇ، ھەممىلا كىشىنى ئۆزىدەك ھېسابلايدۇ. باشقىلارنى ئاسانلا ئەپۇ قىلىۋېتىدۇ. مەسىلەن، قاسىم ئۇنىڭغا ئېچ - سىر ئېيتقاندا، ئۆز جىنايىتىنى «ھايا- كەش» دەپلا تونۇشتۇردى. بۇنىڭ تېگى - تەكتىنى يۇنۇسمۇ ئارتۇقچە سۈرۈشتۈرۈپ كەتمىدى.

قاسىم ئەسلىدە ئۆز ئايالى تۇرۇپ، كوچا بۇزۇقچىلىقىغا بېرىلىپ، باشقىلارنىڭ ئائىلىسىگە يامان ئاقىۋەتلەر كەلتۈرگەن يېنىكرەك كېسىمدىكى جىنايەتچى ئىدى. بۇنى يۇنۇس پەقەت قاسىمنىڭ ئايال جىنايەتچىلەر ئەترىتىدىكى بىر ئايال بىلەن خەت - ئالاقە قىلغان ئىنتىزامسىزلىق ھەرىكىتى پاش بولغاندىلا بىلدى. بۇنىڭ ئۈچۈن ئۆزىگە قاسىمنىڭ «ئوچۇق - يورۇق» بولمىغانلە- قىدىن بىر مەھەل رەنجىپمۇ يۈردى. لېكىن، قاسىم يۇنۇسنىڭ بۇ رەنجىشىنىمۇ ئۆز لايىقىدا تۇگەتتى. بىر كۈنى ئۇ يۇنۇسقا كۆڭۈل ئېيتىپ:

— راستىنى ئېيتقاندا ئۇيالدىم. شۇڭا ئۇياقتىن تونۇشۇپ-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

لا، بۇياقتىن ئىچ سىر ئېيتىشقا بولمىدى. ئۇنىڭ ئۆزىمۇ كە-
يىپچىلىكتە سادىر بولۇپ قالغان بىر ئىش ئىدى، ــ دېدى.
ــ بۇ قېتىمقىسچۇ؟ ــ سورىدى يۇنۇس.
ــ ئۇ ئايال بىلەن ھەر ئىككىمىزنىڭ مۇددىتى بىر ۋاقىتتا
توشىدىكەن، بىللە چىقىپ ئۆيلۈك - ئوچاقلىق بولايلى دېيىش -
كەندۇق، ــ دېدى قاسىم ئۆزىنى ئاقلاپ، بۇنىڭ مېنى يەنە
بىر قېتىم نومۇسقا قويىدىغانلىقىنى نەدىن بىلەي؟!
يۇنۇس ھەممىدىن كۆرە قاسىمنىڭ «ئۇيۇلمىدىغان» لىقىنى
قىممەتلىك ھېسابلىدى. يۇنۇس ھايا - نومۇسنى بىلمىدىغان كە-
شىلەرلا ئۆز كەينىدە قالغان يىرگىنىشلىك ئىزلارغا ھەقىقىي
ئەپسۇس قىلالايدۇ، دەپ ئويلايتتى. شۇڭا، ئۇنىڭ ئۆزىگە ئو-
چۇق - يورۇق بولمىغانلىقىنمۇ، خەت - ئالاقە ئىشىنىمۇ
كەچۈرۈۋەتتى. شۇنىڭدىن بۇيان قاسىم بۇ ئاق كۆڭۈل ئادەم
ئالدىدا ھەر ھالدا ئېھتىيات ھاسىسىغا تايانىدى. ئۇلار تۇرمىدە
چىن دوستلارغا ئايلانىدى. قاسىم يۇنۇسنىڭ تۇرمىدە تاپقان بىر-
دىنبىر دوستى بولۇپ قالدى. بۇ ئاغىنىدارچىلىقى ئۇلارنىڭ
ۋەدىلىرىدە كېيىنرەك بۇ ئاددىي تۇرمىداشلىقتىن ئاللىقاچان
ھالقىپ كەتتى. يۇنۇسنىڭ نەزىرىدە بۇ ئىككىيلەننىڭ چوڭىنى
ئاكا، كىچىكىنى ئۇكا دېسىمۇ بولاتتى. ئۇلار بۇ دوستلۇقنى
ئەبەدىي داۋاملاشتۇرۇپ، ئۆز ئەۋلادلىرىغا مىراس سۈپىتىدە ئۆتە-
كۈزۈپ بېرىشنىمۇ كېلىشىپ قويدى. خۇدايى قازا يېتىپ قالغان
كۈنلەردە كېيىنكىسى ئالدىنقىسىنىڭ ئۆلۈكىگە ئىگە بولىدىغان-
لىقى، ھەتتا كېيىن ماڭغىنىمۇ ئەھلى جامائەتكە ئۆز مۇرىدىسىنى
دوستىنىڭ يېنىغا قويۇشنى تاپىلايدىغانلىقى ھەققىدە قانتتىق ئەھ-
دىلەر قىلىشتى. بۇ سۆزلەر ئەلۋەتتە، ھېچقانداق كىنايە ياكى
مەسخىرە يۇزىسىدىن ئېيتىلمۇاتقىنى يوق. بۇ ئەھدىلەرگە يۇنۇس
تولىمۇ سادىق ئىدى. ئۇ مۇبادا پات ئارىدا ئىشى ئوڭۇشلىپ،
تۇرمىدىن چىقىپ كېتەلەيدىغان بولسا، قاسىمغا تامامەن ئۆزى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئىگىدارچىلىق قىلىدىغان، ئۇ جازا مۇددىتىنى پۈتتۈرۈپ چىققاندىن كېيىن ئۆز قولى بىلەن ئۆيلەپ قويىدىغانمۇ بولدى.

يۇنۇس ئۆزىنىڭ بۇ ياخشى نىيەتلىرىنى بىر كۈنى ئايالى سارەمگىمۇ يەتكۈزدى. ھەتتا بىر يەكشەنبە كۈنىدىكى چوڭ يوقىلاش پەيتىدە ئۇ «سارەمنىڭ تۇغقىنى» دېگەن باھانە بىلەن چوڭ دەرۋازا ئالدىغا قاسمىنىمۇ بىللە ئاچىقتى. قاسىم ئىلگىرى سارەمنى ئىككى بالىسىنى يېنىغا ئېلىپ چۈشكەن رەسىمىدىنلا كۆرگەنىدى. بۇگۈن ئۆز كۆزى بىلەن كۆرۈپ، ئەڭ ئاۋۋال يۇنۇسنىڭ ھەممىدىن بەختلىك ئىكەنلىكىنى ھېس قىلدى. بۇ بەختنىڭ نۇرى باشقا يەردىن ئەمەس، دەل ئۇنىڭغا سارەمنىڭ ئىككى كۆزى ۋە پۈتۈن ۋۇجۇدىدىن چېچىلىپ تۇرغانلىقىنى جەزملەشتۈردى. خېتىنى ئېلىپ كەتكەن ئايالى ۋە ئۆزى بۇزۇلغان كوچا سەتىڭلىرىنىڭ ھەممىسىنى كۆز ئالدىغا كەلتۈرۈپ، ئۇلارنىڭ جىمى گۇزەللىكلىرىنى قوشقاندىمۇ، يەنىلا سارەمنىڭ قاش، كۆزىگە يەتمەيدىغانلىقىنى مۇئەييەنلەشتۈردى. دېمىسىمۇ، سارەم ئەڭ ئۈستا رەسساملارلا سىزىپ چىقالايدىغان سۈرەتتەك چىرايلىق ئايال ئىدى. ئۇنىڭ ھۆسنىنى ئەڭ ئېسىل گىلەم، ئەڭ ياخشى رەختلەرگە تاللاپ چۈشۈرۈلگەن گۈللەرگە ئوخشىتىشقىمۇ بولاتتى. قاسىم مانا شۇنداق بىر ئايالنىڭ يۇنۇسنى يوقلاپ تۇرۇۋاتقانلىقىغا ئاپىرىن ئوقۇدى. ئۆزىنىڭ قانداقلا بولمىسۇن، بۇگۈن مۇشۇنداق بىر ئايال بىلەن تونۇشۇپ قالغانلىقىغا ئادەتتىن تاشقىرى خۇشال بولۇپ كەتتى.

بىراق، تۇرمە بوسۇغىسىدىن چىقىشنىڭ ئۇلار ئارىسىدىكى نۆۋەتتى يۇنۇسنىڭ ئويلىغىنىدەك بولماي، ئالدى بىلەن مۇددىتى توشۇپ، قاسىم چىقىپ كەتتى. يۇنۇس «ئىشىم ئوڭۇشلىپ چىقىپ كېتىمەن» دەپ يۇرگەن يازلىقى قاسىمنىڭ تېخى بىر يىللىق مۇددىتى بار ئىدى. شۇڭا، ئۇ قىشلىق كىيىملىرىنىڭ ھەممىسىنى قاسىمغا بېرىۋەتكەنىدى. ئەپسۇسكى، ئۇنىڭ تۇرمە-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

دىكى رىزقى تېخى تۇگىمىگەنىكەن! ئۇنىڭ خۇشاللىق كۈنلىرى خۇددى شور پېشانە قىزلارنىڭ تويىدەك كېچىكىپ كېتىۋەردى. بۇنىڭغا سۈكۈت قىلماي بولمايتتى.

يۇنۇس قاسىمدىن ئائىلىسىگە سېغىنىشلىق سالاملار ئېيتتى، بالا - چاقىسىدىن خەۋەر ئېلىپ تۇرۇشنى ئۆتۈندى. قاسىمنىڭ جاۋابىن بەرگەن ۋەدىلىرىنىڭ قەسەمدىنمۇ قاتتىق بولغانلىقىنى، ئەلۋەتتە، كىتابخانلار قىياس قىلالايدۇ. ئەمما قاسىم چىقىپ كەتكەندىن كېيىن، يۇنۇسنى بىرلا قېتىم يوقلىدى - دە، ئىككىنچىلەپ ئاياغ باسمىدى. يۇنۇس بۇنىڭ سەۋەبى توغرىسىدا: «بىچارىنىڭ قۇرۇق قول چىققۇسى كەلمىدى - دە! ئېھتىمال، ھېلىغىچە بىرەر جايغا ئىشقا ئورۇنلىشالمىغان بولسا كېرەك!» دەپ گەندىن باشقىنى ئويلىمىدى. بۇگۈن مانا ئۇ قەدىردان ئاغىنىسى قاسىم بىلەن ئۆز ئۆيىدە كۆرۈشۈپ ئولتۇرىدۇ!

قاسىم خۇددى بىر يىلدىن بېرى يۇنۇسنى يوقلىيالمىغىنىغا خىجالەت بولۇۋاتقاندەك هودۇقۇپ، قىزىرىپ، كەم سۆزلۈك بىلەن ئولتۇراتتى. يۇنۇس بۇگۈنكى خۇشاللىق مىنۇتلىرىدا قاسىمنىڭ ئۇ كەمچىلىكلىرىدىن رەنجىپ يۈرسۇنمۇ؟ ئۇ: ئۆتكەنگە سالاۋات، هايات دېگەندە يا ئۇندا، يا مۇنداق ئىشلار بولۇپ تۇرىدۇ. هەممىلا ئادەم ئۆز دېگىنىنى قىلالىشى ناتايىن. قاسىمنىڭ مۇ شۇلارنىڭ جۇملىسىگە كىرىدۇ! دەپ ئويلايتتى. يۇنۇس قاسىمنىڭ ئۇ خىجىللىقلىرى ئۈچۈن ئارتۇقچە بىئارام بولماسلىقىنى ئاگاھلاندۇرۇشقا ئالدىرىدى.

توختىخان ئانا تالاغا چىقىپ كەتتى. باشقىلارمۇ ئارقا - ئارقىدىن چىقىپ، ئۆي ئادەمدىن سېلىكىشكە باشلىدى. ئاخىر ئۆيدە پەقەت يۇنۇس بىلەن قاسىملا قالدى. مانا شۇ چاغدىلا يۇنۇس قاسىمغا گەپ ئېچىشنىڭ پۇرسىتىنى تاپتى، ئۇلار يەنە جوزا ئەتراپىغا كېلىشتى. توختىخان ئانا يەنە كىرىپ كېلىپ:

— يۇنۇسجان بالام، كەچلىك تاماقنى بىزنىڭكىگە چىقىپ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

يەپ كىرگىن. بىزنىڭ رۇستەم كىچىكىنىڭمۇ كېلىدىغان ۋاقتى بولۇپ قالدى. ئۇمۇ يەنىلا شۇ ماشىنىسىنى ھەيدەپ يۈرىدۇ. يۈر بالام، يۈر! ــ دېدى يۇنۇسقا.

يۇنۇس ئۆيگە بۇگۈنلا كېلىپ، بۇگۈنلا كىشىلەرنىڭكىگە مېھمانغا چىقسۇنمۇ؟! ياق، بۇ ئەقىلگە سىغمايدىغان ئىش. شۇڭا يۇنۇس:

ــ رەھمەت ئانا، رەھمەت! مەن كۈندە بار ئەمەسمۇ؟ رۇستەممۇ كەلسە، مەشەگىلا كىرسۇن، قاسىمجانمۇ كەپقاپتۇ. بىردەم پاراڭلىشىپ ئولتۇرىمىز، ــ دېدى توختىخان ئانىغا. توختىخان ئانا كەينىگە يانماقچا تەمشەلدى ـ دە، قانداقتۇر بىر ئىش يادىغا كەلگەندەك:

ــ سارەممۇ بۇگۈن ساقسىز بولۇپ قاپتۇ، كەچلىك تاماق يېمىسەك قانداق بولىدۇ؟ يۈر، بىزنىڭكىگە يۈر! ــ دېدى. لېكىن يۇنۇس ئۇنىمىغانغا ئۇنىماي تارتىشىپ تۇرۇۋالدى. شۇ ئەسنادا دالان ئۆيدە بىر ئايالنىڭ ئېسەدەپ يىغلاۋاتقان ئاۋازى ئاڭلاندى. بۇ سارەم ئىدى. ئۇ كارىۋاتقا دۈم چۈشكۈنچە بېشىنى كۆتۈرمەي بۇقۇلداپ يىغلايتتى. ئۇنىڭ ئاۋازىنى تونۇغان يۇنۇس جوزىدىن لىككىدە تۇردى ـ دە، تاشقارقى ئۆيگە چىقىپ باقماقچى بولدى. بىراق ئۇنىڭ ئالدىنى توختىخان ئانا توسۇۋېلىپ:

ــ ئولتۇر، ئولتۇر، قالايمىقانچىلىقتا سارەمنى بىرى رەنجىتىكەن ئوخشايدۇ. ئۆزىمۇ ساقسىز ئىدى، كېرەك يوق. سىلەر ئولتۇرۇۋېرىڭلار، ھازىر ئورنىدىن تۇرىدۇ، ــ دېدى جىددىيلىشىپ.

يۇنۇس يەنە ئولتۇردى ۋە ئاللىنېمىلەرنى خىيالىدىن كەچۈردى. لېكىن، بىر قارارغا كېلەلمىدى: «بىرى رەنجىتتى دېگەن تەقدىردىمۇ، بۇ كېچىدە ئۇنى سۈرۈشتۇرگىلى بولاتتىمۇ؟ بەلكى، گۇناھ ئۆزىدىدۇ!... قاسىم تاكى ئاتقۇچە ئولتۇرمايدىغۇ، كېتىدىغۇ ئاخىر! ئۇنىڭ سەۋەبىنى بىر ئورۇنغا كىرگەندە

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بىلەرمەن!» دەپ ئويلىدى ئۇ.

ئاخىر توختىخان ئانىمۇ «ھېلى كىرىمەن!» دەپ قويۇپ يەنە چىقىپ كەتتى. ئازدىن كېيىن سارەم كۆزلىرى قىزارغان ھالدا دالان ئۆيىدىن كىرىپ، ئەكۈ ئاۋۇال قاسىمغا بىر ئالايدى، ئاندىن يۈنۈسنىڭ چېيىنى يەڭگۈشلەپ، ئاخىرىدا قاسىمنىڭ چەنىسىگە جىقلىغان چېيى تاشقىلاپ كېتىپ جوزىنى ھۆل قىلىۋەتتى. قاسىم بۇنىڭدىن قاتتىق ئۈيالدى. يۈنۈس خىجالەتچىلىك ئىچىدە قالدى. «ئەستەغپۇرۇللا، ماۋۇ ئايالنى!» دەپ ئويلىدى ئۇ، — شۇنچە يىل ئايرىلىپ چىدايدۇ يۇ، مۇنۇ قاسىم ئۆز ئادەمىمىز تۇرۇقلۇق يېرىم سائەت ئۇزۇنراق ئولتۇرغانغا چىدىماۋاتىدۇ — ھە! غۇلاچقا چىداپ، غېرىچىغا چىدىمىدى، دېگەن مۇشۇدە! زادى خوتۇن كىشىنىڭ چېچى ئۇزۇن، ئەقلى قىسقا. ئۇ قاسىم ئىككىمىزنىڭ قانداق قىيىن شارائىتلاردا تونۇشقانلىقىمىزنى ئۇنتۇپ قالدىمىكەنە؟!... ئۇنىڭغا قاسىم قۇشقۇنغا تەڭزەك قىسىلغاندەك تۇيۇلۇۋاتىپتۇ — دە!... ھەي، ئەرنى ئەر قىلىدىغانمۇ خوتۇن، يەر قىلىدىغانمۇ خوتۇن، دېگەن گەپ بىكار ئىيتىلمىغان — دە!... توختا نادان، كەچتە قۇلىقىڭنى بىر سوزۇپ قويىمسام!»

يۈنۈس ئاچچىق خىياللىرىنى يېغىشتۇرغۇچە، سارەم چىقىپ كەتتى. يادىكار ئاللىقاچان ھەدىسى خالەمنى چاقىرغىلى كەتكەنىدى. شۇڭا ئەمدى بۇ ئۆيدە ئىككى دوستلا قالدى. دالا قارانغۇلىشىپ، كېچىكى تۇن قىستاپ كەلمەكتە ئىدى.

— ھە قاسىم، — دېدى يۈنۈس، — ھال — كۈنۈڭ قانداق-راق، ئىشقا ئورۇنلاشتىڭمۇ؟

— تەستە ئورۇنلاشتىم، — دېدى قاسىم پەس ئاۋازدا، — ھازىر ئۇن زاۋۇتىدا ئىشلەۋاتىمەن.

— ناھايىتى ياخشى بوپتۇ! — دېدى يۈنۈس چىن مەنۇنلىيەت بىلەن. ئارقىدىن ئۇ قاسىمغا: يوقلاپ چىقالمىغانلىقى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئۇچۇن خىجالەت بولۇشنىڭ زۆرۈرى يوقلۇقى ھەققىدە يەنە بىر-
مۇنچە ئەزۋەيلىدى:

ــ قېنى، چاي ئىچ، بىزنىڭ سارەم باياتىن قالايمىقانچىـ
لىقتا تاماققا ئۇلگۈرەلمىدى بولغاي، چاي ئىچ! ــ دېدى.

يۇنۇس بىلەن قاسىم بىر - بىرىنى ئۆزئارا چايغا زورلاپ
تۇردى. بۇلارنىڭ تەكتىنى بىلمىگەن ئادەم شۇ تۇرقىدا قايسىسىـ
نىڭ ساھىبخانا، قايسىسىنىڭ مېھمان ئىكەنلىكىنى بىلەلمەيتـ
تى. چايداندىن چاينى بىردەم يۇنۇس قۇيسا، بىردەم قاسىم
قۇياتتى.

ــ ئەمدى تېجەشلىكرەك بول! ــ دېدى يۇنۇس قاسىمغا
نەسىھەت قىلىپ، ــ ھە راستلا، بېشىڭنى قەيەردىن ئوڭشىـ
دىڭ؟ ئايالىڭنى ئالغاچ كەلسەڭ بولمايتتىمۇ؟

قاسىم ھۇپپىدە قىزارغانچە چاينى بىر سۇمۇردى.

يۇنۇس قاسىمنىڭ ئوڭايسىزلانغانلىقىدىن سەگەكلىشىپ
قالدى. ئۇ دەرھال ئۆزىنىڭ ۋە سارەمنىڭ ئۇرۇق - تۇغقانلىرى
ئىچىدىكى رېسىدە بولغان قىز، تۇل قالغان چوكانلارنى كۆز
ئالدىدىن ئۆتكۈزۈپ، قاسىمنىڭ ئۇلاردىن قايسى بىرىگە ئۆيلىـ
نىپ، ئۆزلىرىگە كۈيئوغۇل بولۇپ قالغان - قالمىغانلىقىنى
ئويلاپ كەتتى. جۈملىدىن، بۇ گەپنىڭ تۇۋىقىنى قايتا ئاچمايلا
قويدى. ئۇ سۆھبەتنى باشقا ياققا بۇرىماقچى بولۇپ:

ــ قارىمامسەن، سەن تۇرمىدىن چىقىپ كېتىپ، ئۇزاق
ئۆتمەيلا بىر چۈش كۆرۈپ قاپتىمەن، چۈشۈمدە ئىككىمىز ئىكـ
كى ئاتقا مىنىپ چېپىشىپتىمىز، بىر يەرلەرگە بارغۇچە تەڭ
مېڭىپتۇدەكمىز. ئەڭ ئاخىرىدا سەن ئۆتۈپ كەتتىڭ! . . . ئويـ
غانسام، چۈشۈم. بىر ھازاغىچە: بۇ نېمە ئىشتۇ؟ دەپ ئويلاپ
كەتتىم. كېيىن بۇنى سېنىڭ تۇرمىدىن مەندىن ئىلگىرى چىـ
قىپ كەتكىنىڭگە جورۇدۇم، ــ دەپ تۇرمىدە كۆرگەن بىر چۈـ
شىنى سۆزلەپ بەردى. قاسىم «راست - راست» دەپ يالغاندىن

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

كۆلۈپ قويدى. ئىككى دوست خېلى مۇڭداشتى. گەپ تۇرمىدىن تارتىپ جەمئىيەتكىچە، ئۆلۈم - يېتىمدىن تارتىپ توي - تۆكۈن-لەرگىچە داۋام قىلدى. يۇنۇس قاسمنى مۇنچۇالا ئۇزاق ئولتۇرىدۇ، دەپ ئويلىمىغانىدى. ئۇنى ئەسنەك تۇتتى. نېمىشقىدۇر، قاسىمۇ ئوخشاشلا ئەسنەپ ئولتۇراتتى. «قونامدىكىنە؟ ــ دەپ ئويلىدى يۇنۇس، ــ كاساپەت يامان قىلمىدىغان بولدى - دە! . . . چاقچاق قىلۋاتمايدىغاندۇ؟ . . . قونىدىغىنىنى بىلسە، سارەمنىڭ ئىمانى قىرىق گەز ئۇچىدۇ - دە! . . . شۇنداق بولسىمۇ، ئۇنى بىر كېچىگە چىداش توغرىسىدا كۆندۈرۈش كېرەك! . . . ئەڭ ياخ-شىسى، ئىككى، ئۈچ كۈندىن كېيىن كېلىپ قونغان بولسىچۇ كاشكى. . . توۋا، ئىككى قېتىم ئۆيلەنگەن ئادەم شۇنىمۇ بىلمەي-دىكىنا؟ . . . خەير، كېرەك يوق. توشقان تېرىسىمۇ ئۈچ كۈن چىدايدىغۇ! مەن بىرەر كېچىگە تەخىر قىلالمامدىمەن؟ . . . بەل-كىم، ئۇ ئاغىنىدارچىلىقىنى سىناق قىلۋاتامدۇ تېخى!»

يۇنۇسنى يەنە ئەسنەك تۇتتى. شۇ چاغدا تالادىن قالايمىقان ئاياغ تىۋىشى ئاڭلاندى. يۇنۇس بىلەن قاسىم ھەر ئىككىسىلا ئورۇنلىرىدىن تۇرۇپ كېتىشتى. بۇ قانداقتۇر چوڭ ئادەمنىڭ ئاياغ تىۋىشىغا ئوخشىمايتتى. دېگەندەك ئۆيگە ھاسىراپ - ھۆمۈ-دەپ يادىكار كىرىپ كەلدى - دە:

ــ ھەدەم كەلدى! ــ دەپ ۋارقىرىدى. يۇنۇس دالان ئۆي-گە چىقىپ بولغۇچە، ھۆكۈرەپ يىغلىغان پېتى كىرىپ كېلىۋاتقان ئون ياشلىق خالەم دادىسىغا ئۆزىنى ئاتتى. ئاتا - بالا ئىككىيلەن بوسۇغىدا قۇچاقلىشىپ كەتتى. يۇنۇس ئېڭىشىپ تۇراتتى، خا-لەم بولسا، خۇددى مەڭگۈ قويۇۋەتمەيدىغاندەك قىياپەتتە دادىسى-نىڭ بوينىغا گىرە سېلىۋالغانىدى. يۇنۇس ھەيران بولدىكى، قىزىنىڭ يىغىسى قانداقتۇر سېغىنىشتىن تۇرۇلۇپ، دىدار بىلەن بېسىلىدىغان ئاددىي يىغا ئەمەس ئىدى. باشقىلاردىن ئورۇنسىز تاياق يەپ، بىھۇدە ھاقارەت ئىشتىكەن بالىلارنىڭ دادىسى ئالدىدا-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

كى دەرد - ئەلەملىك يىغىسىمۇ مۇنچىلىك بولمايتتى. ئۇ، باشقىچە بىر دەرد - ئەلەم، ھەسرەتتىن دېرەك بېرىپ تۇراتتى. يۇنۇسمۇ ئۆزىنى باسالمىدى. خالەم بىلەن بىللە كىرگەنلەرنىڭ بۇ مەنزىرىدىن كۆڭلى ئېزىلمەي چىداپ تۇرالىشى تېخىمۇ مۇمكىن ئەمەس ئىدى.

يۇنۇس قىزىنىڭ پېشانىسىگە سۆيۈپ تۇرۇپ:

— يىغلىماڭ، قىزىم، مانا مەن كەلدىم. ئاتا - ئانا، بالا - چاقا ھەممىمىز ئۆز ئۆيىمىزدە جەم بولۇپ ياشايمىز، — دېدى. بۇ گەپ بىلەن خالەم تېخىمۇ يىغلاپ كەتتى. تىڭشىغانلار يۇنۇسنى ئوتنىڭ ئۈستىگە ياغ قۇيۇۋەتتى! دەپ ئويلاشتى. قىزىنىڭ زارى ھېلى بېسىلىدىغاندەك ئەمەس ئىدى. شۇ ئاردا توختىخان ئانا كېلىپ تېنىگەن، تاتارغان ھالدا يۇنۇسقا رۇستەمنىڭ قايتىپ كەلگەنلىكىنى خەۋەر قىلدى. شۇنداقلا خالەمنىڭ كۆز ياشلىرىنى ئالمقانلىرى بىلەن سۈرتۈپ بەزلەشكە باشلىدى. يۇنۇس بۇ قېتىا - چىيالار ئىچىدىكى كۆڭۈل پاراكەندىچىلىكىدىن ئۆزىنى سۇغۇرۇپ ئالالماي تۇرغاندا، تالادىن مايلاشقان كىيىملىرى بىلەن رۇستەم كىچىك كىرىپ كەلدى. بۇ قەدىناس ھەم ئاغىنە، ھەم قوشنىمۇ ھاياجان ئىچىدە قۇچاقلىشىپ كۆرۈشۈپ كەتتى. يۇنۇس رۇستەمنىڭ ساقال بېسىپ قالغان قارامتۇل چىرايىغا قاراپ، ئەمدىلا سۆز ئاچاي دېيىشىگە، رۇستەم ئۇنىڭ ئوك قولىدىن تارتىپ:

— يۇر بىزنىڭ ئۆيگە، تېز بول! — دېدى ۋە ئانىسى ھەم خالەملەرگە قاراپ، — يۇرۇڭلار! — دېدى بۇيرۇق تەلەپپۇزىدا.

يۇنۇس تۇزۇت قىلىپ:

— كېچە - تۇن بولۇپ قالدى، ئۆيدە قاسىمجانمۇ بار، ئەتىلەتىن چىقاي! — دەپ تۇرۇۋالدى.

— ياق! — دېدى رۇستەم يەنە كەسكىن تەلەپپۇزدا، —

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ماڭ، دېگەندىن كېيىن ماڭ. بىزنىڭكىدە قونۇسەن!

يۇنۇس نېمىنىدۇر، بىر نەرسىنى سەزگەندەك بولدى، ئەنسىرەشتىن يۈرىكى سېلىشقا باشلىدى. بىراق زادىلا بىر قارارغا كېلەلمىدى. بۇ چاغدا يېغىدىن تېخىچە ئۆزىنى بېسىپ بولمىغان خالەم ئۇنىڭ سول قولىدىن تارتىپ:

— دادا، يۈر! — دەپ تەلمۈردى. يۇنۇس: قاسىمنۇ بىللە چىقسۇنمىكىن؟ دېگەن ئويدا ئۇنىڭغا قارىدى. ئەمما قاسىم ئۆڭسىلى ئۆچكەن هالدا قوليانغلىقى بىلەن پېشانىسىدىكى تەرلىرىنى سۈرتكەن بولۇپ تۇراتتى.

رۇستەم بىلەن توختىخان ئانا يۇنۇسنى هەش - پەس دېگۈچە ئىچكەركى ئۆيدىن دالانغا ئاچىقتى. ئۇلار ئىچكەركى ئۆيدىن چىقىپ كېلىشۋاتقاندا، يۇنۇس سارەمنى ئىزدەپ تۆت تەرەپكە باققانىدى، ئۇنىڭ ئەسكى كارىۋات ئۈستىدە ئېڭىشىپ ئولتۇرۇپ، كۆزىنى تۇتقانچە مىچىلداپ يىغلاپ تۇرغانلىقىنى كۆردى. ئۇ بۇ ئالامەتلەرگە تېخىمۇ هاڭ - تاڭ قالدى. بۇ يەردە گويا ئۇ چۈشەنمەيۋاتقان يەنە بىر هادىسە بارەڭ تۇيۇلۇشقا باشلىدى. ئۇ ئىككى يېنىغا قارىغاندا، ئۆزىدىن ئاجرىماي چىقىپ كېلىشۋاتقان يادىكار بىلەن خالەمنى كۆردى. ئۇنىڭ كۆز ئالدىدىن يالت قىلىپ بىر كۆڭۈلسىز مەنزىرە، كاللىسىدىن چۈشىنىكسىز بىر هېسىيات ئۆتتى. ئۇ بولسىمۇ، بۇ ئۆيدە پەقەت سارەم بىلەن قاسىمنىڭلا قېلىشۋاتقانلىقى ئىدى.

ئەنە شۇ هالەتتە، يەنى، يۇنۇس تارتىشقانچە، رۇستەم سۆرەشتۈرگەنچە ئۇلار هويلىغا چىقىشتى. يۇنۇس «خوش - رەھمەت!» دەپ يەنە بىر تۇزۇت قىلىپ باقماقچى بولدى يۇ، ئەمما يۈرىكى بىر كۆڭۈلسىزلىكنى سەزگەنەڭ بولدى - دە، بىردە رۇستەمگە، بىردە توختىخان ئاغىنىغا بىچارىلەرچە تەلمۈرۈپ قارىدى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

دى. ئۇ ئاخىر توختىخان ئانىدىن:

ــ ئېيتىڭا ئانا، زادى نېمە ئىش بولدى؟ ــ دەپ سورد-

دى. توختىخان ئانا گەپكە ئاغزىنى ئۆمەللىگۈچە، توغرا كېسەر-

لىك بىلەن رۇستەم جاۋاب بەردى:

ــ نېمە ئىش بولماقچىدى، ــ دېدى ئۇ غەزەپ بە-

لەن، ــ ئۇچ ئاي بولدى، ئاۋۇ قارا يۈز ئاغىنەڭ سارەمنى

ئېلىۋالدى. خالەم مومىسىنىڭكىدە تۇرۇۋاتىدۇ. ئۇلار مۇشۇ

ئۆيدە. يۈر، ئەمدى بۇ ئۆيدە سېنىڭ ئايالىڭ يوق!

يۈنۈسنىڭ بېشىدا خۇددى بىر پارچە ئوت كۆيگەندەك بول-

دى. ئۇنىڭ پۈتۈن ئەزايى بوشىشىپ، پۈتلىرىدا جان قالمىدى.

بۇ خەۋەر ئۇنىڭ ئۈچۈن مىسلىسىز بىر دەھشەت ئىدى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

«پەرىشتە»نىڭ ئۆچ ئېلىشى

(ھېكايە)

تاغام غەلىتىلا ئادەم ئىدى. مەن ئۇنىڭ مۇنچىۋالا ساددىلىشىپ كەتكەنلىكىنى مۇشۇ چوڭ شەھەرگە كەلگەندىلا تېخىمۇ چوڭقۇرراق چۈشەنگەندەك بولدۇم. ئۇ خۇددى ئوتتۇز يىل جاڭگالدا يۈرگەن ئادەملەردەك ھەممىلا نەرسىگە ھەيران ئىدى. ئۇزۇن يىللىق جاپالىق يېزا تۇرمۇشى ئاتمىش بەش ياشلىق بۇ دېھقاننى خۇددى كىچىك بالىدەك قىلىۋەتكەنىدى. ئۇنىڭ كۆرۈنگەنگە ھاڭۋېقىپ يۈرۈشلىرىدە خۇشاللىق، ھەيرانلىق، ھودۇقۇش ۋە تەمتىرەشلەرنىڭ ھەممىسىنى بار دېگىلى بولاتتى. ئۇنى ھەيران قالدۇرغان قايناق شەھەر مەنزىرىسى ئالدىدا ھاياجانلاغانلىقتىنمىكىن ياكى ئەسلىدىن ياۋاش تەبىئەتلىك يارالغانلىقتىنمىكىن، كۆڭلىدىن تارتىپ ھەرىكىتىگىچە بەئەينى بىر قۇلنىڭ ئۆزىگە ئايلىناتتى. سازاڭدەك يۇمشاق مىجەز بۇ ئادەم بىز كەلگەن بۇ چوڭ دوختۇرخانىدىكى دوختۇرلارنىڭ ئالدىدا تېخىمۇ مۇلايىم، يۇمشاق سۆز، ئاپتاپ چىراي بولۇپ كەتتى. قول قوۋۇشتۇرۇپ تۇرۇشلىرىچۇ تېخى! دۇنيادا ھەممىلا نەرسە ئۆز چېكىدىن ئېشىپ كەتكەن ھامان ئۆز قىممىتىنى يوقىتىدۇ. شۇڭا مەن تاغامنىڭ ئارتۇقچە قىلىقلىرىدىن بىزار بولغاندىن تاشقىرى، باشقىلارنىڭ بىزارلىقى ئالدىدا خىجالەت ئىدىم.

مەن تەڭرى تېغىنىڭ ئىككى يېقىغا مەشھۇر بولغان بۇ كاتتا دوختۇرخانىغا بۇنىڭدىن يىگىرمە كۈن ئىلگىرى ئىنىمنى ئەكېـ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

لىپ قويۇپ كەتكەنىدىم. كېيىن ئوپېراتسىيە قىلىنىدىغانلىقى
ھەققىدە بىزگە تېلېفون بەردى. تاغام تولىمۇ كۆيۈمچان ئادەم
ئىدى. ئۇ بىزنىڭ پۇل تاپالماي قول كەسكۈدەك بولۇپ تۇرغىنىنى
ھىزنى كۆرۈپ، قوي، كالىلىرىدىن بىر نەچچىنى سېتىپ، تۆت
مىڭ كوي يارىدەم قىلدى. بۇنى ئاز دېگەندەك، ئاپام تاغامنى
دادىمىزنىڭ ئورنىدا بىزگە قوشۇپ قويدى. «ئوپېراتسىيە دېگەن
تەۋەككۈلنىڭ ئىشى، ــ دەيتتى ئاپام، ــ ئالىمادىس بىرەر ئىش
بولۇپ قالسا، بىرەر چوڭ كىشىنىڭ يېنىگىلاردا بولغىنى ياخشى،
بىللە بېرىپ ئوپېراتسىيىنىڭ ئۈستىدە بولسۇن!» ئاپام چوڭ-
قۇرراق ئويلايتتى. مەن دەرھال قوبۇل قىلىپ، تاغام قېرىغاندا
ئەڭ بولمىسا چوڭ شەھەرلەرنى كۆرۈپ كېلەر، دەپ ئېلىۋالى-
دىم. بىراق، بىز كەلگەن بىر ھەپتىدىن بۇيان ئۇنىڭ يۇقىرىدا
ئېيتىلغان غەلىتە قىلىقلىرى مېنى ئوڭايسىزلاندۇرماقتا ئىدى.
ئىنىم تېخى ئوپېراتسىيە ئالدىدىكى كۈتۈلۈشتە بولغاچقا، بىز
بىكار ئىدۇق. تاغام قوشنا ياتاقلارغا كىرىپ، پاراڭ سوقۇپ
ئولتۇرۇشۇپ؛ بەزىدە جىددىي بۆلۈمگە كىرىپ، بىمار بىلەن
ھەپىلىشىۋاتقان دوختۇرلارنىڭ يېنىدا قاراپ تۇراتتى؛ بەزى كۈن-
لىرى ئامبولاتورىيىلەرنى ئارىلاپ يۈرەتتى. ئەڭ قىزىقى، ئو-
پېراتسىيە قىلىنىدىغان بىمارلارنى سەھەردە مەخسۇس ھارۋىلار
بىلەن زالدا گۈلدۇرلىتىپ ئېلىپ ماڭغاندا، تاغام قويغان -
تۇنقىنىنى بىلمەي قالاتتى - دە، ھارۋىنىڭ يېنىدا تەڭ ماڭاتتى
ۋە ئۇ يەرگە پۇتلىشىپ، بۇ يەرگە ئۇرۇلۇپ يۈرەتتى. ئۇ ئوپې-
راتسىيە قىلىنغانلارنىڭ تېز ئارىدىلا يەر دەسسەپ كېتىۋاتقانلە-
قىنى ئۆز كۆزى بىلەن كۆرۈپ، خۇددى ئۆلگەنلەر تىرىلغاندەك
تۇيغۇلاردىمۇ بولدى. بۆرەكنى يەڭگۈشلىگەن، قان ئالماشتۇرغان،
ئۆتنى ئېلىۋەتكەن، سۈيدۈك يولىدىكى تاشنى پارتلاتقان... ۋە باش-
قىلار ھەققىدىكى ھېكايىلەرنى ئاڭلاپ ئاغزى ئوچۇق قالاتتى.
ئۇ، قوشنا بۆلۈم - يانداش ياتاقتىكىلەردىن ئاڭلىغانلىرىنى ماڭا

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بىرىنىمۇ قويماي سۆزلەپ بېرەتتى. ئۇزايىدىن قارىغاندا، ئۇلار-
نى تېزرەك قايتىپ بېرىپ، يېزىدىكىلەرگە سۆزلەپ بېرىشكىمۇ
ئالدىرايتتى.

شۇنىسى ئەجەبكى، كۆپرەك تاقىلداپ مېڭىپ، كۆپرەك
كۆزگە كۆرۈنۈپ يۈرگەچكىمكىن، يۇقىرىقىدەك مۆجىزىلەرنىڭ
ھەممىسى تاغامغا گويا ئاشۇ سېھىرالارلا قىلىۋاتقان ئىشلاردەك
بىلىنىپ كەتكەنىدى. شۇڭا، سېھىرالار باشلىقى يوغان قارا
ئايالنىڭ ۋارقىراپ - جارقىراپ يۈرۈشلىرى ئۇنىڭ بايىقىدەك
تۇيغۇلىرىنى تېخىمۇ ئۇلغايتىۋەتتى. ئۇ ئەتەي ھەيۋە قىلىش
ئۈچۈن زالنىڭ ئۇ بېشىدىكىلەرنى بۇ بېشىدا تۇرۇپ ۋارقىرايت-
تى. ئۇنىڭ ھەربىر ۋارقىراپ - جارقىراشلىرىدىن: «بىلىپ
قويۇش، مۇشۇ يەردىكى ھەممە سېھىرالارنىڭ خوجىسى مەن
بولىمەن!» دېگەن بىر مەنە چىقىپ تۇراتتى. ئۇ كېسەللەر
ياتاقلىرىغا گويا تۇرمە گۇندىپايلىرىدەك سۇرلۇك تەلەتى بىلەن
كىرىپ، ھەيۋەتلىك قىياپەت بىلەن چىقىپ كېتەتتى، بىرنەچ-
چەيلەننى ئەدەپلەپمۇ قويياتتى. مەن مۇنداق چاغلاردا ئۇ دېۋە
مىجەزنىڭ كەينىدىن غودۇڭشىسام، تاغام:

— ئۇلارنىڭمۇ ئاشۇنداق دەپ تۇرغىنى ياخشى، دورىنىڭمۇ
ئاچچىقى پايدا قىلىدۇ ئەمەسمۇ؟ — دەپ دانالارچە گەپ قىستۇ-
راتتى. ئەگەر خەلپەمگە قول بەرگەندەك كونا ئادەتلەر بويىچە
قول بېرىش يولى بىلەنلا ئاشۇلاردەك بولۇۋېلىشنىڭ ئورنى بولسا
ئىدى، تاغام ئۇلارغا ئاللىقاچان قول بېرىپ ئۈدۈم ئالغان بولاتـ-
تى. بىر كۈنى بىر بىمارنى ئوپېراتسىيەدىن ئاچىقىپ كېتىپ
بارغان سېھىرالارغا ھاڭۋېقىپ تۇرغان تاغام ماڭا:

— پاھ، پاھ، پاھ، گەپ قىلساق كۆپۈرلۈق بولىدۇ،
لېكىنزە، دوختۇرلارنىمۇ خۇدا بولاي - بولاي دەپقاپتۇ دېگەن
گەپلەر بىكار چىقماپتىكەن - دە! — دېدى. مەن دەررۇلا ئۇنىڭ-
غا ئالايىدىم.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

— هه، ئالىيسەنغۇ؟ — دېدى تاغام تاماكىسىنى بۇراۋېتىپ، — يالغانمۇ يا؟

مەن ئۇنچىقمىدىم، ئۇ ماڭا تېخىمۇ تومپايلىشىپ كەتكەندەك تۇيۇلۇپ كەتتى. مېنىڭمۇ تاغامنىڭ بايىقىدەك قاراشلىرىنى ياقتۇرمايدىغان ئاساسىم بار ئىدى، چۈنكى تاغام ئۇلارغا سۆيۈنۈپ، قانچە ھەيران بولغانسېرى، ھېلىنقى سېستىرالارنىڭ يوغان باشلىقى بىزگە شۇنچە يامان كۆزى بىلەن قارايدىغان بولۇپ كەتتى. كۈنلەر ئۆتكەنسېرى بىز يات، سەت كۆرۈنمەكتە ئىدۇق. ياتاقلارغا كىرسە ئۇنىڭ ئىككى كۆزى ئاۋۇال بىزدىن ئېۋەن ئىزدەيتتى — دە، تاغامدىنلا قۇسۇر تاپاتتى. بىر قېتىم ئەمدىلا بۇراپ تۇتاشتۇرغان تاماكىسىنى تارتىۋېلىپ، جۇمەكلىك داسقا تاشلىۋەتتى؛ بىر قېتىم، نېمىشقا لاقا — لۇقاڭلارنى ۋاقتىدا ئىسكىلاتقا تاپشۇرمايسىلەر؟ دەپ دۆشكەلەپ كەتتى (كېسەل باقىدىغانلار ئورۇن — كۆرپىلىرىمىزنى ئەتىگەندە ئىسكىلاتقا تاپشۇرۇپ، ئاخشىمى ئاچقاتتۇق)؛ يەنە بىر قېتىمدا بولسا، ئىنىمنى يوقلاپ كەلگەنلەرنىڭ ئالدىدىلا: «نېمىدېگەن ئايىغى ئۇزۇلمىگەن ئادەملەر بۇ؟ دوختۇرخانىنى مېھمانخانا قىلىۋالماقچىمۇ سىلەر؟» دەپ ۋارقىراپ كەتتى. ئەيتاۋۇر ئۇنىڭ بىزدىن تاپايدىغان ئەيىبى يوق ئىدى. باشقىلاردا بۇ خىل ئىشلار بولسىمۇ، مۇنداق ئەزۋەيلەپ كەتمەيتتى. يەنە كېلىپ بۇ گەپلەرنىڭ ھەممىسىنى تاغامغا قادىلىپ تۇرۇپ قىلاتتى. تاغامنىڭ تەبىئىتىدىكى يۇقىرىدا مەن سۆزلەپ ئۆتكەن ئاجىزلىقلار ئۇنى ئەنە شۇنداق بوزەك قىلسا بولىۋېرىدىغان بېچارىگە ئايلاندۇرۇپ قويغانىدى. تاغام مۆلۈلدەپ قاراپ تۇرۇشتىن باشقىنى بىلمەيتتى. مەن كادىر بولغىنىم ئۈچۈنمىكىن، ئەيتاۋۇر، ماڭا پېتىنىپ بىر نەرسە دېيەلمەيتتى. شۇنداقتىمۇ مەن ئۇ تاغامغا قىلغان ئاھانەتلەرنى: «ئوغلۇم، ساڭا دېدىم، كېلىنىم سەن ئاڭلا!» دېگەن غەرەزدە قىلىۋاتىدىغۇ! دەپ چۈشىنەتتىم. بىز ئۇنچىقمىغانسېرى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئۇ قىرىچە - يېنىچە تېگىۋېرىدىغان بولدى. بۇنىڭغا يەنە قانداق غۇم - غەرەزلەرنىڭ ھۆكۈمرانلىق قىلىۋاتقانلىقى نامەلۇم ئىدى. مەن بۇ سېسترالار باشلىقىنىڭ نېمىشقا بىزگە شۇنچە ئۆچ بولۇپ قالغىنىنىڭ سىرىنى بىلەلمەي ھەيران ئىدىم.

خۇدايىم بەزى ئادەملەرنى كىشىلەرگە ئۆچ كۆرسىتىپ قويىدىغان ئىشلارمۇ بولىدۇ، دەيدۇ. بىز شۇنداق ئۆچ كۆرۈنۈپ قالغان بولساق، بۇنىڭمۇ بىر سەۋەبى بولىدىغۇ؟ زادى بىزنىڭ ئۇلار مۇنچىۋالا كۆزىمىزگە كىرىۋالغۇدەك نېمە گۇناھلىرىمىز بولغىيتتى؟ گۇناھىمىز بولسا، مۇشۇ سېسترا باشلىقتىن باشقىلىرى نېمىشقا تەلەتىنى بۇزمايدۇ؟ نېمىشقا دۆشكەلىمەيدۇ؟ مۇشۇ چوڭ بۆلۈمدىكى تۆت ۋىراچنىڭ قايسىسىلا كىرسە، ناھايىتى ئوچۇق مۇئامىلە قىلاتتى. ئىنىمدىن ئەھۋال سوراپ، يۈرەكلىك بولۇشقا ئۈندەيتتى. بىزنى خاتىرجەم قىلاتتى. مۇنداق چاغلاردا بىز بايىقى ئاھانەتلەرنى تامامەن ئۇنتۇيتۇق - دە، يېپيېنىكلا بولۇپ قالاتتۇق. كېيىن باش سېسترا يەنە كىرىپ كېلەتتى - دە، بىز يەنە بىراۋدىن بىھۇدە تاياق يېگەن ئادەمدەك غەشلىككە غەرق بولاتتۇق. بىز ئاستا - ئاستا شۇنچىلىك يۈرەكئالدى بولۇپ كەتتۇقكى، ئىلاھىم، ئاشۇ سېسترا مۇشۇ ياتاققا كىرمىسىكەن! دەپ تىلەيدىغان بولدۇق. مەن يۇقىرىقىدەك ئىككى خىل مۇئامىلىنىڭ تەكتىگە يېتەلمەي، گەپ - سۆزدىن قېلىپ، جىم بولۇپ كېتەتتىم. تاغام ئۇنچىقماي بىنانىڭ تۆۋىنىگە چۈشۈپ، دەرەخ دالدىسىدا تاماكىغا زورلايتتى. ئىنىم بولسا، كارىۋاتتا يېتىپ، ئازاب بىلەن ئۇياققا - بۇياققا تولغۇناتتى. يالغۇز ياتقان يىگىرمە كۈن جەريانىدا ئىنىمنى بۇ ئايالغا شاللاقلىق قىلىپ شەھۋانىي نىيەت بىلدۈرۈپ قويدىمىكىن دېسەم، ئۇ ئۆز كېسىلىنىڭ غەم - قايغۇسى بىلەن بەند ئىدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە پوشكالغا يۆگەپ بەرسە ئىت يېمەيدىغان بىر نېمىلەرگە شېخىدىن ئۈزمىگەن ئالمىدەك تۇرغان ئىنىمنىڭ سۈركىلىشى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مۇتلەق ئەقىلگە سىغمايدىغان ئىش ئىدى. ئۇنداق بولسا نېمىشقا بىزگە مۇز داۋاننىڭ مۇزدەك قاپقى ئېچىلماي، تۈكۈرۈك چاچ-رىتىپ يۇرىدۇ؟

بۇ ئىشنىڭ سىرى ھەققىدە بېشىم قېتىپ تۇرغان بىر كۈنى ھېلىقى ياش سېھىترا خالىدە ئىسىملىك يەنە بىر باش سېھىترانى ئەگەشتۈرۈپ كىرىپ كېلىۋىدى، ئىنىم ئۇنىڭدىن ئۆزىنىڭ قاي-سى كۈنى ئوپېراتسىيە قىلىنىدىغانلىقىنى سوراپ قالدى.

— مېنىڭدىن نېمە سورايسىز، ۋىراچلاردىن سورىماي-سىز؟ بەلكىم، بۇگۈن دېسىڭىز بۇگۈن، ئەتە دېسىڭىز ئەتە قىلىپ بېرەر سىزگە! — دېدى - دە، سورىغانغا تويغۇزۇپ قويۇپ چىقىپ كەتتى. ياتاقتىكى باشقا بىمارلارمۇ ھەيران قال-دى. ئارقىدىن ئىنىمنىڭ تېمپېراتۇرىسىنى دەپتەرگە خاتىرىلە-ۋاتقان خالىدە بىزگە بىر قارىدى - دە، كۈلۈمسىرىگەن ھالدا مەنىلىك قىلىپ:

— ئۆزۈم تاپقان بالاغا، نەگە باراي داۋاغا، دېگەن مانا شۇ بولدى - دە! — دەپ قويۇپ سىرتقا ماڭدى. مەن ھاڭ - تاڭ بولۇپ، بۇ گەپنىڭ مەنىسىنى ئىنىمدىن سورىدۇم. ئۇ سەل ئىنجىقلىۋىدى، مەن يەنىمۇ قىستىدىم. ئۇ ئاخىر مېنى سىلكە-ۋەتتى. كېسەل ئادەم بىلەن سوقۇشۇشنىڭ، «بىلمەيمەن» دەپ تۇرسا، زىغىرلاپ كوچىلاۋېرىشنىڭ ھاجىتى يوق ئىدى. دېمەك، ئۇمۇ باش سېھىتراغا نىسبەتەن تۇخۇمدىن ئاق، سېغىزغاندىن ساق مەن، دەپ تۇراتتى.

ئىنىمنى ئوپېراتسىيە قىلىدىغان كۈنى ۋاڭ دەيفۇ دېگەن باش ۋىراچ كىرىپ ئۆزى ئۇقتۇردى. ئۇنىڭ كەينىدىن يەنە ئۈچ ۋىراچ كىرىپ، ئۇلارمۇ ئىنىمغا بىر تالاي خاتىرجەملىك بەخش ئېتىپ چىقىپ كەتتى. سېھىترالار ۋىراچلارنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇ-شى بويىچە ئوپېراتسىيىنىڭ كەسپىي تەييارلىقلىرىغا چۈشۈپ كەتتى. ۋاڭ دەيفۇلار كىرىپ - چىقىپ تۇردى. شۇ ئاردا

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

گۈلنار دېگەن يەنە بىر سېستراموۋ كۈلۈپ تۇرۇپ:

— ۋىراچلار بىلەن بىر يۈرتلۇق چىقىپ قالدىڭلارمۇ نېمە، سىلەرگە قالتىس قانات قاقىدىغان بولۇپ كەتتىغۇ؟ — دەپ چاقچاق قىلدى.

— سىلەرنىڭ يامان كۆرۈپ كېتىپ بارغىنىڭلارنى بىلىپ قالغان بولسا كېرەك! — دېدىم مەنمۇ جاۋابەن. قىزدا تەبەسسۇمدىن باشقا جاۋاب بولمىدى. تورپاقنى چىمداپ ئۆلتۈرىدىغان بۇ قىزلارنىڭ گېپىنىڭ تېگىدە گەپ بار ئىدى. تاغام باشقىچە ئويلايتتى. شۇڭا ئۇ:

— ئوچۇق قىزلار ئىكەن بۇلار. ھېلىقى بىر دەيۇزنى ھېسابقا ئالمىغاندا، ھەممىسىنىڭلا كىشىگە يامانلىق قىلغۇسى يوق... ئۇمۇ بىر كۈنى تۇزۇلىدۇ، قارىغاندا، ئۇ كاساپەت قىرىق ياشقا كىرگەن بىلەن تېخى پارتىيە ئەزاسى ئەمەس ئوخشايدۇ! — دېدى. بۇ گەپكە ئەتراپتىكىلەرمۇ كۈلۈشۈپ كەتتى. مەنمۇ نېمە دېيىشىمنى بىلمەي قالدىم. يازغۇچى، شائىرلار «ئاق خالاتلىق پەرىشتە» دەپ ئاتايدىغان بۇ دوختۇرلار ئارىسىدىكى مۇنۇ سېستىرالار ئۇچۇن ھەرقايسىسىزنىڭ كۆزقاراش، تەلىملىرى ھەر باشقىچە ئىدى.

جاراھەت ئاخىر ئېغىز ئالدى. بۇمۇ يەنىلا تاغامنىڭ بۇ يەردىكى ئىشلارغا ئەپلەشمەسلىكىدىن بولدى.

ئىنىم ئوپېراتسىيە قىلىنىپ، ئىككى سوتكا جىددىي قۇتقۇزۇش بۆلۈمىدە ياتتى. سۈيۇقلۇق ئۇزۇلمەي ئېسىپ تۇرۇلدى. كېسەلاروتمۇ خېلى ئىشلىتىلدى. كېسەل ئازابى بارا - بارا پەسىيىشكە باشلىدى. ئۇنى ئوچىنچى كۈنى ياتاقتا يۆتكەپ چىقتۇق. يۆتكەشكە ۋاقىت دەيفۇ ئۆزىمۇ يارىدەملەشتى. ئىككىنچى كۈنىدىن باشلاپلا ئاشقازاندىكى سۈيۇقلۇقنى تارتىدىغان سۈلياۋ نەيچىلەر ساختا بولغاچقا چاتاق چىقىپ، ئەينەك شپىرىس بىلەن ۋاقتى - ۋاقتىدا تارتىپ تۇرۇشقا توغرا كەلدى. بۇنىڭغا يۇز

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

گراملىق چوڭ شپىرىس ئىشلىتىلەتتى. نېمىشقىدۇر، سۇيۇق-
لۇقنى تارتىپ بولۇپلا شپىرىسنى سېسترالار ئۆز بۆلۈمىگە ئاچى-
قىپ كېتەتتى.

بىر كۈنى كەچتە ئاشقازانغا يەنە سېرىق سۇ يىغىلىپ،
ئىنىمنى بىئارام قىلىۋېدى، بىز ئاۋۋال دىژورنى ۋىراچنى چاقى-
رىپ چىقتۇق. ۋىراچ ھېلىقى يۈز گراملىق شپىرىسنى ئېلىپ
كىردى - دە، سۇنى ئۆزى بىر قېتىم تارتىۋېتىپ، ئاندىن
تارتىش ئۇسۇلىنى بىزگە ئۆگىتىپ قويۇپ چىقىپ كەتتى. بۇ
بىزدىن بىزار بولۇپ تۇرغان سېسترالارنى چاقىرىۋەرمەسلىككە
ياخشى ئىدى. كېچىچە سېرىق سۇنى بىز ئۆزىمىز تارتتۇق.
مۇزنىڭ نېپىز يېرى مانا مەشەدە ئويۇلدى: تاغام شپىرىسنى
يۇيۇۋېتىپ سۇندۇرۇپ قويدى!

ئەتىسى ئەتىگەندە باش سېسترا ھېلىقى قارا خوتۇن كىرىپ
كەلدى - دە، خۇددى بىز قىلغان بىر يامان ئىشنىڭ ئۈستىدىن
چۈشكەندەك:

— ھە، نېمە بۇ؟ — دەپ گۈركىرىدى. مەن: «تاغام ئېھ-
تىياتسىزلىقتىن. . .» دەپ ئەمدىلا ئېغىز ئېچىشىمغا، دىمىقى-
نى قاتتىق بىر قاقتى - دە، «تۆلەيسىلەر!» دەپ ۋارقىرىدى.
دېمىسىمۇ تۆلەشكە بىز تەييار ئىدۇق. بىزگە مۇنچىۋالا قاتتىق
گەپ ھاجەتسىز ئىدى. ئۇ بىزگە يەنە بىر قېتىم قاتتىق قىش
قىرودا ئىسسىق ئۆينى مۇزلىتىپ تۇرغان سۇنۇق دېرىزىنىڭ
كۆزنىكىدەك تۇيۇلۇپ كەتتى. ئۇ چىقىپ كەتكەندە، خۇددى
ئۆگەي ئانىدىن كاچات يېگەن بالىلاردەك ئازاب يۇتۇپ قاراپ
قېلىشتۇق.

ئازدىن كېيىن ھېلىقى ۋىراچمۇ كىرىپ كەلدى. تاغام
كىشىنىڭ ئىچى ئاغرىغۇدەك خىجالەتچىلىك ئىچىدە قول قوۋۇش-
تۇرۇپ تۇرۇپ، ئۇنىڭغا ئۆز خاتالىقىنى بايان قىلدى. ئۇنىڭ
شۇ مىنۇتلاردىكى تۇرغان تۇرقىدىن ھەرقانداق تاش يۈرەكمۇ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئېرىپ كېتەتتى. تاغامنىڭ تۆۋىسى تەسىر قىلدى بولغاي، ۋد-
راچ:

— بالىنىستىن چىقىدىغان چاغدا پۇل تۆلىۋېتىڭلار، — دېدى. بۇنىڭدىن ئەڭ ئاۋۋال خۇشال بولغانمۇ يەنە شۇ تاغام بولدى:

— بىر يېرىنى يۇلۇۋالسىمۇ خاپا بولمايدىغان دوختۇرلار ئىكەن بۇلار، — دېدى ئۇ، — بىز يېزىلاردا بىر - بىرىمىزنىڭ ئەسكى كەتمەنىنىڭ سېپىنى سۇندۇرۇپ قويساق، ئۇرۇشۇپ قان بولۇشۇپ كېتىمىز. بۇلار يوغان بىر شىپىرىس سۇنۇپ كەتسىمۇ، بوپتۇ دەۋاتىدۇ.

— تۆلىتىۋالغىنىغا شۇنچە خۇش بولۇپ كېتىۋاتامسەن؟ — دېدىم مەن ئۇنىڭغا رەددىيە بېرىپ، — ئەمدى ئۇرسا بولاتتىمۇ؟

— ساڭىغۇ ئادەم يارىمايدۇ، — دېدى تاغام، — سەنلەر ياخشىنىڭ، ياخشىلىقنىڭ قەدىرىنى بىلىشەمسەن؟! . . . ئۇلار-چۇ، قاتتىق - يىرىك تەگكەن بىلەن ھېچقايسىسىنىڭ كۆڭلىدە يامانلىقى يوق. ئادەم داۋالاش ئاسان ئىشمۇ؟ ئانچە - مۇنچە خاپىلىق دېگەن بولۇپ تۇرىدىغان ئىش. ئۇنىمۇ كۆڭۈلگە ئالامدىغان؟

x x x

ئەتىسى ئەتىگەندە مەن بازارغا چىقىپ كېتىپ، چۈشتە قايتىپ كەلسەم، تاغاملار، ھەدەملەر (ئۇلارمۇ ئىنىمنى يوقلاپ كېلىشكەنىدى!) خۇددى ئۆيىگە ئوت كەتكەن ئادەملەردەك پاتپا-راق بولۇپ كېتىشىپتۇ. ئۇقسام، ھېلىقى شىپىرىسنىڭ چاتىقى ئىكەن.

ئەسلىدە، ئىنىمنىڭ ئاشقازىنىغا يەنە سۇ يىغىلىپ، ئۇنى بىئارام قىلغىلى باشلاپتىكەن، ئۇلار سېستىرالارغا مۇراجىئەت

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

قىلغانىكەن، ھېلىقى تەلەتى يامان باش سېستىرا كىرىپ: «ھېلىقى شېپىرىسنىڭ ئۆزىنى تاپ، بولمىسا، بالاڭنىڭ ئۆلۈش - تىرىلىشى بىلەن كارىم يوق!» دەپ ۋارقىراپ زالنى بېشىغا كىيىپتۇ. ياتاق - ياتاقتىكىلەر يۈگۈرۈپ چىقىشىپتۇ. مەن دەل شۇنىڭ ئۈستىگە كەپتىمەن، مەن ھاڭ - تاڭ قالدىم. كېسەلخانا خۇددى كۆنىكى بۇزۇلۇپ كەتكەن ھەرە ئۇۋىسىدەك بولۇپ كەتتى. مەن شۇنچە كاتتا بىر دوختۇرخانىدا يەنە بىر تال يۈز گرامىلىق ئوكۇل شېپىرىسنىڭ بولماسلىقىغا ئىشەنمەيتتىم. شۇڭا، تاغامنى «يۇر!» دەپ، ئوتتۇز سوم پۇلنى كۆتۈرۈپ سېستىرالار ئىشخانىسىغا كىردىم ۋە پۇلنى ئۈستەلگە قويۇپ، بەل ئوتتۇرىدىن كېسىۋەتكەن يوغان قارىياغاچنىڭ كۆتىكىگە ئوخشايدىغان ھېلىقى باش سېستىراغا مۇراجىئەت قىلدىم:

— سەۋەنلىك بىزدىن ئۆتۈپتۇ، بىخوتلۇق قىلىپ قويۇپتىمىز، ھېلى بولسىمۇ تۆلەۋەتكەن بولايلى، دوختۇرخانىدا شېپىرىس يەنىمۇ باردۇر... بالا قىينىلىپ كەتتى!

باش سېستىرا ئۈستەلدىكى پۇلنى ئالدى - دە، ئىككىمىزگە قارىتىپ ئاتتى. بەش كويلۇقتىن ئالتە قەغەز پۇل ئىشخانىغا چېچىلىپ كەتتى.

— نەدىن تاپسالىڭ تاپ، — دېدى ئۇ، — كىم سېنى سۈندۈرۈپ دېدى؟ بىز سېسترالار شېپىرىس ئېلىپ، شېپىرىس ساتمايمىز.

ئەمەلىيەتتە ئۇلاردا شېپىرىس كامۇ؟ ئۇلار بىزگە قەستەن شۇنداق قىلىۋاتاتتى.

x x x

مەن يۈز گرامىلىق ئوكۇل شېپىرىسى ئىزدەپ بازارغا چىقىپ كەتتىم. دوختۇرخانا ئەتراپىدىكى دورا دۇكانلىرىنىڭ ھەممىسىدە

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

دىلا ئەللىك گراملىقتىن تۆۋەن ئۆلچەمدىكى شپىرىسلار بار ئىكەن. مەن زادى ئۇلارنىڭ دېگىنىنى تاپمىسام بولمايتتى. باش سېسترانىڭ مەن خۇددى ئۇنىڭ ئەڭگۈشتەرىگە چاڭ سېلىپ قويغاندەك قىلىپ كېتىۋاتقىنىغا قاراپ، ئەيتاۋۇر ئۇنىڭ بىر ئىش ئۈچۈن بىزدىن ئۆچ ئېلىۋاتقانلىقىنى، بۇنىڭ بىلەن ھېلىقى ۋىراچقىمۇ قورساق سوقۇشى قىلىۋاتقانلىقىنى پەملەپ قالدىم. لېكىن، ئۇنىڭ تۈكۈرۈكلىرى يۈزىمىزگە چاچراپ كەتسە كەتتىكى، ھەرگىز «شپىرىسنى بىزگە پالانى ۋىراچ ئاچىقىپ بەرگەن، ئۇ دوختۇر ئەمەسمىكەن؟» دېمىدۇق. نېمىشقىدۇر، بۇ ئىشتا ۋىراچمۇ ئۆزىنى قەستەن دالدىغا ئالغاندەك قىلاتتى.

مەن ئاخىر ئىزدىگەن شپىرىسنى بۇ بازاردىن تاپالماي، پۈتكۈل دورا دۇكانلىرىنى بىلىدىغان بىر دوستۇم بىلەن بۇ چوڭ شەھەرنى ئارىلاپ كىرىپ كەتتىم. بىز كۈننىڭ ئىسسىقىدا، خۇددى بالىسىنى يوقىتىپ قويغان ئادەمدەك ھەربىر كوچىلاردا ساندىلىپ يۈردۇق. بەختكە قارشى پۈتكۈل دورا دۇكانلىرىدا ئۇنداق چوڭ ئۆلچەمدىكى شپىرىس يوق ئىدى. دۇكاندارلار شۇنچە چوڭ دوختۇرخانىدا بىر شپىرىس سۇنۇپ كەتكەنگە ئىككىنچىسىنى ئىزدىتىپ، بۇ چوڭ شەھەرنىڭ كوچىلىرىدا بىزنى سەرسان قىلىۋەتكىنىگە ھەيران ئىدى. ئۇلارنىڭ ھەربىرى ھەر خىل سۆزلەيتتى:

— بۇ قەستەن قاقشىتىش، چوقۇم تېگىدە بىر گەپ بار.

— پۇل يەپ ئۆگىنىپ، كانىيى قىچىشىپ قالغان بىر نەرسىلەر بولسا كېرەك. بۇ بالىلار كېكىردىكىگە ئازراق بىر نەرسە ئۇرۇۋەتمىگەن - دە!

— چوقۇم شۇنداق بىر يېرى بار، بولمىسا، دوختۇرخانىنىڭ ماتېرىيال ئامبىرىدا شپىرىس دېگەن تولۇپ ياتمامدۇ؟!

— ئۆچ ئالغاندەك بىر ئىش بوپتۇ... ئادەملەرمۇ تاش يۈرەك بولۇپ كەتتى - دە!

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مەن يېرىم كۈن لوكۇلداپ يۈرۈپ، دوستۇمنىڭ ياردىمى بىلەن شپىرىسنى كەچ سائەت بەش بولغاندا ئاران چوڭ بىر دورا ئامبىرىدىن تاپتىم. تېخى قىزىق: بىز دەسلەپ يولۇققان بىر ئۇيغۇر ئايال «شپىرىس» دېسەك، «شپىرت» دەپ ئاڭلىۋېلىپ، بىزنى ئۇمىدسىز قايتۇرۇۋەتكىلى تاس قالدى. چۈنكى، بۇ شەھەردە شپىرىسنى خەنزۇچىسىغا «جۇشېچى» دەپلا ئاتايدىكەن. بىز ئۇنىڭ: «بۇرۇنمۇ پارچە ساتماي، تۇڭلاپ - تۇڭلاپ ساتاتتۇق، ھازىر باشقا يەرگە يۆتكىۋەتتۇق» دېگىنىدىن «شپىرت» ھەققىدە گەپ قىلىۋاتقانلىقىنى تۈيۈپ قالدۇق. شۇنداقتىمۇ بىز «شپىرىس» دەپ ئۇقتۇرالمىدۇق. پەقەت «جۇشېچى» دېگەندىن كېيىنلا ئۇ ئاندىن ئۆز تىلى بىلەن سۆزلىگەندەك چاپسانلا چۈشەنىۋالدى.

بىر تال شپىرىس ئۈچۈن بۇ كاتتا شەھەردىكى ئەڭ چوڭ بىر تېببىي ئەسلىھەلەر ئامبىرىنىڭ دەرۋازىسىنى قېقىپ كەلگەنلىكىم ھەققىدىكى ھېكايەمنى ئاڭلاپ، ئۇ يەردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەرمۇ ياقىلىرىنى تۇتۇشۇپ، باشلىرىنى چايقىشىپ كەتتى. دورا شېركىتىنىڭ ئىشتىن چۈشۈپ كەتكەن ئىسكىلاتچىسىنى دەرھال چاقىرتىپ كېلىپ، شپىرىسنى ئالدۇرۇپ بەردى. بىز تۇغۇلغاندىن بۇيان ھېچكىمگە ئېيتمىغان رەھمەتلەرنى ئۇلارغا ئېيتىپ، ئالدىراش قايتتۇق.

x x x

مەن دوختۇرخانىغا چىقىپ تېخىمۇ ھەيران قالدىم: ئۇلار مېنى ساقلاۋەرسە، كېسەلدىن خەتەر چىقىدىغانلىغا كۆزى يېتىپ قورقسا كېرەك، ئاۋۋال تاغامغا سىرتتىن ئەللىك گرامللىق شپې-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

رستىن ئىككىنى بىر تالاي پۇلغا ئەكىرگۈزۈۋېلىپ، ئاندىن ئۆزلىرى ئىشلەتكىلى قەستەن چىقارماي تۇرغان يۇز گرامليق شپىرستىن بىرنى بۆلۈمدىن ئاچقىپ ئىنىمغا ئىشلىتىپتۇ. مېنىڭ شۇنچە ئاۋارە بولۇپ ئاچىققىنىم ئارتۇقچە ئىدى. مەن تارتقان جاپا، ئاچىققان شپىرىستىن سېستىرالارمۇ خەۋەر تاپتى. لېكىن «مۇنۇ بىچارىلەرگە يامان بولدى!» دېگۈدەك بىرى كۆرۈنمەيتتى. ھېلىقى باش سېستىرا بىزدەك ئورۇق ئاتلارغا يۈك قانچە ئېغىر ئارتىلسا، شۇنچە خۇشالدەك يۈرەتتى.

ھەمدەم ئىنىم بىلەن ھەپىلىشۈاتاتتى. مەن، تاغام ۋە بىزنىڭ ئىشىمىزغا پايپىتەك بولۇشقان ياتاقداشلار خۇددى بىر كۈن خامانغا سېلىپ جۇلۇقى چىقىپ كەتكەن ئاتلاردەك بىر ھازاغىچە بېشىمىزنى ساڭگىلىتىپ ئولتۇرۇپ كېتىشتۇق. دېمىسىمۇ بۇ بىزگە قەستەن تېڭىلغان ئاۋارىچىلىك ۋە بىھۇدە چىقىم ئىدى.

شۇ ئارىدا كىرىپ كەلگەن سېستىرا خالىدە بىزنىڭ پەرىشان ھالىمىزغا دىققەت قىلدى بولغاي، ئىنىمغا قاراپ ئېچىنغان تەلەپپۇزدا:

— باشتا ئىشنى ئۆزىڭىز خام قىلغان، ھازىرقى ئىشلارنى بىلمەمسىز؟... دان چاچسىڭىز تەڭ چاچىدىغان ئىش ئەمەس-مۇ؟... ياكى چاچمايلا قويماپسىز! — دېدى - دە، چىقىپ كەتتى. مەن دەررۇ سەگەكلەشتىم. بۇ نان يېگەن ئادەمنىڭ ھەرقاندىقى چۈشىنىۋالىدىغان گەپلەر ئىدى. دېمەك، باشقىلارمۇ دىققەت بولۇشۇپ قالدى. مەن ئىنىمغا يېقىنلاشتىم، تاغامۇ چەكچىيىپ تۇراتتى:

— دېمەك، سەن ۋىراچلارنىڭ گېپىنى مايلاپتىكەنسەن - دە؟

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

— بۇ... بۇ... جاننىڭ ئىشى تۈرسا، ئانچە - مۇنچە ئادەمگەرچىلىك... ئادەمگەرچىلىك قىلىشقىمۇ بولمىسا، بۇ... بۇ قانداق... — ئۇ گەپنى تولۇق چۈشۈرەلمىدى. ئۇ بىرىنچىدىن، مېنىڭ ئىنتىزام تەكشۈرۈش خىزمەتچىسى بولغاچقىمۇ ئۈچۈن، ئىككىنچىدىن، غەملەپ كەلگەن پۇلنىڭ زور بىر قىسمى تاغامنىڭ بولغاچقا، دوختۇرلارغا پۇل سۇنۇشنىڭ بىزدىن قاتتىق يوشۇرغاندى. بېگىز قاپتا ياتامدۇ؟ مانا ئاخىر ئاشكارىلىنىپ قالدى.

— نېمىدەپ بۇ ئەسكىلىكنى قىلدىڭ؟ — دەپ قىستاپ سورىدىم ئۇنىڭدىن.

— مەنلىمۇ؟... خەقمۇ قىلىۋاتسا!... ئىشنىڭ يولى شۇ بولۇۋاتسا...

— بولدى! — دېدىم ئاچچىقىمغا هاي بېرەلمەي. ئىنىم جىم بولۇپ قالدى. مەن يەنىمۇ ئېچىرلەپ سورىدىم:

— دېمەك، باش سېسترا قۇرۇق قاپتىكەن - دە؟

ئىنىم ئاۋۇال كۆزىگە ياش ئالدى، ئاندىن بوغۇق ئاۋازى بىلەن:

— مۇنداق بولارىنى بىلسەم، ئەڭ ئاۋۇال شۇنىڭغا... — دېدى - دە، كىسىلداپ يىغلاپ كەتتى. ئۇ بىز تارتقان جاپا، ئاچلىغان ئاھانەتلەر ئالدىدا خجالەت ئىدى. ئۇنىڭ كۆز ياشلىرىنى ھەدەم سۈرتۈپ قويدى ۋە ماڭا:

— بولدى ئۇكام، بولغۇلۇق بولدى، تەگەۋەرمە، هېلىمۇ ئۇكاڭ شۇنچىلىك بولۇپ قالدى، شۇنىڭغىمۇ شۇكۇر دەيلى، — دېدى.

تاغامغا قارىدىم. ئۇ ئۆمرىندە ئويلاپ باقمىغان بىر ئىشلارغا دۇچ كەلگەندەك هاڭ - تاڭ بولۇپ قاراپ تۇراتتى. ئاچلىغانلىر-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ربغا ئەمدى ئۇنىڭ ئىشەنمەسلىككە ھەققى يوق ئىدى.

— قانداق تاغا؟ — دېدىم مەن ئۇنى نېمە دەيدىكىن دەپ، — «خۇدالار» نىڭمۇ خۇيى بارمىكەن؟

— قوي - قوي، ئۇكام، خام سۈت ئەمگەن مەخلۇق بىز. شۇ گەپنى قىلمىسامۇ بوپتىكەن، خۇدا ئالدىدا كۈپۈرلۈق قىپ-تىمەن. ئەتىگەندىن بېرى تۆۋە قىلىپ ئولتۇرىمەن. دەيۇزلەر-نىڭ پۇل يەيدىغىنىنى ئاز دەپ، ئۆچ ئالىدىغىنىمۇ بار ئىكەن ئەمەسمۇ؟

ئۇ ئاخىرىدا يىغلاپ تاشلىدى. مېنىڭمۇ ئاچچىق ئەلەملەر ئىچىدە كۆڭلۈم بۇزۇلۇپ كەتتى، بىزدىن «پەرىشتە»لەر ئۆچ ئالغانىدى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

باشقا كۇن چۈشكەندە

(ھېكايە)

مەن يېزىدىن شەھەرگە يۆتكىلىپ كىرگەن ئىككى يىل ئىچىدە بۇ يەردىكى يېڭى تونۇشلىرىم بىرەر يۈزدىن ئېشىپ كەتتى دېسەممۇ لاپ ئۇرغان بولمايمەن. ئۇلارنىڭ ئىچىدە بىر كۈنى كۆرۈشمىسە كۆڭلى چىدىمايدىغان ئاغىنىلەردىن ئون نەچچەيلەن ئىدۇق. بىز بارا - بارا خوتۇن - بالىلىرىمىزدىن تارتىپ قويۇق ئارىلىشىدىغان يېقىن ئەسرالاردىن بولۇپ كەتتۇق. كەچكۈز كېلىشى بىلەنلا ئۆيۈ - ئۆيدە قاتار مەشرەپ ئويناپتۇق، چايغا چاقىرىشاتتۇق. باھار كەلگەندە كىچىك ماشىنىلارغا ئولتۇرۇشۇپ، سەھرادىكى تونۇشلارنىڭ باغلىرىغا، دەريا بويلىرىغا بىللە سەيلىگە چىقاتتۇق. چاقىرغان يەرلەرگە بىللە باراتتۇق. ئەگەر بىرىمىز ئايرىلىپ قالساق، ھارغۇچە قورساق كۆپۈكى قىلاتتۇق. ئۇلارنىڭ ھەممىسى دېگۈدەك توققۇزى تەل، ئۆزىنى «تۆتىنىڭ بىرى!» دەپ يۈرىدىغان كىشىلەردىن بولۇپ، مېنىڭ قولۇم ئۇلاردىنمۇ يېتەرلىك ئىدى. ئىدارىنىڭ خوجىلىق مۇدىرى بولغىنىم ئۈچۈنمىكىن، ئەيتاۋۇر ئۆيدە يوق نەرسىلەرنى بەش مىنۇتتا تەييار قىلالايتتىم.

بىز سورۇنلاردا ھەر خىل تېمىلاردا گەپلىشەتتۇق. لېكىن، ئۇلارنىڭ ئىچىدە ئەڭ قاتتىق ئاۋاز بىلەن سۆزلىشىدىغىنى مەدەنى دوستلۇق توغرىسىدىكى لەۋزە، ۋاپادارلىق ھەققىدىكى مەدھىيە، تۆزكورلۇق توغرىسىدىكى قارغىشلار ئىدى. ناخشىلاردا

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مەردلىك، نۇتۇقلاردا قەدىناسلىق قەيت قىلىناتتى. مەن مۇشۇنداق دوستلىرىم بىلەن قول - قانا تىلىق ئىدىم. دۇنيادا ماڭا مۇشۇلارلا يېتەرلىك، بۇلاردىن ئارتۇقى ئارتۇق ئىدى.

بىراق مېنىڭ ئۆزۈلمەي قاينىاپ تۇرىدىغان مۇنداق ئۇلپەتچىلىك ھاياتىمنى ئاپام ئۇنچۇالا ياقتۇرۇپ كەتمەيدىغانلىقى قىلاتتى.

— شەرىپقا ئەمدى تۇزۇككىنە قارىمۇ قويمايدىغان بولدۇڭ، سەن يېڭى كۆچۈپ كىرگەندە، خۇددى دادىسى كۆچۈپ كىرگەندەك بولۇپ كەتكەن بالا شۇ ئىدى، — دېدى ئاپام بىر كۈنى، — يۇكلىرىڭنى چۈشۈرۈپ، ئۆي جابدۇقلىرىڭنى كىرگۈزۈپ بەرگەننى ئاز دەپ، ئىس ماڭمىغان تۇرخۇنلىرىڭنىمۇ شۇ بالا جۇندەپ بەرگەنىدى. ھازىر ئۆيۈڭگە كەلسە، چىراي ئېچىپقىنا تىنچلىق سوراشمايسەن. كونىلار: «پادا باققاندا دوست ئىدۇق، جىگدە قاققاندا ئايرىلدۇق» دېگەننى مۇشۇنداق ئىشلارغا قارىتاقانكەن - دە!

مەن ئاپامغا جاۋاب قايتۇرۇشقا ئامالسىز ئىدىم، چۈنكى، ئاپامنىڭ ئېيتقانلىرى راست ئىدى. لېكىن، نېمىشقىدۇر، شەرىپنى بايىقى ئۇلپەتلىرىمنىڭ قاتارىغا قويغۇم كەلمەيتتى. شەرىپ كىم، ئۇلار كىم؟ دەيتتىم ئىچىدە.

شەرىپ شەھەرگە بىزدىن بىرەر يىل ئىلگىرى كۆچۈپ كىرگەن، ياش - قۇرامى ئوتتۇزنىڭ قارىسىنى ئېلىپ قالغان دېھقان ئىدى. ئۇ كۈندىلىكىنى كۈندە تېپىپ يەپ، شەھەرگە كۆنۈپ قالغاندەك قىلغان بىلەن، ئەمەلىيەتتە ئېغىر يۈك باسقان ھارۋىنى دەلدەڭشىپ يۇرۇپ ئارانلا سۆرەپ كېتىۋاتقان ئورۇق ئاتقا ئوخشايتتى. شۇڭا، بىزنىڭ ئۆيگە تولا كېلەتتى، «ئورۇقنىڭ كۆڭلى يورۇق» دەپ، تېخى ھەر كەلسە يانچۇقىدىن بىر نەرسىلەر چىقماي قالمايتتى: يا ئاپامغا ئىككى تال نەشپۈت، يا

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بالىلىرىمغا بىر سىقىم قاق، گاھىدا كىچىك ئوغلۇمغا ياغاچ پىرقىرىغۇچ، ئىككى موچەنلىك شار قاتارلىقلاردىنمۇ ئالغاچ كېلەتتى. بىزنىڭ ئۆيدە بۇنداق نەرسىلەرنى يوق دەمسىز؟ شۇ-ڭا، ئۇ بىزنىڭكىگە ھەپتىدە بىر قېتىم كەلسىمۇ، ماڭا كۇندىلا كەلگەندەك بىلىنىپ كەتمەكتە ئىدى. ئۇنىڭ ئۇستىگە قىش - ياز ئايرىماي پۇتىغا كىيىۋالىدىغان ئۇزۇن قونچلۇق رېزىنكا ئۆتۈكى ماڭا باشقىچىلا تۇيۇلۇپ كېتەتتى. ئۇستۈبشىنىڭ بېسەرەمجانلە-قى ئىچىمنى پۇشۇراتتى. ئۇ كىرەتتىيۇ، يانپىشىنى سۇپىنىڭ گىرۋىكىگە قويياتتى - دە، «يۇقىرى ئۆت!» دېگەنگە ئۇنىماي، گەپكە چۈشۈپ كېتەتتى. ئايالىم چاي تەييارلاپ، ئاپام ئىككىسى ئۇنى يەنە بىر قېتىم يۇقىرىغا زورلايتتى. بۇنداق چاغدا ئۇ ھېلىقى رېزىنكا ئۆتۈكىنى قورۇنمايلا سالاتتى. ئۇنىڭ چۈۋۈلۈپ چىققان ئەسكى پايپاق، يىرتىق پايتىمىلىرىنى كۆرۈپ ئەرۋاھىم ئۇچاتتى - دە، ئۇ ئۆيدىن ئۇزاپ كەتكۈچە كۆزۈم تۆت بولاتتى. كېتەردە ئاپام بىلەن ئايالىم ئۇنىڭ يانچۇقلىرىنى توشقۇزۇپ يولغا سالاتتى. مەن ئۇنىڭ ئۆيدىن تېزرەك چىققىنىغا خۇشال بولساممۇ، لېكىن قولتۇقلىتىپ قويۇۋاتقان نەرسىلەرگە چىدە-ماي قالاتتىم:

— مەشىنى ئەگىپ كەتمەيدىغىنى بىكار ئەمەسكەن - دە؟ — دېدىم بىر كۈنى ئايالىمغا، — شۇنىڭ ئۈچۈن خەقمۇ تۇغقىنىڭ-مۇ؟ دەپ سورايدىغان بولدى.

— ھە، تۇغقىنىم دېگۈك كەلمەيۋېتىپتۇ - دە؟! قارا سېنى!... بىز بەرسەك ساڭا ئوخشاش ئاتام كۆرمىگەن، ئانام كۆرمىگەن ھاراقكەشلەرگە بەرمىدۇق. ئاتا كۆرگەن، ئانا كۆر-گەن ئۆز مەھەللىكىمىز، ئۆز قاياشىمىزغا بېرىۋاتىمىز. ئۇنىڭ ئۇستىگە ھېلىغىچە پۇتىمىزغا پۇت، قولىمىزغا قول بولۇپ كېلىۋاتىدۇ. ياز يورۇغاندا خۇدايىم بۇيرۇسا، ئامىنەم ئىككە-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ممزنی ئارشاڭغا ئېلىپ بارماقچى. سېنىڭغۇ باغمۇ باغ، تاغمۇ تاغ يۇرۇپ چولاڭ تەگمەيدۇ! — دېدى ئاپام ئايالىم جاۋاب بەرگۈچە تاقەت قىلالماي، — بەرگەنگە بەرىكەت ياغدۇ، دەيدۇ، بىزنى دېسەڭ، شېرىپقا بەرگىنىمىزگە ئىچ قوتۇرلۇق قىلما!

— مېنىڭ بەرگەنگە ئىچىم ئېچىشىۋاتقىنى يوق. بەرسەڭ، بېرىدىكەن دەپ كېلىۋەرمەمدۇ؟ — دەۋەتتىم مەنمۇ ئاغزىمغا كەلگەننى ئايىماي.

— شېرىپتىن باشقىلارمۇ ئايىغى ئۆزۈلمەي كېلىۋاتىدىغۇ؟ — ئاپام ماڭا سوئال نەزىرى بىلەن تىكىلدى.

— ئۇلار دېگەن مېھمان!... ئەمدى مەن كىشىلەرگە ئارىلاشمايلا يۈرسەم بولاتتىمۇ؟ — دېدىم مەن جاۋابەن. مەن بۇ يەردە ئاپامنىڭ بايا ئاغزىدىن چىققان «هاراقكەش» دېگەن ئۇلپەتلىرىمنى ئاقلاۋاتاتتىم، — ئادەم دېگەننى ئۆلسە كۆمىدىغانغىمۇ تۆت ئادەم كېرەكتۇ؟

— پاھ، ئەجەبمۇ ئادەملەرنى دېدىڭا، شۇ نېمىلىرىڭ ئادەم كۆممەياق، ئۆلۈمنى ئويلامدۇ زادى؟ — دېدى ئاپام مېنى ئاچچىق مەسخىرە قىلىپ. ئايالىممۇ كۈلۈپ كەتتى. ئاپام سۆزىنى يىغىشتۇردى، — بولدى، ئۇلار مېھمان بولسا، شېرىپمۇ مېھمان، سەن ئۇلارنى ئۇزات، بىز شېرىپنى!

شۇنىڭدىن كېيىنمۇ شېرىپ بىزنىڭكىگە ئاۋۇالقىدەكلا كېلىپ - كېتىپ يۈردى. ئۇ مېنىڭ ئۆزى توغرىسىدا ئاپاملار بىلەن بىر يولدا ئەمەسلىكىمنى بىلمەيتتى. ئۇنىڭ يېتىپ كېلىدىغان چاغلىرى بارغانسېرى ماڭىمۇ بەش قولدەك ئايان بولۇپ كەتتى: قاتتىقراق يامغۇر ياغسا، «تامچە ئۆتمىگەندۇ؟» دەپ كىرىپ كېلەتتى؛ قار ياغقان كۈنىمۇ «قانداق قىلىۋاتىسىلەر هوي، قارنىڭ تېگىدە قالمىغانسىلەر؟» دەپ پەيدا بولاتتى. بارا - بارا ئۆيۈمدە چوڭ ئولتۇرۇشلار بولىدىغىنىنى ئاڭلىسىمۇ يېتىپ كېلىدىغان بولدى. مۇنداق كۈنلىرى ئۇ بىراۋ بۇيرۇمىسىمۇ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

يۇگۇرۇپ يۈرۈپ ئىشلەيتتى. كاۋاپداننىڭ يېنىغا بېرىۋېلىپ زىخقا كاۋاپ ئۆتكۈزەتتى؛ ئاشخانا ئۆيىدىن چاي يەتكۈزۈپ تۇراتتى. ۋاقتىدا كەلمىگەن مېھمانلار ھەققىدە «تىت - تىت» بولسام، ئاپام:

— شېرىپنى ئەۋەتسەڭ بولمامدۇ، ئايىغى يېنىڭ بالا، — دەيتتى. مەن ئۇنى ھەيدىۋېتىشنىڭ ئامالىنى قىلالمايۋاتسام، ئادەم چاقىرغىلى ئەۋەتەمدىم؟! مەن ئۇنىڭ ئولتۇرۇش بولۇۋاتقان ساراي ئۆيگە بېسىپ كىرىپ ئارىلىشىپ كېتىشىدىن ئەنسىرەيتتىم. شۇڭا، ئارتۇقچە يۈگۈر - يېتىمگە سالمايتتىم. ئەمما، شېرىپ مېنىڭ ئىتتەرگىنىمگە قويمايتتى. بىر كۈنى كاۋاپداننىڭ يېنىدا بىرى ئۇنىڭغا ئۈچ - تۆت رومكا ئىچكۈزۈپ قويۇپتىكەن، ئۆينى بېشىغا كىيىدى: چېلىنىۋاتقان ساز ئۇسسۇل پەدىسىگە يۆتكەلگەندە، ئۇ ئىچكەركى ئۆيگە ئوقەتكە ئېتىلىپ كىردى - دە، گۈرسۇلدەپ بىر ئوينىغىلى چۈشمەسمۇ، چىقار-مىغان قىلىقى قالمىدى. بىردەم تىزلىنىۋالاتتى، بىردەم قارس قىلىپ چاۋاك ئۇراتتى؛ بىر دەمدىلا ئەسكى شەپكىسىنى چېكىسىگە چۈشۈرۈۋېلىپ، بېلىنى تۇتقانچە سورۇننى بىر ئايلىنىپ چىقاتتى. قاش ئېتىش، كۆز قىسىش، ئىككى مۇرىسىنى لىكىلدىتىش دېگەنلەر قەدەمدە بىر ئىدى. ئەتراپتىن كۆتۈرۈلۈۋاتقان قىقاس، كۈلكىلەر ماڭا ھار كەلمەكتە ئىدى. قارىسام، شېرىپ توختايدىغاندەك ئەمەس، سازچىلارغا ئىشارەت قىلىپ يۈرۈپ ئاران توختاتتىم. ئۇ يەنە بىر قېتىم ئويناشنىڭ تەمەسى بىلەن سازەندىلەرگە قاراپ تۇراتتى.

— بولدى، شېرىپجان، — دېدى بىرەيلەن، — سازەندىلەر چارچاپ قالدى، بىردەم دەم ئالسۇن.

— ماقۇل، دەم ئالسۇن، ھازىر يەنە ئويناپ بېرىمەن... ئەمدى مۇختەر ئاكام ئۈچۈن ئويناىمەن، — دېدى ئۇ مېنى كۆرسىتىپ، — ئاكامنىڭ سورۇنىنى بۇگۈن قىزىتقە-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ىنىم قىزىتقان!

ھەممەيلەن كۈلۈشۈپ كەتتى. مەن نومۇستىن ئۆلەي دېـ-
دىم. بىرى ئۇنى تالاغا تارتىۋىدى، جەينىكىنى سىلكىپ، ماڭـ-
ماي تۇرۇۋالدى. سورۇندىكىلەر تېخىمۇ كۈلۈشۈپ كەتتى.

ـــ ئىنىڭدا ھۈنەر بار ئىكەن جۇمۇ، مۇختەر! ـــ دېدى
روزى مېنى شاڭخو قىلىپ، ـــ ناخشىمۇ ئېيتامدۇ نېمە تېخى؟

شېرىپ تېخىچە ئىشىك يېنىدا تۇراتتى. مەن ئۇنىڭغا بىر
ئالىيىۋىدىم، ئۇ ماڭا تىكىلگىنىچە:

ـــ كۆپچىلىك تەلەپ قىلىۋاتقان بولسا، بىر ناخشا ئېيتىپ
بېرەيمۇ؟ ـــ دەپ سورىدى. كەيىپچىلىكتە بەزىلەر، قويۇپ بېـ-
رىڭلار ئېيتسۇن! دېسە، بەزىلەر، بولدى، بىرئاز دەم ئالسۇن!
دەيتتى. مەن ئۇنى كۆزدىن نېرى قىلىشنىڭ كويىغا چۈشتۈم
ـ دە، قولىدىن يېتىلەپ تالاغا ئاچىقىۋېتىپ كىردىم. گەپ ـ
سۆزلەر ھېلىغىچە شېرىپ ئۈستىدە ئىدى. راخمان:

ـــ ھەر نېمە دېگەنبىلەن ئاكىسىنىڭ گېپىنى ئاڭلىدى! ـــ
دېۋىدى، كۆپچىلىك يەنە كۈلۈشۈپ كەتتى. شۇنىڭ بىلەن چاقـ-
چاققا چاقچاق ئۇلۇشۇپ كەتتى:

ـــ بۇنىڭدىن كېيىنكى سورۇنلارنىڭ ئۇسسۇللىرىنى مۇـ-
شۇ مۇختەرنىڭ ئىنىسىغا كۆتۈرە بەرسەك بولغۇدەك.

ـــ مۇختەرجان ئىنىسىغا چۈشكەن ئۆرۈم پۇل بىلەن
تېخىمۇ باي بولىدىكەن ـ دە!

ـــ كاساپەتنىڭ ئەرلەرگە كۆز قىسىپ، قاش ئاتىدىغىنى
يامان ئىكەن ئەمەسمۇ؟!

ـــ ئۇمۇ ئاكىسىدەك پوخۇر چىقىپ قالمىغىيدى!

چاقچاقلارنىڭ مېنىڭ نازۇك يەرلىرىمگە بېرىپ تېگىۋاتقـ-
ىنىدىن ئەمەس، ئەكسىچە «ئاكىسى» دېگەن سۆزنىڭ مەسخىرىـ-
سىدىن جېنىم چىقاتتى. «تۇغقىنى» دېگەنگە ئۆلۈپ كېتىۋاتـ-
سام، ئاكىسى دېگەن گەپكە قانداق چىدايمەن؟

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

x x x

شۇ ۋەقەدىن كېيىن، شېرىپ بىر ئايغىچە بىزنىڭ ئۆيگە قەدەم باسمىدى. مەن بۇنىڭدىن خۇش ئىدىم. ئەمما، ئاپام پات - پاتلا ئۇنىڭ گېپىنى قىلىپ قوياتتى.

— نېمانچە سېغىنىپ كەتتىڭ ئۇنى؟ — دېدىم بىر كۈنى ئاپامغا زەردە قىلىپ، — بىر ئولتۇرۇشنى ئوخشىتەي - توختەي قىلىۋېتىپ كەتتى.

— ھە، كۆردۈڭمۇ، — دېدى ئاپام، — يەنە سېنىڭ ئاغىنىلىرىڭدىن ياخشى. بىر قېتىم سەۋەنلىك ئۆتكۈزۈپ قويغانغا بىر ئاي بولدى، ئاياغ باسمىدى. ھايانى بىلگەچكە شۇنداق قىلىدۇ... سېنىڭ ھاراقكەشلىرىڭچۇ؟ مەست بولۇپ تامبىلىغا چىقىرىۋەتسىمۇ، ئەتىسى يۈزىنى داپتەك قىلىپ كېلىۋېرىدۇ. ئۇلارغا قارىغاندا، شېرىپجان دېگەن ئەۋلىيا ئەمەسمۇ؟... ئەتە بالىلارنى ئەۋەتىپ باقاي.

— نېمە قىلىسەن ئۇنى؟ ئىش بولسا، ئىدارىنىڭ ئىشچىلىرى بارغۇ؟ — دېدىم مەن يەنە چېچىلىپ، — ئاغىنىلەرگە دېسەمۇ بالىلىرىنى ئەۋەتمەمدۇ؟

— ئاغىنىلىرىڭ دېگەن يولدا قوشۇلغان يولداش. بېشىڭغا كۈن چۈشكەندە يەنە شېرىپجان ئەسقاتىدۇ، چۆرەڭگە ئاسمانغا گېدەيىپ يۈرگەنلەرنى يىغىۋالدىڭ. ئېيتىپ باقمىنا، قارىڭنى ئېرىغدىغىلى قايسىسى كەلدى؟ ھويلاڭنى سۇ بېسىپ كەتكەندە، پاچاقنى تۇرۇپ، شېرىپتىن باشقا كىم چۈشتى؟ ئادەم دېگەننىڭ كۈنى ھەمىشە ئوخشاش ئۆتىۋەرمەيدۇ. ئاغرىمايدۇ، سىلىمايدۇ، غېرىبچىلىق باسمايدۇ دېگىلى بولامدۇ؟ شۇنداق چاغلاردا ئەنە شۇ شېرىپقا ئوخشاشلار ئەسقاتىدۇ.

ئاپامغا غەرەز ئۇقتۇرغىلى بولمايتتى. ئايالىمۇ ئاپامنىڭ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

گەپىگە قوشۇلۇپ، ئارىلاپ ـ ئارىلاپ ماڭا كوتۇلداپ تۇراتتى. ئۇلار كەلمەسكە كەتكەن نەدىكى بىر ئىشلارنىلا سۆزلەيتتى.

دېگەندەك بىر ئايدىن كېيىن شەرىپ بىزنىڭكىدە يەنە پەيدا بولدى. مەن ھېلىقى سورۇندىن كېيىن ئۇنىڭغا تېخىمۇ چىراي ئاچمايدىغان بولدۇم. ھەتتا بىر جۈدۈن كۈنى ئاپام بىلەن ئايالىم ئۇنى «ئۆيگە ھۆل بولماي بېرىۋالسۇن» دەپ ئاچىقىپ بەرگىلە- ۋاتقان يامغۇرلۇق چاپىنىمنىمۇ بەرگۈزمىدىم.

x x x

كۈز كەلدى، ھەممە ئادەمنىڭ قىشلىق غېمى تۇرمۇشنىڭ كۈن تەرتىپىگە قويۇلدى. ماڭىمۇ مۇشۇ بىر، ئىككى كۈننىڭ ئىچىدە كۆمۈر كەلمەكچىدى. بىراق، شۇنىڭغا كەپلىشىپ قاتار چايمۇ ماڭا كېلىپ قالدى. ئۇنى ئەتە تۇغىتىشىم كېرەك ئىدى.

ـــ بايا شەرىپجان ئىش ـ كۈش بارمۇ؟ دەپ كەپتىكەن، ـــ دېدى ئاپام چۈشتە خىزمەتتىن قايتىپ كىرسەم، ـــ ھەر ھالدا مۇشۇ بىر، ئىككى كۈننىڭ ئىچىدە كۆمۈر كېلىدىغانلىقىنى گېپى بار، يىراقتا كېتىپ قالما، دەپ قويدۇم.

بۇنى ئاڭلاپ ئەرۋاھىم ئۇچتى.

ـــ ئۇنىڭغا نېمىدەپ ئېغىز ئېچىپ يۈرىدۇك، سېنىڭمۇ چېپىلمايدىغان ئىشىڭ يوق ئىكەن، ـــ دېدىم ئاچچىقلاپ. ئانام بىر نەرسە دېگۈچە ئايالىم گەپ ئاچتى:

ـــ ئەتە كۆمۈر كېلىپ قالسا، قانداق قىلىسىز؟ ئۆزىڭىز چۈشۈرەمسىز؟ يا ئاپام ئىككىمىز چۈشۈرەمدۇق؟ ئامبارغا تو- شۇشچۇ تېخى!

بىز خېلىلا غىزىلدىشىپ قالدۇق. گەپ ـ سۆزىمىز «شە- رىپ»، «كۆمۈر» دېگەن ئىسىم ـ ئاتالغۇلار بىلەن تەكرارلە- نىپ تۇراتتى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

شۇ ئەسنادا ئىشىك غاچچىدا ئېچىلىپ، ئۇلپەتلىرىمدىن مۇخپۇل بىلەن مەنسۇر كىرىپ كەلدى - دە:

— ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم! ھە، قۇلىقىمىزغا چۇشۇپ قالدى، كەلمىگەن كۆمۈرنىڭ غېمىنى قىلىۋاتامسىلەر نېمە؟ كۆندۈزى كېلىپ قالسىغۇ ئىشچىلار بار، كەچتە كېلىپ قالسا، مانا بىز بار ئەمەسمۇ؟ قول - قولچە بىرەمدە چۇشۇرۇۋەتمەيمىزمۇ؟! مۇختەرجاننىڭ توغرا، شېرىپ - پېرىپ دەپ يۈرىدىغان نېمىسى بار؟ ئون نەچچە ئادەم ئوچۇملاپ توشۇساقمۇ، بىر ماشىنا كۆمۈرنىڭ بىرەمدە توپىسىنى تۇرپانغا ئېتىۋەتمەيمىزمۇ؟... يامغۇر يېغىپ قالسا دەمسىلەر؟ ئۇنىڭدىن نېمە قورقۇش! دۇمبىمىز نەم بولغۇچە چۇشۇرۇۋېتىمىز، — دېيىشىپ كەتتى.

ئۇلارنىڭ سۆزلىرى مېنىڭ جاۋابىم؛ ئۇلارنىڭ ئۆزلىرى بولسا، مېنىڭ ئىشەنگەن تاغلىرىم ئىدى. مەن ئۇلارنى نېرىقى ئۆيگە ئاچىقىپ كەتتىم. ئۇلار ئەتىكى ئولتۇرۇشنىڭ تەييارلىقىغا يارەملىشىش ئۈچۈن كەلگەنلەر ئىدى.

شۇ كۈنى كۆمۈر كەلمىدى. ئەمما، ئەتىكى سورۇندا بولىدىغانلاردىن بىرنەچچىسى تېلېفوندا سوراپ تۇردى. شۇڭا ئاپام مەنىلىك قىلىپ:

— پاھ، ئاغىنىلىرىڭ قالتىسقۇ! سېنىڭ كۆمۈرۈڭنى چۇشۇرۇش ئۇلار ئۈچۈن مازارغا سۇ توشۇشتىنمۇ ئۇلۇغ ئىش بولۇپ كەتتىمۇ نېمە؟ — دېدى. ئاپام تېخىلا شۇبھە بىلەن قارايتتى.

x x x

ئەتىسى چۇشتىن ئىلگىرى تۇيۇقسىزلا تېتىش مەھكىمىسىدىن ئادەم كېلىپ، مېنىڭ ئىشكاپ، تارتمىلىرىمغا پېچەت

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

سالدى. بالدۇر نېمە ئىش بولغىنىنى بىلەلمىدىم، كېيىن، مەن شەھەرگە يۆتكىلىپ كىرىشتىن ئىلگىرى كونا ھېسابىمدىن چىققان ئۇقۇشماسلىق ئىكەنلىكىنى جەزملەشتۇردۇم. ئۇ مەن سايمان ئېلىش ئۈچۈن يىگىرمە مىڭ يۈەنگە ئىككى يەرگە ھۆججەت بېرىپ قويغان سەۋەنلىكىم ئىدى. ئۇنىڭغىمۇ كەيىپچىلىك سەۋەب بولغان. بىرىنىڭ ئاتچوتى ئۆتكۈزۈلۈپ، ھۆججەت يىرتىۋېتىلگەن؛ يەنە بىرى بولسا، يەنە بىر ھېسابچىنىڭ تارتمىسىدىن چىققان. بۇ ئىشنى گۇۋاھچىلىرىم ئارقىلىق ۋاقتىدا چىقىپ بىر ياقلىق قىلىۋەتمەگەچكە، ئەمدى تۆھمەتكە ئايلانغانىدى. لېكىن، مەن تۇخۇمدىن ئاق، سېغىزغاندىن ساق ئىدىم. بۇنى ئايالىمۇ، ئاپامۇ بىلەتتى، مېنىڭ تېزرەك چىقىپ بىر ياقلىق قىلىۋېتىشىمگە ھەيدەكچىلىك قىلاتتى. مانا ھازىر بۇ ئىش ئائىلەمگە ئايان بولغان بىلەن ئىدارەمدىكىلەر، ئەتراپىمدىكىلەر مېنى پاك دەمدۇ؟ ئۇلارغا بۇنى چۈشەندۈرۈپ ئولتۇرغىلى بولامدۇ؟

تەپتىش مەھكىمىسىدىكىلەر مېنى ئىككى كۈندىن كېيىن چاقىرتىدىغان بولدى، مەن چۆرەمدىكىلەرنىڭ شۇبھە ۋە سوغۇق نەزىرى ئىچىدە قالدىم. بۇ مېنى ئازابلايتتى. «باشقا كۈن چۈشىتى دېگەن مۇشۇمىكىنە؟» دەيتتىم ئىچىمدە ئۆز - ئۆزۈمگە. ئۆيگە كىرىپ بۇنىڭدىن ئاپام بىلەن ئايالىمنىمۇ خەۋەرلەندۈرۈپ قويدۇم. ئاپام: «دېمىدىمۇ ئىش كونىرىغاندا ئاشۇنداق بولىدۇ» دېگەندىن باشقا گەپ قىلمىدى.

مەن بۇ ئىشنىڭ ئىدارەمدىكىلەرنى ھەقلىق ھالدا ھاك - تاك قالدۇرۇشنى ئويلىغان بىلەن ئۇلپەتلىرىمنىڭ سارايسىمگە چۈشۈپ كېتىدىغانلىقىنى، ئۇلار ئىشتەي ساقلاپ تۇرغان بۇگۈنكى چاينىكىمۇ مۇنداق كۆڭۈلسىز سورۇنغا ئايلىنىدىغانلىقىنى ئويلىماپتىكەنمەن!

قارىمامسىز، بۇگۈنكى ھاۋامۇ خۇددى مېنىڭ تەقدىرىمدەك تۇيۇقسىز بۇزۇلۇپ، غەرب ئاسمان ئۇپۇقىدىن بۇلۇتلار كۆتۈ-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

رۇلدى. ئۇزۇلمەي سوقۇۋاتقان ئاچچىق شامال كۆز يامغۇرىنىڭ جەزمەنلىكىدىن دېرەك بېرەتتى.

ئاغىنىلەر بىردىن، ئىككىدىن يىغىلىشقا باشلىدى. بىراق، بەزىلەرنىڭ روھىي ھالىتى ناھايىتى پەس بولۇپ، ئىشىمدىن خەۋەر تېپىپ قالغاندەك ئىدى. تۇرمۇشتا شۇنداقمۇ ئاغىنىلەر بولىدۇكى، ھايات سىناقلىرى ئالدىدا سېنىڭدىن دەز چىققۇچە، ئۇلار سۇنۇپ كېتىدۇ؛ ساڭا پالتا ئۇرۇلغۇچە، ئۇلار يىقىلىپ بولىدۇ؛ ساڭا قورقۇنچ ئولاشقىچە، ئۇلار قېچىپ، مۆكۈپ بولىدۇ. «قاينامدىمۇ بىللە، سايرامدىمۇ بىللە» دەيدىغان گەپلەر ئاللىقاچان ئۇلارنىڭ ئېسىدىن چىقىپ كېتىدۇ. ئۇنداقلار سېنىڭدىن بالىلىرى تۇغۇل، كالىلىرىنىمۇ ئايرىپ كېتىدۇ. مەن سۇغا چۈشكەن مۇشۇكتەك شۇمشىيىپ كىرىپ كېلىۋاتقان ئاشۇ ئۇلپەتلىرىمگە قاراپ، پۈتكۈل «مەردانە» ئاغىنىلىرىمنى يېڭىۋاتقىنى ئويلىنىشقا باشلىدىم.

ئولتۇرۇش باشلانغاندا، ئون ئۇچەيلەننىڭ ئۇچى يوق ئىدى. بىرى مېنى تالاغا تارتىپ ئۇزرە سورىدى ــ ئايالىنىڭ مىجەزى يوقمىش! يەنە بىرى، ئۆيۈمگە مېھمان كەلمەكچىدى، سۇرۇشتۇرۇپ باقاي، دەپ تېلېفون ئۇرۇۋىدى، «مېھمان كېلىپ قالغان» بولۇپ چىقتى ـ دە، غىپپىدە تىكىۋەتتى.

سىنچاي تارتىلىپ، ئون بەش مىنۇت ئۆتمەيلا ھەممىسىنىڭ چىرايى تامدەك تاتىرىشقا باشلىدى. بايا مەن تاشقىرىغا چىقىپ كەتكەندە، مېنىڭ «ئىقتىسادىي مەسىلەم» چىقىپ قالغانلىقى توغرىسىدا بىر ـ بىرىگە پىچىرلىشىپ بولۇشقانىكەن. قارىغاندا، ھەممىسىلا مېنىڭكىدىن تېزرەك، يەنى، ساق ـ سالامەت كېتىۋېلىشنىڭ كويىغا چۈشۈشكەنىدى.

مانا، يامغۇرمۇ ئىشنى باشلىدى. شۇ ئەسنادا تالادا ماشىنا گۈركىرەپ، كۆمۈر كېلىپ قالدى. ماشىنا ئاۋازى كۆمۈرنى ئوچۇملاپ، دۇمبىسى ھۆل بولغۇچە توشۇۋېتىدىغان قەيسەرلەر-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

نىڭ قۇلىقىغىمۇ كىرمەيتتى. ئۇ ئىككىسىمۇ خىيال ئاستىدا ئىدى. ئاشخانا ئۆيگە چىقسام، شوپۇر چاي ئىچىپ ئولتۇرۇپتۇ. ئۇ، كۆمۈر تېزرەك چۈشۈرۈۋېتىلسە، ماشىنامنى ھەيدەپ كەتسەم! دەيدىكەن.

سورۇندىكىلەردىن ئوتتۇن - ياغاچ ئوچۇق قالغان، سۈلياۋ يېپىۋەتمىسەك بولمايدۇ، دېيىشىپ يەنە ئىككىسى كەتتى. قالغان يەتتەيلەندىنمۇ، ئېھتىمال، ئىشتاننى كۆتۈرۈپ، قۇيرۇقنى تىكىۋېتىدىغانلارنى چىقمايدۇ، دېگىلى بولمايتتى. لېكىن، قورۇما تارتىلىپ، بوتۇلكىنىڭ ئاغزى ئېچىلغاچقا، سادىغاك كەتتەي ھاراق ئۇلارنىڭ يۈرەكلىرىنى يوغىنىتىپ، ئۆز - ئۆزىدىن ئۇركۈپ، ئالدى - ئالدىغا كېتىپ قېلىشتىن ساقلاپ قالدى.

شۇنىڭغا ھەيرانمەن: شۇنچە ئاغىنىلىرىمنىڭ ئارىسىدىن «سانىماي سەككىز دېمەيلى» دەپ، يا ئۆزلىرىگە ھاي بېرىدىغان، يا ماڭا تەسەللى بېرىدىغان بىرمۇ ئادەم چىقمىدى. ئۇلار خۇددى ساقچىلار ھازىرلا يېتىپ كېلىپ: يىگىرمە مىڭ كويىنى تەڭ يېگەنلەر مۇشۇلار! دەپ ھەممىسىنى تۇتۇپ كېتىدىغاندەك دەككە - دۈككە ئىچىدە ئولتۇرۇشاتتى. بەزىلىرىدە: نېمىشقىمۇ مۇشۇنىڭ بىلەن شۇنچە يېقىن ئارىلىشىپ كەتكەندىمەن؟! دېگەن پۇشايمانلارمۇ يوق ئەمەس ئىدى.

ھاراق ئىلگىرىكىدەك ئىچىلمىدى. ناخشا، كۈلكە دېگەنلەر ئۇچەككە كىرىپ كەتتى. قىسقىسى، بۇگۈنكىسى ئولتۇرۇش مۇزلاپ قالغان سۈيۇق ئاشتەك بىر ئولتۇرۇش بولدى. ئاخىر ئۇلار، يامغۇر ئىتتىكلەپ كەتتى، دېگەننى باھانە قىلدى - دە، ئادەتتىكىلەردىن ئىككى سائەت ئىلگىرى ھازىدىن تارقىغاندەك تارقاشتى.

مەن ئۇلارنى ئىدارە ئىچى ئارقىلىق ئۇزىتىۋېتىپ، ھويلىغا كىرسەم، چوڭ كوچىغا توختىتىپ قويۇلغان ماشىنا تاراقلاۋېتىپتۇ. «كۆمۈرنى بىچارە شوپۇر ئۆزى چۈشۈرۈۋېتىپتۇ - دە!»

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

دەپ، ئالدىراپ - تېنەپ تاشقارقى ئىشىكتىن چىقسام، ماشىنىدا كۆمۈر چۈشۈرۈۋاتقان شوپۇر ئەمەس، شېرىپ ئىكەن. ئۇنىڭ ئۇستۈبشىدىن يامغۇر قۇيۇلۇپ تۇراتتى. تاشقىرىقى ئىشىك بەشىدىكى ئېلېكترنىڭ يورۇقىدا قاپقارا كۆمۈر يۈزى چىرايى ئۇنى تونۇغىسىز دەرىجىگە كەلتۈرۈپ قويغانىدى. مەن ماشىنىغا يامىشۇندىم، ئۇ ئۇنىماي:

— مۇختەركا، سىز چىقماڭ، يېرىم سائەتتە چۈشۈرۈۋېتىمەن. بىرلا ئادەم ھۆل بولايلى، مۇنچىلىك ئىش - قانچىلىك ئىش دەيسىز؟!... نېمىدەپ قالدىڭىزكىن، چېيىڭىزغا يار-دەملىشەلمىدىم، مۇنۇ شوپۇر غودۇڭشۇپ تۇرۇۋالدى... قارىسام، مېھمانلىرىڭىزمۇ جىق كەلمەپتىغۇ؟! شۇڭا ئۆزىڭىزگىلا قويۇپ بېرىپ مەن كۆمۈر بىلەن بولۇپ كەتتىم، — دېدى.

مەن شۇ ھامان ماشىنىغا چىقماي، ئۇنىڭغا بەرگىلى ئۇنىمىغان ھېلىقى يامغۇرلۇق چاپانىنى ئاچقىلى ئۆيگە كىرىۋېدىم، ئەك ئاۋۇال ئاپام گەپ ئاچتى:

— ھە، ئاغىنىلىرىڭ كۆمۈر چۈشۈرۈۋاتامدۇ نېمە؟

مەن ئۇنچىقماي، قوزۇقتىكى يامغۇرلۇق چاپانىنى ئىشارەت قىلىۋېدىم، ئاياللىم ئېلىپ بەردى. مەن تالاغا ماڭغاندا، ئاپامنىڭ مۇنۇ سۆزلىرى مېنى گەجگەمدىن ئىتتىرىپ چىقارغاندەك تۇيۇلۇپ كەتتى:

— دوست - بۇرادەرلەرنىڭ ياخشى - يامىنى باشقا كۈن چۈشكەندە ئايرىلىدۇ، ئۇستۈڭدىن ئىككى ئېغىز گەپ چىققانغا ھەممىسىگە تىترەك ئولىشىپ، تاغمۇ تاغ، باغمۇ باغ قېچىشتى. قانداق، يەنىلا شېرىپقا ئوخشاشلار ياخشىمىكەن؟!

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

«شۇم ئېغىز»

(ھېكايە)

1

بىزنىڭ يېزىنىڭ ئادەملىرىگە ھەيرانمەن. مەن يېزىمىزنى تەرەققىي قىلمىدى دەي دېسەم، كۆك ئىشىك، كۆركەم پېشايۋاندىن ئۆيلەر يىلدىن يىلغا كۆپىيىۋاتىدۇ. ئۇنىڭالغۇلار ئەمدى يېڭى نەرسە ئەمەس، ھەتتا موتسىكلىت مىنىپ يۈرگەنلەرمۇ بار. تېلېۋىزورمۇ كۆپىيىپ قالغاچقا، ھازىر ماخۇك دەيدىغان باي خۇيزۇنىڭ ھويلىسىغا ھېچكىممۇ ئون تېيىندىن پۇل تۆلەپ تېلېۋىزور كۆرگىلى كىرمەيدىغان بولدى، ئەلنىڭ ئۇچىسىدىمۇ يامان ئەمەس كىيىم - كېچەك.

تەرەققىي قىلدى دەي دېسەم، بەزى ئادەملىرىنىڭ قىلىپ يۈرگەن قىلىقلىرى خۇراپاتلىقتا خۇددى ئوتتۇرا ئەسىر ئادەملىرىدىنمۇ بەتتەر، بەزىلىرى كىشىگە گويا زامان تەرەققىي قىلغاندىن چە كەينىگە چېكىنىپ كېتىپ بارغاندەك تۇيۇلىدۇ، شۇڭا شەھەردىن ھەر قېتىم چىقسام، بىر تالاي قاينايمەن. مانا بۇگۈنمۇ قوشنىمىز قاسىمكامنىڭ ئىشىكى ئالدىدىكى قوش قارىياغاچنىڭ يېنىدا يەنە قاياپ قالدىم، يېنىمغا يىغلىغانلارنىڭ ھەممىسى دېگۈدەك مېنىڭ تەكتۇش دېھقان بۇرادەرلىرىم ئىدى، ئۇلار يېڭى - يېڭى گەپلىرىمگە خۇشتار بولغان بىلەن يېزىنىڭ بەزى

قالاقلىرى، ئېڭى تۆۋەن ئادەملەر ھەققىدىكى سۆكۈشلىرىنىمۇ سۈكۈت ئىچىدە ئاڭلايتتى. خالىقكامنىڭ ئون ئوچ ياشلىق ئوغلى ئۆگزىدە توك سوقۇۋېتىپ ئۆلۈپ قالغاندا، ئاۋۋال ئەتراپنى تۇزۈككىنە ئىزدەپ باقماي «ۋاي، جىن ئەپقېچىپ كېتىپتۇ!» دەپ چوقان سېلىپ، قىزىلبۇلاق دېگەن كونا خارابلىككە ئالتە ئادەمنى ئاتلىق چاپتۇرۇپ ۋە ئاختامدىكى باخشى خوتۇنغا چاچراتقۇ سالدۇرۇشقا ئىككى ئادەم ئەۋەتىپ، ئوچ كۈن ئاۋارە بولغاندىن كېيىن، بىلالنىڭ ئاپىسىنىڭ بىر كۆزى ئاغرىپ قالغاندا، موللا غا ئوقۇتمىز دەپ قارىغۇ قىلىپ قويۇپ، خەتەر ئىككى كۆزىگە سىلجىغاندا دوختۇرغا ئەكىرىپ شۇ ھامان قۇتقۇزۇپ قېلىنغانلىقى قاتارلىق ھەم كۈلكىلىك، ھەم ئەپسۇسلۇق ۋەقەلەر مېنىڭ مەسخىرىلىك تىلسىم بىلەن تەكرارلانغاندا، ئۇلارنىڭ بەزىلىرى نومۇستىن ئازابلىناتتى، بەزىلىرى ئاتتىن چۈشسىمۇ ئۈزەڭگىدىن چۈشمەي، مېنىڭدىن ئاغرىنىپمۇ قالاتتى، بەزىلىرى ئانچە - مۇنچە گەپ تالىشىپ، پاراڭنى قىزىتىپمۇ قويىاتتى.

x x x

قوش قارىياغاچ يېنىدىكى گەپلەر قىزىپ بىر يەرگە بارغاندا، يېنىمىزغا يېشى ئاتمىشتىن ھالقىپ قالغان تۇرسۇن سوپى كېلىپ قالدى، پۇت - قولىنىڭ تېخى ماغدۇرى كەتمىگەن، دوغلاق گەۋدىلىك، دۇگىلەك يۈزلۈك، بىر كۆزى سەل قىسقىراق كەلگەن بۇ ئادەمنىڭ ئۆز چىرايىدەك سېرىقراق چاچ - ساقاللىرىغمۇ ئاق كىرگەنىدى، تۇرسۇن سوپىنىڭ مەھەللىمىز مەسچىتىنىڭ مۆتىۋەللىلىكىدىن باشقا، چوڭراق جامائەت خىزمىتى بولمىسىمۇ، بىر تۇتام سارغۇچ ساقىلىنىڭ بىسەرەمجان

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

تۇرۇشىدىن ئۇنىڭ ئالدىراش ئىكەنلىكىنىمۇ قىياس قىلىشقا بولاتتى. ئۇ ئۇچىسىغا دائىم دېگۈدەك ئۇزۇن خالات، ئېغى كەڭ ئىشتان كىيىپ يۈرەتتى، بېشىدا بولسا كونا قۇلاقچىسى بىلەن دۇگىلەك قارا دوپپىسى نۆۋەت بىلەن دېگۈدەك ئالمىشىپ تۇراتتى، ئۇدۇل سۆزلۈك، چۈس مىجەزلىك، قوپال تەبىئەتلىك بۇ كىشى ماڭا ئوخشاشلار بىلەن ئىنتايىن سۈس كۆرۈشەتتى. ئۇ خۇراپاتلىقنىڭ بۇ يەردىكى تەرسا ۋەكىلى بولۇپ، بايىقى بۇرادەر-لىرىم چوڭلار ئارىسىدىكى مانا مۇشۇنداق ئادەملەر بىلەن ياشايتى، ئۇلارنىڭ قوۋمىغا تائىپ، تەسىرىگە ئەسىر ئىدى. ئۇلار-نىڭ كۆپلىرىنىڭ مۇنداق ئىسكەنجىدە بولۇشىغا قارىماي، مەن ئۇلارغا يەنە دەيدىغاننى دەۋېرەتتىم، بىراق تۇرسۇن سوپىنىڭ ئالدىدا ئەھۋال باشقىچە ئىدى.

تۇرسۇن سوپى مەن بىلەن قولىنىڭ ئۇچىدىلا كۆرۈشۈپ قويدى. بىز ئۇنى ئىككى يېقىنى قارىياغاچلارغا تىركەپ ياسىغان تاختاي ئورۇندۇققا تەكلىپ قىلدۇق، مەن بۇ ئادەم بىلەن خو-شۇم يوقلۇقىنى چاندۇرماسلىققا تىرىشاتتىم، بىزنىڭ كېكىردەك سىقىشىپ باقماي تۇرۇپ، رەقىبلەرگە ئايلىنىپ كېتىشىمىز ئىككىمىزنىڭ يېڭى، كونا ئىككى قورغاندىن چىقىپ قالغانلىقى-مىزدا ئىدى، ئۇ ئىلىم - پەن توغرىسىدىكى گەپلەرگە پەقەتلا ئىشەنمەيتتى، تەدبىرنى ئەمەس، تەقدىرنىلا سۆزلەيتتى. ئادەم-لەر ئايغا چىقىپتۇ، دېگەنلەرنىڭ ئاغزىغا ئۇرغۇسى كېلەتتى، ماڭا ئوخشاش ئۇلارنىڭ قىلىپ يۈرگەن ئىشلىرىدىن ئىچى پۇش-قانلارنى كۆرسە، قۇيقا چېچى تىك تۇراتتى. ئەتمالىم، بايا ئۇ بۇ يەردە بولۇۋاتقان گەپ - سۆزلەرنىڭ باش - ئۇچىنى ئاڭلاپ قالدى بولغاي، كېلىپ ئورۇندۇققا ئولتۇرا - ئولتۇرمايلا ماڭا تەككىلى باشلىدى:

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

— ھە، يەنە ئۆز مەھەللەڭنى مەسخىرە قىلغىلى تۇرۇپ-سەن - دە، قىشلاقلىقلار يامان بولسا، بۇ ياقتا دەسسىمەيلا قويساڭمۇ بولىدۇ.

— ياق، — دېدىم مەن ھازىرلا بولۇپ ئۆتكەن گەپلەرنى تەكرارلاپ، — تۇنۇگۈن تاشيولدىن قايرىلىپ كېلىۋېتىپ، دۆڭدىكى سېغىزلىقتا دەققىتىم چۈشۈپ قالدى، مەھەللىدىكىلەر توپا ئالمىمىز، دەپ ئۆڭكۈر قىلىپ كولاپ كىرىپ كېتىۋېرىپتۇ، كوزا كۆندە سۈنمايدۇ كۆنىدە دەپ، گۈپپىدە ئۆرۈلۈپ چۈشۈپ، بىرىنى بېسىۋالىدىغان ھادىسە ھېچكىمنىڭ يادىغا كەلمەپتۇ. ئەلۋەتتە، ئۇستىنى ئۇدۇللۇق ئۆرۈپ چۈشۈرۈۋەتسە...

— خۇدانىڭ ئىلكىدىكى ئىش ئۇ، — دېدى تۇرسۇن سوپى گېپىمنىڭ بىسىغا قېقىپ، — بىرىنى بېسىۋالسا، مۇشۇ كەمگەچە بېسىۋالمامتى؟ ئەمدى شۇنىڭدىن ئىۋەن تاپقۇڭ كېلىپ قاپتۇ - دە.

مەن نېمە دېيەرىمنى بىلمەي قالدىم، ئەمەلىيەتتىمۇ تۇرسۇن سوپى ئۇچۇن ئىككىنچى سۆز ئارتۇقلۇق قىلاتتى، ئۇنىڭ ئۇستىگە بىزنىڭ «قىشلاق» دەپ ئاتىلىدىغان بۇ يېزىدا سېغىزلىقتىكىدەك ئىشلار تېخى ئاز دەمسىز؟

ئۇلارنىڭ ئەنئەنىۋى دېھقانچىلىق ئۇسۇللىرىدا ئەزەلدىنلا زىرائەتكە ئوغۇت تۆكىدىغان ئادەت يوق ئىدى، قىشچە مالنىڭ ئايىغىدىن چىققان قېغىنى ئەتىيازدا ئاچىقىپ سايدىن تۆۋەنگە تۆكۈۋېتەتتى ياكى ئەخلەت ئورنىدا ئىشلىك ئالدى، ھويلا - ئارامدىكى ئازگاللارنى تىندۇرۇۋېتەتتى. راست، بۇنىڭمۇ ئازراق تارىخىي سەۋەبى بار، مەسىلەن، ئۇلار قىرىق نەچچە يىلنىڭ ئالدىدا بىر سايدىكى تاغ سۈيىنى ئۆزلىرى چاپقان قەدىمىي بىر ئەگرى - توقاي ئۆستەڭ بىلەن يېزىنىڭ تۆۋىنگە ئاچىقىپ،

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

يىگىرمە - ئوتتۇز يىل تاشلانغان مۇنبەت بوز يەرلەرنى ھەر يىلى يۆتكەپ تېرىيتتى. يەر كۆچلۈك، ئارىلىق يىراق بولغاچقا، ئوغۇت تۆكۈش ئادەت قىلىنمىغانىدى. ھازىرچۇ؟ ھازىرقى ئەھ-ۋال پۈتۈنلەي باشقىچە بولۇپ كەتتى، نوپۇس نەچچە ھەسسە كۆپەيدى، ئەمما سۇ كۆپەيگىنى يوق. ئەكسىچە، ئىقلىم قۇرغاق-چىلىققا يۈزلىنىپ، تاغلارغا قار قېلىن چۈشمىگەچكە، ساينىڭ سۈيىمۇ يىلسېرى تارتىلىپ كەتتى. نەتىجىدە يىراق ئېتىزلارغا سۇ يېتىشمەي، مەھەللە ئەتراپى تېرىلىدىغان بولدى. ئەپسۇس-كى، مەھەللە ئەتراپى ئۇنۇمسىز، ياغاق تېرىدەك بولۇپ كەتكەن يەرلەر بولۇپ، پەقەت ئوغۇتنىڭ كۈچى بىلەنلا ئاز - تولا مەھسۇ-لات بېرەتتى. مانا شۇنداق تۇرۇقلۇقمۇ ئۇلار تېخىچىلا ئوغۇتقا ئادەتلەنمەي، يەنىلا، خۇدا، ئاسماندىن يامغۇرنى، باشتىن سۇنى ئايىما! دەپ تىلەيتتى، بۇلار نەچچە ئون يىللار ئىلگىرى تېرىپ يۈرگەن يەرلىرىنىڭ پەقەت سۇغىلا قانسا، ھوسۇلىنى ئايىمايدە-غان تەبىئىي ئۇنۇمدارلىقىغا ئاساسەن ئىككى ئاددىي جۈملىگە يىغىنچاقلانغان، ھەر يىل باھاردا كۆپرەك تەكرارلىنىدىغان تە-لەكلەر بولۇپ، ئۇنىڭدىكى «باشتىن» دېگىنى سۇ بېشى — تاغنى كۆرسىتەتتى، ئەمما مەھەللە ئەتراپىدىكى مۇقىم ئېتىزلار-نىڭ ئىشى سۇ بىلەنلا ھەل بولمايتتى.

كېيىنكى يىللاردا تۇرمۇش كەچۈرۈش قىيىنلاشقانسېرى ئۇلار ئالىي مەكتەپلەرنى پۈتتۈرگەن بالىلىرىنى يانلىرىغا يىغىۋا-لىدىغان بولۇشتى. بىر ئۆستەڭ سۇغا قاراشلىق نوپۇسنىڭ ئې-شىپ بېرىۋاتقىنى، بولۇپمۇ بالىلىرى ئوقۇغان كەسىپنىڭ بۇ يەردە لازىملىقى بار - يوقى بىلەن قىلچە ھېسابلاشمايتتى. ئەيتاۋۇر ئىش ھەققى ئېلىپ تۇرسىلا بولاتتى. بۇنداق بالىلارنىڭ ئىچىدە قىزلار كەمدىن - كەم ئىدى، چۈنكى قىزلىرىنى ئۇلار

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئاسانلىقچە ئوقۇشقا ئەۋەتمەيتتى. سەۋەبىنى سورىسام: قىزلار ئوقۇپ نەگە بارىدۇ؟ دەپ ئۆزۈڭگە سوئال قويۇشىدۇ. بىر يولنى ئون قېتىم مېڭىپ يۈرۈپ، بايىقىدەك پەرزەنتلىرىنى قىشلاققا ئەكىلىۋالىدىغان ئىشچى - خىزمەتچىلەر ئارىسىدىمۇ بار ئىدى. شۇڭا بىزنىڭ بۇ قىشلاقتىكى تۇراخۇنكامنىڭ تېببىي ئۇنىۋېرسىتېتنى پۈتتۈرگەن ئوغلى دوختۇرخانىدا شتات ئېشىپ كەتكەنلىكتىن ئوتتۇرا مەكتەپتە ئوقۇتقۇچىلىق قىلسا، جامالكامنىڭ قاتناش مەكتىپىنى تۈگەتكەن قىزى ئاشلىق پونكىتىدا كاسسىرلىق قىلىۋاتىدۇ؛ تۇل خوتۇن تۇرسۇنخان ھەدەمنىڭ يېزا ئىگىلىك ئۇنىۋېرسىتېتنى پۈتتۈرگەن قىزى يېزىلىق ھۆكۈمەتتە پىلانلىق تۇغۇت ئىشخانىسىدىن ئۇستەل تۇتتى. گەپنىڭ بولىدىغان يېرىنى قىلساق، ئۇلارنىڭ ئۆز بالىلىرىنى يانلىرىغا مۇنداق يىغىۋېلىشىنى بالىلىرىنىڭ تۆت تەڭگىسىگە شېرىك بولۇش دېگەنلىكى ئەمەس. ئەمما، ئۇلار نەۋرىلىرىنى نېمىشقا ئويلاشمايدۇ؟ بۇ نادانلىقتىن، يىراقنى كۆرەلمەسلىكتىن ئەمەس-مۇ؟

خۇسۇسەن، جاھان ئوڭشالغاندىن كېيىن، بىزنىڭ قىشلاقتا يامراپ كەتكەن نەرسىلەرنىڭ بىرى خۇراپاتلىق بولدى، كىشىلەر ئۆزلىرىنى ئوڭشاشقا كىرىشىش نەتىجىسىدە يۇقىرىقى قىشلاق بىلەن تۆۋەندىكى قىشلاق ئارىلىقىدىكى بوشلۇققا ئۆي چۈشۈپ، ئىككى چوڭ مەھەللە تۇتاشتۇرۇلغاندىن كېيىن، ھە - ھۇ بىلەن بىر مەسچىت سېلىنىدى، لېكىن ھېچكىم مەكتەپنى ئويلاشمىدى. خۇداگۈيلۇق كۈندىن - كۈنگە ئەۋج ئېلىپ، ئادەتتە بەش ۋاخ نامازنى چىرايلىق ئوقۇپ، روزا - رامزاننى ئۆز يولىدا تۇتۇۋالىدىغان نورمال ئىشلار ئېتىقادنى ئىپادە قىلىشنىڭ تولىمۇ ئاددىي ۋە باشلانغۇچ شەكلى ھېسابلاندى، تۇرسۇن سوپىغا ئوخشاشلار ھەر بامداتتىن يېنىپ ئۆيمۇئۆي كىرىپ، مەسچىتكە

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

چىقمىغانلارنى سۈرۈشتۈرىدىغان، قاملاشمىغان پەتىۋالارنى ئو-
چۇقتىن - ئوچۇق سۆزلەيدىغان بولدى، بۇغا مۇڭگۈزىنى جاند-
ۇارنىڭ تىرىكىدە كېسىۋېلىپ سېتىش كەچۈرۈپ بولمايدىغان
گۇناھ بولىدۇ! دەپ، بىزنىڭ مەھەللىدىكى قۇربان تراكتۇرچ-
ىنىڭ ئەمدىلا ئەكىلىپ بېقىشقا باشلىغان ئىككى بۇغا موزىيىنى
بىر ھەپتە ئىچىدە كۆزدىن يوقاتقۇزدى، ئۆلگۈچىنىڭ كەينىدىن
يىغلاش كېرەكمۇ - يوق؟ ھازىرلارغا ئاق باغلاش زۆرۈرمۇ -
زۆرۈر ئەمەسمۇ؟ دېگەن مەسىلىلەردە ئۆزلىرىمۇ بىر پىكىرگە
كېلەلمەي، جىق ئاۋارە بولۇشتى. بۇ ئادەتتىن تاشقىرى ئاجايىپ
«يېڭىلىق»لارنى كىشىلەرگە كۈچەپ تاڭغانلارنىڭ ئاتامانلىرى
يەنە شۇ تۈرسۇن سوپىلار ئىدى.

ئۇلار يەنە نېمىلەرنى قىلىش لازىملىقىنى ئويلىنىپ يۈ-
رۈپ، ئاخىر ھاراق ئۈستىدىن ئىسيان كۆتۈردى. بۇ بېشى
ھەيۋەتلىك، ئايىغى كۈلكىلىك بىر ئىش بولدى. بىر ئەتىگىنى
ئالدىن خەۋەرلىشىپ يۈرۈپ، بەش مەسچىتنىڭ ئوتتۇز - قىرىق-
تەك «قەيسەرلىرى» يېزىلىق تەمىنات - سودا كوپېراتىپىنىڭ
ئالدىغا بېرىپ «بىزنىڭ قىشلاقتا بۈگۈندىن ئېتىبارەن ھاراق
ساتقۇزمايمىز، شەخسىي دۇكانلارنى بىز تىزگىنلەيمىز، ھۆكۈ-
مەت دۇكانلىرىغا سىلەر چەك قويۇڭلار...!» دەپ چۇقان
سېلىشتى. ئۇلار بۇ ئارقىلىق قىشلاق تەلتۆكۈس دىنىي يولغا
ماڭىدۇ، ئەتىدىن باشلاپ ھەممىسى دۇكۇلدىشىپ مەسچىتكە كى-
رىدۇ، دەپ ئويلاشقانىدى. ئىشنىڭ ئاخىرى ئۇلار ئويلىغاندەك
بولمىدى. بىرىنچىدىن، كوپېراتىپ باشلىقلىرى بۇنى دۆلەتنىڭ
سودا ئوبورىتى نۇقتىسىدىن چۈشەندۈردى، ئىچىمى-
لىكىنىڭمۇ پۇقرالارنىڭ ئۆز ئىختىيارىدىكى ئىش ئىكەنلىكىنى
شەرھلىدى؛ ئىككىنچىدىن، گەرچە شەخسىي دۇكاندارلارنىڭ
بەزىلىرى شۇ كۈندىن تارتىپلا دۇكانغا ھاراق سالماسلىققا ۋەدە
بەرگەن بولسىمۇ، ئەمما بەزىلىرى «بۇلارنىڭ ئىشى ھاراق بىلەن-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

لا بولۇپ قالدىغۇ، خەقنىڭ ھارىقىنى يىغقۇچە، ئاۋۋال ئۆزلىرى-
نىڭ نەپسىنى يىغسىچۇ!» دېيىشتى. بەزىلىرى ئىسيان كۆتۈر-
گەنلەرنىڭ ئۆزلىرىنى كېكەچلىتىپ قويىدى، يەنى بىزگە بېسىم
ئىشلەتكۈچە، ھەر قايسىڭ ئاۋۋال بالىلىرىڭغا نەسىھەت قىلىش-
مامسەن! بىز ھاراق ساتمىغانغا ئۇلار ھاراقسىز قالامدۇ؟ قوشنا
دېھقانچىلىق مەيدانلىرىدىن ئەكەلمەمدۇ؟... ماقۇل، بۇ يەردە-
كىنىغۇ يىغىشتۇرارسەن، شەھەردىكىنى قانداق قىلىشسەن!
بىرىڭدىن بىرىڭ دۆت نېمىلەر ئىكەنسەن! دېيىشتى. بەزىلىرى
جامائەتكە ئوچۇقتىن - ئوچۇق يېنىپ، ئۇلارنىڭ ئارىسىدىكى
قايسىبىرلىرىنىڭ كۆزدە قوشنىسىنىڭ باغ بۇغدايلىرىنى ئوغرە-
لىمچە خامىنىغا ئەكىرىۋالغان، بىر قىر بىلەن ئايرىلىپ تۇرىدە-
غان ئېتىز پاسىلىنىڭ ئىككى يېقىدىكى پۇتۇن ئوت - چۆپنى
ئورۇۋالغان نەپسانىيەتچىلىكلىرىدىن تارتىپ، قايسىبىرلىرىنىڭ
ساتىدىغان قوي يۇڭلىرىنى ئون كۈن نەم يەرگە تاشلاپ قويغانىنى
ئاز دەپ، ھارغۇچە قۇم ئارىلاشتۇرۇپ بازارغا ئاچىققان قىزىل
كۆزلۈكلىرىگىچە دەپ تاشلىدى. بۇ چاغدا، پۇتۇن ئەس - يادى
ھاراق بىلەنلا بولۇپ قالغان بەزى كىشىلەر ئىسيان كۆتۈرگەنگە
پۇشايمانمۇ قىلىشتى. گەپكە كەلسە، دادىسىدىن قايتمايدە-
غان بايىقى تەلۈە ئېغىزلار بىكار ئېغىز ئۇپراتمايتتى. ئۇلار جىق
ئاساسلارغا ئىگە ئىدى، ئۇلار ھېلىقىدەكلەرنىڭ يېغىرىنى ئاچ-
قاندىمۇ، تازا يىرىڭلاپ تۇرغان يەرلىرىنى ئېچىۋەتتى، سۆزلىرە-
نىڭ ئاخىرىدا ئۇلارنىڭ گۇناھىنىڭ سالمىقىنى ھاراق ئىچكەن-
لەرنىڭ گۇناھلىرى بىلەن سېلىشتۇرۇپمۇ ئۆتتى.

بۇ ھۇجۇم ئۇلارنىڭ دەسلەپكى ھەيۋىسىنى بىر سائەت ئىچە-
ىدىلا چۈشۈرۈۋەتتى. ئۇلار بارا - بارا ئۆزلۈكىدىن شالاڭلاپ
كەتتى، ئاخىرىدا قالغانلىرى ھېزىماخۇن ئەت سېلىپ قويۇپتۇ،
دېگەننى ئەسكە ئېلىشتى - دە، شۇ ياقتا كېتىپ قېلىشتى.
ئۇچىنچىدىن، دەل بۇگۈن ئەتىگەن مەسچىتتىكى بامدات نامىزىدا

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

«بۇنىڭدىن كېيىن ھاراق ئىچكەنلەرنىڭ ئۆيىگە جامائەت دەسسەپ مەيدۇ!» دەپ ئېلان قىلغان تۇرغۇن ئىمامنىڭ كەنجى ئوغلى ۋاجىت چۈشتىن كېيىن غەرق مەست بولۇپ، چوڭ كوچىدا ئۆلۈكتەك يېتىپ قالدى، بۇ ئىش ھەش - پەش دېگۈچە تۇرغۇن ئىمامنىڭ قۇلىقىغا يەتتى. ئاكىسىنىڭ ئوغلىدا يۈز بەرگەن بۇ ۋەقە تۇرسۇن سوپىنىمۇ تىت - تىت قىلىۋەتتى، بۇ ئۇنىڭ ۋاجىتنى كۆيئوغۇل قىلىۋالمەن، دەپ يۈرگەن چاغلىرى ئىدى. دېمەك، بۇ ئىسيان تولۇق مەغلۇپ بولۇش بىلەنلا قالماي، كۈشىلەرگە بىر تالاي كۈلكە تېپىپ بەردى.

x x x

كۈنلەر ئۆتۈپ كەتتى، ئايلار يېڭىلاندى. ئەمما، قىشلاقلىقلارنىڭ بايىقى خۇيلىرى قالمىدى، شۇ نەرسە ئېنىقكى، ئۇلارنى بۇنىڭلىق بىلەن يېڭى ۋەزىيەتكە ھەرگىزمۇ قارشى دېگىلى بولمايتتى، ئەكسىچە، ئۇلار بۇ ئازادە ۋەزىيەتتىن تولىمۇ مىننەتدار ئىدى، دىللىرىنى يورۇق، تىللىرىنى ئەركىن ھېس قىلايتتى. شۇڭا، كۆڭۈللىرىدىكىلىرىنى كېچىككىنە بولسىمۇ قالدۇرۇپ قويغۇسى كەلمەي، دىلى سۇ ئىچمىگەن جايلىرىنى تارتىنماي - قورۇنماي دېيىشۋېرەتتى.

— بۇ ھۆكۈمەت جىق تەلەپلىرىمىزنىغۇ ئورۇنداپ بەردى. ئەمما، ئاشۇ ياشلارنىڭ ئوبۇكتا[1] بولۇشىدىغان ئىشىنى يوقتېپ بەرسە ئەجەبمۇ ياخشى بولاتتى! — دېيىشتى ئۇلار. بولۇپمۇ تۇرسۇن سوپىدەك ئادەملەرنىڭ رايىچە بولغاندا، ئۇششاق - چوڭ، پىششىق - توقۇنىڭ ھەممىسىنى مەسچىتكە سولىۋالسا، ئايالار پۇركەنجە ئارتىپ، ئەرلەر تامام چاچلىرىنى چۈشۈرۈپ، ئاق

---

① ئوبۇكتا — جورە، لايىق مەنىسىدە.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بۆك، ئۇزۇن پەرىجە كىيىپ يۈرسە، كارامەت بولغان بولاتتى.

مەسچىتلەرگە ئىماملىق تالىشىدىغان ئىشنى دېمەمسىز تېخى!؟ بۇ قىشلاق ھاياتىنىڭ كۆنتەرتىپىدىكى كۈندە غەلۋىسى بولۇپ تۇرىدىغان ئىشلارنىڭ بىرى ئىدى. شۇڭا يېڭى مەھەللە مەسچىتى ئۈچ يىلدا ئۈچ ئىمام يەڭگۈشلىدى، يەنە كېلىپ ئۇلارنىڭ ھەممىسى سىرتتىن كەلگەنلەر بولۇپ، تۇرسۇن سوپىلارنىڭ ئاغزىدا «ئالىم» تەبىرى بىلەن تونۇشتۇرۇلغانلار ئىدى. ئۇلارنىڭ بىرىدىن بىرى مەمەدان، بىرىنىڭ ئېيتقىنى بىرگە ئوخشىمايدىغان، شۇنداق بولۇشىغا قارىماي، دوزاخ بىلەن بېھىشنى ئۇ ئالەمگە بېرىپ كەلگەندەك كۆپۈرلۈق بىلەن سۆزلەيدىغان ۋالاقەككۇرلەر ئىدى. قۇناخۇن ئىسىملىك ئۇلارنىڭ ئوچىنچىسى چوڭ بىر غوۋغانى تېرىۋېتىپ كەتتى. ئىش مۇنداق بولدى: ئۇ مۇشۇ مەھەللىگە كېلىپلا ھېنىپاخۇن دېگەن بىر دېھقان بىلەن «كونا تونۇش» چىقىپ قالدى. لېكىن، بىر كۈنى قۇناخۇن ئىمام شەھەرگە كەتكەندە، ھېنىپاخۇن تۈيۇقسىز تۇغۇپ قالدى، يۇرت - جامائەت مېيىتىنىڭ نامىزىنى چۈشۈرۈپ لەھەتكە كىرگۈزۈپ، كېسەكلەر بىلەن ئاغزىنى ئېتىۋاتقاندا، شەھەردىن چىقىپ پالاقلاپ قەبرىستانغا يېتىپ كەلگەن قۇناخۇن ئىمام:

— مېنىڭ بۇ بۇرادىرىم قاچاندا بولسۇن مەن مۇردا نامىزىنى ساڭا تاپشۇردۇم دەپ تاپىلىغان. مەن ئىككى دۇنيالىق بۇرادەرچىلىكىنىڭ يۈز خاتىرىسى ئۈچۈن جەسەتنى لەھەتتىن ئېلىپ، نامىزىنى ئىماملىق سالاھىيىتىم بىلەن يېڭىۋاشتىن چۈشۈرىمەن! — دەپ تۇرۇۋالدى. بۇ مەمەدانگە قارشى ھېچكىم بىر نەرسە دېيەلمىدى. يەنىلا تۇرسۇن سوپى بالدۇر ئېغىز ئېچىپ: كىتاب ھۆكمىگە مۇخالىپ كەلمىسە، شۇنداق قىلىلى، دېدى. ئاخىر شۇنداق قىلىندى. بۇ مۆجىزە نامازدىن كېيىن غۇلغۇلىغا سەۋەب بولدى. قەبرىستانلىقتا بولغان بۇ ئىش پۈتۈن قىشلاقنى يېيىلغاندىن كېيىن غەلۋە كۆچەيدى. ئەتىسى يېڭى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مەھەللە مەسچىتىنىڭ ئۆزىدىلا كىشىلەر ئىككى تەرەپ بولۇپ تۇتۇشۇپ قالدى. ئۇلار قان بولۇشقۇچە قۇناخۇن ئىمام شەھەرگە قاراپ قۇيرۇقىنى تىكىۋەتتى. ھەر ئىككى تەرەپ ئەسلىدە بىر كاززاپقا ئىقتىدا قىلىپ يۈرگەنلىكلىرىنى بىلىشكەندىن كېيىنلا ئاستا ـ ئاستا جىم بولۇپ قېلىشتى. راستىنى ئېيتقاندا، بۇنداق دېگەندىن كۆرە ئۇلارنىڭ دىققىتىنى يېڭى بىر ئىشقا بۇرىلىپ كەتتى، دېگەن تۇزۇك ئىدى. چۈنكى، ئۇلار ئەمدىلا پەيلىلىرىدىن يېنىشىپ تۇرغاندا، ۋاي، شەھەر يېنىدىكى سېپىل يېزىسىدا ئۆلۈپ كۆمۈۋېتىلگەن بىر ئايال ئۈچ كۈندىن كېيىن تىرىلىپ، قەبرىدىن ئۆزى كېلىپ قاپتۇدەك... ئۇ ئالەمدىكى ھەممە ئىشلارنى سۆزلەپ ئولتۇرغۇدەك... دېگەن خەۋەر پۈتۈن قىشلاقنى ھاياجانلاندۇردى. گەپكە گەپ قوشۇلۇپ، بۇ خەۋەر شۇنچىلىك مۇبالىغىلەشتىكى، ئاخىرەتتىن كەلگەن ئۇ ئايالغىلا ئەمەس، تارقالغان بۇ خەۋەرنىڭ راستلىقىغا شەك كەلتۈرۈشمۇ قىشلاقتىكى چوڭ ـ كىچىكلەرنىڭ نەزىرىدە زور گۇناھ ھېسابلىنىدىغان بولۇپ قالدى. قىشلاقتىكىلەردە ئاشۇ ئەۋلىيا ئايالنى بىر كۆرۈپ كېلىش ئارزۇسى تۇغۇلدى. ھەممىدىن ئاۋۋال تۇرسۇن سوپى تەنتەنە قىلدى. ھەممىدىن بۇرۇن بېرىپ، ھېلىقى ئايالنى شۇ زىيارەت قىلىپ كەلدى. شۇنىڭدىن كېيىن بىزنىڭ قىشلاقتىن ئۇلۇغۇرگەنلىرى (مۇھىمى، پۇلغا چىقىنغانلىرى) ئاپتوبۇستا، ئۇلۇغۇرمىگەنلىرى ئېشەك ھارۋىلىرى بىلەن بېرىپ كېلىشتى، ئۇلار ھېلىقى ئايالنىڭ ئۆلۈپ تىرىلىپ، قەبرىدىن قايتىپ كەلگەنلىكى يالغان بولسىمۇ، قىشلاقتا «راست ئىكەن!» دەپ كېلىشتى. نېمىلا بولمىسۇن، باشقا يېزىلاردىن ئادەم بارغان بولسىمۇ، لېكىن ھېچ يەردىن قىشلاقنىڭكىدەك كۆپ بېرىشمىدى، باشقىلار، ئۆيدە ئۇچ كۈن ئوخلىغاندەك يېتىپ قوپۇپ، ئۇ دۇنياغا بېرىپ كەلدىم، دەپ گەپ ـ سۆز تارقاتقان بۇ ئايالنىڭ ئېيتقانلىرىنى ئاڭلاپلا قايتىشقان بولسا، بىزنىڭ قىش-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

لاقتىن بارغانلار ئۇنىڭدىن: بىزنىڭ ئاتا - بوۋىلىرىمىزنىڭ ئىسىملىرى پالانچى، رەڭگى رۇخسارى مۇنداق كىشىلەر ئىدى، ئۇچراتتىلىمىكىن، دەپ سوراشقىچە بېرىپ يەتتى.

بىزنىڭ قىشلاقتا بۇنداق تېتىقسىزلىقلار كەينىدىن بولۇپ تۇراتتى. باخشى، ئىشان، داخان ۋە رەمبال دېگەنلەرنىڭ بۇ يەردىكى تاپاۋىتىسى نەچچە سودىگەرنىڭكىدىنمۇ زور ئىدى. ئۇلارنىڭ ئېيتقانلىرىنى ئۇلغايتىپ، ئۆزلىرىنى داملاپ يۇرىدىغانلارنىڭ ئەڭ ئالدىدا يەنە بىزنىڭ تۇرسۇن سوپى تۇراتتى. ئۇ ئىمام، مەزىنلەرگە ئەقىلمۇ ئۆگىتەتتى، ئايالى نامراز ئوقۇمايدىغانلارنىڭ ئىمانىنى يېرىم ھېسابلاش پەتۋاسىنىمۇ شۇ تاپقاندى، سۆزلەپ كەلسەك گەپ جىق.

مەن شەھەردىن ھەر قېتىم چىقسام بىر غەلىتە ئىشنى ئاڭلايتتىم، بايا مېنىڭ قوش قارىياغاچىنىڭ سايىسىدا ئولتۇرۇپ، مەھەللىداش دوستلىرىمغا سۆزلەۋاتقانلىرىمۇ مانا شۇ بىزنىڭ قىشلاقتىكى خۇراپاتلىق ۋە ئۇنىڭغا چېتىشلىق ئىشلار ئىدى. مەن ئۇلارنى سۆكمەكتە ئىدىم. ئەمما، تۇرسۇن سوپى بايىقىدەك زەھەردەك سۆزلىرى بىلەن مېنىڭ گەپلىرىمنىڭ بەلگە تەپتى. ئۇ سۆزىنىڭ ئاخىرىدا يەنە ماڭا زەردە بىلەن:

— ئۆزۈڭمۇ بىر شۇم ئېغىز بولىدىغان، كېلە - كەلمەيلا بىر نەرسە بولۇپ قالسا دەپ، ئۆلۈمنى ئاغزىڭغا ئالغىلى تۇرۇپسەن - دە! — دېدى. بۇ گەپ كۇلگۈدەك گەپ بولمىسىمۇ، ھەممەيلەن پاراققىدە كۇلۇشۇپ كەتتى، ئۇنىڭ سەۋەبى بۇلتۇر چىققىنىمدا مېنى يەنە شۇ تۇرسۇن سوپىنىڭ «شۇم ئېغىز» دەپ كەينىمدىن تىللىغانلىقىدىن ئىدى. مەن ھۇپپىدە قىزىرىپلا ئەمەس، بۇزۇلداپ تەرلەپمۇ كەتتىم. بۇ گەپنىڭ ماڭا لەقەم بولۇپ قېلىش ئېھتىمالىمۇ بار ئىدى، مەن تۇرسۇن سوپىنىڭ يەنە نېمىلەرنى دەۋەتكەنلىكىنى ئاڭقىرالمىدىم، پەقەت بۇلتۇرقى بىر ئىشلا كاللامدا تۇراتتى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مەن بۇلتۇر باش باهاردا شەھەردىن چىقسام، كەنت باشلىق-لىرى يان ئۆستەڭگە تاش تىزىش ئەمگىكىگە ئادەم ماڭغۇزالماي يۈرۈپتۇ. بىزنىڭ مەھەللىدىكىلەر ئامالىنىڭ باربىچە قېچىپ، ئۆستەڭگە چىققىلى ئۇنىمايدىكەن. مەن ئۆزۈم ھاۋارايى ئىدارد-سىدە ئىشلىگەچكە، بۇ يىل قۇرغاقچىلىق بولىدىغانلىقى، رەھ-بەرلىكنىڭ قۇرغاقچىلىقتىن مۇداپىئە كۆرۈپ، سۇ قۇرۇلۇشىغا تۆتۈش قىلغانلىقىنىڭ توغرىلىقى ھەققىدە كىشى يىغىلغانلىكى يەردە گەپ قىلدىم. بۇلتۇر دېگەندەك قاتتىق قۇرغاقچىلىق بول-دى، كۆزدە كەلسەم تۇرسۇن سوپى ماڭا «شۇم ئېغىز» دەپ ئات قويۇپ قويۇپتۇ.

ئۇنىڭ بۇ سۆزىگە ئەسلىدە ئالدىنقى يىلى يۈز بەرگەن يەنە بىر ئىش راسا دەستەك بولۇپ بېرىپتۇ. شۇ يىلى مەن ئاپامنى يوقلىغىلى قىشلاققا كېلىپ، مەھەللە ئەتراپىدىكى ئېتىزلارنى ئايلىنىپ كېلەي دەپ چىقسام، بەش - ئون ئائىلە توغرا ئۆس-تەڭنى ياقلىتىپ قاتار كۆزلەك سوقۇپ كۆچۈپ چىقىپتۇ، يەنە كېلىپ ھەممىسى ئۇششاق بالىلىق ياشلار ئىكەن، مەن قايتاردا ئۇلارغا ئۇششاق بالىلارنىڭ ئۆستەڭگە چۈشۈپ كېتىشىدىن پە-خەس بولۇشنى تاپىلىدىم، ئېيتقاندەك ئەتىسىلا بىرەيلەننىڭ ئۆ-مىلىگەن بىر بالىسى كۆزلەكتە يالغۇز ئۇخلاپ قوپۇپ، ئۆمۈلە-گەنچە ئۆستەڭگە چۈشۈپ كېتىپ ئۆلۈپتۇ، بۇنى بەزىلەر ئەجەل ياكى بىپەرۋالىقتىن بولدى، دېگەن بىلەن تۇرسۇن سوپى ۋە شۇنىڭغا ئوخشاشلار مېنىڭ «شۇم ئېغىز» لىقىمدىن كۆردى.

ئۇلارنىڭ دەستىدىن ھېچكىمنى ھېچقانداق خەتەردىن ئا-گاھلاندۇرۇشقا بولمايتتى. بىر كۆڑۈك ئادەم، ئات - ھارۋا ئۆتكۈسىز دەرىجىدە ئۆتمىتۈشۈك بولۇپ كەتسىمۇ، ئۇلار تەمتە-رەپ يۈرسە يۈرۈشىدۇكى، قول - قولچە ياسايلى دېيىشمەيدۇ. لېكىن، پەخەس بولۇڭلار دەپ قويدۇڭمۇ، بولدى بالانىڭ بىر يېقى ساڭا ئارتىلغىنى ئارتىلغان: مۇبادا بىر ئىش يۈز بېرىپ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

قالسا، ئۇنى كۆۋرۈكنىڭ بۇزۇلۇپ كەتكەنلىكىدىن ئەمەس، سېنىڭ «شۇم ئېغىز» لىقىڭدىن كۆرىدۇ.

تۇرسۇن سوپى كېلىپ مېنىڭ كەيپىمنى بۇزغاندىن كېيىنلا، مېنىڭ قوش قارىياغاچ تۇۋىدە ئۇزاق تۇرغۇم كەلمىدى، بۇ گەپ يېمەس ئادەم بىلەن چىرايلىق مۇڭدىشىش تېخىمۇ مۇمكىن ئەمەس ئىدى. ئۇ ئەتەي مېنىڭ ئەدىپىمنى بەرگىلى كەلگەندەكمۇ قىلاتتى، بۇ يا شۇنداقتۇر، يا ماڭا شۇنداق تۇيۇلۇۋاتقاندۇ، ئەيتاۋۇر سوقۇشماي تۇرۇپ ئىككى يېنىغا قارىغان خورازدەك غىپپىدە ئۆيگە كىرىپ كېتىشىنىڭ كويىغا چۈشۈپ قالدىم، ھېلىمۇ ياخشى، دەل شۇ چاغدا مېنى كىچىك ئىنىم چاقىرىپ قالدى، مەن ئۇلارنى ئۆيگە كىرمەمسىلەر! دەپ قويۇپ سۈنئىي تېتىكلىك ۋە پەرىشانلىق بىلەن ئۆيگە قايتىپ كىردىم.

2

شۇ ئاخشىمى ئۆيگە بايا تىن قوش قارىياغاچ يېنىدا بىللە بولغان مەن تەرەپ تەكتۇشلىرىمدىن روزى كىرىپ كەلدى، ئۇ كىرىپلا چاقچاق بىلەن ئېغىز ئېچىپ:

ــ ھە، «شۇم ئېغىز»، يالغۇز ئولتۇردۇڭما؟ زېرىككەن بولساڭ، تۇرسۇن سوپىنى باشلاپ كىرەيمۇ يا؟ ــ دېدى. بىز قاقاقلاپ كۈلۈشۈپ كەتتۇق، شۇنداق قىلىپ پارىڭىمىزنىڭ بەشى بايىقى سۆھبەتنىڭ ئاخىرىغا ئۇلىشىپ كەتتى.

ــ ھېلىمۇ ياخشى، سېغىزلىقتىكى ھەقىقىي ئىشنى تۇرسۇن سوپى بىلمەيدۇ، بىلىدىغان بولسا، يېغىرىمغا تەگدى، دەپ ساڭا ئېسىلاتتىمىكىن تېخى؟ قىزىق ئادەم ــ دە، بۇ! ــ دېدى ئۇ كۆرپە ئۈستىگە ئولتۇرۇپ.

ــ راستلا ــ ھە! ــ دېدىم مەن ھوشۇمنى تاپقاندەك بولۇپ، ــ سېغىزلىقتىن گەپ ئاچقىنىمنى قارا، ئۇ ئىشلار تېخى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

یادنمدنمۇ یوق، زىلەيبۇۋى تېخىلا ئۆيدنمۇ؟

مەن روزىنىڭ تاماكىسىغا سەرەڭگە چېقىۋېتىپ، ئۇنىڭ ئاغزىغا تەلمۇردۇم.

— ئۆيدە بولماي نەدە بولىدۇ دەيسەن؟! بىچارە بالىغا ئۇۋۇال قىلدى - دە! تۇرسۇن سوپىنىڭ ھازىرقى پەيلىگە قارىغاندا، ئۇ بالىنى ئۆيۈڭنى تۇت، دەپ ئەۋەتىۋېتىدىغاندەك ئەمەس، — دېدى روزى.

شۇنىڭ بىلەن بىز سېغىزلىقتىن ئىچكىرىلەپ، نۇرشات بىلەن زىلەيبۇۋى ھەققىدىكى گەپلەرگە چۈشۈپ كەتتۇق.

سېغىزلىق — بىزنىڭ مەھەللىنىڭ شەرق تەرىپىدىكى دۆڭلۇكتىن ئايالار مەخسۇس تونۇر توپىسى ئېلىپ ئادەتتىكىدەك يەر ئىدى. بۇ توپىنىڭ خېرىدارلىرى يالغۇز بىزنىڭ كەنت بىلەنلا چەكلەنمەيتتى، پۈتۈن قىشلاقنىڭ چەت جايلىرىدىنمۇ ھارۋا - ھارۋىلاردا كېلىشىپ ئەكېتەتتى. ئۇزاق يىللىق تۇرمۇش سۇ چىقمايدىغان بۇ يەرنى ئىككى مو ئەتراپىدىكى ئازگال يارلىقىغا ئايلاندۇرۇۋەتكەنىدى، دۆڭ تەرەپكە قاراپ كولاۋەرگەچكە، ئالدىدىكى يارلىق ئېگىزلەۋەرگەنىدى، ئۈستىدىن ئۆزى ئۆرۈلۈپ چۈشكەنلىرىنى شۇ پېتى ئۈسۈپ كېتىپ، ئۆرۈلمىسە ئىچكىرىلەپ كولاپ، نەچچە ئۆڭكۇر ھاسىل قىلىۋېتىلگەنىدى، بەزى ئۆڭكۇرلەر ئىككى مېتىر ئىچكىرىلىسە، بەزىلىرى تۆت - بەش مېتىر ئىچكىرىلەپ كەتكەن، بەزىلىرى كەڭ، بەزىلىرى تار ئىدى. يېراقتىكىلەر ھارۋىلاپ توشۇپ كەتسە، بىزنىڭ مەھەللىلىكلەر زەمبىل، چىلەكلەر بىلەن توشۇيتتى، كېيىن ئايالار قازان بېشى سۇۋاقچىلىقىنىڭ لازىملىق توپىسىنى ھەم ئەپكەش چىلەكلىرى بىلەن مەشەدىن ئەكېتىدىغان بولدى. ئۇلار بۇ يەرگە قىزىرىنمۇ ئەۋەتمەي تۇراتتى، ھېلىمۇ ياخشى بىر نەچچە يىلدىن بېرى ھېلىقى ئۆڭكۇرلەر پەقەت ئىككى قېتىم، سايداپ يانقان ئۇچ موزاينى بېسىپ ئۆلتۈرگەندىن باشقا، قالغانلىرى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

نۆۋەت بىلەن دېگۈدەك ئۆزى گۈمۈرۈلۈپ چۈشۈپ تۇردى، بىز-
نىڭ قىشلاقلىقلار خۇددى موزاينىڭ ئۆلۈمى ئۆلۈم ئەمەستەك،
بۇ ئىشلاردىن تىرناقچىمۇ ساۋاق ئالمىغاندەك قىلاتتى، كىچىك-
لەرنىغۇ نادان دەيلى، چوڭلارچۇ؟ ئۇلاردىن بىرەر كىشىنىڭمۇ
بۇ ئازگالدا يۈز بەرگۈسى خەتەر ھەققىدە تۆت ئادەم بار يەردە
تۆت ئېغىز سۆز قىلغىنىنى ئاڭلىغان ئادەم يوق. ئۇلار بەخىرا-
مان يۈرىۋېرىدۇ. ھېلىغىچىغۇ ھېچكىمنى بېسىۋالغىنى يوق،
لېكىن زادى بېسىۋالمايدۇ، دېگىلى بولامدۇ؟ خۇدامۇ «ساقلان-
ساڭ، ساقلايمەن» دەپتىكەن. شۇڭا ساقلىنىش، ئېھتىيات قى-
لىش كېرەكقۇ؟! بۇنداق گەپلەر تۇرسۇن سوپىغا ياقمىغان بى-
لەن ھازىر ئۇ يەرگە چىقىپ تۇرىدىغان قىز - چوكانلار ئارىسىدا
ئەڭ كۆپ قاتناپ تۇرىدىغىنى يەنىلا ئۇنىڭ قىزى زىلەيبۇۋى
ئىدى. ئۇنى سېغىزلىققا مۇنداق تولا ماڭغۇزغان يەنىلا ئاشۇ
تۇرسۇن سوپى ئۇنىڭ بېشىغا سالغان كۈلپەتلەر ئىدى. ئەل
ئاغزىدا پۇر بولۇپ كەتكەن بۇ گەپلەر تېخى تۇرسۇن سوپىغا سىر
ئىدى، بۇ ئىشنىڭ تېگى - تەكتىنى بىلگەن - چۈشەنگەنلەر
ئالدى بىلەن زىلەيبۇۋىگە ھېسداشلىق قىلىپ ئىچ ئاغرىتقانلىقى-
دىن، ئاندىن قالسا، تۇرسۇن سوپىنىڭ پەيلىدىن قورققانلىقى-
دىن ئۇنى بۇ ئائىلىگە تىنمايتتى. بىچارىلەر شۇ ئازگالدا بولسى-
مۇ كۆرۈشۈۋالسۇن، قېنىشىۋالسۇن! دېيىشەتتى ئۇلار. ئەس-
لىي ئىش مۇنداق ئىدى:

تۇرسۇن سوپى چوڭ ئوغلىدىن بېقىۋالغان نەۋرىسى زىلەي-
بۇۋىنى ئاكىسى تۇرغۇن ئىمامنىڭ كەنجى ئوغلى ھېلىقى ۋاجىتقا
چېتىش نىيىتىدە ئىدى، ئۆز كۆزىدىلا ئەمەس، ئەل نەزىرىدىمۇ
ئۆز قىزىغا ئايلىنىپ كەتكەن زىلەيبۇۋى كۈتمىگەن يەردە يەنىلا
ھېلىقى «ئوبۇكتا» بولۇش دېگەننىڭ كاساپىتىدىن دەل شۇ ئاكى-
سىنىڭ قوشنىسى تۇراپ قەلەيچىنىڭ ئوغلى نۇرشات بىلەن
كۆڭۈل بېرىشىپ قالدى، ئۇلارنىڭ ھەر ئىككىلىسىلا گۆھەر

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بىلەن ئالتۇندىن ئارتۇق بالىلار ئىدى. دەسلەپتە سوپى قىزىنىڭ چوڭ دادىسىنىڭكىگە تولا بارىدىغان بولۇپ قالغانلىقىدىن نىيىتىمگە مۇناسىپ نەتىجە چىقىدىغان بولدى، دەپ خېلى خۇش بولغانىدى، كېيىن ئۇ ئويۇننىڭ باشقىچە ئىكەنلىكىنى ئۇقۇپ، نېمە قىلارىنى بىلمەي قالدى. بېرەي دېسە، چىدىمايتتى؛ بەرمەي دېسە، ئايالى ئوغۇلخاننىڭ ئېيتىشىغا قارىغاندا، قىزىنىڭ نىيىتى قەتئىي، پەيلى يامانىدى. كوپپىدە قىلىپ قېچىپ قويىدىغاندەكمۇ كۆرۈنەتتى. ئۇ مۇشۇ ئىككى تاشنىڭ ئارىسىدا قىيىنىلىپ يۈرگەندە تۇراپ قەلەيچى ئەلچى كىرگۈزۈپ قالدى. بىر قېتىمدا، «قىزىمىزدىن سورايلى» دېسە، بىر قېتىمدا «تېخى سوراپ باقالمىدۇق» دەپ ئىككى ئاي ماڭغۇزۇپ، تەسلىكتە ماقۇل دېدى، توي ۋاقتىنى بولسا، ھەر خىل سەۋەبلەرنى كۆرسىتىپ يۈرۈپ ئالتە ئاي كېچىكتۈردى. ئەڭ ئاخىرىدا «ئاكامنىڭ ئوغلىنى ئۆيلىۋەتمەي تۇرۇپ قىزىمنى چىقارمايمەن، يول ۋاجىتنىڭ» دەپ تۇرۇۋالدى. ۋاجىتمۇ ئۆيلەندى. ھېچ باھانە قالمىغاندا، چېيىنى ئىچىپ، ئاق قەغەزنى قارا قىلىپ بېرىشكە توغرا كەلدى، تويلۇق سالغاندا، تۇرسۇن سوپى ئۆزى سۆزلەپ يۈرگەن دىيانەت، ئىمان، ئىنساپ دېگەننى ئاسماننىڭ قەرىگە تاشلىۋەتتى، تۇراپ قەلەيچى تۇرسۇن سوپى بىلەن تويلىشىپ قېلىۋاتقىنىنى بېشىمغا كېلىۋاتقان بىر بالا ـ قازامۇ، نېمە، دەپ قالدى. قىزنىڭكىدىن باشقا، قىرىق بەش كىيىملىك چۆرۈلمىلىك سالدى دېسە، ئاڭلىغانلار ئىشەنمەيدۇ. ئامال قانچە، مانا بىزنىڭ قىشلاقتا شۇنداق سالىدۇ، ئاش سۈيىنى دېمەمسىز تېخى! تۇرسۇن سوپى تويلۇقنى تازا كەپلەپ سالغاندىن كېيىن: مۇشۇلارنىڭ بىرى كەم بولسا، توينى قىلمايمەن، يەتتە يۈرتنى ئېيتىمەن، كاتتىلارنى تەكلىپ قىلىمەن، توينى چىدىسا قىلسۇن! دەپ تۇرۇۋالدى. شۇڭا تۇراپ قەلەيچى يىلىكىنىڭ خېلى توق بولۇشىغا قارىماي، توي بولماي تۇرۇپلا پوستىنى ئاقلىۋەت-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

كەن پىيازدەك بولۇپ قالدى، ئۇ پەقەت ئۆيگە كىلىدىغان كە-
لىننىڭ پەزىلىتى ۋە گۈزەللىكىنى ئويلىسىلا ئۆزلۈكىدىن غەيـ-
رەتلىنىپ كېتەتتى.

چوڭ خاپىلىق توي يېقىنلاشقاندا يۈز بەردى: بىرىنچىدىن، تويدىن ئۇچ كۈن ئىلگىرى بىر ئاخشىمى پۈتكەن جىمى چۆرۈلـ-
مىلىكنى ئەكەلدۈرۈپ، تولۇقلىقىغا كۆزى يەتكەندىن كېيىن، نان - توقاچ يېقىشقا رۇخسەت قىلدى؛ ئىككىنچىدىن، تۇراپ قەلەيچى توي كۈنى شەھەردىكى ئابدۇللا ئەلەمنى تەكلىپ قىلىپ تۆردە ئولتۇرغۇزمىسا، بۇ تويىنى قىلالمايمەن، دەپ تۇرۇۋالدى: ماقۇل دېمەي نېمە ئامال؟! قۇدا بولغۇچىلار ئابدۇللا ئەلەمگە ئۇچ نۆۋەت كىشى كىرگۈزۈپ، ئاخىر تويدىن بىر كۈن ئىلگىرى كىلىدىغانغا ماقۇللۇق ئېلىپ چىقتى. كىم بىلسۇن، ئابدۇللا ئەلەم زىلەيبۇۋىنىڭ نىكاھى كۈنى ھەقدار بولالمىدى، كىچىك ماشىنا ئېلىپ كىرگەنلەر: ئەلەم ۋىلايەتلىك سىياسىي كېڭەشـ-
مىنىڭ جىددىي يىغىنىدا ئىكەن، چىقالمىدى، دەپ قۇرۇق قايتىپ چىقىشتى. باشلىنىپ قالغان توي، سىلىنىپ قالغان داستىخانىنى يىغىشتۇرۇۋېتىش مۇمكىنمۇ؟ ياق!

ئەسلىدە، ۋىلايەت بويىچە ئەڭ يۇقىرى مەرتىۋىلىك بىر ئۆلىمـ-
نى توي ئۈستىگە ئولتۇرغۇزۇپ قويۇپ مەرىكە ئۆتكۈزۈش — تۇرسۇن سوپى ئۇچۇن تولىمۇ چوڭ شۆھرەت ئىدى، سوپى مىجەزلەر ئۆرۈك ئۆرۈكنى كۆرسە ئالا بوپتۇ دەپ، ھەممىسى مۇشۇنداق قىلماي قالمايتتى. تەھقىقكى، مۇبادا ئابدۇللا ئەلەم چىقىپ قالغان بولسا، ئۇلارمۇ قىلىدىغان قىلىق تاپالماي، تاپاڭـ-
لىرى تېشىلگۇچە شاپاشلىشىپ كېتەتتى. چۇنكى بىزنىڭ قىشـ-
لاقتا ئۇنداق كاتتىلارنى كۆرسە، پېشىدا نامازغا ئوقۇيمەن دەپ يېتىۋالىدىغان يەنە ئايرىم ئەسەبىيلەرمۇ چەتتىن چىقاتتى. بىرەر مۆتىۋەرنىڭ داڭقى ھەققىدە گەپ چىقتىمۇ، بولدى، ئۇنداقلار-
نىڭ تاپايدىغان گېپى يوق ئىدى. باشقىسى ئەمەس، مۇشۇ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئابدۇللا ئەلەم ھەققىدىمۇ: كېچىسى چىراغ لازىم قىلمايدىكەن، ئىككى مۇرىسىدە غايىبانە ئىككى شام يېنىپلا تۇرىدىكەن، دېگەن-دەك ئەلەمنىڭ ئۆزىمۇ ھەيران قالىدىغان گەپلەرنى تېپىشقاندى. تەلەي تەتۇر كېلىپ، تۇرسۇن سوپىنىڭلا ئەمەس، ئۇلار-نىڭمۇ ئەقىدىسى بىكار كەتتى. شۇڭا توي خۇشال - خۇرام ئۆتمىدى، نەدىلا بولسۇن تۇرسۇن سوپىنىڭ ۋارقىراپ، جارقى-راپ يۇرگەنلىكىنى ئاڭلىغىلى، تۇكۇرۇكلىرىنى چاچرىتىپ تۇرغانلىقىنى كۆرگىلى بولاتتى. تۇراپ قالەيچىنىڭ بۇ تويدا ئاڭلىغان تاپا - تەنىلىرى جان - جېنىدىن ئۆتۈپ كەتتى.

x x x

تويمۇ تۈگىدى، لېكىن، تۇرسۇن سوپىنىڭ خاپىلىقلىرى ئۇلغايسا ئۇلغايدىكى، ئازايمىدى. ئايالى يوشۇرغان بىر ئىشنى، يەنى زىلەيبۇۋى بىلەن نۇرشاتنىڭ تويدىن ئىلگىرى شەھەرگە كىرىپ چوڭ باغدىكى ئىنقىلابىي قۇربانلار قەبرىسى ئالدىدا يا-مۇيان تۇر ۋېپ رەسىمگە چۈشكەنلىكىنى تويدىن كېيىن مەسچىتتە ئاڭلاپ، جان - پېنى چىقتى. بولۇپمۇ، بۇ بىر يېڭىلىق ئىكەن، بۇنىڭدىن كېيىن توي قىلىدىغان ياشلار ئۆز مەرىكىسىدىن ئىل-گىرى مۇشۇنداق رەسىمگە چۈشىدىكەن، دېگەن گەپ ئۇنىڭغا تېخىمۇ تېگ كەلدى. مەسچىتتىن كىرىپ، ئۇنىڭ ئۆز ئايالى بىلەن قانچىلىك خىرقىراشقانلىقى ھەققىدىكى گەپلەرنى بۇ يەردە سۆزلەپ ئولتۇرمايمىز. قىسقىسى، ئۇ شۇ كۈندىن باشلاپلا كۆي-ئوغلىغا ئۆچ بولۇپ كەتتى، قۇدىلىرىنى تۇغقاندەك ئەمەس، ياۋەك كۆرىدىغان بولدى. بۇ ئىككى ئائىلە ئوتتۇرىسىدىكى تۇغقاندارچىلىق تىكلەنمەي تۇرۇپلا ئۈزۈلگىلى يۇزلەندى. تۇر-سۇن سوپىنىڭ تەسىرى ئايالى ئوغۇلخانغىمۇ ئۆتتى. بىر قېتىم: تويدا ئەكەلگەن ھالقىسى ساختا چىقتى، دېسە، بىر قېتىم:

چىشى قۇدىمىز زالىم خوتۇنكەن، دېدى. بىر قېتىم: كۆيئوغلى-
مىز ھاراقكەش چىقىپ قالدى، دەپ گەپ تاپسا، يەنە بىرىدە:
ھاردۇق چايدىن ھاردۇقمىز چىقمىدى، داستىخاننى كىچىك
سالدى، دەپ سۆز - چۆچەك قىلدى. بارا - بارا يوقىلاڭ
باھانىلەر بىلەن زىلەيبۇۋىنى چاقىرتىۋالمىدىغان، بەزىدە ئۆزى
كەلسە، ئەۋەتمەيدىغان بولۇۋالدى. بۇ ئىش ئاستا - ئاستا ئىككى
ئائىلە ئوتتۇرىسىدا نىزا ۋە جېدەلگە ئايلاندى. بىر كۈنى زىلەيبۇ-
ۋىنى ئالغىلى كەلگەن نۇرشاتنى ئىشىكتىن كىرگۈزمەيلا قوغلى-
ۋەتتى.

ئوغۇلخان نۇرشاتنى ھەيدەۋېتىش بىلەنلا ئىش تۈگىمەيدىغا-
نلىقىنى، مۇھىمى، قىزىنى سوۋۇتۇش ئىكەنلىكىنى ئوبدان بە-
لەتتى. شۇڭا، ئۇ بىر كۈنى نۇرشات ھەققىدە «باشقا يەردىن
ئۆيلەنگىلىۋېتىپتۇدەك، پالاننىڭ قىزى بىلەن پىچىرلىشىپ
ئولتۇرغىنىنى ئۇچ قېتىم كۆرگەنلەر بار ئىكەن!» دېگەن گەپنى
تاپتى. شۇنداق قىلىپ بالا خوتۇن ئوغۇلخان قىزىنىمۇ ئېچىتە-
تى، ئادەم ئەمەسمۇ؟ يەنە كېلىپ ئۇلار دېگەن ياشلار، ھېسسە-
يات، مۇھەببەت، قىزغىنىش، كۈنچىلىك دېگەنلەر ئۇلارنىڭ
بويىدا ئوت تېگىپلا كەتسە، لاپپىدا قىلىپ يېنىپ كېتىدىغان
ماي ئەمەسمۇ؟ شۇڭا بۇ قېتىم زىلەيبۇۋى ئىشەنمەي تۇرالمىدى،
ئىككى ئاي يامانلاپ يېتىۋالدى. بۇ، قىش پەسلى بولۇپ، زىلەي-
بۇۋى ئۇچۇن كۈنلەر خاپىلىق ئىچىدە داۋام قىلدى. مۇنداق
خاپىلىق، دەرد - ئەلەم دېگەنلەر نۇرشاتتىمۇ تاغاردا بىر ئىدى.
نۇرشاتنىڭ ئۇستىدە توقۇلغان ئىغۋا - ئۆسەكلەر زىلەيبۇۋىنىڭ
ئۇستىدىمۇ توقۇلۇپ، يىگىتنى سارىسىمىگە سالاتتى، شۇ پېتى
ياز ئۆتۈپ، يەنە قىش كەلدى. ئەمەلىيەتتە، نۇرشاتمۇ ئۆيلەنمە-
دى، زىلەيبۇۋىمۇ جىمىدى. ئۇلار بىھۇدە جۇدالىق سەرگۈزەشتە-
لىرىنى باشتىن كەچۈرۈۋاتقان بۇ بىر يىلدىن بۇيان نۇرغۇن
ئىشلارنىڭ ھەقىقىتىگە يەتتى، ئۇلار سەگەكلەشمىسە، چىن مۇ-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ھەببەت قۇربان بولۇش ئالدىدا تۇراتتى، مانا شۇنداق چاغدا چىن دوستلۇق چىن مۇھەببەتكە يارەم بەردى. نۇرشاتنىڭ ھەقىقىي بۇرادەرلىرى بىلەن زىلەيبۇۋىنىڭ ئىچكۆيەر دوستلىرى ئىككى مەھەللىدىكى ھېلىقى كىشىلەرنىڭ سۇيىقەستلىرىنىڭ چاۋىسىنى چىتقا يېيىپ، ئۇلارنى مۇنداق سۆز - چۆچەكلەرگە ئىشەنمەس-لىككە ئاگاھلاندۇردى. مۇنداق ئىغۋالارنىڭ ئوچىقى يەنىلا تۇر-سۇن سوپى بىلەن تۇرغۇن ئىمامىلار ئائىلىسى ۋە ئۇلارنىڭ قىس-مەن ئۇرۇق - تۇغقانلىرى ئىكەنلىكىنى چۈشەندۇردى. ئۇلار ئىلگىرى بىر - بىرىدىن غايىبانە قېيىدىشىپ، ئەمدىلىكتە ئىش-نىڭ تەكتىنى تېكىشاپ چۈشىنىپ، قانداق قىلارنى بىلمەي تېكىرقاپ قالغان بۇ ئىككى ئاشىق - مەشۇقنى شۇنداق ئاگاھلان-دۇردىكى، ھەر ئىككىسىلا چۆچۈپ كېتىپ، ئالمان - تالمان بىر - بىرىگە خۇپىيانە ئەلچىلەر ئەۋەتىپ، ئۆز ئەھۋاللىرىدىن بىر - بىرىنى خەۋەردار قىلىشتى. بۇ يەردىكى ئەڭ مۇھىم خەتەر زىلەيبۇۋىنى نۇرشاتتىن چىقىرىۋېلىپ، ھېلىقى تۇرغۇن ئىمام جامائەتنى باشلاپ ئېسىيان كۆتۈرگەن كۇنى ھاراق ئىچىپ كوچىدا يېتىپ قالغان كەنجى ئوغلى ۋاجىتقا چېتىش پىلانى ئىدى، خەۋىرىمىزدە بار: ۋاجىت زىلەيبۇۋىنىڭ تويىدىن سەللا ئىلگىرى ئۆيلەنگەنىدى، ئەمما، ئۇ ئۇچ ئاي ئۆتمەيلا ئايالىنى ئۇرۇپ ھەيدىۋەتتى. تۇرسۇن سوپى زىلەيبۇۋىنى ساق - سالامەت ئاجرە-تىۋالسا، ئۇنىمىغىنىغا قويماي ئەنە شۇ ۋاجىتقا تاڭماقچىدى. ئۇلارنىڭ بۇ رەزىل ئىچكى سىرى يۇقىرىقى قىشلاقتا ئەڭ ئاۋۋال ۋاجىت ھاراقكەشنىڭ ئۆز ئاغزىدىن تارقالغان ۋە قوشنىلار ئار-قىلىق تەھقىقلەنگەنىدى. زىلەيبۇۋىنمۇ دەسلەپتە بۇ ئىشنى دوست-لىرىدىن ئاڭلاپ، بەدەنلىرى تىكەنلىشىپ كەتكەنىدى، بىراق، ئۇنىڭ راستتىنلا مۇشۇنداق پىلان بارلىقىغا ئىشەنگۈسى كەلمە-دى. پەقەت نۇرشاتتىن خەۋەرلەندۇرگۈچىلەر ئېلىپ كەلگەن جىددىي خەتنى كۆرگەندىن كېيىنلا، ئۇنىڭ راست ئىكەنلىكىنى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ۋە ئەمدى بىخوت ياتماسلىقنىڭ لازىملىقىنى چۈشەندى. خەتتە مۇنداق دەپىلگەنىدى:

«زىلەي! قانداق ئەھۋالىڭ؟ قاراپ تۇرۇپ قەپەستە بولۇپ قالدىڭ، باراي دېسەم، كۆرۈشۈش ئەپسىز، داداڭ ئۆتكەنكىدەك قوغلىۋېتەمدىكىن دەيمەن، خۇددى سېنىڭ توغراڭدا ماڭا ھەر خىل ئىغۋا - ئۆسەك گەپلەر توقۇلۇپ كەلگەندەك، مەن توغرۇ-لۇقمۇ ساڭا ھەر خىل يالغان گەپلەر توقۇلۇپ بېرىۋېتىپتۇ. سەگەك بولايلى، بۇ گەپلەرنىڭ تېگىدە يامان غەرەز بار ئىكەن، ئىغۋاالارغا ئىشەنمەيلى، بىز يېڭى زامانىنىڭ ياشلىرىغۇ؟! بىز ئۆز ئىختىيارىمىز بىلەن ئۆي - ئوچاقلىق بولغانمۇ؟! بۇ ئۆينى نېمىشقا بۇزىمىز؟ داداڭ بىلەن ئاپاڭنىڭ ئىنساپقا كېلىپ ئېرىپ قالمىغان كۈنلىرىنى كۆتۈپ ياتىۋەرسەك بولمىغۇدەك. بىر ئا-مال قىلايلى، دادام چوڭلاردىن بىر - ئىككى كىشىنى يەنە ئەۋەتىپ باقايلىمىكىن دەۋاتىدۇ، قانداق قارايسەن؟ جاۋاب ئەۋە-تىۋەت.

جاۋابىڭغا ئىنتىزار: نۇرشات»

زىلەيبۇۋى خەتنى ئوقۇپ چىققاندىن كېيىن بىر تالاي يىغ-لىدى، ئۇ خەتتىكى «بۇ ئۆينى نېمىشقا بۇزىمىز؟» دېگەن سوراق جۇملىنى ئوقۇغاندا، نۇرشاتنىڭ يېنىغا قانات ياساپ ھازىرلا ئۇچۇپ بارغۇسى كېلىپ كەتتى. نۇرشاتنىڭ ئاگاھلاندۇ-رۇشلىرى ئۇ چوڭ بولۇپ ئېسىنى تاپقاندىن بۇيان ياخشى ئادەم-لەردىن ئاڭلىغان ئەڭ قىممەتلىك گەپتەك تۇيۇلۇپ كەتتى. ئۇنىڭدا نىجاتلىق نۇرلىرى چاقنايتتى. شۇ نۇردىن ئادىشىپ قالسا، گويا ئۇنى كەلكۈن ئاپىتى ئېلىپ كېتىدىغاندەك ياكى غايىبانە بىر يانغىن يالماپ كېتىدىغاندەك قىلاتتى. سەگەك بول-مىسا، بەختسىزلىكنىڭ تەھدىتى ئۇنىڭغا ھەر خىل شەكىللەردە يوپۇرۇلۇپ كېلىدىغاندەك سېزىلەتتى. زىلەيبۇۋى، ھەقىقەتەن ئالدىراپ قالدى، ئۇ خەت ئېلىپ كەلگۈچىگە نۇرشاتنىڭ پىكرىگە

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

تولۇق قوشۇلغاندىن تاشقىرى ئىككى دۇنيالىق ساداقەتلىك سالام يوللايدىغانلىقىنىمۇ بىلدۈردى.

ئاردىدىن بىر كۈن ئۆتمەيلا يۇقىرىقى قىشلاقتىن تۇرسۇن سوپىنىڭ ئالدىغا ئىككى مويسىپىت كەلدى. لېكىن، ئۇلارنىڭمۇ تۇرسۇن سوپىنى يۇمشىتىش ئويلىرى بىكارغا كەتتى.

«ئەمدى كىشى ئەۋەتكۈچى بولمىسۇن! — دېدى ئۇ بايىقى مويسىپىتلەر ئارقىلىق قۇدىسىنى قاتتىق ئاگاھلاندۇرۇپ، — قىزىمىزنى ئاجرىتىپ ئالغىنىمىز ئالغان، ئۇلارنى قايتا ئۆي تۇتىدۇ، دەپ خام خىيال ئەيلىمىسۇن.»

بۇ گەپلەردىن زىلەيبۇۋىنىمۇ خەۋەر تېپىپ، خاپىلىق، قايغۇ - غەمدىن سەۋدايى بولاي دەپ قالدى. كىمدۇر بىرى ئادەم دېگەن چىڭ نېمە، دەرد تارتقانغا ئۆلمەيدۇ، دەپ بىكار ئېيتماپتىكەن، ھېلىمۇ زىلەيبۇۋى چىداشلىق چىقتى. ئاچچىقىنى ئىچىگە يۇتۇپ، دەردىنى كەينىگە تاشلاپ كېلىۋەردى.

x x x

قىش كېتىپ تەبىئەتنىڭ گۈزەل پەسلى يەنە باشلاندى. زىلەيبۇۋى ئاللىقانداق تۇيغۇلاردا مۇڭلىنىدىغان بولۇپ قالدى. سەھەر تۇرۇپ ئىشىككە چىقسا، ساي ياقىلاپ تاغ تەرەپتىن ئۇرغان ئىللىق شامال ئۇنىڭغا ئەڭ ئاۋۋال نۇرشاتنىڭ ھىدىنى ئېلىپ كېلىدىغان بولدى ۋە نۇرشاتنى چىدىغۇسىز دەرىجىدە سېغىنماقتا ئىدى. قېچىپ كېتەي دېسە، جۇرئەت قىلالمايتتى، كەتمەي دېسە، كۆڭۈل دېگەن سارىڭ نۇرشاتقىلا تارتىپ تۇرغان. ئۇ گويا قويۇق ئورمان ئىچىگە كومپاسسىز كىرىپ تېنەپ قالغان ئادەمدەك تەۋەككۈل مەنزىلىگە ئات سالغانىدى. خۇدادىن شاپائەت ۋە نىجاتلىق تىلەيتتى. خۇددى نۇرشات ئۇنى ئەگىپ يۇرگەندەكلا قىلاتتى. ئۇنىڭ چۈشىگە نۇرشاتتىن باشقا ھېچكىم كىرمەيدىغان

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بولدی، گویا تۇراپ قەلەیچىلەر داخانغا ئوقۇتۇپ ئوغلىغا باغلىتىۋەتكەندەك، ئۆزىنىڭ نۇرشاتنىڭ پېشانىسىگە پۈتۈلۈپ كەتكەنلىكىنى جەزملەشتۈردى. ئۇنىڭدىن ئايرىلىپ يەنە بىر يەرگە ياتلىق بولۇش ئۇنىڭ ئۈچۈن ئۆلۈم ئىدى. زىلەيبۈۋى نۇرشاتنىڭمۇ ئۆزىنى سېغىنىدىغان ۋە ئويلايدىغانلىقىنى بىلەتتى. ئۇلار بەزىدە ئويلىسا ساپ ئالتۇندەك مۇھەببەتنىڭ ئوتى بىلەن بىر ئۆينىڭ قازىنىنى قايناتقان تۇرۇقلۇق يوقىلاڭ سەۋەبلەر تۈپەيلىدىن جۇدالىق ئىلكىگە ئۆتۈپ قالغىنىغا ئۆزلىرىمۇ ھەيران ئىدى. خۇسۇسەن، زىلەيبۈۋى بۇلارنى ئويلىغاندا ئۆلۈۋالغۇسىمۇ كېلەتتى. ئەمما، نۇرشات بىلەن ئۆتكۈزگەن تۇنجى كېچە ۋە كېيىنكى كۈنلەر يادىغا يەتكەندە پەيلىدىن ياناتتى. ئەڭ كەم دېگەندە ئەمدى بىرەر قېتىم بولسىمۇ كۆرۈشۈپ، يۈزتۇرانە سۆزلەشكۈسى، مەسلىھەتلەشكۈسى كېلەتتى. ھەر ئىككىسى تەڭرىدىن شۇنداق دىدارنى تىلەپ يۈرگەن مانا شۇنداق كۈنلەردە ئۇلار سېغىزلىقتا تۇيۇقسىز ئۇچرىشىپ قالدى، بۇ گويا ئۇلارنىڭ پېشانىسىنى خېزىر ئوڭشاپ، تىلەكلىرىنى غايىبانە بىر كۈن بەجا كەلتۈرگەندەك بىر ئىش بولدى.

زىلەيبۈۋى بىر كۈنى دەل چۈش مەھەلدە ئەپكەشنى مۈرىسىگە سالدى - دە، چىلەكلىرىنى غىچىلداتقىنىچە سېغىزلىققا قاراپ توپىغا ماڭدى. ئىككى ئۆرۈم چېچى ساغرىسىغا چۈشۈپ تۇرغان بۇ چوكان كوچىدا ماڭسا ئۇنىڭ گۈزەللىكى ۋە سۇمباتىغا زوقلانمايدىغان ئادەم يوق ئىدى. ئۇ قىز چېغىدىلا يىلاننىڭ تىلىدەك بالا ئىدى. ياتلىق بولغاندىن كېيىن، بىر چىرايغا ئون چىراي قوشۇلۇپ، تېخىمۇ گۈزەللىشىپ كەتتى. قاپقارا كىرپىكلىرى ئاستىدىكى تىنىق كۆزى كىشىنى ئەسىر قىلغۇچى قۇدرەتنى نامايان قىلاتتى. ئاپئاق يۈزلىرى تېخىمۇ سۈزۈلۈپ كەتكەنىدى. ئاياللار زىلەي ياتلىق بولۇپ ئۇزۇن ئۆتمەيلا ئۇنىڭدا روي بەرگەن ئاشۇ ئۆزگىرىشلەرگە قاراپ، زىلەيگە ئەر ياراشتى،

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

دەيشكەنىدى. بۇنىڭغا مۇناسىپ زىلەيبۇۋىگە كىيىممۇ شۇنداق يارىشىدىغان بولۇپ كەتكەنىدى. ئەنە ئۇ ئۇچىسىغا بەغىرەڭ شىپىك كۆڭلەك، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئاق - سېرىق بالداقلىق، ئالدى ئوچۇق زەڭگەر پوپايكا كىيىۋالغان بولۇپ، كۆكرەكلىرىنىڭ ئۈستىدە بەش قۇر مارجان تەۋرىنىپ تۇراتتى. بېشىغا چاچلىرى ئاستىدىن چىگىۋالغان ئۇششاق گۈللۈك كاپرون ياغلىق گەجگىسىگىرەك چۈشۈپ تۇراتتى. كوچىدا مۇشۇ تۇرقىدا ئادەم ئەمەس، گويا بىر گۈل كېتىپ بارغاندەك كۆرۈنەتتى.

زىلەيبۇۋى سېغىزلىققا يېتىپ بېرىپ، ئەمدىلا ئازگالغا بۇرۇلاي دەپ تۇراتتى، يۇقىرىدىن ۋېلىسىپىت بىلەن بىرەيلەنىڭ ئۆتۈپ كېتىۋاتقانلىقىغا كۆزى چۈشۈپ، يۈرىكى جىغ قىلىپ قالدى، چوڭ يول سېغىزلىقتىن ئانچە يىراق ئەمەس ئىدى. ئاسانلىقچە بىراۋغا تىكىلىپ قارىمايدىغان زىلەيبۇۋى قانداقتۇر بىر ئۇلۇغ كۈچنىڭ كارامىتى بىلەن ھېلىقى يىگىتكە قاراپلا قالدى. يىگىتمۇ خۇددى بىرسى مۇرىسىدىن تارتىپ ۋېلىسىپىت-تىن يۇلۇۋالغاندەك ئۆزىمۇ سەزمىگەن ھالدا يەرگە چۈشتى. ئاشىق - مەشۇقلارنىڭ بىر - بىرىنىڭ ھىدىنى ئالماسلىقى مۇمكىنمۇ؟ زىلەيبۇۋى ۋېلىسىپىتتىن چۈشكەن ياشنىڭ نۇرىنى ئىكەنلىكىنى تونۇدى. ئۇ ئالدىغا قاراپ يۈگۈرەي دېۋىدى، نو-مۇس - ھايا پەرىشتىلىرى ئۇنى بەس، بۇ كۈندۈز، دەپ توستى. شۇنداقتىمۇ ئۇ ئەپكەش - چېلەكلىرىنى ئىختىيارسىز ھالدا يەرگە قويۇپ، نۇرىنى تەلمۈردى، ئۇنىڭ ئالدىدا خۇددى باشقا-دىن بىر قۇياش چېقىۋاتقاندەك، ئۇنىڭ نۇرى ۋۇجۇدىدىكى پۈتكۈل تەشۈش ۋە غەم - قايغۇ بۇلۇتلىرىنى سۈپۈرۈپ كېتىۋاتقان-دەك تۇيۇلۇپ كەتتى.

ئارىدىن بەش مىنۇت ئۆتمەيلا ئۇ ئىككىسى سېغىزلىق ئە-چىدە بىر - بىرىنى باغرىغا بېسىشىپ، تويۇشمىغان ھالدا سۆيۈ-شۈپ كەتتى. زىلەيبۇۋى بىر ياقتىن يىغلايتتى. بۇ ۋىسالدىن

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئىلگىرى ئۇلار ئۈچۈن ھېچقانداق سوئال، جاۋابلار لازىم ئەمەس ئىدى. بۇ دىدار پۇرسىتى ئۇلار ئۈچۈن شۇبھىلەرگە ئەسلا ئورۇن قالمىغان چاغلارغا توغرا كەلدى. شۇڭا ئۇلار ھەش - پەش دېگۈچىلا بىر - بىرىگە چىرمىشىپ كەتتى، چىرمىشىپ كەتتىلا ئەمەس، توپا ئېلىنغان ئۆڭكۈرلەرنىڭ چەتتىكى بىرى ئۇلارغا بەش مىنۇتلۇق ئۆي - ھۇجرىنىڭ خىزمىتىنىمۇ قىلدى. زىلەيبۇۋى كۆرپە يوق، ياستۇقنى نەدىن تاپىمىز، دەپمۇ تۇرمىدى، ئەكسىچە، نۇرشاتنىڭ تەلىپىگە قانداق تېز ماقۇل بولغانلىقىنى ئۆزىمۇ سەزمەي قالدى. زىلەيبۇۋى ئۈچۈن ئېيتقاندا، بۇ دادىسىنىڭ ئىسكەنجىسى ئاستىدىكى غەنىيمەت پۇرسەت ئىدى، ئۇلار بۇنىڭدىن مىڭ باغ مېۋىسىنىڭ شېرىنلىكىدىن ئارتۇقراق لەززەت ۋە تۇمەن بەزمىلەر شادلىقىدىن كۆپرەك ھۇزۇر ئالدى، ئۇ يەنىلا پاك مۇھەببەت، ھالال ئەر - خوتۇنلۇقنىڭ چىن گۇۋاھى ئىدى.

شۇنىڭدىن ئېتىبارەن ئۇلار مانا مۇشۇ سېغىزلىقتا ئارىلاپ - ئارىلاپ كۆرۈشۈپ تۇرىدىغان بولدى. زىلەيبۇۋى بىچارە سېغىز توپىغا چىقىش باھانىسى ئۈچۈن ساق تونۇرنى نەچچە قېتىم يۈزلەپ بولدى. ئاپىسىنىڭ ئۇنىمىغىنىغا قويماي، توغاچ تونۇرىدىن بىرنى سالدى، قازان بېشى، ھويلا - ئارامنىڭ سۇۋالمىغان يېرى قالمىدى. كېيىنرەك ئۇ توپىنى باھانە قىلغاندىن باشقا، سېغىزلىققا كەچلىرىمۇ كېلىدىغان بولدى، نۇرشات ھەر-بىر كۆرۈشكەندە كېلەر قېتىم كېلىدىغان كۈننى ۋاقىت قەرەلىنى دەپ قوياتتى، ئىككىسى كۆپ كېچىكىشمەيتتى.

ئۆز نېنىنى ئۆزى ئوغرىلاپ يېگەندەك بولۇۋاتقان بۇ غەلىتە ئىشلار بىر نەچچە قېتىم تەكرارلانغاندىن كېيىن، زىلەيبۇۋى ئۆز بويىدا ھامىلىدارلىق ئالامەتلىرىنى سېزىپ تېخىمۇ قورقۇپ كەتتى. ئەمما، نۇرشاتنىڭ مەرد - مەردانىلىكى ئۇنى تەشۋىش بولۇتلىرىنىڭ كۆلەڭگىسىدىن ئازاد قىلىپ، كۆز ئالدىنى يورۇتۇۋەتتى، زىلەيبۇۋى نۇرشاتتىن تېخىمۇ سۆيۈنۈپ كەتتى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

— بالا ئۆزۈمنىڭ ھالال پۇشتى! — دېدى نۇرشات، — نېمىدىن قورقاتتىڭ، ئەندىشە قىلىشنىڭ ئورنىغا مېنى تەبرىكلىسەڭ بولىدۇ، داداڭ يامان دېسە، يېتىلىشىپ كېتىۋېرىمىز، ئۇنىمىسا، سوتقا دېسە سوتقا، ئوتقا دېسە ئوتقا چۈشىمىز، ئەمدى خەقنى ئايىغۇچىلىكىمىز قالمىدى، ھېچكىمنىڭ ئالدىدا تىل قىسىنچىلىقىمىز يوق، بەلكىم سېنى يامانلىقتا ئولتۇرۇپ يامان بىلەن بۇزۇلدى دەيدىغانلار مەھەللەڭدىن چىقماس.

نۇرشاتنىڭ كېيىنكى سۆزلىرى ھەق ئىدى. خەلقئالەم ئۇلارنىڭ ئازگالدا كۆرۈشۈپ يۈرگىنىنى بىلمەپ بولۇشقان ۋە ئۇلارغا ئىچ ئاغرىتىشقانىدى. مەھەللىلەر زىلەيبۇۋى توغرىسىدا ھەرقانچە ھەسرەتلىك پاراڭ قىلىشقان بىلەنمۇ ئۇنى تۇرسۇن سوپىلارغا تۇيدۇرۇشمىغانىدى.

روزى ئىككىمىز تۇرسۇن سوپىنىڭ چاكنا، خۇراپىي ۋە تەتۇرلۇكلىرى سەۋەب بولغان نۇرغۇن ئىشلار بىلەن بىللە نۇرشات، زىلەيبۇۋى ھەققىدىمۇ ئۇزاق پاراڭلاشتۇق، ھېسابلاپ باقساق، ئۇلارنىڭ ئىسسىق ئۆيلىرىدىن ئايرىلىپ كەتكىنىگە بىر يېرىم يىل بولۇپ قاپتۇ.

3

— ۋاي، زىلەيبۇۋىنى توپا بېسىۋاپتۇ!

— ۋاي، زىلەيبۇۋى توپىنىڭ تېگىدە قاپتۇ!

— ۋاي خۇدايىمەي، نېمە گەپتۇ بۇ؟ ھاي، زۇۋانىڭنى ئۇقتۇرۇپراق بىر نەرسە دېگىنە، نەنىڭ توپىسى ئۇ بېسىۋالغان؟

— سېغىزلىقتا، سېغىزلىقتا...! ئۆكۈر ئۆرۈلۈپ چۈشۈپتۇ!

كۆز باغلىناي دەپ قالغان چاغ ئىدى. ئۆيىمىزنىڭ ئوچۇق تۇرغان دېرىزىسىدىن تالادا بولۇۋاتقان ئاياللارنىڭ ئەنسىز چۇقان-

لىرى تۇيۇقسىز ئاڭلىنىپ، ئۆزۈمنىڭ دەرۋازا سىرتىغا قانداق يۈگۈرۈپ چىققىنىنمۇ بىلمەي قالدىم. قولۇم - قوشنىلارنىڭ ھەممىسى پاتپاراق بولۇشۇپ كەتتى، كىشىلەر خۇددى ئوت ئۆچۈرۈشكە يۈگۈرۈشكەندەك، بەزىلىرى سېغىزلىق تەرەپكە، بەزىلىرى تۇرسۇن سوپىنىڭ ئۆيىگە چاپماقتا ئىدى.

مەن قوش قارىياغاچ يېنىدا تۇرسۇن سوپىدىن ئورۇنسىز قاتتىق يىرتىق گەپ ئاڭلاپ قايتىپ كىرگەنىنىڭ ئۈچىنچى كۈنى يۈز بەرگەن بۇ ۋەقە خۇددى مېنىڭ «شۇم ئېغىز» لىقىمنى ئىسپاتلاش ئۈچۈن بولغاندەكلا بولدى. مەن بىر ھازاغىچە دەرۋازا ئالدىدا قاققان قوزۇقتەك تۇرۇپ قالدىم. قەلبىمدە زىلەيبۇۋىگە نىسبەتەن ئۈچ كۈندىن بۇيان لاۋۇلداپ يېنىۋاتقان ئېچىنىش ئوتى ئەمدى مېنى بىر يولىلا كۈلگە ئايلاندۇرىدىغاندەك قىلاتتى. تۇرۇپلا گاراڭ - گاس بولۇپ قالغاندەك قىلاتتىم. غەيرىتىمگە ئېلىنىپ ھوشۇمنى يىغسام، يەنىلا زىلەيبۇۋى ھەققىدىكى تەشۋىشلىك سۆز، شۇم خەۋەرلەر قۇلىقىمغا كىرەتتى.

ئەسلىدە، زىلەيبۇۋىنىڭ يوقاپ كەتكىنىگە ئىككى - ئۈچ سائەتتىن ئېشىپ قالغانىكەن. ئاپىسى ئوغۇلخان خېلى ساقلاپ بېقىپتۇ، قولۇم - قوشنىلاردىن سوراشتۇرۇپتۇ، دېرىكى بولماپتۇ. پەقەت ئۆيدە ئەپكەش - چېلەكلەرنىڭ يوقلۇقىنى بايقىغاندىن كېيىنلا ياغلىقىنى قولىغا ئېلىپ، ئاۋۋال ئۆستەڭگە، ئاندىن سېغىزلىققا يۈگۈرگەنىكەن.

مەنمۇ كىشىلەر بىلەن سېغىزلىققا يۈگۈردۇم. بىز بارغاندا ئۇ يەردىكى كىشىلەر ئاز ئەمەس ئىدى. ئۇ يەردە بىر ئۆڭكۈر گۈمۈرۈلۈپ چۈشكەن بولۇپ، قول چىرىغى بىلەن يورۇتۇپ قارىغاندا، پەقەت ئەپكەشنىڭ ئۈچى بىلەن زىلەيبۇۋىنىڭ سول پۇتىنىڭ ئۈچىلا كۆرۈنۈپ تۇراتتى. ئوغۇلخان ئاللىقاچان ھوشىدىن كەتكەنىدى. كىشىلەر كەتمەن، گۈرجەكلەر بىلەن توپىنى ھەر دەپ قايرىماقتا ئىدى. تۇرسۇن سوپى خۇددى سارايغا ئايلانغا-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

نىدى. ئۇ قېزىپ چىقىرىلغان ئەپكەش - چېلەكلەرنى داراڭلد-
تىپ ھەر تەرەپكە ئاتاتتى. كۆپچىلىك توپىنى ھەرقانچە ئىتتىك
كولىغان بىلەنمۇ زىلەيبۇۋى ئاللىقاچان جان ئۈزۈپ بولغانىدى.
مىيىت خۇپتەن بىلەن ئۆيگە ئېلىپ كېلىنىدى، يېرىم كې-
چىدە قۇدىلىرىمۇ يېتىپ كېلىشتى، زىلەيبۇۋى ئەتىسى پېشىن
ۋاقتى بىلەن دەپنە قىلىنىدى، زىلەيبۇۋىنىڭ ئاتا - ئانا، ئۇرۇق -
تۇغقانلىرى ئۇنىڭ ھازىسى ئۈچۈن قىيا - چىيا قىلىۋاتقاندا،
كىشىلەر مەرھۇمنىڭ ھاياتى ۋە ئۆلۈم سەۋەبلىرى ھەققىدە پې-
چىرلىشىپ، مۇھاكىمىلەرگە چۈشۈپ كەتكەنىدى. ھەتتا مۇنداق
قازانى «ئەجەل»، «تەقدىر» دېگەن بىر ئېغىز سۆزگە يېغىنچاق-
لايدىغان تەقۋادار كىشىلەرمۇ بۇ مۇھاكىمىلەردىن خالىي بولال-
مىدى. چۈنكى زىلەيبۇۋى ئۆلار ئۈچۈن جىق تۇغۇچ، نۇرغۇن
يېپ ئۈچلىرىنى قالدۇرغانىدى، مەسىلەن، ئۆيگە ئازراقمۇ سې-
غىز توپا لازىم ئەمەس ئىدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە زىلەيبۇۋى توپا
قازىدىغان كىچىك گۈرجەك ياكى تالتۇزنىمۇ ئالمىغانىدى. تاشاي-
مىدا، ھېچكىمگە تۇيدۇرماي چىقىپ كەتكەنىدى. ئۇنىڭ كۇندۇ-
زى بارماي، نامازدىگەر ئارىلاپ بارغانلىقى بىلىنمەيدىغان ئې-
غىلىتە تۇيۇلدى. جەسەت توپىدىن قېزىلىۋاتقاندا، ئۇشتۇمتۇت
پەيدا بولۇپ، ئۆزىنى باسالماي خۇددى دادىسىدىن تاياق يېگەن
كىچىك بالىدەك ھۆركىرەپ يىغلاپ كەتكەن نۇرشاتنى كىمنىڭ
چاقىرىپ كەلگەنلىكى ھەققىدە ئۇ چاغدا ئۇلار ئويلاشمىغانىدى.
ئەمما، زىلەيبۇۋى بىلەن نۇرشاتنىڭ سېغىزلىقتا دىدارلىشىپ
يۇرگىنىنى بىلىدىغانلار ئۇ بىچارىلەرنىڭ بۇ يەرگە ئالدىن كېلى-
شىپ قويغان دىدار ۋەدىلىرى ئۈچۈن كېلىشكەنلىرىنى، ھەتتا
نۇرشاتنىڭ ھەسرەتلىك يىغىسىدا بۇگۈن كېچىكىپ قالغانلىقى
ئۈچۈن ئالەمچە ئۆكۈنۈشىنىڭ بارلىقىدىن تارتىپ بىلىپ بولۇش-
تى. لېكىن، ھەقىقىي ئېچىنغۇچىلار نۇرشاتنىڭ كېچىكىپ
قالغانلىقىنى دىدار نۇقتىسىدىن سەۋەنلىك، دېگىنى بىلەن ھايات

نۇقتىسىدىن غەنىيمەت دەپىشتى، چۈنكى بۇ ئۆڭكورگە نۇرشات لەۋزە مىنۇتلىرىدا يېتىپ كەلگەن بولسا، بىر ئەمەس، ئىككى ئادەم ئۆلۈشى مۇمكىن ئىدى.

شۇنداق قىلىپ تۇرسۇن سوپى ئىككى ياشىنىڭ ئوت ئۇۋالمغا قالدى.

x x x

مۇردا چىقسا، سەبرى كىرىدۇ، دېگەن گەپ بار. زىلەيبۇ-ۋى كۆمۈۋېتىلدى، يىغا - زارە قىلىشىدىغانلارمۇ شالاڭلاپ قال-دى. ئەمما، كىشىلەرنىڭ كۆز ياشلىرى ئۆلۈمدىن كېيىن گەپ - سۆزگە ئورۇن بەرگەندەك بۇ قازا توغرىسىدىكى سۆز - چۆچەك-لەر باشقىچە تەلەپپۇزدا ئەۋج ئالغىلى تۇردى. ئۆلۈمدىن كېيىنكى پاراڭلارنىڭ، ھازىدارلار دائىرىسى بىلەن چەكلىنىپ، ئاستا - ئاستا بېسىلىپ قالمىغانلىقى تەبىئىي ھال ئىدى، بۇ خۇددى ئەترايىنى قىزدۇرغان ئوتنىڭ ئاستا - ئاستا ئۆچۈپ بېسىلىپ قالغىنىغا ئوخشايتتى. ئەمما، تۇرسۇن سوپىلار ئائىلىسى بىلەن ئۇلارنىڭ بەزى ئۇرۇق - تۇغقانلىرى، مۇتەئەسسىپ مۇردلىرى ئۆلۈمنىڭ سەۋەبى توغرىسىدا باشقىچە ئىس - تۇتەك تارقاتتى. نېمىسىنى يوشۇراي: ئۇلغىيىۋاتقان مىش - مىش گەپلەرگە قارىغاندا، زىلەي-بۇۋىنىڭ ئۆلۈمىگە ئۇنىڭ جاھىل ئاتا - ئانىسى ئەمەس، گويا مەن، مېنىڭ «شۇم ئىغىز» لىقىم سەۋەبچى بولۇپتۇدەك. قارا-غاندا، مېنىڭ گېپىم بىلەن ئۆلۈم ئوختىسىغا كېلىپ قېلىپ، مەن تازا يانپاشقا چىققانىدىم. بۇ گەپلەرنىڭ ماڭا يەتكۈزۈلۈشى زىلەيبۇۋىنىڭ ئۆلۈمىدىنمۇ قورقۇنچلۇقراق بولۇپ تۇيۇلدى. ئا-پام ماڭا ئۇنىڭ باش - ئايىغىنى تەشۈش ۋە ئالاقزادىلىك ئىچىدە ئارانلا ئازغىنە دەپ بەرگەن بولدى:

— تەقدىرغۇ دەيمىز، — دەپتۇ زىلەيبۇۋىنىڭ چوڭ ئاپا-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

سى نامازنىڭ ئەتىسى ئاق ياغلىقلىق ئاياللار پەتە قىلىپ كىر-گەندە، ــ شۇنداقتىمۇ ئىگىسى بەزى ئىشلارنى كىشىلەرنىڭ خۇي - پەيلىگە، گەپ - ئاغزىغا قاراپمۇ بۇيرۇغۇدەك. تېخى ئۇچ كۈننىڭ ئالدىدا مۇنۇ غۇنچەمنىڭ ھېلىقى شەھەردىن چىققان ئوغلى مۇختەر قوش قاريياغاچنىڭ تۈۋىدە ئاشۇ سېغىزلىق توغ-رىسىدا خەقنىڭ يادىدا يوق بىر گەپنى قىپتىكەن. بىزنىڭ سوپى ئۇنىڭ دەككىسىنى بېرىپ قويدۇم دەپ كىر گەنىدى. مانا، تىلە-سەڭ تاپارسەن! دېگەندەك، ئۇچ كۈن ئۆتمەيلا شۇم ئېغىزلارنىڭ دېگىنىدەك بولدى، كىتاب ھۆكمىدە مۇنداق سۆزلەش قەۋەتلا يامانمىش.

ــ ۋىيەي رابىيخىندە! ــ دەپتۇ ئاپامۇ چىدىيالماي، ــ مېنىڭ بالام زىلەيبۇۋىنىڭ ئۆلۈمىنى تىلىمىگەن بولغىيتتى؟! نېمانداق مۇختەرجاندىن كۆرۈۋسىز؟ دېمىسىمۇ، سېغىزلىقتىكى ئۆڭكۈرلەرنىڭ ئۆلۈم پۇراپ تۇرغىنى راست ئەمەسمۇ؟

رابىيخان جاۋاب ئۇچۇن ئېغىز ئاچقۇچە، بۇلۇڭدا ئولتۇرۇ-غان ئوغۇلخان كۆكەرمىلىك قىلىپ، يېڭىۋاشتىن ھازا ئېچىپ، ئۆينى بېشىغا كىيىپتۇ. ئۇنى بەزلەش ئۇچۇنمۇ ياكى ئۇ يەردىكى-لەرنىڭ ھەممىسى دېگۈدەك بىزنىڭ «دۇشمەن» لىرىمىزگە ئايلى-نىپ كەتكەنلىكتىنمۇ، ئەيتاۋۇر، خېلى كۆپ ئاياللار مېنى شۇم ئېغىزلىقتا سۆكۈشۈپتۇ. خۇددى مەن ئەمدى يەنە بىر ئېغىز گەپ قىلىپ قويسام، ئۇلار ئۆلۈپ قېلىشىدىغاندەك، تۇشمۇتۇشتىن ئاپامغا تېگىپ كېتىپتۇ. ئۇلارنىڭ دېيىشچە، مەن ھاۋارايى ئىدارىسىدە خۇدانىڭ ئورنىدا سۆزلەپ، كۈپۈرلۈق قىلىپ يۈ-رۈپ، شۇم ئېغىز بولۇپ كېتىپتىمىشمەن! ئەمما، تۆۋە - ئىستىغپار ئوقۇسام، گۇناھلىرىم ساقىت بولارمىش.

مەن بۇ گەپلەرنى ئاڭلاپ، قۇدۇققا چۈشكەن تاشتەك، بىر ھازاغىچە جىم بولۇپ كەتتىم، ئاياللار دەپ ئۇلارغا پەرۋا قىل-ماسلىقىم، ئاز ساندىكىلەر، دەپ ئويلانماسلىقىم مۇمكىن ئە-

مەس ئىدى. ئۇلار بايىقى خۇراپىي، دەرۋىشپەرەسلەرنىڭ خوتۇنلىرى بولۇپ، دەل ئۆز ئەرلىرىنىڭ ئاغزىدا سۆزلەۋاتاتتى.

ـ ئەتمسى چۈشتىن بۇرۇن يېنىمغا يەنە روزى كىرىپ، مۇشۇنىڭغا ئوخشاش گەپلەرنىڭ بامدات نامىزىدىمۇ بولغانلىقىنى يەتكۈزدى. بۇنداق زىلەيبۇۋى بىلەن نۇرشاتنى ئاز دەپ مېنىڭ ئۇۋالىمغىمۇ قالىدىغان ھۆكۈملەرنىڭ بىسىغا قېقىپ تاشلىغۇدەك ئادەملەر، ئاڭلىسا، بۇ قووم ئىچىدىمۇ ناھايىتى ئاز ئىكەن. بۇنىڭ سەۋەبى ئۇلارنىڭ ھەقىقەتەن خۇراپاتلىققا بېلىگىچە پېتىپ كەتكەنلىكىدىنمۇ ياكى تۇرسۇن سوپىنىڭ رايىغا بېقىپ يۇرۇپ، ئاشۇنداق بولۇپ كەتكەنلىكىدىنمۇ، بۇنىسىنى بىلەلمىدىم. روزىنىڭ دېيىشىچە، تۇرسۇن سوپى مېنى چاياپ پۇركۇۋەتكۈدەك بولۇپ يۇرگۈدەك، ئۇنىڭ ئۇرۇق ـ جەمەتى ئىچىدىمۇ ماڭا پىچاق بىلەپ يۇرگەنلەرنى يوق دېگىلى بولمايدىكەن. ئەجەبلىنەرلىكى، مۇنداق ئۆلۈملەرنى «قازا»، «تەقدىر» بىلەن چۈشەندۈرۈپ، ھازىرلارنى تەسەللىي تاپقۇزغۇچىلارمۇ ماڭا كەلگەندە تىپتىنچ بولۇۋاپتۇ. قارىغاندا، بۇنىڭغا مېنىڭ ھاۋارايى ئىدارىسىدە ئىشلەيدىغانلىقىممۇ سەۋەب بولغاندەك قىلاتتى. «ياڭاللا، قىشلاق، ـ دەيتتىم مەن ئىچىمدە، ـ نېمە بولۇپ كېتىۋاتىدىغانسەن؟ زامانىۋى ھايات سەپىرىدە كىشىلەر نەگە يېتىپ باردى، سەن نەلەردە يۈرىسەن؟» ئەمما، بۇنىڭ سەۋەبلىرى ھەققىدە ئويلىنىپ، بۇ يەككە ـ يېگانە چەت يېزىنىڭ شەھەر بىلەن ئىجتىمائىي ئالاقىسىنىڭ شالاڭلىقى، مائارىپنىڭ تەرەققىي تاپمىغانلىقى، ھەددىدىن ئاشقانلار بىلەن قانۇننىڭ كارى بولمىغانلىقى، پەن ـ تېخنىكىنىڭ تەشۋىق قىلىنمىغانلىقى قاتارلىق جىق ئىشلارنى يادىمغا ئالدىم. تۇزۇككىنە بىر خۇلاسىگە كېلەلمىدىم، ئۆرۈلۈپ ـ چۆرۈلۈپ، ئويلىمىغان يەردە «شۇم ئېغىز» بولۇپ قالغانلىقىم كاللامدىن كەتمەيتتى.

ـ بالام، ـ دېدى ئاپام روزى چىقىپ كەتكەندىن كېيىن

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مەندىن ئەنسىرەپ، ــ زىلەيبۇۋىنىڭ گەپ - سۆزى بېسىلغۇچە مۇشۇلارنىڭ كۆزىدە بولمىغىنا، شەھەرگە قايتىپ كەتكىن. بۇ مېنىڭ سېنى ئۆيدىن قوغلىغانلىقىم ئەمەس، قارا قورساقلارنىڭ پەيلى يامان تۇرىدۇ، قاراپ تۇرۇپ بىرى ساڭا قول سېلىپ قويمىسۇن.

ئاپامنىڭ تەشۋىشلىرى دۇرۇس ئىدى. گەرچە تۇرسۇن سوپى قاتارلىقلارنىڭ قارشىسىدا نۇرغۇن ياشلار ۋە مېنىڭ بەزى ئاڭلىق بۇرادەرلىرىم بولسىمۇ، لېكىن بۇ مىنۇتلاردا ماڭا ئۇلار ئەسقاتمىغاندەك ئەمەس ئىدى. شۇڭا تۆت - بەش كۈننىڭ ئالدىدا قوش قارىياغاچنى سايىداپ تۇرۇپ قىشلاقلىقلارنى قامچىلىغان مەن ئەمدى چاققانراق قايتىپ كېتىش قارارىغا كەلدىم. چۈنكى ۋاقىتنىچە بولسىمۇ، ئۆز مەھەللەم تەشۋىشلىك بولۇپ قالدى.

ئەتىسى ئەتىگەندە مەن «شۇم ئېغىز» خۇددى تىغ - پىچاقلار ئارىسىدىن قۇتۇلۇپ چىققاندەك، شەھەرگە قاراپ تىكىۋەتتىم. يول بويى مۇنۇ بىر گەپتىلا تەكرارلايتتىم:

ــ مەن بۇ ئىشلارنى چوقۇم بىر يازغۇچىغا سۆزلەپ بېرىمەن ھەمدە ئۇنىڭدىن: زىلەيبۇۋى رەھمەتلىكنى زادى تۇرسۇن سوپى ئۆلتۈردىمۇ ياكى مېنىڭ «شۇم ئېغىز» لىقىم ئۆلتۈردىمۇ، دەپ سورايمەن.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئۇ مەڭگۇ قەلبىمىزدە

(ئەسلىمە)

تالانتلىق يازغۇچى، دراماتورگ زۇنۇن قادىرى ئاكىنىڭ ئالەمدىن ئۆتكەنلىكى ھەققىدىكى قايغۇلۇق خەۋەرنى مەن شەھەردە بىر دوستۇمدىن ئاڭلىدىم. بىز چوڭقۇر ئېچىنىش ئىچىدە ئۇن-تىنسىز ئۇزاقتىچە ئولتۇرۇپ كەتتۇق. بۇ سېنتەبىرنىڭ ئاخىرى بولۇپ، تەبىئەت يالىڭاچلىنىشقا باشلىغان، دەرەخلەردىن ھېلىدىن-ھېلىغا خازانلار تۆكۈلۈپ تۇرغان مۇڭلۇق مەزگىل ئىدى. بايىقى خەۋەر بىلەن كۆڭلۇم تېخىمۇ غەشلىككە تولدى. كوچىلار چۆلدەرەپ قالغاندەك سېزىلىپ، ئۆزۈم يېتىمسىرىگەندەك بولۇپ قالدىم. شەھەردىن شۇ كۈنى تولىمۇ پەرىشان قايتىپ چىقتىم.

مەن قايغۇرغانسېرى يازغۇچى بىلەن بولغان ئەھمىيەتلىك كۈنلەر كۆز ئالدىمدا يېڭىۋاشتىن بىر-بىرلەپ نامايان بولۇشقا باشلىدى. گاھ ئۆيگە كىرەتتىم، گاھ تالاغا چىقاتتىم. سۈرەتلەرگە ئۇزاقتىن-ئۇزاق قاراپ تۇرۇپ قالاتتىم. بۇ مەڭگۈلۈك جۇدالىق ئىدى. بۇ ئاخشىمى پاتقان قۇياشنىڭ ئەتىسى چىققىنىغا، بۈگۈن غايىب بولغان باھارنىڭ قىش ھالقىپ يەنە كېلىدىغانلىقىغا، كەتكەن قاقىرلارنىڭ يەنە قايتىپ كېلىشىگە زادىلا ئوخشىمايدىغان بىر ئىش ئىدى. بۇ ئۈيغۇر ئەدەبىيات-سەنئىتى ئۈچۈن تولىمۇ چوڭ يوقىتىش ئىدى. يازغۇچىنىڭ سورۇنلىرىمىزدا بوش قالغان ئورنىنى ئۇنىڭدەك ئىككىنچى بىر كىشى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بللەن تولدۇرۇش ئەسلا مۇمكىن ئەمەس. راھەسسىز ئۆلۈم ئەدەبىيات ـ سەنئەت سېپىمىزنىڭ پىشقان بىر جەڭچىسىنىلا ئەمەس، بەلكى ھۆرمەتلىك بىر سەركەردىسىنى ئېلىپ كەتتى. مەرھۇم بىزنى بىر تەرەپتىن، بەدئىي ئىجادىيەتنىڭ ئۆز قەلىمىدىكى نادىر ئۇلگىلىرى ئارقىلىق تەربىيىلەنگەن بولسا، يەنە بىر تەرەپتىن، ئۆزىنىڭ گۈزەل ئەخلاقىي پەزىلىتى ئارقىلىق تەربىيىلەپ كەلگەنىدى.

ۋاقىت ـــ ھەممىنى ئۇنتۇلدۇرىدۇ! دەيدۇ. ئەمما، مەن ئۇنىڭ ئۇنتۇلۇپ كېتىشىگە ھەرگىز ئىشەنمەيمەن. چۈنكى، ئۇ ئۇلگىلىك ۋە ئەھمىيەتلىك ياشىغان ئادەم.

تۇنجى تەسىرات

بەدئىي ئەدەبىياتقا، خۇسۇسەن شېئىرىيەتكە بولغان مەندەكى زوق ـ ھەۋەس، راستىنى ئېيتقاندا، مەرھۇمنىڭ «قوشچى بىلەن چاشقان» دېگەن مەسەلىنىڭ كۇچى بىلەن قوزغالغانىدى. ئۇ مېنىڭ گۈدەك چاغلىرىم ئىدى. ئارقىدىنلا «شەپقەت ھەمشىرىسى» ۋە «غۇنچەم» قاتارلىقلارنى ئوقۇدۇم. شۇنىڭ بىلەن مەندە يازغۇچىنى بىر كۆرۈش ئارزۇسىمۇ تۇغۇلدى. لېكىن، مۇنداق پۇرسەت دەسلەپكى ھەۋەس پەيدا بولۇپ توپتوغرا ئوتتۇز يىلدىن كېيىن نەسىپ بولدى. بۇ ـــ 1982 ـ يىلى 28 ـ دېكابىر ئىدى. بىز تېخى ئالدىنقى كۇنىلا ئۇرۇمچىدە تۇرمىدىن قويۇپ بېرىلگەنىدۇق. نېغمەت رەھمىتۇللا ئىككىمىز يېڭى يىلنىڭ قىستاپ قالغىنىغا ۋە ئائىلە ـ تەۋەلىرىمىزنىڭ تەقەززا بولۇپ تۇرغىنىغا قارىماي، غۇلجىغا قايتىماي تۇرۇپ، ئاۋۋال ئۇرۇمچىدە ئابدۇشۇكۇر يالقۇن، مۇھەممەت سالىھ، زۇنۇن قادىرى قاتارلىق چوڭ مۇتەۋەللەرنى يوقلىدۇق.

بىز زۇنۇن ئاكىنىڭ ئۆيىگە كىرگەندە، ئۇ بىزنى مېھمان

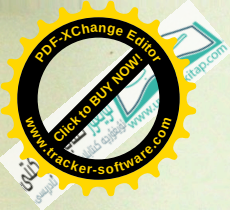

بدەك ئەمەس، بەلكى ئۆز تۇغقانلىرىدەك قارشى ئالدى. زىلەيخان
ھەدەم ئىككىسى خۇشاللىق سۆزلىرىنى تۆكۈپ تۇرغانچە مېھمان-
خانىغا باشلىدى. زۇنۇنكام بىزنى ئۆينىڭ تۆر تەرىپىگە قويۇلغان
ساپاغا ئولتۇرغۇزغاندىن كېيىن، ئۆزىمۇ يېنىمىزدا ئولتۇرۇپ،
خۇددى كۆرۈشمىگىلى ئۇزۇن بولغان بالىلىرى، نەۋرىلىرى بى-
لەن كۆرۈشكەندەك، باش - كۆزلىرىمىزنى سىلاپ كەتتى:
— مانا، مانا! ئاخىر قۇتۇلۇپ چىقتىڭلار، «كەتكەنلەر
كېلىدۇ، كەتمىگەنلەر كەلمەيدۇ!» دېگەن مانا شۇ. يەنە كېلىپ
ئوبدان تۇرۇپسىلەر، ئۇمىدلىك كىشىلەرلا مانا شۇنداق ئۆزلىرى-
نى يوقىتىپ قويمايدۇ، — دېدى خۇشال بولۇپ. كېيىن ماڭا
قاراپ، — سېنىڭ غېمىڭنى كۆپ قىلدۇق. تېيىپمۇ (تېيىپجان
ئېلىيوپنى دېمەكچى) ئۇ يەر - بۇ يەرگە قۇلاق ئۇرۇپ، سېنىڭ
يولۇڭنى خېلى مېڭىپ، گېپىڭنى خېلى قىلىپ باقتى. شۇنداق-
تىمۇ ھەر ئىشنىڭ ئۆز ۋاقتى - سائىتى كەلمىسە بولمايدىكەن.
مانا ئەمدى تازا ياخشى ۋاقتىدا چىقتىڭ، راسا يازغىن، سېنىڭ
تېخى كۇچ - قۇۋۋىتىڭ بار.
— ھوي، سىز مېھمانلارغا ئېسىلىپلىۋالدىڭىزغۇ؟ سا-
ھىبخانا دېگەن تۆۋەندە ئولتۇرۇپ پاراڭلاشمامدۇ؟ قاراڭا، مېھ-
ماندەك تۆرگە چىقىۋالغىنىڭىزنى! — دېدى سۆز نۆۋىتى تەگمەي
تۇرغان زىلەيخان ھەدەم ئىشىك تەرەپتە تۇرۇپ. ئەمما، زۇنۇن-
كام بوي بەرمىدى:
— بۇلار دېگەن بىزنىڭ تەقدىرداشلار، قەدىناسلار. بىزنى
ئاسان تېپىشتى دەمسەن؟! ئەمدى پەگادىمۇ بىللە ئولتۇرىمىز،
تۆردىمۇ بىللە ئولتۇرىمىز، ماڭ، چېيىڭغا تۇتۇش قىل، —
دېدى زۇنۇنكام جاۋابەن.
ھەممىمىز خۇرسەنچىلىكتە كۈلۈشۈپ كەتتۇق. بىز ئۇياق-
تىن - بۇياقتىن پاراڭلىشىپ خېلى ئولتۇردۇق مەن بۇ يازغۇ-
چىنىڭ بىزگە شۇنچىلىك كۆڭۈل بۆلگەنلىكىدىن تەسىرلەندىم.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

كىشىدە بىر ياخشىنىڭ، بىر ياماننىڭ تەسىراتى تېز قالىدۇ، دەيدۇ. تۇنجى قېتىملىق بۇ ئۇچرىشىشتىلا ئۇ مەندە ياخشى تەسىرات قالدۇردى. ئۇنىڭ سۆز - ھەرىكىتى تولىمۇ تەبىئىي ئىدى. مىجەزىدە كىبىر دېگەننىڭ كۆلەڭگىسىمۇ يوق ئىدى. ئۇستىگە كىيىۋالغانلىرىمۇ ئاددىي، پاكىز ئىدى. قەلبىنى ئوچۇق تۇتاتتى. كىشىگە زادىلا سىرلىق تۇيۇلمايتتى. مۇنداق ئادەملەرنىڭ يېنىدا (ھۇزۇرىدا) مېھمانمۇ ئاسانلا ئازادىلىشىپ كېتىدىكەن. شۇڭا، مېنىڭ بۇ يازغۇچىنىڭ يېنىغا كىرگەندە ئۆزۈمنى قانداق تۇتۇشۇمنىڭ زۆرۈرلۈكى ھەققىدە دەسلەپتە باش قاتۇرغانلىرىم پۈتۈنلەي بىھۇدە بولۇپ چىقتى. ئۇنىڭ تىلىمۇ، تۇرمۇشىمۇ، ئۆزىمۇ ئاددىي ئىكەن. بۇ قېتىمقى ئۇچرىشىشتىن ئالغان تۇنجى تەسىراتىم: «يازغۇچى دېگەن ئەسلىدە مۇنداق بولىدىكەن - دە!» دېگەندىن ئىبارەت بولدى. نېغمەتقۇ تۇغقان بولغاچقا ئون يەتتە - ئون سەككىز يىل ئىلگىرى بۇ ئادەم بىلەن ئۇچرىشىپ تۇرغانىكەن. ئەمما، ماڭا نىسبەتەن ئېيتقاندا، مەشھۇر ئادەملەرنىڭ ئالىيجاناب پەزىلەتلىرى ھەققىدە كىتابلاردىن ئوقۇغانلىرىمدىن باشقا، بىرىنچى قېتىملىق ئەمەلىي تەربىيە مۇشۇ يەردىن باشلانغانىدى.

ئۇنىڭ مەنىۋى دۇنياسىدا

يازغۇچى زۇنۇن قادىرى مەنىۋى مەھسۇلات ياراتقۇچىلار ئىچىدىكى مەنىۋى گۈزەللىككە ئەڭ باي كىشى ئىدى. زۇنۇنكام بىلەن قويۇقراق ئارىلاشقان چاغلىرىم 1985 - يىلىدىن باشلاندى. ئۇنىڭ پەۋقۇلئاددە پەزىلەتلىك يازغۇچى ئىكەنلىكىنى شۇ چاغدىن باشلاپ تېخىمۇ چوڭقۇر چۈشىنىشكە باشلىدىم. شۇ يىلى شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق يازغۇچىلار جەمئىيىتى «تارىم» ژۇرنىلى تەھرىر بۆلۈمىنىڭ رىياسەتچىلىكىدە، خوتەندە

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

«ئەدەبىي ئىجادىيەت مۇھاكىمە يىغىنى» ئاچقاندى. غۇلجىدىن: ئابدۇراخمان قاھار، مەتتىمىن ھوشۇر، ماخمۇت مۇھەممەت، ئابدۇكېرىم ھاشىم، مەن بەشەيلەن تەكلىپ قىلىندۇق. ھەرقايسىسىنىڭ ئىلگىرى - كېيىن يولغا چىققانلىقىمىز ئۈچۈن ماڭا يالغۇز سەپەردە بەرىشقا توغرا كەلدى. بۇ ئىيۇلنىڭ ئاخىرلىرى ئىدى. زېرىكەرلىك سەپەرنىڭ تۆتىنچى كۈنى گۈما ناھىيىسىدە كى بىر تۇغقىنىمنىڭكىدە قونۇپ، ئەتىسى بېكەتتە قەشقەردىن كېلىدىغان ئاپتوبۇسنىڭ بېلىتىنى ئېلىپ قويۇپ ئولتۇرسام، ئۇرۇمچىنىڭ ئاپتوبۇسى كىرىپ كەلدى. كۆتمىگەندە ئۇنىڭدىن زۇنۇنكام، تۇردى سامساق، تۇرغۇن ئالماس قاتارلىق پېشقەدەملەر بىلەن يەنە بىر توپ ياش قەلەم ئىگىلىرى چۈشتى. ئۇلار ماڭا گويا بىر يەردىن توي تارتىپ كېلىۋاتقان كىشىلەردەك تۇيۇلۇپ كەتتى. بىز قىزغىن قول ئېلىشىپ كۆرۈشتۇق. تونۇشمىغانلار تونۇشتۇق. ئۇلار بۇ يەردە بىردەم دەم ئالدى، غىزالاندى. مەن ئۇلارغا دەققەت قىلدىم. ياشلارنىڭ ھەممىسىلا چوڭلاردىن ئايرىلماي يۈرەتتى: خۇسۇسەن، زۇنۇنكام ھەر دائىم تۆت - بەشەيلەننىڭ ئارىسىدا ئىدى. ئۇلار زۇنۇنكامدىن: «نېمە يەيسىز؟ نېمە ئىچىسىز؟» دەپ سوراپ ئاشخانا، چايخانىلارغا باشلايتتى، ماشىنىغا يۆلەپ چىقىراتتى، ماشىنىدىن يۆلەپ چۈشۈرەتتى. قارىغاندا زۇنۇن ئاكا بۇ سەپەردە ئۇلار ئۈچۈن بىردىنبىر ھۈزۈر بەخش ئەتكەن كىشى ئىدى. ئۇلارنىڭ بۇ سەپىرىگە زوقۇم كەلدى. مۇبادا مەن ئۇرۇمچىدە زۇنۇنكامدەك بۇنداق خاسىيەتلىك ئادەملەرنىڭمۇ ئادەتتىكى كىرا ئاپتوبۇسى بىلەن يولغا چىقىدىغانلىقىنى بىلگەن بولسام، ئۇلارنى ئىزدەپ تېپىپ بىللە ماڭغان بولاتتىم. سەپەردىن ئۆزۈم ئالىدىغان ھۈزۈردىن ئېلىپ ئېيتقاندىمۇ مۇشۇنداق ئويلاش توغرا. ئەمما، مەن مۇشۇنداق داڭلىق، مۆتىۋەر ۋە ياشانغان بىر يازغۇچىنىڭمۇ بەرەر ئايروپىلان بېلىتى تاكى بەرەر كىچىك ماشىنىنىڭ بىر كىشىلىك

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئورۇندۇقىغا مۇيەسسەر بولالماي، بەش كۈنلۈك يولنى مۇشۇ كىرا ماشىنىسىدا سىلكىنىپ ـ چايقىلىپ بېسىپ كېلىۋاتقانلىقىغا ھەيران قالدىم. بۇنىڭ سەۋەبىنى كوچىلىغىنى كەلدى. بۇ يازغۇچىنىڭ ئارامىغا تەئەللۇق مۇھاكىمە ئىدى. بۇنىڭ ئېنىق جاۋابىنى مەن ئاخىر يولداشلاردىن ئۇققان بولساممۇ، لېكىن زۇنۇنكامنىڭ ئۆزىدىنمۇ سورىماي تىنچ تاپمىدىم.

ـ ئايروپىلانغا چۈشكەن بولسامغۇ سىلەردىن بەش كۈن بۇرۇن خوتەندە يۈرەتتىم. كىچىك ماشىنىمۇ سىلىق ئىدى، ـ دېدى ئۇ ھېچ پەرۋا قىلماي، ـ مانا مۇشۇ ئاپتوبۇس تېخىمۇ ياخشىكەنغۇ! سىلەر بىلەن گۈگۈر ـ مۈگۈر مۇڭدىشىپ كېتىپ بارىمىز. بۇنداق كۆڭۈللۈك سەپەرنىڭ ئالدىدا ئايروپىلان، پىكاپ دېگەنلەرنىڭ گېپىنى قىلىپ نېمە قىلاتتۇق؟!

جىم بولۇپ قالدىم. بۇنداق جاۋابقا تەكرار سوئال ھاجەتسىز ئىدى. مەن ئۆز خىيالىمغا زورلىدىم. مۇبادا بىزنى بىراۋ ئاشۇنداق تاتىلاپ قويىدىغان بولسا، دەرد تۆكۈپ يېرىلىپ كېتەر ئىدۇق. رىۋايەت قىلىنىشچە، چۇمۇلىنىڭ ئالىيجاناب خىسلەتلىرىگە ھەيران قالغان بىر زات ئۇنىڭغا بەرگەن ئۇچ سوئالنىڭ ئاخىرقى بىرىدە: «نېمىشقا سىزنىڭ كەينى تەرىپىڭىز شۇنچىۋالا چوڭ؟» دەپ سوراپتۇ. «بۇنىڭ سەۋەبى، ـ دەپتۇ چۆمۈلە، ـ بۇ دۇنيانىڭ بارلىق دەرد ـ ئەلەم، كۆڭۈلسىزلىكلىرىنى كەيىنىمگە تاشلىۋەتكەنمەن!» دەرۋەقە، زۇنۇنكامۇ ھەرقانداق كۆڭۈلسىزلىكنى كەينىگە تاشلىۋېتىدىغان، ئۇنى تەكرار تىلغا ئالمايدىغان كىشى ئىكەن. مەن ئۇنىڭ ھەممىنى ئىچىگە يۇتۇپ كېتەلەيدىغان سىڭىرىشلىك مەنىۋى ئىشتىھاسىغا ھەيران قالدىم. ئۇنىڭدا قىلچىمۇ «ئېتىبار» ئىلتىجا قىلىدىغان ئالامەت، سالاھىيىتىگە خاس سورۇن كۆزلەيدىغان ئوي يوق ئىدى. ئەپسۇسكى، بەزىلەر زۇنۇن ئاكىنىڭ جەمئىيەتتىكى يۈكسەك ئابرۇيىنى، چەكسىز ھۆرمىتىنى جايىدا مۆلچەر قىلالمايتتى ياكى

مۇتلەق چۈشەنمەيتتى. . . ئۇنىڭ ياراتقان ئۆز ئەسەرلىرى بەدىـ
لىگە قازانغان شان - شەرىپى، ئېرىشكەن ھۆرمىتى ئىنتايىن
زور ئىدى. مەن بۇ قېتىم خوتەندە بۇنىڭ ئەمەلىيەتىنى كۆرـ
دۈم:

بىز شۇ كۈنى خوتەنگە يېتىپ بېرىپ، ئەتىسىدىن ئېتىبا ـ
رەن (20 ـ ئاۋغۇستقا قەدەر داۋاملىشىدىغان) پائالىيەتلىمىزنى
باشلىۋەتتۇق. بىز ۋىلايەتلىك بىرىنچى مېھمانخانىغا چۈشكەنـ
دۇق، شۇ كۈنى چۈشتىن كېيىن بازارغا چىقتىم. مېھمانخانا
دەرۋازىسىنىڭ بېقىنىدا بىر توپ بىكارچىلار ھە دەپ قارتا ئوينا ـ
ۋاتاتتى. توساتتىن بىرەيلەننىڭ سۆزى قۇلىقىمغا كىرىپ قالـ
دى:

ـــ ھەي ئاغىنىلەرەي، مۇشۇ بىزنىڭ خوتەنگە شىنجاڭدـ
كى جىمى گەپدانلار يىغىلىپتۇ، دەيدۇ، ئۇقتۇڭلارمۇياي؟ ـــ
دەپ سورىدى.

ـــ مانا مۇشۇ مېھمانخانىنىڭ ئۆزىدىكەن يا! ـــ دېدى يەنە
بىرى جاۋابەن، ـــ تۇنۇگۈن بىر نەچچىسىنى بازاردا كۆردۇق.

ـــ زۇنۇن قادىرى دېگەن يازغۇچىنىمۇ كەپتۇ دەيدۇ،
راستمىكەن؟ ـــ دېدى ئوتتۇز ياشلار چامىسىدىكى يەنە بىر ئە ـ
زىمەت، ـــ باشقىسىنى كۆرەلمىسەممۇ شۇ كىشىنى بىر كۆرۈـ
ۋالسام بولاتتى. «غۇنچەم» نى بەك بەلەن يېزىۋەتكەن ـ دە!

ـــ بار ئوخشايدۇ، ـــ دېدى يەنە بىرى تەھقىقلەپ، ـــ بىر
قېرى مويسىپىتنىڭ ئەتراپىدا بىر توپ ئادەم سايىدەك ئەگىشىپ
يۈرىدۇ، زۇنۇن قادىرى دېگەن كىشى كەلگەن بولسا، پەمىمچە
شۇ بولدى ئەتىمالىم. . .

ـــ ھەر كۈنى مەشەدىن كەتمىسەك، ھەممىمىز كۆرىمىز! ـــ
دېدى يەنە بىرى.

ئۇلار تاپقان ئامالىغا خۇش بولغاندەك كۈلۈشۈپ كەتتى.
مەن بۇ دىئالوگلاردىن خوتەنلىك قېرىنداشلارنىڭ قەلبىدە

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئەڭ ئاۋۋال زۇنۇن قادىرغا بولغان ھۆرمەتنىڭ تولۇپ ياتقانلىقىنى چۈشەندىم. ئەمەلىيەتتىمۇ، كېيىن لوپ، كىرىيە، چىرىيە، قاراقاش قاتارلىق ناھىيىلەرگە قىلغان زىيارەت، ئېكسكۇرسىيە لىرىمىزدە باغلارغا، يېغىن زاللىرىغا توزۇلگەن سورۇنلاردا ھەدىگەندىلا بىزنى تونۇشتۇرۇش باشلىنىپ كېتەتتى، بولۇپمۇ زۇنۇن ئاكا تونۇشتۇرۇلغاندا، گۈلدۇراس ئالقىش - چاۋاكلار ئۇزاققىچە بېسىلمايتتى. تەلمۇرۇپ تۇرغان كىشىلەرنىڭ كۆزلىرى مۇرادىغا يېتىپ، يۈرەكلىرى قانغاندەك بولاتتى. پۈتكۈل سورۇن باشقىچە جانلىنىپ كېتەتتى. بۇنداق چاغلاردا زۇنۇنكام دەرھال ئورنىدىن تۇرۇپ، مىننەتدارلىق بىلدۈرەتتى. بۇ يازغۇچىنى كۆرگەن كىشىلەرنىڭ بۇنى باشقىلارغا نەچچە كۈن - نەچچە كۈن سۆزلەپ يۈرۈشىدە، بۇنىڭ بىلەن ئۆزلىرىنىمۇ بەختلىك ھېسابلىشىدا شەك يوق ئىدى. بىز مۇنداق سورۇنلاردا زۇنۇن كامنىڭ ھۆرمەتتىن تاپقان بەختىگە زوقلىناتتۇق. ئۇنىڭ جەمئىيەتتىكى ئىناۋىتىنىڭ خەلق ئىچىدە شۇنچە يىلتىز تارتىپ كەتكەنلىكىگە ئاپىرىن ئوقۇيتتۇق. يازغۇچىلار كوللېكتىپىمىزنىڭ پەقەت زۇنۇنكامدەك پىشقەدەملەر بىلەنلا ھەيۋەتلىك ئىكەنلىكىنى جەزملەشتۇردۇق.

يۇقىرىقىلار زۇنۇنكامنىڭ جەمئىيەتتىكى كۆچلۈك تەسىرى، يۇقىرى ئىناۋىتىنى تولۇق مۆلچەرلىيەلمەيدىغانلار توغرىسىدا توختالغىنىمدا قىلىنغان قوشۇمچىدىنلا ئىبارەت. تۆۋەندە يەنە ئەسلىي سۆزۈمگە قايتىمەن.

ئۇنىڭ كىشى قەلبىگە ئازادىلىك ۋە زوق ئاتا قىلغۇچى خۇش تەبئىتى بىزنى ئۆزىگە ماگنىتتەك تارتىپ تۇراتتى. زۇنۇنكامدا بىزدەك ئەمەلسىز ئاددىي ئادەملەرگە ئارىلىشىپ يۈرۈشنى ھار ئالىدىغان ياكى ئادەتتىكى ماشىنىلاردا بىللە ئولتۇرۇشنى خالىمايدىغان ئىللەت زادىلا يوق ئىدى. شۇڭا، بىزنىڭ زۇنۇنكامدىن پەقەتلا نېرى بولغىمىز كەلمەيتتى. ھەربىر جايدىن قوزغىلىدە-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

غان ياكى ئېكسكۇرسىيىگە ماڭىدىغان چاغدا خۇددى باللار دەرس باشلاش قوڭغىرىقى چېلىنىشى بىلەنلا ئۆز سىنىپىغا تېنىپ مەيلا ماڭغاندەك، زۇنۇنكامۇ ئاپتوبۇسقا قاراپ ماڭاتتى. سەپ-سىنىڭ ئالدىدا تىزىلىپ تۇرغان پىكاپلارغا قارايمۇ قويمايتتى. بۇنداق چاغلاردا ماخمۇت مۇھەممەتكە ئوخشاش ياشلار ئىككى قولتۇقىدىن ئالاتتى ـ دە: «غاز ـ غاز» قىلغانچە ئاپتوبۇسقا ئاچقىپ كېتەتتى. تاماق ۋاقتىدا كۆپ هاللاردا بىز بىر جوزا بولۇۋالاتتۇق. ئۇنىڭ تەبىئىتىدە جوزا تاللايدىغان، تاماق خىلالايدىغان ئىشلار ئەسلا مەۋجۇت ئەمەس ئىدى.

خوتەن ۋىلايەتلىك پارتكوم بىلەن ۋالىي مەھكىمە بىزنىڭ كېيىنكى ئىككى ھەپتىلىك پائالىيىتىمىزنى ئەڭ ياخشى جاي ـ لاسكۇي يېزىسىغا ئورۇنلاشتۇردى. بىز يېزىلىق پارتكوم ۋە يېزىلىق ھۆكۈمەت بىناسىغا چۈشتۇق (خوتەن يىپەك توقۇمىچىلىق فابرىكىسىمۇ دەل مۇشۇ يەردە ئىكەن). يېزا رەھبەرلىكى ياتاق، ئاشخانىلىرىمىزنى ئالاھىدە ئورۇنلاشتۇرغانلىقى سىرتىدا بىنانىڭ ئارقىسىدىكى بىر ئاۋغا ئاللىقاچان كۆتۈرە بېرىۋېتىلگەن چوڭ باغنى شۇ شەخس بىلەن كېلىشىپ بىزگە ئېچىۋەتتى. بىز ھەر كۈنى باغنى خالىغانچە ئايلىنىپ، ئۇنىڭدىن خالىغانچە يەپ ھۇزۇر قىلاتتۇق. ھەپتە بولمايلا كۆپچىلىكىمىزدە سەھەر تۈرۈپ، باغقا چىقىپ شاپتۇل يېيدىغان ئادەت شەكىللەندى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا ھەر ئەتىگەنلىكى شاپتۇلنىڭ ئەڭ ياخشىلىرىنى تاللاپ ئۈزۈپ زۇنۇنكامغا ئېلىپ كىرىشكىمۇ ئادەتلەندۇق. ئۇ بۇنىڭدىنمۇ خۇشال بولۇپ كېتەتتى (بەزىدە ئۆزىمۇ بىزدىن ئەتىگەن تۇرۇپ باغقا چىقىپ بىزگىمۇ ئېلىپ كىرەتتى). ھەممىمىزلا ئۇنىڭ كۆڭلىنى ئېلىپ غەمخورلۇق قىلىشقا تىرىشاتتۇق. تائىلارنىڭ ئالدىنى زۇنۇنكامغا سۇناتتۇق. قوغۇن ـ تاۋۇزنىڭ تاتلىقىنى زۇنۇنكامغا تۇتاتتۇق. ئۇ تولىمۇ ئاق كۆڭۈل، ئوچۇق ـ يورۇق ئىدى. ئۆزىنى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

زادىلا سىرلىق تۇتمايتتى. ئەتراپتىكىلەر بىلەن چاقچاقلىشىپ يۇرۇشنى ياخشى كۆرەتتى، لاسكۇيدىكى هاياتىمىزمۇ خوتەن شەھىرىدىكىگە ئوخشاشلا كۈلكە ـ چاقچاق بىلەن باشلاندى. ئۇ يەردە: زوردۇن سابىر، ئابدۇراخمان قاهار، مەمتىمىن هوشۇر، مەن تۆتىمىز زۇنۇنكاملارنىڭ ياتىقىنىڭ قارشىسىدىكى ياتاققا جايلاشقانىدۇق. ئىككى ـ ئۈچ كۈن ئۆتۈپ، بىر ئەتىگىنى ئۇ بىزنىڭ ياتاققا شىپىرلاپ كىرىپ كەلدى ـ دە:

ـــ هە، سەن تۆتىڭ قانداقراق يېتىشىۋاتىسەن؟... مۇنۇ زوردۇننىڭ خورەكلىرىگە چىداۋاتامسىلەر؟ ـــ دەپ چاقچاق قىلىدى.

ـــ ۋاي، سىز تېخى ئۇقمايسىز، ـــ دېدى ئابدۇراخمان، ـــ مۇهەممەتجان زوردۇننى بىر چوقۇۋالىدىكەن.

ـــ ۋاھ، ئەمىسە ئىككىڭ قانداق قىلاي دەۋاتىسەن؟ ـــ دېدى زۇنۇنكام كۈلكىدىن ئاران ئۆزىنى توختىتىپ.

تېخىچىلا كۈلۈۋاتقان مەمتىمىن كۈلگىنىچە ئېيتتى:

ـــ مۇشۇنداقلا بولىدىغان بولسا، ئاز كۈندىن كېيىن بىزمۇ قوشۇلۇپ كېتىدىغاندەك تۇرىمىز!...

ـــ ئوتنىڭ تېشىدا كۆيگۈچە، ئىچىدىلا كۆيەيلى، دېگەن يەرگە كەپسىلەر ـ دە! ـــ دېدى زۇنۇنكام.

بىز تېخىمۇ كۈلۈشۈپ كەتتۇق. شۇنىڭ بىلەن تېخىمۇ يۇمۇرلۇق چاقچاق، قىزىق پاراڭلار باشلىنىپ كەتتى، بىزنىڭ ياتاق بازاردەك قايناپ تۇراتتى. ئۇنىڭ ئۈستىگە هەمىشە دېگۈدەك زۇنۇنكامنى ئەكىرىۋېلىپ كۆرگەن ـ بىلگەنلىرىنى سۆزلىتەتتۇق.

بىر كۈنى كەچتە يەرلىك هۆكۈمەت كاتتا زىياپەت ئۆتكۈزۈپ بەردى. ئارتىسلار ساز چېلىپ، ناخشا ئېيتىشتى. ئارقىدىن تانسا قىلىپ بەردى. ئارىلاپ شائىرلار شېئىر ئوقۇشقا تەكلىپ قىلىندى. مەن تۇرمىدە يازغان «چەك» دېگەن غەزىلىمنى ئوقۇپ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بەردىم. زۇنۇنكامغا بۇ شېئىرىم ناھايىتى ياراپ كەتتى. مېنى قىزغىن تەبرىكلىدى. باشقا شېئىرلىرىمنىكىمۇ شۇنداق چىقىشىغا تىلەكداشلىق بىلدۈردى. كەچتە ياتاقتا قايتىپ كىرگەندىن كېيىن باشقىلارمۇ بۇ شېئىرنىڭ مۇۋەپپەقىيىتىنى تىلغا ئالدى. ئەتىسى ئەتىگەنلىكى زۇنۇنكام بىزنىڭ ياتاقتا كىرىپ، زوردۇن، ئابدۇراخمانلارغا مېنى كۆرسىتىپ تۇرۇپ:

— بۇ مۇھەممەتجاننى «تۆت كىشىلىك گۇرۇھ»نىڭ ئېتەۋەتمىگىنى تولا ياخشى بوپتىكەن. بولمىسا، ئاخشامقى شېئىر ئۆزى بىلەن كېتەتتى ئەمەسمۇ؟! — دېدى چاقچاق قىلىپ.

گەپنىڭ مۇنداق تەلەپپۇزدا قويۇلۇشى بىلەن ھەممىمىز كۈلۈشۈپ كەتتۇق. ئەسلىدە زۇنۇنكام مېنىڭ «مەدەنىيەت زور ئىنقىلابى»دا قولغا ئېلىنىپ، ئىككى يىل كېچىكتۈرۈپ ئىجرا قىلىنىدىغان ئۆلۈمگە بۇيرۇلغانلىقىمنى نەزەردە تۇتۇپ قىزىقچىلىق قىلغانىدى.

زۇنۇنكامدىكى خۇش تەبىئەت ھەممىمىزگە مەنىۋى نۇر چېچىپ، كۆڭلىمىزگە ھۇزۇر بەخش ئېتەتتى. مۇشۇ مەندىن ئېيتقاندا، تالانتلىق يازغۇچىمىز بىلەن خوتەندە ئۆتكەن كۈنلىرىمىز مەڭگۈ ئەسلەشكە ئەرزىيدۇ. ماڭا نىسبەتەن ئېيتقاندا، زۇنۇنكام بىلەن بىللە بولغان كېيىنكى يىللاردىكى كوللېكتىپ پائالىيەتلىرىمۇ ئۇنىڭدىن مەنىۋى گۈزەللىك دەرسلىرىنى قوبۇل قىلىشتا تېخىمۇ چوڭ دەرسخانا بولدى. مەن بۇنداق ياخشى تەبىئەتلىك ئادەملەرنىڭ دۇنيادا كۆپ بولمايدىغانلىقىنى كېيىنچە ئېيتالايمەن. ئاشۇ سورۇنلار (پائالىيەتلەر) ئارقىلىق، بىر كەشى ئۇچۇن ياخشى ئادەملەر بىلەن كۆپرەك ئۇچرىشىشنىڭ پەۋقۇلئادە غەنىيمەت ئىش ئىكەنلىكىنى چۇشەندىم. يۇنې باشقىسى ئەمەس، دەل زۇنۇنكامنىڭ ئەخلاق — پەزىلىتى چۇشەندۇردى. مەرھۇم بىزگە كېيىندىن ساقلىنىپ، كەمتەرلىككە ئادەتلىنىشنى، ھەسەتخورلۇقتىن خالىي بولۇپ، كەڭ قورساق،

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

سەمىمىي بولۇشنى؛ نام - مەنپەئەت، ئەمەل - مەنسەپ كويىدا بولماي، شەرەپلىك پۇقرا بولۇش ئىستىلىدا ياشاشنى ئۆگەتتى. بەزى كىشىلەر تەبىئىتىدىكى مەنمەنلىك، پوچىلىق، چوڭچىلىق، بىلەرمەنلىك، ماختىنىش... قاتارلىق ئىللەتلەر ئۇنىڭدا زادىلا چېلىقمايتتى. مەرھۇمنىڭ مەنىۋى دۇنياسىدا بىز قەلەم بىلەن سۈرىتىنى سىزىپ، تىل بىلەن تەسۋىرلەپ بېرەلمەيدىغان نۇرغۇن گۈزەل نەرسىلەر بار ئىدى. ئەگەر بارلىق قەلەمكەشلەر بۇ گۈزەللىكلەرنى ئۆز ۋۇجۇدىغا كۆچۈرۈۋالالايدىغان ئىمكانىيەت بولسا ئىدى، ئۇ چاغدا بەزى كىشىلەرنىڭ بىزدىن ئاغرىنىپ: «يازغۇچى، شائىر دېگەنلەرنىڭ ئەسىرىنىلا ئوقۇپ، ئۆزلىرىنى كۆرۈشنى ئارزۇ قىلمىسمۇ بولىدىكەن!» دېيىشلىرىگە ئورۇن قالمايتتى.

شان - شەرەپ قۇچىقىدا

بىر يازغۇچى ئۇچۇن ئېيتقاندا، ئۆز ئوقۇغۇچىلىرىنىڭ گۈلدۇراس ئالقىشى - چاۋاكلىرىدىن، ئۆزى ئۇچۇن قىلىنغان تەبىئىي تەنتەنىلەردىن ئالغان مەنىۋى ھۇزۇر ھەر قانداق ماددىي پاراۋانلىقلاردىنمۇ ئۈستۇن تۇرىدۇ، ئەلۋەتتە. مەن: يازغۇچى ئۇچۇن بۇنىڭدىنمۇ ئارتۇق شان - شەرەپ بولمايدۇ دەيمەن. يازغۇچى زۇنۇن قادىرى ئەنە شۇنداق شان - شەرەپتىن دائىم بەھرىمەن كىشى ئىدى. بىز ئۇچۇن ئۇيۇشتۇرۇلغان سورۇنلاردا يازغۇچىغا زوق بىلەن تەلمۇرۇپ تۇرغان يۇزلىگەن - مىڭلىغان كۆزلەر ئۇنىڭ ئىجادىيەت ھاياتىدا قالدۇرغان قەلەم تۆھپىسىگە ئاپىرىن ئوقۇغۇچىلار يۇرەكلىرىنىڭ تەبىئىي بۇيرۇقىدا ئىدى. ئۇلار يىراقلاردىن كېلىشەتتى. ئۇلارنىڭ يازغۇچى شەنىگە چالغان چاۋاكلىرى ماھىيەتتە يازغۇچى ئۇچۇن ھەرقانداق قىممەتلىك بۇيۇم بىلەن تەڭلەشتۇرۇپ بولمايدىغان ئالىي مۇكاپات

ئىدى. ئۇنىڭدا قىلچمۇ قولچىلىق، خۇشامەت، زەررىچمۇ سۇنئىيلىك، ياسالمىلىق مەۋجۇت ئەمەس ئىدى. بىز خوتەندە بولغان كۈنلەردىكى مۇنداق ھاياجانلىق سورۇنلارنىڭ ئەڭ كاتتا سى قارىقاش ناھىيىسىدە بولدى.

بىز بۇ ناھىيىگە يېتىپ بارغىنىمىزدا، ناھىيە رەھبەرلىرى ئالاھىدە كۈتۈۋالغانىنىڭ تاشايىنىدا، ناھىيىلىك سەنئەت ئۆمىكى مۇ بىزنىڭ شەرىپىمىزگە كۆڭۈللۈك كېچە ئويۇشتۇردى. پائالىيەت باشلانمايلا زال ئەتراپى مىغلىداپ تۇرغان ئادەملەر بىلەن تولغاندى. زال ئىچى چىرايلىق بېزەلگەندى: زال ئەتراپىغا ئۇستەل، ساپا - ئورۇندۇقلار قويۇلغان بولۇپ، ئۇستەل ئۈستىگە خىلمۇخىل نازۇ نېمەتلەر، ئالما، شاپتۇل، قاتارلىق مېۋە - چېۋىلەر تىزىلغاندى. زال ئىچى يوپيورۇق يورۇتۇلغان. ئار-تىسلار ئۈچۈن لازىمەتلىك مۇزىكا ئەسۋابلىرى تەق قىلىنغانىدى.

بىز كىرىپ بارغاندا، ئالدىن كېلىپ بولغان رەھبەرلەر، ئامما ۋەكىللىرى ۋە سەنئەتچىلەر ئورۇنلىرىدىن «دۇررىدە» تۇ-رۇشۇپ، بىزنى ھۆرمەت چاۋاكلىرى بىلەن قارشى ئالدى. زال ئىچى قاينام - تاشقىنلىقتا چۆمۈلگەنىدى. زۇنۇن قادىرى، تۇر-غۇن ئالماس، تۇردى سامساق قاتارلىق پېشقەدەم يازغۇچىلار تۆردىن ئورۇن ئالدى.

پائالىيەت باشلاندى. ئاۋۋال قارشى ئېلىش نۇتۇقلىرى سۆزلەندى، ئاندىن يازغۇچى - شائىرلار تونۇشتۇرۇلدى. بۇ پۇرسەتتە، يۇقىرىقى پېشقەدەملەردىن باشقا ياش يازغۇچىلاردىن زوردۇن سابىر، ئابدۇراخمان قاھار، ئايشەم ئەخمەت... قاتار-لىقلار شەرىپىگىمۇ ھەيۋەتلىك ئالقىش - چاۋاكلار ياڭرىدى. پائالىيەت شۇنىڭدىن كېيىنكى كۈن تەرتىپى شائىرلارنىڭ شېئىر ئوقۇشلىرى بىلەن سەنئەتچىلەرنىڭ كونسېرت نومۇرلىرى ئار-لىشىپ داۋام قىلغاچقا، سورۇن تېخىمۇ جانلىنىپ كەتتى. ناھىيىلىك سەنئەت ئۆمىكىنىڭ «ئوسمان نازۇك» قىزىقچىلىق-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

لىرى بىلەن كۆتۈرۈلگەن كۆلكە - قىقاسلار زالنى بىر ئالدى. بولۇپمۇ قىزلار ئىچىدىكى تالانتلىق ناخشىچىلار خەلق ناخشىلىرىنى شۇنچىلىك ۋايىغا يەتكۈزۈپ ئېيتتىكى، شېرىن تۈيغۇلار ئىچىدە مەست بولمىغان بىرمۇمزمۇ قالمىدۇق. بىز بۇنداق ناخشىلارنىڭ كېچىچە ئېيتىلىشىنى، بۇ كېچىنىڭ ئۇزاق بولۇشىنى ئارزۇ قىلاتتۇق. بىزنىڭ ئارزۇيىمىزنى چۈشەنگەندەك ئەڭ ياخشى نومۇرلارنى تاللاپ ئورۇندايتتى. بەزى نورمۇلار ئالاھىدە ماھارەت، ئۆزگىچە شەكىل بىلەن ئورۇنلاشتۇرۇلغانىدى. بۇنىڭ سەنئەت پۈرىقى تېخىمۇ قويۇق، سەنئەت تۇسى تېخىمۇ يۇكسەك ئىدى.

ـــ «غۇنچەم» دراممىسىدىن ئارىيە! ـــ دەپ ئېلان قىلىنىدى تۇيۇقسىز.

زال ئىچى خۇشاللىق تەنتەنىسى ئىچىدە چايقالغاندەك بولدى. ماڭا بىزنىڭ ھۈزۈر قىلىدىغان مىنۇتلىرىمىز ئەمدىلا باشلانغاندەك تۇيۇلدى. يەنە چاۋاكلار ياڭرىدى. ئېيتىلماي تۇرۇپ، داغدۇغا كۆتۈرۈلۈۋاتقان بۇ ناخشىنىڭ مۇنچىلىك ئالقىشلىنىشىنىڭ بىر سەۋەبى، ئەسلى بۇ ناخشىنىڭ مۇڭلۇق، يېقىملىق ئىكەنلىكىدە بولسا، يەنە بىرى دراما يازغۇچىسى زۇنۇن قادىرنىڭ مەزكۇر سورۇندا ئولتۇرغانلىقىدىن ئىدى. ئۇيغۇر سەھرا قىزلىرىدەك ياسانغان زىلۋا كەلگەن چىرايلىق بىر قىز ئوتتۇرىغا چىقتى. ئۇ سازچىلارنىڭ ھەيۋەت بىلەن چالغان پائۇزىسىدىن كېيىن «ئوما ئورسەن كۈندە» دەپ باشلىنىدىغان بىرىنچى ناخشىنى باشلىدى. قىز ناخشىنى باشلاش بىلەن تەڭلا ئاستا قەدەم بىلەن زۇنۇن قادىرى تەرەپكە قاراپ ئىلگىرىلىدى. ئۇنىڭ كۆزى تامامەن يازغۇچىغا تىكىلگەنىدى. ئۇنىڭ ناخشىسى زالدا ئاجايىپ بىر گۈزەل ۋە يېقىملىق كەيپىيات پەيدا قىلغانىدى. بىرىنچى ناخشىنىڭ ئاياغلىشىشى بىلەن مۇزىكا پائۇزىسى ئىككىنچى ناخشىغا يۆتكەلگەندە، ئۇ زالنىڭ ئوتتۇرىسىغا بېرىپ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بولغانىدى. ناخشىچى قىز پائۇزا بىرىلىۋاتقان پۇرسەتتىن پايدا-
لىنىپ، ياندىكى بىر ئۇستەلگە يېقىنلاشتى ھەمدە «ئالمىلار
پىشىپ قاپتۇ» دەپ ئىككىنچى ناخشىنى باشلىدى ـ دە، ئۇستەل
ئۇستىدىن راسا ۋايىغا يېتىپ پىشقان بىر تال ئالمىنى قولىغا
ئالدى. ئۇنىڭ «ناخشىلىق سەپىرى» مۇ ئەمدى تېخىمۇ مەزمۇن
ئېلىشقا باشلىدى. ناخشىچى قىز يەنىلا زۇنۇن قادىرى تەرەپكە
قاراپ يول ئالدى. مۇشۇ تاپتا ھاياجانغا چۆمۈلگەن تاماشىبىنلار
قەلبىنىڭ قايسى دەرىجىدە لەرزىگە كەلگەنلىكىنى مۆلچەرلەش
قىيىن ئىدى. ناخشىدىن كېلىۋاتقان كۈچلۈك تەسىراتلار ھەربىر
ئاڭلىغۇچىغا خۇددى دەممۇدەم قىرغاقلارغا ئۇرۇلۇپ تۇرغان
دەريا دولقۇنلىرىنى ئەسلىتەتتى. بىز ئاللىقاچان «غۇنچەم» درا-
مىسىدىكى غۇنچەم بىلەن نۇرۇمدىن ئىبارەت ئاشىق ـ مەشۇقلار-
نىڭ پاك مۇھەببىتىنى، ئىنتىزارلىق ئىچىدىكى سېغىنىشلىرىنى
ئەكس ئەتتۇرگەن مۇڭلۇق، گۈزەل كۆرۈنۇشلەر ئىچىگە غەرق
بولغانىدۇق. لېكىن، بىزنى بۇ ھېسسىياتلارغا غەرق قىلغان
ياش ناخشىچى ئۆزى پەيدا قىلغان بۇ كۆرۈنۇشنىڭ تېخىمۇ تەنتە-
لىك مەنزىرىسىگە باشلاپ ماڭدى. ئۇ ناخشىنىڭ ئىككىنچى
كۈپلېتىنى ئېيتقانچە يازغۇچىنىڭ ئالدىغا يېتىپ بارغاندا، ھەم-
مىمىزنىڭ نەزىرىدە ئۆز قولىدىكى ئالمىنى ئۇنىڭغا تۇتىدىغانلە-
قى قارارلىشىپ بولغانىدى. بىز ئۆزىمىزنى باسالماي قالدۇق.
ئەنە ياش ناخشىچى ئاخىر ناخشىنىڭ ئاخىرىنىمۇ غەلىبىلىك
ئاياغلاشتۇردى ـ دە، يېرىم ئېگىلىپ تۇرۇپ، ھېلىقى ئالمىنى
يازغۇچىغا ئىككى قوللاپ تۇتتى. بۇ چاغدا، يازغۇچى زۇنۇن
قادىرى ئاكىلا ئەمەس، ھەممىمىز ئورۇنلىرىمىزدىن تۇرۇشۇپ
كەتتۇق. ماڭا يېغا يامىشىپ، كۆزلىرىمنى ياش پەردىلىرى
توسۇپ كەتتى. پۈتۈن سورۇن زىلزىلىگە چۆمدى. زۇنۇن قادى-
رىمۇ تەسىرلەنگەنلىكىدىن قوللىرى تىترەپ: «رەھمەت! رەھ-
مەت!» دېگەندىن ئارتۇق سۆز قىلالمىدى. ئۇنىڭ شۇ مىنۇتلار-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

دىكى ئىچكى كەچۈرمىشلىرىنى پەقەت ئۆزىلا بىلەتتى. بىر تال ئالمىنىڭ ناخشىچى قىز تەرىپىدىن ئۇنىڭ ئۆزىگە تەقدىم قىلىنىشى مىليونلىغان مىننەتدار كۆڭۈللەرنىڭ ئالما ئارقىلىق ئىپادىلىنىشى ئىدى. بىز قارىقاش ناھىيىلىك سەنئەت ئۆمىكىنىڭ بۇ ئورۇنلاشتۇرۇشىغا، ناخشىچى قىزنىڭ مۇڭۇپپەقىيىتىگە ئاپىرىن ئوقۇدۇق، مەن شۇ چاغدا كاللامدىن: «ئەگەر بىر يازغۇچى ئۆز ئۆمرىدە يازغان بىرەر ئەسىرى ئۈچۈن مۇبادا بىرەر قېتىم مۇشۇنداق شان ـ شەرەپ قازىنىدىغان بولسا، ئۇنىڭ يەنە نېمىنى ئارمان قىلىشى مۇمكىن؟ ئۇ ھەرقانداق مۇنبەرلەردە ئالغان مۇكاپاتلاردىنمۇ ئۈستۈن ئەمەسمۇ؟!» دېگەن ئويلارنى كەچۈردۈم.

x x x

يازغۇچى زۇنۇن قادىرى ھەققىدىكى ئەھمىيەتلىك ئەسلىمىلەر يۇقىرىقى بىلەنلا تۈگىمەيدۇ. مەرھۇم بىلەن يەنە مەن 1986 ـ يىلى ئىلىدا ئۆتكۈزۈلگەن «ئىسلاھات تېمىسىدىكى ئەسەرلەر مۇھاكىمە يىغىنى» مۇناسىۋىتى بىلەن غۇلجا شەھىرىدە، ئىلقىدا، قاش بويى ئېرەنلىكتە، قورغاستا بىللە بولدۇم. 1987 ـ يىلى قارىمايدا ئېچىلغان ئىجادىيەت يىغىنىدا بىللە بولدۇم. ئەمدى ئۇ بەختلىك كۈنلەر شېرىن ئەسلىمىلەرگە ئايلىنىپ قالدى. ھازىر ئېرەنلىكتىكى كۆڭۈللۈك ئولتۇرۇشلارنى ئەسلەسەم، شۇ سورۇننىڭ بىر خاتىرىسى سۈپىتىدە قولۇمدا ساقلىنىۋاتقان ھۈسەنجان جامى، نۇرمەھەممەت تۇرسۇن، سەيدۇللا توختىلارنىڭ نەغمىسىگە قوشۇلۇپ لەرزان ناخشا ئېيتىۋاتقان زۇنۇن قادىرى، تېيىپجان ئېلىيوپ، ئابدۇرېھىم ئىمىن، مۇمىن سەپەرى قاتارلىقلارنىڭ لىرىك سۇرىتىگە ئۇزاق ـ ئۇزاق قاراپ قالىمەن. قارىمايدىكى كۈنلەرنى ئەسلىسەم، مەيلى نېپىت قۇ-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

دۇقلىرى بېشىدا بولسۇن، مەيلى يىغىن زالىغا ياكى تاماقخانىغا ماڭغاندا بولسۇن، يازغۇچى دىلبەر قېيۇم، قارىمايلىق ناخشىچى گۈلگىنەلەر دائىم زۇنۇن ئاكىنىڭ خۇددى ئۆز دادىسىدەك قولۇقلاپ يۈرگەن قىممەتلىك كۆرۈنۈشلەر كۆز ئالدىمدىن ئۆتتىدۇغان بولدى.

مۇبادا رىۋايەتلەردە ئېيتىلغانلار راست بولۇپ، مەرھۇم بۇ دۇنيادىن كۆز يۇمغاندىن كېيىن، يەنە بىر غايىبانە دۇنيانىڭ ئىلكىگە ئۆتۈپ كەتكەن بولسا، ئېھتىمال، ئەگ ئاۋۋال ئۇنىڭ ئالدىغا بۇ ئالەمنىڭ راھىتىنى كۆرمەي ئۆلۈپ كەتكەن باقى بىلەن باھارخانلار[1] چىققاندۇ! بەلكىم، غۇنچەم بىلەن نۇرۇم[2] يازغۇچىنىڭ ئىككى يېنىغا ئۆتۈپ، قولتۇقلىغانچە جەننەتنىڭ دەرگاھىغا ئەكىرىپ كەتكەندۇ، دەيمەن.

يازغۇچى زۇنۇن قادىرى بىز بىلەن مەڭگۈ خوشلاشتى. ئۇنىڭ قەبرىسىنى چەت ئەلدە قالدى دەيدۇ. ياق، ئۇنىڭ قەبرىسى بىزنىڭ قەلبىمىزدە، ئۇنى ئۇنتۇش مۇمكىن ئەمەس.

---

①② باقى بىلەن باھارخان «ماغدۇر كەتكەندە» ھېكايىسىنىڭ، غۇنچەم بىلەن نۇرۇم «غۇنچەم» دراما‌سىنىڭ پېرسوناژلىرى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

قىيامەتتىن قايتىپ كەلگۈچە

(ئەسلىمە)

مۇقەددىمە

مەن دۆلىتىمىزدىكى ھەر مىللەت خەلقىگە ئۇنتۇلماس بالا-يىئاپەتلەرنى ئەكەلگەن «مەدەنىيەت زور ئىنقىلابى» دېگەن قابا-ھەتلىك ھەرىكەتنىڭ زىيانكەشلىكىگە ئۇچراپ، سەل كەم ئون بەش يىل تۇرمىدە ياتتىم. پۇتۇمدا تۆت يىل توققۇز كۈن كىشەن تۇردى. پەقەت پارتىيە 11 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنىدىن كېيىنلا تۇرمىدىن ئازاد قىلىنىپ، ئەركىن-لىكىم ئەسلىگە كەلدى، ئۇزۇل - كېسىل ئاقلاندىم. ھازىر ئاتمىش ياشقا كەلدىم. قارىسام، «تۆت كىشىلىك گۇرۇھ» نىڭ خەلقە قارشى زوراۋان «سولچىل» سىياسەتلىرى، تۈپەيلىدىن تارتقان ئازاب، كۆرگەن كۈنلىرىمنى ئەسلەيدىغان ۋاقىت بولۇپ قالغانىدەك قىلىدۇ. ھازىرقى تۇرغۇن ياشلار «مەدەنىيەت زور ئىنقىلابى» نىڭ دۆلەتكە سالغان بۇزغۇنچىلىقى ۋە كەلتۈرگەن زىيانلىرىنى، «تۆت كىشىلىك گۇرۇھ» نىڭ دۆلەتنىڭ قانۇن، سىياسەتلىرىنى بۇرمىلاپ، دەپسەندە قىلىپ، تۇرغۇنلىغان كە-شىلەرگە ئۇۋالچىلىق يەتكۈزگەن ئۆز بېشىمچىلىقلىرىنى بىلمەي-دۇ. بۇ ئەسلىمىنى ئۇلار ئۇچۇن ھېچبولمىغاندا بىر قوشۇمچە ئىجتىمائىي دەرسلىك بولۇپ قالار، دەپ ئويلايمەن.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

1978 - يىلى 23 - ئاپرېل، مەن ئۈچۈن كىشى ئۇخلاپ چۈشىدىمۇ ئاز كۆرىدىغان دەھشەتلىك كۈنلەرنىڭ بىرى بولدى. بىز ئىلى ئوبلاستلىق تۈرمىنىڭ ھەرقايسى كامىرلىرىدىن ۋارقىراش - جارقىراش، ئىتتىرىش، سۆرەشلەر بىلەن ئوتتۇرا دەرۋازىدىن ئۆتۈپ تۈرمىنىڭ سىرتقى قورۇسىغا ھەيدەپ چىقىلدۇق. بىز چىققان دەرۋازىغا ئۇدۇل قىلىپ سېلىنغان بىر قەۋەتلىك سوراقخانىلار دەل مۇشۇ قورۇدا ئىدى.

ئەتراپ بەكمۇ سۈرلۈك، كىشىنىڭ تېنى ئەيمىنەتتى. باھار تەبىئەتتىكى گۈزەل تەسىرىنى يوقاتقاندەك قىلاتتى. ئومۇمەن ئادەم ئۆلتۈرۈشنىڭ پۇرىقى چىقىپ تۇراتتى. ئۆگزىلەرنىڭ ھەممىسىگە قوراللىق ئەسكەرلەر تۇرغۇزۇۋېتىلگەن، ھويلىدا ئوپۇر - توپۇر بولۇپ يۈرگەنلەرنىڭمۇ ھەممىسىلا ھەربىيلەر ئىدى.

بىز تۈرمىنىڭ ئوتتۇرا دەرۋازىسىدىن چىقىشىمىز بىلەنلا باشقۇرۇش تېخىمۇ قاتتىقلىشىپ، ھەممىسىنىڭلا پۇت - قولى ئىتتىكلەپ كەتتى؛ خالىغانلار كېلىپ، بىزدىن خالىغانلارنى ئۇراتتى، تېپەتتى. ئەتراپقا زەن سېلىپ قارىغانلىكى بىرىمىز تاياق يەيتتۇق. بىزنى ئۇدۇل ھەيدەپ سوراقخانىنىڭ شەرقىي تەرىپىگە ئۆتكۈزۈپ تامغا قارىتىپ ئېڭىشتۈرۈپ قويدى. كەينىمىزدە مىدىر - سىدىر قىلساقلا ئەدىپىمىزنى بەرگىلى تۇرغان قوراللىق ئەسكەرلەردىن بىرنەچچىسى بار ئىدى.

پۇتۇمدا ئېغىر كىشەن بولغاچقا، سەپكە ھەممىدىن كېيىن تەسلىكتە كېلىپ قوشۇلدۇم. مەن سەپنىڭ بېشىدىراق تۇردۇم. تۈرمىدە كىشەننىڭ ئوتتۇرىسىدىن يىپ بىلەن باغلاپ، بەلگە يۆگىۋېلىشقا مۇتلەق رۇخسەت قىلىنمىغاچقا، ماڭغاندا كىشەن پۇتنى غاجاپ ئاسانلا تىتىۋېتەتتى. بۇگۈن بۇ ئازابقا يەنە بىر قېتىم دۇچ كەلدىم. ئۇ چاغلاردا تۈرمىلەرنى تامامەن ھەربىيلەر ئۆتكۈزۈۋېلىپ باشقۇرۇۋاتقاچقا، ئۇنىڭ ئۈستىگە دۈشمەنگە كىم قاتتىق مۇئامىلە قىلسا، شۇنىڭ سىنىپىي مەيدانى روشەن،

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئىندىيىسى ئىلغار ھېسابلانغاچقا، ئۇلار بىزنىڭ مۇنداق ئازابلىنىشلىرىمىزدىن خۇمارى تارقاپ، ھۇزۇرى ۋايىغا يەتكەندەك بولاتتى.

مەن سەپتە ئىكىشىپ تۇرۇپ، يېنىمدىكىلەرگە سەپسالدىم: سول يېنىمدا سۇلايمان سىدىق، ئوڭ يېنىمدا باشقا بىرەيلەن تۇراتتى. بىزدە ئاخىر مۇقىم مۆلچەر پەيدا بولدى: بۇگۈن بىزگە جازا ھۆكۈمى ئاڭلىتىلىپ، كېيىم پېچىلاتتى، بۇنىڭدىن ئارتۇقچە نەرسىلەرنى جەزم قىلالمىساقمۇ، لېكىن بۇگۈن بىزگە قىلچىمۇ ياخشىلىقتىن دېرەك بەرمەيتتى.

قارىغاندا، بىز نەچچە دېلونىڭ ئادەملىرىدەك قىلاتتۇق، تونۇشلارنىمۇ تونۇماق تەس ئىدى. چۈنكى، ئىككى يىلدىن بۇيانقى تۇرمە ھاياتى ھەممىمىزنى تونۇغۇسىز دەرىجىدە كاردىن چىقارغانىدى. بېشىمىزدا، ئارقىمىزدا تۇرغان ئەسكەرلەر پېچىرلىشىشمىزغىمۇ يول قويمايتتى.

بۇ مەزگىل «مەدەنىيەت زور ئىنقىلابى» دېگەن ياۋۇزلار ھەربىكتىنىڭ «دۇ، پى، گەي» (كۆرەش قىلىش، پىپەنقىلىش، ئۆزگەرتىش) باسقۇچى بولۇپ، ئومۇمەن زەربە بېرىش بىلەن خاراكتېرلىنەتتى. 24 - مارت بۇ يىلقى تۇنجى سوت ئېچىلىپ، ئىلى ئوبلاستلىق سەنئەت ئۆمىكىنىڭ سابىق رېژىسسورى مالىك جۇنۇس (قازاق) قاتارلىق بىرنەچچەيلەنگە ئۆلۈم جازاسى بېرىلگەنىدى (مەن مالىك جۇنۇسنىڭ «قارا پايىم نوتا ساۋاتى» دېگەن كىتابىنى ئوقۇغانىدىم). بىز ئىككىنچى قېتىملىق سوتقا جازالىنىدىغان مەھبۇسلار ئىدۇق. بىزنىمۇ مۇشۇ بىر، ئىككى كۈن ئىچىدىلا خەلقئالەم ئالدىغا ئاچقىدىغانلىقى ئېنىق. بۇگۈنكىسى ئۆزىمىزگە ئالدىنئالا ھۆكۈم ئاڭلىتىش رەسمىيەت كۈنى ئىدى.

مەن شۇلارنى ئويلاپ بولغۇچە ئىسمىم چاقىرىلدى، بېشىمنى كۆتۈرۈپ كەينىمگە ئۆرۈلدۇم. ئالدىمدا قەغەز تۇتۇۋالغان

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

سۇرى يامان بىر خەنزۇ ئەسكەر تۇراتتى. ئۇ ماڭا ئوك ياقتىكى نېرى بىر چەتنى ئىشارەت قىلدى. قارىسام، نېرىدا سەندەل، بازغانلارنى تەييارلاپ ئىككىيلەن قاراپ تۇراتتى. ئۇلارمۇ بىزگە ھەر كۈنى تاماق بېرىدىغان تۇرمە ئاشپەزلىرى ئىدى. كىشەننى سۆرىگەنچە ئۇلارنىڭ يېنىغا باردىم. ھېلىقى ھەربىيمۇ مېنىڭ يېنىمدا تۇراتتى. ئۇلار مېنى ئولتۇرغۇزدى - دە، بىردەم ھەپىلىشىپ پۇتۇمدىكى كىشەننى ئېلىۋەتتى.

كىشەن ئېلىۋېتىلگەندىن كېيىن ئۆز ئورنۇمغا بۇرۇلدۇم. قوپۇپ مېڭىۋېدىم، ئىككى پۇتۇم ئىختىيارسىز «لىك - لىك» كۆتۈرۈلۈپ كەتتى. بۇ ماڭا بۇلتۇر سېلىپ قويۇلغان كىشەننىڭ بەكمۇ ئېغىرلىقىدىن ئىدى. كېچىلىرى سوراققا چىقىپ قالسام، تۇرمىنىڭ كارىدورىدا خۇددى تۇلۇقتەك گۇلدۇرلىگەن ئاۋاز چىقىپ باراتتى. ئۇنىڭ زەنجىر - ھالقىلىرى ناھايىتى يوغان ئىدى. مەن ئۇنى سۆرەپ مېڭىشقا جىق كۈچ چىقىرىپ ئۆگىنىپ قالغاچقا، بۇگۈن كىشەن ئېلىۋېتىلگەندە ناھايىتى يېنىك بولۇپ قالدىم، ئەمما كىشەننىڭ نېمە ئۈچۈن ئېلىۋېتىلگەنلىكىنى بىلمەيتتىم، كېيىن مۇھەممەتجان قۇربانىنىڭ پۇتىدىكى كىشەنمۇ ئېلىۋېتىلدى.

مەن سەپكە قايتىپ بارغاندىن كېيىن ئارقىمىزدىكى بىر ئىشخاندىن ئىسمىمىز چاقىرىلىشقا باشلىدى. ھۆكۈم ئاڭلىتىش باشلانغانىدى.

ـــ ھۆكۈم تۆۋەندىن باشلاندى، ـــ دېدى سۇلايمان ماڭا ئاستا پىچىرلاپ.

دەل مۇشۇ چاغدا ئۆز تەقدىرىم ھەققىدە يېڭىۋاشتىن ئويلىنىپ قالدىم. ھاياتلىقتىن ئۈمىدىم ئۈزۈلدى. ئەسلىدە مەن «مەدەنىيەت زور ئىنقىلابى» دا يۈز بېرىۋاتقان زوراۋانلىق، ئادالەتسىزلىكلەرنىڭ ھامان ئۇزاققا بارمايدىغانلىقى، ياقا پەشكە، پەش ياقىغا ئايلىنىدىغان كۈنلەرنىڭ مۇقەررەرلىكى ھەققىدە قەتئى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئۈمىدلىك ئىدىم. ئۇ پۈتۈن جۈڭگو جەمئىيىتىنىڭ نۆۋەتتىكى ئىستىقبالى ھەققىدىكى ئىشەنچلىك يەكۈنلىرىم ئىدى، ئەمما ئۆز بېشىم توغرىسىدا دىلىغۇل ئىدىم. مېنى دائىم ئۆلۈم ۋەھىمىسى ئەگىپ تۇراتتى. شۇنداقتىمۇ ئارتۇقچە ئويلىنىپمۇ كەتمەي، باشقا كەلگەندە بىراقلا كۆرۈش قارارىدا ئىدىم. مانا، ئۇ كۈنلەرمۇ يېتىپ كەلدى. گەرچە گېرمانىيە مۇتەپپەككۇرى گىيوتېنىڭ «ئۈمىد ــ نىشاننىڭ ئىككىنچى جېنى» دېگەن مەشھۇر سۆزى ھەمىشە كاللامدىن نېرى كەتمىگەن بولسىمۇ، لېكىن ئۇ بۇ مېنۇتلاردا مۇشۇنداق تەقدىردە تۇرغان ئادەملەر ئۈچۈن ئارتۇقچە تەسەللىدىن باشقا نەرسە ئەمەس ئىدى. لېكىن، مەن شۇ چاغدا ۋۇجۇدۇمدىن ئاخىرقى ئۈمىدلىرىمنىڭ ساقىپ بولمىغانلىقىنىمۇ ھېس قىلىشقا باشلىدىم. كاللامدا غوۋغا قىلىۋاتقان ئارزۇ باشقا نەرسە ئەمەس، جەسىتىمنىڭ شەھەرده قالماي، ئونيارىيوزىگە ئاچقىپ كېتىلىشى توغرىسىدىكى ئارزۇ ئىدى. نېمىشقىدۇر، ئەجداتلىرىمنىڭ يېنىدا ياتقۇم بار ئىدى، مەن بۇنى تىرىك قالىدىغانلارنىڭ بىرىگە تاپشۇرۇشقا تىرىشاتتىم. لېكىن، كىم ئېتىلىپ، كىم تىرىك قالىدۇ؟ بۇنى ھېچكىم مۇئەييەنلەشتۈرەلمەيتتى. شۇنداق بولسىمۇ، ھەممەيلەن ئىنكىلا ئۆلتۈرۈلمەسلىكى، قايسىبىرلىرىنىڭ تىرىك قېلىشى چوقۇم ئىدى. شۇلارنىڭ بىرى سول يېقىمدا تۇرغان سۇلايمان ئىدى. ئۇ مەن بىلەن بىر يەرلىك بولغاچقا، ئۈمىدىمنى قېرىنداشلىرىمغا ھامان يەتكۈزەلەيتتى. مەن ئۇنىڭغا پىچىرلاپ:

ــ سۇلايمان، سىز ئامان قالىسىز، ھۆكۈمدىن كېيىن بىر ئامال قىلىپ مېنىڭ جەسىتىمنى ئونيارىيوزىگە ئاچقىپ كېتىش ھەققىده قېرىنداشلىرىمغا بىر خەۋەر قىلىۋەتسىڭىز، بۇ مېنىڭ ئاخىرقى ئارزۇ ــ ئۈمىدىم! ــ دېدىم. سۇلايمان تەلەپپۇزىدىكى دەرھال رەت قىلىپ:

ــ تىرىك قېلىشىمنى قانداق بىلدىڭىز؟ مېنىڭ ئارىلاش-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

قان ئىشلىرىمنى ئاز دەمسىز؟ ــ دېدى.

سۇلايمانمۇ ئۆز كويىدا بولۇپ قالغانىدى. دېمىسىمۇ، ئۇ «مەدەنىيەت زور ئىنقىلابى» دا تەرەپبازلارنىڭ (ئاممىۋى تەشكىلاتلارنىڭ) قالايمىقانچىلىقلىرىغا كۆپ ئارىلاشقانىدى. بىراق، ھازىر ھۆكۈمەتنىڭ ئۇ ئىشلاردىن ئەسلا ھېساب ئالمايدىغانلىقى، يەنى جىنايەتكە ياتقۇزمايدىغانلىقىنى بىلمەيتتى. ئەمەلىيەتتىمۇ تەرەپلەرنىڭ جېدەللىرى ئۆز بالىلىرىنىڭ ئىناقسىزلىقىدەكلا بىر ئىش بولۇپ، پرىنسىپ جەھەتتە سۇرۇشتۇرۇلمەيتتى.

مەن سۇلايمان بىلەن پىچىرلىشاۋاتقاندا، ئۆگزىدە تۇرغان ئەسكەر قاتتىق ۋارقىراپ، بىر چالما ئاتتى. بىز جىم بولۇپ قالدۇق، ئاز ئۆتمەيلا سۇلايمانىنىڭ ئىسمى چاقىرىلدى. ئۇمۇ كىرىپ كەتتى. قارىسام ئۇنىڭ يېنىدىكى مەھبۇس چاپچال ناھەيىلىسىدىن تۇتۇلغان خۇدابەردى ئىكەن. مەن سىلجىپ ئۇنىڭغا يېقىنلاشتىم. ئۇمۇ مېنى تونۇدى. بىز پىچىرلىشىپ سالاملاشتۇق. ئۇ مېنىڭ كونا تونۇشۇم ئىدى، گەپ ـ سۆزى ئوچۇق، قىزىنقچى، ئويىغا كەلگەننى دەۋېرىدىغان ئۇدۇل مىجەز، ئاق كۆڭۈل بۇ يىگىت، سەممىيلىكى بىلەن كىشىنى سۆيۈندۈرەتتى. مەن بايىقى ئويۇمنى ئۇنىڭغا ئېيتتىم. ئۇنىڭ رەت قىلىشى سۇلايمانىنىڭكىدىن باشقىچە تەرىزدە بولدى:

ــ شۇمۇ گەپمۇ؟ ــ دېدى ئۇ، ــ قەيەردىلا ياتساق، ئوخشاشلا خۇدانىڭ زېمىنى ئەمەسمۇ؟ مەن ئۇنداق ئىشلارنى ئانچە ئويلاپ كەتمىدىم.

ئۇ ھەقلىق ئىدى، تەن يەرنىڭ، جان خۇدانىڭ دېگەن گەپ يادىمغا يېتىپ قالدى. شۇڭا، مەنمۇ بايىقى ئەرزىمەس ئۇممىدتىن ئازاد بولۇپ، ئۇ گەپنى قايتا تىلغا ئالمىدىم. جۇملىدىن، خۇدا-بەردىنىڭ ئۆلۈم ئالدىدا ھېچقانداق ساراسىمىگە چۈشمىگەن روھىغا ئىچىمدە ئاپىرىن ئوقۇدۇم. ئۇنىڭدا ئۆزىنىڭ ھەققانىيلىقى بىلەن شەرەپ ھېس قىلغان خاتىرجەملىك، قىلچىقا پىسەنت

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

قىلمايدىغان مەردانىلىك بەرق ئۇرۇپ تۇراتتى.

بىر - بىرلەپ چاقىرىپ ھۆكۈم ئېلان قىلىنىۋاتقان ئارقىمىزدىكى ئىشخانىدىن كىمدۇر بىرلىرىنىڭ ھۆكۈمگە نارازىلىق قىلىپ كۆتۈرگەن ۋاڭ - چۈڭلىرى ئاڭلىنىپ تۇراتتى. ھۆكۈم ئاڭلىتىپ بولۇنغانلارنى ئۇدۇللۇق كامېرلارغا ھەيدەپ ئەكېرىپ تۇراتتى. بىر چاغدا خۇدابەردىمۇ چاقىرتىلىپ كىرىپ كەتتى.

نۆۋەت ئاخىر ماڭىمۇ كەلدى، ھۆكۈمخانىغا يالاپ كىرىلدىم. ئۇ يەردە ئاساسلىق ئۈچ خەنزۇ ھەربىي بىلەن تەرجىمانلىق قىلىۋاتقان بىر ئۇيغۇر كادىر بار ئىدى. مەن ئۇلارنىڭ ئالدىدا توختىتىلدۇم، ئاۋۋال ھۆكۈمنىڭ خەنزۇچىسى، ئاندىن تەرجىمىسى ئوقۇلدى. ئۇنىڭدا بىر مۇنچە جىنايى قىلمىشلار سۆزلەنگەندىن كېيىن: «جىنايىتى ئىنتايىن ئېغىر، پوزىتسىيىسى قەبىھ، جىنايىتىنى تونۇشنى رەت قىلغان، شۇڭا ئۆلۈم جازاسى بېرىلىپ، ئىككى يىلدىن كېيىن ئىجرا قىلىشقا ھۆكۈم قىلىندى» دېيىلگەنىدى. ھەتتا ئۇنىڭدا: تۇرمىدە «ئىنتېرناتسىئونال» شېئىرىنى (ناخشىسىنى) ئېيتتى! دېگەن كۈلكىلىك جۈملىلەرمۇ بار ئىدى. بۇ ئاغزىدىن چىققان سۆزنىڭ نېمىلىكىنى ئاڭقىرماسلىق، جۈملىدىن ئۆزىنى ئۆزى كاچاتلاش بولاتتى. ئويلاپ بېقىڭ: «ئىنتېرناتسىئونال» ناخشىسىنى ئېيتقان كىشىنى قانداقمۇ ئەكسىلئىنقىلابچى دېگىلى بولسۇن؟

ھۆكۈم ئاڭلىتىپ بولۇنغاندىن كېيىن، مەندىن نارازىلىقىمنىڭ بار - يوقلۇقى سورالدى. مەن ھۆكۈمنىڭ روھى بويىچە (نارازىلىقىم بولسا) ئون كۈن ئىچىدە پوزىتسىيە بىلدۈرىدىغانلىقىمنى ئېيتتىم. ئۇلار ئۇنچىقمىدى، مەن كامىرغا يالاپ مېڭىلدىم.

بىز شۇ كۈنى ھۆكۈم ئاڭلىتىلغانلاردىن سەككىز - ئون مەھبۇس ئۇدۇللۇق 12 - كامىرغا سولۇنۇۋاتقان ئىكەنمىز، مەن كىرسەم: نىغمەت رەھمىتۇللا، ھاشىم مالىك، مۇھەممەتجان

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

قۇربان، ماھمۇت يۈسۈپ، ئاببباس تاش، سۇلايمان سىدىق، نۇرمۇھەممەت... قاتارلىقلار بار ئىكەن. بىز ئىككى يىلدىن بېرى تۇنجى قېتىم دىدارلاشتۇق، ئارىمىزدا پەقەت ئابدۇجاپپار، ئابدۇغېنى ئىككىيلەنلا يوق ئىدى.

24 - ئاپرېل سەھەر تېخىمۇ ئەنسىزلىك بىلەن باشلاندى. ئەتىگەنلىك چالا ناشتىدىن كېيىن، ئىشىكلەر تاراقلاپ ئۇزلۇكسىز ئېچىلىپ، يېپىلىپ تۇراتتى. كارىدورغا ئەسكەر توشۇپ كەتتى. بۇگۈن بىزنى شەھەرگە ئوچۇق سوتقا ئاچقىدىغانلىقى مۇئەييەنلەشكەنىدى، بىز تەييار - تەق بولۇپ تۇردۇق.

مەن شۇ كېچىسى بىر چۈش كۆرۈپ قاپتىمەن. بىرنەچچەيلەن بىر ھارۋىغا چۈشۈپ، مەھەللىمىزنىڭ شىمالىي دۆڭلىكىدىكى قەبرىستانلىققا چوڭ يول بىلەن چىقىپ كېتىپ بارغۇدەك. مېنى. ھارۋا شوتىسىنىڭ ئەكە كەينىدە مەن ئولتۇراتتىم، مېنىڭ يۇقىرى تەرىپىمدىلا بېشىغا قىزغۇچ ھال ياغلىق تاڭغان ياش بىر چوكان ئولتۇراتتى. ئۇنىڭ قايسى مىللەتتىن ئىكەنلىكىنى ئاڭقىرالمىدىم، ھارۋا دەل دۆڭگە ياماشقاندا، مەھەللە تەرەپتىن، ئۆلۈپ كەتكەن چوڭ ئاكام ھاسان راشىدىنىڭ مېنى قاتتىق ۋارقىرىغان ئاچچىق ئاۋازى ئاڭلاندى. مەن «ھە!» دەپ جاۋاب قايتۇردۇم. ئاكام: «چۈش ھارۋىدىن، تېز قايتىپ كەل!» دەپ يەنە غەزەپلىك ۋارقىرىدى. ئاكام يىراقتا ئۆيىمىزنىڭ ئالدىدا ماڭا غۇۋا كۆرۈنۈپ تۇراتتى. كىچىكىمدە ئاكام بىزنى بەك قاتتىق باشقۇرغاچقا، ئۇنىڭدىن ناھايىتى قورقاتتىم، شۇڭا ھارۋىدىن دەرھال چۈشۈپ قالدىم، ئويغانسام چۈشۈم ئىكەن. مەن ئۇ چاغدا بۇ چۈشنى تولا ئويلاپمۇ كەتمىدىم. سوت ئالدىدا ئۇنى ئويلاشقىمۇ پۇرسەت يوق ئىدى.

بىر چاغدا بىزنىڭ ئىشىكىمۇ ئېچىلدى. بىز يەنە تۇرمىنىڭ تۇنۇگۈنكى سىرتقى قورۇسىغا ھەيدەپ ئاچقىلدۇق. بىزنى باغلايدىغانلار ئوتتۇرا دەرۋازىنىڭ ئالدىدا تەق بولۇپ تۇرغانىكەن.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

نەمىشقىدۇر، مەن چىقىشىمغىنلا تۇرمە باشقۇرۇپ يۈرگەن قېرى چىراي بىر ھەربىي ۋارقىراپ تۇرۇپ:

ـــ كەل، سېنىڭ قاتتىق سۆڭەكلىكىڭنى ئەمدى كۆرۈپ باقاي! ـــ دېدى ۋە يېنىدىكى ئىككى ئەسكەر بىلەن قوللىرىمنى كەينىمگە قايرىپ، قاقشىتىپ تۇرۇپ باغلىدى. مەن ئۇنىڭ ماڭا نېمە ئۈچۈن بۇنداق مۇئامىلە قىلغانلىقىغا ھەيران قالدىم. ئەتراپتىكىلەرنىڭ ھەممىسى باغلاندى.

ماڭا شەھەر زور بىر ۋەھىمە ئىچىدە قالغاندەك تۇيۇلۇپ كەتتى. ئۇلار گويا تۇنۇگۈن ھۆكۈم ئاڭلىتىلغانلارنىڭ بۈگۈن ھەممىسىنىلا ئېتىۋېتىدىغان ئەلپازدا ئىدى. بىزگە سىلىق مۇئامىلە يوق، ئۆزلىرىمۇ تامامەن ئەسەبىي ئادەملەرگە ئايلىنىپ كەتكەنىدى.

ئۇلار مېنى ئىتتەرگىنىچە تالاغا چىقىدىغان دەرۋازىنىڭ يېنىغا تىزىپ قويۇلغان بىرنەچچەيلەننىڭ قاتارىغا تۇرغۇزدى ـ ده، بويۇمغا يوغان بىر ھۆكۈم تاختىسىنى ئېسىپ قويدى. ئارقىدىن نىغمەتنىمۇ شۇ تەرىقىدە ھەيدەپ كەلدى (ئىككىمىزنىڭ كېسىمى ئوخشاش ئىدى). كەينىمىزدە ھەربىرىمىزگە ئىككىدىن ئەسكەر نازارەت قىلاتتى. مەن يادەك ئېگىشتۇرۇپ قويۇلغان بولساممۇ، بېشىمنى ئوڭ ياقتا بۇراپ، قاتاردىكىلەرگە زەن سالدىم: باش قۇردا ئابدۇجاپپار، ئابدۇغېنىلەر تۇراتتى. مەن ئۆز كۆزۈمگە ئىشەنمەي قالدىم. چۈنكى، ھەر ئىككىلىسىنىڭ بويىنىغا دەرھال ئىجرا قىلىنىدىغان ئۆلۈم بەلگىسى ـــ قىزىل × سىزىلغان تاختا ئېسىلغانىدى. ئۇلارمۇ ماڭا قارىدى. بىز كۆز ئىشارىسى بىلەن ھەم ئامانلىق سوراشتۇق، ھەم خەيرلەشتۇق. مەن شۇ چاغدىلا ئۇ ئىككەيلەننىڭ تۇنۇگۈن بىزدىن ئايرىۋېتىلگەنلىكىنىڭ سەۋەبىنى بىلگەندەك بولدۇم.

مەن كۆزۈمنى ئۇلاردىن ئېلىپ ئوڭ يېنىمدىكى جىنايەتچىگە قارىغىنىمدا تېخىمۇ ھاڭ ـ تاڭ قالدىم. ئۇ مەن ئاخشام

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

چۇشۇمده كۆرگەن ئايالنىڭ دەل ئۆزى ئىدى. ئۇنىڭغا يەنە بىر قاراپدىم، ئۇ خەنزۇ ئىكەن. ئۇ باغلاق ئازابىغا چىدىماي ئىڭرايتتى، تولغۇناتتى. بىر ئوفىتسېر كېلىپ ئۇنىڭدىن: «نېمە كېسىلدايسەن؟» دەپ سورىۋىدى، ئۇ: «ئازراق بوشىتىپ قويساڭلار، قولۇم بەك ئاغرىپ كەتتى!» دېدى. ئوفىتسېر زەردە ۋە كىنايە بىلەن: «ئازراق چىدا، بىر دەمدىن كېيىن ئاغرىمايدىغان بولىدۇ» دېدى. ئۇ بۇ ئايالنىڭ دەرھال ئىجرا قىلىنىدىغان ئۆلۈمگە بۇيرۇلغانلىقى ئۈچۈن شۇنداق دەۋاتاتتى. دەرۋەقە، ئۇ-نىڭمۇ بوينىدا قىزىل بەلگە ئۇرۇلغان تاختاي تۇراتتى (كېيىن ئۇقساق، ئۇ بېقىۋالغان بالىسىنى قەھرىتان قىشتا تۇۋرۇككە باغلاپ، سۇ چېچىپ، توڭلىتىپ ئۆلتۈرۈۋەتكەنىكەن). مەن ھەممىدىن كۆرە ئۇنىڭ چۇشۇمده ئايان بولغانلىقىغا ئەجەبلىنەتتىم. ئادەتتە چۇشۇمگە ئانچە پەرۋا قىلمايتتىم. ئەتىسالىم، مېنىڭ كېيىنكى چاغلاردا چۇشكە ئەھمىيەت بېرىدىغان مىجەزىم شۇنىڭدىن باشلانغان بولسا كېرەك. ئەگەر چۇشۇمده ئاكام مېنى ھارۋىدىن چۇشۇرۇپ قالمىغان بولسا، بۇگۈن چوقۇم مېنىڭ بوينۇمغىمۇ قىزىل سىزىقلىق تاختاي ئېسىلاتتىكەن، دەپمۇ قال-دىم.

ئارىدىن ئۇزاق ئۆتمەي، ساقچىخانا ئەتراپى تېخىمۇ جىددىي-لىشىپ كەتتى ۋە بىر بۇيرۇق بىلەن تۇرمىنىڭ تاشقىرقى دەرۋا-زىسى ئېچىلدى - دە، بىزنى تالادا تەييار - تەق بولۇپ تۇرغان ماشىنىلارغا سۆرەپ ئاچقىپ بېسىشقا باشلىدى. ئىككى ئەسكەر بېشىمنى بېسىپ، مۇرىلىرىمدىن سۆرىگەنچە ماشىنىنىڭ يېنىغا ئاچقىتى، ماشىنا ئۇستىدە تەييار بولۇپ تۇرغان ئىككى ئەسكەر بىر قولىدا بىر قولۇمنى، بىر قولىدا مۇرەمدىن تۇتۇپ تارتتى - دە، ماشىنىغا ئاچقىتى ۋە مېنى سۆرەپ كەپىنكىنىڭ ئۇستىگە تىكلەپ قويۇلغان پىلىموتنىڭ سول تەرىپىگە ئاپىرىپ تۇرغۇزدى، ئوڭ تەرىپىگە نەغمەت تۇرغۇزۇلدى. ئۇلار بېشىمنى رەھىمسىزلەر-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

چە بەسىپ تۇراتتى. ئەتراپتا مىغلداپ تۇرغان كىشىلەرگە تۇ-
رۇككىنە قاراپ بەقىشقىمۇ ئىمكانىيەت يوق ئىدى. ئىككى قۇلـ-
قىم يۇلۇۋېتىلگەندەك ئاغرىپ تۇراتتى.

ئەتراپ تولىمۇ سۇرلۇك ئىدى. يىراقلاردا دەمۇدەم شوئار-
لار توۋلىنىپ تۇرغاندەك قىلاتتى. كىشىگە گويا بۇگۈن قىيامەت
قايىم بولۇۋاتقاندەك تۇيغۇ بېرەتتى. ئاسمان گۇرۇلدەپ، زېمىنغا
ئۆلۈم تۆكۈپ تۇرغاندەك دەھشەتلىك مەنزىرە ھۆكۈم سۈرەتتى.
بىزنىڭ ئالدىمىزدىكى ماشىنىغا بۇگۈن ئۆلۈم ئىجرا قىلىنىدىغان
جىنايەتچىلەر بەسىلغانىدى، ئارقىمىزدىكى ماشىنىلاردا ھەر
خىل كەسىمدىكىلەر بار ئىدى.

ئەتىمالىم، ھەممە ئىش تەق بولدى بولغاي، ئاسمانغا
«پاك» قىلىپ بىر پاي ئوق ئېتىلدى، بۇ مېڭىش بۇيرۇقى
ئىكەن، ماشىنىلار شۇ ھامان ھەركەتكە كەلدى. شۇ ھامان مەن
ماشىنىمىزنىڭ سول تەرىپىدە «ۋاي بالام؟» دەپ قاقشاپ تۇرۇپ
قاتتىق ۋارقىرىغان بىر ئايالنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىدىم. بۇ نەچچە
قەۋەت تاغلارنى قايرىۋېتىپ پارتلاپ چىققان ئاۋازدەك قىلاتتى.
ئۇ پەرزەنت زارى ئىدى. ئۇ تەقدىردىن زارلاپ، خۇداغا نالە
قىلاتتى. مەن سول تەرىپىمگە بېشىمنى بۇراپ قارىۋېدىم، ئاستا
قوزغالغان ماشىنىنىڭ يېنىدا تەڭ يۇگۇرۇپ چىقىپ كېتىپ
بارغان بىر ئايالنى كۆرۈپ قالدىم. ئۇ ئابدۇغېنى غازىنىڭ
ئاپىسىدەك قىلاتتىيۇ، لېكىن جەزمەلەشتۈرەلمىدىم، ئەمما مە-
نىڭ ئاپام ئەمەس ئىدى، چۈنكى ئاپام ئۇن نەچچە يىلدىن بۇيان
ئېغىر رېماتىزم كېسىلى بىلەن ئورۇن تۈتۈپ يېتىپ قالغانىدى،
بۇ يەرلەرگە كېلەلمەيتتى.

جىنايەتچىلەر بەسىلغان ماشىنىلار بىزگە بېرىلىدىغان جازا-
نى نامايىش قىلىپ، ھەيۋەت بىلەن چىقىپ كېتىپ باراتتى.
ماشىنىلارنى ئىككى چەتتە مەخسۇس موتسىكلىت دۇيى قوغداپ
باراتتى. يولدا سەپ - سەپ بولۇپ تىزىلغان ئادەملەر تېپتىنچ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

هالدا ماشىنىلار بىلەن بىر مەنزىلگە قاراپ كېتىپ باراتتى. ئۇلارنىڭ ئوچۇق سوت مەيدانىغا كېتىپ بېرىشىدا شەك يوق ئىدى.

بىز قەيەرگىدۇر بىر يەرگە ئاپىرىپ ماشىنىلاردىن سۆرەپ چۈشۈرۈلدۇق ۋە تىزلاندۇرۇپ قويۇلدۇق. گەجگىمىز ۋە بېشىمىزدىن تولىمۇ قاتتىق بېسىپ ئېچىشتۇرۇۋەتكەچكە، خۇددى كۆزى تېچىپ قويۇلغان ئادەمدەك ھېچ نەرسىنى كۆرەلمەيتتۇق، ئەسكەرلەر ئۇرۇپ - تېپىپ تۇراتتى. بۇنداق قىلغاندىن بىردىن تاغارغا سېلىپ، ئاغزىنى بوغۇپ ئەكەلسىلا بولمامدۇ، دېگۈچىمىز كېلەتتى.

بىز چۈشۈرۈلگەن جاي، كېيىن ئۇقساق، شەھەرلىك ساقچىنىڭ قورۇسى ئىكەن. سوت مەيدانى ئۇنىڭ غەربىي بېقىنىدىكى ياشلار مەيدانىغا ئورۇنلاشتۇرۇلۇپتۇ. كانايدىن يىغىنىنىڭ باشلانغانلىقى ئاڭلاندى. قارىغاندا بىزنى ئۆز نۆۋىتىمىز كەلگەندىلا مەيدانغا ئەكىرىدىغاندەك قىلاتتى. بىز شۇ كەمگىچە بۇ يەردە تاياق يەپ ئولتۇرىدۇق. مىدىرلاپ قويساقلا ئەسكەرلەر بېشىمىزغا ئۇراتتى، ماغدۇرسىز تۇرساق، پۇت - قوللىمىز ئاغرىپ، كۆيۈشۈپ تۇرسا، قاتتىق باغلاق جاننى قىينىاپ كېتىپ بارسا، مىدىرلىماسلىققا بولامدۇ؟ مەن تاياق يېسەممۇ، پۇتۇمنى مىدىرلەتمەي، كۆيۈشۈپ قېلىشنىڭ ئالدىنى ئېلىپ تۇردۇم، مېنىڭچە، سەھنىگە بىر زەمبىل گۆش سۈپىتىدە ئەسكەرلەرنىڭ سۆرەپ ئاچقىنىدىن كۆرە، تەستە بولسىمۇ ئۆزۈمنىڭ مېڭىپ چىققىنىم ياخشى ئىدى. دەرھال ئېتىلىدىغانلار شۇ يەردىلا ئۇرۇپ ھالىدىن كەتكۈزۈۋېتىلدى. بۇ يەردە بىزنىڭ پۇكلىنىپ ئولتۇرغان ۋاقتىمىز ئۇزارغانچە، يەيدىغان تاياقلىرىمىزمۇ كۆپەيىپ كېتىپ باراتتى. تاياقچىلار ئاز ئەمەس ئىدى، بۇ بەزى ئاكتېرلارنىڭ دۇشمەنگە بولغان ئۆچمەنلىكىنى نامايان قىلىشى ئۈچۈن

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ياخشى پۇرسەت ئىدى. شۇڭا، بىزنى تونۇمايدىغان، بىلمەيدىغان-
لارمۇ بېشىمىزغا بىر، ئىككىنچى ئۇرۇۋېتىپ كېتەتتى. ماڭا
بۇنداقلاردىنمۇ كۆرە تۇرمە باشقۇرىدىغان (گۇندىپاي) بىر شۇ
ھەربىينىڭ تايىقى ئۆتۈپ كەتتى. ئۇ ئادەتتىمۇ ئاغزى بېشەم،
تاياقچى نەرسە ئىدى.

ئازاب ئىچىدە، يىغىن مەيدانىدىكى ئاۋازلارمۇ قۇلىقىمىزغا
كىرىپ تۇراتتى. ھوشىمىز تېخى جايىدا ئىدى. مەيداندا ھەممە-
دىن ئۇزاق سۆزلىگىنى غۇلجا ناھىيىلىك قوراللىق قىسمىنىڭ
باشلىقى راۋۇپ دېگەن تاتار ئىدى، ئۇ بىزنى خۇمارىدىن چىققۇچە
سۆكتى. ئەتمالمىم، بۇ سوتتىكى جىنايەتچىلەر غۇلجا ناھىيىسى-
دىن كۆپرەك بولغاچقا، نۆۋەتلىق ھالدا راۋۇپ سۆزلەشكە قو-
يۇلغان بولۇشى مۇمكىن.

تەخمىنەن بىرەر سائەت ئۆتكەندىن كېيىن، بىز مەيداندىكى
ئېگىز قىلىپ ئالاھىدە ياسالغان سوت سەھنىسىگە يالاپ، سۆرەپ
ئاچىقلىدۇق. بۇ نەچچە مىڭ كىشىلىك چوڭ يىغىن ئىدى.
ھۆكۈم ناھايىتى تېز ئاڭلىتىلدى. شۇ قېتىمقى سوتتا بىرنەچچە
دېلودىن ئاتمىش ئادەم سوتلاندۇق. ئۇچ ئۇيغۇر، ئۇچ خەنزۇ
بولۇپ ئالتە ئادەمگە ئۆلۈم جازاسى بېرىلدى. بۇ قېتىمقى سوتقا
غۇلجا شەھەرلىك تۇرمىدە ياتقانلارمۇ خېلى بار ئىدى. ھېلىقى
خەنزۇ چوكانمۇ ئېتىلدى.

ئۆلۈمگە بۇيرۇلغانلار جازا مەيدانىغا ئېلىپ كېتىلگەندىن
كېيىن، بىزنىمۇ بىر چەتتىن ئاڭلىتىپ، بىر چەتتىن سەھنە-
دىن داقىرىتىپ سۆرەپ چۈشتى-دە، ماشىنىلارغا خۇددى ئەسكى
چاپانىنى تاشلىغاندەك تاشلاپ، ھەممىمىزنى دوم قىلىپ ياتقۇزۇ-
ۋەتتى. ئەمدى ساقچىغا قايتاردا ساقچىدىن ئېلىپ كەلگەن ئەتە-
گەنكى تەرتىپ يوق ئىدى. ئۇلار نېمىشقىدۇر، بىزنى تېزرەك

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بىخەتەر تۇرمىگە يەتكۈزۈۋېتىشنىڭ كويىغا چۈشكەنىدى. ئۇلار خاتىرجەم ئەمەس ئىدى. ھەربىيلەر ماشىنىنىڭ ئالدى تەرىپى ۋە ئىككى يېنىدا بىزنى دەسسەپ - چەيلىگەنچە ئۆرە تۇرغۇپ باردى. بىز ئۇلارنىڭ ئاياغ ئاستىدا ئىدۇق. سىرتتىن قارىغاندا، ھېچكىم ماشىنىدا ئادەم (مەھبۇس) بار دەپ ئويلىمايتتى.

بىز قايتىپ بارغاندىن كېيىن قوللىرىمىز يېشىلىپ، يەنە ئاخشامقى 12 - كامېرغا قامالدۇق. قاتتىق باغلانغان قوللار ئۆز ئەسلىگە كەلگۈچە خېلى قېتىنالدۇق. شۇنداق بولسىمۇ، ھارغان - ئاچقىنىمىزغا قارىماي، ئەڭ ئاۋۋال ئابدۇجاپپار، ئابدۇغېنى ۋە ئابدۇشۈكۈرلەرنىڭ روھىغا ئىخلاسمىز بويىچە قۇرئان ئوقۇپ دۇئا قىلىشتۇق. بىزنىڭ ھەممىمىزدىلا: ئەگەر «مەدەنىيەت زور ئىنقىلابى» بولمىسا، بۇ يوللارغا مېڭىپ، بۇ ئىشلارغا دۇچار بولمايتتۇق؛ ھۆكۈمۇ مۇنداق ئېغىر، مۇئامىلىسۇ مۇنداق قاتتىق بولمايتتى! دېگەن ئورتاق تونۇش بار ئىدى.

بۈگۈن كامېرلاردا يېتىۋاتقانلار گەرچە سوت ئېچىلغانلىقىنى بىلسىپ بولغان بولسىمۇ، لېكىن كىملەرنىڭ ئۆلۈپ، كىملەرنىڭ تىرىك قالغانلىقىدىن بىخەۋەر ئىدى. كەچقۇرۇن سوجاڭ (تۇرمە باشلىقى) ئىشىكنى ئېچىپ ماڭا: «ھەي، 20 - كامېردىكى سېنى قەلەمەزنى ئاچقىپ كېتىپتۇ، دەيدىغۇ؟» دېدى. مەن: «ياق، ئالمىدىم، ئۆزلىرىدە قالغان!» دەپ جاۋاب بەردىم. سوجاڭ ئىشكنى گۈپپىدە ياپتى. مەن چۈشەندىمكى، 20 - كامېردىكى غوپۇر ئاسىم، ئابلىكىم ھۆسۈيۇن، ئابلىمىت رەخمەت قاتارلىقلار مېنىڭ تەقدىرىمنىڭ قانداق بولغانلىقىنى بىلىش ئۈچۈن شۇنداق قىلغانىدى. ئەمەلىيەتتە بىزدە ئۇنداق قەلەمىمۇ يوق ئىدى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

x x x

بىزنىڭ ھۆكۈمدىن كېيىن 12 - كامىردا بىللە ياتقان ۋاقتىمىز ئون كۈندىن ئاشمىدى، 30 - ئاپرىل نامازدىگەردىن باشلاپ، نېرىقى بىر كامىردىن بىرەيلەننىڭ ئاغرىق ئازابىدا قاتتىق ۋاي - ۋايلاپ ياتقان ئاۋازى ئاڭلاندى. بۇ ئوسماننىڭ ئوغلى شەرتمان ئىدى. ئۇنىڭ ئەھۋالى ئېغىردەك قىلاتتى. دېگەندەك ئىسمايىل ئۆمەر ئەتىسى ئەتىگەندە شەرتماننىڭ قازا قىلغانلىقىنى ئىشىك يوچۇقىدىن كارىدورغا ۋارقىراپ كۆپچىلىككە ئاڭلاتتى.

4 - ماي ئەتىگەندە ئىشىك ئېچىلىپ، ھەممىزگە كۈدە كۆرپىمىزنى باغلاشقا بۇيرۇق قىلىندى (خۇدابەردى سوت كۈنىلا كېسىمنى جەمئىيەتتە ئىجرا قىلىشقا قويۇپ بېرىلگەن، نۇرمۇھەممەتمۇ يەنە ئارىمىزدىن شۇنداق چارە بىلەن ئاچىقىپ كېتىلگەنىدى). مەندىن باشقىلارنىڭ ھەممىسىنى سىرتقا ئاچىقىپ كېتىپ، مېنى 26 - كامىرغا قاماپ قويدى (كېيىن شۇ كۈنى باشقىلارنىڭ تېكەسكە ئېلىپ كېتىلگەنلىكىنى ئۇقتۇم). مەن ئۇزۇمنىڭ ئايرىپ قېلىنغانلىقىمدىن بېشىمدىكى پىشكەللىكلەرنىڭ تېخى تۈگىمىگەنلىكىنى ھېس قىلدىم، كېيىنكى ئەھۋالىمدىن ئويلىغىنىمنىڭ توغرىلىقىنى ئىسپاتلىدى.

مەن قامالغان كامىردا كېسىلىپ بولغان لى فامىلىلىك بىرلا خەنزۇ جىنايەتچى بار ئىكەن، كېيىن لېيەن مىڭ، سىدىقجان، ئىرىم، تۇرسۇن دېگەن جىنايەتچىلەر قوشۇلۇپ، كامىردا پۈتىمىزنى يۆتكىگۈدەك يەر قالمىدى.

لېيەن مىڭ ئەسلىدە ئوبلاستلىق تەشۋىقات باشقارمىسىغا تەۋە كادىر بولۇپ، ئۇمۇ بىر تالاي ناھەقچىلىككە ئۇچراپ بۇ يەرگە ئەكىرىپ قويۇلۇپتۇ. ئۇ بەكمۇ نارازى ۋە بىئارام ئىدى. بەك سېمىز بولغاچقا، ھەر كۈنى كامىرنىڭ دىمىق ھاۋاسىغا چىدىيال-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ماي، ئىشك تۇڭده ئاغزىنى ئىشك يوچۇقىغا ئاپىرىۋېلىپ، ئۇزاق - ئۇزاق ئۆره تۇراتتى. ئىرىم دېگەن جىنايەتچى قىزىق ۋە غەلىته ئىدى. ئۇ توققۇزتارا ناھىيىسىدىن ئون ئىككى يىللىق مۇددەتلىك قاماق جازاسىغا ھۆكۈم قىلىنىپ، بۇ يەرگە يۆتكەپ كېلىنگەنىكەن. ئۇ كامىرغا كىرىپلا ئاغزىنى قويۇۋەتتى: «ئەي كىڭىنىك باسى، ھۆكۈمەت مېنىڭ پۇتۇمنى كەسكىنى يوق، قۇلقىمنى كەسكىنى يوق، ئۆزىنىڭ قەغىزىنى كەستى، ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەتىتىگە بارغاندا قاچىمەن!» دېدى. ئۇنىڭ ئىسمىنىڭ «ئىرىم» ئىكەنلىكىگە قارىغاندا، يالغۇز بالىدەك قىلاتتى. ئۇنىڭ تەلۈە، تەۋەككۇلچىلىككە ئۆگەنگەن مىجەزىدىن قارىغاندا، كىچىكىدىنلا ئۆزىنىڭ دېگىنىنى قىلىپ چوڭ بولغانلىقى چىقىپ تۇراتتى. ئۇ ئوغرىلىق جىنايىتى بىلەن قولغا ئېلىنغان، تۇرمىدىن قېچىپمۇ باقالمىكەن. ئۇ ئۆزى توغرىسىدا قىزىقچىلىق قىلىپ: «مەن ئوغرىلىقتا قازاقنىڭ ئىچىدە رېكورت يارىتقان ئادەم، قازاق ئوغرىلارنىڭ ھەممىسى چارۋامال ئوغرىلايدۇ. مەن بولسام قازاقلار ئىچىدە ماگىزىن تەشكەن بىردىنبىر ئوغرىمەن!» دەيتتى. بىز كۈلۈشەتتۇق. ئۇ تېخى يىگىرمە ئىككى ياشتا بولغىنى بىلەن ناھايىتى قاۋۇل، بەستلىك يىگىت ئىدى. مۇشتۇمىنى تۇگسە بازغاندەك كۆرۈنەتتى.

بۇ كامىردىكىلەرنىڭ تولىسى كېسىلىپ بولغانلار ئىدى. شۇڭا، بەزىدە مەندىن باشقىلارنىڭ ھەممىسىنى سىرتقا ئەمگەككە ئاچىقىپ كېتەتتى. ئۇلار تالادا ئۇنى يەپ، بۇنى يەپ قورسىقىنى تويغۇزۇپ، خۇشال كىرىپ كېلەتتى؛ بەزىدە ئۆلگۈچە تاياق يەپ كىرەتتى. ئارىمىزدا مياۋ جىكۇي ئىسىملىك بىر ئاچ كۆز جىنايەتچى بار ئىدى، ئۇ كەچكىچىلا قورساقنىڭ گېپىنى قىلىپ، ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش دۇيىگە تېزرەك بېرىۋېلىشنىڭ ئارزۇسىنى يەپ ياتاتتى. ئۆزى بەكمۇ جۇت، چىدامسىز نەرسە ئىدى. جىنايىتى تېخىمۇ پەسكەش، يىرگىنىشلىك بولۇپ، ئۆزىگە تەگ-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مىگەن ئايالىنىڭ نومۇسلۇق جايىنى كۆيدۈرۈۋەتكەن، مويلىرىنى يۇلۇپ قىينىغانىكەن. شۇڭا، كامىرىدىكىلەر ئۇنىڭغا «ئورمىچى»، «تازىلىق خادىمى» دەپ لەقەمىۇ قويۇۋالغانىدى. ئەمگەككە چىقماقاندا، پۈرسەتتىن پايدىلىنىپ جىنايەتچىلەر ئاشخانىسىدىن جېڭ-مومۇا ئوغرىلاپ ئۆلگۈچە تاياق يېگەن ئەڭ ئاۋۋال شۇ ئىدى.

x x x

مەن ھۆكۈمدىن كېيىن تۈرمىدە يەنە ئىككى ئاي ياتتىم. ھۆكۈم قىلىنىپ، ھەپتە ئۆتكەندە سوراقخانىغا ئاچىقىپ، ئاپام، ھەدەم، ئىنىم، ئايالىم ۋە ئىككىنچى قىزىم بىلەن كۆرۈشتۈرىدى. كۆرۈشتۈرىدىغان چاغدا سوجاڭ ماڭا يەنە زەردە قىلىپ: «كۆرۈشۈۋال، بۇ ساڭا پارتىيە بەرگەن ئەڭ ئاخىرقى پۈرسەت، ئەمما قالايمىقان گەپ - سۆز قىلغۇچى بولما!» دېدى. مەن ئىچىمدە «ھەممىلا ئىش سېنىڭ دېگىنىڭدەك بولۇۋەرمەس، ئۇ-لار بىلەن تېخى ھەربىر كۆرۈشىدىغان چاغلىرىمۇ كېلەر» دېدىم - دە، ئالدىغا چۈشۈپ ماڭدىم. ئاپام رەھمەتلىك تولىمۇ چېچەن، ئەقىللىق ۋە غەيرەتلىك ئايال ئىدى. ئۇ مېنى كۆرگەندە كۆزى-دىن بىر تامچىمۇ ياش چىقارمىدى، ئاپام ماڭالمىغاچقا، زەمبىل-دە ئېلىپ كىرىشكەنىدى. مەن تىزلىنىپ ئولتۇرۇپ ئېگىشتىم - دە، ئاپامنىڭ يۈزىگە يۈزلىرىمنى ياقتىم، ئاپام مېنى تويماي سۆيۈپ كەتتى. ئارقىدىن بەش ياشلىق قىزىم گۈلبەھرەمنى كۆتۈرۈۋالدىم، ئىنىم، يۈرتىنىڭ سالىمىنى يەتكۈزدى، ھەدەم، ئايالىم مېنىڭ ساق - سالامەت ئىكەنلىكىمدىن خاتىرجەم بولۇشتى، ماڭا يەنىمۇ سەۋر - تاقەت ۋە چىدام تىلىدى. تەخمىنەن ئون مىنۇت كۆرۈشكەن بولدۇق، سوجاڭ مېنى: «بولدى، ماڭ!» دېدى. ھەدەملەر ئېلىپ كەلگەن نان - توقاچ ۋە باشقا تۈرمۇش لازىمەتلىكلىرىنى ماڭا تەڭلىۋىدى، ئۇ: «بۇشىڭ!» دەپ بەرگە-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

لى قويمىدى، ئۇلار چۈشۈن يەۋالغاندەك بولۇپ قالدى. مەن ھەدەملەرگە: «ئۇنىمىسا مەيلى!» دەپ تەسەللى بەردىم. ئىشخانىدىن چىقاردا ئاپام بىلەن يەنە بىر قېتىم خوشلاشتىم. ئاپامنىڭ كۆزىدىن ئالدىمدا بىر تامچە ياش چىقمىغىنى بىلەن ئۇنىڭ تولا يىغلاپ قىپقىزىل بولۇپ كەتكەن كۆزىدىن مەن ئۇچۇن ئاقتان ئىككى يىللىق كۆز يېشىنىڭ ئىزلىرى ئاشكارا بولۇپ تۇراتتى. مەن ئىشىكتىن چىقاردا ئاپام بارلىق غەيرىتىنى يىغىپ: «خوش بالام، سېنى خۇدايىمغا تاپشۇردۇم!» دېدى.

مەن كامىرغا قايتىپ كىرىپ ئۇزاق ئۆتمەي، سوجاڭ ئەشكىنى ئېچىپ: «مە!» دېدى - دە، ماڭا بىر مايكىنى تاشلاپ بەردى. ئۇ ھەدەملەر ئېلىپ كەلگەن نەرسىلەرنىڭ بىرى ئىدى.

مەن تۇرمىدە قېپقالغان ئاشۇ ئىككى ئاي ئىچىدە، مېنىڭدىن قالغان - قاتقان ئىشلارنى سوراپ كىرگەنلەر ئاز بولمىدى، سوراقچىلاردىن بىرلىرى كىرىپ: «سەن قىلىنىڭ ئۇستىدە تۇرغان ئادەم، ئوچۇق سوتتىن كېيىن ئۇستۇڭدىن يەنە نۇرغۇن ئىشلار پاش قىلىنىدى. ئۆزۈڭ ئاۋۇال دەۋەتمىسەڭ، بەربىر سېنى ئاچقىپ ئېتىۋېتىدۇ» دېسە، يەنە بىرلىرى كىرىپ: «ھۆكۈم دېگەن بىر، دەۋەتسەم ئېتىۋېتەمدىكىن دەپ ئەندىشە قىلما، تاپشۇرساڭ جىنايىتىڭ يېنىكلەپ، ئۆلۈمدىن ئامان قالىسەن» دەيتتى. ئۇلار كۆپىنچە مېنىڭ سىرتقا قانداقتۇر بىر يامان شېئىرلارنى يېزىپ چىقارغانلىقىمنى سورايتتى. مەن مۇناداق ئىشنىڭ يوقلۇقىدا چىڭ تۇردۇم، ياخشى شېئىرلارنى يېزىپ چىقارغانلىقىم ھەققىدىمۇ ئېغىز ئاچمىدىم. سوراقتىكى ياخشى سۆزدىن ھاياجانلىنىپ، يامان سۆزلەردىن قورقۇپ، يالغان سۆزلەۋېرىشىم تېخىمۇ مۇمكىن ئەمەس ئىدى. ئىككى ئايدىن كېيىن سوراقلارمۇ بېسىلىپ قالدى.

ئىيۇننىڭ ئاخىرلىرى ئىدى. بىر كۈنى ساھەردە بىزنى بىر ماشىنىغا تولدۇرۇپ بېسىپ نەگىدۇر بىر ياققا ئېلىپ ماڭدى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

شۇ ئاردا، يەنى 29 - ماي كۈنى يەنە بىر قېتىملىق چوڭ ئۇچۇق سوت يىغىنى ئېچىلىپ، يازغۇچى ئىمىنجان ئېكرام قاتارلىق ئالتەيلەن ئېتىلغاندىن كېيىن، شۇنىڭدىن تىرىك قالغانلارمۇ مۇشۇ ماشىنىدا ئىدى. رابىيە ھەدە، ۋاڭ × × (ئىككى ئايال) دىن باشقا، لېيۇ دېلىك، لى شىمىڭ، ئەزەم ئابدۇساتتار قاتارلىق ئىككى كېسىمدىكى سىياسىي جىنايەتچىلەرمۇ بار ئىدى.

بىز يەنىلا كەينىچە قىلىپ چەمبەرچاس باغلاندۇق. مەن، رابىيەم، ئەزەم، لېيۇ دېلىك، لى شىمىڭ قاتارلىقلار ماشىنىنىڭ ئەڭ ئالدىغا ئولتۇرغۇزۇلدۇق. ئەسكەرلەر كەپىنكىنىڭ ئۈستىدە دۈمبىمىزگە قايرىپ باغلانغان قوللىمىزغا دەسسەپ ئولتۇرىدى. بىز ئېگىشتۇرۇپ دۈم قىلىۋېتىلدۇق. بىزنى كۈنەس قارا بۇغرا ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەترىتىگە ئېلىپ ماڭغانىكەن، بىز تاكى مەنزىلگە يېتىپ بارغۇچە بېشىمىزنى كۆتۈرەلمىدۇق. مىدىرلىساقلا قوللىمىزغا قاتتىق دەسسەيتتى. بېشىمىزغا تېپەتتى. شەپقەتسىزلىك دۇنيا قانچە قاتتىق بولسىمۇ، بۇنىڭ ئالدىغا ئۆتمەيتتى. چۈنكى، كېسىلىپ بولغان جىنايەتچىلەرنى ھېچقايسى ئەلدە مۇنداق ئازابلىمايتتى.

سەپەردە سىدىقجان، قېيىم ئەيسا قاتارلىق مەھبۇسلار (ئۇلارنىڭ قوللىدا كويزا بولغىنى بىلەن بېشىنى كۆتۈرۈپ ئولتۇرالمىتى) ئاغزىمىزدا بىر، ئىككى بۇرەكدىن نان سېلىپ قويدى. چۈشتە ئەسكەرلەر ئۆزلىرى قەيەردە بىر يەردە ماشىنىنى توختىتىپ تاماق يېيىشتى. بايىقى بىر، ئىككى بۇردا نانمۇ بىزگە دەل شۇ پۇرسەتتە بېرىلگەنىكەن. بىز يول بويى ھەم بېلىمىز، ھەم غول - تاغاقلىرىمىز ئاغرىپ ھالىمىزدىن كېتەي دېدۇق. ئۇسسۇزلۇق ئاندىن قىينايتتى. سەپەر ئازابى شۇنچىلىك قاتتىق بولدىكى، بىزنى مۇنداق قىينىغىچە ھېلىقى كۈنى ئېتىۋەتكەن بولسىمۇ بوپتىكەن، دەپ قالدۇق. بىز ئادەملەر ئارىسىدا مۇد-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

داقمۇ تاش يۈرەك كىشىلەرنىڭ بارلىقىغا ھەيران ئىدۇق. ئۇلار ھۆكۈمەتنىڭ بىزنىمۇ پىلىموتقا تۇتۇۋەتمىگەنلىكىگە ئاچچىقى بارەك قىلاتتى. ئۇلارنىڭ سىنىپىي كۆرەش تەربىيىسىنى ئەسە-بىيلەرچە ئىنچىللاشتۇرۇۋاتقانلار ئىكەنلىكىدە شەك يوق ئىدى. بىزنى ھايۋاندىنمۇ بەتتەر كۆرەتتى. ئۇلاردا ئىنسانپەرۋەرلىك تۇيغۇ دورىلىققىمۇ تېپىلمايتتى. ئۇلار بىزنى گويا ئۇلارنىڭ ئاتا - ئانا، قوۋم - قېرىنداشلىرىنى ئۆلتۈرۈۋەتكەن قاتىللاردەك كۆ-رەتتى.

بىز كەچ پېشىن بولغاندا بىر قورۇ ئىچىگە كىرىپ كەل-دۇق. بېشىمىزنى كۆتۈرسەك، بۇ كۈنەس قارا بۇغرا ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەتىرتى ئىكەن. بىز ماشىنىدىن چۈشۈرۈل-دۇق، قوللىرىمىز يېشىلگەندە، رابىيەم ھەدە ئىككىمىزنىڭ قاتتىق باغلانغان بىلەكلىرى ھېلىقىلارنىڭ ئايىغى ئاستىدا زېدە بولۇپ شەلۈەرەپ كەتكەنىدى. رابىيەم ھەدىنىڭ جاراھىتى مې-نىڭكىدىنمۇ بەتتەر ئىدى. بىز باغلاقتىن بوشىتىلغىنىمىزغا شۈكۈر قىلىپ، بۇ ئىشلارغا ئانچىمۇ ۋايسىپ كەتمىدۇق.

بىزنى ھېلىقى رەھىمسىزلەردىن ئۆتكۈزۈۋالغانلار ئىچىدە، يېشى قىرىقتىن ئاشقان، يالغان چىشلىرى بار، كۆزەينەكلىك بىر كىشى كۆپرەك ھەرىكەت قىلىپ يۈرەتتى. بىر ھازادىن كېيىن ئۇ قولىدىكى قەغەزگە قاراپ مەن، ئەزەم، ئابدۇساتتار، لىيۇ دېلىك، لى شىمىڭ تۆتىمىزنىڭ ئىسمىنى چاقىردى، بىز ئالدىغا چىقتۇق. ئۇ بىزنى ئىككى قوراللىق ئەسكەرگە ھەيدە-تىپ، قورۇنىڭ سىرتىدىكى بىر چوڭ ئاتخانىغا ئاچىقتى. ۋە ھەممىمىزگە كىشەن سالدۇرۇپ قويدى. قورۇغا قايتىپ كىرە-دىغان چاغدا ئۇ بىزگە: «بۇ، سىلەرنىڭ خاتىرجەم ئۆزگىرىشىڭ-لارغا پايدىلىق، سىلەرنى قاچىدىغان - مۆكىدىغان ئىشلاردىن ساقلايدۇ» دېدى. ئاخىرىدا: «قورۇغا كىرگەندىن كېيىن پاقال-چىكىگىلارغا بىر نەرسە ئورنۇلىگىلار، بولمىسا، تۆمۈر ئاسانلا

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

يارا قىلىۋېتمدۇ» دېگەنىنمۇ قوشۇپ قويدى. مەن ئۇنىڭ يالغان كۆلكە ۋە بايىقى پايدىلىق نەسىھەتلىرىدىن ئۇنىڭ تۇرمە خىزمىتىنى ئۇزاق ئىشلەپ قاقباش بولۇپ كەتكەنلىكىنى بايقىدىم. لېكىن، نېمىلا بولسۇن، ئۇنىڭ بىزنى پۈتمىزغا بىر نەرسە ئورۇنلاشقا ئۇندىگەنلىكى ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەتىرىتىنىڭ ھېس قىلدۇردى.

بۇ قورۇغا قايتىپ كىرگەندە، ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەتىرىتى كادىر ۋە ئەسكەرلىرى بىزنىڭ ھەمرالارنىڭ ئورۇن - كۆرپە، كىيىم - كېچەك، خالتا، يانچۇقلىرىنى ئاختۇرۇۋېتىپ-تۇ. بۇ تەكشۈرۈشتىنمۇ ئۆتتۇق.

ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەتىرىتى قورۇسى يوغان قارا دەرۋازىسى، ئۇچ يەردە قاراۋۇلخانىسى بار، ناھايىتى ئېگىز سېپىللىق خېلى چوڭ قورغان ئىدى. قورغاندا بىزدىن باشقا ھېچكىم يوقتەك قىلاتتى. لېكىن تۇرخۇندىن ئىس چىقىۋاتقان بىر ئاشخانىسىنى كۆرۈپ، كۆپ بولمىسىمۇ، يەنىلا ئادەم بارلىقىنى بىلدۇق.

دەرۋازا ئۈستىدە قاراۋۇلخانا بار ئىكەن. دەرۋازىدىن كىرگەندە ئۇدۇلدا ھەربىرى ئۈچ ئېغىزدىن ئىككى كورپۇس، سول تەرەپتە بىر كورپۇس ئاددىي كېسەك ئۆيلەر كۆزگە تاشلىناتتى. بىز ئەنە شۇ سول تەرەپتىكى بىر ئۆيگە ئورۇنلاشتۇق.

بايىقى كۆزەينەكلىك كىشىنىڭ ۋاك بولۇپ، مۇشۇ ئەتىرەتنىڭ سىياسىي ئىشلار خادىمى ئىكەن، ئۇنى ھەممەيلەن «ۋاك گەنسى» دەپلا ئاتىشىدىكەن.

كۈن غەربكە قىيسىيىپ نامازدىگەر بولاي دېگەندە، تالادىن قاراۋۇلخانىدىكى ئەسكەرگە بىر نېمىلەر دەپ دوكلات قىلىۋېتىپ، سەككىز - ئون جىنايەتچى كىرىپ كەلدى. ئۇقتىشلىمىچە، ئەسلى بۇ يەردىكى كونا جىنايەتچىلەر سوۋېت ئىتتىپاقى بىلەن بولىدىغان ئۇرۇش ئېھتىمالى سەۋەبىدىن جەنۇبقا يۆتكەپ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

كېتىلگەنىكەن. كېيىن بايقى ئېھتىماللىق سۈسلاپ قېلىپ، بۇ يەرگە يەنە جىنايەتچى لازىم بوپتۇ. ھېلىقىلار كۈنەس ناھىيىسىدىن بىرىنچى تۈركۈم يۆتكەپ كېلىنگەنلەر ئىكەن.

كەچلىك تاماقتىن كېيىن كونا، يېڭىلار ھەممىمىز يوقلىمىدىن ئۆتتۇق. ۋاڭ گەنسى ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەترىتىنىڭ تۈزۈم، تەرتىپ - ئىنتىزاملىرى ھەققىدە توختالدى، قاچماسلىقىمىزنى قاتتىق ئاگاھلاندۇردى. ياخشى ئىشلىسەك كەچۈرۈم بېرىلىدىغانلىقى، ئۆزگەرتىش بىلەن قارشىلاشساق قاتتىق جازالىنىدىغانلىقىمىز ھەققىدە ئۇزاقتىن - ئۇزاق سۆزلىدى.

x x x

بىز ئەتىسىلا ئەمگەككە ھەيدەپ چىقىلدۇق. مەن قولۇمغا چىققانلىكى ئەسكى - تۈسكىلەردە پۈتۈمنى ئوراپ، زەنجىرنىڭ ئۇتتۇرىسىدىن تاتا بىلەن باغلاپ، شىممىنىڭ بېغىغا ئېسىۋالدىم. بىزنىڭ ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش دۇيىدىكى تېخىمۇ جاپا - مۇشەققەتلىك ھاياتىمىز ئەنە شۇ كۈندىن ئېتىبارەن باشلىنىپ كەتتى. دەسلەپكى كۈنى يەر تۈزلەشكە سېلىندۇق. گۇرۇپپا باشلىقىمىز شىلازى دېگەن خۇيزۇ پېشقەدەم كىشى ئىدى. ئۇنىڭ يېشى چوڭ بولغىنى بىلەن ئۆزى ياشلاردىنمۇ تېتىك ئىدى. بىز ئۇزاق مەزگىل قاراڭغۇ كامىردا كۈن كۆرمەي يېتىپ، ئاپتاپ سېغىنىپ كەتكەچكە، دالا ئاپتىپىدا كۆينەكلەرنى سېلىۋېتىپ مايكا بىلەنلا ئىشلەپتىمىز. ئەتىسى ئاپتاپ تەگكەن يەرلىرىمىز مۆلۈلدەپ سۇ كۆتۈرۈپ كەتتى. مەن شۇنداق تۇرۇقلۇقمۇ يەنە ئىشقا ھەيدەپ چىقىلدىم. ئۇ كۈنى بولالماي قالدىم، دوختۇر ماڭا بىر سېقىم مارگانسوپنى قەغەزگە يۆگەپ بېرىپ، قولۇمغا تۇتقۇزدى - دەپ:

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

— مۇشۇنى ئىسسىق سۇدا ئېرىتىپ، كۇندە كۆيگەن يەر-لىرىگىنى يۇي! — دېدى.

مېنى ۋاڭ گېنسى بىلەن بىللە ئىشلەيدىغان تەلەتى سوغۇق، سېمىز بىر خەنزۇ كادىر تالادىن ھەيدەپ كىرىپ، ياتاقلىقمۇ كىرگۈزمەي، ئاشخانىنىڭ ئالدىغا ئولتۇرغۇزۇپ ئاشخانىدىكى-لەرنىڭ نازارىتىگە تاپشۇرۇپ بەردى. ئۇلار داس ۋە ئىسسىق سۇ ئاچقىپ بەردى. مەن كۆيگەن يەرلىرىمنى مارگانسوپىتا يۇي-دۇم. دەرۋازا ئۈستىدىكى قاراۋۇل، ئاشخانىدىكى نازارەتچىلەر مېنى ھېلىدىن - ھېلىغا كۆزىتىپ تۇراتتى. چۈشتىن كېيىنمۇ يەنە شۇ تەرىقىدە ئولتۇرۇپ كۇننى كەچ قىلدىم.

«ئۆلمەكنىڭ ئۈستىگە تەپمەك» دېگەندەك قوللىرىمنى مار-گانسوپىتا يۇيۇۋاتقىنىمدا، ئوڭ يانچۇقۇمدىكى «ماۋجۇشى سۆزلە-رىدىن ئۈزۈندە» دېگەن كىتابچە داسقا چۈشۈپ كەتتى. ھېلىمۇ ياخشى ھېچكىم كۆرمىدى، داستىن دەرھال ئېلىپ، يانچۇقۇمغا سېلىۋالدىم. كىتابنىڭ نۇرغۇن ۋاراقلىرى ۋە رەسىملىرى بويە-لىپ كەتكەنىدى.

ئۇ چاغلاردا كىشىلەرنىڭ يېنىدا بىرىدىن «ئۈزۈندە» ئېلىپ يۈرۈشى شەرتسىز مەجبۇرىيەت ئىدى. بىزگە تېخىمۇ شۇنداق ئىدى. ئۇ چېقىلغىلى، تىل تەگكۈزگىلى بولمايدىغان نەرسە ئىدى، شۇڭا ھاياتى قىل ئۈستىدە تۇرغان مەندەك بىر ئادەم ئۇچۇن ئۇنىڭ دورىغا چۈشۈپ كېتىشى مېنى ئىنتايىن خەتەرلىك ئاقىۋەتكە قالدۇراتتى. بۇنى باشقىلار بىلمىپلا قالمىغان بولسا، مېنىڭ تۇغقىشكىنىم شۇ ئىدى، چۈشەندۇرمەن دېيىش قۇرۇق ئاۋارىچىلىك بولاتتى. شۇڭا، ئۈزۈندىنى زادىلا يېنىمدىن چىقار-ماي، بىر مەزگىل ساقلاپ يۇرۇپ، كېيىن بىر ياقلىق قىلىۋەتتىم.

ئۇ چاغلاردىكى سىياسىي ھاۋانىڭ قەبىھ، ۋەزىيەتنىڭ ۋە-ھىمىلىك ئىكەنلىكىنى ھازىرقى ئوتتۇز ياشتىن تۆۋەن بالىلار مۇتلەق بىلمەيدۇ، سۆزلەپ بەرسىڭىز ئىشەنمەيدۇ. شۇڭا مەن

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مۇشۇ ھەقتىكى ۋەقەلەر توغرىسىدا يازغان بىر ھېكايىنىڭ ئېغىز-
رافىغا: «مەن بايان قىلغانلارغا كېيىنكىلەرنىڭ چۈشەنمەسلىكى-
دىن ئەمەس، ئىشەنمەسلىكىدىن قورقىمەن» دەپ يازغانىدىم.
ئۇ چاغلاردا لىن بياۋ ۋە «توت كىشىلىك گۇرۇھ» نىڭ خەلققە
قارشى سىياسىتى پارتىيەنىڭ جىنايەتچىلەرنى ئۆزگەرتىش سىيا-
سىتىنىمۇ ئاستىن - ئۈستۈن قىلىۋەتكەنىدى. ئەمگەك بىلەن
ئۆزگەرتىش ئەترىتىدە تىللاش، ئۇرۇش نورمال ئىش بولۇپ،
ئۇلار بۇنىڭغا ھېلىقى «ئۇزۇندە» كىتابچىدىكى «دۇشمەنلەرگە
قاتتىق بولۇش» دېگەن سۆزدىن ئاساس تاپاتتى؛ ئازابلاشنى تەر-
بىيە ھېسابلايتتى؛ ئاچ - يالىڭاچ تۇتۇشنىمۇ شۇ مەزمۇندا ئە-
زاھلايتتى. ئاچ قورساق قاتتىق ئىشلىتىش، دەم ئالغۇزماي
ئىشلىتىش كىشىنى ئاسانلا كاردىن چىقىراتتى.
مەن بىر كۈن ھېلىقىدەك داۋالانغاندىن كېيىن، كىشىنىم-
نى شاراقشىتىپ، ئەتىسى يەنە ئىشقا چىقىپ كەتتىم.
بىز بىرىپ ھەپتە ئۆتمەيلا جىنايەتچىلەر يەنە تۈركۈم -
تۈركۈملەپ كېلىشكە باشلىدى. ئۇلار بۇ يەرگە ئىلىغا بۇاستە
قاراشلىق ناھىيە ۋە شەھەرلەردىن كېلەتتى. مۇنداق جىنايەتچە-
لەرنىڭ يىل ئاخىرىغىچە ئايىغى ئۈزۈلمىدى. شۇ يىلى بىزدىن
كېيىن شىنجاڭ بويىچە ئوتتۇز نەچچە كىشىنىڭ ئۆلۈم ھۆكۈمى
بىر تۇتاش چىقىرىلىپ، 29 - ماي كۈنى بىر كۈندە، ئىككىنچى
قېتىم يەنە شۇنداق بىر تۇتاش ھۆكۈم بىلەن يەتمىش ئىككى
كىشىنىڭ ئۆلۈم جازاسى ئىيۇلنىڭ ئوتتۇرىسىدا ئىجرا قىلىنغا-
نىدى. بۇ يەرگە شۇ قېتىمقى سوتتا ئىلى رايونىدا كېسىلگەنلەر-
دىنمۇ ناھايىتى كۆپ ئادەم كەلگەنىدى.
بىز «قارا بۇغرا» غا كېلىۋاتقانلاردىن كىشى چۆچۈگۈدەك،
ئېچىنغۇدەك خەۋەرلەرنى ئاڭلاپ تۇردۇق: شۇ يىلى ئىيۇلدا
ئىلى ئوبلاستلىق تۈرمىنىڭ 18 - كامىرىدا ئېغىر كىشەن بىلەن
ياتقان تالانتلىق شائىر، رەسسام ئىلھامجان ئابلىمىت ئۆزى بە-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

لەن بىللە يانتاق گېرىگورى (رۇس) ۋەيەنە بىر خەنزۇ جىنايەت-
چى بىلەن (ئىسمى چېن فۇسىڭغۇ دەيمەن؟) قېچىپ، ھاجەتخانا
تەرەپتىكى سېپىلغا ياماشقاندا ئېتىلىپ كەتكەن. ئەسلىدە چېن
فۇسىڭ ياماشقاندىلا سېزىلىپ قېلىپ، سول قولى ئوقتا يارىلە-
نىپ قېچىپ كېرىپ كەتكەن. گېرىگورى تېخى سېپىلنىڭ يە-
نىغا بارمىغاچقا، كەينىگە يېنىپلا كېرىپ كەتكەن. ئىلھامجان
پۇتىدىكى كىشەن ئېغىر بولغاچقا، ئۆزىنى ۋاقتىدا دالدىغا ئالال-
مىغان. ئۆگزىدىكى پوست ئۇنىڭ كاربىدورغا قايتقانلىقىنى كۆ-
رۈپ تۇرۇپ ئېتىۋەتكەن. غۇلجا شەھەرلىك تۇرمىدىن رەھمەت-
جان (چاپچال جاغىستايدىن) بىلەن تۇرمىداش يەنە بىر خەنزۇ-
نىڭ قېچىش ۋەقەسى ئاجايىپ بولغان. ئۇلار كامېرنىڭ تېگىدىن
تېشىپ، يەر ئاستى بىلەن تۇرمىنىڭ سىرتىدىكى بىدىلىك ئې-
تىزلىقىغا چىققان. ھەر كۈنى كېچىدە ھەربىرى قىلىپ كولاپ،
قېزىپ چىقىرىلغان توپىنى تاھارەت تۇتقۇچى بىلەن ھەر كۈنى
ھاجەتخانىغا ئەچىقىپ تۆكۈپ تۇرغان. ئەپسۇسكى، ئۇلار قېچىپ
رەھمەتجاننىڭ غۇلجا ناھىيە پەنجىمدىكى «يېقىن ئاغىنىسى» نىڭ
ئۆيىگە چىققاندا، ئۇ ئاغىنىسى يەرلىك ساقچىلارغا مەلۇم قىلىپ
قويۇپ تۇتۇلۇپ قالغان.

مەرھۇم ئابلىمىت رۇستەمۇ ئىلى ئوبلاستلىق تۇرمىنى
تېشىپ چىقىپ، ئاغىنىسىنىڭ ئۆيىگە چىققاندا تۇتۇلۇپ قالغان
(تارىم - شايار ئۆزگەرتىش ئورنىدا ئۆلۈپ كەتتى).

مۇنداق قېچىشلارغا بىر تەرەپتىن، شۇ يىللاردا ھەربىلەر
ئۆتكۈزۈۋېلىپ باشقۇرۇۋاتقان تۇرمىلەردىكى مۇئامىلىنىڭ ھەد-
دىدىن تاشقىرى قاتتىقلىقى سەۋەب بولسا، يەنە بىر تەرەپتىن،
دېلولارنىڭ پارچىلاپ باشقۇرۇلۇپ، كۆپ ئادەمنىڭ ئۆلۈمگە ھۆ-
كۈم قىلىنىپ كېتىۋاتقانلىقى سەۋەب بولغان. شۇڭا، ھەممىلا
ئادەم ئۆز بېشىنى قوغداشنى ئويلىماي بولمىغان.
بىزنى ئەمگەككە ھەر كۈنى بىر كادىر بىلەن بىر ياكى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بىرنەچچە قوراللىق ئەسكەر ئاچىقاتتى. جىنايەتچىلەر كۆپەيگەنچە بىرنەچچە گۇرۇپپىغا بۆلۈنۈپ كەتتۇق. كۆپ هاللاردا گۇرۇپپا ياكى بىرلەشمە گۇرۇپپا بويىچە چىقاتتۇق. هەر كۈنى كەچتە قورۇنىڭ ئوتتۇرىسىغا ئىستروي قىلىنىپ، يوقلىمىدىن ئۆتەتتۇق. بۇنداق چاغدا كۆپ هاللاردا بىزگە ۋاڭ گەنسى سۆزلەيتتى. ئۇ ناهايىتى سۆزمەن، هىيلىگەر ئادەم بولۇپ، ياخشىنى يامان، يامانىنى ياخشى قىلىپ كۆرسىتىشكە ئۇستا ئىدى. بىزگە بەرگەن ئارزاڭنى ماختاپ: «هەتتا بىزنىڭمۇ يېگۈمىز كېلىدۇ» دەيتتى. ئۇ ناهايىتى ئۇزاق سۆزلەيتتى. ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەتىرىتىنىڭ: ئۇچتىن ئايرىلماسلىق، ئىككىيلەن بىر بولماسلىق، ناماز ئوقۇماسلىق، دېلو سۆزلەشمەسلىك، ئۆزئارا دوست تۇتماسلىق... دېگەن تۈزۈملىرىنى ئاغزى تالغۇچە چۈشەندۈرەتتى. ئۇ ئەڭ ئاۋۋال يۇقىرىغا ئەرز يېزىشنى قەتئىي چەكلىدى. بۇ قانۇنسىزلىق، زوراۋانلىق ئىدى. ئۇلار جازالىنىپ كېلىۋاتقانلاردىن مۇتلەق كۆپچىلىكىنىڭ جازا هۆكۈمگە نارازى ئىكەنلىكىنى ناهايىتى ياخشى بىلەتتى. شۇڭا مۇنچە كۆپ ئادەمنىڭ ئەرز يېزىشىنى يامان تەسىر پەيدا قىلىدۇ، دەيتتى. ۋاڭ گەنسى هەر كۈنى جىنايەتچىلەر ئارىسىدا بولۇۋاتقان ئىشلارنىمۇ زىغىرلاپ سۆزلەپ، ئالا قويماي سۆكۈپ تۇراتتى. بىزنىڭ ئۆرە تۇرۇپ پۇتلىرىمىز تېلىپ كېتەتتى. ۋاڭ گەنسىنىڭ سۆزى تۇگىگەندە ئەتىسى دېزۇرنى بولىدىغان دۈيجاڭ تۆت ئېغىز گەپ قىلىپ، بىزنى كەچلىك ئۆگىنىشكە ئورۇنلاشتۇراتتى.

كىمدۇر بىرى، ۋاڭ گەنسىگە مېنىڭ ئاز - تولا خەنزۇچە بىلىدىغانلىقىمنى يەتكۈزۈپ قويۇپتىكەن، ئۇ مېنى ئاشۇنداق كەچلىك يىغىلىشلارنىڭ تەرجىمانى قىلىۋالدى. مەن (ماڭا ئوخشاش ئېغىر كېسىمدىكىلەر) ئادەتتە ياتاقتىمۇ، ئىستروىدىمۇ گۇرۇپپا باشلىقىنىڭ بېقىنىغا ئورۇنلاشتۇرۇلغاچقا، سەپتە دائىم ئىستروينىڭ بېشىغا توغرا كېلەتتىم. مەن تەرجىمان بولغاچقا،

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ۋاڭنىڭ نۇتقىنى دىققەت بىلەن ئاڭلاشقا مەجبۇر ئىدىم. باشقىلاردەك، ئۇنىڭ نېمە دەۋاتقانلىقى بىلەن كارىم بولماي، ئاسماندىكى ئاي ياكى كۆچەكەن يۇلتۇزلارنى تاماشا قىلىپ، ھاڭۋېقىپ تۇرالمايتتىم.

ئۇ مېنىڭ ياش چاغلىرىم بولغاچقا، زېھنىم ئوچۇق، تىلىم راۋان، تۇتۇۋېلىش قابىلىيىتىم ناھايىتى يۇقىرى ئىدى. ۋاڭ گەنسى بىر سۆزلىسە، ئون مىنۇتسىز توختىمايتتى. مەن شۇنچە سۆزنىڭ بىرىنىمۇ چۈشۈرۈپ قويماي، باش - ئاياغىنى ئورۇنلۇق باغلاپ تۇرۇپ تەرجىمە قىلىپ چىقاتتىم. غۇلجا دۆڭ مەھەللىدىن تۇتۇلغان مۇھەممەتجان دەيدىغان پېشقەدەم بىر خۇيزۇ جىنايەتچى بار ئىدى. ئۇ رۇسچىغا ناھايىتى پىششىق ئىدى. تارىخ بىلىمىمۇ چوڭقۇر، ئۆزىنى تەمكىن تۇتىدىغان، ھۆرمەتكە سازاۋەر زىيالى ئىدى. 1950 - يىللاردا سوۋېت ئىتتىپاقىدىن تۇنجى قېتىم كېلىپ تەكلىماكاننى ئايروپىلان بىلەن تەكشۈرگەن تىتوۋ دېگەن پروفېسسورغىمۇ ئەنە شۇ كىشى تەرجىمانلىق قىلغانىكەن. مانا شۇنچە تالانتلىق بىر كىشىمۇ مېنىڭ ياش زېھنىمگە ھەيران قېلىپ: «مەن سىزگە ئوخشاش ئەستە قالدۇرۇش ئىقتىدارى مۇنداق يۇقىرى ئادەمنى تۇنجى قېتىم كۆرۈشۈم، قالتىس ئىكەنسىز، سۆز دېگەننى توخۇ دانىنى تېرىۋالغاندەك، قويماي تەرجىمە قىلىدىكەنسىز!» دەپ ماختىغانىدى. ئۇ مېنىڭ كۆڭلۈم ئوچۇن شۇنداق دەۋاتمايتتى. مەن ئۆزۈمدىن خېلى مەمنۇن ئىدىم. لېكىن بۇ زېھنىمنىڭ كېيىنكى كۈنلەردە بىزگە ئىچكۈزۈتىلگەن چاشقان مايىقى بولۇپ كەتكەن گۈرۈچ ئومىچى بەلەن كاردىن چىقىپ كېتىدىغانلىقىنى ئويلاپمۇ باقمىغانىدىم.

بايىقىدەك كەچلىك ۋەزخانلىق كۈندە دېگۈدەك بولۇپ تۇراتتى. مەن مۇنداق تەرجىمانلىقتىن قىينىلمىمۇ كەتمەيتتىم، چۈنكى ئۇلارنىڭ سۆزلىرىدە ئىلىم - پەنگە چېتىلمىدىغان مۇرەككەپ ئاتالغۇلار زادىلا ئۇچرىمايتتى. تولىسى جىنايەتچىلەر تولا

ئاڭلاپ سېسىق كېكىرىپ كەتكەن بىرنەچچە جۈملە سۆزنىلا مەز-
مۇن قىلاتتى. ئۇلار مەن بىلمەيدىغان سۆزلەر ئەمەس ئىدى.
سۆز تۈگەپ، بىرنەچچە قىزىل ناخشىلار ئېيتىلىپ بولغاندىن
كېيىن تارقىلىپ، ئۆگىنىشكە كىرىپ كېتەتتۇق. نېمە ئۆگـ-
ـنىش دەمسىز؟ يەنىلا ئاتام ئېيتقان بايىقى «ئۈزۈندە» ئوقۇش.
كىشى بىزار بولىدىغان بۇ ئۆگىنىش بىزگە ئىنتايىن چوڭ
مەنىۋى زۇلۇم ئىدى. ئۈزۈندىن بىزگە ئوخشاش بىرنەچچە سا-
ۋاتلىقلارلا ئوقۇيتتۇق. ساۋاتسىزلار، قېرىلار، كۆزۈم ئاجىز
دەپ ئۆزىنى قاچۇرىدىغان قۇۋلار ئۆز ئىشلىرىنى قىلغاچ ئولتۇ-
راتتى (ئىش مەيدانىدىكى ئون بەش مىنۇتلۇق دەم ئېلىشتىمۇ
بىر يەرگە دۈگىلەك ئولتۇرغۇزۇپ ئۆگىنىش قىلدۇراتتى - دە،
«ئۈزۈندە»نى يەنە ئوقۇيتتۇق). ئارىلىقتا ھاجەتكە چىقماقچى
بولساق، ياتاق ئىشىكىدىن چىقىپلا خەنزۇچە دوكلات بەنجاڭ،
ھاجەتكە بارىمەن! دەپ ۋارقىرايتتۇق. دەرۋازا ئۈستىدىكى پو-
تەيدىن «چۇ!» دېگەن ئاۋاز چىققاندىلا ئاندىن ماڭاتتۇق. ھاجەت-
تىن قايتقاندىمۇ يەنە شۇ تەرتىپتە قايتاتتۇق.

ئەتىسى سەھەردە، بەزى دۈيجاڭلار يەر يورۇماستا كىرىۋېـ-
لىپ بىزنى تۇرغۇزۇپ يۈگرۈتەتتى. بەزىلىرى ئۇنداق قىلمايتـ-
تى. ئاندىن ئاشخانىدىن چىققان «كەيفەن» دېگەن ۋارقىراش
بىلەن تەڭ يېرىم سائەتچە قورساقنى ئالداپ، ئەمگەككە چىقىپ
كېتەتتۇق.

x x x

بىزنى باشقۇرىدىغان خادىملارنىڭ ھەممىسىنىلا «دۈيجاڭ»،
ئەسكەرلەرنىڭ ھەممىسىنىلا «بەنجاڭ» دەپ ئاتايتتۇق. دۈيجاڭـ-
لارنىڭ ئارىسىدا دەسلەپتە سارسانبېك، قېيۇم دەپ ئىككىلا
مىللىي كادىر بار ئىدى، سارسانبېك دۈيجاڭ زادىلا ئارتۇق سۆز

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

قىلمايتتى. كەچتە يوقلىما قىلىپ بولۇپلا ئۆگىنىشكە تارقىتىۋەتەتتى. بىر شەنبە ئاخشىمى سارسانبېك دېزورنى ئىكەن. ئۇ بىزنى ئىستروي قىلىپ، يوقلىما قىلىپ بولدى ـ دە، «بۇگۈن ئۆگىنىش يوق، ئەتە دەم ئېلىش يوق!» دېدى. ئۇنىڭ ئىككى ئېغىز سۆز قىلغىنى شۇلا ئىدى. بىر كۈنى ئىشتىن قايتىپ كېلىپ، بىزگە تۆت ئېغىز گەپ قىلغۇسى كېلىپ قالدى بولغاي، بىزنى دەرۋازا ئالدىدا توختاتتى، ئەمما سۆزىنى باشلا ـ باشلىمايلا بىزنى «كۆپچىلىك!» دەيدىغانلىقىڭ ئورنىغا «يولداش لار!» دەپ تاشلىدى، بىز كۈلۈشۈپ كەتتۇق (ئەمگەك بېلەن ئۆزگەرتىش ئەترىتىدە دۇيجاڭلار «يولداش» سۆزىنىڭ ئورنىغا «كۆپچىلىك» سۆزىنى ئىشلىتەتتى). سارسانبېك دۇيجاڭ ئۇ ـ ڭايىسىزلانغىنىدىن سۆزىنى داۋاملاشتۇرالماي بىزنى تۇرمە سېپى ـ لىگە كىرگۈزۈۋەتتى. شۇنىڭدىن كېيىن ئۇ تېخىمۇ ئارتۇق سۆزلىمەيدىغان بولدى.

قېيۇم دۇيجاڭ ئاساسەن ئەركىن (تارقاق) ئىشلەيدىغان گۇرۇپپىلارنى باشقۇرۇپ كەلدى. كېيىن قادىر ئىسىملىك يەنە بىر كىشى دادۇيجاڭ بولۇپ كەلدى. ئۇ ئېتىز ئىشلىرىغا بەك پىششىق ئىدى. خەنزۇ تىلىنى ناھايىتى تولۇق ۋە چىرايلىق سۆزلەيتتى. ئۇ ئۆچ كۆرۈپ قالغانلارغا بەك قاتتىق قوللۇق قىلاتتى.

بىزنىڭ كۆڭلىمىز سارسانبېك، قېيۇم، شۇنداقلا بىز يېڭى كەلگەندە تونۇشتۇرۇلغان لى دۇيجاڭدىنلا سۇ ئىچەتتى. ئاڭلىشى ـ مىزچە، ئۇ مۇشۇ دادۇينىڭ كونا دۇيجىڭى بولۇپ، مەمۇرىي ۋە تەرىپچىلىق ئىشلىرىغا مەسئۇل ئىكەن. ئۇ بىزگە ئىنسانىي مۇئامىلە قىلاتتى. زادىلا قاپىقىنى تۇرمەيتتى. ئېتىزلارغا بې ـ رىپ قالسىمۇ، ئىشىمىزنىڭ كۆڭۈلدىكىدەك بولمىغان جايلىرى ـ نى كۈلۈپ تۇرۇپ تۇزىتەتتى. بەزىدە قولىمىزدىكى گۇرجەكنى ئېلىپ، ئۆزى ئىشلەپ كۆرسىتىپ قويىاتتى، ئارىلاپ ـ ئارىلاپ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

تەكتىمىزنى، جىنايەتلىرىمىزنى سوراپ قويماتتىمۇ، لېكىن تولا ئىچكىرىلەپ كەتمەيتتى. بىزنى باشقىلاردەك مەڭگۈ قارا ئادەملەر دەپ قارىمايدىغانلىقى ئۈنۈك بىزگە قىلغان مۇئامىلىسىدىن مانا مەن دەپلا چىقىپ تۇراتتى. كۆپىنى كۆرگەن، چېچەن ئادەملەرلا مۇشۇنداق بولاتتى.

بىزنى نازارەت قىلىدىغان قوراللىق ئەسكەرلەر مۇنتىزىم ساقچى قىسىملىرى ئەمەس، بەكتۇەن ئەسكەرلىرى ئىدى. ئۇلاردا مۇقىم، مۇكەممەل فورما كىيىم يوق، ياش - قورامى، مىجەز - خاراكتېرىمۇ، خىزمەت (نازارەتچىلىك) پوزىتسىيىسىمۇ بىر - بىرىگە ئوخشىمايتتى. بەزىلىرىنىڭ خوتۇن - بالىلىرى بار ئىدى.

x x x

بىزنىڭ 1970 - يىلىدىكى ئەڭ قاتتىق ئەمگىكىمىز قوناق چېپىقىدىن باشلاندى، بىز قوناق ئېتىزىدا قاتار بولۇپ قۇرلار بويىچە چۆشەتتۇق. ياشلار، تۇرمىدە ئۇزاق ياتمىغانلار ئالدىدا چېپىپ چىقىپ كېتەتتى. ماڭا ئوخشاش كىشەنلەگلىكلەر، جىسمانىي جەھەتتە زەئىپلىشىپ كەتكەنلەر، ئاغرىق - سىلاق، قېرى - چۈرىلەر سۆرۈلۈپ كەينىدە قالاتتۇق - دە، تىل - ھاقارەت ئاڭلايتتۇق، تاياق يەيتتۇق.

ئادەم دېگەن تەلتۆكۈس مەخلۇق ئەمەس. بىز شۇنچە تەغدىرداش بولۇپ تۇرساقمۇ، ئالدىنقىلار بىزنىڭ ھالىمىزغا باقماي، ئۆزئارا بەس - بەسكە چۈشۈشۈپ، بىر دەمدە سولىنىڭ بېشىغا چىقىۋالاتتى. بەزى نادانلار مۇشۇ بىرنەچچە كۈنلۈك ئەمگەك بىلەنلا كەچۈرۈم ئېلىپ چىقىپ كېتىدىغاندەك تېپىچەكلەيتتى. بۇ خىل ئېغىر ئەمگەكنىڭ تۇرلىرى ناھايىتى كۆپ ئىدى. مۇقىم ئەمگەك ۋاقتىمۇ، ئەمگەك نورمىسىمۇ يوق ئىدى. كۈن

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

چىقاردىن كۈن پاتارغىچە ئىشلەيتتۇق. چۈشتىن بۇرۇنقى، چۈشتىن كېيىنكى ئەمگەك ئارىلىقىدىكى ئون بەش مىنۇتلۇق دەم ئېلىشلىرىمىز بايا مەن بايان قىلغان ھېلىقى مەجبۇرىي ئۆگىنىش ئىدى. بۇنى قانداقمۇ دەم ئېلىش دېگىلى بولسۇن؟ ئىنسانىيەتنىڭ رايى ناھايىتى نازۇك بولىدۇ، ئۇ ئىنسانىيەتنىڭ ئىچكى غۇرۇرىنى ئەكس ئەتتۈرىدۇ، ئۇ بىرنەچچە قېتىم تەكرارلانغان سۆزنىلا ئەمەس، ناخشىلارنىمۇ خالىمايدۇ. ئادەملەرنى نادانلاشتۇرىدىغان تۈيۈق يولدىكى بايىقى ئۆگىنىشلەر ئۇنىڭ ئۈچۈن چەكسىز ئازاب ئەمەسمۇ؟ بىز بۇ ئىسىسىق كۈنلەردە چۈشلۈك تاماقنى قورۇغا بېرىپ يەيتتۇق. لېكىن، ئۇلار بىزنى يەنىلا ياتاقلارغا كىرگۈزمەي، گۈرۈپپىلار بويىچە دۇگلەك شەكىل بىلەن ھويلىدا ئولتۇرغۇزۇپ قويۇاتتى. بېرىدىغىنى بىر جىڭموما، بىر قاچا كوكتات سەي، بىر قاچىدىن قاينىقسۇ ئىدى. تاماق ئىنچىپ بولغۇچە ئاپتاپ ئازابىغا چىدىيالماي، سالقىنغا زار بولۇپ كېتەتتۇق. تاماقنى يەپ بولۇپلا يەنە ئىشقا ھەيدىلەتتۇق. مۇنداق ھېسابلىغاندا، ياز كۈنلىرى ئون بىر - ئون ئىككى سائەت ئىشلەيتتۇق. قېنىپقىنا ئۇخلىمايتتۇق، شال كۆچۈرۈش سېزون-لىرىدا ئايلاپ - ئايلاپ دەم ئالغۇزماي، ئۇستۇېشىمىز ئەسكى - تۈسكىگە ئايلىنىپ كېتەتتى.

قورساققا بېرىدىغىنى ئۆلمەسلىكنىڭ دورىسى، يەنى بىر ۋاقىلىقمىز بېرىدىن قوناق جىڭموما ئىدى. پەقەت ئىككى كۈنلۈك ئالتە ۋاقىلىق غىزانىڭ بېرىدىلا بېرىدىن ئاق جىڭموما بېرەتتى. ئاشلىق نورمىمىز دەسلەپكى يىلى ئايدا ئوتتۇز جىڭ ئىدى، كېيىنكى يىللىرى سەل ئۆستۈرۈلگەندەك قىلغان بىلەن ئېچىر-قاپ كۆك ئۇچەي بولۇپ كەتكەن ئادەملەر ئۈچۈن ھېچنەرسىگە دال بولمىدى. ئەتىگەندە بىر چىنە سۈيۇقتىن - سۈيۇق قوناق ئومىچى بىلەن كالىنىڭ كۆزىدەك بىردىن قوناق جىڭمومىسى، چۈشتە داغ سۇغا قاينىتىلغان تۇرۇپ يوپۇرمىقى ياكى كاپوسكا

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

يوپۇرمىقى، كەچتە سۇيۇقئاش ياكى قورساقنىڭ يېرىمىگىنمۇ بارمايدىغان بىر نەرسىلەرنى بېرەتتى. شۇڭا بىز كۈنبويى ئاچ يۈرۈپ، بارغانسېرى ئاجىزلىشىپ بارماقتا ئىدۇق. ياخشى ئادەملەر ئىشلىتىۋاتقان ئېشەكنىمۇ ئاچ قويمايدىغۇ؟ بىز قۇلدەك ئىشلەۋاتقان ئادەملەرغۇ؟!

بىر قېتىم، ئاشخانىدا ئىشلەۋاتقان شىلازىكام كاپۇسكا يوپۇرمىقىغا ئارىلاشتۇرۇپ، ئۇلار كۆرە - كۆرمەستە بىر، ئىككى باش كاپۇسكا ئالغاچ كىرىۋېدى، جېڭ فامىلىلىك بىر دۇيجاڭ بىلىپ قېلىپ ئىككى كاچات سېلىۋەتتى. ئويلاپ بېقىڭ: تۇرۇپ كۆكى بىلەن كاپۇسكا يوپۇرمىقىنى كىم يەيدۇ؟ بولۇپمۇ تۇرۇپ كۆكىدە كۆك پىتلارنىڭ قاچمىزغا لەيلەپ چىققانلىقىنى كۆرگەندە، بىز نېمە قىلارىمىزنى بىلمەي قالاتتۇق. ئۇنىڭ ئۈستىگە بۇ كۆكتاتلارنى قاينىتقاندا يوغان گۈرجەك بىلەن ئۆرۈيتتى.

ئۇ چاغدىكى تۇرمە سىياسەتلىرى بىزنى ئادەم قاتارىدا كۆرمەيتتى. بەزىدە پۇرچاق، كاۋا، جۇسەي قاينىتىپ بېرىدىغان چاغلارمۇ بولۇپ قالاتتى. لېكىن، بۇ «مۆجىزە» باشقىلار بۇ نەرسىلەرگە ئاللىقاچان تويۇنۇپ، ئىستېمالدىن قالغان ۋاقىتلارغا توغرا كېلەتتى. ئېيتىڭا، سېنىتەبىردە كىم جۇسەي يەيدۇ؟ مانا بىز يەيتتۇق. بۇمۇ ناھايىتى كەم دېدار ئىدى.

قورساق جىددىيلىكى دائىم بوھران بولغاچقا، قېچىشنى ئويلايدىغانلارمۇ چىقاتتى؛ تالادىن ئۇنى - بۇنى ئوغرىلاپ كىرىدىغانلار، سىرت بىلەن ئالاقە قىلىپ، يېگۈدەك بىر نەرسە ئىزدەيدىغانلارمۇ چىقاتتى. جىڭمومۇ ھايانكەشلىكىمۇ مەيدانغا كەلدى. بىر كۈنى ئابدۇكېرىم ئابدۇراخمان دەيدىغان كىشى ماڭا ئاستا پىچىرلاپ: «مۇھەممەتجان، پۇل - پۇچەك بارمۇ؟ ھازىر ئاق جىڭمومىنىڭ باھاسى بىر سوم، قوناق جىڭمومىسى ئەللىك تىيىن بولۇۋاتىدۇ» دېدى. مەندە پۇل يوق ئىدى. پۇل بولسىمۇ، ئۇ يولغا ماڭمايتتىم. چۈنكى، بۇ ئاشخانىدىكى ئاشپەز -

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

جىنايەتچىلەر تەرىپىدىن كۆپچىلىكنىڭ نېسىۋىسىگە سوغۇق قول سېلىنغان ئىش ئىدى، مەن مۇنداق ھارام ئاننى يېمەيمەن.

ئادەملەر مۇنداق كۈنلەرگە دۇچ كەلگەندە، ھەرقايسىسى ئۆز پەزىلەتلىرىگە خاس ئىش كۆرىدۇ. ئۇلار بۇنى ئۆزلىرىنى قوغداش دەپمۇ ئاتايدۇ. مەن ۋە ماڭا ئوخشاشلار تۇرمە قازىنىدىن چىقىۋاتقانلارنىلا ئۆز نېسىۋىمىز دەپ بىلەتتۇق. ئەسلىنى ئېيتقاندا، بىز ئېتىز - دالالاردا ئىشلەۋاتقاچقا، ئۇ يەردىن ئەپلەپ - سەپلەپ قورساق باققىلىمۇ بولاتتى. لېكىن، نازارەتنىڭ قاتتىقلىقى، «بەرمەسلىك خاھىشى» نىڭ كۈچلۈكلۈكى بۇنىڭغا ئىمكانىيەت بەرمەيتتى. مەسىلەن، بۇغداي چۈرۈش بولۇپ، پۇچۇلاپ يېگىلى بولاي دېگەندە، ئۇلار ئارقىمىزغا «خۇشياۋبىك» (كىچىك قىزىل ئەسكەرلەر) دېگەنلەرنى سېلىپ قويىاتتى. بىر كۈنى بىز بىر ئاشلىق ساڭغا ئەمگەككە چىققاندا، بەزىلەر ساڭغا كىرىپ خام بۇغدايىنى كاپ ئېتىپ يەپ كەتتى. لېكىن، قۇربان ھاۋۇت ئىسىملىك بىر چوڭ كىشى كاپ ئېتىپ يېيەلمەي، يانچۇقىغا كەچتە قاينىتىپ يېگىلى بولار دەپ ئىككى سىقىم بۇغداي سېلىۋالغانىكەن. بۇنى بىلىپ قالغان دۈيجاڭ چۈشتە بىچارىنىڭ تامىقىنى بەرمەي، ئاشۇ بۇغدايىنى قاينىتىپ يېگۈزدى. بىز كۆمىسىقوناقنىڭ سۈت پىششىقى دەۋرىگە كىرگەندە يېگىلى بولىدىغانلىقىنى شۇ يەردە بىلدۇق.

ئۇلار بۇغداي ئېچىزلىرىگە، باشقىلارنىڭ باش تېرىپ كېتىدىغانلىقىنى قىزغىنىپ، ئوت قويۇۋېتەتتى. بۇنداق چاغدا تولۇق كۆيۈپ بولمىغان باشاقلار بىر تاتلىق قوماچ بولۇپ قالاتتى. بىزگە يېگۈزمەي مۇشۇنىمۇ چەكلەيتتى. دەسلەپكى بۇنى يېگەنلەر قاپقارا كۆيە بولۇپ كەتكەن ئاغزىنى سۈرتۈۋېتىشكە ئۇلگۈرمەي دۈيجاڭغا ئاسانلا تۇتۇلۇپ قالدى؛ قوناق ئورمىسىدا بەزى جىنايەتچىلەر ئىست ئۈزۈمى يەپ قويۇۋىدى، زەھەر يار، دەپ ئۇنىمۇ چەكلىدى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

كۈن بويى قاتتىق ئەمگەك، ئاچ - زېرىنلىق، قاتتىق مۇئامىلە بىز ئۇچۇن ھەر كۈننى بىر دەھشەتلىك ئۆتكەل قىلىپ شەكىللەندۇرگەنىدى. شۇڭا، ئون يىل كېسىلگەن ئابباس تاش دېگەن مەھبۇس: «مەن ئۇچۇن ئون بەش يىل قورقۇنچلۇق ئەمەس، ھەر كۈن قورقۇنچلۇق!» دەپ ناھايىتى توغرا ئېيتقانىدى. كۈنلەرنىڭ مەڭگۈ مۇشۇنداق ئۆتۈۋېرىشىنى مۇئەييەنلەشتۈرىدىغان بولسىڭىز، بۇ دۇنيادا ياشىغۇڭىز كەلمەيتتى. ماڭا بۇ كۈنلەر تېخىمۇ مۇشكۈل ئىدى. پۈتۈمدا كېچە - كۈندۈز شاراقشىپ تۇرىدىغان كىشەن مەن ئۇچۇن باشقىلارغا قارىغاندا يەنە بىر ھەسسە ئارتۇق ئېغىرچىلىق ئىدى. كېچىسى يېشىنىپ ياتقىلى بولمايتتى، كۈندۈزى سەپنىڭ كەينىدە قالاتتىم. بەزىدە ئورنىدىن لاتىلىرىم چۈۋۈلۈپ كېتەتتى - دە، ماڭالماي قالاتتىم. لېكىن كەلگۈسىدىن تولۇق ئۈمىدلىك بولغىنىم ئۈچۇن چىدام ۋە سۈكۈت بىلەن ياشايتتىم. شۇنداقتىمۇ ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەتىرىتىدىكى ھاياتنىڭ مۇنچىۋالا ئېغىر ۋە ئازابلىق ئىكەنلىكىنى بىلمەيتتىم. قارا كامىردىكى ۋاقتىمدا ھەرقانچە بولسىمۇ، ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەتىرىتى قارا كامىردىن ياخشى، دەيتتىم. ئەمما، بۇ كۆزقارىشىمغا دەرھال قارشى چىقىدىغانلارمۇ بار ئىدى. مانا مۇشۇ تاپتا 14 - كامىردا مەن بىلەن ياتقان لىيۇ فامىلىلىك بىر خەنزۇ جىنايەتچىنى يادىمغا ئېلىپ قالدىم.

مەن 1968 - يىلى 23 - ئاۋغۇست تۈتۈلۈپ، مەزكۇر كامىرغا كىرسەم، مۇھەممەدىن توختى ئىسىملىك ئاتمىش ياشقا بېرىپ قالغان بىر كىشى بىلەن بايىقى جىنايەتچى بار ئىكەن. ئۇ، ساق ياكى سارائىلىقىغا ئاسانلىقچە جەزم قىلغىلى بولمايدىغان بىر ياش ئىدى. ئۆزىچە پىچىرلاپ قويغىنىنى ھېسابقا ئالمىغاندا، كۈن بويى گەپ قىلمايتتى، يازنىڭ ئىسسىقىدا بىر ئەسكى يوتقانىنىڭ ئىچىدە قىپيالىڭاچ ياتاتتى. يۈزىنى بەزىدە يۇياتتى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

تى، خۇشياقمىسا يۇمايتتى. ئەمما قولىنى كۆن بويى يۇمايتتى. بۇلۇڭدىكى تاھارەت تۇڭمىغا قىپيالىڭاچ پېتى قوپۇپ تاھارەت قىلاتتى، بىز كۇلۇشۇپ كېتەتتۇق. مەن ئۇزۇن ئۆتمەي، ئۇنىڭ بىلەن چىقىشىپ قالدىم، ئۇمۇ مېنى ياقتۇرۇپ قالغانىدى. ئۇ مۇھەممەدىن ئاكىنى ئۆزىچىلا ياقتۇرماي قاپتۇ. سەۋەبىنى سورىسام، «ئۇ ئادەم جىق يېزىپ، جىق تاپشۇردى!» دېدى. دېمەك، ھۆكۈمەت ئالدىدا ئۇ باشقا بىر دۇنيا ئىدى.

ئۇنىڭ دەپ بېرىشىچە، ئۇ ئەسلى سەندۇقلۇق بولۇپ، شىنجاڭنىڭ قارغىلىق ناھىيىسىدە ئايالى بىلەن بىر بالىسىمۇ بار ئىكەن. ئۇ نېمە ئۈچۈندۇر، ئىلى ئارقىلىق چېگرا بۇزۇپ سوۋېت ئىتتىپاقىغا (قازاقىستانغا) ئۆتۈپ كېتىپتۇ. جۇملىدىن، ئۇدۇل بېرىپ چېگرىدىكى مۇنتىزم ھەربىيلەر شىتابىغا ئۆزىنى مەلۇم قىلىپ، ئۇلارنىڭ قوبۇل قىلىشىنى ئىلتىماس قىپتۇ. لېكىن، ئۇلار ليۇنىڭ تەلىپىنى رەت قىلىپ، ھۆكۈمەت كە تاپشۇرۇپ بېرىپتىكەن، ئۇلار بۇياقتا ئۆتكۈزۈۋېتىپتۇ.

ئۇ كۆن بويى لى خەيى دېگەننى تىللاپ ياتاتتى. «ئۇ كىم؟» دېسەم، «ئورۇسلار دۆنزىيىسىنىڭ تەرجىمانى ئىكەن، دۆنزىيە كوماندىرى مېنى ئېلىپ قالماقچى بولۇۋىدى، ئاشۇ تەرجىمان يالتايتىۋەتتى» دېدى. ئۇ بەزىدە تاھارەتكە ھاجەتخانىغا چىقسىلا ئۆگزىدىكى قاراۋۇللارنى تىللاپ: «گۆشۇكىنى يەيمەن، ئەبلەخلەر!» دەيتتى. بۇنداق چاغدا قاراۋۇللار كەينىمىزدىن كامىرغا قوغلاپ كىرىپ ئۇنى تازا قويۇاتتى. ئەمما، بۇ تاياقلار زادىلا ئۇنىڭ ئېسىدە تۇرمايتتى.

ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەتىتىنىڭ گېپى چىقسىلا، ئۇنىڭ ئەرۋاھى ئۇچاتتى:

— نېمە بار جاننى قىينىپ ھۆكۈمەتكە بىكارغا ئىشلەپ بېرىدىغان يەردە؟ — دەيتتى ئۇ، — ئون يىل ياتساڭمۇ مۇشۇ كامىر ياخشى ئەمەسمۇ؟

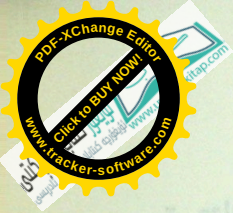

— جان قىينالسىمۇ جىنايەتچى بولغاندىكىن ئىشلەيدىغان گەپتە! — دەيتتىم مەن.

— سەندە جىنايەت بولسا، ئۇلارنىڭ ئۆزىدە يوقمىكەن؟ سېنىڭمۇ كاللاڭ ئىشلىمەيدىكەن، — دەيتتى ئۇ تېخىمۇ تېرىكىپ. مەن ئارتۇقچە چىشىغا تەگمەيتتىم. ئۇلارنىڭ ئارىلاپ - ئارىلاپ قىلىدىغان ئاشۇ زەھەردەك گەپلىرىگە ھەيران قالاتتىم.

بىر كۈنى ئۇنى كىيىندۈرۈپ ئاچىقىپ كەتتى. كېيىن ئاڭلىساق، ئۇنى شۇ قېتىمقى سوتتا ئېتىۋەتتى، دەيدۇ. ئىشەنمەي دېسەم، ئۇنىڭ ھاجەتخانىغا يېپىپ قويغان بىر ئەسكى مايكىسى نەچچە ئايلارغىچە تۇردى. ھازىر ئويلىسام، ئۇ ئىلگىرىمۇ تۈرمىدە ياتقاندەك، ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەترىتىدە ئىشلەپ كۆرگەندەك قىلاتتى. جۇڭگودىكى كەمبەغەلچىلىكنى قاتتىق سۆكەتتى. ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەترىتىنى دەھشەت دېگىنىمىز بىلەن قارا كامىرنى ئويلىساق، بويىمىز تېخىمۇ شۈركۈنۈپ، تېنىمىز تىكەنلىشىپ كېتىدۇ.

مەن قولغا ئېلىنىپ تۈرمىگە كىرگەن دەسلەپكى ئايلاردا كارىدور ئىچى خېلى جىم ئىكەن. مامۇتخان دېگەن ئېگىز بويلۇق بىر ئۇيغۇر بىلەن دوغىلاق، پاكارراق كەلگەن مىڭ فامىلىلىك بىر شىۋە ئاچقۇچ تۇتىدىكەن (جىنايەتچىلەر ئۇلارنى سوجاڭ دەپ ئاتىشىدىكەن). مامۇتخان ئېغىر - بېسىق، كەم سۆز، ئىلتىماس قىلساق، ھەل قىلىپ بەرمىسىمۇ «ماقۇل» دەپ قويىدىغان ئادەم ئىدى. مىڭ × × دېگەن سوجاڭ بولسا، ئاغزى يامان، قوپال بىر نەرسە ئىدى. ئۇلار ئۆچىرەت بىلەن دىجورنىلىق قىلىپ، ھەر كۈنى كەچتە تاھارەتكە ئاچىقاتتى. بىزگە تاھارەت تۇڭىنى ھاجەتخانىغا تۆكۈۋېتىپ، چوڭ تاھارەت قىلىش مۇمكىنچىلىكىمۇ بار ئىدى. ئايدا بىر قېتىم كامىر بويىچە ئاپتاپقا ئاچىقاتتى. گەرچە ئاپتاپسىنىدىغان جايىمىز يەنە شۇ سېسىق ھاجەتخانىنىڭ يېنى بولسىمۇ، ھەر ھالدا چاچ - ساقاللىرىمىز-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

نىمۇ ئېلىۋالاتتۇق. نېمىلا بولسۇن بىر خىل تەرتىپنىڭ بارلىقى ھېس قىلىناتتى.

ئەمما، تۇرمىنى قايسى كۈنى ھەربىي باشقۇرۇشقا ئۆتكۈزۈۋالدى، شۇ كۈندىن باشلاپ تۇرمىنىڭ نورمال تەرتىپلىرى ئوڭتەي - توڭتەي بولۇپ كەتتى. مامۇتخان بىلەن مىڭ سوجاڭلارنىڭ ئورنىغا قامچىسىدىن قان تېمىپ تۇرىدىغان ئىككى ھەربىي قويۇلدى؛ ھەر كۈنى بىر، ئىككى كامىردا مەھبۇسلار تاياق يەپ «ۋاي - ۋاي» لىغان ئاۋاز ئاڭلىنىپ تۇرىدىغان بولدى. تۇرمە ئىچى ۋەھىمىگە تولدى. ئۇلار خۇددى بۇ تۇرمىگە سولاپ قويۇلغان يىرتقۇچ ھايۋانلارنى ئاۋۋال تاياق بىلەن قورقۇتۇۋېلىشنى ئويلىغان ئادەملەردەك ئىش تۇتتى. ئاچقۇچنى ئىككى سوجاڭ تۇتقان بىلەن كارىدوردا بىر بەن ئەسكەر ئۈزۈلمەي دۇپۇرلىشىپ يۈرەتتى. بەزى چاغدا كامىرلارنى ئۇدۇل كەلگىنى ئاچىۋېرەتتى. سوراقخانىلاردىكى تەرگەۋلارمۇ ھەربىيلەرگە ئۆتۈپ كەتتى. ئىلگىرى كىچىك تاھارەت ئۈچۈن كامىرنىڭ بىر بۇلۇڭىغا قويۇلغان تۇڭغا ئەمدى چوڭ تاھارەتنىمۇ قىلىدىغان بولدۇق. بۇ ئىش، بولۇپمۇ بىز مىللىيلارغا بەك ئېغىر كەلدى، لېكىن ئامال يوق ئىدى.

كەچتە بىر توپ ئەسكەر كىرىپ، بىزنى «ھاجەتكە» ئاچىقىدىغان بولدى. بۇ ھاجەتكە ئاچىقىش ئۈچۈن ئەمەس، دۇمبالاش ئۈچۈن كىرگەنلەر ئىدى. ئۇلارنىڭ ھەممىسىنىڭ قولىدا تاياقلار بار ئىدى. بىز ھاجەتخانىغا بارغىچىمۇ ئۇراتتى، يانغىچىمۇ ئۇراتتى. بىز پەقەت تۇڭنى تۆكۈشكىلا چىقاتتۇق، بىر مىنۇتمۇ توختاتمايتتى، كارىدوردا ئەسكەرلەر ۋارقىراپ تۇرسا، ئۆگزىدە قاراۋۇللار چالما ئېتىپ ئۇرۇپ تۇراتتى.

ماڭا بىرنەچچە سوراقتىن كېيىنلا يوغان كىشەن سېلىپ قويغاچقا، كارىدوردا باشقىلارغا يېتىشىپ ماڭالماي، كۆپرەك تاياق يەيتتىم. مۇنداق چاغلاردا يېنىمدىكىلەر ئىشىك ئېچىلغۇچە

مېنى ئارىغا ئېلىپ، ئاستاراق مېڭىش ھەققىدە ئۆزئارا مەسلە-
ھەتنى پىشۇرۇپ ئالاتتى. بىراق ئىشىك ئېچىلغاندىن كېيىنلا
بۇ پىلان بۇزۇلۇپ كېتەتتى. چۈنكى ئاستا ماڭسا ئۇلار يەيدىغان
تاياقمۇ كۆپىيىپ كېتەتتى، شۇنداقتىمۇ مەن ئۇلاردىن بەك مىد-
ھەتدار ئىدىم.

تاماقمۇ ئۆلمەسلىكىنىڭلا كاپالىتى ئىدى. ئەتىگەندە، چۈشتە
بىر چىنە قايناقسۇ بىلەن بىردىن قوناق چىكىمىسى بېرەتتى.
كەچتە «تاماق» ھېسابىدا كۆپىنچە سۇيۇقئاش بېرەتتى. قورسە-
قىغا چىدىمايدىغانلار ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەترىتىنى ئارزۇ
قىلاتتى. ئۇلار ھەرقانچە چىك تۇتقان بىلەنمۇ، ئاسمىنى كەك
يەردە بىر ئامال قىلىپ قورساق تويغۇزمىز، دەپ ئويلايتتى.

قارا كامىردا ھەممىدىن يامىنى كامىر ئاختۇرۇش ئىدى.
بۇمۇ تۇرمىنى ھەربىيلەر ئۆتكۈزۈۋالغاندىن كېيىن ئەدەپ كەت-
تى. ئاختۇرسىمۇ مەيلى، بىھۇدە باھانە تېپىپ تاياقتا باسمىدىغە-
نى دەھشەت ئىدى. مەن كىشىنلەگلىك بولغاچقا، تاياقنى جىق-
راق (ئۆزۈمنى قاچۇرالماي) يەيتتىم. ئۇلار كۆپىنچە «ماۋجۇ-
شى ئەسەرلىرى»نى ئۆگەنمەي، بىكار ئولتۇرۇشۇپسەن؟ دەپ
ئۇراتتى. قىزىق ئىش: بىزنىڭ كامىردا چى ۋېڭ ئىسىملىك
بىر جىنايەتچى بار ئىدى. ئۇنى 1968 - يىلى ئۆكتەبىردە قارشى
تەرەپ ئامىمىزى تەشكىلاتلارنىڭ بىرى، ئۇنىڭ يوقىلاڭ بىر سۆ-
زىگە ئېسىلىۋېلىپلا تۇتۇپ، سازايى قىلىپ ساقچىغا ئەكېلىپ
تاپشۇرۇپ بەرگەنىدى. ئۇ ئىشكىتىن كىرگەندە بوينىدىن قان
ئېقىپ تۇراتتى. قارىسام، بوينىغا ئېسىلغان تاختاينىڭ سىمى
بوينىنى قىيمۇتكەنىكەن. مەن ئىچ ئاغرىتىپ:

— ياۋۇزلار، شۇنچىۋالا قىلمىشىتكەنمۇ بارمۇ؟ — دېيۇ-
دىم، ئۇ ماڭا دەرھال جاۋاب قايتۇرۇپ:

— ئاممىدا گۇناھ يوق، ئۇلارنىڭ چوڭ يۆنىلىشى توغرا،
مېنى مۇنداق قىلغانلار ئايرىم كىشىلەر، — دېدى. بىز جىنم

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بولۇپ قالدۇق.

كېيىن چۈشەندۇق، ئۇ «مەدەنىيەت زور ئىنقىلابى» نىڭ شوئارلىرى بىلەن زەھەرلەنگەن بىر ئاممىۋى تەشكىلاتنىڭ كاتتا تىۋاشلىرىدىن بىرى ئىكەن. بىز كۈنلەر ئۆتكەنچە ئۇنىڭ قىلمىشلىرىغا كۈلۈشىدىغان بولدۇق: ئۇ ئائىلىسىدىن ئەڭ ئاۋۋال «ماۋجۇشى ئەسەرلىرى» نى ئالدۇردى. ئاندىن ماۋجۇشىنىڭ بىر پارچە رەسىمىنى بېشى تەرەپتىكى تامغا چاپلىدى. شۇنىڭ بىلەن ھەر كۈنى سەھەر تۇرۇپ، ئاۋۋال «شەرق قىزاردى» دېگەن ناخشىنى ئېيتىدىغان، رەسىمدىن يولىورۇق سوراپ، بىر تالاي بىر نەرسە دەيدىغان بولدى؛ كەچتە «داخەي خاڭ شىڭ كاۋ دوشۇ» (دېگىزدا پاراخوت رولچىغا تايىنىپ ماڭار) دېگەن ناخشىنى ئېيتىپ كۈننى تاماملايتتى. ئۇ بۇ يەرگە جەمئىيەتتە خەلقتە تېگىلغان شەخسىكە چوقۇنۇشنىڭ مۇشۇ خۇراپىي شەكلىنى كۆتۈرۈپ كىرگەنىدى. مۇنداق ئادەمنىڭ بىز بىلەن بىر ئېقىمدا بولۇشى مۇمكىن ئەمەس ئىدى، شۇڭا ئۆزىمىزنى ئۇنىڭدىن ناھايىتى سەگەك تۇتىدىغان بولدۇق، ھېلىمۇ ياخشى ئۇ بىر ئېغىزمۇ ئۇيغۇرچە گەپ بىلمەيتتى.

بىر كۈنى يەنە ئۆي ئاختۇرۇش بولۇپ، بىر ئەسكەر ئۇنىڭدىن قۇسۇر تاپتى. ئەسلىدە ئۇ ھەر كۈنى ئۆگىنىش تەسىراتى يازاتتى. ئۇ مانا مۇشۇنداق تەسىراتلارنى ئۇ كىتابتىكى داھىي سۆزىتىنىڭ چۆرىسىدىكى ئاق يەرلەر توشقۇچە يېزىپتىكەن. ھېلىقى ئەسكەر مانا مۇشۇنى تۇتۇۋېلىپ، كاچاتلىرىدىن ئوت چىقىرىۋەتتى، ئىككىنچى قېتىم يەنە مۇشۇنداق تۇيۇقسىز ئاختۇرۇشلار بولۇش ئالدىدىن ئۇنى «ئاۋۇ تامدىكى رەسىمنىمۇ ئېلىۋەت، بېشىڭغا يەنە بالا تېپىۋالما» دەپ ئاگاھلاندۇردۇق. ئۇ ئەسلا ئۇنىمىدى، ئاقىۋەت بىز ئېيتقاندەك بولۇپ چىقتى. بۇ قېتىمقى ئاختۇرۇشتا يەنە بىر ھەربىي

سەن ماۋجۇشىنىڭ رەسىمىنى تۇرمىگە چاپلىغۇدەك

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بولدۇڭمۇ؟ ــ دېدى ـ ده، يەنه ئۇرۇپ كەتتى. شۇنىڭدىن كېيىن ئۇ ھېلىقىدەك قىلمايدىغان بولدى. بىزمۇ ئۇنىڭ ئاشۇ تېتىقسىز ئىشىدىن قۇتۇلۇپ خېلى ئارام ئېلىپ قالدۇق.

تۇرمىدە مۇنداق ئىشلار كۆپ ئىدى. كۆتۈلمىگەن قىسمەتلەر بېشىمىزدا ھەر دائىم چۆرگىلەپ تۇراتتى. 1969 ـ يىلى 14 ـ ماي، تۇرمىنىڭ بۇ كۈنى تولىمۇ ئەنسىزلىك بىلەن باشلاندى، كارىدوردا ئادەم ئايىغى ئۈزۈلمىدى، ئىشىكلەر ئۈزلۈكسىز ئېچىلىپ ـ يېپىلىپ تۇراتتى، ئوپۇر ـ توپۇر كۆچىمىپ كەتتى. بىر چاغدا بىزنىڭ ئىشىك ئېچىلىپ:

ــ ھەممىڭ كۈدە ـ كۆرپەڭنى كۆتۈرۈپ تالاغا چىق! ــ دەپ ۋارقىرىدى. بىز دېگىنىدەك قىلدۇق. ئۇلار بىزنى ھەيدەپ ئارقىغا (ياتاق كورپۇسى بىلەن چوڭ تۇرمە سېپىلىنىڭ ئارىلىقىغا) ئاچىقىپ، بېشىمىز يەرگە تەگكۈچە ئېگىشتۈرۈپ قويدى. مەن قالغان ـ قاتقان نەرسىلەرنى ئاچىقىۋېلىش ئۈچۈن سوجاقىدىن سوراپ ئابلىمىت كامىلنى يەنە كامىرغا كىرگۈزدۈم. ئۇ قالغان نەرسىلەرنى ئاچىقىپ بولۇپ يەنە يېنىمىزدا ئېگىشتى ـ دە، ماڭا:

ــ بۇگۈن چوڭ تۇتقۇن كۈنكەن ئەمەسمۇ، ئىمىنجان ئىكرام ئاكىنىمۇ تۇتۇپ كەپتۇ، بىز ياتقان 14 ـ كامىرغا قامىدى، ــ دېدى. ئابلىمىت كامىل غۇلجا شەھەرلىك 2 ـ ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ تولۇقسىز ئوقۇغۇچىسى ئىدى. ئۇ ئوقۇش توختىغان ھەم قالايمىقان، ھەم ئەنسىز جەمئىيەتتىن بىزار بولۇپ، قاسىم سىدىق بىلەن ئىككىيلەن 1968 ـ يىلى 1 ـ ئۆكتەبىر دە چەت ئەللىگە قېچىپ، چېگرىدا تۇتۇلۇپ قالغان. ئۇلار مىنبىكلار تەرىپىدىن چاپچالىنىڭ ئۈچ سۈمۈل يېزىسىدا ناھايىتى قاتتىق تاياق يەپ، يۈز ـ كۆزى جاراھەتتىن تونۇغۇسىز بولۇپ كەتكەن. ئۇلارنى ئۈچ سۈمۈلدىن ناھىيە بازىرىغا (ناھىيىلىك ساقچىغا) قەدەرمۇ باغلاپ ئاتنىڭ ئالدىغا سالغانچە ئۇرۇپ ـ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ساۋاپ ھەيدەپ كەلگەن. ئابلىمىت بىزنىڭ كامىرغا كىرگەندە جاراھەتلىرى ئەمدىلەتىن قەقەش باغلاپ تېشىشقا باشلىغانىدى. ئۇ، ئىمىنجان ئىكرام شەھەردە بىر چوڭ تۇرخۇنىي بۇزغاندا قولىدا ئىشلەپ تونۇشۇپ قالغانىكەن. مەن ئابلىمىت بىلەن ئارتۇق پىچىرلاشمىدىم. مىدىر قىلىساق ئۇستىمىزدە (ئۆگزىدە) تاش، داشقال ئېتىپ ئۇرۇپ تۇرىدىغان ئەسكەرلەر بار ئىدى. بىز شۇ كۈنى ئىگىلىپ، قوۋۇرغىلىرىمىز كاردىن چىقاي، قورسىقىمىز ئېچىپ ھالىمىزدىن كېتەي دېگەندە ئاران بۇ زۇلۇم ئاخىرلاشتى. بىر كامىردىن چىققان ھەرقايسىمىز ھەرقايسى كامىرلارغا تارقىتىلدۇق. تۇرمىدە كامىرلارغا كەچتە چىراغ يېقىپ بېرمەيتتى. شۇڭا، بىز كىرگەن كامىر گۆرەڭ قاراڭغۇ ئىدى، بىز بىر چەتكە قىستىلىپ ياتتۇق. كامىردىكىلەر بىلەن گەرچە ئانچە - مۇنچە ئەھۋال سوراشساقمۇ، لېكىن دىدارلىشالمىدۇق. ئەتىسى باشقىدىن كۆزۈشۈپ، يېگۈلۈكتىن تونۇشتۇق.

20 - كامىر بىز ئەڭ قورقىدىغان كامىر ئىدى. بۇ كامىردا كۈندىلا جېدەل بولاتتى، ئۆزئارامۇ ئۇرۇشاتتى، ئەسكەرلەر-دىنمۇ تاياق يەيتتى. بىزنىڭ بۇ كامىرغا كىرىپ قېلىشىمىز خۇدا بىزنى يەنە بىر قېتىم جازالىغانىدەك ئىش ئىدى. كامىردا ئەركىن خوجايوق، ئابلىمىت رەھمەت، بوقاي، نۇرۇمقان، چىڭ پىڭ دېگەن مەھبۇسلار بار ئىكەن، ئەمدى يەتتەيلەن بولغانىدۇق.

جەمئىيەت جىددىي بولۇپ، ئۇزلۇكسىز تونۇن قىلىنىۋاتاتتى. بىز كىرىپ ئۇچىنچى كۈنى ئىبراھىم دېگەن يەنە بىرەيلەن تۇتۇپ كىرىلدى. بۇ كامىر باشقا كامىرلارغا قارىغاندا سەل ئازادىرەك ئىدى. شۇڭا كۆپ ئۆتمەيلا يەنە ئابلىكىم ھۆسۈيۇن، غوپۇر ئاسىم، جاڭ جىشىڭ دەيدىغان جىنايەتچىلەرمۇ قامالدى (غوپۇر ئاسىم، جاڭ جىشىڭلار كېيىن ئېتىلىپ كەتتى). بىزنىڭ كامىر تېخىمۇ مۇرەككەپلىشىپ كەتتى. كېيىنمۇ يەنە چىقە-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

قانلار چىقىپ، كىرگەنلەر كىرىپ تۇردى.

بۇ كامىردا ھەممىدىن كۆرە نۇرۇمقان دېگەن قازاق جىنايەتچىنىڭ غوڭغىسى كۆپ ئىكەن. بىز كىرسەك ئۇنىڭ پۇتىدا ئىنچىكە بىر كىشەن بىلەن ئىلگىرى سېلىنغان بىر كىشەننىڭ زەنجىرسىز ئىككى چوڭ تۆمۈرسىلا بار ئىكەن. ئۇ تارىخىي ئوغرى بولغاچقا، ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەترىتىدە توختىماي، 1964 - يىلىدىن بېرى مۇشۇ جايغا بەند قىلىۋېتىلگەنىكەن. ئۇ چاپچاللىق بولغاچقا، شېۋە تىلىنى پىششىق بىلەتتى. چىڭ پىڭمۇ تەكتى مانجۇ بولۇپ، چاپچال ناھىيە بەش شۇمۇل كەنتىدىكى بىر شېۋە قىزغا ئۆيلەنگەنىكەن. نۇرۇمقان ئىككىسى بەزىدە شېۋەچە سۆزلىشەتتى.

نۇرۇمقان بۇ تۇرمىنىڭ تۇرمۇشىغا كۆنۈپ كەتكەنىدى. ئۇنىڭدا ھېچقانداق غايە، ئىستەك دېگەنلەر مەۋجۇت ئەمەس ئىدى. ئۆزى ساۋاتسىز، يېشىمۇ يەتمىشكە يېقىنلاپ قالغان بولۇپ، ئۇرۇش - جېدەلدىن زادىلا قورقمايتتى. چىڭ پىڭنىڭ ماڭا دەپ بېرىشچە، ئۇ كىمنىڭ سومكىسىدا يېگۈدەك بىرەر نەرسىنىڭ بارلىقىنى سېزىپ قالسا، شۇنى قولغا چۈشۈرۈشنىڭ قەستىدە يوقىلاڭ باھانە - سەۋەبلەرنى تېپىپ غوڭغا قىلىدىكەن. سوجاڭغا چاقىدىكەن، بۇنىڭدىن قورقىنلار بارنى بېرىپ ئارام تاپىدىكەن. بولۇپمۇ، ئۇ تۇرمىگە يېڭى جىنايەتچىلەر كىرگەندە كۆپرەك ئەدەپ كېتىدىكەن. چىڭ پىڭ ماڭا قىزىق قىلىپ: «بۇنىڭغا بوزەك بولۇۋېرىپ جان توشۇمىدى، ئاخىر مەن تىغمۇ تىغ كۆرەش قىلىدىغان بولدۇم، ئۇ بېزنى سوجاڭغا چاقسا، مەنمۇ چاقتىم. ئۇ بېزنى ئۇرغۇزسا، مەنمۇ بۇنى سالدىم. شۇنىڭ بىلەن خېلى ياۋاشلاپ قالدى!» دېدى. بۇ گەپلەرنى ئۇ ماڭا نۇرۇمقاننىڭ يۈزىچە دېدى. نۇرۇمقان بىزنى بوزەك قىلالمىدى. كېيىنكى كۈنلەردە ئۇ 17 - كامىردىكى شەرتمان ئوسمانىنىڭ يېنىغا ئاچىقىپ قويۇشنىڭ جېدىلىنى قىلىپ باقتى. سوجاڭلار

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بۇنىڭغا تىل ـ ھاقارەت بىلەن جاۋاب ڤايتۇردى. ئۇ: شەرتمانىنىڭ ئۆيىدىن ھەر ھەپتىدە دېگۈدەك گۆش، ماي كېلىپ تۇرىدىكەن، دېگەن گەپنى ئاڭلاپ قالغانىدى.

نۇرۇمقان ئادەم قورققۇدەك دەرىجىدە ئورۇق ئىدى. ئىچى سۈرۈپ تۇراتتى. قۇيرۇقلىرى ئاپتاپتا قالغان قوغۇن شاپىقىدەك پۈرلىشىپ كەتكەنىدى. ئىشىك ئېچىلىپ بىز تاھارەتكە ماڭغاندا، ئۇ بەزىدە كارىدوردا ئۆزىنى تاشلاپ، خىلمۇخىل جېدەللەرنى قىلاتتى. كېيىنكى چاغلاردا ئۇنىڭ ئورۇقلۇقىدىن ھەر تاياقچىلارمۇ نەرىگە ئۇرۇشنى بىلمەي قالدى.

بىز كىرگەندىن كېيىن نۇرۇمقاننىڭ پۇتىدا ئىششىق پەيدا بولدى. بىر مەزگىل ئۆتۈپ، باش، يۈز ـ كۆزى ئىششىشقا باشلىدى. بىز ئۇنىڭ ئېغىرلىشىۋاتقان ئەھۋالىنى تەكرار ئىنكاس قىلىۋىدۇق، ئاۋۋال پۇتىدىكى كىشەننى ئېلىۋەتتى. كېيىن ئۇشتۇمتۇتلا تالاغا يېقىن بىر كامىرغا يۆتكىۋەتتى. شۇ كامىردىن بىزگە يۆتكىلىپ كىرگەن غوپۇر ئاسىم دېگەن بىر جىنايەتچىنىڭ ئېيتىشىچە نۇرۇمقان شۇ كامىردا ئۆلۈپتۇ. ئەسلىدە ئۇ بەزىدە شۇ كامىرنىڭ ئىشىك يوچۇقىدىن ئارىلاپ ـ ئارىلاپ مېنىڭ ئىسمىمنى ۋارقىراپ تۇراتتى، كېيىنرەك جىمىپ كەتكەنلىرى بىكار ئەمەس ئىكەن.

بىزنىڭ بۇ كامىردىكى بوقاي دېگەن بىر قازاق جىنايەتچى بەكمۇ مۇرەككەپ ئادەم ئىدى، كۈن بويى گەپ قىلمايتتى. ئۇچىسىدا پۈتۈنلەي تۇرمىنىڭ قارا كىيىمى بولۇپ، ئۇنىڭدا بىز ئۇقمايدىغان چىگىش تارىخ باردەك قىلاتتى. ئۇنىڭ ماڭلىيىدىكى يەتتە ـ سەككىز سانتىمېتىر ئۇزۇنلۇقتىكى تارتۇق بۇنىڭدىن بەلگە بېرىپ تۇراتتى. ئۇ نۇرۇمقان بىلەن زادىلا چىقىشمايتتى. ئەمما، ئۇ سۈپىنىڭ گىرۋىكىدە تاھارەت تۇڭىغا يېقىن يەردە ياتاتتى. ئۇنىڭ كۈنلىرى تامامەن ئازاب ـ ئوقۇبەت ئىدى.

بىر كۈنى بىزنىڭ كامىرغا ھەربىيچە كىيىنگەن ياش بىر

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

خەنزۇ بالىنى قاماپ قويۇشتى، ئۇ بوينىغا قىزىل سومكا ئېسىۋ-
ۋالغان بولۇپ، ئىچىدە ماۋجۇشى ئەسەرلىرى، بىر قۇتا قىزىل
سىياھ، ئازراق ئاق قەغەزدىن باشقا ھېچ نەرسە يوق ئىدى.
ئۇنىڭ گەپ - سۆزى غەلىتە، تاغدىن - باغدىن سۆزلەپ ئولتۇ-
راتتى، ئۇ كىرىپلا نارازىلىق ئەرزلەر يازغىلى تۇردى، بۇنىڭ
نېمە سەۋەبتىن كىرىپ قالغانلىقىنى تەستە بىلدۇق. ئۇ ئەسلىدە
غۇلجا شەھىرىدىكى بىر بىنانىڭ تېمىغا «شىنخۇا خەلق جۇمھۇ-
رىيىتى ياشىسۇن!» دېگەن شوئار يازغانىكەن. بىز: «ئاتالغۇنى
مۇناسىق خالىغانچە ئۆزگەرتسەڭ بولامدۇ؟» دېسەك، ئۇ بىزدىن
كۇچلۇكرەك تېگەتتى. ئۇ «سول» چىل پىكىر ئېقىمى بىلەن
زەھەرلەنگەندىمۇ، ئىنتايىن ئەسەبىي پەللىگە چىققانىدى. ئۇ ئۆز
نۇقتىئىنەزىرىنى چۈشەندۈرۈپ: «جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى
دېگەن ئاتالغۇ جۇغراپىيە ۋە چېگرىنىڭ چەكلىمىسىگە ئۇچرايدۇ.
ئۇنى شىنخۇا ئاگېنتلىقىنىڭ دۆلەت چېگرىسى تەسىرىگە ئۇچرە-
مايدۇ، ئاۋازىنى پۈتۈن دۇنياغا تارقاتقىنىغا ئوخشاش، شىنخۇا
خەلق جۇمھۇرىيىتى، دېگەنگە ئۆزگەرتىش كېرەك. بىز ئىنقە-
لاب بايرىقىنى پۈتۈن دۇنيانىڭ ھەممە يېرىگە قادايمىز» دەيتتى.
ئۇنىڭ كاللىسى قاتتىق چارچاپ، ئەقلىنىڭ نورمال ھالىتى
بۇزۇلغانىدى. شۇڭا، بىز بىلەنمۇ نورمال پاراڭلاشمايتتى.
ئۇ كىرگەندىن كېيىن بىزنىڭ كامېر تېخىمۇ «ئاۋاتلە-
شىپ» كەتتى. ئۇ ۋاڭ - چۇڭ كۆتۈرگەندە، ئەسكەرلەر دۇكۇ-
رۇشۇپ كىرىپ كېلىشەتتى، تىللايتتى، ئۇراتتى. لېكىن، ئۇ
بۇلارغا پىسەنتىمۇ قىلمايتتى. ھەر كۈنى دېگۈدەك ئەرز يازاتتە-
يۇ، سوجاڭ قولغا ئېلىپلا يىرتىۋېتەتتى. ئاردىدىن ھەپتە - ئون
كۈندەك ۋاقىت ئۆتكەندە، ئۇ ئاچلىق ئېلان قىلىپ، قىزىل
سىياھدا يەنە بىر نەرسە يازدى. سوجاڭ بۇنىمۇ يىرتىۋەتتى.
لېكىن ئۇ يازغان كۈندىدىن تارتىپلا ئاغزىغا بىر نەرسە سالمىدى،
ئاچلىقنىڭ ئالتىنچى كۈنى ئۇ ئورنىدىن مىدىرلىيالماي قالدى،

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئاۋازى ئارانلا چىقاتتى. ئۇ مۇشۇ ھالەتكە كەلگەندىلا، ئاندىن ئۇنى ئاچىقىپ كەتتى، ئاڭلىساق قويۇۋېتىپتۇ. چۈنكى، ئۇنىڭ چوڭ يۆنىلىشى جىنايەت ھېسابلانمايتتى.

تۈرمىنى ھەربىيلەر باشقۇرۇۋاتقان ئۇ كۈنلەردە، تۈرمىلەر-نىڭ بىرلىككە كەلگەن قائىدە - يوسۇنىمۇ يوق ئىدى. بىزنىڭ بۇ يەردە ئائىلىدىن ئون بەش كۈندە بىر قېتىم كىشى كېلىپ يوقلىغاندا، ئانچە - مۇنچە يېمەكلىكتىن باشقا ھېچنەرسە ئال-مايتتى؛ شەھەرلىك تۈرمىدە بولسا، ئاز - تولا تاماكىدىن باشقا نەرسە ئالمايدىكەن، چاپچالدا تۈرمە كامىرلىرى ئىچكىرى - تاشقىرى دەپ ئىككى ئېغىز ئىكەن، موڭغۇلكۆرەدە جىنايەتچى-لەرگە كۈن بويى ئاياغ سالدۇرمايدىكەن. تاماق ۋاقتىدا ھەربىر كامىرلار بويىچە جىنايەتچىلەر كارىدورغا چىقىپ، تاماق قاچىلە-رىنى ئىككى قولىدا تۇتقانچە دوڭخېيىپ ئېڭىشىپ تۇرىدىكەن ۋە باشقىلار.

ئىككى ھەربىي سوجاڭدىنمۇ بىرلىككە كەلگەن قائىدىلەر يوق ئىدى. بىر نېمىنى دېگىنى بىلەن يەنە بىر نېمىنى دېگىنى ئوخشىمايدۇ، بىر كۈنى كەچتە تاھارەتكە ئاچىقىۋېتىپ، بىزنىڭ 20 - كامىر ئۇنتۇلۇپ قالدى. قانداقلا بولسۇن، تاھارەت تۇتۇشنى تۆكۈۋەتمەسەك، كېچىچە تاھارەت قىلىدىغان يەر يوق ئىدى. شۇڭا چىڭ پىڭ ئىشىكنى قاقتى. سوجاڭ ئاڭلىمىۋىدى، يەنە بىر نەچچىنى قاقتى. سوجاڭ غەزەپ بىلەن كېلىپ ئىشىكنى ئاچتى - دە، چىڭ پىڭغا:

— ئاغزىڭ يوقمۇ سېنىڭ، ۋارقىرىساڭ بولمامدۇ، نېمىشقا ئىشىك قاقىسەن؟ — دەپ ۋارقىراپ كەتتى. ئىككىنچى قېتىم يەنە شوندىق ئۇنتۇلۇپ قېلىش يۈز بېرىۋىدى، يەنە چىڭ پىڭ «سوجاڭ!» دېسە «سوجاڭ!» دەپ ۋارقىرىدى. بۇ چاغدا يەنە بىر سوجاڭ ئىشىكنى ئاچتى - دە:

— نېمە كاركىرايسەن ئېشەكتەك، ئىشىك قاقساڭ بولـ-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مامدۇ؟ مېنى پاك دېدىڭمۇيا؟ ــ دەپ دېۋەيلەپ كەتتى. چىك پىڭمۇ بوش كەلمىدى. ئۇمۇ ئاچچىقى بىلەن:

ــ بىر قوماندانداا بىر ياڭزا بۇيرۇققۇ بۇ؟ بىرىڭلار ۋارقىرىساڭ بولمامدۇ، دەيسىلەر. بىرىڭلار ئىشىك قاقساڭلار بولمامدۇ، دەيسىلەر، بىز قايسىڭلارنىڭكىنى ئاڭلايمىز؟ ئاۋۋال ئۆزۈڭلارنىڭكىنى بىرلىككە كەلتۈرمەمسىلەر؟ ــ دېدى. گەپ تېپىپ بېرەلمىگەن سوجاڭ پالاق - پۇلۇق قىلىپ ئۇنى بىر، ئىككىنى سېلىۋەتتى - دە، ئىشىكنى گۈپپىدە يېپىپ چىقىپ كەتتى.

تۇرمىدىكى ۋەھىمە ۋە ئاچلىق ئازابىدىن باشقا يەنە نۇرغۇن كۆڭۈلسىز ۋەقەلەر بولۇپ تۇراتتى. بىزنىڭ كېچىكى تۇنلىرىمىز نامازدىگەردىلا باشلىناتتى، چۈنكى، كەچتە زادىلا چىراغ يېقىپ بەرمەيتتى؛ قىشلىق ھاياتىمىز نويابىردىلا باشلىنىپ بولاتتى، چۈنكى، كارىدوردىكى پىلتىگە بىر سىقىم كۆمۈر بىلەن يېقىپ قويغان ئوت ھەر ئىككى كامېر ئوتتۇرىسىدىكى تام مەشكە ئازراقمۇ ئىسسىق پەيدا قىلمايتتى. كۈن بويى يوتقانلىنىڭ ئىچىدە ياتاتتۇق. سوراقلارغا يوتقان ئىچىدىن سۆغۈرۇلۇپ چىقاتتۇق. شۇنداق بولسىمۇ، كەچكى تاماقتىن كېيىن كارىدورنىڭ ئىچى بىر مەھەل جىم بولۇپ قالاتتى - دە، مەھبۇسلار، كامېر - كامېرلاردىن يۆتىلىپ، قاقىلىپ، بىر - بىرىگە شەپە بېرىپ سۆزلىشەتتى، ناخشا ئېيتىشاتتى، شېئىرلار ئوقۇشاتتى. كۆپىنچە 12 - كامېردىن قاسىم سىدىقنىڭ نادىر شېئىرلىرىنى ئاڭلايتتۇق. غوپۇر ئاسىم، خالىدە بىلانوفلارمۇ سۆزلىشەتتى. بەزىدە مۇنداق ئىشلارنى چېقىپ قويىدىغان چېقىمچىلارمۇ چىقاتتى - دە، بىز يەنە بىر قېتىم تاياق يەيتتۇق.

ــ شۇ كۈنلەردە زادى تۇرمە ياخشىمۇ، ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەترىتى ياخشىمۇ؟ دېگەن سوئالغا توغرا جاۋاب بەرمەك تەس ئىدى، ھەر ئىككىلىسىدىلا ئەركىنلىك مەۋجۇت ئەمەس. ئەمما

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

گەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەتراپتىكى ئوچۇق ئاسمان ئاستىدا تېمى يوق دالادا ھاۋا يەپ ئىشلەپ يۈرگەن بىلەن ئاچلىق ۋە ئېغىر ئەمگەك ئازابى جاندىن ئۆتۈپ كېتىدۇ، تاياق بولسا ھەر ئىككىلا يەردە بار. قارا كامىردىمۇ شۇنچىلىكلا نان بولغان بىلەن ئەمگەك قىلمىغاچقا، ئەتمالىم، شۇ سەۋەبتىن لېيۇتەنجۇنگە يېقىپ قالسا كېرەك، لېكىن مەن يەنىلا ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەتراپىنى ئازادىرەك ھېسابلايتتىم، چۈنكى، مەن ئەمگەكتىن، ئاچلىقتىن قورقمايتتىم، كىشەنىنىڭ ئازابىغىمۇ كۆنۈپ قالغانىدىم. ئۇنىڭ ئۈستىگە مەن جەمئىيەتنىڭ ئۇ خىل ئاق تېررورلۇق قاپلىغان جىددىيلىك ھالىتىنىڭ ھامان بىر كۈنى ئۆزگىرىدىغانلىقىدىن ئەزەلدىنلا ئۈمىدلىك بولغاچقا، بۇ يەردە ھەر خىل ئۇچۇرلاردىن خەۋەردار بولۇش ئىمكانىيىتى بار ئىدى. بىزنىڭ ئۆزىمىز ئاچ بولغان بىلەن كۆڭلىمىز توق ئىدى؛ ئۆزىمىز ئورۇق، ئارزۇ-ئۈمىدلىرىمىز سېمىز ئىدى. ئۈمىدلىك ئادەملەرگە زۇلۇم دەپ-گەن ھامان ئۆتكۈنچى بورانداك بىر ئىش. تېرىك قالغانلىرىمىز-نىڭ كۆز ئالدىمىزدىكى غايۋى مەنزىللىرىمىزنىڭ گۈزەللىكى چەكسىز ئىدى. مەن ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەتراپىنىڭ تۇرمۇشىنى كۆرۈپ يېقىشقىمۇ بەل باغلىغانىدىم. مەن كەلگۈ-سىدە تەلىمىم ئارقىلىق كېيىنكى ئەۋلادلارغا ئۆزىمىز باشتىن كەچۈرگەنلەرنى، ئۇنىڭ سەۋەبلىرىنى تۇرلۈك ۋەقە ۋە ئوبرازلار بىلەن بايان قىلىپ بېرىسەم، دەيتتىم. ماڭا ئوخشاش قەلەمكەش-لەر ئۇچۇن بۇ يەر رەڭگارەڭ بىر دۇنيا ئىدى. كىشىلەر ھەيران قالغۇدەك ۋەقە، تەربىيە ئالغۇدەك دەرسلەر بار ئىدى.

x x x

«قارا بۇغرا» ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەتراپىدىكى «مەدە-نىيەت زور ئىنقىلابى» دا تارتىپ چىقىرىلىپ، جازالانغانلارنىڭ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئىچىدە شۇنچىلىك ئۇۋالچىلىق تارتىپ كەتكەنلەرمۇ بار ئىدىكى، كەلگۈسىدە بىر كىشىگە سۆزلەپ بەرسىڭىزمۇ ئىشەنمەيتتى.

قاۋۇسكام دەيدىغان بىر قازاق چال بار ئىدى، ئۇنىڭ كېلىنى يوقىلاڭ بىر ئىش سەۋەبىدىن ئۆلۈۋېلىپ، ئوغلى رەخىم ئون بەش يىل، ئۆزى ئون يىل كېسىلىپ كەتكەنىدى. لېكىن، قاۋۇس چال بىر قېتىممۇ تەرگەۋ قىلىنىپ باقماي، بىر كۈنمۇ تۈرمىدە ياتماي، ئۇدۇل مەشەگە ئېلىپ كېلىنگەن. بۇ ئىشلارغا ئۆزىمۇ هاڭ - تاڭ قاپتۇ. سىراجىدىنكامچۇ؟ «مەدەنىيەت زور ئىنقىلابى» دا ئەسەبىي ئىسيانچىلار ئۆي ئاختۇرغاندا، بىچارىنىڭ ساندۇقىنىڭ تېگىدىن «ئاخبارات» دېگەن بىر ۋاراق قەغەز چىقىپ قالغان. بۇ ئەسلىدە 1950 - يىللاردىكى كوللېكتىپلىشىش باشلىنىپ، دېھقانلار تۇنجى هەمكارلىق گۇرۇپپىلىرىنى قۇرغاندا، كەنتكە هەر كۈنى هەيدەلگەن يەر، تېرىلگەن بېنەملەردىن مەلۇمات بېرىشتە ئىشلەتكەن قەغەز ئىكەن. ئۇلار بۇنى چەت ئەلگە چىقىرىدىغان ئاخبارات دەپ ئون بەش يىل كېسىۋەتكەن. ئويلاڭا، ئاخباراتمۇ ئاشۇنداق بولامدۇ؟ ئەلىمغازى دېگەن يەنە بىر مەهبۇس داهىيلارنىڭ دادۇي ئىدارىسىگە چاپلانغان رەسىملىرىگە قاراپ، لىن بياۋنىڭ سۈرىتىگە كۆزى چۈشۈپتۇ - دە، «باشقىلارغۇ بۇرۇن بار ئىدى، مۇنۇ نەدىن كېلىپ قالدى؟» دەپ تاشلىغان. «ماۋجۇشىنىڭ ئىزباسارىغا شەك كەلتۈردى!» دەپ، ئۇنىمۇ ئون بەش يىللىق قاماق جازاسىغا هۆكۈم قىلغان؛ ئابدۇرازاق دېگەن كىشىنىڭ تېخىمۇ ناهەقچىلىق ئىدى، ئۇنىڭ قېرى ئانىسى ئۆينىڭ قىبلە تېمىغا ئېسىلغان داهىينىڭ رەسىم رامكىسىنى ناماز ئوقۇيدىغان چاغدا رەخت بىلەن يېپىپ قويغانلىقى ئۈچۈن، مەسئۇلىيەتكە تارتىلىپ ئون يىل كېسىۋېتىلگەن؛ تۇرسۇن توختى دېگەن مەهبۇس مەهەللىدە قويۇلغان كىنو فىلىمىدىكى داهىينىڭ خۇڭۋېيبىڭلارنى قوبۇل قىلغان كۆرۈنۈشىگە قاراپ: «بۇنى بىر يۈز ئەللىك يىل ياشايدىكەن دەۋاتاتتى،

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

چىشى سارغىيىپ قالغان تۇرسا، قانداقمۇ بىر يۈز ئەللىك يىل ياشىيالايدۇ؟» دەپ قويغانلىقى ئۈچۈن ئون بەش يىل كېسىلىپ كەلگەن (ئەمەلىيەتتە بىر يۈز ئەللىك يىلنىڭ تەشۋىقاتىنى «مەدەنىيەت زور ئىنقىلابى» نىڭ تەلۈنلىرى ئۆزلىرى تەشۋىق قىلغان ئىش بولۇپ، ھەرقانداق ئادەمنىڭ كاللىسىدىن ئۆتمەيتتى)؛ ئەخمەت ئابدۇرېھىم دېگەن يېتىم (دادىسى تۇركىيىدە، ئۆزى مەشھەد) پەقەت چەت ئەللىك رادىئوسىنى (روزى ئېيىدا ئەرەبستان رادىئوسىنىڭ ئەزان ئاۋازىنى) ئاڭلىغانلىقى ئۈچۈنلا بەش يىل كېسىۋېتىلگەن؛ ئابدۇكېرىم مەخسۇم، تۇرسۇن ئاشىق ئىسىملىك ئىككىيلەن رەمباللىق قىلغان، باشقىلارغا رەم سېلىپ قويۇشتەك خۇراپىي ئىشلىرى ئۈچۈنلا ئون يىلدىن كېسىلىپ كەتكەن. مۇھەممەت ئەمەت دېگەن مەھبۇسنىڭ كەچۈرمىشلىرى ھەممىدىن پۇشايمانلىق ۋە ئېچىنارلىق ئىدى. ئۇ تۇرغان ناھىيىدە «تەشكىلات» بار ئىكەن، دەپ نۇرغۇن ئادەم توتۇپ كېتىلگەندىن كېيىن، ئەمەلىيەتتە تىلغا ئالغۇدەك ھېچنەرسە چىقماي، «ھۆكۈمەت، دېلو ياساپ چىقىشقا مەجبۇر بولۇپ، مۇھەممەت ئەمەتنى ئالدىغان. جۈملىدىن ئۇ ئارقىلىق ئايالىنغا يالغان پروگراممىا، يالغان بايراق قاتارلىقلارنى ياستىپ، ئۇلارنىڭ ئېغىلىغا ئۆزلىرىگە كۆمدۈرۈپ، ھەممە نەرسە تەييار بولغاندىن كېيىن، بىر كۈنى كېلىپ ئاشكارا كولاپ ئېلىپ، كىشىلەرنى، ئۆزلىرىنىڭ خاتا تۇتمىغانلىقىغا ئىشەندۈرۈش ئۈچۈن شەرمەندىلەرچە پايدىلانغان. ئۇلار مۇھەممەت ئەمەتنى دەسلەپتە: «ھازىر ھەممەيلەن مۇشۇنداق ئۇسۇل بىلەن كەڭچىلىككە ئېرىشىپ چىقىپ كېتىپ باردۇ، سەنمۇ شۇنداق قىلمامسەن! ياتىۋېرەمسەن؟ ئۇ سېنىڭ ئاكتىپ ئىنپادىڭ بولىدۇ» دەپ ئالدىغان. ئەمما، ئاخىرىدا ئۇنىمۇ ئون ئىككى يىل كېسىۋەتكەن. گەرچە بۇ سۈيىقەست ۋە ئالدامچىلىقلار پۈتۈن «تەشكىلات» دېگەن نەرسىنىڭ ھەقىقىي مەۋجۇتلۇقىغا قىلچىلىك ئاساس سالالا-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مىغان بولسىمۇ، لېكىن بۇ تولىمۇ خەتەرلىك ۋە سەتچىلىك ۋەقە ئىدى. بۇ شۇ چاغدىكى ھەربىي ئىدارە قىلغۇچىلارنىڭ ھەرقانداق يامانلىق ۋە تەۋەككۇلچىلىكلەردىن باش تارتمايدىغانلىقىنى كۆر-سىتىپ بېرەتتى؛ جاڭ خۇيمىڭ دېگەن يەنە بىر جىنايەتچى ھەي-كەلتىراش ئىكەن. ئۇنىڭغا داھىينىڭ ھەيكىلىنى ياساتقۇزغان، ھەيكەل ئەمدى پۇتكەندە يامغۇر - يېشىن بولۇپ، ھەيكەلنىڭ بىر يېرى نابۇت بولغان. مۇشۇنىڭ بىلەن لاۋجاڭ ئۆزى بالاغا قېلىپ، ئون يىل كېسىلىپ كەلگەن.

گەرچە مەن يۇقىرىدا مىسالغا ئالغان كىشىلەرنىڭ (ۋە تىلغا ئېلىنمىغان نۇرغۇن بىچارىلەرنىڭ) ۋەزىيەت ئوڭشالغاندىن كېـ-يىن ھەممىسى گۇناھسىز دەپ ئاقلانغان بولسىمۇ، ئەمما ئۇلار نۇرغۇن يىل ئەركىنلىكىدىن مەھرۇم بولدى، خارلاندى، ئازاب چەكتى، زېھنى ۋە جىسمانىي قۇۋۋىتىدىن ئايرىلدى، ئۆمۈرلۈك كېسەل بولۇپ كەتتى، ئائىلىلىرى ۋەيران بولدى. ئابدۇكېرىم مەخسۇم، تۇرسۇن ئاشىق، ئەخمەت ئابدۇرېھىملار ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەترىتىدە ئۆلۈپ كەتتى. ئەپسۇسكى، ئۇلارغا زىيان-كەشلىك قىلغۇچىلار بىلەن ھېچكىم ھېساب، چوت قىلىشىپ باققىنى يوق. ئۇلار يەنىلا خاتىرجەم، راھەت - پاراغەتلىك تۇرمۇشتا، دېگىنى دېگەن، قىلغىنى قىلغان بولۇپ ياشاۋەردى.

ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەترىتىدىكى كۆپلىگەن جىنايەت-چىلەرنىڭ سالاھىيەت ۋە قىلمىش سەۋەبلىرى يۇقىرىقىدەك بول-غاچقا، گەرچە ئۇلارنىڭ مۇتلەق زور كۆپچىلىكى سۈكۈت ئىچىدە كۈننىڭ كەچ بولغىنىغا خۇش بولۇپ، بۇيرۇغاننى ئىشلەپ ئۆ-تۈپ كېتىۋاتقان بولسىمۇ، ئەمما يەنە بەزىلەرنىڭ ھەر خىل ئۇسۇللار بىلەن قارشىلاشقىنى قارشىلاشقانىدى. بارات (قارى) دېگەن بىرەيلەن بىر كۈنى تۇيۇقسىزلا پارالىچ بولۇپ قالدى. ئۆرە تۇرالمايتتى، ئىككى قولىغا بىر غېرىچتىن ئىككى تال ياغاچنى تۇتۇۋېلىپ، شۇنىڭغا تايىنىپ، تىزى بىلەن ئالدىغا

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

سىلجىيتتى. بىز ئىچ ئاغرىتتۇق. بۇ ئىش خېلى داۋام قىلغاندىن كېيىن، بىرسى ۋاڭ گەنسىگە: «بارات يالغان پارالىچ» دەپ چېقىپ قويۇپتۇ. ۋاڭ گەنسى بۇنى ئاستىرتىن ئېنىقلىغىلى تۇردى. بىر كۈنى مېنىمۇ چاقىرتىپ سوردى، مەن ھاڭ تاڭ قالدىم ۋە بۇنىڭ باشقىلارغا ئۇۋالچىلىق يەتكۈزىدىغان چەقىمچىلىق ئىكەنلىكىنى تەكىتلىدىم. ۋاڭ گەنسىمۇ: «ياق، ئۇنىڭ تام ئارقىسىدا ئۆرە تۇرۇپ سىيىۋاتقانلىقىنى كۆرگەن ئادەم بار ئىكەن!» دەپ تۇرۇۋالدى. مەن زادىلا ئىشەنمىدىم. بۇ ئىش شۇ پېتى بېسىلىپ قالدى. كىم بىلسۇن، ئىككى يىلدىن كېيىن باراتنىڭ يەتتە يىللىق كېسىمى ئۇچ يىلغا چۈشۈپ، مۇددىتى توشقانلىقتىن قويۇپ بېرىلدى. ئۇ جەمئىيەتكە چېقىپلا مېڭىپ كېتىپتۇ، بايا ئۇ يالغاندىن پارالىچ بولۇۋالغانىكەن. ئۇنىڭ بۇ غەيرىتىگە بىزمۇ ھەيران قالدۇق.

ئابدۇقادىر ئەھەد دېگەن يەنە بىر ھېلەن بار ئىدى. ئۇ بەش يىللىق جازا ھۆكۈمى بىلەن كېلىپ، بىرنەچچە ئايدىن كېيىنلا «پۈتۈم ئاغرىيدۇ!» دەپ ماڭالماس بولۇۋالدى. ئۇ پۈتىنى ئارانلا يۆتكەپ يۈرەتتى. ۋاڭ گەنسىلەرمۇ بۇنىڭغا ئىشەنمەي، نەچچە قېتىم ئىتتىرىپ يۈرۈپ ئەمگەككە ئاچىقتى. چوڭ يىغىندا سۆكەتتى، تىللاپ باقتى، ئۇرۇپ باقتى، لېكىن ئۇنۇمى بولمىدى. ئۇ يەنىلا ئېڭىشىپ قالغان بىچارە قىياپەتتە ئارانلا مىدىرلاپ يۈرەتتى. ئاخىر ئۇمۇ ئېغىز ئېتىز ئەمگىكىدىن قۇتۇلۇپ، قورۇدا ئۇششاق - چۈششەك قول ئەمگەكنىگە قالدۇرۇپ قويۇلدى. ئۇنىڭ كۆيۈمچان بىر سىڭلىسى بار ئىدى، تولا يىغلاپ، ئاكىسىنىڭ ناھەق كېسىمى ھەققىدە تولا يول ماڭاتتى. ئاخىر ئابدۇقادىرنىڭ تەقدىرىدىمۇ ئۆزگىرىش بولۇپ، ئۆزگەرگەن يېڭى ھۆكۈم بىلەن قويۇپ بېرىلدى. ئۇچ كۈندىن كېيىن بىز ئېتىز يولىدا ئۇنىڭ قولىنى كەينىگە تۇتۇپ، ئارغامچاق ئاتتەك يۈرگەنلىكىنى كۆردۇق. ئۇ بىز بىلەن ئاتايىن خوشلاشقىلى كەلگەنىدى.

كەن. بىز ئۇنىڭغا ئاپىرىن ئوقۇدۇق. ۋاڭ گەنسى بولسا، ئۆزىنى قويىدىغان يەر تاپالماي قالدى.

ئۆزگەرتىشكە قارشى دەپ مىسالغا ئېلىنىدىغانلارنىڭ ئەڭ ئالدىنقىسى ھارۇن ئىبراھىم ئىدى. ئۇ بىز قارا بۇغرا ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەتىرىتىگە بېرىپ تۆت ئايدىن كېيىنلا، يەنى، 1970 - يىلى 15 - ئۆكتەبىر قاتتىق بوران چىققان بىر كېچىدە تۇرمىدىن قېچىپ كەتتى. ئۇ ئۆزىمۇ بۇرۇن ساقچى ئەسكىرى بولۇپ، تۇرمىدە قاراۋۇللۇقتا تۇرۇپ جىنايەتچى باشقۇرغاچقا، تەجرىبىسى بار ئىدى. شۇڭا ئۇ ئاشخانىنىڭ ئارقىسىدىكى ئېگىز سېپىلنىڭ تۈۋىگە دۆۋىلەپ قويۇلغان ئۇۋاق كۆمۈر دۆۋىسىگە چىقىپ تۇرۇپ، ئۇچىغا تۆمۈر ئىلمەك باغلاپ، ئالدىن تەييارلىغان ئۇزۇن ياغاچنى ئىلىپ تۇرۇپ يامىشىپ چىقىپ كەتكەن. ھارۇندىن كېيىن ۋاڭ بىڭرۇي دېگەن جىنايەتچى قاچتى ۋە باشقىلار.

بىزگە ئوخشاش ئېغىر كېسەلمەنكىلەر ناھايىتى جىم ئىدۇق. بىز مەدىرلاپلا كەتسەك، ئۇلار ئۇچۇن توخۇنى ئۆلتۈرۈپ، مايمۇننى قورقۇتۇشقا، بىرنى جازالاپ، مىڭغا ئىبرەت قىلىشقا دەسمايە چىقاتتى. مەن ئىنتايىن ئاز ساندىكى ئادەملەر بىلەنلا ئىچ - سىر ئېلىشاتتىم. بىز ھەر خىل يوللار بىلەن جەمئىيەتتىن خەۋەر ئېلىپ، ۋەزىيەتنى كۆزىتىپ، تەھلىل قىلىپ تۇراتتۇق. زور كۆپچىلىك جىنايەتچىلەرمۇ بىزگە ئىشىنەتتى، ئائىلىلىرىدىن ئالغان ئەڭ خۇپىيانە خەۋەرلەرنى بىزگە يەتكۈزەتتى. بىز مەلۇم ناھىيىدە يۈرگۈزۈلگەن شۇ چاغدىكى ئەسەبىي ھەرىكەتلەر توپەيلىدىن 1970 - يىلى ئۆكتەبىرنىڭ ئاخىرىغىچە تۇرمىدە ئۆلتۈرۈلگەن ۋە ئۆزى ئۆلۈۋالغانلارنىڭ قىرىق توققۇزغا يەتكەنلىكىنى ئەنە شۇنداقلاردىن ئاڭلىغانىدۇق. ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەتىرىتىدىكى مۇتلەق زور كۆپچىلىك بىزنىڭ تىرىك قېلىشىمىز ئۈچۈن جان كۆيدۈرەتتى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بىر ئىش زادى يادىمدىن چىقمايدۇ. بىز ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەترىتىگە بېرىپ ئىككى ئايدىن كېيىنلا بىر باھالاش يۈرگۈزۈلۈپ قالدى. نۆۋەت ماڭا كەلگەندە، ئىشلارنى ئاكا باشلىق بىرنەچچە جىنايەتچى مېنىڭ ئۆزگىرىشنى ياخشى ئىپادە بىلەن باشلىغانلىقىم ھەققىدە شۇنداق سۆزلەپ كەتتىكى، مەن ئۇلارنىڭ كەلتۈرگەن مىساللىرىغا ھەيران قالدىم. بىرى: «ماڭا، ئۆزگىرىشنى قوبۇل قىلىپ، ياخشى ئادەم بولۇشتىن باشقا يوللىمىز يوق، دەپ تەربىيە بەردى» دېسە، يەنە بىرى: «قېچىش - مۆكۈش خاتالىقلىرىنى سادىر قىلىپ قويما، دەپ مېنىڭ دىلىمغۇل بولۇپ تۇرغان ئىدىيەمنى تۇراقلاندۇرغان!» دەيتتى. يەنە كىمدۇر بىرلىرى، مەندە بولمىغان ئارتۇقچىلىقلارنى توقۇپ چىقىپ، ئورۇن، زامان، ئاي - كۈنلىرىدىن تارتىپ دەلىل كەلتۈرەتتى. ئۇلارنىڭ ھەممىسى مېنى قۇتقۇزۇشنىڭ كويىدا ئىدى. مەن ئۇلارنىڭ ياخشى كۆڭلىگە چوڭقۇر رەھمەتلەر ئېيتاتتىم.

مېنىڭ بېشىم ھەقىقەتەن قوغداشقا موھتاج ئىدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە مەندىن قىلىنمىدىغان تەرگەۋلار تېخىلا تۈگىمەيۋاتاتتى. ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەترىتىگىمۇ سوراقچىلار بېرىپ تۇراتتى. ئۇلارنىڭ تولىسى: «پالانى بىلەن كۆرۈشكەندە قانداق ئەكسىيەتچى گەپ - سۆزلەر بولۇنغان؟ پۈستانىنىڭ رادىئو ئاڭلىغىنىنى بىلەمسەن؟ يەنە پوكونىگە ژۇرنالغا بەرگەنمۇ؟» دېگەندەك چوپلىغا توختىمايدىغان گەپلەرنى قىلىپ، تىرناق ئاستىدىن كىر ئىزدەيتتى.

مەن قولغا ئېلىنىدىغان يىلى غۇلجا ناھىيە ئونىارىيۇزى ئوتتۇرا مەكتىپىنىڭ تىل - ئەدەبىيات ئوقۇتقۇچىسى ئىدىم. 1958 - يىلىدىن تارتىپ شېئىرلىرىم ئېلان قىلىنىپ، جەمئىيەتتە ئاز - تولا كۆزگە تاشلىنىپ، ئېتى ئۇلۇغلانغان قاتارغا مۇ كىرىپ قالغانىدىم. پەلسەپە، سىياسىي ۋە ئەدەبىياتقا ئائىت

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

كىتابلارنى كۆپرەك ئوقۇغانىدىم. جەمئىيەت تۈزۈلمىسىنىڭ ھاكىمىيەت خاراكتېرىنىڭ قانداق بولۇشى ھەققىدە ئۆزۈمگە تۇشلۇق ساۋات، ھەققانىي نۇقتىئىنەزەرلىرىمنى بار ئىدى. ۋېجدانىنى ئۇلۇغلايتتىم، خەلقنى، ۋەتەننى مۇقەددەس بىلەتتىم، ئادالەتسىزلىككە نەپرەتلىك، زوراۋانلىقلارغا قارشى ئىدىم. «مەدەنىيەت زور ئىنقىلابى» نىڭ گۈركىرەپ چىققان قارا بورىنى مېنىڭ روھىمغا قاتتىق تەسىر قىلىپ، مېنى چوڭقۇر ئىچكى ئازابلارغا سالدى. مەسىلەن، دۆلەتنىڭ يۇقىرى دەرىجىلىك رەھبەرلىرى زەربە يېدى، چەتكە قېقىلدى؛ ھۆكۈمەتسىزلىك ئەۋج ئالدى، ئىشلەپچىقىرىش توختىدى، مەكتەپلەر تاقالدى، ھېچنېمە بىلمەيدىغان گۆدەكلەر ھەركەتلەندۈرۈلۈپ، ئۇرۇش - چېقىش بىلەن شۇغۇللاندى. «تۆت كونىنى يۇزۇش» شوئارى بىلەن ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ مەدەنىيىتىنى ۋەيران قىلدى. ئۆرپ - ئادەتلىرىگە چېقىلدى، غۇرۇرىغا تەگدى. جۇڭگو خەلقى قىپقىزىل بالايىئاپەتلەرگە ئىتتىرىلىپ، شەخسكە خۇراپىيلارچە چوقۇنۇش ئەۋج ئالدى. شەخس (داھىي) ئىلاھلاشتۇرۇلدى. ھەممىلا كىشى قىزىل سومكا ئېسىش، قىزىل كىتاب ئوقۇش، قىزىل ئىزناك (داھىي ئىزنىكى) تاقاش، ئۇزۇندە يادلاش قاتارلىقلارغا مەجبۇرلىنىپ، جەمئىيەت تەرەققىياتى تۈيۇق يولغا كىرىپ قالدى. ئاممىۋى تەشكىلاتلار دەل يۇقىرىقىلارنىڭ تەشۋىقاتچىلىرى، جىنايەتكارلىرى ئىدى. ئۇلار ئۆزئارا كۈن بويى كۆكەرمىلىك قىلىپ، بىشەم خوتۇنلاردەك جېدەللىشەتتى. ئۇلار ساختا تەشكىلاتلار بولۇپ، ئاشۇ مالىمانچىلىقلارنى ماختاپ، كۈنىگە تۆمەنلەپ ۋەرەقىلەر تارقىتاتتى. ۋە باشقىلار. بىز بۇلارغا كۆنمىدۇق، چىداپ تۇرالمىدۇق، ئاخىر ياشلىقتىكى تەنتەكلىك ئەسىر قىلدىمۇ ياكى ۋىجدان بۇيرۇدىمۇ، ئەيتاۋۇر بىزمۇ ۋەرەقە تارقاتتۇق. بىزنىڭ ۋەرەقىمىز «مەدەنىيەت زور ئىنقىلابى»غا، شەخسكە خۇراپىيلارچە چوقۇنۇشقا قارشى ئىدى. ھېلىمۇ يادىمدا

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

دا، ئۇنىڭدا: «. . . خائىن لىن بياۋ: ماۋجۇشى ئېگىزدە تۇ-
رۇپ، يىراقنى كۆرىدۇ، شۇڭا بىز ئۇنىڭ يوليورۇقلىرىنى
چۈشەنسەكمۇ ئىجرا قىلىشىمىز، چۈشەنمىسەكمۇ ئىجرا قىلىشى-
مىز لازىم، دەيدۇ. مانا بۇ جۇڭگو خەلقىنى ئەركسىز قۇل،
تىلسىز ھايۋانغا ئوخشاتقانلىق ئەمەسمۇ؟» دېگەن ھەققانىي پى-
كىرلىك جۈملىلەر بار ئىدى. . . بىز تۇتۇلۇپ كەتتۇق. ئەمگەك
بىلەن ئۆزگەرتىش ئەترىتىدىمۇ تۇگىمەيدىغان سوراقلار ئەنە شۇ-
لارنىڭ كاساپىتىدىن ئىدى. مېنى تونۇغانلىكى، ئۇچراشقانلىكى
ئادەم پېشكەللىككە يولۇققان، گۇمان تورى ئىچىگە چۈشكەنى-
دى.

1970 ـ يىلىنىڭ ياز پەسلى بىز ئۈچۈن تولىمۇ ئازاب
بىلەن ئۆتتى. ئۈستۋاشلىرىمىز چۆپتەك چۈشۈپ كەتتى. بەزىدە
يالاڭغىداقمۇ قالدۇق، يازلىق كىيىم تارقىتىدىغان ئۇلارنىڭ
يادىدىمۇ يوق ئىدى.

5 ـ دېكابىر بىز تۈرمە سېپىلىدىن ئۈچ ـ تۆت كىلومېتىر
يىراقلىقتىكى ئىدىرنىڭ يانباغرىدىن ئېلىنىدىغان ئۆستەڭ چېپى-
قىغا سەپەرۋەر قىلىندۇق. بۇ بىز ـــ كىشەنلىكلەر تولىمۇ
قىينالغان مەزگىللەر ئىدى. سەپنىڭ كەينىگە تىزىپ قويسا
يېتىشىپ ماڭالمايتتۇق ـ دە، بىزنى دۈشكەلەيتتى؛ ئالدىغا
سېلىپ قويسا، ئىستىروينىڭ (قەدەم) سۈرئىتى ئاستىلاپ كېـ-
تەتتى ـ دە، ئەسكەرلەر يەنە بىزگە ۋارقىرايتتى، چۈشلۈك
تاماقنى قورۇغا قايتماي، ئىش مەيدانىدا قارنىڭ ئۈستىدىلا يەيتـ-
تۇق. قايناقسۇ كەمچىل، يەنىلا يېرىم قورساق، دەم ئالمايلا
ئىشقا چۈشۈپ كېتەتتۇق.

ۋەزىپە ئېغىر ئىدى، پۈتتۈرەلمىگەنلەر تەنبىھ ئاڭلايتتى،
تاياق يەيتتى. بىر كۈنى گۇرۇپپا باشلىقى نۇرۇمبەك دېگەن
مەھبۇس بىلەن ھاجەتخانىدا ئۇچرىشىپ قالدىم، ئۇ مېنى: «مە-
يەرگە كېلىڭا!» دەپ، تامنىڭ دالدىسىغا تارتتى ـ دە، كۆڭلى-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

كىنى قايرىپ، دۇمبىسىنى كۆرسەتتى، مەن چۆچۈپ كەتتىم، چۈنكى ئۇنىڭ دۇمبىسى تاياق دەستىدىن يول - يول بولۇپ قىزىرىپ كەتكەنىدى. ئۇقسام، گۇرۇپپاڭ ۋەزىپىنى ئورۇنلىيالمىدى، دەپ ئالدىنقى ئاخشىمى سەي دۇيجاڭ دەيدىغان بىر زالىم ئۇنى ئاشخانىنىڭ ئىچكەركى بۆلۈمىگە ئەكىرىپ، ياتقۇزۇۋېلىپ تازا قويۇپتۇ. مۇشۇ بىرلا ئىشتىن شۇ قىشلىقى ئۆستەڭ چېپىشنىڭ بىز ئۇچۇن قانچىلىك بەدەلگە توختىغانلىقىنى بىلىش تەس ئەمەس.

ئۇچ يېرىم يىللىق ھاياتىمىز قارا بۇغرادىكى قىش پەسىللىرى ئۆستەڭ چېپىش، دەريا بويىدىن قومۇش توشۇش قاتارلىق خىلمۇخىل ئەمگەكلەر بىلەن ئۆتۈپ كەتتى. ياتاقنىڭ تام مېشىگە قومۇش قالايمىز، پىلىتىمىزنىڭ (ئوچاقنىڭ) ئۇستىگە قارىسىز، ئەسكى كەتمەن، گۇرجەكلەر بىلەن يېپىلغانلىقىنى بايقايسىز. كۆمۈر دېگەن نەرسە دورىلىققىمۇ بېرىلمەيدۇ. تازىلىق كاپالەتكە ئىگە ئەمەس. شۇنداق بولسىمۇ، يۇيۇنىدىغانلار كەچلىك ئۆگىنىش تۈگىگۈچە بىر چېلەك سۇنى ئەسكى پىلىتىنىڭ ئۇستىگە قويۇپ قويىمىز. ياتاق دېجورنىسى ياتاقنى ئىسسىتىش ئۈچۈن، ئۆگىنىش تۈگىگۈچە ئوچاقنىڭ ئالدىدا ئولتۇرۇپ قومۇش قالايدۇ، ئۆگىنىش تۈگىگەندە ھەممەيلەن ئورۇنغا كىرىۋالغاندىن كېيىن، يۇيۇنغۇچە مەشنىڭ كەينىدە (دالدىسىدا) چالا - بۇلا يۇيۇنۇۋالىدۇ. توك يوق، يانداۋىدىغىنىمىز جىنچىراغ.

ھاجەتخانىمىز بىزنى نومۇسىنى قۇربان قىلىشقا ئۈندەيدىغان جاي ئىدى. ئۇ ھەممە ئادەم كۆرۈپ تۇرىدىغان، ئىككى ياتاق كورپۇسنىڭ ئارىلىقىدىكى ئاق تاشلانغان جايغا كولانغان ئۇزۇن خەندەكتىنلا ئىبارەت ئىدى. ئۇنىڭ ئۇستىگە قىرىق - ئەللىك سانتىمېتىرلا ئارىلىق قالدۇرۇپ، قاتار تاختاي قويۇلغان بولۇپ، ئەتراپىدا ھېچقانداق پەنتەھانلىق يوق ئىدى. بىز ئامالىنىڭ يوقلىدىن ئۇياتلىق جايلىرىمىزنى ئېچىپ ئولتۇرۇپ، ھەممىمىز بىر-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

لىكته هاجەت قىلاتتۇق. بولۇپمۇ، ئەتىگەنلىكى بەكمۇ تىقما-
تىقماق بولۇپ كېتەتتى، بۇ خىل، بىر - بىرىمىزنىڭ يۈز
خاتىرىنى قىلماي، تامبالنى سېرىۋېتىپ ئولتۇرۇپ هاجەت قە-
لىش — خۇسۇسەن، بىز مىللىيلار زادىلا ئادەتلەنمىگەن ئىش
بولغاچقا، بەكمۇ خورلۇق، ئازابلىق هېس قىلاتتۇق، هاجەت
قىلىۋېلىش زۇلۇم ئىدى. بۇنداق جايدا، يېرىم يالىڭاچ هالدا
چوڭلار بىلەن كىچىكلەرنىڭ، ئۇرۇق - تۇغقانلارنىڭ، هۆرمەت-
لىك كىشىلەرنىڭ ئوچرىشىپ قېلىشى ئىنتايىن ئېغىر ئەهۋال
ئىدى. ئامال يوق، ياخشى كۈنلەر ئالدىمىزدا دېگەن ئۈمىدنىڭ
تەسەللىسىدە ياشاۋەردۇق. بىزنى باشقۇرىدىغانلار بۇلارنى بىل-
مەمدۇ؟ هېس قىلمامدۇ؟ ياق، ئۇلار ناهايىتى ياخشى بىلىدۇ.
بۇ يەردىكى گەپ ئۇلارنىڭ ۋۇجۇدىدا ئادەمگەرچىلىك ئېڭىنىڭ،
ئىنسانىي خىسلەتنىڭ سۇسلاپ كەتكەنلىكىدە، بىزنى ئادەم قاتا-
رىدا كۆرمىگەنلىكىدە ئىدى.

ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەترىتىدە بىزنىڭ ئەڭ قورقۇ-
دىغىنىمىز — ئاغرىپ قېلىش ئىدى. كىم سىزنى (كېسىلە-
ڭىز ئېغىرلاپ كەتسە) شەهەرگە ئېلىپ بېرىپ داۋالىتىدۇ؟ ئۇ
چاغلاردا جىنايەتچىنى ئۇنچىلىك ئويلايدىغان كىم بار؟ قانچە
جىنايەتچى شۇ يەردە ئاغرىغان بويىچە ئۆلۈپ كەتتىغۇ؟!

راست، دەرۋازىدىن چىققانلا يەردە بىر ئېغىز ئاتالمىش
«ساقلىقنى ساقلاش» ئۆيى بار، ئۇنىڭدا بەزىدە بار، بەزىدە يوق
بىر خادىم ئىشلەيتتى. چىقىپ كىرگەن جىنايەتچىلەردىن: «دوختۇر
قانداق دورا بەردى؟» دەپ سورىسىڭىز، ئۇلار: «نېمە بېرەتتى،
«تامادى؟»، دېگەن ئوكۇلدىن بىرنى سالدى!» دەپ جاۋاب بېرەت-
تى. چۈنكى، ئۇمۇ جىنايەتچىنى قانچىلىك داۋالاشنى ئوبدان
بىلىۋالغاچقا، خۇشى تۇتسا، ئاغرىق پەسەيتكۈچ دورىلاردىن بىر،
ئىككى تالدىن بېرىپ قوياتتى، بولمىسا «تامادى، يوقال!» دەپ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

يولغا سالاتتى. ئىشكاپىدىمۇ ھېچقانداق دورۇنىڭ تايىنى يوق، ئىسپىرتلىرىنى بەزى كادىرلار ئىچىۋالاتتى. بەزى چاغلاردا چاڭ-بۇ (ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش مەيدانى) دوختۇرخانىسىغا ھەيدەپ ئاپىرىپ كۆرسىتىپ قالمىغان چاغلارمۇ بولاتتى، قىسقىسى، بىز ئۇچۇن ئۆزىمىزگە ئۆزىمىز دەققەت قىلىشلا ئالدىنقى شەرت ئىدى. دەققەت قىلماي ئاغرىپ قالساق، ئېچ ئاغرىتىدىغان تۇرمىداشلارنىڭ قولىدىن ھېچ ئىش كەلمەيدۇ. بىزنىڭ نەزىرىدە مىزدە «باغرى يۇمشاق» دەپ قارالغان دۇيجاڭلارمۇ بىرەر كۇن ئىشتىن قالدۇرۇپ قويۇشقا جۇرئەت قىلالمايدۇ، چۇنكى ئەترا-پىدىكىلەرنىڭ «دۇشمەنگە رەھىمدىل» بولدى، دەپ قۇسۇر تېپىشىدىن ئەنسىرەيدۇ. بىر كۇنى چۇشتىن بۇرۇن بىز ئېتىزدا بۇ يىل ئاق قالغان بىر يەرنىڭ ئېرىق - توغانلىرىغا ئىشلىگەندۇق. قارىساق، ئۇ يەردە ئانچە - مۇنچە غودۇر ئۇنۇپ قالغان قىزىلچىلار بار ئىكەن. مەھبۇسلار كولاپ خام يېگىلى تۇردى. ئاچلىقتا مەنمۇ يەپ قويۇپتىمەن. خام قىزىلچا بىردەمدىلا مېنى ئاغرىتىپ قويدى. چۇشتە ياتاقتا تاماقمۇ ئىچمەي يېتىپ قالدىم. ئەمما، چۇشتىن كېيىن مېنى دۇيجاڭلار يەنىلا ھەيدەپ چىقتى. ئېتىزدا كۆپ قۇسۇپ كەتتىم ۋە بىر ئېرىقنىڭ بويىدا يېتىپ قالدىم، ئەسكەر پات - پات كېلىپ مېنى نازارەت قىلاتتى. مەن كەچتە گۇرۇپپا بىلەن تەسلىكتە تۇرمە سېپىلىگە يېتىۋالدىم. شۇنىڭدىن كېيىن مەن ئۆز - ئۆزۇمنى قوغداشقا تېخىمۇ ئەھمىيەت بېرىدىغان بولدۇم.

x x x

بىز قارا بۇغرا ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەترىتىدە ئۆتكۇزگەن ئۇچ يىل ئىچىدە نۇرغۇن دۇيجاڭلارنىڭ قولىدا بول-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

دۇق. دادۇيجاڭلار (مەسىلەن، لى دۇيجاڭ، قادىر دۇيجاڭ، جىڭ دۇيجاڭ قاتارلىقلار) سىياسىي، مەمۇرىي ئىشلارغا قول سالماي، پەقەت دېھقانچىلىق ئىشلىرى بىلەنلا بولاتتى. بىزنى ئىشلىتىدىغان دۇيجاڭلارنىڭ ھەممىسى فېندۇيجاڭلار بولۇپ، بىزنى ئۆچىرەت بىلەن ئىشقا ئاچقاتتى ھەم ئايرىم گۇرۇپپىلارغا مۇقىم مەسئۇل ئىدى. بىزنىڭ خەنزۇ، مىللىي بولۇپ ئون نەچچە گۇرۇپپىدىكىلەرنىڭ مۇتلەق زور كۆپچىلىكىمىز دائىم قورال ئاستىدا ئىشلەيدىغانلار ئىدۇق. ئاز ساندىكى جىنايەتچىلەر خەنزۇ، مىللىي بولۇپ ئىككى فېندۇي (تارماق دۇي) ئەركىن، تارقاق ئىشلەيتتى. ئۇلار ئاساسەن، جازا كېسىمى تۆۋەن، ئىپادىسى ياخشى، ئۆزى ئىشەنچلىك جىنايەتچىلەر ئىدى. ئاز سانداكى تەشكىلگە يېقىن سىياسىي جىنايەتچىلەرمۇ ئارىلىشىپ قالاتتى. قېيۇم دۇيجاڭ مۇشۇ دۇينى باشقۇراتتى.

سارسانبېك دۇيجاڭ بىزنى باشقۇراتتى. ئۇ ئىككىسى ئەسلى ئامانلىق كادىرى بولۇپ، «مەدەنىيەت زور ئىنقىلابى» دىن ئاۋۋالقى بىر قەدەر تىنچ، نورمال ۋەزىيەتكە مەنسۇپ ئىدى. شۇڭا بىزگە نورمال مۇئامىلە قىلاتتى. ئورۇنسىز قاتتىق، يىرىك گەپ قىلمايتتى، كەچتە تىزىۋېلىپ ۋالاقلاپ، بىزنى ئاشۇ ئۆتمەس تەشۋىقاتلىرى بىلەن ئۆزگەرتمەن دەپ ئويلايدىغان ئەخمەقلەردىن ئەمەس ئىدى. ئائىلىگە يازغان خەتلىرىمىزنى ۋاقتىدا تەكشۈرۈپ پوچتىغا سېلىۋېتەتتى؛ كەلگەن خەت ـ خالتىلارنىمۇ ۋاقتىدا قولىمىزغا بېرەتتى؛ ئائىلىمىزدىن كۆرۈشكىلى كەلگەنلەرگە سىلىق مۇئامىلە قىلىپ، چىرايلىق كۆرۈشەتتى. ئۇلار بىزگە قولىدىن كېلىشچە ئىنسانىي مۇئامىلىدە بولاتتى. بىراق ئۇلار ئىنتايىن ئاز سانلىق ئىدى. ئۇلاردىن باشقا دۇيجاڭ، جىداۋيۈەنلەرنىڭ زور كۆپچىلىكى بىزگە ئىزچىل ناھايىتى سوغۇق مۇئامىلە قىلاتتى. مەن ئۇلارنىڭ بىزنى قانداقلا بولسۇن «ئادەم» دەپ قارىمايدىغان مۇنداق ياۋايى مۇئامىلىلىرىنىڭ ھەمـ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مىسىنى يۈرگۈزۈلۈۋاتقان ئىنتايىن «سول» چىل سىياسەتتىن ۋە قانۇن - تۈزۈملەرنىڭ، كىشىلىك ئەخلاقنىڭ بۇزۇلغانلىقىدىن كۆرەتتىم. ئۇلارنى «مەدەنىيەت زور ئىنقىلابى» دىن كېيىنكى سىياسىي ھاۋا بۇزغانىدى. ئۇ چاغلاردا نۇرغۇن كىشىلەردە ئەقىل كرىزىسى پەيدا بولغان، «زامانىۋى» نادانلىق باش كۆتۈرۈپ، يىراقنى كۆرەلمەسلىك كېسىلى ئەۋج ئالغانىدى. بىر تۈركۈم ئەقىل ئىگىلىرى سۈكۈتكە مۇراجىئەت قىلىپ كۈن كەچۈرۈۋاتقان بىلەن، يەنە بايىقىدەك زور بىر تۈركۈملەر بىلىمسىزلىك، نادانلىق تۈپەيلىدىن بىر خىل قۇلچىلىق ئېڭىغا ئەسىر بولغانىدى. بۆك ئال دېسە، باش ئالىدىغانلار دەل مۇشۇنداقلاردىن چىقاتتى. مەن بىزنى باشقۇرۇۋاتقان نۇرغۇن دۈيجاڭلارنى ئاشۇ تائىپىگە تەئەللۇق بولسا كېرەك، دەپ ئويلايتتىم. ئەمما ئۇلارنىڭ ئارىسىدا سەي فامىلىلىك بىرى ئىنتايىن قەبىھ ئىدى. ئۇنىڭ بىرنەچچە ئىشلىرىغا يا يىغلاشنى، يا كۈلۈشنى بىلمەي قالاتتۇق. بىر كۈنى ئۇ ئىسترويدا سۆزلەۋېتىپ، جىمى تىل - ھاقارەتلەردىنمۇ قاتتىق قىلىپ: «سىلەر مىللىيلار كالىغا ئوخشايسىلەر!» دەۋەتتى. بىز پېتىنىپ بىرنەرسە دېيەلمىگەچكە، دەردىمىز ئىچىمىزدە بولۇپ كەتتى. بۇ تېخى بىزنى خارلايدىغان دۈيجاڭلارنىڭ ھېچقايسىسىنىڭ ئاغزىدىن چىقىپ باقمىغان كەمسىتىش ئىدى.

بىزدە تاكايوۋ ئىسىملىك بىر موڭغۇل جىنايەتچى بولۇپ، ئۇنىڭدا ئېغىر ئۆپكە كېسىلى بار ئىدى. غەيرىتىگە ئېلىپلا ئىشلەپ يۈرەتتى. بىر كۈنى كەچ كۈزدە سەي دۈيجاڭ ھەممىمىزنى ئۆستەڭ لاتقىسىنى ئېلىش ئەمگىكىگە ئاچىقتى. ئۆستەڭدە سۇ ئېقىپ تۇراتتى. ئۇ يەرگە بارغاندىن كېيىن ئەمگەك ھەم لاتقا ئېلىش، ھەم ئىككى ياننى كېڭەيتىپ چېپىشقا تەرەققىي قىلدى. ئۇ كۈنى تاكايوۋنىڭ كېسىلى قوزغىلىپ قالسىمۇ، مەجبۇرىي ئاچىقىلغانىدى. ئۇ ئارانلا مىدىرلايتتى. سەي دۈيجاڭ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئۇنى سۇغا چۈشۈپ لاتقا ئېلىشقا مەجبۇرلىدى. تاكايوۋ ئەھۋالنى ئېيتىپ: «قىردا بولسىمۇ مىدىرلىغاچ تۇراي!» دېدى. سەي گېپىمگە بويۇن تولغىدىك! دېگەن يەرگە كەلدى ـ دە، ئۇنى گۇرجەك تۇنقۇزۇپ ئىتتىرىپ (يالاڭ ئاياغ) سۇغا چۈشۈردى. كەچكۇز سۇيىنىڭ جاندىن ئۆتىدىغان سوغۇقىغا تاكايوۋنىڭ بەرداشلىق بېرىشى مۇمكىن ئەمەس ئىدى، ئۇ ئىشلىمەلمىدى، سەي بۇنى ئۆزى بىلەن قارشىلاشقانلىق دەپ ھېسابلىدى ـ دە، گۇرجەكنى ئۆستەڭ لاتقىسىغا پاتقۇزۇپ، بىر پۇتى بىلەن گۇرجەكنى دەسسەپ توختىتىپ قويدى. بىچارىنىڭ بىر پۇتى سۇدا تۇراتتى. بۇ ئاجايىپ بىر ئازابلاش ئىدى، سەي ئۆزىنىڭ زالىملىقىغا تايىنىپ تاكايوۋنى ئۇ يېقىلىپ قالغۇچە توختىتىپ قويدى. شۇ كۈنى مۇنداق مەجبۇرلانغانلارنىڭ ئىچىدە يەنە بىر تۇبىركۇلىوز مەھبۇس ـــ ئاتمىش بەش ياشلىق ئابدۇل ھەمدۇلمۇ بار ئىدى. ئىشتىن قايتاردا ئۇ قان قۇسۇۋەتتى. تاكايوۋ ئەتىسى يېتىپ قالدى. كېيىن مۇشۇنداق ئازابلار تۈپەيلىدىن ئۇ ئاخىر تۇرمىدە ئۆلۈپ كەتتى. مەن ئۇرۇمچىدىكى ۋاقتىمدا ئۇنىڭ ئۆلۈپ كەتكەنلىكىنى ئاڭلىغىنىمدا، ئەڭ ئاۋۋال سەي دۇيجاڭنىڭ ئاشۇ تاش يۈرەكلىكى كۆز ئالدىمغا كەلدى.

ئۇنىڭ يەنە بىر قېتىمقى ئىشى قىلتاق قويۇش ھېيلىسى ئىدى. كېيىنكى يىلى كەچكۇزدە، بىر كۈنى ئۇ قورۇغا كىرىپ كەلدى ـ دە، «ھاشىم مالىكنىڭ گۈرۈپپىسى بۈگۈن تاغقا تاش كولىغىلى چىقىسىلەر، تاغ سوغۇق، بارلىق قىشلىق كىيىمىڭلارنى كىيىپ چىقىڭلار!» دەپ ۋارقىرىدى. جىنايەتچىلەردە تاغلارنى كۆرۈپ كېلىشكە تۇيۇقسىز قىزىقىش تۇغۇلدى بولغاي، ئۈپۈر ـ تۈپۈر بولۇشۇپ ھەممەيلەن بارچە كىيىنىشتى. يوقلار باشقىلارنىڭ چاپانلىرىنى ئارىيەت ئالدى، يالاڭ ـ يوپۇڭلارمۇ چىقىپ سەپكە تىزىلدى. بىز قورۇدا ئۇلارغا ئاق يول تىلەپ قېلىشتۇق. بىر ھازادىن كېيىن ئۇلار دۇكۇرۇشۇپ قايتىپ

كىرىشتى. ئەمما، بەزىلىرى ئەلەم بىلەن كۈلۈپ، بەزىلىرى قاقشاپ كىرىپ كېلىشىۋاتاتتى. بۇ ئىشنى كېيىن ئۇقۇپ بىزمۇ كۈلۈشۈپ كەتتۇق. بۇ ئەسلىدە قىشلىق كىيىم تارقىتىش ھېيلىسى ئىكەن. ئۇ (سەي) كىيىمى بارلار بىلەن يوقلارنى ئايرىۋېلىش ئۈچۈن ئاشۇ چارىنى ئويلاپ چىقىپتۇ. ئاخىرىدا كىيىم بېرىشكە مۇقىملانغانلار ھېلىقى پالاڭ - يوپۇڭ بىرنەچچەيلەن بىلەنلا چەكلىنىپ، زىيان تارتقانلار باشقىلارنىڭ چاپانلىرىنى كىيىپ چىققانلار بولدى. ئۇلارغا قىشىچە كىيىم تارقىتىلماي، بەكمۇ قىينالدى.

سەي دۈيجاڭنىڭ «مۇشۇككە ئويۇن، چاشقانغا قىيىن» بولۇشتەك جازا شەكلى ئارقىلىق ئۆز كۆڭلىنى قانداق كۆتۈرگەنلىكى تېخىمۇ يادىمىزدىن چىقمايدۇ. ئۇ 1971 - يىلىنىڭ كۈز پەسلى ئىدى. خامانغا شال باغلىرى شىمالدىن جەنۇبقا سۇنايلىتىلىپ غارام - غارام قىلىپ تىزىۋېتىلگەنىدى. غاراملارنىڭ ئارىلىقى خۇددى تاغ جىرالىرىغا ئوخشايتتى. ئەتىگەنلىكى بىز شۇ يەرگە ئىشقا بارغانىدۇق. ئۇ كۈنى دۈيجاڭ يوق، بىزنى بىرلا ئەسكەر ھەيدەپ بارغانىدى. بىز ئىككىلا گۇرۇپپا ئادەم ئىدۇق. ئەسكەر بىزدىن نېرىدا تۇراتتى.

خامانغا ئالدىدا يېتىپ بارغانلار ئۆزئارا بىرنېمىلەرنى دېيىشتى - دە، غاراملارنىڭ ئىككى يېقىنى توستى. مەن كىشەنلەگلىك بولغىنىم ئۈچۈن ئارقىدىراق باردىم. بايا غاراملار ئارىلىقىغا نۇرغۇن كالىلار كىرىۋالغان بولۇپ، ئارىسىدا سېغىن سىيىرلارمۇ خېلى بار ئىكەن. نەچچە يىل سۈت كۆرۈپ باقمىغاچقا، كىمدۇر بىرلىرى ھېلىقى سىيىرلارنى تۇتۇپ، تاماق قاچىلىرىغا سېغىشقا باشلىدى. «ئۆرۈك - ئۆرۈكنى كۆرسە ئالا بوپتۇ» دېگەندەك، بۇ ئىشقا قاتناشقانلار ئون نەچچىگە يەتتى. بىز كۈلۈشەتتۇق، چۈنكى بەزىلەر: سىيىرلار ئەرلەرگە ساغدۇرمايدىكەن، دەپ بېشىغا لۆڭگىلەرنى ئورىۋېلىشقانىدى. ساغالىـ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

غانلار خېلى ساغدى، جۇملىدىن ئۇلار خام سۈتنى شۇ يەردىلا قول - قولچە ئىچىشتى. مەن بۇنداق ئىشلارغا ئارىلاشمايتتىم. ئىشقا چۈشكۈچە بايقىلار مۇشۇ ئىش بىلەن خېلى ئوپۇر - توپۇر بولۇشتى.

سىيىر سېغىش «پائالىيىتى» ئەمدىلا ئاخىرلىشىپ تۇرۇشىغا، ھېلىقى سەي دۆيجاڭ دېگەن نەرسە كېلىپ قالدى - دە، ئەھۋالنى ئاۋۋال نېرىدا نازارەت قىلىپ تۇرغان قاراۋۇلدىن ئۇقتى، ئاندىن گۇرۇپپىدىكى باشقا بىرەيلەندىنمۇ ئىگىلىدى ۋە سۈتكە چېپىلغان - چېتىلغانلارنى شۇنداق جازالىدىكى، ئەگەر قادىر دۆيجاڭ كېلىپ قالمىغان بولسا، تېخىمۇ ياماق ئاقىۋەتلەر كېلىپ چىقاتتى. ئۇ ئابدۇرېھىم، سەيدۇللا قاتارلىق مەھبۇسلارنى خامانىڭ يېنىغا توختىتىپ قويۇلغان تراكتور كوزۇپىنىڭ ئۈستىدە بېشىنى تۆۋەن، پۇتىنى ئاسمانغا قىلىپ چۈرغۇزۇپ قويدى. ئاز ئۆتمەيلا خام سۈت ئۇلارنىڭ ئاغزىدىن يېنىپ كەتتى. ئۆزلىرىمۇ چىداپ تۇرالماي قالدى، پەستىكى ئىشلار ئۇنىڭدىنمۇ دەھشەتلىك ئىدى: ئەخمەت ئابدۇرېھىم (قارى) نى خامان چىڭدايدىغان يوغان تۇلۇق تاشنىڭ ئۈستىگە ئوڭدىسىغا ياتقۇزۇپ قويدى ۋە پۇتى بىلەن تۇلۇق تاشنى تېپىپ دۇگلەتتىپ، ئۇنىڭ ئاللىقانداق شەكىللەردە يۇمىلاق يېقىلىشىنى تاماشا قىلىپ ئويناندى. گۇرۇپپا باشلىقى ئابلىمىتنى بولسا، ئىككى بىنزىن تۆڭنىڭ ئوتتۇرىسىغا بىرنەچچە تال ياغاچ قويۇپ شوتا شەكىللەندۇرۇپ، شۇنىڭ ئۈستىگە ئوڭدىسىغا ياتقۇزۇپ قويدى. جۇملىدىن تۆڭلارنى ئىتتىرىپ ئويناپ ئابلىمىتنىڭ يېقىلىشىنى تاماشا قىلدى؛ ئابدۇۋاھاپ، نۇرى قاتارلىقلارنى تىزلاندۇرۇپ ئېڭىشتۇرۇپ قويدى. قىسقىسى، سىيىر سېغىش ۋەقەسىگە قاتناشقانلارنىڭ ھېچقايسىسىنى قالدۇرماي، خالىغانچە ئەدەپلەپ چىقتى، ئىش داۋاملىشىپ بەزى جىنايەتچىلەر باشقا كەلگەننى كۆرۈش دەرىجىسىگە يەتكەندە، قادىر دۆيجاڭ كېلىپ قالدى -

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ده، هەممىنى جازادىن ئازاد قىلىۋېتىپ، ئىشنى تەنقىد بىلەن ئاخىرلاشتۇردى.

سەي دۇيجاڭ ئۇچۇن، تىللاش، ئۇرۇش دېگەنلەر ئادەتتىكى خىزمەت ئۇسۇلى ئىدى. ئۇنىڭ خەنزۇ جىنايەتچىلەر گۇرۇپپىلىرىدىكى زوراۋانلىقلىرىمۇ ئاز ئەمەس، شۇڭا سەي دۇيجاڭ قايسى گۇرۇپپىنىڭ مەسئۇللۇقىدىن يۆتكەلسە، شۇ گۇرۇپپىدىكى جىنايەتچىلەر ئۇچۇن خۇشاللىق ئىدى. ئۇ ئالمىشىپ بارغان گۇرۇپپىدىكىلەرنى غەم ياساتتى. ئەڭ ئالدىنقى تاياقچى سەي دۇيجاڭ بولغان بىلەن بۇنداق زوراۋانلىقتىن باشقىلىرىمۇ خالىي ئەمەس ئىدى. كولاۋاتقان تۇرۇپتىن بىر تال يەپ قويغانلىقى ئۇچۇن 1970 ـ يىلى كۈزدە توققۇزتارالىق مەختۇمنىڭ كالتەكلىنىپ ياتقۇزۇۋېتىلگەنلىكى، يەنە بىر قېتىملىقىدا خەيرۇلكامنىڭ ئورنىدىن تۇرالماي قالغانلىقى قاتارلىقلار ھېچقايسىمىزنىڭ ئېسىدىن چىقمايدۇ. بۇلار شىن فامىلىلىك بىر دۇيجاڭنىڭ قولىدا بولغانىدى.

x x x

قارا بۇغرا ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەترىتىنىڭ ئۆزىدىلا نۇرغۇن ئىشلارنى كۆرۈپ، نۇرغۇن ۋەقەلەرنى ئاڭلاپ كەتتۇق. ئۇ چاغلاردا ئۇۋالچىلىققا، يۇقىرىقىدەك ياۋايىلارچە مۇئامىلىگە ئۇچرىغانلار كۆپ بولغاچقا، بەزىلەر سۇكۇت ئىچىدە ياخشى كۈنلەرنى كۈتكەن بىلەن يەنە بەزىلەرنىڭ ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەترىتىدە تۇرغۇسى كەلمەيتتى. 1971 ـ يىلىنىڭ ھارپىسى، تازا جاراڭلاپ تۇرغان قەھرىتان سوغۇقتا تېكەس ناھىيىسىدىن زور بىر تۇركۇم جىنايەتچىلەر يۆتكەپ كېلىندى. ئۇلار قورغان (تۇرمە سېپىلى) نىڭ شەرقىي تەرىپىگە ياساپ قويۇلغان ئىنتايىن ناچار كورپۇس ئۆيلەرگە چۈشۈرۈلدى. ئارىسىدا مەن بىلەن

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بىر سوتتا كېسىلگەن جىنايەتچىلەرمۇ بار ئىدى. ئۇلار ئىلى ئوبلاستلىق تۈرمىدىن يۆتكىلىپ بېرىپ، تېكەسنىڭ كۆكسۇ دېگەن يېرىدە ئاشلىق ساڭ قۇرۇلۇشىغا ئىشلەپتۇ. مەن ھېلىقى ماگىزىن ئوغرىسى ئىرىمنىمۇ (بىزدىن ئىلگىرى شۇ يەرگە ئېلىپ كېتىلگەچكە) ئۇلاردىن سۈرۈشتۈرسەم، كەلگەنلەرنىڭ ئارىسىدا يوق ئىكەن، ئۇلار ماڭا ئىرىم توغرىسىدا كارامەت ئىشلارنى سۆزلەپ بەردى: ئۇ (ھۆكۈمنى ئېغىر كۆرۈپ) بىر قېتىم قېچىپ تۇتۇلۇپ قاپتۇ. ئىككىنچى قېتىم ماراش دېگەن بىر جىنايەتچى بىلەن «چىقىپ كېتەلىسە، تۇتۇلۇپ قالسىمۇ تىرىك قايتماسلىق» لەۋزى بىلەن قېچىپ كېتىپتۇ. ئۇلار قولىغا بىر چالغا تىغىنى ئېلىۋاپتۇ. ئۇلار تاغ تەرەپكە قېچىپ، دۆلەت چېگرىسىنى نىشان قىلغانىكەن. لېكىن، سېزىلىپ قېلىپ، كەينىدىن ساقچى بىلەن ئەسكەرلەر ئۇلارنىڭ ئىزىغا چۈشۈپتۇ. ئىككىسى بىر تاغنىڭ ئۈستىگە چىققاندا، تۆۋەندە تۆت تەرەپتىن ئەسكەرلەر قورشاپ چىقىپ كېلىۋاتقاچقا، قۇتۇلۇشتىن ئۈمىدى ئۈزۈلۈپ، ئۆلۈۋالماقچى بولۇپتۇ. ئىرىم ماراشقا: «ئاۋۋال سەن مېنى ئۆلتۈر، ئاندىن ئۆزۈڭ ئۆلۈۋال!» دەپتۇ. ماراش: «ياق، ئاۋۋال سەن مېنى ئۆلتۈر، ئاندىن ئۆزۈڭنى!» دەپتۇ. تىغ بىر تال بولغاچقا، ھەر ئىككىسى بىر - بىرىگە تىغ ئۇرۇشقا پېتىنالماپتۇ. بۇ جىددىي پەيتتە ماراش قەتئىي نىيەتكە كەپتۇ - دە، «ھەر كىم ئۆزىنى ئۆزى ئۆلتۈرسۇن!» دەپلا چالغىنى كېكىردىكىگە سۈرۈپتۇ - دە، يىقىلىپتۇ. بۇ چاغدا تۆۋەندىن ئەسكەرلەرمۇ باستۇرۇپ چىقىپ بولغانىكەن. ئىرىم چالغىنى ماراشنىڭ ئۈستىدىن ئېلىپ ئۆزىنى بوغۇزلىۋېلىشقا ئۈلگۈرمەي تۇتۇلۇپ قاپتۇ. قانغا مىلىنىپ جان تالىشىپ ياتقان ماراش بولسا، ئابدۇرازاق دۈيجاڭ دېگەن كىشىنىڭ بىر پاي ئوقى بىلەن تىنچ تاپقان.

ئىرىم ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەترىتىگە قايتىپ كېلىپ ئۇزاق ئۆتمەي، يەنە قېچىپ كېتىپتۇ. ئۇ قاچىدىغانلىقىنى ماڭا

تۇرمىدىلا ئىيتقان، لېكىن مۇنداق مۇۋەپپەقىيەتسىز قېچىشلار-
دىن ساۋاق ئالمايدىغانلىقىنى ئېيتمىغانىدى. ئۇ باشقىلارغا ئۆز
ھايات نۇقتىئىنەزەرىنى ئىزاھلاپ: «ھەممىنى تەغدىر بەلگىلەي-
دۇ، پىشانەڭ ئوڭ بولسا، قاچساڭمۇ ئۆلمەيسەن؛ ئوڭ بولمە-
سا، قاچساڭمۇ ئۆلۈپ كېتىسەن!» دەيدىكەن. ئۇ يالغۇز ئوغۇل-
لا ئەمەس، يالغۇز پەرزەنت ئىدى. كىچىكىدىنلا ئۆز مەيلىگە
قويۇپ بېرىپ ئۆگىتىلگەچكە، ئۇنىڭدا قورقۇمسىز، قارام، تە-
ۋەككۇلچىلىك خاراكتېر يېتىلگەن، كېيىن مەن ئۇرۇمچىدە ئۇ-
نىڭ بىلەن خاڭدىن قېچىپ، يىگىرمە يىل كېسىلىپ كەلگەن
ئابدۇراخمان دېگەن جىنايەتچىدىن ئىرىمنىڭ چېگرا بۇزۇش جە-
نايىتى شەكىللەندۇرۇپ، سوتلاپ ئېتىۋېتىلگەنلىكىنى ئۇقتۇم،
مۇنداق ئاقىۋەتنى مەن كۆپىنچە ئۇنىڭ تەغدىرچىلىك كۆزقارە-
شىنىڭ توغرىلىقىدىن ئەمەس، ئەكسىچە، بايىقى خاراكتېرىدىن
كۆرەتتىم.

x x x

بىز ئەڭ تۆۋەن تۇرمۇش تەمىناتىدا ياشايتۇق. گۆش، ياغ
ناھايىتى كەم بولغاچقا، قورسىقىمىز زادىلا تويمايتتى. تويمە-
دۇق، دېسەك، نورماڭنى يەپ بولدۇڭ، تويدۇڭ! دەيتتى.
راست، ئۇلار 1972 - يىلى ئەتىيازدا شال تېرىلىدىغان ئېڭىز-
لىقنى كەتمەن، گۇرجەك بىلەن ئاغدۇرۇشقا سالغاندا، «كىم
بىر مو يەرنى يالغۇز ئاغدۇرالىسا، شۇ قوناق جېگىمومىسىنى بىر
قېتىم تويغۇچە يەيدۇ!» دېگەن شوئارنى قويدى. بۇ بىزنى ئىش-
لىتىۋاتقانلارنىڭ ئۆزلىرىچە تولىمۇ مەرتلىكى، سېخىيلىقى،
ئىنسانپەرۋەرلىكى ئىدى. دەسلەپكى كۈنى نۇرى، مەتەش ئە-
سىملىك ياشلار بۇنى ئورۇنداپ، قورساق تويغۇزدى. كېيىن
جىنايەتچىلەر بۇنىڭغا تاقابىل تۇرۇپ، دۇيجاڭ، ئەسكەرلەر سەل-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

لا نەری بولسا، ھېلىقىدەكلەرگە ياردەم بېرىدىغان بولدى. بۇ- راق بۇ سېزىلىپ قېلىپ، تۆت كۈن ئۆتمەيلا ئۇ شوئارمۇ ئەمەلدىن قالدى.

بىزگە ئايدا ئىككى سومدىن تۇرمۇش پۇلى بېرەتتى. ئۇلار- نىڭ بۇنىڭغىمۇ ئىچى ئېچىشتى بولغاي: «گۇرۇپپا بويىچە باھا- لاش يۈرگۈزۈپ، كۆپ ئىشلىگەنلەر كۆپ، ئاز ئىشلىگەنلەر ئاز ئالىدىغان قىلمىسلەر، بۇ سوتسىيالىستىك تەقسىمات پرىنسى- پى» دېگەن بۇيرۇقنى چىقاردى (بىز تۇرۇپلا سوتسىيالىستىك ئادەملەر بولۇپ قالدۇق!). ئىككى سوم پۇلنى مۇنداق قىلىش مۇمكىنمۇ؟ ئۇنىڭغا كىمنىڭ رايى بارىدۇ؟ شۇڭا گۇرۇپپا باش- لىقلىرىنىڭ بەزىلىرى ئاغزىدا «ھە» دەپ قويۇپ، ئەمەلىيەتتە ئىلگىرىدەكلا تەڭ تارقىتىۋەردى. بۇنىڭ نەمۇنىسى ئەركىن خو- جايونىڭ گۇرۇپپىسى ئىدى. كېيىن ئۇ چارىمۇ ئاقماي، ئىلگە- رىكىدەك داۋاملىشىۋەردى.

ماڭا ئوخشاشلارنىڭ ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەترىتى ئاشخانىسىدىن باشقا باشپاناھىمىز يوق ئىدى. تاشقىرى بىلەنمۇ ئالاقە قىلمايتتۇق. گەرچە يېنىمىزدىكى «شىن سىڭ دۇي» (يېڭى تۇرمۇش ئەترىتى) نىڭ ئادەملىرى بىلەن ئانچە - مۇنچە ئۇچرىشىپ تۇرساقمۇ، ئۇلارنىڭ ھالى بىزدىنمۇ بەتتەر ئىدى. ئۇ چاغلاردا ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەترىتىدىن چىققانلار پرىنسىپ جەھەتتە يۇرتىغا قايتۇرۇلماي، يېگىرمە تۆت سوم ئىش ھەققى بىلەن شۇ يەردە ئىشلىتىلەتتى. ئۇلار قورال ئاستىدا بولمىغىنى بىلەن دۇيجاڭلىرى خالىغانچە باشقۇراتتى، ئۇراتتى، باغلايتتى. يىراق - يېقىنغا كېتىش ئەركىنلىكى يوق ئىدى. ئۇلار بىزگە بىر نەرسە بەرمەك تۇگۇل، بىزدىن ئەسكى - تۈسكى كىيىملەرنى سورايتتى، يىل بويى دېگۈدەك گۆش ئېلىپ يېيەل- مەيتتى. كۆپىنچىسى بويتاق بولۇپ، خاراب ياتاقلاردا ياتاتتى. ئۇلار ھەققىدە ئاجايىپ ھېكايىمۇ ئاڭلىدۇق. بىر كۈنى ئۇلارغا

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئەرزەن باھادا گۆش تېگمپ قاپتىكەن. يەتتە - سەككىز كىشى ھەممىسى ئۆز گۆشلىرىنى بىر تالدىن يېپقا باغلاپ قازانغا سالغاندىن كېيىن، يېپىنىڭ بىر ئۇچىنى قازاننىڭ قولىقىغا ئىلىپ قويۇپتۇ. گۆش پىشقاندىن كېيىن، ھەر كىم ئۆزىنىڭ گۆشىنى چىقىرىپ يەپ، شورپىسىنى تەڭ ئىچىپتۇ. بۇ بىر ئېچىنىشلىق ئىش ئىدى. بۇنىڭ نېمە ئۈچۈن شۇنداق بولىدىغانلىقىنى ھەم ئۇلارنىڭ كىشىلىك تەبىئىتىدىن، ھەم ئۇلار باشتىن كەچۈرۈۋاتقان قان قاتتىق كۈنلەردىن كۆرۈشكە بولاتتى. ئۇلار ئۆزلىرى ئۆلۈم بىلەن ھاياتلىق ئارىسىدا ئارانلا مىدىرلاپ ياشاۋاتقان بىچارىلەر تۇرسا، بىزگە نېمە بېرەلەيتتى؟

ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ئالمىكام دەيدىغان تامدەك يوغان بىر ئادەم بار ئىدى. ئۇنىڭ قولاقلىرى يوغان بولغاچقا، «ئالىم سالپاك» دەپمۇ قويىدىكەن. ئۇ تۇرمىدىن چىققاندا، «بۇزۇق ئۇنسۇر» دەپ قالپاق كىيگۈزۈپ قويۇلغاچقا، غۇلجا شەھىرىگە قايتىشقا ئۆزى ئۇنىمىغان. ئۇ چاغدا قالپىقى بار ئادەملەر دۇشمەن سانالغاچقا، ئۇلارنىڭ جەمئىيەتتىكى كۈنى ئات - ئېشەكتىنمۇ بەتتەر ئىدى. «سىنىپىي كۈرەش» دەپ، ئىلگىرى كەلمىگەن ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى شۇلاردىن كۆرەتتى، ھە، دېسىلا شۇلارنى كۈرەشكە تارتاتتى. شۇڭا ئالمىكامنىڭ ئائىلىسىگە قايتماسلىقى ئاقىلانە ئىش ئىدى. ئۇنى باللىرى يوقلاپ تۇراتتى. ئالمىكام بىزگە ئىجىل ئىدى. ئۇ مەيدانىنىڭ چارۋىچىلىق ئىشلىرىغا ئارىلىشاتتى، دائىم ئات ئۇستىدىلا يۈرەتتى، ئۇياقتا - بۇياقتا ئۆتكەندە، ئۇنلۇك ۋارقىراپ، بىز بىلەن تىنچ - ئامانلىق سورۇشاتتى، روھى بەكمۇ تېتىك، ئىگەرلىك ئات ئۇستىدە خۇددى بۇركۇتتەك ئولتۇراتتى.

بىر كۈنى بىز بىر گۇرۇپپا ئادەم مال قورۇسىغا ئوغۇت چىقارغىلى بېرىپ قالدۇق. ئالمىكامنىڭ ياتقى شۇ يەردە ئىكەن. ئۇ بىزنىڭ چۇشلۇك تامىقىمىزنىڭ كېلىشىگە ئۇلگۈر-

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

تۇپ، بىر قاچىدا بىر نەرسە كۆتۈرۈپ چىقىپ ماڭا تۇتقۇزدى. قارىسام تۇخۇم شورپىسى ئىكەن. بىز بىر، ئىككىيلەن بۆلۈشۈپ ئىچتۇق. ئەمما، بۇ ئىشنىڭ خۇلاسىسى كەچتە چىقتى. ئارىمىزدىن بىرى چىقىپ قويغانىكەن، قاتتىق تەنقىد ئاڭلىدۇق. چۈنكى، بۇمۇ تاشقىرى بىلەن ئالاقە قىلغانغا ۋە ئايرىم قازان تامىقى يېگەنگە ھېساب ئىدى. ئالىمكامغىمۇ ئاز ئاھانەت قىلىنماپتۇ.

كېيىن بىر يازلىقى ھە دەپ بېدە چېپىۋاتاتتۇق. سارىساندىك دۆيجاڭ بىر نەرسە ئەكېلىپ ماڭا: «ئالىم كۆنەس بازىرىدىن ئالغاچ كەپتۇ، قايسىبىر يېقىنلىرىڭ ئەۋەتكەن ئوخشايدۇ» دەپ قولۇمغا بەردى. قارىسام بىر قۇتا پاشا دورىسى ئىكەن، ئۇنىڭ سىرتىدىكى قەغەزدە ئابدۇراخمان قاھار بىلەن تاجىدىننىڭ ئىسمى تۇراتتى. مەن ناھايىتى خۇشال بولۇپ كەتتىم. بۇ قېمەتلىك سوۋغات ئۇلارنىڭ بىزنى ئەستىن چىقارمىغانلىقى، ياخشى ئادەملەرنىڭ ياخشى كۆڭلى ئىدى. قارا بۇغرىدا ياز كۈنى مومىنى ئەپقاچقۇدەك يوغان پاشىلار بولغاچقا، ئۇ بىزگە كەچكى يېغىن بولغان چاغلاردا تازىمۇ ئەسقاتاتتى. قول - پۇت، ئوچۇق يەرلىرىمىزگە سۈركەپ ئالاتتۇق - دە، پاشىدىن خاتىرجەم ئولتۇرىۋېرەتتۇق.

ئاز كۈندىن كېيىن ئالىمكام ئۇچراپ قېلىپ، ئۇنىڭ ھەقىقىي ئۇچۇرىنى بەردى:

— كۈنەستە يۈرسەم، ئىككىيلەن كېلىپ سېنى سورىدى. تىنچ - ئامان، دېدىم. مېنى ئۇلارغا بىرى كۆرسىتىپ قويغان بولسا كېرەك، — دېدى ئالىمكام، — بىر چاغدا ئۇلار ئازغىنە بىر نەرسە ئەۋەتسەك، ئالغاچ كەتسىڭىز، دەپ ماگىزىنغا ماڭدى، مەن ئۇنىماي، ئاچىققانلىرىدىن پەقەت پاشا دورىسىنىلا ئالدىم. چۈنكى، چۆرەكىدىمۇ چېقىمچىلار بار ئىكەن ئەمەسمۇ، قورقتۇم!

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مەن ئالىمكامغىمۇ چوڭقۇر رەھمەت ئېيتتىم. دېمەك، ئالىمكام ۋە ئۇنىڭ «يېڭى تۈرمۇش ئەترىتى» دىكىلەر بىزگە ئەنە شۇنچىلىكلا ياردەم قىلالايتتى. ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەترىتىدە ئايرىم چاي قاينىتقۇزمايتتى، تاماق ئەتكۇزمەيتتى.

مېنىڭ ئائىلەمدىن يوقلاپ كېلىدىغانلار يوق، قېرىنداشلىرىمنىڭ ھەممىسى قاتتىق ئىسكەنجىدە ئىدى. لېكىن، ئائىلىسىدىن ئادەم كەلگەنلەرنىڭ تولىسى بارىنى مەن بىلەن تەڭ كۆرەتتى.

x x x

بىزنىڭ مۇھىتىمىزدىكى جىنايەتچىلەرنىڭ ئارىسىدا تارتىشىپ ئەسكىلەرمۇ ئاز ئەمەس ئىدى. ئالتەيلەن ئۇچ يۈز سوم پۇل ئۇچۇن بىر بىچارە مومانىنى ئۆلتۈرۈۋېتىپ، يەنە: «ئۇنىڭ مىڭۇ جېنى سېسىپ قالغان قېرى ئىكەن، شۇنىڭغىمۇ شۇنچە كېسىۋەتتى!» دەپ ھاپشىپ يۈرگەن تەتۈرلەر؛ ئۆمرى ئوغرىلىق بىلەن ئۆتۈپ، ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەترىتىدىكى، كامىردىكى ئورتاق تەقدىردىمۇ بىرلىرىنىڭ يانچۇقىغا، كىيىم - كېچەكلىرىگە قول سېلىپ، ئۇچرىغاننى قاقشىتىپ يۈرگەنلەرمۇ؛ ئېتىزدا بىر تۇپ كەندىر كۆرسە، شۇنىڭ بېشىنى ئىگىپ ئۇۋۇلاپ يۈرىدىغان چېكەرمەنلەرمۇ؛ ئۆمرىدە پېشانىسى تەرلىگۈدەك ئىشلەپ باقماي، باشقىلارنى قاقشىتىپ ياشاپ ئادەتلەنگەن يالتۇقچى، ھۇرۇن - لەقۋالارمۇ؛ جەمئىيەتتە توغرا كەسىپ بىلەن شۇغۇللانماي، يېنىپ - يېنىپ تۇرمىگە كىرىپ - چىقىپ يۈرگەن كەسپىي جىنايەتكارلارمۇ؛ باشقىلار ئۇستىدىن چېقىمچىلىق قىلىپ، ھۆكۈمەتكە ياخشى كۆرۈنۈپ، كەچۈرۈم ئېلىپ تۇرمىدىن بالدۇرراق چىقىپ كېتىشنى خىيال قىلىدىغان خەتەرلىك شەخسلەر بىلەن ئەخمەق، نادانلارمۇ بار ئىدى. بۇلارنىڭ ھەممىسى

سى دېگودەك جنايى ئىشلار جنايەتچىلىرى ئىدى. غەلىتە يېرى شۇكى، كۆپچىلىكنىڭ ئاشخانىسىغا دەل مۇشۇنداقلار ئاچقىنچە قويۇلاتتى. ئۇ چاغدىكى ھۆكۈمەت: بۇنداق يەرلەرگە سىياسىي جنايەتچىلەر ئاچقىنچە قويۇلسا، قازانلارغا زەھەر تاشلىۋېتىشى، ئاشخانىلارغا ئوت قويۇۋېتىشى مۇمكىن، دېگەندەك كۆڭلىگىدەك ھۆكۈملەردە بولاتتى. ئەكسىچە، بىزنىڭ ئەترەتتە ئۇزاق ئۆتمەيلا خۇپىيانە نان سودىسىنىڭ پەيدا بولۇشى ئالدىنقى خىلدىكى نىسبەتى يامان، قارا يۈرەكلەردىن كەلگەن ئىش ئىدى.

مۇشۇنداقلارنىڭ تېپى ـ سۈپىتىدە ئاشخانىغا «مايمۇن» لەقەملىك بىر خەنزۇ جنايەتچى گۇرۇپپا باشلىقى قىلىپ چىقىرىلغاندا، ھېلىقىدەك ئىشلار تېخىمۇ ئەدەپ كەتتى. ئۇ يەنە كېلىپ ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەترىتىدە ئاشلىق نورمىسىز قىرىق جىڭغا ئۆستۈرۈلگەن چاغ ئىدى. نورمىسىز ئۆسكەن تۇرۇقلۇق نانلارنىڭ كىچىكلەپ، تاماقنىڭ سۈيۇقلاپ، سەيلەرنىڭ ئازىيىپ، ئاچلىقنىڭ ئەۋج ئېلىپ كەتكەنلىكى بىزنىڭ «مايمۇن» غا بولغان ئورتاق ئۆچمەنلىكىمىزنى پەلەككە يەتكۈزدى. بىز تۈشمۈتۈشتىن تىللايتۇق، يۆتكىۋېتىشنى تەلەپ قىلاتتۇق. ئۇنىڭ بىلەن يەكمۇيەك تىللىشىپ، ئۇرۇشۇپمۇ بەھر ئالالمايتۇق. ئۇ ھېچقايسىمىزدىن قورقمايتتى. ئۇ كادىرلارغا بەك يېقىن بولۇپ، ئۇلارنى قولغا كەلتۈرۈۋالغانىدى. ئۇ خۇددى ئىگىسى بىلەن كۆچلىنىپ كەتكەن ئىت ئىدى، بىزنى تالاپ تۇراتتى.

بىز «مايمۇن» دىن دەل ئاشۇنداق بىزار بولۇپ تۇرغان كۈنلەردە ئۇ تۈيۇقسىزلا ئۆلۈپ قالدى. بۇ ھەممە ئۈچۈن ئاسماندىن چۈشكەن ياخشىلىقتەك تۇيۇلۇپ كەتتى. ئەمما، ھەپتە ئۆتمەيلا قورۇدا: «ۋاي، مايمۇن تىرىلىپ قاپتۇ. ھازىر ئۇ چاڭبۇدا ئىكەن، يەنە دۈيگە كېلىپ ئاشخانىدا ئىشلەيدىكەن» دېگەن خەۋەر تارقالدى. بىز ئىشىنىپ قالدۇق، ھەممىمىزنىڭ بېشىغا قايغۇ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

چۈشتى. بۇ، بىر ئەسكىنىڭ كىشىلەرگە بەرگەن يامان تەسىرى ئىدى.

ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەترىتىدە يۇقىرىقىدەك ئەبلەخىلەرنىڭ ئەكسىچە، «جىنايەتچى» نامى ئاستىدا سۈكۈت - سەۋر بىلەن ياشاۋاتقان، قورغاس (كونا سۈيدۈڭ) ناھىيىسىدىن: ئەخمەت قاسىم (چاپايوف)، مۇقاش ئىسمائىل، قۇربان داۋۇت، خۇدابەردى ھاجى، مۇسايوف، ھېلىم چوڭ؛ توققۇزتارادىن: ئەنسەر، ئاياتبېك، مەختۇم، مەخسۇت، ئىرەلى، خەيرۇللا؛ غۇلجا شەھىرىدىن: ئۆمەرجان، تېيىپ مەخسۇم، ئابدۇل مۆيىدىن... قاتارلىق ئاجايىپ ئېسىل كىشىلەرمۇ بار ئىدى (يۇقىرىقىلار 3 - ئومۇمىي يىغىندىن كېيىن تامامەن ئاقلىنىپ چىقىپ كەتتى). ئۇلار ھەر قانداق قىيىن كۈنلەردىمۇ ئۆزىنى يوقاتماي، داتلاشماس ئالتۇندەك پەزىلەت بىلەن ياشايتتى، ئاچىلىقتىن جۇدەپ بېشىمىز قاپاقتەك، بوينىمىز ساپاقتەك بولۇپ قالغان مەزگىللەردىمۇ قورساق ھەققىدە گەپ قىلمايتتى. ئۇلارنىڭ ئەقلى كامىل، كۆزى روشەن ئادەملەر ئىدى. ئۆزلىرى ھەققىدە ھەققانىي خۇلاسىلەر چىقىرالىغاچقا، «بىز ۋاقىتلىق بوران ئۇچۇرۇپ كەلگەن ئادەملەر!» دەيتتى. ئۇلار ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەترىتىدە ھۆرمەتكە سازاۋەر كىشىلەردىن بولۇپ، ئۇلارنىڭ گەپ - سۆز، مىجەز - خۇلۇق ۋە ئۆمۈر كەچمىشلىرىنىڭ ھەممىسى باشقىلارغا ئەھمىيەتلىك تەبىئىي تەربىيە ئىدى.

ياخشى تەبىئەتلىك كىشىلەر ھەققىدە گەپ بولغاندا، مەن تولا چاغلاردا ئەمەت كېرىمھاجى دېگەن سەكسەن نەچچە ياشلىق بوۋاينى ئەسلەپ قالىمەن (كېيىن مۇددەتتىن ئىلگىرى قويۇۋېتىلدى). ئۇ كىشى ئۆزى ساۋاتسىز بولغىنى بىلەن چوڭلارنىڭ داستىخان، سورۇنلىرىغا كۆپ داخىل بولغاچقا، كۆرگەن - بىلگەنلىرى ناھايىتى كۆپ ئىدى. تۇرمۇش ھېكمەتلىرىگە باي،

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

كىشىلىك تەبىئىتى ئىنتايىن گۈزەل بولغاچقا، كۆپچىلىك بەك قەدىرلەيتتى، ئەمەت ھاجىملار بىزگە تېكەستىن كەلگەنلەر بىلەن قوشۇلغان. ئۇنىڭ جازا ھۆكۈمى ماڭا ئوخشاش بولغاچقا، قارا بۇغراغا كېلىشىگىلا كىشەنلەپ قويدى. ئۇنىڭغا بۇ بەك ئېغىر كەلدى. ئىسترويدا يېتىشىپ ماڭالمايتتى. نەتىجىدە جىنايەتچىلەر دۈي خادىملىرىغا تەلەپ قويۇپ، كاپالەتكە ئېلىپ كىشەننى ئالغۇزۇۋەتتى. بۇ ئەمەت ھاجىكامنىڭ يېشىنىڭ چوڭلۇقىدىن كۆرە كىشىلىك پەزىلىتىنىڭ ئېسىللىقىدىن ئىدى. ئۆزى كەسپىي ساتىراش بولغاچقا، بىكار بولسىلا، بىزنىڭ چاچ - ساقاللىرىمىزنى ئېلىپ قوياتتى. ئۇ بەك چايخۇمار ئادەم ئىدى. كەچتە ئورۇنغا كىرىپ بولغان بولسىمۇ، بىز: «ھاجىكا، مانا مەشەدە ئاتنىڭ قېنىدەك دەملەنگەن بىر پىيالە چاي بار، ئىچىۋالسىلىچۇ؟! ئەمما، ئالدىن ئېيتىپ قويايلى، بۇ چاينى ئىچىسىلە كېچىچە تۆت قېتىم تالاغا چىقىدىغانمۇ ئىش بار، قانداق قىلىلا؟» دېسەك، «ۋاي ئىچەي بالىلىرىم، ئىچەي، ئون قېتىم چىقىدىغان ئىش بولسىمۇ ئىچەي!» دەپ ئورنىدىن تۇراتتى.

مەن بەزىدە ئابدۇل مۆيدىن بىلەنمۇ پاراڭلىشىپ قالاتتىم. ئۇ ئىنچىكە، ئېگىز ئادەم ئىدى. چاچ - ساقاللىرى قاردەك ئاقارغان بولۇپ، دائىم كونا قىرغىزچە ئاق مالخىيىنى كىيىپ يۈرەتتى. بەك كەم سۆز بولۇپ، تاماكىنى تولا چېكەتتى. ئۇنىڭ ئالاھىدىلىكى ئۆزىنى ئەيىبلەش ئىدى. دادىسىنىڭ ئۆزىنى ياخشى تەربىيىلىمىگەنلىكىدىن ئەپسۇسلانغاندەكمۇ قىلاتتى. بىراق بۇنى ئېنىق تىلغا ئالمايتتى.

— بەش - ئالتە ياش چاغلىرىم بولسا كېرەك، — دېدى ئابدۇلكام ماڭا بىر سۆھبەتتە، — ئۆيگە دادامنىڭ بىر ئاغىنىسى كېلىپ قالدى. مەن ھېچنەرسىگە پەرۋا قىلماي، مېھماننىڭ بىردەم ئالدىدىن، بىردەم كەينىدىن غۇيۇلداپ ئۆتۈپ يۈرەتتىم، ئۇ مېنى كۆزەتسە كېرەك، دادامغا، مۆيدىن، مۇشۇ بالاڭ ياخشى

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئادەم بولمايدۇ جۇمۇ، قارا بۇنىڭ يۇرۇش - تۇرۇشىنى، دېدى. دادام جاۋابەن، ياخشى بولمىسا، ماڭا تۇشلۇق بولار، دېدى پەرۋا قىلماي. ھېلىقى ئادەم، ئەمدى ئويلىسام، سىنىچى ئادەم ئىكەن، مەن كېيىن دادامنىڭ دېگىنىدىنمۇ ئاشۇرۇۋەتتىم.

— بالا - چاقىغۇ باردۇ؟ — سورىدىم مەن.

— بالا - چاقىمۇ يوق، ئىزىمنى ئاختۇرسا ھېچنەرسە چىقمايدىغان ئادەممەن.

— ئۆيلەنگەن بولغىيتتىڭىز؟

— تۆت - بەشنى ئېلىۋەتكەنمەن. ئالدىنقى خوتۇندىن ئىككى بالا ئۆلۈپ كەتتى، كېيىنكى بىرنەچچىسى بىلەن تۇرۇڭ-كىنە ئۆيمۇ تۇتمىدىم. يەتمىشكە قاراپ ماڭغان بولساممۇ، بالا تاپقۇچىلىكىم بار، دەپ بىر مومانىنى ئالغانىدىم. ئۇ تۇغمىدى! — دېدى ئابدۇلكام ئاخىر. مەن كۈلۈپ كەتتىم.

بايىقى ئادەملەردىمۇ ئابدۇلكامدەك ئۆزىگە خاس ھايات ھېكمەتلىرى نۇرغۇن ئىدى. «كۆپ بىلەن كۆرگەن كۈن — بەجا-يىكى توي» دېگەن گەپلەر ئەتىمالىم ئاشۇنداق ئادەملەر بار يەردە مۇشەققەتنىڭ قارشىسىدا چىدام ۋە تەسەللىنىڭمۇ ئاز بولمايدىغان-لىقىدىن بولسا كېرەك.

x x x

بىز ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەتراپىنىڭ قانتىق كۈنلىرىگە كۆنۈپ قالغانىدۇق. بۇ يەردىكى نەچچە يۈز تەغدىرداشلار ئۆزىمىزگە تۇشلۇق ئويۇن - كۈلكىلەردىمۇ بولاتتۇق. ھەر شەنبە كۈنى (يەكشەنبە كۈنى دەم ئېلىنمىسىمۇ) كەچتە ئۆگىنىش بولمايتتى. مۇنداق شەنبە كەچلىكلىرى بىز ياتاقتا ئورۇن-كۆرپىمىزگە يۆلىنىپ يېتىپ پەس ئاۋازدا ناخشا ئېيتاتتۇق. ئېيتقىدىغانلىرىمىز مۇڭلۇق خەلق ناخشىلىرى ئىدى. ئەمما، تەغدىرىمىز نازۇك بولغاچقا، ئىنتايىن ئېھتىيات قىلاتتۇق. ناخ-

شىنى كىم باشلاشنىڭ ئۆزىمۇ بىر گەپ ئىدى. بىر كۈنى «سەن باشلا، سەن باشلا» دەپ تۇرۇشۇپ قالدۇق. چۈنكى، بىرى بىزنى «سېرىق ناخشا ئېيتتى» دەپ مەلۇم قىلىپ قويسا، جاۋاب-كارلىق ناخشا باشلىغان كىشىگە چۈشەتتى. بۇ مېنىڭ ئىككى يىلدىن كېيىن ئىجرا قىلىش دېگەن ئۆلۈم ھۆكۈمىنىڭ توشۇ-شىغا ئازلا قالغان چاغلار ئىدى. شۇڭا ھاشىم چاقچاق قىلىپ: «ئاداش، ئىككى ئاي ۋاقتىڭ قالدىغۇ، سەنلا باشلىغىنا؟!» دېيىدى، ھەممەيلەن كۈلۈشۈپ كەتتى. بۇ گەپلەرنى بىز ھېلە-ھىچە ئەسلىشىپ تۇرىمىز.

بىزدە چالغۇ ئەسۋاب يوق ئىدى. دەسلەپتە ئىسلام ئەلى دېگەن قازاق جىنايەتچىنىڭ دومبىرىسىنى ئارىيەت ئېلىپ، ئۈي-غۇرچە پەدىلەرگە چېلىپ يۈردۇق. كېيىن سىرتتىن ئون بەش سومغا بىر دۇتار سېتىۋالدۇق. نۇرۇم مەسۇم دېگەن ياغاچچى تېرەكتىن بىر تەمبۇرنىڭ بېشىنى كەلتۇرۇپ بەردى. ئۇنىڭ تولۇق ئويۇلمىغان قورسىقىدا ئابدۇراخمان غېنى قارى دېگەن جىنايەتچى بىر قىش تاماكا چاناپ چىقتى. كېلەر يىلى بىز ئۇنى رەسمىي تەمبۇر قىلىۋالدۇق. ئەمدى داپ كەم ئىدى. بۇنى ئالىمكامغا بىر ئۆچكە تېرىسى ئەكەلدۇرۇپ، ئۆزىمىز كېرىيدە-غان بولدۇق. بىر كۈنى ئىش مەيدانىدا ئالىمكام ئېتىنى سالدۇ-رۇپ يېنىمىزدىن ئۆتۈپ قالدى. مەن:

ــ ھەي ئالىمكا، بىر ئۆچكە تېرىسى تېپىپ بەرگىنە! ــ دەپ ۋارقىرىدىم. ئۇ:

ــ ھە، نېمە قىلىسەن؟ ــ دەپ سورىدى.

ــ داپ كېرەتتۇق! ــ دېدىم مەن جاۋابەن.

ــ ھە، ئەمدى باخشى بولاي دەپسەندە! ــ دېدى ئالىمكام ۋە «ماقۇل» دەپلا ئېتىنى دېۋىتىپ كېتىپ قالدى. بىز كۈلۈ-شۈپ قالدۇق. ئاخىر داپ ۋۇجۇدقا چىقمىدى. دۇتار، تەمبۇرگە شۇكۇر قىلىپ يۈرۈەردۇق. بىزدە ئىسمائىل «بەنجاك»، ئىس-

مائىل قورچاق دەيدىغان كونا سازەندە، كامالەتكە يەتكەن ناخشا-چىلار بار ئىدى. بەزى دەم ئېلىش كۈنلىرى ئۇلاردىن شۇنچە-لىك ھۇزۇر ئالاتتۇقكى، تارتىۋاتقان پۈتكۈل جاپا - مۇشەققەتلە-رىمىز ئۇنتۇلۇپ كېتەتتى. مەنمۇ دۇتار، تەمبۇرنى يامان ئەمەس چالاتتىم، تەمبۇر دائىم بېشىمدا تۇراتتى. بەش مىنۇت پۇرسەت بولسىلا قولۇمغا ئالاتتىم.

بىزنىڭ تارتىۋاتقان جاپا، كۆرۈۋاتقان كۈنلىرىمىزنى بىلە-گەن ئادەملەر ھېچقاچان بىزنى ساز چالمىدۇ، ناخشا ئېيتمىدۇ، دەپ ئويلىمايتتى. لېكىن بىزنىڭ روھىمىز ئۆلمىگەنىدى. بىز-گە ئۈمىد، ئىشەنچ ھەمىشە ھەمراھ ئىدى. بىز سۈنۇپ تۇگە-شىپ كەتكەنلەردىن ئەمەس ئىدۇق. ئامالىنىڭ بارىچە ئۆزىمىزنى روھلۇق، تېتىك تۇتۇشقا تىرىشاتتۇق. بەزىلەر يىغىنلارنىمۇ ئويۇنغا ئايلاندۇرۇۋالاتتى. ھارۇن ئىبراھىمنىڭ قاچقۇنلۇق ھە-كايىلىرىنىڭ مۇشۇنداق تۇس ئالغانلىقى ھېلىغىچە يادىمدا تۇ-رۇپتۇ. ئۇ 1970 - يىلى كۈزدە قېچىپ، 1971 - يىلى ئاپرېلدا تۇتۇلۇپ كېلىندى. ۋاڭ گەنسى ھەر كۈنى كەچتە قورۇ ئوتتۇرە-سىغا مىللىي جىنايەتچىلەرنى يىغىپ، ئۇنى تەنقىد - پىپەن قىلىشقا ئۈيۈشتۇردى. ۋاڭ گەنسى بىزگە: «ئۇنىڭ ئەكسىيەتچى ئىدىيىسىنى پىپەن قىلىڭلار!» دەيتتى. بىز بولساق: «تولۇق تاپشۇر، قويماي تاپشۇر!» دەپ ۋارقىراپ، ئۇنىڭ قېچىش جەر-يانىدىكى ھەم قىزىق، ھەم مۇشكۈل ۋەقەلىكىنى سۆزلەشكە بۇرايتتۇق. بەزى تەۋرىنىپ تۇرغان قۇۋلار مۇشۇنىڭدىن قېچىش-نىڭ ئاسان ياكى قىيىنلىقىنى مۆلچەرلەشكە تىرىشاتتى.

— قولۇمدىكى كويزىنىڭ چېقىلمىغان بىر تەرىپىنى ماي-كام بىلەن تېگىپ، بوينۇمغا ئاسقانچە تاغ ئارىسىدا كېتىۋاتسام ياراشمايدىغان قاپىقىم تارتقىلى تۇردى، — دەيتتى ھارۇن ئىبرا-ھىم يولدا بىر قېتىم تۇتۇلۇپ، يەنە قېچىپ كېتىش جەريانىنى بايان قىلىپ، — يۇرىكىم دۇپۇلدەپ كەتتى. ھايال قىلماي تاغ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

باغرىدىن بىر قازاق چارۋىچى ئاتلىق چۈشۈپ كەلدى، يېنىمدا تاماكا بولمىغاچقا تۈتۈلۈپ قالدىم.

ھەممىمىز كۈلۈشۈپ كەتتۇق. كۈلكىنىڭ تەكتىدە سەۋەب بار ئىدى. ئەسلىدە شۇ ئەتراپتا دائىم يول كۆزىتىپ يۈرىدىغان قازاقلار بار ئىدى. ئۇلار ئۆتكەن - كەچكەننى توسۇپ، مەنپەئەت ئالاتتى. ئۇلار ئاۋۋال سىزدىن: «تەمەكەڭ بارما؟» دەپ سورايدۇ. بار دېسىڭىز قۇتۇلمىسىز، يوق دېسىڭىز تۈتۈلمىسىز. چۈنكى، «يوق!» دېسىڭىز، تونۇشتۇرۇش سورايدۇ، يول خېتىڭىنى چىقار، دەيدۇ. ئۇزۇندە ئوقۇپ بەر، دەپ قىستايدۇ. ئەيتاۋۇر قۇسۇر تاپماي قويمايدۇ. ئاخىر «يۇر دادۇيگە!» دەپ سۆرەيدۇ. ھارۇن ماڭا مۇشۇنداقلارغا يولۇقۇپ قالغانلىقىنىمۇ سۆزلەيتتى.

ھارۇننىڭ ھېكايىسى بەك مۇرەككەپ ۋە قىزىق ئىدى. ئۇ بىرەر پوۋېستقا ئەرزىيتتى. ئۇ 1972 - يىلى سەككىز جىنايەتچىنى تەشكىللەپ، يەنە سېپىلنى تېشىپ چىققاندا، تۆشۈك ئاغزىدا تۈتۈلۈپ قالدى. بۇ يېرىم كېچە ئىدى. قورۇ ئىچى بىر كېچە قالايمىقان بولدى. دەسلەپتە مىلتىق ئاۋازى چىقىشى بىلەن- لا ئويغىنىپ كەتتىم. تۈيۇقسىز ئىشىك ئېچىلىپ بىزنىڭ ياتاققا بىرى پالاقلاپ قېچىپ كىردى. ئۇ ئىمام تۇرسۇن ئىكەن، ئۇ مېنىڭ يېنىمدا ياتاتتى. ئىمام ئەمدىلا ئورنىغا كىرىپ يېتىشىغا، «ئىمام دېگەن قايسىڭ؟» دەپ ئىككى ئەسكەر كىرىپ كەلدى. زۇجاڭ كۆرسىتىپ قويدى. ئۇلاردىن بىرى شۇئان مىلتىقنىڭ ئىشتىكىنى ئىمامنىڭ يوتقىنىنىڭ تۆۋىنىدىن بىر تېقىۋىدى، ئىمام سەكرەپ قوپۇپ كەتتى، ئۇنىڭ پۇتى يارىلانغانىدى.

ئەتىگەنلىك ھويلىغا چىقساق، سەككىزىلەننى قورۇنىڭ ئوتتۇرىسىدا قاتار تىزلاندۇرۇپ ئولتۇرغۇزۇپ قويۇپتۇ. ھارۇن سەپنىڭ بېشىدا ئىكەن. ئۇنىڭ بىر كۆزىدىن ئاققان قان يۈزىنى قىپقىزىل بويىۋەتكەنىدى. بۇ قېتىم ئۇنىڭ ھېلىقىدەك ھېكايە

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

سۆزلەپ، بىزنىڭ كۆڭلىمىزنى ئاچقۇچىلىكى قالمىغانىدى. ئۇ-نىڭ پۈتىغا بىرنەچچىلا زەنجىرلىك يوغان بىر كىشەن سېلىپ قويىدى. باشقا يەتتەيلەننىڭمۇ يېگەن تايىغى ئاز بولمىدى. بىر-نەچچە ئايدىن كېيىن چوڭ يىغىن ئېچىپ، ھارۇنغا يەنە بەش يىل قوشۇپ قويىدى. كۈنلەر ئۆتكەنسېرى تاياقلار ئۇنتۇلۇپ، بالىلار شۇ قېتىمقى مەغلۇبىيەتلىك قېچىشنىڭ جەريانلىرىنى سۆزلەپ، يەنە بىر - بىرىنى شاڭخو قىلىشىپ يۈرۈشتى.

ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەتىرىتىدە كۈنلەر ئەنە شۇنداق ئۆتەتتى، ئاڭلايدىغان رادىئو، ئوقۇيدىغان گېزىت، كۆرىدىغان كىتاب دېگەن دورىلىققىمۇ تېپىلمايدۇ. كەچكىچە «ئۇزۇندە» ئوقۇشقا زورلاپ بىزار قىلاتتى.

x x x

ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەتىرىتىدە ئون يەتتە نەپەر ئايال جىنايەتچى بولۇپ، ئۇلار تۇرمە سېپىلىنىڭ سىرتىدىكى ئايرىم ياتاقلاردا ياتاتتى. ئۇلارنىڭ ئىش ئورنى ھەمىشە بىزدىن ئايرىم بولاتتى. پەقەت يىغىنلاردىلا بىللە بولاتتۇق. ئۇلارنىڭ گۇرۇپپا باشلىقى ئوتتۇز ياشلار ئەتراپىدىكى ما جۇڭشياڭ ئىسىملىك ئىنتايىن قابىل بىر خۇيزۇ چوكان ئىدى. ئۇنىڭ ئەرلەردىن ئېشىپ چۈشىدىغان ئەمگەكچانلىقى ھەممىنىڭ ئاغزىدا داستان ئىدى. شال ئورمىسىدا، دۇيجاڭ ئىككى يۈزدىن ئارتۇق ئەر جىنايەتچىلەر ئارىسىدىن تاللاپ، مەتەش ئىسىملىك ئەڭ قاۋۇل بىر قىرغىز جىنايەتچىنى ئۇنىڭغا سېلىشتىدى، مەتەش يېڭىلىپ قالدى.

ئۇنىڭ ئويناپ تۇرغان كۆزلىرىدىن شەھۋەتپەرەسلىكنىڭ ھېچقاچان قانمايدىغان خۇمارى بەرق ئۇرۇپ تۇراتتى. ئۇنىڭ رايى ھامان ئەرلەرگە تەلپۈنۈپ تۇراتتى. ئاتخانىدا (ماخۇدا)

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئىشلەيدىغان يۈسۈپ ئىسىملىك بىر خۇيزۇ جىنايەتچى بار ئىدى. ئۇ بىر كۈنى بۇ ھەقتە ماڭا ما جۇڭشياڭنىڭ ئاشۇ ئىنتىلىشلىرىگە ئائىت بىر ئىشنى سۆزلەپ بەردى.

ــ چۈشتە ياتاقتا سۇ ئىسسىتىۋاتسام، تۇيۇقسىز ما جۇڭشياڭ كىرىپ كەلدى، ــ دېدى ئۇ، ــ سۇنى نېمە قىلىسەن؟ ــ دەپ سورىدى ئۇ. «يۇيۇنىمەن!» دېدىم مەن. «ھېچ ئىش قىلمايلا يۇيۇنامسەن؟ ساڭا ئايال كۆرمىگىلىمۇ ئۇزاق بولۇپ كەتتىغۇ!» دېدى ئۇ. مەن قورقۇپ رەت قىلىۋىدىم، ئۇ ئىنتايىن خاپا بولۇپ، ئىشىكنى جالاققىدە يېپىۋېتىپ چىقىپ كەتتى.

بىز ما جۇڭشياڭ ھەققىدە ئەيتاۋۇر پات ـ پاتلا مۇشۇنداق گەپلەرنى ئاڭلاپ قالاتتۇق. ئۇ ئۆزىمۇ لۈكچەكلىك جىنايىتى بىلەن چۈشكەن بولۇپ، كونا شەيتانلىرى ۋەسۋەسىگە سېلىپ تۇراتتى.

ئاياللارنىڭ ئارىسىدىمۇ ئۆزىگە تۇشلۇق ئىشلار بولۇپ تۇراتتى. ئەمما، ئۇلار ئۆز ئىشلىرىنى ئۆز گۇرۇپپىسىدىلا پۇتتۇرەتتى. ئۇلارنىڭ دۈيجىڭى سىلىق، ياۋاش، ياخشى تەبىئەتلىك ئايال ئىدى.

x x x

بىز شۇنداق قاتتىق كۈنلەردىمۇ يەنە ئادەملەردىكى روھنىڭ نەمۇنىلىرىنى، ئۇنىڭدىن ھېچكىمنىڭ مەھرۇم قىلالمايدىغانلىقى ھەققىدە ئاجايىپ دەلىللەرنى كۆردۇق. ئىنسانىي روھ ھەممىگە ئورتاق روھ، بۈيۈك ئىنسانىي خىسلەتلەر بىر مىللەتكە خاس قىلىپ يارىتىلغان ئەمەس، بۇنىڭ مىساللىرى بىزنىڭ كەينىمىزدە قورال تۇتۇپ يۈرگەن بىر نەچچە خەنزۇ جەڭچىلەردە ئەڭ روشەن ئايان ئىدى. بىز ئىشلەپ ئىككى يىل بولا ـ بولمايلا

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

جىنايەتچىلەر بەنجاڭ (ئەسكەر) لەرگە ئاستىرتىن لەقەم قويۇپ بولدى. ئۇلار «ئالتۇن بەنجاڭ»، «قوشكېزەك بەنجاڭ»، «ئەر-جۈەنزى (پېرۇتكا) بەنجاڭ»، «ياۋاش بەنجاڭ»، «ھارۇن بەنجاڭ»، «ياۋۇز بەنجاڭ» ۋە باشقىلار. ياخشىلىرىنىڭ ئىچىدە ھەممىدىن تەسىرلىكى «ئالتۇن بەنجاڭ» ئىدى. ئۇ ئامالىنىڭ بارىچە بىزگە يېقىملىق گەپ، پايدىلىق ئىشلار قىلىپ بېرەتتى. ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش دېھقانچىلىق مەيدانىنىڭ رەھبەرلىك ئورنى بىزنىڭ ئەترەتتىن تۆت - بەش كىلومېتىر يىراقلىقتا بولۇپ، ئەترەتنىڭ ئاشۇ شتاب ئەتراپىدىمۇ تېرىلغۇ يەرلىرى بار ئىدى. بەزىدە بايىقى ئەسكەر بىز بىر، ئىككى گۇرۇپپىنى شۇ يەرلەرگە ئېلىپ بارىدىغان چاغلارمۇ بولاتتى. بۇنداق چاغلاردا بىزنى تاشلىۋېتىپلا، چاڭبۇنىڭ ماگىزىنىغا بېرىپ، بىز بۇيرۇ-غان نەرسە - كېرەكلەرنى ئەكېلىپ بېرەتتى. بەزى كۇنلىرى بىرنەچچە قېتىم باراتتى. بىزگە قارامىلارچە ئىشىنەتتى. ئۇ بىزنىڭ ۋاپاغا جاپا قىلىپ ئىش تېرىپ بەرمەيدىغانلىقىمىزنى بىلەتتى. ئۇ قورۇ ئىچىگە كىرگەندىمۇ مەھبۇسلار ئاستىرتىن سودىلىق بۇيرۇيتتى. بىز ماگىزىن دېگەنلەرگە بارالمايتتۇق. «ئالتۇن بەنجاڭ» بىزنىڭ مۇشۇنداق قىيىنچىلىقىمىزنى بىلىپ، بىر ئىشلارغا بانىلاپ قورۇ ئىچىگە ئاستا كىرىپ كېلەتتى. ئىش مەيدانىدا (دۇيجاڭ كۆزدىن نېرى بولغاندا) بەزىدە مىلتىقىنى مۇرىسىگە ئارتىۋېلىپ، بىزگە ئارىلىشىپ كېتىدىغان چاغلىرىمۇ بولاتتى. ئۇ ھېچكىمنى تىللىمايتتى، ئۇرمايتتى. قاچىمىز، دەپ تۇرغانلارمۇ، ئۇ ئاچىققاندا پەيلىدىن يانىاتتى. ئۇلار: «بىز ھايۋان ئەمەس ياخشىلىققا يامانلىق قىلىدىغان!» دەيتتى.

«ياۋۇز بەنجاڭ» دېگىنىمىز باشقىلارغا تۇيۇنسۇن ئوخشىمايتى. ئۇ بىزنى گەپ قىلىشقىمۇ يول قويمايدىغان، ھە دېسىلا مىلتىقىنىڭ زاتۇرنىنى قايرىپ ھەيۋە قىلغىلى تۇراتتى. بىرەر باھانە تاپسا، ئوق چىقىرىشتىنمۇ يانمايتتى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

«قوشكېزەك بەنجاڭ» دېگىنىمىز تېخىمۇ ئاق كۆڭۈل بىچا-
رە ئىدى. ئۇنىڭ قوشكېزەك ئىككى قىزى بولۇپ، لەقەم شۇنىڭ-
غا ئاساسەن قويۇلغانىدى. ئۇ بىزگە ئۆزلىرىنىڭ نورمىسىنىڭ
يەتمەيدىغانلىقى، كېچىسى دەرۋازا ئۈستىدىكى قاراۋۇلخانىدا
پوست تۇرغاندا، بىزنىڭ ئاشخانىغا كىرىپ قورساق تويغۇزىدى-
غانلىقى قاتارلىقلارنىمۇ سۆزلەپ بېرەتتى. ئۇمۇ بىزنى ئىش
مەيدانىغا ئاچىققاندا بىزنىڭ «دۈشمەن» لىكىمىزنى ئۇنتۇپ قال-
غاندەكلا يۈرەتتى. جىنايەتچىلەرمۇ ئۇنىڭغا ئەسلا يامان نىيەتتە
بولمايتتى. ئۇ ئارىمىزدىكىلەرنىڭ ئۇچرىغان ناھەقلىق (ئۇۋال-
چىلىق) لىرىغا بەكمۇ ئىچ ئاغرىتاتتى. بىز يامان كۆرىدىغانلارنى
ئۇمۇ ياخشى كۆرمەيتتى. بىز بىلەن ئۇنىڭ ئوتتۇرىسىدا چوڭقۇر
ئىشەنچ ۋە غەمخورلۇق بار ئىدى.

بىر كۈنى، ئەتىيازلىقى ئۇ بىزنى خامان تازىلاشقا ئاچىقتى.
دۈيجاڭ بىللە چىقمىغانىدى. قارىساق شال پاخىلىنىڭ تېگىدىن
نۇرغۇن شال چىقىپ قالدى. بىز ئۇنى سۈپۈرۈپ ئېلىپ،
«قوشكېزەك بەنجاڭ» غا بەرمەكچى بولدۇق. ئۇ قورقۇپ ئۇنى-
مايتتى. بىز ئۇنىمىغىنىغا قويماي، بىر تاغار تاپتۇق - تە،
تازىلاپ، لىق بىر بوغۇم قىلىپ قاچىلىدۇق. قاتاردا سەپنىڭ
ئاخىرىدا قاۋۇل بالىلاردىن تۆت - بەشنى ئورۇنلاشتۇرۇپ كۆ-
تۈرتۈپ ماڭدۇق. بەنجاڭ بەك قورقتى. ئۇنىڭ ئۆيى قورۇنىڭ
يېنىدا ئىدى. بىز ئۇنىڭغا: «بىرى كۆرۈپ قالسا، قورۇغىلا
ئەكىرىپ كېتىمىز، ھېچكىم تۇيمىسا، ئۆيىڭىزگىلا ئەكىرىۋې-
تىمىز» دەپ خاتىرجەم قىلدۇق - دە، ئاخىر ئۆيىگىلا ئەكىرىپ
بەردۇق. بىر تاغار نەرسىنىڭ ئىككى كىلومېتىر يەردىن دۈمبى-
دە كېلىشى ئاسان ئىش ئەمەس ئىدى. بۇ بايىقى بەنجاڭنىڭ
بىزگە بولغان ياخشى تەسىرىنىڭ كۈچى ئىدى.

«ئەرجۈەنزى» بەنجاڭ قاش، كۆز، بۇرۇن، چاچلىرىدىن
تارتىپ رۇسقا مايىل يىگىت ئىدى. ئۇ دەسلەپتە ئارىلاپ -

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئارىلاپ يېنىمغا كىرىپ مېنىڭدىن ئۇيغۇرچە ئۆگىنىشكە باشلىغا-
نىدى. كېيىن چەكلىمىگە ئۇچراپ، ئۆگەنمەيدىغان بولدى. ئەم-
ما، بۇ يەردىن يۆتكىلىپ كەتكەنگە قەدەر بىزدە ناھايىتى ياخشى
تەسىرلەرنى قالدۇردى. ئۇ بىزگە: مېنىڭ رايىمچە بولسا، سە-
لەرگە ئوخشاش ئادەملەرنى بىر كۈنمۇ قورال ئاستىغا ئېلىپ
يۈرگۈم يوق! دەيتتى. ئۇ پەقەت ئالتە ئايلا تۇرالمىدى.

«ياۋاش بەنجاك» دېگىنىمىز، بىزنىڭ ئىشلىرىمىزغا ئار-
تۇقچە ئارىلاشمايتتى. مەسىلەن، تالادىن بىر، ئىككى تال ئوتۇن
ئېلىپ كىرىۋاتسىمۇ، چامغۇر، قىزىلچا كولاپ يەۋاتسىمۇ،
ئەيتاۋۇر ھېچنەرسە بىلەن كارى يوق، كۆرسىمۇ كۆرمەسكە
سالاتتى. ئادەتتە يۇقىرىقىدەك ئەرزىمەس ئىشلارمۇ شۇنچىلىك
قاتتىق چەكلەنگەن ئىدىكى، تالادىن ئوتۇن تېرىپ كىرىپ، ئاچ-
چىققىنا بىر چىنە چاي قاينىتىپ ئىچكەنلەر سېزىلىپ قالسا،
چايلىرىنى ئۆرۈپ تۆكۈۋېتىپ، كۆرىلىرىنى مۇسادىرە قىلاتتى،
ھەتتا جىنايەتچىنى ئېغىشتۇرۇپ قويۇپ، قىزىق كۆرىنى ئۇنىڭ
دۇمبىسىگە ئېلىپ قاقشىتىپ جازالىغان ئەھۋاللارمۇ بولغان؛
تۇرۇپ، قىزىلچا، كاۋا قاتارلىقلارغا چېقىلغانلارنى كۆرۈپ قال-
سا، ئۇلارنى ئاغزىغا چىشلىتىپ، قولغا كۆتۈرتۈپ، دەرۋازا
ئالدىغا توختىتىپ قوپاتتى. بىزمۇ مۇنداق ئىشلارنى پەقەت «ياۋ-
ۋاش بەنجاك» ئاچىققانلاردىلا قىلاتتۇق، ئۇنىڭ ئالدىدىن قېچىپ
كەتمىسەكلا، ئۇ قالغان ئىشلىرىمىزنىڭ ھەممىسىگە دېگۈدەك
مەيلى دەيتتى. ئىش مەيدانىدا دۇيجاڭ يوق چاغلاردا بىزنى ئۇزاق -
ئۇزاق دەم ئالغۇزاتتى. ئۇ ئۇنچىۋالا گومۇش، ئىش خۇشياقماس-
لاردىنمۇ ئەمەس ئىدى. ئۇنىڭ ياۋاشلىقىدىن، ئۇنىڭ «مەدەنى-
يەت زور ئىنقىلابى» دىكى ۋەزىيەتكە نارازى ئىكەنلىكىنى بىلىۋە-
لىش تەس ئەمەس ئىدى.

«ھارۇن بەنجاك» ھارۇن ئىبراھىمنى تۇتۇۋالغان ئاكتىپ

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئەسكەر بولۇپ، ئادەتتە بىزگىمۇ قاتتىق قول تاياقچى نەرسە ئىدى. ھارۇن ئىبراھىم قارا بۇغرادىن قېچىپ كېتىپ، ئەتە-يازغىچە ئىلىنىڭ پىلىچى خېكىدا ئىشلىگەن، بىر كۈنى قاتتىق ئاغرىپ قېلىپ، غۇلجا شەھىرىدىكى «دوستلۇق» دوختۇرخانا-سىغا كىرگەندە، بايىقى ئەسكەر دۇچ كېلىپ قالغان؛ ھارۇن دوختۇرخانىدىن چىقىپ ئۆزىنى دالدىغا ئېلىپ بولغۇچە، ھېلىقى ئەسكەر كوچىدىن بىر بەن ئەسكەرنى باشلاپ كېلىپ، قورشاپ تۇتۇۋالغان. شۇڭا ئۇنىڭ بىزنىڭ ئاغزىمىزدىكى نامى «ھارۇن بەنجاڭ» بولۇپ قالغان. ئۇنىڭغا ئوخشاش قاتتىق قول ئەسكەر-لەرمۇ خېلى بار ئىدى. بىزگە مىخ - زىخ بولۇپ تۇراتتى.

بىر كۈنى كېچىدە ئۇشتۇمتۇت ۋاڭ - چۇڭ بولۇپ كەتتى. ئويغانساق قاراۋۇل ئەسكەر زۇجاڭلارنى ۋارقىراۋاتىپتۇ. بىر ياقتىن بىرىنىڭ «ئاللا، ئاللا، ئاللا» دەپ توختىماي ۋارقىراپ تۇرغان ئاۋازى قورۇنى بىر ئاپتۇ. ئۇ ئەخمەت ئابدۇرېھىم ئىدى. قارىغاندا، ئۇ تولا ئويلاۋېرىپ، ئاخىر نېرۋىسىنى ئالدۇرۇپ قويغاچقا، سۆزلەپ ھويلىغا چىقىپ كەتكەنىدى. بىر چاغدا ئە-شىكنىڭ يوچۇقىدىن قارىساق، ئەسكەرلەر ئۇنى ئەدەپلەۋاتقانىنىڭ تاشاينىدا، ئۇقۇشماي تاھارەتكە چىققان ئەمەت ھاجىكامنىمۇ يا-لىڭاچلاپ قورۇنىڭ ئوتتۇرىسىغا توختىتىۋاپتۇ. كېيىن گۈرۈپپا باشلىقى ئابلىمىت ئاجرىتىپ ئېلىپ كىردى. ئەخمەت ئابدۇرې-ھىمنىمۇ بوشىتىپ قويۇۋەتتى. ئۇ شۇ كۈندىن باشلاپ، نېرۋە-دىن ئادىشىپ قېلىپ، ئاخىر ئۆلۈپ كەتتى. ئەمما، ئۇ رەھمەت-لىك كېسەل دەپ ئېتىراپ قىلىنغۇچە، بايىقىدەك تەنتەك، تەلۋىلەرنىڭ زۇلمىنى خېلى تارتتى. ئەكبەر دەيدىغان بىر قازاق جەڭچىنىڭ جىنايەتچىلەر ئارىسىدا كۆرەڭ، پوچى، سوغۇقلۇقە-دىن باشقا بىر ئېغىزمۇ ياخشى گېپى بولمايتتى. «ئىككى قا-زاق» ئەسكەردىن باشقا قاراۋۇللارنىڭ ھەممىسى خەنزۇ ئىدى.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

x x x

قارا بۇغرىدا ئۆتكەن ئۇچ يىللىق هاياتىمىز خارلانغان، كەمستىلگەن، ئازابلىق هايات ئىدى.

ئىلى دەريا‌سى ۋادىسىنىڭ كۈنەس قىسمىدا دەل دەريانىڭ جەنۇبىي ساهىلىغا جايلاشقان بۇ جاي ئۆزىنىڭ مۇنبەتلىكى بىلەن بىزنى هەيران قالدۇرغانىدى. گەرچە بىز دېهقان ئائىلىسىدىن كېلىپ چىقىپ، ئىزچىل يېزا - قىشلاقلارغا ئارىلىشىپ يۈرگەن بولساقمۇ، لېكىن مۇنداق مۇنبەت زېمىننى كۆرمىگەنىدۇق. ئەمگەك بىلەن ئۆزگەرتىش ئەتىرىتىگە قارايدىغان يەر كۆپ بولۇپ، هەممىسىنى دېگۈدەك تېرىيتتى. گەرچە تراكتور ئىشلەتسىمۇ، دېهقانچىلىق قول ئۇچىدىلا قىلىناتتى. شۇنداقتىمۇ ئاشلىقى شۇنداق ئوخشايتتىكى، تۇگىتىپ يىغىۋالالماي قالاتتى. قىچىنىڭ غوللىرى خۇددى قاپاق تېرەكنىڭ شاخلىرىغا ئوخشاپ كېتەتتى، كۆممىقوناقلار ئاينىپ ئېتىزغا پاتماي قالاتتى. بۇ تۇپراقتا ئوخشىمايدىغان هېچقانداق زىرائەت بولمايتتى. ئاشلىق يىغىۋېلىش شۇنچىلىك ئىسراپچىلىق بىلەن بولاتتىكى، قولغا چىققىنى ئېلىنىپ، چىقىمغىنى يەردە قالاتتى. 1971 - يىلى يىغىۋېلىنغان شالنى تېپىۋېلىشتا، ئاشلىقنىڭ كۆپلۈكىدىن جوڭغۇرالماي، ئېتىز بىلەن قورۇ ئارىلىقىدىكى چوڭ يولنىڭ ئۇچ يۇز مېتىرچە ئۇزۇنلۇقتىكى قىسمىغا شال ئۇنچىلىرى يېيىتىلدى - دە، تراكتورلۇق تۇلۇققا دەسستىپ يۇمشىتىلدى. بۇ تاريختا كۆرۈلۈپ باقمىغان خامان تېپىش ئىدى. نەتىجىدە شالنىڭ يول ئۇستىدىكىلىرى يىغىۋېلىنىپ، قالغانلىرىنىڭ هەممىسى يولنىڭ ئىككى چېتىدىكى گوداڭ - ئېرىقلاردا قالدى، بۇ ئىسراپچىلىققا بىزنىڭ ئىچىمىز سېرىلىپ كېتەتتى. ئەگەر ئۆلگەندە ئىسراپچىلىق ئۇچۇن دوزاخقا كىرىش توغرا كەلسە،

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئاۋۋال مەشەدىكىلەر كىرگەن بولاتتى.

دەريا ساھىلى بولغاچقا، بۇ يەرنىڭ يازلىق مەنزىرىسى ناھايىتى گۈزەل، ھاۋاسى ساپ ئىدى. باھار كېلىشى بىلەنلا دەريا بويىنى ھاڭگىرت، ئۆردەك، غازلار شۇنچىلىك قاپلاپ كېتەتتىكى، ئۇلار دۇررىدە كۆتۈرۈلگەندە، خۇددى ئۇشتۇمتوت يوپۇرۇلۇپ كېلىۋاتقان قارا بۇلۇتتەك كۆرۈنۈپ كېتەتتى. بۇ يەردە ئاققۇلارمۇ بار ئىدى. بەزىدە سۇ چاشقىنىمۇ تۇتاتتۇق. ماينىڭ ئوتتۇرىسىدا دەريانىڭ ئۇ چېتىدىكى تاغ قاپتىلىدا قىزىل تاۋار يايغاندەك تەكشى ئېچىلىپ كەتكەن لەيلىقازاقلار بىزگىمۇ كۆرۈنۈپ تۇراتتى.

بىز ئېتىز ئەمگەكلىرىنىڭ ھەممىسىگە قاتناشتۇق، كېسەكمۇ قۇيدۇق، ئورمىمۇ ئوردۇق، ئۆستەڭمۇ چاپتۇق. ھۆنەرنىڭ بىر خاسىيىتىنى بىز مۇشۇ يەردە كۆردۇق. نۇرۇم مەسۇم، تۇرسۇن ئابدۇرۇسۇل، قېيۇم ئەيسا قاتارلىق ياغاچچى، تۆمۈرچىلەر تاكى تۇرمىدىن ئازات بولغۇچە ئۆز كەسىپلىرى بىلەن بولدى. كادىرلارنىڭ پۇرچاق پىنتوزىسى يېگۈسى كېلىپ قالغاندا، شەھەر قارا دۆڭدىكى داڭلىق ئۇستا تۇرسۇن پىنتوزىچىنىڭ ئوغلى ئىمام تۇرسۇن (ئۇمۇ بىز بىلەن ئىدى) ئۇلارغا پىنتوزا چىقىرىپ بېرىپ، ئېغىر ئەمگەكلەردىن قۇتۇلۇپ قالىدى. يۇجىڭجى دېگەن جىنايەتچى چوشقا سويالايدىغان ئالاھىدىلىكى بولغاچقا، باشتىن - ئاخىر ئەتىۋارلاپ ئىشلىتىلدى.

مەن دائىم كىشەنلەگلىك ئىدىم. ئۇلار پات - پاتلا كىشەننى تەكشۈرۈپ تۇراتتى. كىشەن ئۇپراپ ئۇزۇلگەندە، ئۇنى ئوڭشاپ بولغۇچە مېنى دەرۋازىدىن كىرگەندە سول تەرەپكە بىتۇن بىلەن سېلىنغان قاماقخانىغا سولاپ قويۇاتتى. ئۇنى بىز «گۇپپاق» دەپ ئاتايتتۇق.

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

بىز كىشەنلەرنى باشقۇرۇشقىمۇ ئۇستا بولۇپ كەتتۇق. كىگىز، لاتىلارنى پۈتىمىزغا تولا يۆگەپ توشىتالمىغاندىن كېيىن، كىشەن توقۇملىرىنى مەخسۇسلاشتۇرۇشنىڭ ئامالىنى تاپتۇق. بۇنىڭغا لازىملىق نەرسىلەرنى سىدىقجان، ئابدۇللا، ھەسەنجان دەيدىغان يىگىتلەر كۈندىلىك يەتكۈزۈپ بېرەتتى. ئۇلار سىرتتا ئەركىن ئىشلەيدىغان ھارۋىكەشلەر ئىدى. ئادەتتىمۇ دائىم ھالىمىزدىن خەۋەر ئېلىپ تۇراتتى. بىر كۈنى سىدىقجان سىرتتىن بىر پارچە خام تېرە تېپىپ ئەكېلىپ بەردى. بىز ئۇنى سۇغا چىلاپ راسا ئىۋىتقاندىن كېيىن، دەل كىچىك پاقالچىقىمىزنىڭ چوڭلۇقىدىكى ياغاچقا چىڭ ئوراپ، ئۆگزىگە تاشلاپ قويۇۋىدۇق، ئۇ ئاپتاپتا دۇپ - دۇگىلەك بولۇپ قۇرۇدى. ئۇنى ياغاچتىن ئاجرىتىپ، تېگىگە يەنە بىر قەۋەت كىگىز ئالدۇق. تۆۋەن چېتىگە چۆرگىلىتىپ، ئەسكى پىيمىنىڭ تاپان چېتىدىكى ئەڭ قېلىن يېرىدىن بىر ئىلىك قېلىنلىقتا قىيىۋېلىپ تىكىپ چىقتۇق. بۇ، كىشەننى تۆۋەنگە چۈشۈپ، پۈتنى ئاجاپ كېتىشتىن توساپ تۇراتتى. شۇنىڭ بىلەن كىشەن كۆزى (چەمبىرەكى) قاتتىق تېرە ئۇستىدە ئاسان، راۋان ئايلىنىدىغان بولدى، كېيىنرەك بىز ئۇنىڭغا خۇددى بەزى ئاياغ كىيىملەرنىڭكىدەك قىلىپ، تارالغىلارنىمۇ ئورنىتىۋالدۇق. بۇنىڭ توقۇمىنى يەشىش، ئېتىشلەرگىمۇ ئاسانلىقى بار ئىدى.

ئاردا چىشىم ئاغرىپ، نەچچە چىشىمدىن ئايرىلغانىنىڭ سىرتىدا، قولۇمنى سۆگەل بېسىپ كەتتى. بۇنى بىرلىرى، قان بۇزۇلغانلىقىدىن دېسە، بىرلىرى، ئوزۇقلۇقسىڭ كەملىكىدىن دەيتتى، بىرلىرى، ئاغزىدىن چىقىرالمىغان بىلەن ئىچىدە بۇنى يامانغا جورۇيتتى. تۇرسۇن ئابدۇرۇسۇل ماڭا:

— بۇ يەردە ئايدا - يىلدا بولسىمۇ، بىرەر قېتىم گۆش

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

يەۋاتمىمىز. ئېھتىمال، سۆگىلىنگىنىز ھاراقنىڭ كەملىكىدىن بولسا كېرەك، جەمئىيەتتە ئىچىدىغان بولغىيتتىنگىز؟ ــ دەپ قالدى.

ــ ئانچە ـ مۇنچە، ــ دېدىم جاۋابەن. ئۇ ماڭا ھاراق بۇيرۇدى. بۇنى سىدىقجانلارغا دېۋىدىم، بىر، ئىككى قېتىم ئاز ـ تولىدىن ئەكېلىپ بەردى. ناھايىتى خۇپىيانە ئىچتىم. شۇ سەۋەب بولدىمۇ ياكى باشقىسىمۇ، ئاڭقىرالمىدىم. ئەيتاۋۇر سۆگەللەر بىر، ئىككى ئايدىن كېيىن چۈشۈپ كەتتى.

ئائىلىدىن چوڭ ئىنىم ئەخمەتجان ئۆزۈلدۈرمەي خەت يېزىپ تۇراتتى. ئايالىممۇ يازاتتى. ئۇلارنىڭ خەتلىرى تەسەللى ۋە خاتىرجەملىك تۇيغۇلىرىغا باي ئىدى. ئاغرىقجان ئاپامدىن كۆپ ئەنسىرەيتتىم، ۋەزىيەت تۇراقسىز بولغاچقا، مېنىڭمۇ قۇلىقىم دېگىدەك ئىدى. تۇرمىدە خەنزۇچە خەتنى خېلى ئۆگەنگەندەك قىلىۋىدىم، بۇ يەردە پۈرسەت يوق، كەچكىچە ئىشلەپ، «ئۇھ» دېگۈدەك ھالىمىز قالمايدۇ. شۇڭا، ئۆگىنىشنى داۋاملاشتۇرالمىدىم.

شېئىرىيەت پەقەت ئارماندىكىلا ئىش بولۇپ قالدى. ئۇنىڭغا ئىمكانىيەتمۇ يوق ئىدى. دەپتەرگە يېزىش ئەسلا مۇمكىن ئەمەس، ئارىلاپ ـ ئارىلاپلا ياتاقلارنى چۈۋۈپ ئاختۇرۇپ تۇرىدۇ. ئۇلارنىڭ قولىغا شېئىرلارنىڭ چۈشۈپ قېلىش ئىنتايىن خەتەرلىك ئىدى. شۇنداقتىمۇ ئىچىمدە پىچىرلاپ يۇرۇپ «گۈل»، «گۈلدەستە»، «كەپتىرىم» قاتارلىق شېئىرلارنى ۋۈجۇدقا چىقاردىم. «گۈلدەستە» دېگەن شېئىرىمدا نازۇك شارائىتتىكى دوست ـ يارەنلەر سەگەكلىككە ئۈندەلگەن، ئۈمىدلىك بولۇشقا چاقىرىلغانىدى. «كەپتىرىم» دېگەن شېئىرنى رەھىمەتلىك ئابدۇكېرىم مەخسۇمنىڭ ئايالىدىن خاتىرجەم بولمايۋاتقان كۆڭۈل پەرىشانلىقىدىن تەسىرلىنىپ يازدىم. تۇرمىدىن چىققاندىن كېيىن

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

يىن ئۇنى ئىلىدىكى مەشھۇر ناخشىچى مەرھۇم ئەخمەت ئۆمەر مۇزىكا ئىجاد قىلىپ ناخشىغا سالدى. تېكىستىنىڭ ئىجاد بولۇش تەپسىلىي جەريانىنى ئەخمەت ئۆمەر 1998 - يىلى ۋاپات بولغاندىن كېيىن «ئىلى گىزىتى» گە «ئۇ بار يەردە باھار بار ئىدى» دېگەن ماقالا يېزىپ، ئالاھىدە تونۇشتۇردۇم.

x x x

1973 - يىلى 1 - ئىيۇل، بىز ئۇشتۇمتوت ئىشتىن توختىدۇق. قورۇ دەرۋازىسى تاقالدى. قاراۋۇللۇق كۆچەيتىلىدى. بىز دەسلەپتە نېمە ئىش ئىكەنلىكىنى بىلەلمىدۇق. پەقەت ئىككى كۈن ئۆتۈپ، مۇددىتى ئون بەش يىلدىن تۆۋەنلەر ئىشقا ماڭغاندىن كېيىنلا، ئاندىن ئون بەش يىلدىن يۇقىرىلارنىڭ يۆتكىلىدىغانلىقىنى بىلدۇق. ئەسلىدە بۇ قورۇدا جىنايەتچىلەر كۆپىيىپ كەتكەچكە، بىزدىن تۆت - بەش كىلومېتىر يىراقلىقتا يەنە بىر ئەترەت قۇرۇلۇپ، خەنزۇ، مىللىي بولۇپ يۈزدىن ئارتۇق جىنايەتچى 1972 - يىلى شۇ يەرگە بۆلۈنۈپ كەتكەنىدى. بۇ قېتىم ئۇلاردىنمۇ ماڭىدىغانلار بىزگە كېلىپ قوشۇلغۇچە ئۇچ جىنايەتچى قېچىپ كەتكەنكەن. قورغاندا بىز شۇ قامالغانچە ئۇن بىر كۈن ياتتۇق. بىزنى يۆتكەشتىن ئىككى كۈن ئىلگىرى لېۋ جىداۋىيەن دېگەن باشلىق يىغىن ئېچىپ:

— سىلەر يىراق يەرگە يۆتكىلىسىلەر، ماڭاردا كىشەنلىكلەرنىڭ پۈتىدىكى كىشەنلىرىنى ئېلىۋەتمىسەك، ئۇ يەردىكىلەر ئەھۋالىڭلارنى بىلگۈچە، يەنە بىر مەزگىل كىشەن سۆرەپ قالىدىغان ئىش چىقىدۇ! — دەپ كىشەنلىرىمىزنى ئېلىۋەتتى. ئۇلار: پېقىر، نىغمەت رەخمىتۇللا، ئەزەم ئابدۇساتتار، تۇرسۇن

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئابىت، لېۋدېلىك، لى شىمىك ئالتەيلەن ئىدۇق.

بىز ئەركسىزلىكىمىزدىن نېمە ئۈچۈن «قارا بۇغرا» دەپ ئاتىلىدىغانلىقىنىمۇ سوراشتۇرۇپ بىلەلمىگەن بۇ ماكاندىن 11 ـ ئەيۈل ئايرىلىپ، 14 ـ ئىيۇل ئۈرۈمچىگە يېتىپ باردۇق. بىز ئۇچ ئاپتوبۇستا بىر يۈز يەتتە جىنايەتچى ئىدۇق. ئارىمىزدا مەرھۇم رابىيەم ھەدىمۇ بار ئىدى. شۇغىنىسى، قارا بۇغرادىكى قارا كۈنلەر تۈگىگەن بىلەن يەنە قانداق يەرگە كېتىۋاتقىنىمىزنى ئېنىققىنا بىلمەيتتۇق. يولدا جىك ناھىيىلىك ساقچىسىنىڭ تۇرمەسىدە بىر ئاخشام يېتىپ ئۆلگىلى تاس قالدۇق. چۈنكى، بۇ يەر ئاستى تۇرمىسى ئىكەن. بىز ئون يەتتە ئادەمنى بىر كامىرغا قاماپ، بىر چېلەك سوغۇق سۇدىن باشقا ھېچ نەرسە بەرمىدى. ئىككىنچى كۈنى ساۋەندە قوندۇق. بىزنىڭ ئەھۋالىمىزنى بىزنى ئېلىپ ماڭغان قادىر دۇيجاڭ ئۇققانىكەن. شۇڭا تۇرمە قورۇسىغا چۈشۈرۈپ:

ـــ ئاخشام جىڭ تۇرمىسىدە قاسقاندىكى جىڭمومىدەك بولۇپ چىقىپسىلەر، بۇگۈن تۇرمە بىناسىنىڭ ئەتراپىدا ئوچۇقچىلىقتا ياتىسىلەر، ئەتراپىڭلاردا قاراۋۇل بار. كەچلىكىڭلارغا ئاق ئۈندا ئوماچ چېلىپ بېرىدۇ، ئىچىپ يېتىڭلار! ـــ دېدى. جىنايەتچىلەر خۇش بولۇشتى. ئېيتقاندەك، بۇ كېچە تۇرمە بىناسىنىڭ پاكىز سۇپۇرۇلگەن ئەتراپىدا ئوچۇق ئاسماندىكى يۇلتۇزلارغا قاراپ يېتىپ قالدۇق.

ئەتىسى ئۈرۈمچىگە ـــ بىرىنچى تۇرمىگە تاپشۇرۇلدۇق. بىرىنچى تۇرمە قارا بۇغرىغا قارىغاندا نۇرغۇن پەرق، ئەۋزەللىكلەرگە ئىگە بولغىنى بىلەن يۈرگۈزۈلۈۋاتقىنى يەنىلا «تۆت كىشىلىك گۇرۇھ» نىڭ سىياسىتى بولغاچقا، يەنىلا سۇيى باشقا، دورىسى ئوخشاش بوتۇلكا ئىدى. ئىش نورمىسى ئىنتايىن ئېغىر، تاماق ناچار، تۇزۇم بەك قاتتىق ئىدى. مەن بۇ تۇرمىدە نۇرغۇن ئىشلارنى كۆردۈم (ئۇلار «تەستە ئۆتكەن توققۇز يېرىم

يىل» ناملىق كىتىنكى ئەسلىمىدە بايان قىلىنىدۇ).

مەن پارتىيە 11 - نۆۋەتلىك مەركىزىي كومىتېتى 3 - ئومۇمىي يىغىنىدىن كېيىن، يەنى 1982 - يىلى 25 - دېكابىر ئۈرۈل - كېسىل ئاقلىنىپ تۇرمىدىن چىقتىم. 1983 - يىلى 1 - يانۋار سەھەردە غۇلجىغا يېتىپ كەلدىم. مائاش، خىزمەتلىرىم ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى، 1983 - يىلىدىن 1989 - يىلبغىچە ئوقۇتقۇچىلىق قىلدىم. 1989 - يىلى نويابىردا غۇلجا ناھىيە رەھبەرلىكى مېنى كەسپىي ئىجادىيەتكە چىقاردى، شۇنىڭدىن بۇيان قەلەم بىلەن مەشغۇلمەن.

2001 - يىلى 2 - مارت، غۇلجا

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

مەسئۇل مۇھەررەر: گۈلباھار ئەخەت
مەسئۇل كوررېكتور: ئۆمەرجان مۇھەممەت
مۇقاۋىنى لايىھىلىگۈچى: ئەكبەر سالىھ

تېنىگەن كۆڭۈل

مۇھەممەتجان راشىدىن

*

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348 №)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى
ئىشچىلار ۋاقىت گېزىتى باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى
فورماتى: 850 × 1168 مىللىمېتىر 1/32
باسما ۋاقتى: 11.625
2001 - يىلى 4 - ئاي 1 - نەشرى
2001 - يىلى 4 - ئاي 1 - بېسىلىشى
تىراژى: 3000 — 1
ISBN7 — 228 — 06378 — 3 / • 2340
باھاسى: 17.00 يۈەن

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ئەسىرلەر ھەرىسى: جامالىدىن ئەتەر
ئەسىرلەر جەڭچىلىرى: ئابدۇرېھىم ئوتكۇر
ھېكايىلەر كۆپەيتكۈچى: ئابدۇرېھىم ئوتكۇر

ئاپتۇر ھەققىدە

ئابدۇرېھىم ئوتكۇر

*

ئۇيغۇر ئەدەبىياتى تەتقىقاتچىسى، تەرجىمان، ئاپتۇر. 1948-يىلى 10-ئاينىڭ 28-كۈنى (مىلادىيە) قەشقەر شەھىرىدە تۇغۇلغان. 1968-يىلى قەشقەر شەھىر 2-ئوتتۇرا مەكتىپىنى پۈتتۈرگەن. 1968-يىلى 12-ئايدا ئارمىيە قاتارىغا قوشۇلغان. 1973-يىلى 12-ئايدا ئارمىيەدىن تېخنىكا ئىلمىي ئۇنۋانىغا ئېرىشكەن. 1974-يىلى 1-ئايدا ئارمىيەدىن ئايرىلغان. 1974-يىلى 2-ئايدا شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ ئۇيغۇر تىلى-ئەدەبىيات فاكۇلتېتىغا ئوقۇشقا كىرگەن. 1978-يىلى 2-ئايدا ئوقۇشنى پۈتتۈرگەن. 1978-يىلى 3-ئايدا شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ ئۇيغۇر تىلى-ئەدەبىيات فاكۇلتېتىغا ئوقۇتقۇچى بولۇپ ئورۇنلاشقان. 1980-يىلى 3-ئايدا ئوقۇتقۇچىلىقتىن ئىستېپا بېرىپ، شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتى ئۇيغۇر تىلى-ئەدەبىيات فاكۇلتېتى ئۇيغۇر ئەدەبىياتى تارىخى ئاساسلىق ئوقۇتقۇچىسى بولغان. 1980-يىلى 4-ئايدا ئۇيغۇر ئەدەبىياتى تارىخى ئاساسلىق ئوقۇتقۇچىسى بولغان. 1980-يىلى 4-ئايدا ئۇيغۇر ئەدەبىياتى تارىخى ئاساسلىق ئوقۇتقۇچىسى بولغان.

ISBN7-228-06378-3/I·2340
پۇلى 12.00 يۈەن

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

封面设计：艾克拜尔·萨里
责任校对：吾买尔江·买买提
责任编辑：古丽巴哈尔·艾海提

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

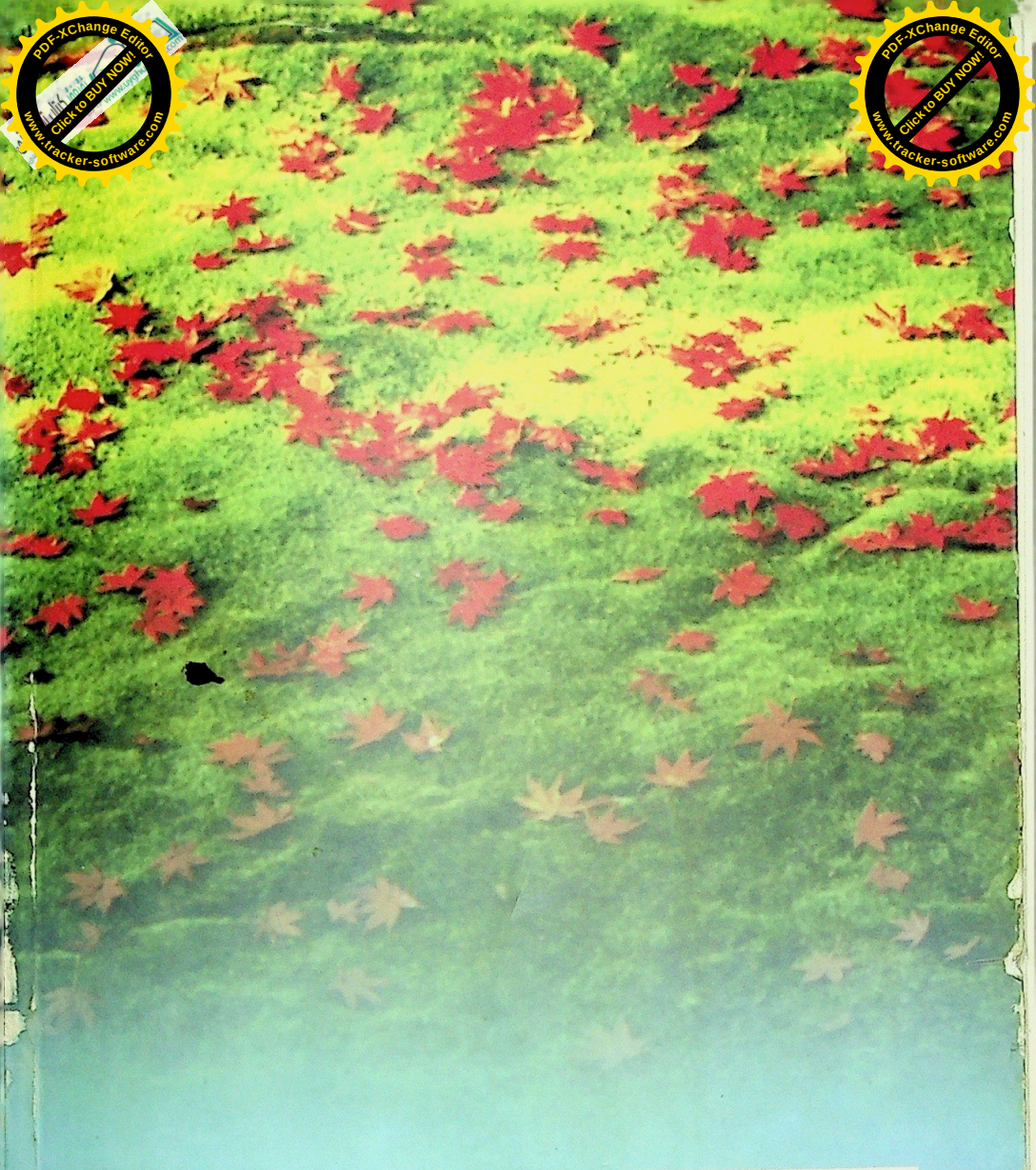

PDF-XChange Editor
Click to BUY NOW!
www.tracker-software.com

ISBN 7-228-06378-3

9 787228 063789 >

ISBN 7 - 228 - 06378 - 3
I·2340(民文)定价:17.00 元